

GOVERNMENT OF INDIA

ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF INDIA

CENTRAL.
ARCHAEOLOGICAL
LIBRARY

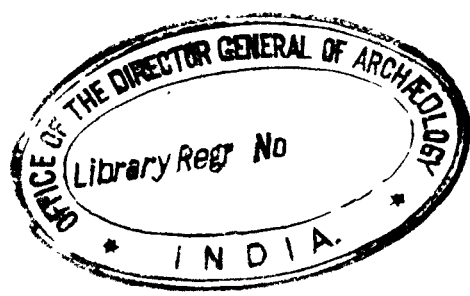
ACCESSION NO. 35821

CALL No. R 491. 5332 / P.G. E.D

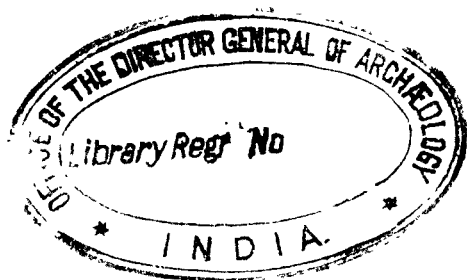
D.G.A. 79

A 121

3.1.

PAHLAVI, GUJARÂTI AND ENGLISH DICTIONARY.

BY

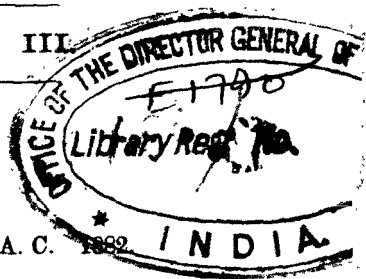
JAMASPJI DASTUR MINOCHEHERJI JAMASP ASANA,

FELLOW OF THE UNIVERSITY OF BOMBAY, AND

MEMBER OF THE BOMBAY BRANCH OF THE ROYAL ASIATIC SOCIETY.

35821

VOLUME III

A. Y. 1251.

A. C. 1882.

BOMBAY—JEHANGIR BEJÂNJI KARANI, 18, PARSİ BAZAR.

LONDON—MESSRS. TRÜBNER & Co., 57 & 59, LUDGATE HILL.

(All rights reserved.)

651

CENTRAL MEDICAL LIBRARY,
NEW DELHI.

Acc. No. 35821 .....

Date ..... 26.7.61 .....

Call No. R491.5.332./R.B.E.D.

BOMBAY:

PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

પેહેલવી-ગુજરાતી અને ઇંગ્રેજી શબ્દકોષ.

રચનાર,

જાનારપેઠું દેસ્તુર મીનોએહરેજીભાસ્ય આસાના,

મુંબઈની યુનીવરસીટીનાં કોલો, અને મુંબઈની રાયલ એસી-
આટીક સોસાઈટીના મેમ્બર.

દક્ષતર ૩ જી.

સને ૧૨૫૧ યજ્ઞવલ્કરદી. સને ૧૮૮૨ ઈસવી.

મુંબઈ—જેહાંગીર બેઝનજી કરાંની

નાં ૧૮, પારસી બજાર.

લંદન—મીસીઅરસ ત્રુબનરની કુંપની,

૫૭ અને ૫૯, લડગેત હીલ.

(તરજુમો કરવાનો તથા બીજા સર્વે દક્ષો ગ્રંથકર્તાએ પાતાને સ્વાધીન રાખેલાં છે.)

મુંબઈ મધ્યે

એજ્યુકેશન સોસાયટીનાં છાપખાનામાં છપાવી પ્રગટ કર્યું છે.

OPINIONS ON THE WORK AFTER THE PUBLICATION OF ITS SECOND VOLUME.

Pahlavi, Gujarati and English Dictionary, Vols. I. and II. By
JAMASPJI DASTUR MINOCHEHERJI JAMASP ASANA.

(*Deccan Herald*, June 10, 1879)

We have the pleasure to acknowledge receipt of the Pahlavi, Gujarati and English Dictionary, the work of Mr. Jamaspjee Dastur Minocheherjee Jamasp Asana. Pahlvi scholars will doubtless be glad to welcome this book as a very great aid to them in their studies. The Parsis are not far behind in the work, which has been so attractive to Danish and German students of Oriental literature. The importance of such a work has long been felt, and we are glad to notice that this help to the Oriental student has now been furnished. It will be useful to Europeans, as the meanings are given both in Gujarati and English. The peculiarities of the language have been very carefully explained. In the body of the work the words are arranged in their phonetic rendering into Gujarati and English, and then their meaning is given. The Pahlavi language is the most ancient and difficult of all the languages spoken in Persia, though many recent words are derived from the Avesta, Sanscrit, and other languages. This book will be exceedingly useful to every Pahlavi student, and we trust it will be well patronized by students generally in Western India.

(*Indian Daily News*, June 18, 1879.)

There are some languages that are called dead, which yet live, there are some dying that can well be spared, and there would be some advantage if some that are dying could be helped in the process. There would be a gain to mankind if humanity could approach a little nearer to unity of speech, and the Babel of tongues be reduced once more to harmony. It will always happen, however, that as threatened men live long, threatened languages will die hard. The tendency to extinction as regards the Welsh tongue roused the patriotic fire of the people, and to preserve their distinctness as a people, they immediately set to work to cultivate the Welsh language,

and gave prizes for Welsh songs and books. Whether they will be able to preserve their language for popular use is doubtful in this age of Board Schools. No doubt it was similar inspiration that led Jamaspjee Minocheherji Dastur to compile a Pahlavi, Gujarati, and English Dictionary. The work seems to have been undertaken in the same spirit, and the second volume has just been published. The language is quite strange to people on this side of India, and we cannot pretend to give any critical notice of it. We may observe, however, the first volume was highly spoken of by Oriental authorities; and scholars and students of the language will doubtless find it a useful and acceptable work.

(*Madras Athenæum and Daily News*, June 20, 1879.)

We have received a copy of the above work which is published at the Education Society's Press, Byculla. It is beautifully printed and well got up, and reflects great credit on the publishers. It has been compiled by Jamaspji Dastur Minocheherji Jamasp Asana, a Fellow of the University of Bombay and a Member of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society. We do not profess to be acquainted with the Pahlvi and Gujarati languages, and have therefore referred the work to a native scholar in Madras, a graduate of the University, whose opinion we give below. The author tells us in his preliminary note "that owing to the study of the language having been almost abandoned by the people, and to the negligence and unwillingness of its teachers in imparting its knowledge to some praiseworthy few who desire to penetrate the mysteries of their ancient tongue, it has day by day sunk into obscurity, and finally has become almost obliterated." It appears that the work was designed and commenced by the author's father, whose death made it incumbent on the son to complete it. Several individuals, including the late Dr. Wilson, appear to have taken much interest in its compilation, and to have rendered some assistance to the compiler, who is afraid that several errors may have crept into the work, as it is the first attempt of its kind. The native gentleman to whom we showed the work says that it is conscientiously compiled, and as a book of reference it should be received with favour in the Gujarati country, where it is likely to prove a useful and explanatory guide, both to classical students and to the boys in public schools in Bombay as well as to ordinary readers and men of business in that Presidency.

(*Bombay Review and Daily Advertiser*, June 28, 1879.)

We have before us a work which has been too long needed not to meet with a cordial welcome ; for though the learned Dastur may have left something to be desired from a scientific point of view, his book cannot fail to be of immense value to all who aspire to a practical knowledge of the Pahlavi tongue. In order to form an idea of the advantage accruing to students by the publication of a work of this description, it must be remembered that the Pahlavi language, though generally written in a character very similar to its parent, the Zend, has, by a traditional system of abbreviation, come to contain a vast number of words only symbolically represented. To illustrate this by an example, it is enough to open the Dictionary at the first page, where we find the Zend form of the letter *ā* used in Pahlavis as the equivalent of the Zend sounds *ā*, *ā*, *i. e.*, *kha* and *ha* ; and glancing down the following pages we find this single symbol employed to represent no less than twenty-five words and prefixes of the most varied nature. Until a few years ago these readings were known only by tradition and by the aid of a few imperfect glossaries, and although Dr. West and the late Dr. Martin Haug laboured in this field, it was without any immediate result, for the former never completed his book and the latter died in the midst of his work. Moreover, it is to be feared, that owing to the small attention bestowed on the study of English and German by the majority of the Parsi priesthood, the works of European scholars would be of little or no use to the very class who would in reality most require their assistance. The learned Dastur has therefore not only bestowed a boon on Oriental scholars as a whole, but has fully doubled the value of his work by giving a full version with the pronunciation, in the Gujarati language, thus rendering the Pahlavi Dictionary perfectly accessible to his own nation.

The lexicography itself appears to be the result of a much more extensive perusal of Pahlavi works than is usually possible, and the compiler has had access to many rich private libraries ; so that in all probability his work contains a larger number of words than a European scholar would have been able to collect. It seems to us a matter to be regretted that the references to the authorities have been given only in a limited number of instances, though the author tells us that this has been done wherever the meaning of a word

appeared to him doubtful. It must indeed be evident to scholars that, by a more copious quotation of the sources used, the Dictionary, though essentially a popular work chiefly designed for the use of the Parsis themselves, would make a valuable foundation upon which to construct a more elaborate and scientific work.

The author, in his preliminary note, makes a brief statement of the system he has followed, which is an excellent one; indeed it is impossible to overrate the advantages gained by an alphabetical arrangement of the Pahlavi words according to their initial symbols, independently of their pronunciation . . . . . As a popular and reliable guide and assistant to the native student Dastur Jamaspji Minocheherji's Dictionary stands alone, while to the European scholar it will prove itself to be of the greatest value in any future attempt to compile a thoroughly scientific Pahlavi Lexicon.

(*The Contemporary Review*, October, 1879.)

A *Pahlavi Dictionary*, by Dastur Jamaspji Minocheherji Jamasp Asana, of which the first two volumes have just appeared (London, Trübner & Co., 1879), supplies a want long felt by students of the old Persian speech. Pahlavi is the name applied to the old Persian tongue, and more particularly to that phase of it which was spoken during the reigns of the Sassanian kings. It is of great interest to the philologist, inasmuch as it contains a large admixture of Semitic words, derived, however, from a different source than the Arabic element in modern Persian, and appears to be akin to the Assyrian.

. . . . . Dastur Jamaspji Asana interprets the word *Huzvaresk* to mean the "language of Assyria"—a suggestion which, if correct, throws some light on the origin of the language. The etymology of the word Pahlavi has been the subject of much discussion, but the latest as well as the most reasonable conjecture is that of Dr. Haug (followed by the author of this Dictionary), that it is identical with *Parthva*, the Parthia of the classical writers; the most warlike and important nation having given its name to the language, just as the province of Pars has given the name to the language of modern Iran. The great difficulty in compiling such a Dictionary as the present, apart from the unsatisfactory nature of the available texts, is that the alphabet is so very vague and confused. The language

contains a very great number of sounds which the alphabet, borrowed from the Semitic, is incapable of expressing; the same letter, therefore, is often used for different sounds, and combinations of the various letters again often express simple sounds. This makes the arrangement very difficult, but the author of this work has adopted the only safe method—that of arranging the words according to the alphabetical order of the letters rather than in order of sounds. A table, in which the various combinations of the letters are explained, also much simplifies reference. The author has in all cases followed the traditional reading and interpretation of words, leaving to the more critical scholars of Europe the task of investigating them from a scientific point of view.

(*Native Opinion*, June, 1879.)

The second volume of this valuable work, compiled by Mr. Jamaspji Dastur Minocheherji Jamasp Asana, Fellow of the Bombay University and Member of the Bombay Branch of the Royal Asiatic Society, is now before the public. It continues the Dictionary from page 169 to page 440 in the same painstaking, detailed and instructive manner which had been pursued in the first volume in four different characters and languages; a peculiarity which alone is calculated to impart to this Dictionary a marked pre-eminence over any other hitherto published work. The opinions of the late Professor Westergaard, of Dr. Haug, as well as of the living scholars, such as Darmesteter, West, &c. prefixed to this volume are of more weight than anything we could say of its value, so that we may be excused for not adding our poor eulogy. The clearness of the various types used is conspicuous and the paper good, which external recommendations will also contribute to enhance the intrinsic worth of the book to students.

From a private letter dated January 26, 1880, from Dr. WILH. GEIGER, Professor of Oriental Languages at the University of Erlangen (Germany).

. . . . . I am quite of the same opinion as our authorities—West, Darmesteter, &c., who find your Dictionary to be of great value and advantage to all people studying the Pahlavi. The thing I especially appreciate is your arrangement of the words, by their signs and not by their sound; in a similar way as West has done it in his capital Dictionary to *Arda Viraf Nameh*. By this way your

community of Bombay to neglect and lose by its lethargy the treasures which are bequeathed to them by their ancestors. Should they mind spending a few rupees every year? The work of their learned Dastur will for a great part contribute to make the word of Zoroaster and the good law of Mazda better understood in the whole of Europe, as they have before them such a prosperous wealth. What would the soul of Sir Jamsetji Jijibhoy say in the Gurothman?

JAMES DARMESTETER.

Translation of the Review of the Second Part of the Pahlavi Dictionary written in a German periodical called "Das Literarische Centralblatt," of June 1880.

It is the want of a clerical hand-book, which makes the study of the Pahlavi Literature so very difficult. It is true we have a few special Dictionaries, such as Arda Viraf of West, and the Bundelesh of Justi; but a Dictionary of the whole literature, containing especially the translations of the Avesta, has always been a great necessity for all Iranists. For this reason we may well express our joy, that the learned Parsee Priest Jamaspji, whose knowledge in the Pahlavi literature surpasses by far all Europeans, has continued and finished the great work of the Pahlavi Dictionary, begun by his father.

This Dictionary contains 440 pages, about 4,000 words, written in original types, as well as in Gujarati and Roman letters, with their meaning in the Gujarati and the English languages. The whole book is arranged in the same way as Dr. West's Dictionary of Arda Viraf; the last word of the 2nd volume being *āshuftan*. . . . .

We sincerely hope that this Dictionary will progress more and more; it will certainly meet with great success. . . . . A certain number of letters, just printed, prove that the completion of this Dictionary is looked for with interest by all learned men.

Translation of a Review by Dr. C. DE HARLEZ, of the University of Louvain (Belgium), in the Bulletin Critique of 1st January 1881.

. . . . . The religious books of the ancient Persians and of the Zoroastrians of the posterior times are still in obscurity. A complete Dictionary of the Pahlavi language is one of the principal

desiderata of Oriental science. Certainly there are some special lexicons explaining certain texts; but a complete glossary of the language has not yet been compiled. It is therefore very satisfactory that a Zoroastrian priest, a Dastur of Gujarat, has undertaken this work so difficult and important.

It is evidently not a long time since Europe taught India to understand its religious books. The Indian Parsis, instructed by our great masters, have taken the lead in their turn, and are now the pioneers of science. But their zeal could only be admired chiefly because a religious sentiment and some opinion of their faith instigates them.

It was therefore with a lively sympathy that the commencement of the work of Dastur Jamaspji Minocheherji was received. Two volumes of the Pahlavi Dictionary are already published, notwithstanding the material difficulties which detained our author up to this moment. We sincerely hope that his work may be brought to a successful end.

Although the method of the author is not that of European science, yet his book constitutes a collection of the most precious materials. Dastur Jamaspji Minocheherji was perfectly prepared for the execution of this great work. He possesses numerous Pahlavi works and manuscripts, several of which were yet unexplored; he has studied them thoroughly; and knows the whole of the contents. His work is received with great favour, as could be seen from the Introduction of the 2nd volume, where the opinions of some princes of European science are given. In fact we see among them the editors of our principal reviews: West in the *Academy*, Angelo de Gubernatis in the *Bulletino*, Ferd. Justi in the *Bibliographisches Anzeigen*, and Haug in his *Essays*.

In his preliminary notes he first gives the explanation of his method of compilation, on reading which the student must engrave it in mind if he wishes to profit by the use of the book. . . . .

. . . . . It is sufficient for us to say that the work of the author has all the characters of a true scholarship, and that it will render good service to Oriental science. Everybody like us will wish that it may be finished soon, and will be thankful to its talented author for his efforts and his services.

C. DE HARLEZ.

(*Revue Critique Internationale*, of April, 1881.)

When a report of the two first volumes of this important work was published, the learned author informed us that the third part is on the point of appearing. We content ourselves to-day to communicate to our readers this excellent new hope that the third volume will be obtained by us.

A complete Pahlavi dictionary is certainly one of the principal desiderata of the Oriental science; many parts of the version of the Avesta and some other books of the Parsis are yet obscure, and consequently many Pahlavi words are left unexplained and also cannot be read with certainty. The learned head of the Dasturs of Bombay is one of the scholars, the best prepared to bring to a good end this difficult enterprise. He possesses numerous manuscripts, several of which have not yet been explored by any one but him, and he is the sole inheritor of books of his father who left behind him an illustrious name in the learned world. He is wholly destined to accomplish the commenced monument. The most distinguished Iranists—as West, Haug, Justi, and Westergaard—have given their unanimous eulogies to the first volume of the Pahlavi Dictionary. We cannot but associate ourselves with it, and wish the most happy success to the work of the learned Dastur.

(From a private letter dated 2nd December 1881 from Dr. MEURIN, Roman Catholic Bishop of Bombay.)

“The *Pahlavi Dictionary* is undoubtedly of the greatest and, indeed, of an everlasting importance, and for which the scientific world is highly indebted to you.”

(Translation of an article from the *Journal Asiatique* of 1881.)

A complete Dictionary of the Pahlavi of the Persian books is still one of the principal desiderata of the Oriental science. It exists well in the form of special lexicons, explaining the texts of certain books in particular, such as the Pandnameh, the Ardaviraf Nameh, the Goshte Farian and of certain fragments, such as are given in the second volume of the “Traditional Literature of the Parsis” by Spiegel, and our “Pahlavi Manual,” but a complete one of the

language has not yet been attempted, and arranged in order. Many important books are, therefore, in some measure obscure up to this time. It was therefore with a lively satisfaction that European savants learnt that a Zoroastrian priest, a Dastur of Gujarat, had undertaken this task, equally difficult and important. They now see that the time when Europe taught the Indian Zoroastrians to understand their religious books has passed away. The Indian Parsis, instructed by our own qualified masters, have taken the lead in their turn, and the science will be soon indebted to them for the remarkable progress.

Amongst the books destined to favour this progress we can mention the Pahlavi Dictionary of the Chief Dastur of Bombay. His rank as a Fellow of the University of Bombay already tells us that we have to do with a man of science.

It will not at all be astonishing, therefore, for the favour with which the commencement of the work of Dastur Jamaspji Minocheherji was received. The author was besides perfectly able for the execution of this great work. He possesses a rich library and precious manuscripts, several of which are still unknown to Europe. He has managed to turn his literary riches to good account. The savants of India as well as of Europe are pleased to give their unanimous eulogium to this new Dictionary. The reviews taken by Drs. West, Justi, Angelo de Gubernatis, Haug, and Westergaard are to be found in the Introduction of the 2nd volume. It is also with profound surprise that we have learnt that this interesting work is threatened to be interrupted by want of perseverance of its supporters. It would do honour to the Indian Government if it should take such means as could bring the work to a successful end—the learned Europeans would certainly co-operate with all the power that lies in them.

In the beginning of his work, Dastur Jamaspji Minocheherji gives some indications relating to the alphabetical order adopted in the Dictionary. It is not at all an easy thing to arrange the Pahlavi words in such an order as could make the reference easy. The author, according to our notion, has followed here the most wise plan, and it is likewise what we are resolved upon. He has only taken into account the form of letters—the scholar has thus an assured guide. In the arrangement of letters the author has followed, contrary to the adopted usage, the linguistic order (order relating to the Science of

Language), placing first the vowels, then the gutturals, palatals, dentals, &c., following. The Dictionary of the Dasturan Dastur of Bombay will certainly be a rich thesaurus of the Zend (Pahlvi) language, and the most precious assistance for the Iranists. Numerous are the words for which one could vainly search in the usual lexicons printed as well as unprinted. With a modesty which honours him greatly, the author recognizes how it is easy to be misled in a work of this kind, undertaken for the first time, and he begs of his readers to point him out his errors. He has tried to rectify the readings adopted by his co-religionists, and has, for this purpose, very much compared them with the system adopted in Europe. However, we think, it would have been better if he had followed it completely. . . .

. . . The Introduction, which is not at all without scientific value, treats of the Pahlavi language and of the signification of the words *Pahlavi* and *Huzvâresh*. The author naturally follows the Zoroastrian and Avestic traditions—he takes the origin of the language from the Kayanian and the Peshdadian Kings. We are not to discuss here the questions of this kind which only indirectly concern the Dictionary. Everybody like us would wish that the learned Dastur may be able to finish the work soon, and will eagerly recognize the services which it would render to the science. We have learnt that he has been able to overcome the difficulties which retarded his publication, and that the third volume of the Pahlavi Dictionary is now on the point of appearing.

આર્ચે પુસ્તકનો બીજો ભાગ છપાઈ બાહર પડીઆ પછી તે
ઉપર અપાયલાં મનો.

પહેલવી-ગુજરાતી અને ઈંગ્રેજી શબ્દ કોષ, ભાગ ૧લો
અને ૨ જો, રચનાર દસ્તુર જામાંસપજી મીનો-
ચેહરજી જામાંસપ આસાના.

જામેજ મરોદ—તા. ૧૧ મી જુન ૧૮૭૯.

પહેલવી જેવી પુરાણી અને મરણ પામેલી ભાષાને રાજીવન કરનારા તથા
અર્ધી અર્ધક ભાષાનો શબ્દ કોષ બનાવનારા તરીકે દશતુરજી શાહેબ જામાં-
સપજી મીનોચેહરજી જામાંસપઆસાનાનું નામ હવે પછીની તવારીખમાં
અને અકશર કરીને જરથોરાતી શીરકામા અમરગ રહેશે. દશતુરજી શાહે-
બનું આ બીજું વાલમ માન રાહીત સ્વીકારતાં હમોને તેમની તારીફમાં
થોડાક શબ્દ લખવાની ફરજ પડેછે. આ પુરાતક બનાવવામાં તેમને
જર અને જેહેમત બેનો મોટો ખર્ચ કરવો પડતો હશે, એવું એ પુરાતક
હાથમાં લેતાંજ વાચનારને જહત માલમ પડી આવેછે. આ પુરાતકની
તારીફ હમો પોતેજ કરીએછે એમ નથી, બીજાં વરતમાંન પતરોએજ
કરીએ એમ નથી, પણ પ્રોફેસર વેરાટ, ડાકટર હાઉગ અને જરમનીના
બીજા કામેલ વીદ્વાનો અને જરથોરાતી ધરમના અભ્યાસીએએ કરી
છે. એ અંથ જરથોરાતી પુરાતકોનાં કેતાખખાનાં શારી જેબ દેશે એ-
માંતો કશી નવાઈ નથી. જુની ચોપડીએ અને બીજાં પુરાતકોમાંથી
ઉતારા કરી તેને નવી ધપમાં બનાવવાં શેહલ છે, પણ એક મરણ પામેલી
ભાષાને રાજીવન કરી તેનો કોષ બનાવવો કાંઈ શેહલ કામ નથી. દશતુર
જામાંસપજી એ એ કોપના ગુજરાતી શાથ અંગરેજી અરથો પણ આપી-
આછે, અને તેથી ઇઉરોપના વીદ્યારથીએની પણ તેએએ એક
મોટી અગત પુરી પાડીએ. એવણના મરનાર બાવા દશતુરજી શાહેબ
મીનોચેરજીનાં પગલાં ઉપર ચાલી તેમનીજ માફક તેએએ જરથોરાતી
કોમની શેવા બજાવવી જરી રાખીએ તે બેઈ હમોને આનંદ ઉપજેછે. ચો-
તાના ધંધાના કામથી એવણને કુરશદ ઘણી થોડી મલતી હશે અને તેનો
હીએએ આવાં એક અગતનાં પણ બીકત કામ પાછલ તેએએ રાખેલો
બેઈ હમો તેવણને સુખારકબાદી આપીએ છીએ તો પણ જરથોરાતી ધર-
મના એક વડા ધરમ ગર તરિકે એવણની ફરજ એવાં કાંમ પાછલ ચીત

લગાડવાની હમો તો રાહમજીએ છીએ. દશતુરજી રાહેએ ઘણાક ભાષણો આપીઆંછે, ધરમ આપદ ઉપર ઘણાક નીબંધો છપાવીઆંછે. અને બીજાં ઘણાં પુરાતકો બાહાર પાડીઆંછે તેમાં આ પેહલવી રાખ્દકોષ પેહલી અગત ધરાવનારો છે એવું હમો કહીએછીએ. તેમનાં પેહલાં વાલમ ઉપર તેઓએ જેટલી અઠાગ મેહનત લીધેલી માલમ પડી છે, તેટલીજ આ બીજાં ઉપર પણ એવણે લીધેલી જણાએછે, અને હમો વકી રાખીએછે કે તેવણે તેમનાં બાકીનાં રાઘલાં વાલમો ઉપર પણ તેવીજ કાલજીથી મેહનત લઈ એ ભાષાને રામપુરણપણે પરજ અને વીદ્યારથીઓ હજુર મેલવાને પછાત પડશે નહી. એ પુરાતકનો સંગરહ કરવા તથા બોમએ એજુકે. રાન શોરાએટી પરેરા જેવાં મોઘાં છાપખાનામાં રાફાઈદાર અને રારશ રીતે છપાવવા પાછલનો તેમનો ખરચ, તથા એ ઉપરની તેમની મેહનત જોતાં એની જે કીમત એએએ રાખીએ તે હમો નજીવી રાહમજીએ છીએ. મુખ્યની, મધરાજની અને ખુદ હોંદુરાતાનની રારકારે એ પુરાતક ખરીદી દશતુરજીની મેહનતની કદર જુજીએ, અને પારશી કોમે એ પુરાતકને જરૂર આશરો આપી તેમનાં ધરમાં અને પુરાતકખાનામાં તેને જાલવી રાખવું એવી ભલામણ હમો દરેક જરથોરાતી ભાઈને કરીએછીએ. એ કોરાના પેહલા વાલમ વીરો જરમનીના ઘણાક કામેલ વીદ્વાનોએ આપેલાં મત આ બીજાં વાલમમાં આપવામાં આવેલાંછે, અને તે વાંચી જોતાં મોટી ખુશાલીતો એ પેદા થાએછે કે, રારવે કોઈએ એ પુરાતકની અગત કબુલ રાખતી વખતે તે ઉપર કશા ટીકા કીધા નથી, અથવા એક પણ ચુક કાઠાડી નથી, એજ દશતુરજીની રાઘલી કામેલી અત બતાવી આપેછે, તથા તેમની મેહનતનો અદલો તેમાં વલેલો દશતુરજી રાહેએ જામારાપજી બેરાક રાહમજીતા હોવા જોઈએ.

બોંબે જેજેટ—તા. ૧૨ મી જુન ૧૮૭૯.

દસતુર જામાસજી મીનાચેહેરજી જામારપ આરાનાએ બનાવેલા પેહેલવી ગુજરાતી અને ઇંગ્રેજ રાખ્દકોષની પોહોચ હમો ખુશીસાથે સ્વીકારીએ છઈએ. પેહેલવી ભાષાના વીદીઆરથીઓ પોતાના અભ્યાસમાં એક મોટી મદદ તરીકે આએ કેતાબને આવકાર દેવાને બેરાક ઘણા ખુશી થશે. પુર્વ દેશની ભાષા જ્ઞાનનાં દેનીરા અને જરમન અભ્યાસીઓનું ધીઆન જે કામપર લાગું છે તે કામમાં પારશીઓ પણ કોઈ રીતે પછાત નથી. એવા એક ગ્રંથની અગત ઘણી મુદત થઈ ચાલતી આવી છે અને હમે જાણીને ખુશી છઈએ જે પુર્વ દેશની ભાષાના અભ્યાસીને એ મદદ હવે પુરી પાડવામાં આવી છે. ગુજરાતી તથા ઇંગ્રેજ ભાષાઓમાં બેજોના અર્થ આપીઆ છે તેથી યુરોપીઅન વીદ્યાર્થીઓને પણ એ ગ્રંથ કામનો થઈ પડશે. પેહેલવી ભાષાની વીરોધતા એમાં ઘણીજ સંબાલથી સમજાવામાં

આવેલી છે. એ ગ્રંથમાં ખોલોને ઉચાર પરમાણુ યુજરાતી અને ધંધેજીમાં ગોઠવીઆ છે અને પછી તેખોના અર્થ આપીઆ છે. પેહેલવી ભાષાના જોકે કેટલાક નવા ખોલો અવસતા, સંસ્કૃત અને ખીજી ભાષાપરથી ઉપજવવામાં આવીઆ છે. તોપણ એ ભાષા સઘલી ઇરાની ભાષાઓમાં સરવેથી અસલ અને ખીકટ છે. આચ્છે કેતાખ દરએક પેહેલવી અભ્યાશીને ઘણીજ અગત્યની થશે અને હમે આશા રાખીએ છઃએ જે પશ્ચીમ હિંદુસ્તાનમાંના સઘલા અભ્યાશીઓ તરફથી એને સારો આશરો મલશે.—દેકન હેરલદ.

નેટીવ ઓપીનીઅન—તા. ૧૫ મી જુન સને ૧૮૭૯.

દસતુર જમારપજી મીનોએહેરજી જમારપ આસાના, તે યુજધની યુની-વરસીટીના શેલો અને ઓએ પ્રાંચ રાયલ એશીઆટીક સોસાયટીના એક મેમ્બર એવને રચેલા આચ્છે કીમતી ગ્રંથનો ખીજો ભાગ હવે ખાહાર પડીએછે. જેવી મેહનતથી અને તપસીલવાર અને ઉપદેશ કરીને પેહેલો ભાગ રચીઓ હતો તેજ ધોરણથી ચાર જુદી જુદી લીખી અને ભાષામાં આચ્છે ખીજો ભાગ ૧૬૯ થી ૪૪૦ મો સફેસુધી રચીઓ છે; એકલી એજ વીરોષતાના સખખથી આચ્છે રાખ્દકોષને ખીજ કોષખી આગલ પ્રગટ થયા હોય તેના કરતાં વધારે પ્રસિધ્ધ શ્રેષ્ઠપણુ ધટે છે. મરહુમ પ્રોફેસર વેસતરગાર્ડ અને દાક્તર હાઉગ તેમજ વલી હાલના વીદ્યાર્થીઓ જેવા કે દાર-મેસતેતર, વેસ્ટ વગેરેએ આપેલાં મત જે આચ્છે દશતરના પેહેલા ભાગમાં આપીઆ છે, તેમને એ કેતાખની અગત્ય વીરો હમારા કાંઈખી વીચાર કરતાં વધારે વજનદાર છે; એટલા વાસતે હમારી તરફની નાકેશ તારીફ કરી તેમાં વધારો કરતા નથી. એની છપાઈની સફાઈ ઘણી સારી અને પ્રસિધ્ધ છે અને વલી કાગળ ઘણા સારાં વાપરીઆ છે; એવી ખાહારની ભલામણથી પણ અભ્યાશીઓની નજરમાં એ ગ્રંથની ખરેખરી કીમતમાં વધારો કરશે.

ઇંડિયન દેલી ન્યુજ—તા. ૧૮મી જુન ૧૮૭૯.

કેટલીક ભાષાઓ કે જે મુવેલી સમજવામાં આવે છે તે હજુર જીવતી છે; કેટલીક ભાષાઓ મરતી હોય તેનો ખચાવ સારી રીતે થઈ રાકે છે અને તેઓમાંની કેટલીકને મરતી ખચાવવામાં જે મદદ મલી રાકે તો તેથી કેટલાક ફાયદો છે. માણસજાત પોતાના ભાષણને સેહેજ વધારે નજદીકીથી એક સરખુ કરી રાકે અને પોતાની જુદી જુદી વાચાને ફરીથી એકસરખી અને એક સંપ કરે તો તેને ઘણુ ફાયદાકારક છે. તોપણ જે મં ખીહીવડાવેલાં માંણસો લાંખી મુદત સુધી જીવે છે તેમ તેવી ભાષાઓનુ મરવું ધંખા નાખુદ થવું પણ હમેશાં ઘણુ કઠણ છે. વેલરા ભાષા નાખુદ થવા લાગી ત્યારે રહિ-

અતનો સ્વદેશાભીમાની જીવસો ઉસકેરાયો, અને પોતાની રહ્યેત તરફિની કીર્તી સાચવવા સાર તેઓ તરતજ તે ભાષાને પાછી સુધારીને તાજી કરવા અને તે ભાષામાં છાપેલાં ગીત અને ખીજી કેતાઓ સાર ઈનામ આપવા લાગ્યા. તેઓ પોતાની ભાષાને સર્વોપયોગી વપડાસ સાર સાચવી રાકશે કે નહીં તે વીઢાલય સંબંધી હાલના જમાનામાં રાક ભરેલું છે. બેરાક દસતુર જમાસજી મીનોચેહેરજીએ એવીજ બસારત ઇઆ કલ્પનાથી એક પેહેલવી યુજરાતી અને ઇંગ્રેજી રાખ્દકોષ રચ્યો છે. એવીજ કીમત અને ઉલટથી એ કામ એમને માથે લીધું છે અને એનો ખીજો ભાગ હમણાજ છપાઈને બાહાર પડીઓ છે. હિંદુસ્તાનની આએ તરફના લોકોને એ ભાષાતદન અનજાણી છે અને એ વીશે ઘણા ખારીકીથી વીચાર આપવાને હમે અરાક્ત છઠ્ઠાએ. તોપણ એટલું તો કહી રાકીએ છઠ્ઠાએ જે પુર્વદેશની ભાષાના વીઢાર્થીઓએ એ કેતાબના પેહેલા ભાગપર ઘણા શ્રેષ્ઠ અને ઉત્તમ-મત આપ્યાં છે; અને એ ભાષાના વીઢાર્થી અને અભ્યાસીઓને બેરાક એક ઘણાજ ઉપયોગી અને પસંદ પડતો ગ્રંથ થશે.

“એથીન્યમ એન્ડ દેલી ન્યુઝ”—સુકરવાર, તા. ૨૦મી જુન સને ૧૮૭૯

ઉપલી કેતાબ, કે જે એજ્યુકેશન સોસાયટી પ્રેસ, ભાયખલા મધે છપાઈ છે, તેની એક નકલ હમુને મલી છે. એની છપાઈ ઘણી સુંદર અને બનાવટ ઘણી સારી છે, તેથી એને છાપી પ્રગટ કરનારાઓને ઘણું જોય આપે છે. એ કેતાબ દસતુર જમાસપજી મીનોચેહેરજી જમાસપ આસાના-એ બનાવી છે, કે જેવન મુંબઈની યુનીવર્સીટીના ફેલો, અને બોંબે બ્રેચ રાઅલ એસીઆતીક સોસાટીના મેમબર છે. પેહેલવી અને યુજરાતી ભાષાઓની હમુને માહીતી નહી હોવાના સખબથી હમોએ એ પુસ્તક મદરાસના એક વીઢારથી અને યુનીવર્સીટીના ગ્રાજ્યુએટને સોંપીઉં હતું અને તેવનનું મત હમો નીચે આપીએ છઠ્ઠાએ. એ કેતાબના બનાવનાર દીબાઆમાં એમ લખે છે કે લોકોએ હાલ એ ભાષાનો અભીઆસ ઘણો ખરો છે. ડીદેવાના સખબથી અને જે થોડાક કીર્તીવાન લોકો જેઓ પોતાની અસલી ભાષાનો ભેદ સમજવાની ખાહેશ રાખે છે તેઓને એ ભાષાનું જ્ઞાન આપવાની તેઓના શીક્ષકોની બેદરકારી અને નાખુશીના સખબથી એ ભાષા દહોડે દહોડે અંધારામાં દુખી જવા માંડી છે અને સેવટે નજદીક મહુંદ થઈ પડી છે. એ ગ્રંથ એના બનાવનારના બાવાએ પહેલ વેહેલું શુર કીધું હતું, પણ તેવનના મરણથી એને સંપૂર્ણ કરવાની ફરજ તેવનના પુત્ર ઉપર ઉતરી છે. એ કેતાબની બનાવટમાં ઘણા એક સાહેબોએ ઉલટ તથા કાલજી બતાવી હતી કે જેઓમાં મરહુમ ડાકતર વીલસનખી હતા; વળી તેઓએ એના બનાવનારને એ બાબદમાં કાંઈક મદદ કીધેલી પણ દીસે છે. એવાં દીકત કામમાં પેહેલ વેહેલુંજ પગલું હોવાને લીધે એ ગ્રંથ-

કરતાં ધાસતી રાખેછે જે એમાં ધણીએક ચુક દાખલ થઈ હશે. જે દેશી ગ્રહસ્થને હમોએ એ કેતાબ દેખાડી હતી તેવન કેહેછે કે એ કેતાબ દેખા-
નતદારીથી અને પાક દીલથી બનાવવામાં આવીછે, અને એક સાધનની
ચોપડી તરીકે ગુજરાતી દેશમાં એને મેહેરબાની ભરેલો આવકાર મલવો
ધટેછે, કારણ કે તે, દેશમાં પ્રવીણ વીદ્યાર્થીએને અને મુખ્યના જાહેર
મકતબખાનાએના નીશાલીઆએને અને વળી તેમજ તે ઇલાકાના
સાધારણ વાંચનારાએને અને એ ધંધાના માણસોને એક અગત્યનો
સહ મજ આપનારો ભોમ્યો થઈ પડશે.

બોંબે રિવ્યુ એન્ડ ઇન્ડિયન એડવરતાઈસર—તા. ૨૮ મી

જુન ૧૮૭૯.

આચ્છે એક કેતાબ હમને એવી મલી છે કે જેને એક દીલથી
આવકાર મલવાની ધણી અગત્ય છે; કારણ કે જે એ પઢેલા દસ્તુરજીએ
કોઈ રીતે વીદ્યા હુનરની બાબદ એમાં બતાવવાનું રાખ્યું હોય, તો પણ પેહેલવી
ભાષા શીખનારાએને એ કેતાબ ધણીજ કીમતી થયા વગર રહેનાર નથી.
એવી એક કેતાબ છપાઈને બહાર પડવાથી અભ્યાસીએને થતા ફાયદાનો
વીચાર કરવા સારું છે આદ રાખવું જોઈએ જે પેહેલવી ભાષા જોડે એની વડીલ
જંદ બાષાને ધણી ખરી એક મલતી રીતે લખવામાં આવે છે તો પણ અસલથી
સંક્ષેપમાં લખાતી આવેલી રીતથી હાલ તરત એ ભાષાના ધણીએક બોલોને
ફક્ત એકજ આકારથી એલખવામાં આવે છે. એનો એક દાખલો એ
કોષને પેહેલજ પાને માલમ પડશે કે જ્યાં જંદનો આ રાખ્દ પેહેલવીમાં
જંદના અ આ ઈ એ ખ અને હ તરીકે આપીઆ છે; અને વલી આગળ
કેટલાંક પાના પર જોઈ એ છઠ્ઠ એ તો એજ શીકલથી એાછામાં એાછા પચીસ
જુદા જુદા બોલો લખવામાં આવીઆ છે. થોડાંક વરસોની આગમજ
તો એ ભાષાનું વાંચણ અસલી રેવાજ માફક અને થોડાક અંધુરા રાખ્દ
કોષની મદદથી ઉકલાવામાં આવવું હતું અને જો કે દાકતર વેસેતે અને મરહુમ
દાકતર મારતીન હાઉગે એવા કોષની બાબદમાં કેટલીક મેહનેત કીધી તો પણ
કોઈબી રીતે એનું પરીણામ મનમાનવું નીવડી ઉ નહી કારણ જે દાકતર
વેસેતે પોતાની કેતાબ સંપુરણ કીધી નહીં અને દાકતર હાઉગે પોતાના કામની
અધવચમાંજ મરણ પામીએ. વલી એવી શીકર રાખવામાં આવે છે જે
પારસી કામના મોખેદામાં ધણી ખરો ભાગ અંગ્રેજ અને જરમન ભાષાના
અભ્યાસ પર ધેઆન થોડું આપે છે તેથી યુરોપીયન વીદ્યારથીએએ
રચેલાં કામો જે વર્ગને ખરેખર મદદના થવાં જોઈએ તેએને તો તે ધણીજ
થોડાં અથવા તદન નકામાં થઈ પડશે. વાસતે એ પઢેલા દસ્તુરજીએ એ પુર્વ
દેશની ભાષાના વીદ્યાર્થીએ પર એક પુરેપુરી ખખશેરા કીધી છે એટલુંજ
નહી પણ પોતાની કેતાબમાં બોલોના અર્થ અને ઉચ્ચાર ગુજરાતી ભાષામાં

આપીઆ છે તેથી પોતાના કામને એવડી કીમત અને ઉપયોગનું કીધું છે અને એ પહેલવી દીક્ષાનેરી પોતાની કોમને પુરેપુરી અગત્યની અને મદદની કીધી છે.

સાધારણ પહેલવી કેતાઓ કરતાં વધારે ઓહોલાં વાંચણથી આએ કોષ રચવામાં આવ્યો છે એવું એ ખુદ કોષપરથી માલમ પડે છે અને એના રચનારને ઘણા એક કીમતી ખાનગી કેતાખખાનાની મદદ મળી છે. તેથી એક યુરોપીઅન વીદ્યાર્થી બોલ એકઠા કરી શકે તે કરતાં વધારે મોટી સંખ્યા આએ કોષમાં સમાવેલી છે. એટલું દલગીર થવાજોગ છે જે બોલોને જે કેતાઓપરથી ઉપજવવામાં આવ્યા છે તેઓના સાધનો એ કોષમાં ચોકસ ડેકાણેજ આપ્યાં છે, જે કે એના રચનાર આપણને જણાવે છે જે બોલોના અર્થ વીરો શક ભરેલું જણાયું છે તેજ બોલો ન્યાંથી મલીઆ છે તેના સાધનો જણાવીઆ છે. વીદ્યાર્થીઓને ખુલું માલમ હશે જે એથી વધારે બોલોના સાધનો એ કોષમાં આપીઆથી એ કેતાખ, જે કે મુખ્ય કરીને પારસીઓનાજ વપરાસનો જરૂર કરીને એક લોકપ્રીય અને સર્વોપયોગી ગ્રંથ છે, તોપણ એક વધારે ઓહાણો ગ્રંથ એપરથી રચવાને એ એક કીમતી મુજ થઈ પડતે.

એ કેતાખના મુજ વીષયમાં એના ખનાવનારે જે ઢપથી એ ગ્રંથ રચ્યો છે, તેનો ટુકખુલાસો કીધો છે; એ રીત ઘણીજ સારી છે. પહેલવી બોલોને તેઓના ઉચ્ચાર વતરોગે તેઓના પહેલા શબ્દોની શીકલ પ્રમાણે મુલાક્કરના કાયદામુજબ ગોઠવીઆથી થતા કાયદા વીરો વધારે કહેલું અશક્ય છે. ....દસતુર જમારપણની દીક્ષાનેરી દેશી અભ્યાશીઓને એક વખણાયેલો અને ભરશાદાર બોમીયો છે, અને ઇરોપીયન વીદ્યાર્થીને હવે પછી એક ખીજે સંપુર્ણ પહેલવી કોષ રચવામાં એ સઉથી મોટી કીમતનો થઈ પડશે.

વિદ્યામિત્ર—જુલાઈ ૧૮૭૯.

Great works are performed not by strength, but by perseverance
JOHNSON.

દસતુરજ સાહેબ જમારપણનાં પહેલવી શબ્દ કોષનાં પહેલા વાલમની ખખર લેતાં જોકે અમોએ સને ૧૮૭૭ તાં અક્ટોબર મહીનાનાં એકમાં અમારા વિચાર લંખાંનથી જણાવ્યા હતા, તોપણ આ ડેકાણે વલી તેજ ખુજરગ પહેરેજગાર તરફથી નીકલેલાં પુસ્તકનાં ખીજાં વાલમની પેહિાચ ઘણાં મોટા માન જ્ઞાંતિ સ્વીકારતાં અમોને જણાવ્યા વગર ચાલતું નથીકે તેજેઈ અમોને ભારે હર્ષ પેદા થાયછે. એક દેશની ચાલુ ભાષામાં તે ભાષાનો શબ્દ કોષ રચવો એ કામ કેટલું ખીકટ છે તે એટલા ઉપરથી માલમ પડશે કે ડાક્ટર જનસન જેવા સખ્શને પોતાની માનુશી ભાષાનો શબ્દ કોષ રચવાને એક

દાયિકા કરતાં વધારે વર્ષે લાગાં હતાં; પણ એક નજદીક નાનુદ થયલી બા-
 ધાનો રાખ્દ કોષ રચ્યો, અને તેખી વલી તેનાં વ્યાકરણ વગેરે ઉતપત્તીએ
 સાથ, એ કાંમ કાંઈ થાડું ખીકટ નથી. આ કામમાં, અલખત, દસ્તુરજી
 જમારખજીને કેટલી બધી ધીરજ અને માથાદુઃખ ખમવું પડ્યું હશે, તેના
 વીચાર ઘણા થાડાએનેજ આવશે. આ રાખ્દ કોષ રચી આપણા દસ્તુરજી
 એક ગોયા નાશ પામેલી બાધાને હસ્તીમાં લાવ્યાછે. ડાકતર જોનરાન,
 જેના મથાલે મુકેલા ઇંગરેજી બોલો ઉપરથીજ માલમ પડેછે કે એવું એક
 માહાબારત અને ખીકટ કાંમ કંઈ એંગ બલથી થઈ શકતું નથી પણ તેનો
 એક દીલથી તે કાંમની પાછલ લાગવાથી પાર પડેછે, તેમજ દસ્તુરજી
 સાહેબ જમારખજીને આ કાંમ પાછલ ખંતીને લાગવા સાફ કેટલી બધી ધીરજ
 અને વીચાર શકતો વાપરવી પડતી હશે? એટલુંજ કરીને આપણા દસ્તુરજી
 બેશી નથી રહ્યા, પણ આ ફરહંગપરથી માલમ પડેછે કે તેનાવિએ તેને સંખુણું
 બનાવાને તેનાવિથી બની આવ્યું તેટલું કીધુંછે કેટલેક ડોકાણે સંસ્કૃત રાખ્દ
 જ્યાં મલી આવ્યા ત્યાં તેપણ ઠાંકી બતાવાની કેરોશ તેનાવિએ કીધીછે.
 અમો હીમતથી કહીએ છે કે આપણા બુજરગ જમારખજી જેને પેહેલવીમાં
 અહુએ-રદ કહેછે તે નક્કી કરી ચુકાછે, જે બોલનો અરથ દસ્તુરાંન દસ્તુર
 થાયછે, અને જે બોલ અમોએ આ બાબદને મથાલે લાયુ પાડવાને દરસ્ત
 વીચાર્યું છે.

હીંદુસ્થાનમાં વિદ્યા કેટલી મોઢી પડે છે, તે જે ધરહસ્થો ચોપડીએ
 બાહર પડે છે તેએનેજ ખખર પડેછે. ઘણીખરીવાર હીંદુસ્થાનનાં દેશી
 વિદ્વાંને પોતાનાં પુસ્તકો અધુરાં મુકી નાશીપાસીથી હારી બેસવું પડેછે,
 તે તરફ વીચાર કરતાં અને આ પુસ્તક તરફ નજર ફેરવતાં અમોને વધારે
 સંતોષ એટલા મોટ થાયછે કે આપણા દસ્તુરજી સાહેબે પોતે માથે લીધેલાં
 કામમાં તેવો ફતેહ મંદ ઉતર્યા છે.

જરથોસ્તી ધર્મનાં ફરમાંનાનું મુલ તત્વ “સક્ષાઈ” છે, તે સક્ષાઈગોયા
 દસ્તુરજી સાહેબે પોતાનું પુસ્તક રચવામાં પણ વાપરી હોય એવું દેખાયછે.
 ફક્ત આએજ પુસ્તક નહી, પણ તેવોનાં ખીજાં પુસ્તકો અને વાએએ વટીક
 જે અમોને જોવાને ઘણીવાર તક મલેલી છે તે સઘલાં છપાવાનો તેનાવોનો
 સવાદ ઘણો વખાણવા લાયક છે.

આજના પારસી વિદ્યાર્થીએ જેએ પોતાની ખીજી બાધાએમાં તરેહ-
 વાર બાધાએ પસંદ કરેછે, તેએને લાજે મછે કે આ એક પુરાંણી બાધા
 જે તેએનાં વડવાએએ ઇરાંન સરજમીન ઉપર એકવાર પોતાની માતુશી
 બાધા તરિક વાપરી હતી, અને જેના નાદર નમુના અને લેખો હવે પણ
 આપણને આ કાળી દુનિયામાં કેટલાક બેમુલ ધડા શીખવેછે, તેના અબ્યાસ
 કરી આ બાધાને એકવાર ફરીથી સજીવન કરવી ચોગ્ય છે. એમ થવાથી
 તેએ પોતાનાં પુરાતન અને બારે બોજ આપવા લાયક પુસ્તકો, જેવાં કે

દાદસ્તાંન, નીરંગસ્તાંન, અને પેહેલવી રેવાયેતો વગેરે જે આજે ગોયા અંધારામાં પડેલાં છે તેઓ ઉપર પ્રકાશ નાંખવાને તેઓ શક્તીવાંન થશે; દીન-કરદ અને બુહુનદેશ જેવી નામીયી કેતાઓના તેઓ ધણી થશે; અને આ ફનીયાંના કેટલાક છુપા ભેદો આ ભાષાની મદદથી તેઓ જાણુતાં શીખશે.

અમોએ આ પુસ્તકનાં પેહેલા વાલમને માટે જે વીચારો જણાવ્યા હતા તે આ ઠેકાણે પણ એકવાર ફરીથી લાગુ પાડી અમો આપણા બુદ્ધરગ દસ્તુરજીને તેઓએ હાથ ધરેલાં એક બીકટ કામમાં ખરાં જીગરથી મુખ્યાર-કબાદીસાથે કૃતેહ ઈછીએ છે.

ચળદાં પરસ્ત.

“પેહેલવી ફરહંગ”—દસતુરજી સાહેબ જમાસપજી મીનોચેરજી જમાસપ આસાનાએ બનાવેલી પેહેલવી ફરહંગનો ખીજો ભાગ છપાઈ બાહરે પડ્યો છે, તેની એક નકલ અમોને મળી છે, જેની પોહોંચ માન સાથે સ્વીકારીએ છે. દસતુરજી સાહેબ જમાસપજીના આ પુસ્તકની ખુખી પર પુરપના નામીયા વીદ્વાનોએ જે મત જાહેર કરીયાં છે, તે આ ખીજા ભાગમાં સધલાં દાખલ કરવામાં આવીયાં છે, જે ઉપરથી માલમ પડે છે કે દસતુરજી સાહેબ જમાસપજીના આ કાંમને મોતેખર અને ઊતેજન આપવા લાયક ગણવાને એ વીદ્વાનો પછાત પડ્યા નથી. દસતુરજી સાહેબના આ ખીજા ભાગ પર અમો જોગવાઈએ ધીઆન આપીશું.

“ચળદાં પરસ્ત” ૩૧ મી આગસ્ટ ૧૮૭૯.

પેહેલવી ફરહંગ, ભાગ ખીજો—દસતુરજી સાહેબ જમાસપજી મીનોચેરજીએ બનાવેલી પેહેલવી ફરહંગનો ખીજો ભાગ છપાઈ બાહરે પડ્યો છે. જે મ એ ફરહંગના પેહેલા ભાગ પર સરવે તરફથી સારા વીચારો બાહરે પડ્યા હતા, તેમ આ ખીજા ભાગને પણ તેટલીજ રહેમ નજરથી પુરવ ભાષાના અભ્યાસીઓ અંગીકાર કરશે એ ચોક્કસ છે. દસતુર સાહેબ જમાસપજીએ ઊઠાવેલું કાંમ કાંઈ નાહતું જેવું નથી. તે કાંઈ એકાદ રસાલો લખી કાઢાડવાનું અથવા એકાદ વાઆજ લખવા જેટલું સેહેલું નથી. પણ તે જોડા અભ્યાસ, બોહોલી શોધ, અને ખરી દીલસાજીનું કાંમ છે, જે કાંમમાં એ દસતુર સાહેબ હમણા શુધી જે રીતે કૃતેમદ ઊતરેલા દીશીયા છે તે રીતે જોતાં તેમને હાથ ધરેલું આ “પેહેલવી શબ્દ કોષ” નું કાંમ અછી રીતે સરનજમ ઊતરવાની આપણે આશા રાખીશું. પેહેલવી ફરહંગ આજ શુધી કોષએ બાહરે પાડી નથી, જેથી દસતુર જમાસપજીનું કાંમ નવું તેમજ માહાભારત છે. તેમના એ કામની ખરી કદરદાની પીછાનનાસ જે મ આ દેશમાં તેમજ યુરોપમાં છે, એ જાણીને કેટલાક સંતોષ પેદા થાય.

છે. તેમના કાંમને યુરપના વીદ્વાનો જેવા કે પ્રોફેસર ઈ. ડબ્લ્યુ. વેસ્ટ, જેમસ દાર્મિસેતર, એફ. યુસતી, પ્રોફેસર વેસતરગારદ, અને ડાક્ટર મારટીન હાલિગ જેવાઓએ પસંદ રાખ્યું છે, અને તેમાં તેઓએ એ દસતુર સાહેબને કૃતેહ ધીછી છે. હંમેશાં હરેક નવું કાંમ તેની રાજઆતમાં ખાંમી વગરનું તો હોવું નહીં જોઈયે. તેમાં કાંઈ નહીં ને કાંઈ ખામી તો દેખાવી જ જોઈયે. અને તે પ્રમાણે જો કે દસતુર જી સાહેબના આ રાખ્દ કોષમાં થોડી ઘણી ખાંમી રહેલી હોય, પણ તેટલા મોટે તે કાંમ નાપસંદ તરીકે ગણવા લાયક અથવા દ્વેષભાવી ટીકાને પાત્ર કરતું નથી. તેપર ખાલિસ ટીકાઓ થવાથી અને ખરાં દીલથી તે માહેલી ખાંમીઓ ખતાવી આપવાથી તે શુધારવાને એ દસતુર સાહેબ જેટલા મધન થશે તેટલા જ તેઓ એવા ખાલિસ ટીકા કરનારાઓના આભાર તલે જશે.

“ જ્ઞાનવર્ધક ” સપ્તેમ્બર ૧૮૭૯.

પોણાએ વરરાની લાંખી મુદત વેર દોલા તનાવી મજકુર પેહલવી-ગુજરાતી અને ઇંગ્રેજી રાખ્દકોષનું દફતર ખીજું હાલ આહેર પડ્યું છે, જેની એક નકલની પોહય અત્રે માન સાથે સ્વીકાર્યે છીએ. આ પુસ્તકના પેહલા ૩૨ સફાઓમાં જે મજકુર ૪૨હંજના પેહલા ભાગ ઉપર અપાયલાં મતો ઉતારી લીધાં છે, તેપરથી માલમ પડે છે કે એ કેતાબ અત્રેની તેમજ યુરોપ ખંડની ભણેલી પ્રજાને પસંદ પડતી થઈ છે. તથા યુરોપના નામીયા ઉગમણુ તરફની ભાષા જાણનારાઓએ એની કદર જુજી સારાં વખાણુ કર્યાં છે. આ કદર સનાસીથી આપણા જાણીતા દસ્તુરજી સાહેબ જામારપજીને એવનની ભારે મેહનતનો જોકે પુરતો ને અવેજદાર બદલો મલ્યો નથી તોપણ એવને માથે ઉઠાવી લીધેલાં બોહલા ઉપયોગના આ કામમાં આ મીઠા સખુનોથી એવનને પોતાનો રસ્તો જોસભરી જીલટથી કાપવાને બની આવસે. વલી હોંદુ-સ્થાનના ત્રણે ઇલાકાઓની નામદાર સરકારે આ પુસ્તક ખરીદી જે નાહનો આશારો આપણા ગ્રંથકર્તા દસ્તુરજીને આપ્યો છે, તે એક મુવેલી પણ કદીમ, નામીયી, પાદશાહ પેહલવાંનોની જખાંતને સજીવન કરવામાં મદદ કરવાની આહેરાનો સરકારને જેબ દેનારો માત્ર નમુનો છે, જે આહેરા, આશા છે જે આપણી માયાણુ સરકાર, ઉત્તેજન આપી વધારવાને ચુકશે નહીં.

એન્ડુકેરાન સોસાઈટીના મોઘા પ્રેસના ખીજાં કામો માફક આ વૉલમની છપાઈ સફાઈદાર તથા ખાંધણી સારી છે. આ તકે હમો એક સુચના કરવાની રજ લીજીએ છીએ કે હવે પછી આહેર પડતાં વૉલમની પીઠ પર, તેમાં જે બોલો સમાયલા છે તે કયા અક્ષરથી તે કયાં વેર છે, તે જણાવનારા અક્ષરો નાખવા, જેથી એને વપરાસમાં લેતાં અમસયાં વૉલમો બોલવાની જરૂર પડે નહીં. સેવટે, આ લોકોપયોગી શુભ કામમાં દસ્તુરજી સાહેબ

જામારપણને પુર ફતેહ હઝજતાં, તેને જહડપ સાથ ચોકસાઈથી સંપૂર્ણ કરવાને હમો તેમને મજબુત બલાંમણુ કરીએ છીએ.

કાનતેમપ્રરી રીવ્યુ.—અફતોખર સને ૧૮૭૯ નો અંક.

દસપુર જામારપણ મીનાચેહેરજી જામારપ આસાનાંએ રચેલી પેહેલવી દીકરાનેરી કે જેના પેહેલા એ ભાગ હાલ બહાર પડીઆછે (લનડન: ટ્રુપનર અને કુંપની, ૧૮૭૯) તેથી અસલ ઇરાની જાપાનના અબીઆશીઓની એક ઘણી લાંબી મુદતની ગરજ પુરી પડીછે. “પેહેલવી” એ નામ અસલી ઇરાની ભાષાને અને ચોકસ કરીને સાસાની વંશના રાજઓના વખતમાં જે ભાષા ચાલુ બોલીમાં વપરાતી હતી તેને આપવામાં આવ્યું છે. એ દીકરાનેરી ભાષા શાસ્ત્રીઓને ઘણી અગતની છે, કારણ જે એમાં ઘણાએક સેમેતીક બોલોના બેલી કરવામાં આવ્યેછે અને તે બોલો હાલની ફારસી ભાષાના આરખી તત્વ ઉપરથી નહી પણ એક ખીજી. રીતે કાઠાડવામાં આવ્યાછે, અને એસીરીઅન ભાષાને મલતાછે. .... દસપુર જામારપણ “હુજવારેશ” એ બોલનો અર્થ “પારથીઅન ભાષા” એવો કહે-છે, કે જે સુચના જે ખરી હોય તો એ ભાષાના અસલીઅત પર કાંઈક અજવાલું નાએછે. “પેહેલવી” બોલના ધાતુ વીરો ઘણી એક તકરાર ચાલી રહીછે, પણ છેહેલો અને સઉથી વાજખી ગણવાજેગ અટકલો, દાકતર હોગનો છે, કે જેને મલતોજ વીચાર આએ દીકરાનેરીના બનાવનારનો ખી છે, કે એ બોલ “પેરેથવ” હઆને અસલી મોટા ગ્રંથકારોના લંખાણુ મુજબ “પારથીઆ” પરથી નીકલેલોછે, કારણ કે જે મુજબ “પારસ”ના પરગણુ-પરથી હાલની ઇરાન દેશની ભાષાને પોતાનુ નામ મલેલું છે તેજ મુજબ એ સરવેથી ખાહાદુર અને ભારદસ્ત પ્રજાએ પેતાનુ નામ એ ભાષાને આપ્યું હતું. એવી એક દીકરાનેરી બનાવવામાં મોટી અડચણુ એ છે જે એ ભાષાના અસલ બોલો તથા લંખાણુ મનમાનતી રીતે મલી આવતા નથી, એટલુંજ નહી પણ એના પુરતા અક્ષરો ઘણાજ અસ્પષ્ટ અને ગુચવારા બરેલાછે. એ ભાષાના ઉચ્ચારો ઘણી એક તરાંહથી થાએછે, કે જે ઉચ્ચારો એના સેમેતીક પરથી લીધેલા મુજાક્ષરો પરથી બરાબર નીકલી શકતા નથી. એટલા વાસતે એક શબ્દને વારે ધડીએ જુદા જુદા ઉચ્ચારોને વાસતે વાપરવામાં આવેછે, અને તેમજ જુદા જુદા શબ્દોની મેળવણીથી વારેધડીએ સાદા ઉચ્ચારો નીકલેછે. એથી કરીને એ દીકરાનેરીની ગોઠવણુ ઘણી અધડી થઈ પડેછે, પણ એના બનાવનારે એકજ સામેત ધોરણુ પકડી છે તે એ જે બોલોને તેના ઉચ્ચાર પ્રમાણુ નહી પણ તેના મુજાક્ષરો પ્રમાણુ ગોઠવીઆછે. વળી એક કોઠો કે જેમાં શબ્દની જુદી જુદી જોડનીએ સમજવામાં આવીછે તેથી પણ બોલોનું સંધાન સેહેલથી બનેછે. એના બનાવનારે બોલોનું વાંચણુ અને તેનાં અર્થ સઘલી ખાબોમાં પૂર્વેથી

ચાલતી આવેલી રીત મુજબ આપી છે, અને તેઓના વીદ્યા શાસ્ત્રના નીચમ પ્રમાણે નીકલતા અર્થને શોધવાનું કામ યુરોપના વધારે પરીક્ષક વીદ્યાર્થીઓને સોંપ્યું છે.

જરમની દેશનાં અરલાનઝન શહેરની યુનિવરસીતીનાં પ્રોફેસર વિલહેમ ગચ્છેગરનાં એક કાગળ ઉપરથી:—

.....દાકતર વેસ્ટ, દારમેસ્ટેટર વગેરે જેઓ તમારા શબ્દ કોષને સઘલા પેહેલવી ભાષાના અભીઆશી થકી ઘણો કીમતી અને ફાયદા કારક સમજે છે તેઓના મતને હું તદન મલતો છું. જે બાબદને હું ખાસ પસંદ કરું છું તે તમોએ કીધેલી બોલોની ગોઠવાણ છે અને તે એ છે જે જે મ દાકતર વેસ્ટે પોતાના અરદાએ વીરાફનો કીમતી શબ્દ કોષ રચીએ છે તેમજ તમોએ પણ બોલોને તેઓના ઉચ્ચાર પ્રમાણે નહી પણ તેઓની શીકલ પ્રમાણે ગોઠવીઆ છે. એથી કરીને તમારો પેહેલવી શબ્દ કોષ એક કીમતી અને અગત્યનો ગ્રંથ બનીએ છે. વધી આપણા કોમલ વીદ્યાને જે ઉપાયો હજુર સુધી બેમાલમ હતા તેવા નવા ઉપાયો તથા મારગો તમોએ તેઓ હજુર ખુલ્લા કીધા છે, અને ચોક્કસ કરીને ધરમને લગતી ક્રિયાઓની રીતભાત સંબંધી ઘણીએક તકરારો તથા વીદ્યાનો તમોએ શાંત કીધા છે.

ખ્યારા સાહેબ, તમોએ જે તમારી કીમતી કેતાબ મારી પર મોકલી છે તે વીશેનો મારી તરફનો ઘણો મોટો એહેશાન માન્ય કરજો. તમે નિશ્ચય જાણજો કે એ તમારી કેતાબ હું મારા અભ્યાસમાં હમેશાં વાપરું છું, અને એ બાબદમાં તમારી સાથે એમલખાન થવાથી મને મોટું માન સમજું છું. મારી ખાતરી છે જે પારસી અને યુરોપીઅન વીદ્યાનોના સાથે મલીને કામ કરવાથી તમારા ધરમ સંબંધી અને અસલી ઇરાનીઓના પવીત્ર દસ્તાવેજોની શોધ વધારે સંપુર્ણ થશે. તમારો નમનતાઈ ભરેલો સેવક.

દબલ્યુ. ગેચ્છેગર—(ડાકતર.)

અરલાનાઝન, તા. ૨૬ મી જાનેવારી ૧૮૮૦.

પેરીસવાલા ઇંગની ભાષાના પ્રોફેસર મો. જેમસ દારમેસ્ટેતેરે સને ૧૮૮૦ ના મે મહીનાના “રેવુ ફીટીક” માં છપાવેલા પેહેલવી દીકશનેરીના બીજા ભાગના રીવ્યુનો તરજુમો:—

દસતુર જમારપણએ હવે પોતાની પેહેલવી દીકશનેરીનો બીજો ભાગ આહાર પાડીએ છે. (પેહેલા ભાગનો રીવ્યુ ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૭ ના “રેવુ ફીટીક”માં જુવો.) આચ્છે બીજા ભાગમાં એવણે આપણને અશ સુધી

બોલો આપ્યાછે. પેહેલા ભાગને વાસતે હમે જે વીચાર આગલ આપ્યા છે તેજ વીચાર આપ્મે બીજા ભાગને વાસતે પણ પ્રગટ કરીએ છઈએ. જ્યારે એ કામ પુરું થારો ત્યારે પેહેલવી ભાષાના અભ્યાસીએને અતીશય બોલોની સામગ્રી મલશે. પેહેલ પેહેલ તેએને કદાચ સઘળું સેહેલાઈથી નહી મલશે, તોપણ આપરે એ કામ પુરું થવાથી તેએને બોલોના ધણેજ મોટા જથ્થો મલી શકશે.

નરસા ભાયગે હમુને એવી ખબર મલીછે જે એ કામ પુરું થવું ધણું અસંભવીત છે. એનો તીજે ભાગ છપાયછે પણ એ ભાગ છહેલોજ બાહેર પડશે એવી ધાસતી રાખવામાં આવેછે. મુંબઈમાં હાલ વખત ધણું કઠણ છે અને એ કેતાબના કેટલાએક આગમજથી નોંધાયલા ખરીદદારો પોતાની કબુલાતથી પાછા ફરી જાયછે. અંગ્રેજ સરકારનો આસરો ઈઆ ઉધરાણું એનો ખરચ પૂરો કરવાને પુરતાં નથી. હમે આશા રાખીએ છીએ જે “વેદીદાદ” માં જણાવેલાં ફરમાન મુજબ ચાલવાને અને જે રસીલી અને મહાભારત જરથોસતી ધરમની વીદ્યાનો હવાલો તેએને સર છે તે વીદ્યાના લાભને ખાતર દસતુર જમારૂપણના સ્વદેશી ભાઈએને એ બાબમાં વધારે લાગની તથા કાલજ રહેશે, કારણ જે એ કેતાબ ખરીદવાનું આગમજથી ભરાએલું ઉધરાણું એ ખર્ચ જોતાં તો એક જાતના કોલ આપીઆ બરોબર ઈઆ ઇજારો લીધા બરોબર છે (જોઈએ ફર્માન-જોઈએ) અને એ કોલ ધણું પવીત્ર છે. મુંબઈના ચાલાક અને ચંચલ લોક (જરથોસતીએ) ને લાયક નથી જે પોતાના મુડદાર વીચારોથી પોતાના વડવાએએ અર્પણ કીધેલો ખજાણો બોલી દીએ. સારો ખજાણો તેએની સનમુખ હોવાથી તેએ દર વરશે થોડાક રૂપીઆ ખરચરો તે તેએના પહેલા વડા ધરમ ગુરના આએ કામથી આપ્યાં યુરોપમાં જરથોસતનું ભાષણ અને મજદના નેક કાયદાએ વધારે સારી રીતે સમજવામાં આવશે. સર જમશેદજી જીભાઈનું રવાન ગરોયમાનમાં એ વીરો શું કહેશે.

જેમ્સ દારમેસ્તેતર.

તારીખ ૧ લી જાનેવારી ૧૮૮૧ ના “બુલેતીનકિતીક” માં બેલ-

જીઅમની લુવેનવાલી યુનીવર્સીટીના દાકતર સી.

ડી. હારલેએ પ્રગટ કીધેલો પેહેલવી ડીકશને-

રીના રીવ્યુનો તરજુમો:—

અસલી ઇરાનીએની અને ત્યાર પછીના જરથોસતીએની ધરમ સંબંધી કેતાબો હજુર ઘણી અપ્રસીધ છે. પુર્વ દેશની વિદ્યામાં પેહેલવી ભાષાના એક સંપૂર્ણ શબ્દ કોષની એક મુખ્ય ખુટ છે. એટલું તો ખરૂં છે જે કેટલાંએક ચોક્કસ મુજ પુસ્તકોની સમજણ સારું થોડીક ખાસ ફરદગો

છપાઈ બાહેર પડીછે, પણ આ બાધાનો આંક પુરેપુરો કોષ હજુર સુધી રચવામાં આવ્યો નથી; અને તેથી કરીને જરૂરથી રાત્રીના આંક ધર્મ ગુર, કે જે વન ગુજરાત તરફના આંક દસતુર છે, તેવણે આ ખીકટ અને અગત્યનું કામ પોતાને માથે લીધાથી ધણું ખાતરી પુર્વક અને સંતોષ ઉપજવેછે.

આટલું તો ખુલ્લું છે જે પુરોપના વિદ્વાનોએ હિંદુસ્તાનના લોકોને તેઓની ધર્મ સંબંધી કેતાઓ સમજવાને શીખવ્યું તેને કાંઈ લાંબી મુદત થઈ નથી. હિંદુસ્તાનના પારસીઓ આપણા મોટા શીક્ષકોથી કેલવધને હવે પોતાની વારીએ તેઓ પહેલ કાહાદી વિદ્યાના આગેવાન થયા છે. પણ મુખ્ય કરીને ધર્મ સંબંધી વીચારોથી અને તેઓના મહજબને લગતાં અનુમતથી તેઓને આ બાબદમાં ઉસકેરની મલેછે, તેથી તેઓની ઉલટ વખાણવા લાગે છે. આટલા વાસતે દસતુર જમારપણ મીનાચેહેરજીના આચ્છે કામ તરફ તેની રાહ આતથીજ ધણી ઉલટ ભરી મમતા દેખાડવામાં આવી હતી. આ કોષના બનાવનારને અત્યારસુધી કેટલી મોટી અડચણો નડવા છતાં એના બે દફતરો બાહાર પડીયાં છે. અંતઃકરણથી આશા રાખીએ છીએ જે એવનનું કામ ફતેહ મંદીથી પાર પડે.

જોકે ગ્રંથકરતાએ આ કામમાં વાપરેલી રીત પુરોપીઅન વિદ્વાનોની માફક નથી તોપણ આ ગ્રંથ ધણાજ કીમતી મજમુનોથી ભરપુર છે. દસતુર જમારપણ આ માહાભારત કામ પાર પાડવાને પુરતા યોગ્ય અને પ્રવીણ છે. એવણના અસતકમાં પુષ્કલ પહેલવી કેતાઓ અને અસલી લખાણો છે કે જેમાંનાં ધણાએક હજુર ખીન માહીત છે. એવને તેના પુરેપુરો અભ્યાસ કરચોછે અને તેના આખા માયાને પુરતીરીતે સમજેછે. ખીજાં દફતરના દીખાયામાં આપેલાં પુરોપીઅન વિદ્યારથીઓના મત પરથી માલમ પડેછે જે એવનના આ કામને ધણા ખુશી ભરેલો આવકાર મલીએ. તેમાં બેરાક આપણા મુખ્ય “રિવ્યુ” ઓના અધીપતીઓના મત જોવામાં આવેછે, — જેવા કે “એકેદેમી” માં “દાકતર વેસ્ટ,” “બુલેતીના”માં “એનજેલો દી ગુબરનેતીસ,” “બીબ્લીઓ ગ્રાફીકીરો એનજીઈગન” માં “ફરદીનાન્દ યુસ્તી” અને દાકતર હોગે પોતાના લખેલા રસાલાઓમાં આ વીરો લખીઉંછે.

ગ્રંથકર્તા પોતાના દીખાયામાં આ કેતાબની રચના અને વાંચણની સમજણ આપેછે, અને જે અભીઆશી આ કેતાબના વપડાસથી ફાયદા મેલવવા માહે તો આ સમજણ તેણે પોતાના મનમાં કોતરી રાખવી જોઈએ. હમારે આટલું કેહેવું બસ થશે જે આ કેતાબમાં અરેખરાજ વિદ્વાનપણાના અને પંડીત્યના ગુણ સમાવેલાછે, અને પુર્વ દેશની વિદ્યાને આ ધણી કામની થશે. હમારી માફક દરએક જણ આહારો જે આ કેતાબ જલદીથી પુરી થાએ, અને એના કાબેલ બનાવનારની મહેનત અને સેવા વીરો તેઓ આભારી થશે.

(સહી) સી. ડી—હારલે.

રેલુ કિટીક એંતરનાશીઓનાલ—એપરેલ સને ૧૮૮૧.

આએ અગતની કેતાબના પેહેલા બે ભાગનો હેવાલ લખાયો ત્યારે એના પહેલા બતાવનારે હમુને લખી જણાવ્યું જે એનો ત્રીજો ભાગ છપાવાની તૈયારી પર છે. એથી કરીને હમોથી વાંચનારાએને આજે આએ નવી આશાની ખબર આપવાને હમુને સંતોષ ઉપજેછે, કે એનો ત્રીજો ભાગ હવે આપણને મલી શકશે. પૂર્વ તરફની વીદ્યામાં પેહેલવી ભાષાના એક સંપુરણ કોષની ચોકસ કરીને મુખ્ય અગત છે. પારસીઓની અવસતા ભાષાના અને ખીજા કેટલીક કેતાબોના ભાષાંતરના ઘણાએક ભાગો હજુર ઘણા અધુરા અને અપ્રસિધ છે, તેથી કરીને ઘણાએક પેહેલવી બોલો અર્થ વગરના રહી ગયાછે અને વળી તેઓ ખાતરીથી વાંચી શકતા નથી. મુખ્યના દસતુરોના કાબેલ પ્રમુખ એક શીખેલા વીદ્યાર્થી છે અને આએ ખીકટ કામને સરંજમ પોહોંચાડવાને સઉથી હુશીઆર અને પ્રવીણ છે. હાથની લખેલી પુષ્કલ કેતાબોના એવન મલિક છે, કે જે માની ઘણીએક ફકત એવન શીવાય ખીજા કોઈએ ઉકલાવી નથી; એવનના મુરબી બાવા કે જેવન દુનિયાના વીદ્યાર્થીઓમાં પોતાનું નામ પ્રખ્યાત કરી ગયા તેવનના કેતાબખાનાના એવન વારસ છે. આએ ઈઆદગારીનું કામ જે શુરૂ કરવામાં આવ્યું છે તે પાર પાડવાની પુરેપુરી સરંજત એવનને છે. વળી ઇરાની ભાષાના સઉથી જાણીતા વીદ્યાર્થીઓ જે વા કે વેસ્ત, હોગ, યુસ્તી અને વેસ્તરગાઈ એએએ એ પેહેલવી દીક્શનરીના પેહેલા ભાગની એક મતથી તારીફ કીધીછે; હમે પણ તે તારીફની સાથે એક મલતા છઠએ અને એ વીદ્વાન દસતુરના કામને ઘણી ખુશીબરેલી ફતેહ ઇછીએ છઠએ.

મુખ્યના રોમન કેથલીકોના વડા ખીશપ દાકતર મ્યુ- રીનનો અભીપ્રાય.

...તમારી પેહેલવી દીક્શનરી બેશક એક સરવેથી મોટી અને ખરેખર સર્વ કાલ અગત્યની કેતાબ છે, કે જે વીરો દુનિયાના શાસ્ત્રએ તમારા ઘણાજ આભારી છે. ....

મુખ્ય, તારીખ ૨૭ ડીસેમ્બર ૧૮૮૧.

૧૮૮૧ નાં સાલના “જુરનાલ આસીઆતીક” નામના ફેબ્રુ-
ઓપાણીઓમાં છપાએલી એક આરતીકલનો તરજુમો.

પૂર્વ દેશની વીદ્યાની મુખ્ય અગત્યો માહેલી એક અગત્ય, તે ઇરાનદેશની કેતાબોમાંની પેહેલવી ભાષાનો એક સંપુરણ રાખ્દકોષ છે. કેટલીક ચોકસ

કેતાણો જેવી કે “પંદનામું,” અરદાવીશક્રનામું, “ગોરાતેફરીઆન” અને સ્પીગલની “ત્રેદીશનલ લીટરેચર આફ ધી પારસીસ” બીજું વાલમ અને “પેહેલવી મેન્યુઅલ” માંના ચોક્કસ નાંધલા ભાગોના લખાણો સમજવા સાફ ખાસ ફરહંગોના આકારમાં અર્ધ દીકરાનરી જે કે બહાર પડેલી છે. તે પણ અર્ધ ભાષાનો અર્ધ સંપૂર્ણ કોષ બનાવવાનો અને તેને કાયદાસર રચવાનો યત્ન હજુર સુધી કરવામાં આવ્યો નથી. અર્ધથી કરીને ઘણી અર્ધ અગતની કેતાણો હજુ સુધી કેટલે દરજ્જે અંધારામાં રહેલી છે. યુરોપીઅન વીદાનો અર્ધ ઘણીજ ખુશીભરી ખાતરીથી સાંભલી ઉંડે અર્ધ જરથોરાતી પાદરી કે જેવન યુજરાત તરફના અર્ધ દસતુર છે તેવને અર્ધ ખીકટ તેમજ અગતનુ કામ માથે લીધું. તેઓ (હઆને યુરોપીઅન વીદાનો) હવે જુવે છે કે, જે વખતે યુરોપે હીંદુસ્તાનના જરથોરાતીઓને તેઓની ધરમ સંબંધી કેતાણો શીકવી હતી તે વખતે હવે જતો રહેયો છે. હીંદુસ્તાનના જરથોરાતીઓ, કે જેવો હમારા પોતાના કેલવાઅેલા શીક્ષકોથી ભણેલા છે, તેઓની હવે પોતાની અર્ધ બાબદમાં આગેવાની કરવાની વારી આવી છે અને સેહેજ વખતમાં વીદાનો અર્ધ નામીઆ સુધારાને લીધે તેઓના આભારી થઈ પડશે. મજકુર સુધારાને મદદ કરનારી જે કેતાણો છે તે કેતાણો માહેલી અર્ધ કેતાણ તે આપણા મુંબઈના વડા ધરમ યુરની આર્ય પેહેલવી દીકરાનરી છે. મુંબઈની યુનીવર્સીટીના અર્ધ ફેલો તરીકેની અર્ધવનની અર્ધ પદવીજ આપણને ખુલું દેખાડે છે જે આપણને અર્ધ ભણેલા શાસ્ત્ર સાથે અર્ધ બાબદમાં વહીવટ પડ્યો છે. વહી તેથી કરીને દસતુર જમારપણ મીનોચે-હેરજના આર્ય ખીકટ કામની રાફ આતને જે સારો આવકાર મલીઓ તે કોઈખી રીતે આશ્ચર્યકારક નથી: કારણ કે અર્ધઅધિક કામ બજાવવામાં અર્ધવન પુરતા સામર્થ્યવાન હતા. અર્ધવનના અસતકમાં અર્ધ ધણું મોતેખર કેતાણ-આનું અને ક્રીમતી લખાણો છે કે જે માના ઘણા અર્ધ વીરો હજુ સુધી યુરોપમાં કોઈનેખી ખબર નથી. અર્ધવને પોતાના વીવાધનનો ઘણો સારો ઉપયોગ ક્રીધે છે. હીંદુસ્તાન તેમજ યુરોપના વીદાનો ખુશીથી અર્ધમત થઈ આર્ય નવા રાજ કોષની તારીફ કરે છે. દાકતર વેસલ, યુસ્તી, એન-જીલો દી યુચરનાતીસ, હોગ, અને વેસરગારડે અર્ધ કોષની જે તપાસ લીધી છે તે અર્ધના ખીજ વાલમના દીઆઆમાં આપેલી છે. વળી હમુને સાંભ-લીને અત્યંત ગભરાટ પેદા થયો છે જે અર્ધ અગતના કામને આગલ વધવામાં તેને આસરો આપનારાઓની ખામીથી કાંઈક અડચણ પડશે. જે હીંદુસ્તા-નની સરકાર હેવા કોઈ ઉપાયો લે કે જેથી અર્ધ કામ ફતેહમંદીથી પાર પડે તો બેરાક તેને ઘણું માનભારેલું છે, અને વહી ચોક્કસ કરીને યુરોપના વીદાનો પણ પોતાથી બનતી મદદ અર્ધ કામને આપશે.

દસતુર જમારપણ અર્ધ પોતાની દીકરાનરીમાં મુલાક્કરોની કેવી રીતે ગોઠવણ ક્રીધે છે તે વીરો કાંઈક સમજણ અર્ધ ચોપડીની રાફ આતમાં આપી-

છે. પેહેલવી બોલોને સોધી કાઢાડવાનું સેહેલ બની શકે એવી ગોઠવણ કરવાનું કામ કાંઈ સહેલું નથી. એવણે જે ગોઠવણ કીધીછે તે ગોઠવણ હમારા વીચાર પ્રમાણે ઘણીજ ડાહ્યાણ બરેલીછે અને તેજ હમો પણ સુકરર કરીએ છઈએ. એવણે ક્રૂત રાજ્દાને તેના આકાર પ્રમાણેજ ગોઠવીઆછે, અને તેથી કરીને વીદ્યાર્થીને એ એક આતરી પુરવક બોમ્બો થઈ પડેછે. રાજ્દાની ગોઠવણ એવને ચાલુ કામદાથી ઉલટીરીતે જઈને “ભાષાની રીત” અપત્યાર કીધીછે, ઈઆને ભાષાની વીદ્યાને લગતો કાર્યદો પકડીએછે અને પેહેલ વેહેલે સ્વર, અને ત્યાર પછી “કંઠસ્થ,” “તાલુસ્થ” અને “દંતસ્થ” ઇત્યાદી આપીઆછે. મુંબઈના આએ દસતુરાને દસતુરની બનાવેલી દીકરાનરી ચોક્કસ કરીને જંદ (પેહેલવી) ભાષાનો એક કીમતી બંડાર, અને ઇરાની ભાષા શીખનારાએને સઉથી મોટી મદદ થઈ પડશે. પેહેલવી ભાષામાં ઘણાએક બોલો છે કે જે સાધારણ છાપેલી તથા લખેલી ફરહંગોમાં કોઈને મલી શકે નહી. એ કેતાબના બનાવનાર પોતાની બુજેરગીને વધારનારી અને માત્ર આપનારી સમ્યતા તથા સાલેસાઈથી સારી રેવેરાથી સમજેછે જે એવું એક બીકટ કામ કે જેમાં પેહેલે વહેલેજ પગલું બરવામાં આવેલું છે તેવાં કામમાં બુલચુક પડવી ઘણી સેહેલ છે અને તેથી કરીને પોતાની કેતાબના વાંચનારાએને અરજ કરેછે જે કાંઈબી ચુક તેએની નજરે પડે તો તેવનને દેખાડવી. એવને પોતાના જાત ભાઈએના વાંચણ તથા ઉચ્ચારો સુધારવાની કોરોરા કીધીછે, અને તે કારણસર યુરોપીએનોની વાંચવાની ધોરણ સાથે ઘણીએક સરખામણી કીધીછે. તોપણ હમો ધારીએ છઈએ જે એ ધોરણ એવને પુરેપુરી અપત્યાર કીધી હતે તો વધારે સાહે થતે, ... એ કેતાબના દીખાચો કે જે કોઈબી રીતે કાબેલીઅતથી ખાલી નથી, તેમાં પેહેલવી ભાષા વીશે અને “પેહેલવી” અને “હુજવારેશ” બોલ વીશે સમજણ આપેલી છે. એ કેતાબના બનાવનાર, જરથોસતી અને અવસતાની અસલી કથા પ્રમાણે પોતાના વીચાર આપેછે, અને એ ભાષાનો જનમ કેયાની અને પેરાદાદી વરાના પાદશાહોથી આપેછે. એવી જાતના સવાલો કે એ દીકરાનરીને લગતા નથી તે સવાલો વીશે અહીઆં હમે તકરાર કરતા નથી. એ બણેલા ધરમચુર પોતાની કેતાબ જલદીથી પુરી કરે એવું હમારી માફક દરએક જણ ચાહારો, અને વલી વીદ્યાના હકમાં એ કેતાબ જે ઉપયોગની થશે તે વીશે પણ તેએ હંરાથી તેની કદર બુજશે.

હમારા સાંભલવામાં આવીઉંછે જે એવનની કેતાબના કામને જે અડચણો નડતી હતી તે સઘલી અડચણો એવન મટાડી રાખ્યા છે અને વલી એ દીકરાનરીનો ત્રીજો ભાગ છ પાવાની તઈઆરી ઉપર છે.

લીતરશીશ સેનત્રાલખલાંત એવે નામનાં જરમન ચોપાન્યા ઉપરથી:—

એક સંપૂર્ણ શબ્દ કોષની ખુટને લીધે પેહેલવી ભાષાનો અભ્યાસ ઘણો ખીકટ થઈ પડ્યો છે. એટલું તો ખરું છે જે આપણી પાસ થોડાક ખાસ ના-ધલા કોષ હાલ છે, જેવા કે—વેસ્તની અરદાવીરાફ અને યુસ્તીની બુનદેહેશનાં, પણ આખી ભાષાનો એક કોષ કે જેમાં મુખ્ય કરીને અવસતાના સઘલા બોલોના અર્થ સમાયલા હોય તેવા એક કોષની ઘરાની ભાષાના સઘલા અભ્યાસીઓને હમેશાં ઘણી મોટી જરૂર પડતી આવી છે. એ કારણસર આપણુ ખુશી થઈએ છઈએ જે પારસીઓના કાબેલ દસ્તુર જમાસ્પજી, કે જેવનનું પેહેલવી ભાષાનું જ્ઞાન સઘલા યુરોપીઓના કરતાં ઘણું વધારે છે. તેવને પેહેલવી શબ્દ કોષનું ખીકટ કામ જે તેવનના બાવાએ શુર કીધું હતું તેને આગલ ચાલુ કરીને પુરું કીધું છે.

એ શબ્દ કોષમાં ૪૪૦ પાના પર આસરે ૪૦૦૦) બોલ સમાવેલા છે એ બોલો અસલ ટાઈપમાં આપી તેના ઉચ્ચાર ગુજરાતી અને રોમન હરફે બતાવી આ છે, અને ત્યાર પછી તેના અર્થ ગુજરાતી અને હંગ્રેજી ભાષામાં આપી આ છે. એ આખી કેતાબને દાકતર વેસ્તના અરદાએવીરાફના શબ્દ કોષની માફક રચી છે. એ શબ્દ કોષના બીજા ભાગનો છેલો બોલ આશુક-તન છે. ....હમે ખરા અંતઃકર-ણથી આશા રાખીએ છઈએ જે આએ શબ્દ કોષ પુરો કરવાનું કામ આગલ વધીઈ જશે. સેવટે એને ચોક્કસ કરીને મોટી ફતેહ મલશે ..... કેટલાંક પત્રો છપાયાં છે તેપરથી સાબિત થાએ છે જે સઘલા કાબેલ રાખશે આએ શબ્દ કોષ પુરો થએલો જોવાને ઘણા આતુર છે.

annoy, to vex; to disperse, to scatter; to irritate, to fret; to agitate; to hinder, to interrupt; to change, to alter, to differ; to exchange (money), to convert into small change. Per.

آشفش

॥ ૧૦૭૫ ॥ આશોકતન, âshôftan. See ॥ ૧૦૭૫ ॥ ashnutan.

૧૦૭૫ ॥ આશોકતે, âshôftê. કૃં વિં ગભરાએલું; મોહીત પડેલું, દેવાનું; કેંગાલ. Partic. adj. Distracted, confounded; enamoured; mad; wretched.

૧૦૭૫ ॥ અશો-મરદ, ashô-mard. નાં પવિત્ર પુરુષ. Subs. A pious—righteous man. Comp. Av.

آشود + آلود

॥ ૧૦૭૫ ॥ આશુરદન, âshurdan. કિં ગુંદવું; મેલવવું; ભુંજવું; છુંદવું; ભાંજવું, ધોવું. V. To knead, to mix up; to bake; to bruise, to break; to wash. Per.

آشردن

۵۰۰

૧૦૭૫ ॥ અશક, અશક, અશક, ashka, ashk, ashak. નાં ટીપું, આંસું; એક માણસનું નામ છે, કે જે ખુબરેગ પાદશાહી આન્દાનનો હતો; ખોદાની રાહનો મુસાફર; પંગુ. Subs. A drop, a tear; the name of a person of illustrious royal family; a traveller in the path of godliness. Per. اشک

૧૦૭૫ ॥ અશક, ashak. નાં અરબસ્તાનના એક પાદશાહનું નામ છે. Subs. The name of a king of Arabia.

૧૦૭૫ ॥ આદાક, âdâk. નાં ટાપુ, પાણીથી ઘેરાયેલી જમીન. Subs. An island; a tract of land surrounded by water. Comp. Per. اداک

૭૫૭ આશક, âshak. નાં આહનાર, આશક. Subs. A lover, one deeply in love ; an *enamorado*.

૭૫૭ ખોશક, khôshk. વિં સુકું. Adj. Dry. Comp. Pehl. ૧૫૭

૭૫૭ સશક, sashak. સંખ્યાં વિં નેવું, ૯૦). Numer. adj. Ninety, 90.

૫૫૭૫૭ અશકહુની, ashkahunî. કિં આજ્ઞાં તું પામ—
મેલવ—હાંસલ કર. V. Imper. Get—acquire (thou).

૫૫૭૫૭ અશગહાન-શ, ashgahâna-sh. See ૫૫૭૫ ash-
gahânî.

૫૫૭૫૭ અશગહાન, અશગાહન, ashgahân, ashgâhan. વિં
આલસુ, સુસ્ત, ઉદમ વગરનું. Adj. Idle, sluggish,
not occupied. Comp. Pâz. ૫૫૭૫૭૫૭ (in Ham-
kâra Afrîn).

૫૫૭૫૭ આશકારે, âshkârê. વિં મશહુર, જહેર, ખોલું,
પ્રગટ, ખેચુમાન, ખેશક. કિં અં તુરત, બાહેર. Adj.
Famous, well-known, evident, clear, apparent,
proclaimed ; undoubted. Adv. Immediately,
instantly ; outside, abroad. Corrupt form of
૫૫૭૫ âshkâr.

૫૫૭૫૭ અશકાનાન, ashkânân. નાં પાદશાહી તખ્તકાનું
નામ છે કે જેને ‘અશકાન્યાન’ કહેછે. Subs. The name
of a kingly dynasty called *Ashkânyân*.

૫૫૭૫૭ અશગાનીજ, ashgânîz. નાં સુસ્તી, કાહેલી, આલસાઈ.
Subs. Laziness, idleness, indolence.

અશકહુની, ashkahunî. See અશકહુની ashkahunî.

અશકહુનાન, ashgahunân. નાં સુસ્તી—આલસાઈનો દેવ. Subs. The demon of idleness—indolence.

અશકહુનાદ, ashkahunâd. કિં મેલવે, હાંસલ કરે, પામે. V. May get—acquire.

અશકહુની, ashkahunî. See અશકહુની ashkahunî.

અશકહુનીહેદ, ashkahunîhêd. કિં તે પામેછે—મેલવે છે. V. He gets—acquires.

અશકહુનેદ, ashkahunêd. કિં આહે, ઈચ્છા રાખે; પામે, મેલવે. V. May wish—desire; may get—obtain.

અશકહુનતન, ashkahunatan. કિં પામવું, આપવું, હેશ કરવી, હાંસેલ કરવું; આપવું. V. To get, to desire, to acquire; to give.

અશકહુનમ, ashkahunam. કિં હું મેલવું. V. I may acquire.

આશકાર, âshkâr. વિં જાહેર, દેખીવું, આશકાર. Adj. Obvious, manifest, clear. Av. آشکار, Per. آشکار.

એશકાર, êshkâr. નાં શેકાર, શેકાર કરવો. Subs. Chase, hunting.

આશકારાક, âshkârâk. See આશકારâk âshkârê.

આશકારગીહા, âshkârgîhâ. કિં અં જાહેર—ખુલ્લી રીતે; સારથું—જાહેર કામ. Adv. Clearly, openly, obviously.

આશકારે, âshkârê. See અશકારે âshkârê.

આશકારગી, âshkâragî. નાં અહેરીઆત, પ્રસિદ્ધતા, આશકારાપણું. Subs. Abst. Publicity, celebrity.

આશકારગીહા, âshkârgîhâ. See આશકારગીહા âshkârgîhâ.

આશકારે-ગોબશનીહા, âshkârê-gôbashnîhâ. નાં અહેરમાં બોલનાર, સ્પષ્ટ બોલનાર. Subs. One who speaks before the people at large; one who speaks clearly—distinctly.

આશકારે-ગોબશને, âshkârê-gôbashnê. See આશકારે-ગોબશનીહા âshkârê-gôbashnîhâ.

આશકારે-વરજીદારાન, âshkârê-varjîdârân. નાં લોકોમાં અહેર કરનારા. Subs. Those who make known to people in general.

અ-શકબહુનતન, a-shakbahunatan. કિં નહીં છુપાવવું, નીચે નહીં મેલવું; પડી નહીં રેહેવું, નહીં દટાવવું, છુપું નહીં થવું. V. Not to conceal, not to make a secret of; not to put down; not to be concealed, not to be hidden.

અ-શેકસ્તન, a-shêkastan. કિં નહીં ભાંગવું—તોડવું; નહીં હરાવવું; ચીરી નહીં નાંખવું. V. Not to break, not to tear asunder, not to defeat; not to tear away. Contrast Per. شکستن

અ-શકીના, a-shakinâ. નાં ખરાબ—બુઝું—ન-

કામું નસતર—છરી. Subs. A bad lancet, a blunt
— useless knife.

۱۲۱۱ ۱۹۰۰ અ-શકબુહુનેદ, a-shakbuhunêd. કિં નહીં પામે
— હાંસલ કરે. V. May not acquire—obtain.

۱۲ ۱۹۰۰ અશકેમ, અશકીમ, ashkêm, ashkîm. નાં પેટ, હો-
જરી. Subs. The stomach, the belly. Comp.
Pehl. ۴۹۰, Per. شکم

۱۲ ۱۹۰۰ અશકો, ashkô. નાં ઘેરનો માળ—તબંકો; આસ્માન.
Subs. A story; a stage of a building; the sky.

۱۲ ۱۹۰۰ આશકો, âshkô. See ۱۱ ۱۹۰, ashkôf, âshkôp.

۱۲ ۱۹ ۱۹۰۰ અ-શકના, a-shaknâ. વિં તવંગર, પૈસાદાર, ગરીબ
• નહીં. Adj. Rich, wealthy, not poor. Contrast
Pehl. ۴۱۹

۱۱ ۱۲ ۱۹ ۱۹۰۰ અ-શકનાઈ, a-shaknâî. વિં See ۱۱ ۱۹ ۱۹ ۰ a-
shaknâ. નહીં વાગેલું—તોડેલું, ચીરી નહીં નાખેલું. Adj.
Unhurt, uninjured, unbroken, unsplit, untorn.
Comp. Av. ۱۲ ۱۹ ۱۹ ۰ = Av. Rt. ۱۲ ۱۹ ۱۹ ۰ = छिन्द =
Per. شکستن

۱۱ ۱۲ ۱۹ ۱۹ ۱۹ ۰ અશકોખીદન, ashkôkhîdan. કિં કસડીઆં
મારવાં, પડવું. V. To move slowly (as an infant),
to crawl.

۱۲ ۱۹ ۱۹ ۱۹ ۱۹ ۰ અ-યાકન્દ, a-yâkand. નાં ખરાબ યાકુત. Subs.
A bad ruby—sapphire.

— ۱۲ ۱۹ ۱۹ ۱۹ ۱۹ ۰ અશકોબ, ashkôb. નાં માળ; છત્રું, છાપરું;
અગાસી. Subs. A story; a roof; eaves; a bal-
cony. Per. اشکوب

૭૧૭-અશક-દ, અ-શક-દ, અ-શક-દ, ashikand, a-shakand, a-shkand. વિં નહીં વિંધેલું, કુમારું, એમનુંએમ રહેલું. Adj. Not bored—perforated; unwedded, unmarried; untouched, unused. Comp. Av. અશક-દ

૭૧૭-અશકનશ, ashkanash. નાં દીવાલ ઉપર લાવવી; ઈમારત—અમલો બાંધવો. Subs. Raising a wall; constructing and raising any edifice.

૧૧૭-અશકુન, ashkun. વિં વરસીઆ—ગોધા—બલદ જેવું. Adj. Like a white bull—ox—bullock.

૧૧૭૧૭-અશકુન્તન, ashkuntan. કિં પામવું, હાંસલ કરવું, મેલવવું. V. To get, to acquire, to obtain.

૭૧૭-અશકોફ, આશકોપ, ashkôf, âshkôp. નાં છાપરું, છત્રું, તબક્કો, માળ, ઘેરની ઉંચાઈ; યાંબલો, સ્તંભ, જરૂઓ, અગાસી, સુપડું. Subs. A roof, eaves, a stage, a story, the height of a house, a pillar, a prop; a portico, a terrace, a cottage. Comp. Av. અશકોફ, Sans. स्कम्भ.

૭૧૭-અશકોફ, ashkôf. વિં શોકતવાલું, દબદબા ભરેલું. Adj. Majestic, pompous. Comp. Per. اشکود

૧૧૭૭૧૭-અશકોફીદન, ashkôfidan. કિં આરાસ્તે કરવું, શીંગારવું. V. To adorn, to decorate, to embellish.

૧૧૭૧૭-અશકોફતે, ashkôftê. See ૭૧૭-અશકોફ.

૭૧૭૧૭-એશકોફતે, êshkôftê. નાં કલી; ફુલ. Subs. A bud; a flower. Comp. Per. شگون

૭૧૭૧૭-અશકોફત-તગ, a-shékôft-tag. વિં ઉતાવળી ચાલનું નહીં તે; ધીમી ચાલનું. Adj. Not fast going, slow-paced.

૬૧૭-૫૦ અશકુમ, ashkum. See ૬૧૭-૫૦ ashkêm.

૭૧૭-૫૦ અશકુમ્બે, ashkumbê. See ૬૧૭-૫૦ ashkêm.

૮૧૭-૫૦ અશકુમ્બે, ashkumbê. See ૭૧૭-૫૦ ashkumbê.

૯૧૭-૫૦ અશકમ, ashkam. See ૬૧૭-૫૦ ashkêm.

૧૦૧૭-૫૦ અશકમ્બ, ashkamb. નાં હોજરી. Subs.
The stomach.

૧૧૧૭-૫૦ અશકમ્બે, ashkambê. See ૬૧૭-૫૦ ashkêm.

૧૨૧૭-૫૦ અશકમ્બે, ashkambê. નાં લશ્કર, સેના, રીજ-
મીટ. Subs. An army, a force, a regiment.

૧૩૧૭-૫૦ અશેમોગ, ashêmôg. નાં અશોઈને તોડનાર, પરહેજ-
ગારીનો નાશ કરનાર; આશમોગ. Subs. A destroyer
of purity—righteousness—piety; an *Ashmôgh*.
Av. 𐬀𐬎𐬎𐬀𐬭𐬀, Pâz. 𐬀𐬎𐬎𐬀

૧૪૧૭-૫૦ અશકર, ashkar. નાં કાલી પુછડી અને ચાલ સાથનો
રાતો ઘોડો; રાતા રંગનું હંટ. વિં રાતું; ચીકણું, ચીકાસવાળું.
Subs. A red horse with a black tail and mane;
a camel of a red colour. Adj. Red; glutinous,
viscous. Comp. Per. اشقر

૧૫૧૭-૫૦ અ-દાઘ, a-dâgh. વિં ડાહામ—ડાઘ વગરનું. Adj.
Having no brand—scar—stain. Contrast Per.

દાં

૧૬૧૭-૫૦ અયાઘ, ayâgh. નાં પીઆણું; પીવાનું વાસણ; કીરતી,
મરતબો; બખ્શેશ; દયા; સેહેલો મારગ. Subs. A cup;
any drinking-vessel; glory, dignity; a gift;
charity, compassion; an easy passage. Comp.
Per. اياغ

અથવા

અથવા, ayāv. ઉભયાં અં અથવા, યા. Conj. Or, either. Per. ૫

અથવા, ayāv. વિં પાણીવાણું; ભીનું, ઈજત ભરેણું; આબરૂદાર. નાં ઈજત, માન. Adj. Full of water, watery; moist; respectable, honourable. Subs. Respect, honour.

આગાજ, âgâz. નાં શરૂઆત, મંડાણ. Subs. Beginning, commencement. Comp. Per. آغاز

અથવાક, ayāvâk. નાં પામનાર, મેલવનાર. Subs. One who acquires—obtains.

અથવાશેદ, ayāvshêd. કિં એવું જણાશે—માલમ પડશે. V. It will be found—discovered.

અથવાવીએદ, અથવાશેદ, ayâviêd, ayâvashêd. કિં જણાય, માલમ પડે. V. May be known, may come to one's knowledge.

અથવાવીહેદ, આથાવીહેદ, ayâvîhêd, âyâvîhêd. કિં પામે, ઉપજે. V. May obtain, may be realized.

અથવાશની, ayâvashnî. નાં આવવું, દાખલ થવું. Subs. Coming, entering.

અથવાશની, ayâvashnî. નાં આજેપત, આવક; મદદ; મેલવવું. Subs. Income, earnings; assistance; obtaining.

અથવાશની, ayâvashnî. નાં દાનાઈ, ચાહાણું. Subs. Wisdom, sense; wishing. Pâz. ૧૪૭૭૭૭૭૭

અ-થાપશને, a-yâpashnê. નાં નહીં મેલવવું—હાંસલ કરવું. Subs. Not obtaining—gaining.

૧૪૦૦ અયાવશ્ને, આયાવશ્ને, ayâvashnê, âyâvashnê.
નાં દિલથી અણતું, દિલથી પામી જતું. Subs. Knowing
in one's heart.

૧૪૦૧ અયાવસ્ન, અયાવસ્ને, ayâvasna, ayâvasnê. See
૧૪૦૦ ayâvashnî.

૧૪૦૨ એશ-ચીન, êsh-chîn. નાં આંખનો પલકારો, આંખનાં
પોપચાં ઉપરની કરચલી. Subs. A twinkling of the
eye; the wrinkles over the eyelids.

૧૪૦૩ અ-યાવીની, a-yâvînî. કિં તું નહીં પામે; તું નહીં
હાંમેલ કરશે—મેલવે. V. You may not acquire;
you will not gain.

૧૪૦૪ અયાવસ્ને, ayâvasnê. See ૧૪૦૦ ayâvasna.

૧૪૦૫ અયાવસ્તન, ayâvastan. કિં જોતું, નેઘાહ કરવી,
પામતું, આદેશ કરવી. V. To see, to turn the eyes to,
to acquire, to desire.

૧૪૦૬ અયાવીનદ, ayâvînad. કિં પામે, જોએ. V. May
obtain—see.

૧૪૦૭ અયાવીનેદ, ayâvîned. કિં મદદ કરેછે, પાસખાન
થાયછે, મેલવે છે. V. Assists; keeps watch; ob-
tains.

૧૪૦૮ અયાવીનમ, ayâvînam. કિં હું પામું; હું મેલતું છું.
V. I may acquire; I gain.

૧૪૦૯ અયાવીદે, ayâvidê. ભૂં કું મેલવેલું, પામેલું. Past
partic. Got, acquired.

૧૪૧૦ અયાવીદન, ayâvidan. See ૧૪૦૫ ayâvastan.

૧૪૧૧ અયાવોમ, ayâvôm. કિં હમો પામીયે છીયે. V.

We acquire—get. Pâz. ۱۴۱۱ = Per. یابیم

૧૯૫૫ અચાકે, અ-ચાકે, ayâfê, a-yâfê. વિ. જાહેર થયું, સુમાન—શકવાળું થયું; બેહુદું—બેવકુફી ભરેલું નહીં.

Adj. Become public; doubtful; not absurd—foolish. Contrast Per. یا

૧૯૫૫ અચાકે, ayâfê. ના. જોદાતાલાનાં નામો મધેનું એક નામ; પામી નહીં શકવું. Subs. One of the names of the great God.

૧૯૫૫ અ-ચાવે, અ-ચાવેહ, a-yâvê, a-yâvêh. વિ. મેલવવા બેગ નહીં, હાંમેલ નહીં થઈ શકે તેવું. Adj. Not obtainable; that may not be gained. Comp. Per.

نایاب

૧૯૫૫ દો-શવે, dô-shavê. ના. બે રાત્ર. Subs. Two nights.

૧૯૫૫ અ-ચાવગી, a-yâvgî. See ૧૯૫૫ a-yâvashnê.

૧૯૫૫ અચાવગી, આચાવગી, ayâvgî, âyâvgî. See ૧૯૫૫ ayâvashnî. Av. ૧૯૫૫ = Per. یافتگی

૧૯૫૫ અચક્ત, આચક્ત, ayaft, âyaft. ના. મોરાદ, ઈચ્છા, આહ્વાસ; કાચદો, નફો, આએપત. Subs. Desire, wish; profit, gain, income. Av. ૧૯૫૫

૧૯૫૫ અચાક્ત, ayâft. કિ. પામ્યું, મેલવ્યું. V. Got, obtained (past tense).

૧૯૫૫ અ-ચાક્ત, a-yâft. વિ. મેલવવા બેગ નહીં; જોનો અંત નહીં આવે એવું. Adj. Unobtainable, endless.

૧૯૫૫ આશુક્ત, âshuft. વિ. છેલું, દેવાનું, મગજ—અકલ-લથી ખસેલું. Adj. Mad, insane; unsound in mind or intellect.

૧૯૫૫ અચાક્તાર, આચાક્તાર, ayâftâr, âyâftâr. ના.

પામનાર, મેલવનાર, નફો મેલવનાર. Subs. One who gains—acquires ; one who obtains profit.

આયાક્તોમન્દી, āyāftōmandî. નાં નાઉમેદી ;
 નહીં જેલવી શકાય તે. Subs. Hopelessness; unob-
 tainableness.

અયાત્તિનીદારી, ayâtînîdâri. નાં યાદદાસ્ત.
Subs. Memory.

જાણ્યું અયાક્રતે, ayāktē. ૬૦ વિ० ચેલવેલું, તપાસી તપાસીને.
Partic. adj. Acquired ; after careful examination, searchingly.

ଅ-ଆସ୍ତେ, a-yâstê. ଭୂଂ ହୁଂ ନହାଁ ପାମ୍ଭେପୁଂ—ମେଲବେପୁଂ.
Past partic. Not obtained—acquired.

૧૭૨૩ અશોકતે, ashôkî. કૃં વિં પરેસાન હાલનું, ઘભરાયણું, દેવાનું, આશક થયણું. Partic. adj. In a distracted state, confounded, mad, enamoured. Per. آشفته

ਅਧਿਆਇ ੧੦੦ ਅਧਿਆਇ ੧੦੦, ayâfteômandî. See
ਅਧਿਆਇ ੧੦੦ ayâftômandî.

॥२७७७ अयाद्तन, आयाद्तन, ayāṭtan, āyāṭtan. क्रि० छप-
नवुं, निपनवुं; भेलववुं, पामवुं; अणवुं; दाप्पल थवुं; सोधवुं,
सोधी डाढवुं. V. To be produced; to turn out; to
acquire; to obtain, to get; to examine; to be
profited; to discover, to find. Comp. Pehl.

॥१००॥, Av. ०³ = Sans. आप् = Per. یافتن

V. Not to obtain—gain. Contrast Per. **یافتن**

॥९७५ अथावतन, ayâvtan. क्ति० आवयुं, V. To come.

૧૯૭૭ આયાક્રતે, âyâftê. કૃં વિં પામેલું, મેલવેલું. નાં મત-
લબ, સારાંશ, સાર. Partic. adj. Obtained, acquired.
Subs. Purport, substance ; moral.

૨૭૧૯૭ આયાક્રતગી, âyâftagî. નાં હાંસલ ; નફો, આવક.
Subs. Profit, gain ; income. Av. ૨૭૧૯૭

૧૯૭૭૭ અયાક્રતે-તર, ayâftê-tar. વિં વધારે મેલવવા યોગ.
Adj. More obtainable.

૧૯૭૭૭ અયાક્રતે, ayâftê. See ૧૯૭૭ ayâftê.

૬૭ આદા-ચ, âdâ-cha. નાં જે આત્મા, જીવનેથી ; જેમકે
ઐશ્વર્ય “કોઈથી રીતે આત્માને.” Subs. The soul
which ; even to the animal life ઐશ્વર્ય (âdâcha-
chand)=anyhow to the soul.

જીવન

૭૭ અઈબત, aibat. નાં આતશનાં શોલા. Subs. Flames
of fire.

૭૭ અ-દાદ, a-dâd. વિં ખગડેલું, લુચાઈ ભરેલું, ઉલટું,
નારાસ્ત, જુલું ; બેદાદ, ગેરઈનસાફ, જુલમ ભરેલું ; ખોટું
કરનાર. નાં ગેરઈનસાફી, બેદીની, જુદો કાયદો ; નહીં આપ-
નાર. Adj. Corrupt, roguish ; despotic, wrong,
unjust. Subs. Injustice ; irreligion, a contrary
rate ; not giving. Av. ૨૭૭૭૭

૭૭ અ-બખત, a-bakht. વિં નહીં ભરડેલું—છડેલું. Adj.
Not ground coarsely ; not beaten (rice). Av.

૨૭૭૭૭

૭૭ અબાદ, abâd. નાં દુવા, આબાદી. વિં વસ્તીવાલું, સુ-
શુભા ; ખેતી કીધેલી. Subs. A benediction, prayer ;

prosperity. Adj. Populous; pleasant; cultivated. Per. آباد

અયાદ, ayâd. નાં યાદ, નકશ, ચિતાર; યાદદાશત; અગૃતી, અજબર. Subs. Remembrance; painting, a drawing; memory; wakefulness. Per. یادگار

અશત, હશત, asht, hasht. સંખ્યાં વિં આઠ, ૮. Numer. adj. Eight, 8. Av. 𐬀𐬎𐬎𐬎, Sans. अष्टन्, Per. هشت

અશત, asht. Vand. XIX. નાં પેગમ્બર, ઓદાની તરફથી પેગામ—દીન લાવનાર. Subs. A prophet, a messenger from God; he who brings down religion from God—that is, one inspired with divine revelation. Corrupt form of 𐬀𐬎𐬎𐬎 = Av.

𐬀𐬎𐬎𐬎

અશદ, અશાદ, ashad, ashâd. નાં એકવીસે નુસ્ક મધેનાં એક નુસ્કનું નામ છે કે જેને “પાચમ” કહે છે. Subs. One of the 21 Nôsk, called *Pâcham*.

આયાદ, âyâd. નાં આવવું, પોહોંચવું, આવક; આવઝે, આવો. Subs. Coming, arrival, income; good-bye! welcome!

આશત, âsht. નાં દોસ્ત, મિત્ર, સોબતી, બાઈબંધ. Subs. A friend, a comrade, a brother, a kinsman.

ખેશત, khêst. નાં ઈંટ, ઈંટરડી. Subs. A brick. Av. 𐬀𐬎𐬎𐬎, 𐬀𐬎𐬎𐬎, Sans. इष्टका, Per. خشت

દશત, dasht. નાં જંગલ. Subs. A desert, a plain without water. Comp. Per. دشت

હશત, hasht. કિં છે. V. Is.

અશ્તાબ, ashtâb. ક્રિ० અ० જલદી, તુરત, પલવા-
રમાં. Adv. Soon, quickly; in an instant.
Comp. Per. شتاب

આશ્તી, âshti. ના० સુલેહ, સંપજ, દોસ્તી, બાઈબંધી,
મીલનસારી. Abst. subs. Peace, concord, friend-
ship, brotherly intercourse, affability. Av.
Per. آشتی. Comp. Pehl. 𐬀𐬀𐬀𐬀

આશ્તાઈનેદ, âshtâînéd. ક્રિ० ક્ષાયદેમંદ થાયછે.
V. Becomes advantageous—profitable.

આશ્તાઈનેદ, âshtâînéd. See 𐬀𐬀𐬀𐬀
𐬀𐬀𐬀𐬀 } âshtâînéd.

અ-અદાન, a-jâdân. વિ० નહીં જણેલાં, પેદા થવાનાં.
Adj. Unborn, not brought forth, unborn (plu.).
Comp. Av. 𐬀𐬀𐬀

અ-દાદ-આહી, a-dâd-khâhî. વિ० મદદ વગરનું.
ના० જીવમને આહનાર. Adj. Destitute of help. Subs.
A lover of tyranny—despotism.

અ-અદાન, ajâdân. See 𐬀𐬀𐬀 a-jadân.

અશ્તાન્મે, ashtânme. ના० બેડી; વાસણ. Subs.
A fetter; a vessel, a pot.

સે-દો-તાક, sê-dô-tâk. ના० પાંચ ટુકડા; બરસમની
પાંચ તાએ. Subs. Five bits—pieces; five twigs
of the *Barsom*.

અશ્તાવ, ashtâv. See 𐬀𐬀𐬀 ashtâb.

અશ્તાવ, khashtâv. ના० નાચુશી, ગમગીની, દલગીરી,
ઉદાસી; દરદ, દુઃખ; લડાઈ, યુદ્ધ. Subs. Displeasure,

grief, sorrow ; sadness, depression in spirits ;
disease, pain, affliction ; battle, war.

જાણના અશતાવીદન, khashtâvîdan. ક્રિ. આજું. V.

To eat.

જાણના અશતાદ, આશતાદ, ashtâd, âshtâd. ના. એક
ગુસ્કનું નામ ; એક ક્ષેસ્તાનું નામ છે ; છવીસમાં રોજનું નામ
છે. Subs. The name of a Nôsk ; name of an
angel ; the 26th day of every month.

જાણના હશતાદ, hashtâd. સંખ્યા. વિ. એસી, ૮૦.

Numer. adj. Eighty, 80. Av. هشتاد, Sans.

અશિતિ, Per. هشتاد

જાણના અશતાદ-હજર, ashtâd-hazâr. સંખ્યા. વિ.
એસી હજર, ૮૦,૦૦૦. Numer. adj. Eighty
thousand, 80,000. Per. هشتاد هزار

જાણના અશતામે, ashtâmê. See જાણના ashtân mê.

જાણના અશતરી, ashtarî. ના. ખંજર, હથિઆર. Subs.
A dagger ; a weapon.

જાણના અશતર-શ, ashtara-sh. ના. તે ખંજર ; તે હથિ-
આર. Subs. That dagger ; that weapon.

જાણના આશતારી, âshtârî. ના. ગુનહગારી, વાંક, તકસીર.
Subs. Sinfulness, fault, offence, crime.

જાણના અ-દાદે, a-dâdê. ના. ઉલટો—ખોટો માર્ગ, ખોટાઈ
કાયદાથી ઉલટો માર્ગ, અનીતિ. Subs. A contrary—
wrong path ; path contrary to divine laws ;
immorality.

જાણના આશતી, âshtî. See જાણના âshtî.

અષ્ટાદશી, khashtê. નાં જુલમ, અપતો, સેતમ, દુઃખ.
 વિં જામી થાએલો, બીમાર, થાકી ગએલો, નબલો. Subs.
 Oppression; undue restraint, tyranny; affliction. Adj. Wounded, sick, infirm, fatigued.
 Comp. Per. خستہ

અષ્ટાદશી, khêshâtê. See અષ્ટાદશી khêshât.

અષ્ટાદશી, a-dâdî. See અષ્ટાદશી a-dâd.

અષ્ટાદશી, ashta-sh. સંખ્યાં વિં તે આઠ. Numer.
 adj. Those eight (persons or things).

અષ્ટાદશી, asht-dêh. સંખ્યાં વિં એસી, ૮૦.
 Numer. adj. Eighty, 80.

અષ્ટાદશી, ashtî. નાં આઠ માણસની મંડલી. Subs.
 An assemblage of eight men.

અષ્ટાદશી, âdâdî. નાં નેકી, સલાહ, ઈનસાફ. Subs.
 Virtue, peace, justice.

અષ્ટાદશી, âshâtî. See અષ્ટાદશી âshâtî.

અષ્ટાદશી, a-dâdîhâ. કિં અં બેદાદીથી, જુલમથી, બેકાયદે; અનીતિ બરેલી રીતે. Adv. Unjustly, despotically, irregularly; immorally.

અષ્ટાદશી, a-dâdîhâ-khêrad. કિં અં બરાબર અકલ પ્રમાણે નહીં, બેઅકલીથી, મૂર્ખાઈપણે, બેવકુફી બરેલી રીતે. Adv. Not according to common—ordinary sense; senselessly, unwisely, foolishly.

અષ્ટાદશી, a-dâdîhâ-khêrâdî. નાં ઠેકાણા વગરનું ધેઆન; અકલનું અગડવું. Subs. Heedless attention; the impairing of the intellect. Comp. Av. અવગત - અવગત

આશતી-બાવીહુન, āshtī-bavīhūn. વિ. સુલેહ શોધવું—ચાહાવું, મનમનાવવું, રીજવવું, કૃપા સંપાદન કરવું, સમજૂતી કરાવવું, નરમ પાડવું, શાંત કરવું, દેલાશો દેવું. Adj. Peace-seeking, conciliating, pacifying, appeasing, bringing to a just understanding, bringing round or over, consoling.

આશતી-બાવીહુનાન, āshtī-bavīhunān. ના. સલાહ શોધનાર—ચાહનાર. Subs. A peace-seeker; a lover of peace.

આબાદ્યાન, ābādyān. ના. મેહેઆબાદ ('દસાતીર' પ્રમાણે દુનિયાનો સહથી પેહેલો માણસ); મેહેઆબાદી ટોલો. Subs. Mēhēābād (the first of the creation—world according to the *Dasātīr*); the Mēhēābādī sect.

અશત-દહુમ, asht-dahum. સંખ્યા. વિ. અઠારમું, ૧૮ મું. Numer. adj. Eighteenth, 18th.

અયાદગાર, ayādgar. ના. યાદગારી; કેતાબ, ચોપડી; બેત, કવિતા. Subs. A remembrance—token; a book, a verse; poetry.

અ-દાદી, a-dādī. See અ-દાદ.

આશતી, āshtī. See આશતી. ના. ખુશ—સારી ખબર. Subs. Good news, joyful tidings.

અ-દાદેસ્તાની, a-dādēstānī. ના. ગેરઈન-સાફી, જુલમ. Subs. Injustice; oppression.

અ-દાદેસ્તાની, a-dādēstānī. See અ-દાદેસ્તાની. a-dādēstānī.

અશત-સદ, હશત-સદ, ashta-sad, hashta-sad.

- સંખ્યાં વિં આઠસો, ૮૦૦. Numer. adj. Eight hundred, 800. Av. અષ્ટાશ્વ, Per. هشت صد
 અ-દાદસ્તાન, a-dâdastân. See અ-દાદે.
 અ-દાદેસ્તાન, a-dâdêstan. નાં ગેરઈનસાક્કરનાર; જુલમ ચલાવનાર; ખોટો માર્ગ, બેદાદી. Subs. One who does injustice; a tyrant; a wrong path; unfairness; mismanagement.
 અ-દાદેસ્તાની, a-dâdêstânî. See અ-દાદેસ્તાન.
 અ-દાદેસ્તાનીહા, a-dâdastânihâ. ક્રિં અં ગેરવાજબી રીતે, અનીતિને લીધે; ઉલટી રીતે. Adv. Unjustly, immorally; in a contrary way.
 અ-દાદેસ્તાની, a-dâdêstânî. વિં ભુંડી દીનના માર્ગને લગતું, ગેરઈનસાક્કીને લગતું, જુલમ બેરેલું. Adj. Appertaining to a bad creed; unjust, unfair; despotic.
 અ-શતીની, અશીનીને, a-shatîni, ashîniê. વિં અશી કર્યા વગરનું; નબલું નહીં. Adj. Uncastrated; not weak. Comp. Av. અષ્ટાશ્વ.
 અયાદીનેદ, ayâdînêd. ક્રિં યાદ રાખે; યાદદાશ્ત રાખે. V. May remember; may keep memoranda.
 અયાદીનીદારી, ayâdîniâdâri. વિં યાદ કરવા લાયકનું, યાદદાસ્તને લગતું. Adj. Worthy to be remembered; relating to memory.
 અશતીનેહ, આશતીને, ashtîneh, âshtîne. નાં મરઘીનું ઈંડું, મોરગ—પક્ષીનું તોખમ. Subs. The egg of a hen; what is laid by birds.

१८, ११, ११, १८, १८ અ-દાદ-જકનીમુનેદ, a-dâd-jaknimûnêd. (ક્રિ. નહીં આપ્યું છે, તેણે નથી આપ્યું; તે બેદાદ—ઈનસાફ વગરનું છે. V. He has not given; it is unjust—in-equitable.

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અશ્તીમ, *ashtîm. નાં ચરકીન, પહેં; નજસાત. Subs. Purulent substance; matter, filth.

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અશ્તો, ashtô. See ૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮. Av. ૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અશ્તો, ashtô. નાં આંગળી. Subs. A small finger.

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ આબાદ, âbâd. વિં પાણીવાળું, શોભાયમાન, સુશોભિત, વનસ્પતી—ભાજ પાલાવાળું; વસ્તીવાળું. Adj. Abounding with water (lit.); elegant, beautiful; full of vegetation; peopled, populous; prosperous. Per. ૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અ-દા-તોખે, a-dâ-tôkhmê. વિં બદ તોખમ—જાતવાળું. Adj. Of low birth; of ignoble parentage. Corrupt form of ૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અશ્તવીન, ashtavîn. સંખ્યાં વિં આઠમું, ૮) મું; નાં આઠમો શખ્સ. Numer. adj. Eighth, 8th. Subs. The eighth person.

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અ-દાતોબારાં, a-dâtôbarân. નાં ઈનસાફ નહીં આપનારા—કરનારા, મદદે નહીં પોહોંચનારા. Subs. Deniers of justice; those that do not hold out a helping hand; those who do not come to the rescue.

૧૮, ૧૧, ૧૧, ૧૮, ૧૮ અઈખ્તુન, અ-ઈખ્તન, aîkhtun, a-îkhtan. વિં એમ વગરનું, ખોડખાપણ વિનાનું. Adj. Free from blemishes—defects—deformities.

॥૧૫૭॥ આઈખ્તન, આએખ્તન, âikhtan, âêkhtan. વિં
ભાગિયા—પંત્યાલા વગરનું, એખલું; મીસાલ વગરનું; જેના
જેવું બીજું નહીં તે, આપઅખત્યાર; ઓદાતાલાનાં નામો મધેનું
એક નામ છે. Adj. Having no partner; single;
incomparable, unequalled; independent; one
of the names of the Creator.

॥૧૫૮॥ હેશ્તન, hêshstan. કિં છોડવું, છોડી દેવું, પડવા દેવું,
છાંટવું; લટકવું, V. To dismiss, to leave; to let
fall; to sprinkle; to hang loose. Per. هشتن

અ-અતુનાનદ, a-jâtunânad. કિં નહીં આવે—
પોહોચે. V. May not come—reach.

આજતુનેદ, âjâtunêd. કિં આવેછે; પોહોચે છે.
V. Comes, reaches; arrives (pres. 3rd sing.).

અશતોહ, ashatôh. Gloss. વિં તંગીમાં—કબજનમાં
આવેલું, ઘેરાઈ ગયલું. નાં કામલી, ધાબરી. Adj. Strait-
ened, embarrassed, perplexed; surrounded by.
Subs. A blanket.

અશ્તવદ, ashtavad. નાં બીજા ગાથાનું નામ છે.
Subs. The name of the second Gâthâ. Comp.
Pehl. ૭૫-૧૬૧-૭૫

અશ્તુદે, ashtûdê. સંખ્યાં વિં આઠમું, ૮ મું.
Numer. adj. Eighth, 8th. Av. ૬૭૩-૧૫૭

અશ્તુમ, ashtum. સંખ્યાં વિં આઠમું, ૮ મું.
Numer. adj. Eighth, 8th. Av. ૬૬૧-૭૫, Sans.
અષ્ટમ, Per. هشتم

અશ્તુલુમ, ashtulum. નાં મજલુતી; ધાસ્તી, બચ

ઘભરાટ ; અધીરાઈ ; ધોકાર ; લડાઈ ; ઠંઠો. Subs. Firmness ; terror, dread ; consternation ; impatience ; exclamation ; war ; contest. Comp. Per. اشتلم

જાણનાં અશ્થ-વર, khshathra-var. નાં મુરદનો સાહેબ ; ઉમેદનો ધણી ; પાદશાહ ; શેહેરેવર અમેશાસ્પંદ, ધાતુ, અખનો. Subs. Lord of hope ; master of wishes, a king ; *Shêhêrêvar Amshâspand* ; metals ; treasure, riches. Comp. Av. شهریار, Pehl. شهریار, Per. شهریار

જાણનાં અ-ઝદે, a-jâdê. વિં આડે મારગે, ઉલટે રસ્તે. Adj. Deviating from the straight path, going astray. Contrast Per. جاده

જાણનાં અઝદે, azhdê. વિં દુઃખી, આઝેરદે, રંજદા, હેરાન. Adj. Distressed, afflicted, vexed, harassed.

જાણનાં અ-દાદે, a-dâdê. See જાણનાં a-dâdê.

જાણનાં અશ્તી, ashti. Nêrang. નાં આવી યોહોંચવું. Subs. Coming, arriving. Av. અસ્તી

જાણનાં અશ્તક, ashtak. નાં કપડાં, ધુગડાં. Subs. Clothes, garments.

જાણનાં આબાદે, âbâdê. વિં સર્વથી 'ઉંચું—મોટું. Adj. Highest, largest.

જાણનાં આશ્તે, âshtê. નાં આશાએશ, સુલેહ. વિં મધ્યમ રીતે આનાર—પીનાર ; લાયક. Subs. Repose, peace. Adj. Moderate in eating and drinking ; worthy, fit.

જાણનાં એશ્તે, êshtê. Vand. XIII. જૂં કું આહેણું, ઈચ્છેણું. Past partic. Wished, desired.

જાસતે, khashtë. See જાસતે khêst. Comp. Av.

જાસતે, જાસતે = Sans. इष्टका = Per. خشت

જાસતે, gashtë. જૂઠું ફરેલું; ફરી વલેલું. Past partic. Turned; run over; gone round. Per.

گشته

જાસતે, hashtë. જૂઠું ફરેલું, બનેલું, હયાતીમાં આવેલું. Past partic. Been; happened; come into existence.

આસતગી, âshtagî. વિ. સુલેહ—સંપન્ન વાણું, મિત્રાચારી બરેલું. Adj. Peaceful, friendly.

આસતે, ashtë. See જાસતે asht.

આસતે-મસા, khashtë-masâ. વિ. ઈંટના જેટલું મોટું. Adj. Of the size of a brick. Av. ૭૩૫૫૬-૧૯૫૫

આસત-તુમ, આસત-તુમ, âsht-tum, âshta-tum. વિ. સર્વથી સુલેહ—સંપન્ન બરેલું, અતિશય દોસ્તીવાણું. Adj. Most peaceful—friendly.

આસતવદ, આસતવદ, ashtavad, ôshtavad. See જાસતે ashtavad.

હાસતમ, hêstam. ક્રિ. મેં છોડી દીધું, મેં તુકી દીધું. V. I left off—dismissed. Per. هشتم

આસત-મહી, ashta-mahî. વિ. આઠ મહિનાનું. Adj. Of eight months. Comp. Av. ૫૫૫૫૬-૧૯૫૫ = Per. هشت ماه

આસત-માહી, ashta-mâhî. See આસત-માહી ashta-mahî.

જાન્યવાર એશત-મસા, ઈશત-મસા, khêsht-masâ, îshta-masâ. See જાન્યવાર khashtê-masâ.

જાન્યવાર અશતર, ashtar. નાં એક શિક્ષાનું નામ છે, કે જેથી યુનેહગાર માણસનાં આંખનાં પાપણ ઉખેડી નાખવામાં આવતાં હતાં; છરી, છરીનો કાપલો; ખંજર, હથિયાર; અશતરો; મારવાનું હથિયાર; ચાલુક; કોરડો; એક વજન—તોલનું નામ છે. Subs. A sort of punishment by which the eyelashes of an offender used to be pulled out; a knife; the blade of a knife; a dagger; a weapon, a tool; a razor; an instrument for striking; a whip; a scourge, lash; the name of a weight. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 = Sans. अश्रू = Per. اشتر

જાન્યવાર અશથ્ર, khashathra. નાં સાહેબ, પાદશાહ, હાકમ. Subs. A lord, a master; a king; a ruler, a governor. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌

જાન્યવાર અશતલીન, ashtalîn. See જાન્યવાર ashtavîn.

જાન્યવાર અશથ્રવર, khashathravar. See જાન્યવાર khshathra-var.

જાન્યવાર અશતરે, ashtarê. See જાન્યવાર ashtar.

જાન્યવાર અશતરક, ashtarak. નાં મોજે, પાણીનો ધોત. Subs. A wave, a billow; a cascade, a cataract.

જાન્યવાર

જાન્યવાર અએવગહાન, aêvagahân. See જાન્યવાર aêbagahân.

જાન્યવાર અ-શપીરાન, a-shapîrân. વિં બલાઓ નહીં, ખુરાઓ, હુંડાઓ; દુષ્ટો. Adj. plu. Not good—virtuous persons; bad men.

૧૧૯૫૭૫ એશ્પોકતન, êshpókhtan. ક્રિં છાંટવું, છંટકાવ કરવો, ભોંકવું, વિંધવું. V. To sprinkle, to water; to prick, to pierce. Comp. Per. سیوختن

૫૭૭૫ અયાવગી, ayâvagi. નાં મદદ, મહાયતા, આશ્રો. Subs. Help, assistance; support.

૧૭૭૫ અબાફત, abâft. નાં એક જાતનું જડુંકપડું. Subs. A kind of coarse cloth. Per. ابا فت

૧૭૭૫ અયાફત, ayâft. નાં મોરાદ; આદેશ, ઈચ્છા. Subs. Wish, desire; longing.

જુલ ૧૧૯૫૭૫

જુલ ૧૧૯૫૭૫ અબામ, abâm. નાં ઘરનો તબક્કો—માર. Subs. A story, a loft.

જુલ ૧૧૯૫૭૫ અયામ, ayâm. નાં દાહાડા, વખત, મોસમ. Subs. Days (lit.); times; seasons; plu. of ૫૭; comp. Per. ايام

જુલ ૧૧૯૫૭૫ અશમ, asham. નાં યુલંદી, ઉંચાઈ. વિં ઉંચું; મરત-બાવાળું, આબરવાળું. Subs. Altitude, height. Adj. High; dignified; respectable. Comp. Ar. اشم

જુલ ૧૧૯૫૭૫ આબામ, âbâm. નાં કરજ; ઉછીનું લેવું. વિં તંદ-રોસ્ત. Subs. Debt; borrowing. Adj. Healthful. Comp. Per. اوام

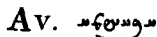
જુલ ૧૧૯૫૭૫ એશમ, êsham. નાં કાઠી, બાલવાનાં લાકડાં; સુખડની એક સહી કે જે “ઓરવીસઘાહ”ની ક્રિયા કરતાં આકરંગાનીઆ આગલ મુકવામાં આવેછે. Subs. Dry wood for burning, fuel; a chip of sandalwood which is placed near a censer during the performance of the ceremony of *Orvisgâh*.

જુઝ એશમ, અશમ, êshma, khashma. નાં ક્રોધ, ગુસ્સો, કીનો, વેર, કપટ ; ગુસ્સાનો દેવ જેને બચંકર હથિયારવાલો 'એશમ' દેવ કરીને કેહેછે. Subs. Anger, wrath ; revenge, spite, enmity ; the demon of anger called *Aêshma* of horrible weapons. Av. Per.

જુઝ દો-ગામ, dô-gâm. નાં બે પગલાં—કદમ. Subs. Two paces—steps. Av. Per.

ગુઝજુઝ અશમેબી, khashmêbî. નાં અહુનવદ ગાથાના બીજા હાતું નામ ; ઈશ્વરનેના ૨૯ મા હાતું નામ જેને 'અશમેબીઆ' કેહેછે. Subs. Name of the second chapter of the *Ahûnvad Gâthâ* ; the 29th Hâ of the Yaçna called *Khshmaêbyâ*.

ગુઝજુઝ અશમેબીએ, khashmêbîê. See khashmêbî.

જુઝ અ-દહમાન, a-dahmân. વિં નેક—અશો નહીં ; અપવિત્ર, નાપાક, ગુનેહગાર, પાપી. Adj. Not virtuous—pious—holy ; impure, guilty, sinful. Comp. Av.

જુઝ અ-દહમાન, a-dâhmân. See a-dahmân.

જુઝ અશેમહુક, ashêmhuk. See ashêmhuk.

જુઝ અશમાદ, khashmârd. વિં સખ્ત, કઠણ, નકર, બડ. Adj. Hard, strong, solid.

જુઝ અશેમ-એ, ashêm-ê. નાં એક "અષેમ વોહુ." Subs. One *Ashêm Vôhû* ; *Ashêm Vôhû* to be recited once.

૫૦ દો-ગામે, dō-gāmê. નાં બે કદમ—ડગલાં. Subs.
Two paces—steps.

૫૦ અશ્મીહા, khashmîhâ. ક્રિં અં ક્રોધ બરેલી રીતે,
ગુસ્સાથી. Adv. Angrily, wrathfully.

૫૦ અશ્મશેદ, khashmashêd. ક્રિં ગુસ્સો કરશે, દેહે-
શત—ધાસ્તી આપશે. V. Will make (one) angry ;
will intimidate ; will strike terror.

૫૦ અશ્મબી, khashmabî. See ૫૦ khashmêbî.

૫૦ અશ્મબ્યા, khashmabyâ. See ૫૦ khashmêbi.

૫૦ અશ્મગની, khashmagani. નાં ક્રોધ, ગુસ્સો, રીશ.
Subs. Anger, wrath ; offence.

૫૦ અશ્મીન, ashmîn. વિં રૂપેરી. Adj. Silvery.

૫૦ આશ્મીદન, âshmîdan. ક્રિં પીવું. V. To drink.

Corrupt form of ૫૦ Per. آشامیدن

૫૦ અશ્મ-વોહૂ, ashêm-vôhû. નાં એક ઘણી જુની
બંદગીનું નામ છે કે જેને “અષ્મ વોહૂ” કહે છે. Subs.
Name of a very ancient prayer called *Ashêm*
Vôhû. Av. ૫૦

૫૦ } આશમોએ, આશમોગ, âshmôê, âshmôg. See
૫૦ } ૫૦ âshmôg. Av. ૫૦

૫૦ આશ્મુઈ, આશ્મોગી, âshmuî, âshmôgî. See ૫૦
âshmûi.

૫૦ અ-શમન, a-shaman. નાં જીવતપરસ્ત નહીં તે. Subs.
One who does not worship idols. Contrast
Per. شمن (an idol, image ; idolatry).

૫૦ અશ-મવન, ash-mavan. સર્વં તે કે જે. Pron.
He who.

૧૬૦ અ-અમે, a-jâmê. વિ. કપડાં વગરનું, નાગું. Adj.

Without clothes, naked. Contrast Per. جام

૧૬૦ દો-ગમે, dô-gâme. ના. બે કદમ. Subs. Two paces
—steps.

૧૬૦ દો-અમે, dô-jâmê. ના. બે ધ્યાલાં, બે ઘડા. Subs. Two
cups, two pitchers. Per. دو جام

૭૧૧૬૦ અશમ-ગીની, khashma-gîni. વિ. ક્રોધાચમાન,
ચુસ્સાવાણું. ના. એક ચુનાહતું નામ છે. Adj. Wrathful,
angry. Subs. Name of a crime.

૭૧૧૬૦ અશમ-ગની, khashma-ganî. See ૭૧૧૬૦
khashma-gîni.

૭૧૧૬૦ અશમ-કોશ, khashma-kôsh. ના. ગોસ્સાને વશ
કરનાર. Subs. One who subdues his passion.

૧૧૧૬૦ અશમગીન, khashmagin. See ૭૧૧૬૦ khash-
maganî.

૧૧૧૬૦ અશમદાર, khashmadâr. વિ. ગોસ્સાવાણું, એસ્સા-
વાણું, ટુંદ બીજાનું. Adj. Angry, furious, fiery.
Comp. Per. خشمگر

૧૧૧૬૦ અશમદાર-તર, khashmadâr-tar. વિ. વધારે
ગોસ્સા—એસ્સાવાણું. Adj. More angry—furious.

૧૧૭૧૧૬૦ અ-અમ્તુનશને, a-jâmtunashnê. ના. નહીં પોહોં-
ચવું—પુગવું. Subs. Not reaching.

૧૧૭૧૧૬૦ અ-અમ્તુન-દવાનદ, a-jâmtûn-davânad. ક્રિ.
દોડાવી—ઘસડી નહીં લઈ અમે. V. May not make
to run, may not drag.

જુલુ

- જુલુ અકાર, અગાર, akâr, agâr. વિં એકાર, નકારું; જુલુ
'અકાર' નો બગડેલો આકાર. Adj. Out of service,
unemployed; useless. Corrupt form of જુલુ akâr.
- જુલુ અગાર, એહર, હીખ્ર, હેહર, agâr, êhar, hîkhra, hêhar.
નાં પક્ષીનો છેડ, હેર નસો, નજસાત. Subs. Matter
excreted and ejected by a bird; dry impurity;
filth.
- જુલુ અજાર, ajâr. નાં તાજગી, લીલોતરી; ઢંચી નીચી
જમીન. વિં સાથે એકતું થએલું, મલીગએલું. Subs.
Freshness, verdure; rugged ground. Adj.
Assembled together; mixed. Comp. Per. اجار
- જુલુ અ-દાર, a-dâr. વિં ઝાડ વગરનું. Adj. Destitute
of trees. Contrast Av. وسار
- જુલુ અબાર, abâr. નાં વાદલ; જથો, ઢગ; વખાર. Subs.
A cloud; a mass, a collection, heap; a godown.
- જુલુ અચાર, ayâr. નાં દોસ્ત, સોબતી, સ્નેહી, બાઈબંધ.
Subs. A friend, a comrade, a lover, a brother,
a clansman. Per. يار
- જુલુ અશર, ashar. નાં ઘણી ખુશી ભોગવવી. Subs.
Enjoying a good deal of pleasure.
- જુલુ અશર, ashar. વિં ખુરું, ખરાબ, ખદ. Adj. Bad,
evil, wicked. Comp. Ar. اشر
- જુલુ અશલ, ashal. નાં ટુંકું કરવું. કિં અં ઈત્યાદિ, વગેરે.
Subs. Abridging. Adv. *Et cætera*, so forth—
on.

अशर, ashêr. નાં ઘણી ખુશીભોગવનાર. Subs.
One who enjoys a good deal of pleasure.

अशो, ashô. See અશો ashô.

आदार, âdâr. નાં લાકડું. Subs. Wood ; timber.

आदार, âdâr. વિં હમેલદાર. Adj. Pregnant.

आबार, âbâr. નાં તાવેલું સીસું. Subs. Molten
lead. Comp. Per. ابار

आहर, âhêr. કિં અં પછી ; પછવાડે. Adv.
Afterwards, subsequently ; backward, behind.

अचर, khayar. વિં બહાદુર, હીમતવાન, દલેર. Adj.
Brave, bold, intrepid.

अचार, khayâr. નાં કાકડી. Subs. Cucumber.
Per. خیار

दो-आर, dô-bâr. કિં અં બે વખત—વાર. Adv.
Twice. Per. دو بار

हयार, hayâr. નાં ખોદાના નામો મધેનું એક નામ છે.
Subs. One of the names of God.

હીખર, hikhar. નાં ત્યાગ, છોડી—તજ દેવું તે.
Subs. Leaving, abandoning, giving up.

अगारोमन्द, હેરોમન્દ, agârômand, hêrômand.
વિં હુગાર—છેડવાયું ; ખરડાયેલું. Adj. Full of
excrement—dung ; dirtied.

अहारोमन्द, hayârômand. See અહારોમન્દ hayârômand.

સાગરોમ્નન્દ એહરોમ્નન્દ, agârômmand, êhê-rômmand. See સાગરોમ્નન્દ agârômmand.

આગાર્હેદ, âgârhêd. ક્રિ० છેરે; હુગેછે. V. May evacuate; discharges excrement (pres. 3rd sing.).

એહરેહેદ, êhêrhêd. See આગાર્હેદ âgârhêd.

અચારે, ayârê. નાં એક મિત્ર—દોસ્ત. Subs. One friend; one comrade.

અદારી, adârî. નાં કોઈબી ખરાબ વસ્તુ. Subs. Any bad thing.

અબાલશ, abâlash. નાં એબલીશ; ઠગારો; એક ખુરા માણસનું નામ છે. Subs. The devil; the deceiver; name of a wicked—bad man.

અ-ચારી, a-yârî. નાં મદદ વગરની હાલત. Subs. Want of assistance—aid.

અચારી, હચારી, ayârî, hayârî. નાં મદદ, સહાયતા. Subs. Assistance, help.

અચારેહ, હચારેહ, ayârêh, hayârêh. નાં ચારી—મદદ—સહાયતા આપનાર. Subs. A helper, one who comes to the aid of.

અશરીઆ, અદારી, ashariâ, adârî. સંખ્યાં ૧૦ દશ; ૧૦. Numer. adj. Ten, 10.

અ-દારશની, a-dârashnî. વિ० વગર આધારે; અતરંગ, છુટું. Adj. Having no support; unconnected, separate.

અ—દારશને, a-dârashnê. વિ० સ્તંભ—ટેકા વગરનું,

નિરાધાર. નાં નહીં ટેકાવવું. Adj. Without a pillar—prop; supportless. Subs. Not propping up.

સર્વજ્ઞ અ-બારશને, a-bârashnê. નાં નહીં વરસવું—છંટકાવ કરવો. Subs. Not raining—sprinkling.

સર્વજ્ઞ અ-બાલશને, a-bâlashnê. વિં તકીઆ—ગાદી—આદર વગરનું. Adj. Having no pillow—cushion—sheet (of cloth). Contrast Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌 Sans. बहिष्. Per. بالش

સર્વજ્ઞ અ-દારશની, a-dârashnî. નાં નહીં રાખવું. Subs. Not keeping.

સર્વજ્ઞ આદારશની, âdârashnî. નાં રાખવું, ધરાવવું, કબજે કરવું. Subs. Keeping, having, possessing.

સર્વજ્ઞ અગારી, agârî. See 𐬔𐬀𐬎𐬌 agârômand.

સર્વજ્ઞ અબાલેશ, abâlêsh. See 𐬨𐬀𐬎𐬌 abâlash.

સર્વજ્ઞ અશ્રીગાન, ashriğân. નાં નાપાક માણસો. Subs. plu. Impure persons.

સર્વજ્ઞ હેખગીરા, hêkhragîrâ. નાં હેર નસો. Subs. Dry impurities (as hair, nails, &c.).

સર્વજ્ઞ અદારીન, adârin. See 𐬨𐬀𐬎𐬌 adârî.

સર્વજ્ઞ અદારીન, adârîn. See 𐬨𐬀𐬎𐬌 adârî.

સર્વજ્ઞ અ-દારીન, adârin. વિં લાકડાનું નહીં. Adj. Not made of wood, not consisting of wood.

સર્વજ્ઞ આદારીન, âdârîn. નાં લાકડાનું વાસણ. Subs. A wooden vessel.

અગારીનીદાર, āgārīnīdār. નાં છેડનાર પક્ષી.
Subs. A bird that excretes and ejects matter.

એહરીનીદાર, êhêrīnīdār. વિં નસો રાખનાર.
Adj. Keeping—possessing dead matter.

અશ્રીજીદે, ashrijîdê. ભૂં કું ઢોલાયલું, નખાયલું.
Past partic. Spilled, been thrown.

અગારેદ, agârêd. નાં બદન, શરીર. Subs. The body.

અ-શરીતુનતન, a-sharītunatan. કિં નહીં ખોલવું—ઉઘાડવું—ખોલ્લું કરવું. V. Not to open—uncover ; not to lay open.

અયારવન્દી, ayârvandî. નાં મિત્રાચારી, દોસ્તી.
Subs. Friendship, intimacy.

અહીર-વાનદી, ahîr-vânadî. નાં હેર નસો—નજ સાત દુર કરવી. Subs. Removing dry impurities—filthiness.

અહેરવન્દી, ahêrvandî. વિં નસા—નજ સાત ભરેલું. Adj. Full of dead matter, filthy, foul.

અશ્રવાનીહા, આશરવાનીહા, ashravânîhâ, âshar-vânîhâ. અથોરનાનની રીતે, અથોરનાન તરીકે. Adv. In a priestly manner ; *Athornân*-like.

એહેરવાની, êhêrvânî. See એહરીનીદાર.

અ-દારવન્દી, a-dârvandî. નાં યુનેહગારી વગરની હાલત. Subs. Freedom from sin and guilt.

અ-દારવન્દ, a-dârvand. વિં દરવંદ—બ્રુતપરસ્ત નહીં તે; દીનદાર, ધર્મ ઉપર એતેકાદ રાખનાર. Adj. Not ungodly—wicked, not impious; not worshipping idols; religious; devoted to the practice of religion.

હેખ્ર-નસા, hêkhra-nasâ. See અગાર, êhar.

અહીર-વદ-તર, ahîr-vad-tar. નાં વધારે તુકસાન-કારક હેર નસો (ઈયાને સુકકો નસો). Subs. More injurious dry impurities (as hair, nails).

અ-દારવન્દ, a-dârvand. See અ-દારવન્દ.

અ-દારવન્દી, અ-દરવન્દી, a-dârvandî, a-darvandî
See અદારવન્દી.

અહેરવન્દી, આગારવન્દી, ahêrvandî, âgârvandî.
See અહેરવન્દી.

આયારવન્દી, âyârvandî. See અયારવન્દી.

ખયર-વન્દી, khayar-vandî. વિં બાહાદુર, હીમત ભરેલું. Adj. Bold, daring, courageous.

અદારૂન, આદારૂન, adârun, âdârun. નાં ખરાબ વસ્તુ; રાસ્તીના રસ્તાથી ફરીજવું; આડે મારગે જવું. Subs. A bad thing; swerving from the path of rectitude—righteousness; deviating.

અ-દારૂ, a-dâru. વિં દવા—દારૂ વગરનું, ઈલાજ—ઉપાય વગરનું. Adj. Having no medicine; remediless. Contrast Per. دارو

لو-سو અ-યારે, a-yârê. વિ० ચુડા—બાંગડી વગરનું, નાકીવત.
Adj. Having no bracelet—bangle ; without physical strength—power. Contrast Per. يارے

لو-سو અયારે, ayârê. ના० હીસાબનું દફતર, હાથમાં પેહેરવાના ચુડા—ચીતલ. Subs. An account-book ; a bangle, a bracelet.

لو-سو અ-યારક, a-yârak. વિ० નરમ ચામડીનું નહીં. Adj.
Not having a soft skin.

لو-سو અ-શરક, a-sharak. વિ० સંગત—સોબત વગરનું. Adj.
Having no society—company. Contrast Per.

شرک

لو-سو અ-શર્ક, a-shark. વિ० કપડાં—લુગડાં વગરનું, નાગું.
Adj. Having no clothes on ; naked.

لو-سو આગારે, âgârê. See آغار agâr, êhar.

لو-سو અ-શર્કા, a-sharkâ. વિ० ઝેહેરી નહીં. Adj. Not
poisonous.

لو-سو અયારેગીર, ayârégîr. ના० હીસાબ લખનાર, મેહુતો.
Subs. An accountant ; a book-keeper.

لو-سو અશ-રઝ, ash-raz. સંખ્યા० વિ० પાંચસો, ૫૦૦.
Numer. adj. Five hundred, 500.

لو-سو અયારતીનેદ, ayârtînêd. ક્રિ० ગાલેબ આવેછે,
સરસ થાયછે. V. Prevails over, surpasses.

لو-سو અગાર-દીનશની, agâr-dînashnî. ના० હુષાર
કરવો ; ખરડી નાખવું. Subs. Excreting ; bedaubing.

અયારતેદ, ayârtêd. ક્રિ० ગાલેખ આવે ; કાવે,
સરસ થાય. V. May prevail over ; may succeed
—surpass.

અશ-રતુ, ash-ratu. નાં જે શુર, જે દીન ધર્મનો
દસ્તુર—ઉપાધ્યો. Subs. The religious teacher who ;
the Dastur or the spiritual preceptor who (lit.).

અયારદે, ayârdê. નાં નંદ અવસ્તાની શરેહ. Subs.
A commentary on the *Zend Avesta*. Comp.
Per. ايارده

અશરફી, ashrafi. નાં એક સીકક્રનું નામ છે.
Subs. Name of a coin. Comp. Per. اشرفی

અ અ

અગી, agî. નાં બદી, ખરાબી. Subs. Wickedness,
vice, badness. Comp. Av. -ag, Sans. अघ.

અગે, agê. ક્રિ० અં જ્યારે, જે વખતે. Adv. When,
at the time that.

અદદ, adad. નાં આંક, સંખ્યા. Subs. A number,
a figure.

અબદ, abad. નાં એક દેવનું નામ છે કે જેને “સામ નરી-
માને” માર્યો હતો. Subs. The name of a Dêv whom
Sâm Narimân killed.

અબદ, abad. ક્રિ० અં અવેદાન, હમેશે. Adv. For
ever, eternally, always.

અબે, abê. શબ્દ અં વગર, સિવાય, વતરોગે, જેમકે:—

අභේ abēanjâm. Prep. Except, without, exclusive of:— as අභේ abēanjâm.

අබේ, abê. વિં હીસાબ—ગણતરી—છેડા વગરનું. Adj. Countless, innumerable, endless.

અસ, as. નાં ધંડી. Subs. A mill. Per. آس

આઈએ, âîê. નાં હરણ. Subs. A deer, an antelope.

આઈએ, âîê See આઈએ.

આએ, અએ, âê, aê. દર્શીં સર્વં આએ. વિં ઘણું ; સેતાબ, ઉતાવળું. Demons. pron. This. Adj. Much ; speedy, hasty—as આએ = this thine (lit.).

આબી, âbî. નાં સફરજન નામનો મેવો. વિં પાણી જેવું, ભીનું. Subs. A quince. Adj. Watery, moist. Per. آبى

આસ, âs. નાં શરાબ, દારૂ ; કાંઠા ; એક જનવરનું નામ છે ; દવા. Subs. Wine, liquor ; rice, gruel ; name of an animal ; medicine.

અસ, khas. નાં ખુશી, ખુશહાલી. Subs. Delight, a happy state.

ખીગ, khîg. નાં છાગલ. Subs. A leathern bottle or bag for holding water.

ખોએ, khôê. નાં અસલત, અવાસ. Subs. Nature ; habit that has become natural.

અડામ ર-ર-ર-દ, ra-ra-ra-da. સંખ્યાં વિં સીતેર, ૭૦.
Numer. adj. Seventy, 70.

અડામ સે-એ, sê-ê. સંખ્યાં વિં ચાર, ૪. Numer. adj.
Four, 4.

અડામ હીબ, hîb. નાં આકેબત—સેવટનું કામ; ધાસ્તી.
Subs. Final work—business; fear. Comp. Per.

અડામ અઈશ, aish. નાં સીનો, છાતી. Subs. The breast
or chest.

અડામ અએશ, aêsh. નાં બગલ, કાખ. સર્વં જે કાંઈ, જે કોઈ.
Subs. The armpit. Pron. Whatever, whoever.

અડામ એશ, અએશ, êsh, aêsh. નાં આંખ; ફરજંદ. Subs.
The eye; an issue, offspring.

અડામ અજશ, ajash. કિં અં તેથી, તેને લીધે. Adv.
Consequently.

અડામ અએશ, અદશ, aêsh, adash. સર્વં કોઈ; એક જણ.
Pron. Any one, some one; a person.

અડામ અશ, એશ, ash, êsh. સર્વં તે, જે. Pron. He,
who.

અડામ અસા, asâ. નાં સાયો—છાંયડો કરવો, છતર કરવું.
Subs. Shading, covering with a canopy.

અડામ અસ્યા, આસ્યા, asyâ, âsyâ. Vand. VIII. નાં
સીનો, છાતી. Subs. The breast or chest.

અડામ આદશ, અદોશ, આએશ, âdash, adôsh, âchêsh. નાં
કોઈ શખ્સ; દાનેશમંદો. Subs. Any one, some one,
an individual; learned persons.

آبی, âbî. See آب âbî.

آسا, âsâ. નાં રોણક, શીંગાર, શોભા ; બેહેશત, સ્વર્ગ ; આશાએશ ; રીતભાત ; કાનુન. Subs. Elegance, grace, beauty, ornament ; heaven, paradise ; ease, rest ; manners, ways ; rule.

آسیآ, âsiâ. નાં શરાબ, દારૂ. Subs. Vinous or spirituous liquor.

آسه, âsê. નાં અછોડો, લગામ. Subs. The reins or guiding strings of a bullock ; a bridle.

آدش, êdash. નાં ઝુંસરી. Subs. A yoke.

آدش, ôdash, khôdash. નાં સ્ત્રી—ઓરતખતનો છુપો ભાગ—શરમગાહ. Subs. *Pudendum mulieris*.

હસા, hasâ. વિં બેશુમાર, હદ વગરનું. Adj. Countless, unlimited.

હઈશ, haish. નાં કેતાન વણવાનું હથિઆર ; જમીન ખેડવાનું હથિઆર ; હોલ ખેડનાર ઢોરની એક જોડી ; કાંઈ ચીજ. Subs. An apparatus or machine for weaving canvas ; an agricultural implement ; a team of ploughing cattle ; anything.

હેશ, hêsh. See آجаш ajash.

آساખت, âsâkht. ક્રિ. બનાવ્યું, કીધું. V. Performed, made.

آدیآ-آદاری, adiâ-adârî. સંખ્યાં વિં અગિઆર, ૧૧. Numer. adj. Eleven, 11.

જાન્યારી આસાએદ, âsâêd. ક્રિ० વિસામો—આશાએશ પામે.

V. May take rest—breath ; may repose.

જાન્યારી અદશાન, adashân. ના० લોકો ; આદમીઓ. Subs.

People, individuals.

જાન્યારી અદશાન-શ, adashâna-sh. ના० જે—તે લોકો.

Subs. The people who ; those people.

જાન્યારી અઈશાન, એશાન, aîshân, êshân. સર્વં તેઓ, જેઓ. Pron. They, who (plu.).

જાન્યારી અએશાન, અદશાન, aêshân, adashân. See જાન્યારી adashân.

જાન્યારી અ-સખુન, a-sakhûn. ના० See જાન્યારી a-sakhûn.

Av. ૧૨૫૫૫૫

જાન્યારી આસાન, âsân. વિ० આસાન, સેહેલ. Adj. Easy, convenient, simple.

જાન્યારી દો-ગેહાન, dô-gêhân. ના० બન્ને જગતો. Subs. Both worlds.

જાન્યારી અદશાન-ચ, adashâna-cha. સર્વં વલી તેઓ ; બી-બીઓબી ; બીબી લોકોને. Pron. Even they ; others also ; to other people.

જાન્યારી આબશખુર, âbashkhur. ના० પાણીની ટાંકી—તલાવ, નસીબ, ભાયગ, એક જગાએ મુકામ કરવો. Subs. A cistern or reservoir of water ; fortune, luck ; residence in a place. Per. آبشخور

જાન્યારી અ-સાઈએ, a-sâîê. વિ० છાયા વગરનું ; આધાર—

દેકાવ વગરનું. Adj. Unshaded, unsheltered, unprotected. Per. سایه

છાન્ડા આસી આવ, âsiâv. નાં ઘંટી ; ચક્રી. Subs. A mill ; a hand-mill.

અસાખ્તાર, a-sâkhtâr. નાં નહીં બજાવનાર ; નહીં તૈયાર કરનાર. Subs. One who does not perform—prepare.

અસાખ્તારી, a-sâkhtârî. નાં નહીં કરવું—બજાવવું—તૈયાર કરવું. Subs. Not doing—performing—preparing.

અસાખ્તે, a-sâkhtê. ભૂં કું નહીં કીધેલું—બજાવેલું—તૈયાર કીધેલું. Past partic. Not done—performed—prepared.

અસાખ્તન, a-sâkhtan. કિં નહીં બનાવવું—તઈ-આર કરવું—રચવું ; આકાર ન બનાવવો ; કારોબાર ન કરવો ; હકુમત ન ચલાવવી. V. Not to perform—make, not to prepare, not to arrange—shape ; not to manage—sway. Contrast Per. ساختن

અસાખ્તે, a-sâkhtê. See અસાખ્તે a-sâkhtê.

અસાહમગુન, a-sâhamgûn. વિં ભય—દેહેશત—બીહીક—ધાર્તી વગરનું. Adj. Not formidable, fearless, free from dread—fear. Per. سهیمگین

અગીઆબ, agîâb. નાં ગાલ. Subs. A cheek.

અદકીઆ, a-dakîâ. વિં નાપાક, અપવિત્ર. Adj. Impure, unholy. Contrast Pehl. نجس, طاهر

અદશે, adashê. સર્વં કોઈએક, એક શબ્દ. Pron.
Some one ; an individual.

અદશ-એ, adash-ê. See અદશ adashê.

અદશીહા, adashihâ. સર્વં બીજાઓ, લોકો. Pron. Others, people.

અ-સાએહા, a-sâêha. વિં છાયા વગર. Adj.
Having no shade—shelter.

આસાએહ, âsâêh. નાં આસાએશ બોગવવી. Subs. Enjoying rest—repose.

આસાહીદન, âsâhîdan. ક્રિં ખુશી થવું ; આસુદે
—કરખે થવું. V. To be pleased ; to unbend one's
self ; to be fat—plump.

અદશાંન, adashân. સર્વં બીજાઓ, લોકો. Pron.
Others, people.

અ-દેહેશને, a-dêhêshnê. વિં પેદાએશ વગર. Adj. Having no creation.

અ-સહશને, a-sahashne. નાં નહીં આહાવું—
ઈચ્છવું. Subs. Not loving—wishing.

આસાએશને, âsâêshnê. નાં આસાએશ પામવી. Subs. Taking one's ease, gathering breath.

આસાએશે, âsâêshê. નાં આસાએશ, નીરાંત, Subs. Repose, rest.

આસાઈનદ, âsâînad. ક્રિં આસાએશ, આસાએશ
લેછે, રાહત પામેછે. V. Takes rest ; enjoys happiness (pres.).

૭૫૦-૫૦૦ અસાસે, asâsê. નાં ઘરસામાન ; દોલત. Subs.

Household furniture ; wealth. Comp. Ar.

اثاث, اثاث

૧૧૫૦-૫૦૦ અ-સાસતાર, a-sâstâr. નાં જુલમ નહીં ગુજરનાર,

સેતમગાર નહીં તે, કૃપા દયા કરનાર, દાદ આપનાર. Subs.

One who does not exercise tyranny—unlawful authority, one who does not harass others with unreasonable severity, a compassionate—merciful man. Contrast Av. ૧૧૫૦ = Sans.

शास्त्र.

૧૧૫૦-૫૦૦ અ-સેહસ્તન, a-sêhastan. કિં નહીં આહવું—ઈ-

ચ્છવું ; નહીં બીહીવું—ધાસ્તી આવી ; વેહમ નહીં કરવો. V.

Not to like—wish ; not to be afraid, not to dread ; not to be doubtful.

૧૧૫૦-૫૦૦ ખેશીનીદારી, khêshînidârî. નાં સજું, ખેશ.

Subs. A relative, a kinsman.

૧૧૫૦-૫૦૦ આસાઈનીદન, âsâinidan. કિં આસાખેશ કરવી

—પામવી, નીરાંત લેવી. V. To take rest—breath, to repose.

૭૫૦-૫૦૦ અએ-દાબુનદ, aê-dâbunad. કિં તે મુકે—આપે.

V. He or she may put—give.

૭૫૦-૫૦૦ અ-સાઈએ, a-sâîê. See ૧૫૫૦, a-sâîê.

૭૫૦-૫૦૦ અસાએહ, અસાએ, asâêh, asâê. નાં માખ ; અંગ ; છાયડો. Subs. A fly ; the thigh ; shade.

૧૭૫૦-૫૦૦ અ-સાઈએ, a-sâîê. See ૧૫૫૦ a-sâîê.

૭૫૦-૫૦૦ અદશી-ચ, adashî-cha. સર્વં કોઈ એકબી, કોઈ પણ.

Pron. Even one person—any one.

અગ્રણી, a-gashêd. કિં નહીં કરે—ચાલે; મુન કેર નહીં જાય. V. May not walk—go; may not deny—disbelieve.

આસાએદ, âsâêd. કિં આસુદે રહે; તંદરોસ્ત રહે. V. May get rest, may remain healthy.

આસાઈદન, âsâidan. કિં ઉઘવું, આસાએશ લેવી, આરામ પકડવો. V. To sleep, to rest, to repose.

અદદાન, adadân. નાં અંકો, હીસાબો. Subs. Numbers, accounts.

અદશન, adashna. નાં આદેશ, મરજી. Subs. Wish, desire.

અબદાન, abadân. નાં આન્દાન, ઓલાદ, વંશ. વિં સજવાર, લાયક. Subs. Family, parentage, lineage. Adj. Worthy, fit.

આસાન, âsân. વિં શાંત, સુખ, સહેલ; સેતાબ, સગવડ બરેલું, દેલાશા બરેલું, સુશ, સુખી, સલ્ય, કૃપાળુ, દયાવંત, મેહેરબાન. Adj. Quiet, calm, easy; hasty; convenient, consoling, pleasant, happy; modest; compassionate, merciful, kind. Per. آسان

સે-દાંગ, sê-dâng નાં ત્રણ દાંગ; “દાંગ” એટલે એક “દરામ” નો છઠો ભાગ; વહી કેટલાકો દરમનો ચોથો ભાગબી લખેછે. Subs. Three *dāngs*; a *dāng* = $\frac{1}{6}$ part (and according to others $\frac{1}{4}$ part) of a dram. Comp. Per. سه دانگ

અઈશની, aîshnî. નાં ઉડવું; નુર; પરંડાનો માળો. Subs. Flying; light; a bird's nest.

આસાની, âsârnî. નાં સહેલાઈ; મુશ્કેલીથી વેગળું, કરાગતી, સુખાકારી, સુશી, સુખ, શાંતી. વિં આશાનીવાલું,

સુશહાલી બરેલું, પસંદ પડતું, આસાએશ બરેલું. Subs. Facility, ease; healthy state; happiness, calmness; freedom from difficulty. Adj. Easy, delightful, pleasing. Per. آسانی

૪૭૭૩ આસાનેશ, âsânêsh. નાં 'શેહરેવર' અમસાંસ્પંદની સાંભે થનાર દેવનું નામ. Subs. The name of the evil spirit who opposes *Shaharêvar Amsîâspand*. Comp. Pâz. ૪૭૭૩

૧૪૭૩ આસાનીહા-તર, âsânihâ-tar. વિં વધારે સહેલું —સુતરં. Adj. More easy—simple.

૧૪૭૩ આસાનીહીદન, âsânihîdan. કિં આસાની—આસાએશવાલું થવું. V. To be at rest—ease.

૪૭૭૩ આસાનશની, âsânashnî. નાં See ૪૭૭૩ âsânî.

૧૪૭૩ આસાનશને, âsânashnê. નાં See ૪૭૭૩ âsânî.

૪૭૭૩ અ-ગશનીઝે, a-gashnizê. વિં નહીં ઉગતું. Adj. Not growing.

૧૪૭૩ આસાનીદન, âsânidan. કિં આસાએશ લેવી, સુખ ભોગવવું. V. To take rest; to enjoy happiness.

૧૪૭૩ ખસાનીદન, હસાનીદન, khasânidan, hasânidan.

કિં રેડવું, નામવું. V. To pour; to pour upon.

૪૭૭૩ આસાનગરી, âsângarî. નાં સેહેલાઈ, સુખ. Subs. Facility, ease, happiness.

૪૭૭૩ આસાન-ગરીએ, âsân-gariê. વિં શાંતીવાળું, સુખી. Adj. Quiet, happy.

૧૪૭૩ અએ-જાન, aê-jân. નાં એક આત્મા; એક માણસ.

Subs. One soul; one living being; one person.

૧૪૭૩ અએશુન, aêshun. એઓ, તેઓ. These, they.

૧૪૦૫ અદશુન, adshûn. સર્વે બીજાઓ, લોકો. Pro. Others; people.

૧૪૦૫ અબદાન, abadân. See ૪૫૫ abadân.

૧૪૦૫ અ-સખુન, a-sakhun. નાં અરાય સખુન, નાલાયક વાત. વિં વાચા વગરનું, મુગું. Subs. A bad word, an unworthy story—discourse. Adj. Without speech; dumb. Comp. Per. بی سخن

૧૪૦૫ આઈશને, આએશને, આએશે. âishnê, âêshnêd âêshê નાં અસુસ; છુપો કાસદ; આવતું, આવનાર. Subs. A spy; a secret emissary; coming; one who comes.

૧૪૦૫ આસાન, âsân. See ૪૦૫ âsân.

૧૪૦૫ આશીન, asin નાં લોદું. Subs. Iron.

૧૪૦૫ એજન, khêjân. નાં પાનખર રૂતુ. Subs. The autumn. Per. خزان

૫૧૪૦૫ આસાની, âsânî. See ૫૪૦૫ âsânî.

૫૧૪૦૫ આસાની, âsânî. See ૫૪૦૫ âsânî.

૬૧૪૦૫ આશાન-તુમ, âsântum. વિં અતીશય આશાન; સર્વથી પુશતુમા. Adj. Most easy; most pleasant. Comp. Per. آسان ترین

૭૪૦૫ આએશને, âêshnê. નાં આવનાર, આવતું; અયુશ. Subs. One who comes; coming; a spy.

૬૬૪૦૫ અબેઅ-અમ, abêanjâm. નાં અહુરમઝદની વગર છેડાની પાદશાહી—હકુમત, ખોદાતાલાના નામો મધેનું એક નામ છે. Subs. The infinite reign of Ahura-mazda; one of the names of the Supreme God.

અબે-અનજમ, abê-anjâm. See અબે-અનજમ abê-anjâm.

આસાન-તુમ, âsân-tum વિ. Adj. See આસાન-તુમ âsân-tum.

એશુમ, êshûm. ક્રિ. હું ધોઉં. V. I may wash.

આસ-ઓમંદ, âs-omand. વિ. શરાબથી ભરપૂર. Adj. With wines or liquor.

અઈશક, aishak. ના. પ્યાર, પ્રીતિ. Subs. Love, affection.

અઈશે, aishê. ના. અસુસ; વેરાન—ઉજડ જગ્યા, વગડો. Subs. A spy; waste land; a desert.

આદશે, âdashê. સર્વે કોઈ, કોઈએક. Pron. Some one, any one.

એશે, êshê. વિ. અમનાર, સોમનાર, સંતોષી, ધીરજવંત. Adj. Enduring, tolerant; contented, patient.

સસક, sasak. સંખ્યા. વિ. નેવું, ૯૦. Numer. adj. Ninety, 90.

અશગહનીનગી, ashgahaningî. ના. આળસાઈ. Subs. Laziness, sloth.

એશકારી, khêshkârî. ના. કારોબાર, કાર, કશબ, કામધંધો. Subs. Management, transaction, business, trade, occupation.

અદશ-ચ, adasha-cha. સર્વે કોઈ પણ, જેની કાંઈ, વળી કોઈની. Pron. Even some one, whosoever, any one even, anybody.

અદશ-ચ-અદશ, adasha-cha-adash. સર્વે કોઈની શખ્સ. Pron. Any person.

અડાશ-અ, adasha-cha. See અડાશ adasha.

અસાજકાન, a-sâzâkân. નાં નહીં ગોઠવનારા
—બનાવનારા—તૈયાર કરનારા. Subs. Those that
do not arrange—perform—prepare.

અસાજી, a-sâzî. વિં રચના—ગોઠવણ વગરનું.
Adj. Having no order—arrangement.

અસાજશની, a-sâzashnî. નાં નહીં બનાવવું—
તૈયાર કરવું; બેસવું નહીં કરવું. Subs. Not making—
preparing; not adapting.

અસાજશને, a-sâjashnê. See અસાજી a-sâzî.

અસાજે, a-sâzê. નાં તૈયારી વગરનું; રાગ વગરનું.
Subs. Unpreparedness; want of harmony—
concord. Contrast Per. سا

અસાજાન, a-sâzagân. નાં નાલાએક માણસો.
Subs. Unworthy persons.

અસાજગી, a-sâzagî. નાં મીલનસારી નહીં;
નરમાસ—નમ-તાઈ વિનાનું. Subs. Unsociableness;
want of meekness—mildness.

અસાજે, a-sâzê. See અસાજી a-sâzî.

અગશ્ત, a-gasht. વિં ફરયા વગર; વિસામા—ગમત
વગર. Adj. Without walking; having no re-
creation—amusement. Contrast Per. گشت

અયશ્ત, a-yasht. બૂં ફૂં નહીં ઈનેલું—વખાણેલું.
Past partic. Uninvoked; not praised. Con-
trast Av. અયશ્ત

અસખ્ત, a-sakht. વિં સખત—ભારી—કઠણ નહીં;
નરમ, સેહેલું, દુરબલ, નબળું, અસ્થીર, ઢચુપચુ. Adj. Not

hard, soft, not heavy, easy, infirm, feeble, weak, unsteady, indeterminable, wavering.

Contrast Per. سخت

જાણનાં એદાદ, êdâd. વિ. એકલો, વગર સાથીએ. Adj. Solitary, single, alone.

જાણનાં ખેશત, khêst. ના. ઈંટ, ઈંટરડી. Subs. A brick.

Comp. Peh. જાણનાં

જાણનાં અ-યશ્તાર, a-yashtâr. ના. આરાધના—બંદગી નહીં કરનાર. Subs. One who does not invoke—pray.

જાણનાં અ-યશ્તારી, a-yashtârî. ના. નહીં પૂજવું, યજ્ઞ-શની નહીં કરવી. Subs. Not invoking, not offering prayers to.

જાણનાં અ-સક્તી, a-sakhtî. ના. મુશ્કેલીઅત—સખત-પણું નહીં તે; નરમાસ, સેહેલાઈ, દુરખલાતા, નખલાઈ, આના-કાંની. Subs. Want of hardness—difficulty; softness, infirmity, weakness, indetermination.

Contrast Per. سخت

જાણનાં આખેશત-ગાસ, âbêst-gâs. ના. હલાએટી—ગુદી —એકાંત જગ્યા; Subs. A separate—detached place, a solitary spot.

જાણનાં અબશ્તન, abashtan. ક્રિ. ઢાંકવું—છુપું રાખવું, સં-તાડવું. V. To conceal, to keep secret, to hide.

Per. ابستن

જાણનાં અ-યશ્તન, a-yashtan. ક્રિ. નહીં ઈજવું—આરાધના કરવી. V. Not to invoke—offer prayers to.

Contrast Sans. यज्ञ, Per. यश्ति

જાણના આબશતન, âbashtan. નાં ઉંચી—નામીચી જગ્યા.

Subs. An elevated place ; a first-rate spot.

જાણના અ-સાતુનીનેદ, a-sâtunînéd. ક્રિં નહીં ચલાવે—
ફેરવે. V. May not make to proceed or go ;
may not set in motion.

જાણના હેશ્તન, hêshtan. ક્રિં છોડવું, મુકી દેવું. V. To
leave off, to forsake. Per. هشتن

જાણના અ-સાતુનાન, a-sâtûnân. વિં નહીં ચાલવું—દોડ-
વું—વેહેવું, સ્થીર. Adj. Not walking, not running,
not flowing, steady.

જાણના અ-યશ્તની, a-yashtanî. વિં યજ્ઞશ્ને—વખાણ
નહીં કરવા લાયકવું. Adj. Not fit for invocation—
praise.

જાણના અ-સાતુનતન, a-sâtûnatan. ક્રિં નહીં ચાલવું—
જવું, આગલ નહીં વધવું, પેટે નહીં ચાલવું, નહીં ખીશવું—વેહે-
વું ; સ્થીર—હલું રેહેવું. V. Not to walk—proceed,
not to go—creep, not to move—flow ; to re-
main steady.

જાણના આયશ્તને, âyashtanê. વિં શુશામતવાલો ; મીઠી
જખાનનો, ફેરેખ દેનારો. Adj. Flattering ; having a
sweet tongue, beguiling.

જાણના અ-યશ્તે-મનશની, a-yashtë-manashnî. વિં
યજ્ઞશ્ને—આરાધના કરવાનો વિચાર નહીં રાખનાર. Adj.
Not thinking of offering divine honors.

જાણના એ-અશ્તે, a-gashtë. વિં નહીં ફેરેવું, નહીં બદલાએ-
વું—ફેરવાએવું. Adj. Unturned, unchanged,
unaltered.

૧૧૧૫૫૫ અ-યશત-કરદ, a-yashta-kard. નાં યજ્ઞશને નહીં કીધેલું, ખુબ નહીં કીધેલું. “ખુબ” એટલે પવિત્રાર્થના અમલમાં આવવું; “ખુબ” એ એક બંદગીનું નામ છે. ખુબની બંદગી બે જાતની થાય છે. એને અમલને નામે પણ ઓલખવામાં આવે છે. એક મ્હોટો અમલ અને એક નાહાનો અમલ. મ્હોટી ખુબનાં અમલને “મીનોનાવર” ને નામે ઓલખવામાં આવે છે. અને નાહાની ખુબના અમલને “પાંચતાએ” ની ખુબને નામે ઓલખવામાં આવે છે. “મીનોનાવર” ની ખુબ કોઈબી કરેશતાની કે અશો કરોહરોની નંઈઅતે “યજ્ઞશને” ની બંદગી કરવાની આગમજ કરવામાં આવે છે. જે તે ખુબવાલા ધણી ઉપર દશતાનવાલી ઓરતની નજર નહીં પડી હોએ, તથા કોઈ જુદદીન વાલાનો છેડો નહીં લાગીઓ હોએ, તથા આખું આંગ નહીં ધોવામાં આવ્યું હોએ અને જે કાંઈ ખાએ પીએ તે “પાંચતાએ” ની ખુબ કરીનેજ ખાએ પીએ તો, તે; “મીનોનાવર” ની ખુબનો અમલ આખા ત્રણ દિવસ સુધી રેહે છે. અને “પાંચતાએ” ની ખુબ તે, કરેશતાઓની કે અશો કરોહરોની નંઈઅતે “દરૂન” ની બંદગી કરવાની આગમજ કરવામાં આવે છે. એનો અમલ જ્યાંસુધી “દરૂન” ઈજવાની બંદગીઓ થાય છે ત્યાં સુધીનોજ રેહે છે. જે “મીનોનાવર” ની ખુબ કીધેલી તઈઆર હોએ તો તેથીબી “દરૂન” ઈજઈ શકાએ છે. ત્યારે “પાંચતાએ” ની ખુબની કાંઈ જરૂર પડતી નથી. Subs. *A-yashta-kard* literally means an *Izashné* that is not recited or made *khoob*. *Khoob* is the state of an officiating priest arriving at a higher degree of purification by the recital of the *Izashné* with due ceremonies. *Khoob* is also the name of a prayer, otherwise known by the name of *amal*, and is of two kinds. One is called the higher *amal* or the *mīno-*

nāvar khoob, and the other the lower or the *pānch-tāē* khoob*. The *mīno-nāvar khoob* can be performed in honor of any heavenly angel or *Asho Farohar* before undergoing the *Izashné* ceremony. The efficacy of this prayer lasts for three days, provided the officiating priest is not seen by a woman in her monthly course, or is not touched by the skirt of a garment worn by a man of foreign creed, or has not washed his whole body, or has not taken his meals without the aid of the *pānch-tāē khoob*. The *pānch-tāē khoob* is performed in honor of heavenly angels or *Asho Farohar* before the *darun* ceremony. Its efficacy lasts for a short time, viz., till the *darun* ceremonies are performed. *Darun* ceremonies can be performed with the *mīno-nāvar khoob*, there is then no need of the *pānch-tāē khoob*.

૦૩૦ સે-શવ, sê-shav. નાં ત્રણ રાત્ર, Subs. Three nights. Comp. Av. ૦૩૦ સે-શવ.

૫૦૦ અઈશમ, aisham. નાં સુરવાલ, ઈશર. વિં આગમચેતી કરતું. Subs. Breeches, trowsers. Adj. Predicting. Comp. Per. ایشیم

૫૦૦ અએ-આમ, aê-gâm. નાં એક કદમ—પગલું. Subs. One pace—step.

* A *tāē* is a twig of the *Barsam* tree; now-a-days thin short metal wires are used in its place. The number of these *tāēs* depends on the nature of the ceremony to be celebrated.

જુડા અએ-જમ, aê-jâm. નાં એક પીયાલું, એક જમ.

Subs. One cup, one goblet.

જુડા અએશમ, aêshma. નાં ગોસ્સો, રીસ, જેસ્સો, ઝાંજ, રોષ, સંતાપ. Subs. Anger, rage, fury. Comp.

Av. , Per.

જુડા અગદામ, અયામ. agdâni, âyâm. નાં વખત, રૂતુ; મો-સમ. Subs. Time, season; a recurrent period.

જુડા અસહમ, asham. નાં વાદલ, અંધારું, રાત, દાઘ, લોહી. Subs. A cloud; darkness, night; a blot; blood.

જુડા અ-સેહમ, a-sêham. વિં ધાસ્તી—ભય વિનાનું. Adj. Free from dread—terror—fear. Contrast Per.

જુડા આઈયામ, âiyâm. નાં આમદાદ, પરોઢિયું; રોજ, વખત. Subs. Dawn, daybreak; a day, time.

જુડા આઈશમ, âishma. નાં ચંદ્ર—માહતાબની રોશની, ચાંદરણું. Subs. The light of the moon.

જુડા આસામ, âsâm. નાં આસાની, ખુશી. Subs. Easi-ness, delight.

જુડા એશમ, êsham. નાં કાઠી, લાકડાં. Subs. Fuel.

જુડા સે-ગામ, sê-gâm નાં ત્રણ કદમ. Subs. Three steps—paces. Comp. Av. ,

જુડા હસામ, hasâm. નાં પક્ષીનો માજો; પીંજરું. Subs. A bird's nest; a cage.

જુડા હેશમ, hêsham. નાં ગુસ્સો, ક્રોધ, ગુસ્સાનો દેવ, સરોશ થઈદની સાથે થનાર દેવનું નામ. Subs. Anger,

wrath ; the demon of wrath ; the name of the evil spirit who opposes *Sarosh Izad*. Av.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓, Per. خشم

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 અ-સામાન, a-sāmān. વિ० બેહદ, સીમા વગરનું ;

પૈસા વગરનું ; હુશીઆરી—અકકલ—સમજ વગરનું ; વગર ધીરજનું ; વગર પાયાનું ; બેડોલ, પ્રમાણ વગરનું, ઘાતકી.

Adj. Boundless, unlimited ; moneyless, penniless ; wanting sense—understanding ; destitute of patience ; baseless ; deformed, ugly ; disproportional. Comp. Per. 𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 ; contrast 𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 અ-સામાની, a-sāmānī. વિ० માપ—ધીરજ વગરનું ;

બેહદ. Adj. Measureless ; wanting patience ; unlimited.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 અ-સામાન, a-sāmān. વિ० See 𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 a-sāmān.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 આસામાન, āsāmān. નાં આસમાન. Subs. The sky.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 અઈશમગાન, aishmagān. નાં ગુસ્સે થએલા લોકો.

ગોસ્સો રાખનારા. Subs. An indignant people.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 આસા-મીનશને, āsā-mīnashnê. નાં સુતરો વિચાર.

Subs. An easy idea ; corrupt form of 𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 āsān-minashnê.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 હેશમ-ગનશને, hēsham-ganashnê. નાં હેશમ

—ગુસ્સાના દેવને મારવાનું કામ. Subs. Striking the demon of anger—wrath.

𑀭𑀺𑀭𑀸𑀓 આસામીદન, āsāmīdan. ક્રિ० ફેરવવું ; હીલવવું ;

મસલવું. V. To turn, to move round ; to shake.

જોડાણ અઈશમે, aishmê. નાં ગોસ્સો, કરોધ, હેશમ દેવ.

Subs. Anger ; passion ; the demon of wrath.

જોડાણ ખેશમે-તન, khêshmê-tan. નાં ક્રોધાયમાન પુરુષ.

Subs. A passionate man.

જોડાણ અસામે, asâmê. નાં “નાવર” નહીં થયલો સંખ્સ,

‘ઓસ્તો’. Subs. One who has not undergone the *Nâver* ceremony.

જોડાણ સે-ગામે, sê-gâmê. See જોડાણ sê-gâm.

જોડાણ અએ-બાર, aê-bâr. કિં અં એક વખત—વારં. Adv.

Once, one time.

જોડાણ અદબાર, adbâr. નાં ચાર, જેમકે જોડાણ “મતુન-

અદબાર.” Subs. A friend:—as જોડાણ matûn-adbâr.

જોડાણ અસાર, asâr. વિં નાકરમાન. Adj. Disobedient.

જોડાણ આસાર, âsâr. નાં રાહજન, વાટપાડો, લુટારો, આજબ, દુઃખ, દુઃખ દેનાર, જીલમ ગુજરનાર. વિં બેશુમાર. Subs. A highwayman ; a freebooter ; affliction ; a tormenter ; a tyrant. Adj. Innumerable.

જોડાણ આસાર, અસાર, âsâr, asâr. વિં પુષ્કળ, ઘણું ; બેશુમાર, બેહદ. Adj. Abundant, much ; innumerable, unlimited.

જોડાણ આસાર, âsâr. નાં નાકરમાની કરનાર, હુકમ બજલાવનાર નહીં તે, આગાહી ; વાકેફી ; નિશાનીઓ, ચિહ્નો. Subs. A disobedient—insubordinate person ; intelligence ; information ; acquaintance with ; signs, marks.

۱-اسماء آساલ, âsâl. નાં મૂલ, જડ, તોખમ, લુનિયાદ.

Subs. Root, source, origin, extraction, lineage.

۲-اسماء અસારી, asârî. નાં કર્મમાનબરદારી; અશોઈ, પરહેજગારી; તેલી, તેલ કહાડનાર. Subs. Obedience; purity; righteousness; an oilman.

۳-اسماء આસારેશ, âsârêsh. નાં અશોઈ, પવિત્રાઈ. Subs. Purity; freedom from ceremonial defilement.

۴-اسماء અસાલીઉન, asâliun. નાં ખડક ઉપર ઉગતો રોપો. Subs. A plant of the genus Petroselinum; a plant growing among rocks.

۵-اسماء અદશ-રવાન, adash-ravân. નાં કોઈ શખ્સનું રવાન. Subs. The soul of a person.

۶-اسماء અ-સારવાન, a-sârvân. વિં સરદાર વગરનું; ઢો-ટાઈ નહીં ભોગવતું. Adj. Not headed by a chief; not enjoying superiority.

۷-اسماء આસારે, આસારહ, âsârê, âsârah. નાં હીસાબ, સુમાર, ગણતરી. Subs. An account, reckoning, calculation.

۸-اسماء દો-સાલે, dô-sâlê. વિં બે વરસનું. Adj. Of two years, two years old. Comp. دو ساله

۹-اسماء અએ, aê. ઉભયાં અં અએ! અરે! ઓ! Oh! Ah! Alas! Comp. Pehl. اے, آ, Av. آ

۱۰-اسماء અદસ, adas. See ۱-اسماء અદશ, adash.

۱۱-اسماء અબે, abê. શબ્દં શિવાય, વગેરે, વતરેગે. Prep. Except, without, exclusive of. Comp. Per. ابي (from بي a privative particle meaning without.)

અ-યસ્ક, a-yask. વિં વગર દુઃખ—આજર. Adj.

Free from pain—disease. Comp. Av. ૪૭૩૩૩૩ ;

Contrast Pehl. ૧૭૨

અસ્બ, asba. નાં એબ, ઈલ્લત, બુરો ખવાસ ; ચેલ-
વતું, હાંસેલ કરવું. Subs. Blemish, failing, bad
nature ; acquiring, obtaining.

આદસ, âdas. See અદાશ, adash.

આસ, âs. નાં ખલાં અને છાતી વચેનો ભાગ ; માણસનું
હૃદય. Subs. The part between the shoulder and
the breast or chest ; the heart of man. Comp.

Av. ૪૭૩૩૩૩ Ar. اس

ખસગ, khasag. નાં કાંટો, કચરો, ત્રણ ધાર—અણીવા-
લો કાંટો. Subs. A thorn, straws, rubbish ; a
three-edged thorn. Comp. Per. خسي

ખીગ, khig. See અખીગ, khig.

ર-ર-ર-ર-દ, સસક, ra-ra-ra-ra-da, sasak.

સંખ્યાં વિં નેવું. ૯૦). Numer. Adj. Ninety ; 90.

હેસ, hês. નાં સીંગડું ; ડાળ. Subs. A horn ; a
branch or bough (of a tree).

અએદી, aêdî. ઉભયાં અં વળી ; એટલું છતાં પણ.
Conj. Also ; notwithstanding.

અએશ, aêsh. નાં લંબાઈનું એક માપ છે ; બીલ્લસ, વેંત.
Subs. A measure of length ; a span. Comp.
Pehl. અ, Av. ૪૭૩૩ (in ૪૭૩૩-૪૭૩૩)

અગ્રેશ, agêsh. કિં અં તેથી, તેને લીધે ; એવી રીતે, એ રવેશે. Adv. Consequently ; by that means ; in such a manner, thus.

અ-દકીઆ, a-dakîâ. વિં નાપાક, અપવિત્ર ; નહીં પી-સેલું—દળેલું ; સાફ નહીં કીધેલું. Adj. Impure, unholy ; not ground, not reduced to powder, uncleaned.

અબદી, abadî. નાં અવેદાની, હંમેશગી. Subs. Perpetuity, eternity. Comp. Ar. ابدی

અ-બેશ, a-bêsh. નાં શોદાતાલાનું એક નામ છે ; કોઈને ઈશ્તી—તુકસાન—દુઃખ નહીં દેનાર. વિં દ્વેષ—કીના વગરનું. Subs. One of the names of God ; one who does not molest, or give pain to, any one. Adj. Free from spite—malice. Comp. Av. અબેશ

અસ્ગા, asgâ. નાં આલચલણ. Subs. Behaviour, manners.

આદેશ, âdêsh. નાં આતસ, બળતું લાકડું ; આદર ; એક રોજનું નામ છે કે જે જશનનો દાહાડો કહેવાય છે, તે રોજને ક્રૂર છે કે આતસખાનાઓમાં જઈને બંદગી કરવી. Subs. Fire, a fire-brand ; *Âdar* ; the name of a day which is considered festive. It is enjoined to say prayers in fire-temples on such a day.

આસીઆ, âsiâ. નાં ચકકી, ઘંટી ; શરાબ, દારૂ ; સીનો, છાતી ; સ્ત્રીઓ તથા અનવરોનાં થાન—ધાવણ ; શિક્ષા ; સહ, રસ્તો ; કુતરા—સગને છાંયો આપવો. Subs. A hand-mill, a mill ; wine, liquor ; the chest ; the

breast, the nipple ; punishment ; a way, a path ; giving shelter to a dog. Comp. Per. آسیا

આસ્યા, âsyâ. See આસિâ.

હદીયે, hadiê. નાં નજરાણું, હદીઓ. Subs. A present especially offered to a superior ; a gift. Comp. Per. هدیه

હસ્યા, hasyâ. નાં પાઠ—ધડો લખવાની પાટી ; ગરમી ; સાહેબ ; રાખનાર. ઉભયાં અં અગર જો. Subs. The writing board of school-boys ; heat, warmth ; a lord, master ; a keeper. Conjunc. If.

અસઘહાનેશ, asgahânêsh. નાં સુસ્તી—આલસાઈનો દરજ્જો ; શેહેરેવર અમશાસ્પંદની સાંભે થનાર દેવનું નામ. Subs. The *Drûj* of sloth—laziness ; the name of the evil spirit who opposes Shaharêvar Amshâspand.

અસઘહાન, asgahân. નાં સુસ્તી, કાહેલી, આલસાઈ. Subs. Laziness, idleness.

અ-બેશોમંદ, a-bêshômand. વિં કીનાખોર નહીં. Adj. Unrevengeful. Contrast Av. અ-બેશોમંદ

અસબાબ, asbâb. નાં સામાન, રાચરચીણું. Subs. Goods and chattels ; household furniture. Comp. Per. اسباب

અ-દકીઆઈ, a-dakiâi. નાં નાપાકી, અપવિત્રાઈ, નજસાત. Subs. Impurity, defilement, pollution ; filthiness.

અ-બેશી, a-bêshî. નાં કીના—કપટ વગરની હાલત.

Subs. State of being without malice—spite.

અસ્થાએશને, asbâêshnê. નાં મદદ—ચારી કરવી ; ભાગીઓ—શરીક થવું ; ખાડી આંખે જોવું. Subs. Helping, assisting ; becoming a partner ; squinting.

અઈબાર, અદબાર, aîbâr, adbâr. નાં મદદ કરનાર, સહાય થનાર ; મદદ ; જોર ; ટેકો. Subs. A helper, an assistant ; assistance, help, strength, power ; prop, support.

અસ્થાએશને, asbâêshnê. See અસ્થાએશને asbâêshnê.

અસ્થાસશને, asbâsashnê. નાં સરસામાન, રાચ-રચીલું. Subs. Goods and chattels ; household furniture.

અસ્થાએશને, asbâêshnê. નાં આવવું, પોહોંચવું. Subs. Coming, reaching.

અસ્થાએશને, asbâêshnê. See અસ્થાએશને asbâêshnê.

અ-બેશીદારી, a-bêshîdârî. નાં કપટ નહીં રાખવું ; દુઃખ નહીં દેવું. Subs. Not harbouring vindictive feelings ; not tormenting.

અસ્થાઈદન, asbâîdan. ક્રિં મદદ—સહાયતા—ચારી કરવી. V. To assist, to help.

અહશન, ahashna. નાં રાહત, સુખ, મોજમજા, શાન્તી. Subs. Quiet, ease, happiness, pleasure.

આસીઆવ, âsiâv. નાં ખાગ, વાડી ; દારૂ ; હંબર ; ધંડી.

Subs. A garden, an orchard ; spirituous or vinous liquor ; the threshold ; a mill. Comp.

Per. آسیاب, آسیا

આસીન, âsîn. નાં લોટું. Subs. Iron. Comp.

Pehl. ۱۳۵۵

આસાની, âsânî. નાં સેહેલાઈ, સુત્રાઈ. Subs.

Ease, facility. Per. آسانی

આએશને, âêshnê. See ۱۳۵۵ asbâêshnê.

આદહીઆન, âdahîân. નાં આદેશના લોકો, આજ-
ગાના દેશીઓ. Subs. The people of this region ;

the natives of this place. Comp. Av. ۱۳۵۵

Pâz. ۱۳۵۵

આદેશે, âdêshê. See ۱۳۵۵ âdêsh.

આસશને, âsashnê. નાં આસાએશ, શાન્તી, આસુદગી.

Subs. Rest, quiet, repose.

આસીઆને, âsiânê. નાં પક્ષીનો ખાલો. Subs. A

bird's nest. Comp. Per. آشیان, آشیانر

અસશને, khasashnê. નાં ખુદું થવું ; બીનું કરવું ; ભુંજવું ;

આવું ; બીહીવું. Subs. Becoming old ; moistening ;

baking ; eating ; fearing. Comp. Per. خسیدن

આસીઆવ, âsiâv. See ۱۳۵۵, âsiâv.

અબેદાદ, abêdâd. નાં અબદ, અબરદસ્તી. Subs.

Injustice, force, compulsion. Comp. Per.

بی داد

અ-બેશત, a-bêshht. વિં દુઃખી નહીં થએલો ; કીના

વગર. Adj. Not afflicted ; having no malice.

Av. ગમ્વત્ત્વ ; Comp. Pehl. ગમ્વ

ગમ્વત્ત્વ અ-બેશ્તી, a-bēshtî. નાં કીના વગરની હાલત,
દુઃખી થયા વગરની હાલત. Subs. State of being not
revengeful—afflicted.

ગમ્વત્ત્વ આહીખ્તી, âhîkhtî. તેં ખેંચ્યું—તલવાર ખેંચાન-
માંથી બાહાર કાઢાડી. V. You pulled ; you un-
sheathed a sword (past tense 2nd per. sing.)

Comp. Per. آہیکھتی

ગમ્વ આયેઈશ્મ, âyêîshma. નાં ચંદ્રપ્રકાશ, ચાંદરણી.
Subs. The light of the moon.

ગમ્વ આબસાલ, âbsâl. નાં બાગ, વાડી. Subs. A
garden ; an orchard. Comp. Per. آبسال

ગમ્વ અગદી, agdî. નાં થોડીક વસ્તુ. વિં થોડું. Subs.
A few things. Adj. Little, few.

ગમ્વ અ-યસ્ક, a-yaska. વિં દુઃખ—દરદ વિનાનું. Adj.
Free from pain—disease. Av. અગમ્વત્ત્વ

ગમ્વ આસેબ, âsêb. નાં બલા, આકત, મુસીબત. Subs.
Misfortune, calamity, hardship. Comp. Per.
آسب

ગમ્વ આબેહી, âbêhî નાં આમુ નામની નદી. Subs.
The river Amoo.

ગમ્વ અબેબાદગી, aêbâdagî. નાં મદદ, ચારી.
Subs. Help, succour.

ગમ્વ સે-શોદે, sê-shôdê. વિં ત્રીજે હિસ્સો, એક તૃત્યાંશ, ૩.—
Adj. A third part, one-third ; $\frac{1}{3}$.

જિજ્ઞાસુ અએ-દસ્ત, અએ-જસ્ત, aê-dasta, aê-jasta. નાં એક હાથ ; આએ હાથ. Subs. One hand ; this hand.

જિજ્ઞાસુ અસસ્ત, khasast. વિં બેઅકકલ, Adj. Senseless, imprudent.

જિજ્ઞાસુ સે-જસ્ત, sê-jasta. નાં ત્રણ હાથ. Subs. Three hands.

જિજ્ઞાસુ હેસીદન, hêsidan. ક્રિં બીહીવું, ડરવું, ભય લાગવો. V. To fear, to dread ; to be afraid.

જિજ્ઞાસુ અસસ્તે, asastê. વિં બેઅકકલ, બેવકુક, મૂર્ખ. Adj. Senseless, foolish, silly.

જિજ્ઞાસુ આબેસ્તે, âbêstê. નાં ગર્ભસ્થાન ; હમેલદાર સ્ત્રી ; ગર્ભ, હમેલ ; તરતનું જન્મેલું બચ્ચું ; વાવણી કરવાને તૈયાર કીધેલી જમીન. Subs. The womb ; a pregnant woman ; fœtus, embryo ; a new-born child ; ground prepared for sowing. Per. آبستر

જિજ્ઞાસુ અ-બસીમ, a-basîm. વિં નાખુશ, આનંદી નહીં ; ના-સવાદ. Adj. Not cheerful—jovial ; tasteless. Contrast Per. بسيم

જિજ્ઞાસુ અ-બસીમી, a-basîmî. નાં Subs. ખુશી—આનંદ વગરની હાલત ; સવાદ વગરનું તે ; દલગીરી. Subs. State of being not cheerful—jovial ; tastelessness, sorrow.

જિજ્ઞાસુ અ-બસીમીતુમ, a-basîmîtum. વિં ઘણોજ ઉ-દાસ—દલગીરી ભરેલો. Adj. Most melancholy—sorrowful. Corrupt form of જિજ્ઞાસુ

જુદાગુણ અસર, assar. નાં ખેતી, ખુરજગરી. Subs. Agriculture.

જુદાગુણ અએવેસુસ્રેમ, aêvêsrûsrêm. નાં દાહાડાની ચોથી ગેહનું નામ છે. Subs. The fourth sub-division of the day.

જુદાગુણ આસીન, આઈયેન, âsîn. âiyên. } See જુદાગુણ âsîn.
જુદાગુણ અસીન, આઈઈન, asin, âîîn. }

જુદાગુણ સે-બીના, sê-bînâ. નાં ત્રણ માસ—મહીના. Subs. Three months.

જુદાગુણ ખાએ-વાએ, khâê-vâê. નાં પરંદાનું બેડું. Subs. The egg of a bird.

જુદાગુણ અગ-દીનાર, ag-dînâr. નાં ખરાબ—ખોટો દીનાર—સીકો. Subs. A false *dînâr* (a coin). Comp. ૩ = Av. ۳; ૪ = Av. ۴, Sans. દીનાર.

જુદાગુણ અ-સંવાર, અસ્વાર, a-sanvâr, asvâr. નાં સવાર, ઘોડા ઉપર બેસીને હાંકનાર. Subs. A trooper, a rider.

જુદાગુણ આશને-ખેરદ, âsnê-khêrad. નાં See જુદાગુણ âsnîd-khêrad.

જુદાગુણ અસ્બંદીઆર, Asbandîâr. નાં ઈરાનના કયાની પાદશાહ ગુસ્તાસપનાં છોકરાનું નામ, કે જેને “તેહમતન અસ્બંદીઆર” બી કહે છે. Subs. The name of the son of Gushtâsp, the Kayânian king of Persia—otherwise known as *Têhêmtan Aspandîâr*. Comp. Per. اسفند یار

આસીન, આયન, âsîn, âyan નાં લોટું. Subs. Iron.

Comp. Pehl. ૧૫૨૨

આસીનીન, âsînîn. વિં લોટાનું બનાવેલું, લોટાનું.

Adj. Made of iron, iron. Comp. Av. ૧૫૨૨, ૧૫૨૩, ૧૫૨૪

અયસીન, ayasnîn. See આસીન.

ખસીનેદ, khasînêd. કિં બીહ, ધાસ્તી રાખે; સુકું.

V. May fear—dread.

હાએચીનેદ, haêchînêd. કિં સુકાવે; સુકાએ. V.

May dry; may be dried. Comp. Av. Rt. ૧૫૨૫

હાએચીનેદ-હોમનાદ, haêchînêd-hômanâd.

કિં સુકાયું હોએ; સુકાવું હોએ. V. Might have dried,

might have been dried. Comp. Av. ૧૫૨૬, ૧૫૨૭

આસનીદ-ખેરદ, âsnîd-khêrad. નાં અતી અ-

કકલ. Subs. Natural intelligence.

આસનીદે, âsnîdê. See આસનીદ-ખેરદ.

આસનીદે-મલ્કા, âsnîdê-malkâ. નાં અતી

અકકલ રાખનાર. Subs. Possessor of natural intelligence (lit.).

આસનીદે, âsnîdê. વિં કમાલીઅત પામેલો, નામીયું.

Adj. Accomplished; first-rate, excellent.

આસીનગર, âsîngar. નાં લોહાર. Subs. A black-

smith. Per. آنگر

અગ-દીન, ag-dîn. નાં બદદીન, જુદી દીન, Subs. A

bad religion; a different creed.

જાણના આશીન-પતગર, âsîn-patgar. See જાણના âsin-pêtâr.

જાણના અસીનમ, asînam. ક્રિં ધોઉં, કરું. V. I may wash—do.

જાણના અ-દકીઉર, a-dakîur. વિં અપવિત્ર, નાપાક, પરહેજ-ગાર નહીં. Adj. Impure, unholy, impious.

જાણના અ-યસ્ક, a-yask વિં નીરોગી, તનદરોસ્ત. Adj. Free from disease; healthy.

જાણના દો-યસ્ક, do-yask. બે દરદ. Subs. Two diseases. Comp. Av. *do-yask*

જાણના અ-સેઝ, અ-સીજ, a-sêz, a-sîj. વિં નાશ નહીં પામે તેવું, હમેશનું, અમૃત. Adj. Imperishable, eternal; immortal. Comp. Av. *asêz*

જાણના આસેફ, âsêf. નાં સુલેમાનના વડા વજીરનું નામ. Subs. Name of the grand vizir of Solomon. Comp. Av. *âsêf*

જાણના અ-સીજ-ઓમન્દ, a-sîz-ômand. See જાણના a-sêz, a-sîj. Comp. Av. *asîz-ômand*

જાણના અ-સીજશની, a-sîjashnî. નાં નહીં નાશ પામે તેવી હાલત, હમેશગી. Subs. Imperishableness, eternity.

જાણના અ-સેઝી, a-sêzî. See જાણના a-sêz.

જાણના અઈવિસ્રેમ, aîvîsrêm. See જાણના aêvas-rûsrêm.

જાણના અ-સેઝીદન, a-sêzîdan. ક્રિં આણ ન રાખવું, નાલાયક થવું, હટીજવું. V. To discontinue, to recede—retreat, step back; to become unworthy.

અસંજની, a-sêzashnî. વિં મોત વગરનું, હમેશ
જીવું. Adj. Deathless, ever-living.

અસંજીદ, a-sêzîd. કિં નાલાયક થયું. V. Became
unworthy.

અસંજ-તન, asêz-tan. નાં વગર મોતનું તન. Subs.
A body not subject to decay or liable to perish.

અસીજગ, a-sîzag. વિં દુઃખ—સખ્તી વગરનું.
Adj. Free from pain—hardship.

અગ-દીદ, ag-dîd. નાં ખુરી નજર; ખરાબ નિષ્ઠા.
Subs. An evil eye; a wicked purpose—design.

અબસ્ત, abast. નાં તોરંગ (ઈઆને લીંબુની અતના
એક ફળ) નો ગર—માવો. Subs. The pulp of a
citron. Comp. Per. ابست, ابستر, ابستا

અબસ્ત, abast. નાં સખત ગોસ્ત કે જે હજમ થતાં
ઘણો વખત લાગેછે અને તેથી માંદાને નુકસાન પોહોયે છે.
Subs. Tough meat which is hard to digest and
injurious to the stomach.

ખેજીદ, khêjid. નાં ફીકર, ચિન્તા, અંદેશો. Subs.
Care, anxiety, solicitude.

ખેસ્ત, khêst. See ક્ષેષ્ટ - khêsh.

સગ-દીદ, sag-dîd. નાં કુતરાની નજર; કુતરાનું જોવું;
સગદીદ. Subs. Sight of the dog; to be seen by
the dog; *Sagdîd*. Comp. Per. دید + سک

સે-સંત, sê-sat. સંખ્યાં વિં ત્રણસો, ૩૦૦. Numer.
Adj. Three hundred, 300.

જાણનાં અએ-ગેતી, aê-gêti. નાં આ દુનિયાં—પૃથ્વી. Subs.
This world—earth.

જાણનાં અબસ્તા, abastâ. નાં કેતાબનું બયાન, અવસ્તા.
Subs. The description of a book, the *Avesta*.
Comp. Per. استا, وستا, ابستا

જાણનાં અ-એસ્તાદ, a-êstâd. કિં નહીં હતો; નહીં ઉભો
રહ્યો. V. Was not; did not stand.

જાણનાં અ-એસ્તાદન, a-êstâdan. કિં ઉભું—ખરું—ઠ-
ટાર નહીં રહેવું; પાછું હઠવું. V. Not to stand, not to
be upon the feet in an erect position; to step
back. Contrast Per. ایستادن

જાણનાં અબસ્તે, abastê. નાં જસુસ, ભોમીઓ; છુપો કાસદ,
આપલુમ્મી કરનાર. Subs. A spy, a guide; a secret
emissary, a flatterer.

જાણનાં ખેસ્તે, khêstê. See જાણનાં khêstê.

જાણનાં એસ્તેદ, êstêd. કિં છે; હોય; ઉભો થાય. V.
Is; may be; may stand up.

જાણનાં અ-જસ્તે, a-jastê. ભૂં કું નહીં પોહોંચેલું—પુગેલું;
નેલવ્યા વગરનું. Past partic. Not reached, not
acquired.

જાણનાં આસ્તુનીનેદ, âstunînéd. કિં જોએ; નજર કરે;
ધ્યાન આપે. V. May see—look at; may pay
attention to.

જાણનાં અ-દસ્તોબર, a-dastôbar. વિં રખ—હોકમ વગર;
ધરમના કાએદાથી ઉલટું, રખ—હોકમ નહીં આપનાર, નાચુશ

વાએદા પ્રમાણે નહીં. Adj. Without permission, mandate ; contrary to the religious law— injunction, not giving permission—license— unpleasant; not according to one's promise. Comp. Per. *بی دستور*

अ-दस्तोबरी, a-dastôbarî. નાં રખ વગરની હાલત, ધરમના કરમાન વગરની હાલત, ખેરવાનખીયણું. Subs. State of being without permission ; state of being contrary to the religious injunction ; illegality.

अ-दस्तोबरीहा, a-dastôbarîhâ. કિં અં કા-યદાથી ઉલટી રીતે ; ધરમના કરમાનથી ઉલટી રીતે. Adv. In violation of law ; in opposition to religious injunction.

अ-बस्तन, a-bastan. કિં નહીં બાંધવું ; છુટું રાખવું ; બંધ—દબાણમાં નહીં રાખવું. V. Not to bind, to let loose ; not to put under restraint. Contrast Av. *अ-बस्त*, Sans. बन्ध, Per. *بستن*

असीदन, khasîdan. કિં આવવું ; ખાવું ; બીનું કરવું ; ભુંજવું ; બીહીવું ; ખુદું—જીનું થવું. V. To masticate ; to eat ; to moisten ; to bake ; to be afraid ; to be old. Per. *خسیدن*

अ-दस्तुर, a-dastûr, વિં હોકમને નહીં માનનાર ; ધર્મ-ચુર—દસ્તુર વગરનું. Adj. Refusing to obey ; without any religious preceptor—Dastur.

आस्त-वर, âsta-var. વિં સુલેહ—સંપન બરેણું ;

શાન્તીવાણું. Adj. Peaceful, calm, quiet, undisturbed.

જાણેસેસેતોર, sê-sêtôr. નાં ત્રણ બારબરદારી જનવર, ત્રણ ઓપગાં જનવર. Subs. Three beasts of burden; three quadrupeds. Comp. Av. 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎, Per. سرستور

જાણેસે, abastê. See જાણે abastê.

જાણેસે, khêstê. વિં એક ઈંટ—ઈંટરડીના જેટલું—પરમાણું. નાં એક ઈંટરડી. Adj. Of the size of a brick. Subs. One brick.

જાણેસે, khêsidê. બૂં કું છુટું થયેલું; બીનું કીધેલું; ભુજેલું; ખાધેલું, બીધેલું. Past partic. Become old; moistened; baked; eaten; afraid. Comp. Per.

خسیده

જાણેસે, a-bastagî. નાં નહીં ખાધેલું તે, દીલાપણું, ખોલણું થવું, છુટું થવું. Subs. State of being unbound; looseness, opening, unclosing.

જાણેસે, aîsam. વિં નરમ, નાજુક, પોચું, નબળું. Adj. Not hard, tender, soft, weak.

જાણેસે, aêsam. નાં ખાલવાનાં લાકડાં; સુખડ. Subs. Fuel; sandalwood. Av. 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎 = Sans. इक्ष्म = Per. ٲٲٲ Av. Rt. 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎 = Sans. Rt. 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎 = To burn.

જાણેસે, asîm. વિં આશ્ચર્ય પામેલો; અહાવરો થઈ ગયેલો. Adj. Amazed; stupefied, confounded. Comp. Per. 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎, 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎, 𐬔𐬀𐬌𐬎𐬎𐬎

અસીમ, asîm. નાં પથર. Subs. A stone. Comp. Av. ૧૫૬ Sans. અદ્યમ્.

અસીમ, આસીમ, asîm, âsîm. નાં એક મોટા મરત-
બાનો ખેતાબ છે, કે જે અરદા વીરાકને આપવામાં આવ્યો
હતો. Subs. A title of high honour given to
Ardâ Vîrâf.

આઈએમ, âiêm. નાં દહાડા ; વખત ; હીંગામ. Subs.
Days ; time, season.

આએસ્મ, âêsma. See ૪૦૦ âyéîshma.

આસીમ, અસીમ. âsîm, asim. નાં આસ્માન, આકાશ ;
રૂપું. વિં રૂપેરી. Subs. The sky, heavens ;
silver. Adj. Silvery. Comp. Per. سیم

આસીમ, âsîm. વિં ઉચું, વખાણવા એગ, ખુબેરગ, મરત-
બાવાણું. નાં ચઢતા દરજનો માણસ ; શિક્ષાચુર. Adj.
Elevated ; praiseworthy ; of an exalted station.
Subs. A man of an exalted position ; the prin-
cipal or head of a school.

એસમ, êsam. કિં હું ધોઉં, પાક કરું. V. I may
wash—purify.

હેસમ, hêsam. See ૪૦૦ hêsham.

આસીમ-ગેરાન, âsîm-gêrân. નાં રૂપું ગાલનારા
—સાક કરનારા ; સોનીઓ. Subs. Those that fuse—
purify silver ; silversmiths.

આસ્માન, âsmân. નાં આસ્માન ; ૨૭) મા રોજનું
નામ ; ખોદાતાલાની એક શક્તિનું નામ. Subs. The sky,

heavens; the 27th day of every month; one of the powers of God. Comp. Pehl. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, Av. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, Per. آسمان

૨૫૦૦ એસીમી, êsímí. વિં બાલવાનાં લાકડાં—કાઠીને લગતું; ઈંધણ—કાઠી—સુખડને લગતું. Adj. Pertaining to dry wood for burning; pertaining to sandal-wood.

૧૫૦૦ આસીમીન, âsímín. વિં રૂપેરી; રૂપાના જેવું. Adj. Silvery; like silver. Comp. Per. سيمين

૧૫૦૦ અએસમ-ગુન, aêsma-gûn. વિં રૂપાના રંગનું. Adj. Having the appearance of silver.

૧૫૦૦ અએસીમીન, aêsímín. વિં રૂપેરી. Adj. Silvery, made of silver. Per. سيمين

૧૫૦૦ અસીમીન, asímín. વિં પથ્થરનું બનાવેલું; પથ્થરના જેવું. Adj. Made of stone; like a stone.

૧૫૦૦ આસીમીન-પેસીદ, âsímín-pêsîd. વિં રૂપાંથી શીંગારેલું, રૂપાંથી ભરત ભરેલું. Adj. Decorated—embroidered with silver. Comp. Pehl. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 = Av. Rt. 𐭠𐭣𐭥𐭥 = Sans. विश = to decorate.

૧૫૦૦ અ-યદમન, a-yadman. વિં હાત—ઢેકા વગરનું. Adj. Having no hands (lit.); unsupported.

૧૫૦૦ અસદમન, as-daman. નાં વાઘ. Subs. A tiger.

૧૫૦૦ એસમ, êsam. See ૧૫૦૦ aêsam.

૧૫૦૦ અસીમે, asímê. વિં આશ્ચર્ય થએલો; બાહાવરો થઈ ગએલો. Adj. Astonished, stupefied, confounded.

آسیم-گاران, âsîm-garân. See آسیم-گاران, âsîmgêrân.

هسما-تان, hêsma-tan. نا۰ غرussa—کودهاوا۰ آ
دبی. Subs. A passionate man.

آسیم-پات-گاران, asîm-patgarân. نا۰ رپانه
گالانارا—ساک کردنارا. Subs. Those that fuse—
purify silver. Av. آسیم Sans. अश्मन.

ا-گەر, a-gêr. वि० रंग वगरनुं; आकार वगरनुं.
Adj. Colorless; shapeless.

अ-देर, a-dêr. वि० लांबा वमतनुं नहीं ते; थोडा वमतनुं
अनेपुं; इमशानुं. Adj. Not long past; of late
occurrence; recent. Contrast Per. دیر

अस्दर, asdar. See आसदामان, asdaman.

असीर, asîr. ना० केदी, अंदीवान; गोलाभ. Subs. A
prisoner, a captive; a slave. Per. اسیر

अ-सीर, a-sîr. वि० नहीं धरायपुं—तृप्त थअपुं; असंतोषी.
Adj. Not satiated—satisfied; discontented.
Contrast Per. سیر

असेर, asêr. वि० अगणीत, अशुमार; धलुंज. Adj.
Countless, innumerable; excessive.

असबरी, asbarî. वि० सेवठ आवेपुं, समाप्त थअपुं;
पुरं. Adj. Concluded, terminated; complete.
Comp. Per. سپري, اسپري

से-सरेशुते, sê-sarêshutê. वि० अक तृत्यांश,
तीजे हिस्सो. Adj. One-third; a third part.

૪૩

૪૩ અએદુન, aêdûn. કિં અં એ રવેશે, એ તરેહ, એવી રીતે, એ પ્રમાણે. Adv. In this manner—way, accordingly. Per. ايدون

૪૩ અગેન, અદીન, agên, adîn, ઉભયાં અં પણ ; કિં અં એ ; અગર ; ત્યારે ; જ્યાંસુધી, તે ઉપરથી, તે વખતે, એ રવેશે. Conj. But. Adv. If; then; as far as, thereupon, at that time, in this manner.

૪૩ અ-દુઈ, a-duî. નાં એકરેખ ; બોદાતાલાનાં નામો મધેનું એક નામ. Subs. One who is not deceived; one of the names of the Almighty Creator. Comp. Av. ۱۱۱۱۱۱

૪૩ અ-બીન, a-bîn. વિં નહીં એનાર ; જહર નહીં ; છુપું, આનગી. Adj. Not seeing; not apparent—clear; secret, private. Comp. Per. نابينان

૪૩ અબીન, ખબીન, abîn, khabîn. નાં મરદ—પુરુષની છુપી ઈંદ્રી—અવયવ. Subs. *Pudendum viri*.

૪૩ અસુ, આસુ, asu, âsû. વિં છુટું, એલાહેદું, એક બોરડું, એક જગાએ. Adj. Separate, apart, aside; in one place.

૪૩ આઈઈન, આઈયેન, આઈએન, âiin, âiên, âíyén. નાં એક ગામનું નામ છે. Subs. Name of a village—town. See ૪૩ âsâ.

૪૩ આદીન, આઈન, âdîn, âîn. નાં ઉપમા, દાખલો, દલીલ, આરાએશ ; રશમ, આદત, એક ગામનું નામ છે. Subs. A simile; an example, an instance; argument;

ornament ; usage, habit ; name of a village—town.

આયન, âyan. નાં ધાતુ, ચાલ, રશમ, કાએદો, ટેવ.
Subs. Metal, custom, usage, a rule, a habit. Av.
અવ્યય = Sans. અયન્ = Per. آيين

ખાએ, khaê. નાં માછલીનાં ઈંડાં—ગરબ. Subs. The
spawns of fish.

અએના, aênâ. હોઅાં અં અથવા, ચા. Conj.
Or, either.

અ-દીના, a-dînâ. નાં ગેરઈનસાક ; બેદાદ, જુલમ.
Subs. Injustice, iniquity ; tyranny.

અસનીય, asniya. વિં દહાડાને લગતું, નાં હીંગામ.
Adj. Relating to a day (lit.). Subs. Season,
time. Av. અવ્યય

આસ્ના, âsnâ. વિં અહેર, ખોલ્યું ; પ્રસિદ્ધ, ચાલાક, હુ-
શિયાર. Adj. Apparent, open ; generally known ;
nimble, intelligent.

દો-શનેહ, dô-sanêh. નાં બે કટકા—ઝટકા—ઝ-
પાટા ; બે હથિયાર. Subs. Two strokes—stripes ;
two weapons. Prohib. * + ય, ય, ય, ય =
Av. અવ્યય Av. Rt. ઇવ્યય = Sans. अथ.

અસનીય, asniya. વિં See ય asniya.

અ-સંગી, a-sangî. વિં બાર લગરતું, હલકું. Adj.
Not heavy, light. Prohib. * + ય, ય = Per.

سنگین

આઈનહા, âinhâ. નાં હીંગામ, વખત ; મોસમ. Subs.
Season, time ; a recurrent period.

દો-સનેહ, dô-sanêh. See દો-સનેહ.

હીવહા, hîvhâ. નાં ખરાબી, નુકસાન ; ગેરફાયદો ;
તોટો. Subs. Evil ; harm, injury ; disadvantage ;
loss.

અ-દીના-ઓમન્દી, a-dînâ-ômandî. વિં ગેરઈ-
નસાક્ષી બરેહું ; જુલમી, બેદીન. Adj. Unjust, unfair,
despotic ; irreligious.

અ-સોખરીગી, a-sôkhrîgî. નાં સોરખ નહીં,
રાતી છાંટ—રંગ વગરનું. Subs. Want of redness,
want of a red tincture.

દો-સનેહ, dô-sanêh. See દો-સનેહ.

અ-દીનાઈ, a-dînâî. નાં ગેરઈનસાક્ષી ; બેદીની.
Subs. Injustice ; irreligiousness ; ungodliness.

અ-સુદીએ, a-sûdiê. વિં બીનફાએદે, ફાએદાકારક
નહીં તે. Adj. Disadvantageous, unprofitable,
not lucrative. Comp. prohib. * + * = Av.
* = Av. Rt. * = Per. سود

અ-દીનાઈહેદ, a-dînâihêd. ફિં બેઈનસાક્ષીખમે.
V. May suffer injustice.

અ-દેવ-યસ્નાન, a-dêv-yasnân. નાં દેવને નહીં મા-
નનારા ; ખુતપરસ્ત નહીંતે ; એકજ ખોદને માનનારા. Subs.
Those that do not worship *Dêvs* (i. e. evil
spirits) ; non-idolators ; believers in one true
God. Av. * = Av.

જાન્યારી અ-દીનાન, a-dînân. નાં દયાનત—પ્રમાણીકપણાં વગરનાં—દીન વગરનાં માણસો. Subs. Faithless—dishonest—irreligious persons. Per. بی دینان

જાન્યારી આઈનાન, âinân. નાં ઉપમાઓ, દાખલાઓ. Subs. Similes, examples, instances.

જાન્યારી હીબવંદ, hîbvand. નાં પાહાડ—પર્વતનું પાણી. Subs. Mountain water.

જાન્યારી અસ્નાન, યસ્નાન, asnân, yasnân. નાં આરાધના—બંદગી કરનાર; પુંજનારા. Subs. Those that invoke—put up prayers; worshippers.

જાન્યારી અસુઆન, asûân. plural of اسو asû—which see.

જાન્યારી અદીન-ખોહ, adîn-khoh. નાં એવી આશીઅત. Subs. Such a nature—habit.

જાન્યારી અ-દીન-ખોહ, a-dîn-khoh. વિં વગર દીનની આશીઅતનું. Adj. Not of a religious mood—nature.

જાન્યારી હીબવા-ત, hîbvânt. See જાન્યારી hîbvand.

જાન્યારી અ-દીનાક, a-dînâk. વિં એદીન, કાકર, ઈનસાફ વગરનું. Adj. Irreligious, infidel; unjust. Comp. Per. بی دین

જાન્યારી અ-શુખ્તન, a-sûkhtan. કિં નહીં બલવું—પ્રકાશવું.

V. Not to burn, not to shine. Prohib. શુખ્ત + જાન્યારી = Av. Rt. શુખ્ત = Sans. Rt. શુખ્ત = Per. سوختن

જાન્યારી અએવાર, aêvâr. નાં સૂર્ય અસ્ત પામવાનો વખત; સમીસાંહાંજનો વખત. Subs. The time of sunset; the evening.

અસવાર, asvâr. નાં ઘોડા ઉપર સવારી કરનાર; પેદુ-
લવાન, લડાયક. Subs. A rider; a hero, a warrior.
Comp. Per. اسوار

દો-દીનાર, dô-dinâr. નાં બે દીનાર. Subs. Two
dinars. Comp. Av. دو دینار

આસ્ન-ખેરદ, âsna-khêrad. નાં અતી—ખુદરતી અ-
કકલ—બુદ્ધિ. Subs. Natural intelligence. Comp.
Av. اسنه خرد

આસ્ને-ખેરદ-ઓમનદી. âsnê-khêrad-
ômandî. અતીઅકકલ બરેલું. Adj. Possessing
natural intelligence.

અસવાર-તર, asvâr-tar. નાં વધારે સરસ રીતે
સવારી કરનાર. Subs. A more skilful rider.

અયંગ, ayang. See અહાન, âhan.

અ-શુદ, આસોગ, a-sûd, âsôg. વિં ભુખું નહીં તે, ધરા-
એલું, તૃપ્ત થએલું. Adj. Not hungry, eaten to one's
full, satisfied. Prohib. * + અ = Av. * અ = Sans.
શુધ, શુધા.

અએ-ગોશ, aê-gôsh. નાં એક કાન. Subs. One
ear. Comp. અ = Av. * + અ = Av. * અ =
Per. گوش

અગીન-શ, અદીન-શ, અદીની, aginash, adinash,
adinî. કિં અં જ્યારે તે; પણ—એ તે, ત્યારે તો તેનેબી,
તેને લીધે. Gram. particle. But, if he (lit.); then
he, when he; even to him; on that account.

અદીન-શ, અગેન-શ, adina-sh, agêna-sh. કિં અં

÷ સર્વં ત્યારે—તે પ્રમાણે—તે ઉપરથી તેને. adv. + pron.
Then to him, thereupon to him, accordingly
to him. (Comp. adv. + ૩ pron. suf. of 3rd pers.
sing.)

અ-દીની, a-dīnī. વિં ધેરવેલા, કાયદા—રીત પ્રમાણે નહીં.
દીન વગરનું, અધરમી, દુરાચારી. Adj. Not according
to established principles or customs; irreligious,
impious, following evil practices. (Comp.
અ + ન = Av. અન + ૩ sign of adj.).

અ-સનશ, a-sanash. વિં નુકશાન—તંગી—જી આન
વગરનું. Adj. Free from harm—want—injury.

આહની, âhanī. વિં લોહાનું; લોહોડાંની બનાવટનું. Adj.
Consisting of iron; made of iron.

દો-સનેહ, dō-sanêh. See દો-સનêh.

આઈનીહા, âinihâ. કિં અં એવી રીતથી; નાં આ-
એનાઓ. Adj. By such ways—means. Subs.
Mirrors.

અએવગહન, aêvagahan. નાં કુસ્તી. *Kushti*.

અગીન-શાન, agîn-shân. કિં અં + સર્વ, જ્યારે
તેઓ પણ—એ તેઓ; ત્યારે તેઓ. Adv. pron. But if
they; then they (lit.), when they, thereupon
they. Comp. અં adv. + ૩ pron. suf. of 3rd pers.
plu. See અગીનશ.

આઈનશને, âinashnê. નાં રોનક—શીંગાર કરવો.
Subs. Adorning, decorating.

અ-સનશની, a-sanashnī. See અ-સનશ.

અસાનઝને-વફર, a-sanazhîné-vafar. નાં બરફ-કરાંનું નહીં વરસવું—પડવું. Subs. No raining of snow or hail, no falling of snow. Prohib. * + * = Av. * Av. Rt. * Sans. Rt.

સ્નિહ + ડા = Av. * Ay. Rt. * Sans. Rt. વપ. અગેનીઆવ, agêniâv. નાં મગજનું લોહી. Subs. Blood of the brain.

અસોબાર, અસુબાર, asôbâr, asubâr. See * asuâr.

અસુદારી, અસરદારી, a-sudârî, a-sardârî. વિં વગર ધણીઆનું, સરદારી વગરનું, અધિપતિપણાં—માલેકી—સત્તા વગરનું. Adj. Having no owner—leader, state of being without mastery—command—authority, state of being without an editor—owner. Prohib. * + * = Av. * = Per. سرداري

અસુબારી, asubârî. સવારી કરવી; Subs. Riding upon.

અસુબારીદન, a-sûbârîdan. કિં નાહમેદ થવું. નાહમેદી થવી, આશા બ્રષ્ટ થવી. V. To be disappointed—despaired, to be hopeless.

અ-દીની, a-dînî. નાં બેદીની, જુદેદીની. Subs. Irreligiousness; belief in a foreign creed. Comp. Per. بی دینی

અસ્નીએ, asniê. નાં દાહાડો, દિવસ. Subs. A day.

અસુસ, asus. નાં ખતા, યુનાહ, જુલ. Subs. A crime, a fault, a sin; an error.

અ-સુદી, a-sudî. વિ. સુકસાનકારક, કાયદા—હાંસલ—
નકા વગરનું. Adj. Harmful, disadvantageous,
unprofitable. Contrast Per. سودمند

અ-સંગી, a-sangî. See અ-સંગ a-sangî.

સે-ગોબશની, sê-gôbashnî. ના. ત્રણે વચન, યાને
'મનશની,' 'ગવશની' અને 'કુનશની.' Subs. Three words
(i.e. *manashnî*, *gavashnî*, and *kunashnî*).

અ-દીનીગાન, a-dînîgân. ના. દીન—ધર્મ વગરના
લોકો; મહજબ નહીં પાલનારાઓ. Subs. Irreligious
persons; infidels.

અસુબશને, asubashnê. ના. મલીનવું, બેલઈ જવું;
સામેલ થવું. Subs. Mixing up, becoming fami-
liar; associating with.

આસોગશને, âsôgashnê. ના. આધા વગર રહેવું.
Subs. Abstaining from food.

આસ્ની-ખેરદ, âsni-khêrad. ના. See આસ્નાકેરદ
âsnakêrad.

અ-દેવ-યસ્નાન, a-dêv-yasnân. ના. યુતપરસ્તો નહીં
તે. યજ્ઞદાં પ્રસ્તો. Subs. Worshippers of God; non-
believers in Dêvs (evil spirits); non-idolators.

અગનીન, agnin. ક્રિ. અ. એક બારગી; એકદમ;
એટલું છતાં. Adj. From one point of view, in
one sense; at once; notwithstanding.

આઈનીન, âinin. ના. રેવાજ, રસમ, શીમાર; આબર,
માન, મરવબો. Subs. Mode, usage, decoration;
honour, respect, dignity.

૧૪૩ આહનીન, âhanin. See ૪૪૪ âhanî. ૧૪૩ âsînîn.

૧૪૩ અ-દીનીનદ, a-dînînad. કિં તેઓ નહીં આપે. V.

They may not give (something).

૧૪૪ આઈયનીન-ગુન, âiyânin-gun. વિં લોહોડાંના રંગનું ;
લોહોડાં જેવું સખ્ત. Adj. Iron-colored ; hard as iron.

૧૪૪ આઈયનીનીન, âiyanînin. See ૪૪૪ âhanî.

૧૪૪ આઈયનીન, âiyanin. See ૪૪૪ âhanî.

૧૪૪ અ-શોઈન, a-sôîn. વિં કાંચ—લાહી—સરસનું નહીં
બનાવેલું. Adj. Not made of starch—paste, not
made of glue.

૧૪૪ અ-દીની, a-dîni. વિં અધરમી. Adj. Irreligious.

૧૪૪ ખસવેદ, khasvêd. કિં બીહે, ડર કરે. V. May
dread—fear.

૧૪૪ આસ્નીદાર, âsnidâr. નાં મોબેદોના એક પંથનું નામ
જેનું કામ નાહાન નહવાડવાનું હોય છે. Subs. An order
of Mobêds whose business is to administer
ablution for purposes of sanctification. Comp.
Av. ૧૪૪, Pehl. ૧૪૪

૧૪૪ અ-દીનીદન, a-dînîdan. કિં અં અધરમી થવું ;
પોતાની દીન તજ દેવી. V. To be irreligious ; to
apostatize.

૧૪૪ આસુગ-તુમ, âsug-tum. વિં ઘણું ધરાએલું. Adj.
Most satisfied, extremely satiated.

૧૪૪ આસ્નીદે, âsnidê. વિં દાનાવ, શિખેલો, સમજી, શી-
આણો. Adj. Wise, learned, sensible.

૧૪૪ અએદુન, aêdûn. See ૪૪૪ aêdûn.

૧૫૦ અદીન, adin. કિં અં ત્યારે, તે ઉપરથી, એ, વળી, હીઆં, જેઆરે, એ રવેશે. Adv. Then, consequently ; if ; also ; here ; when ; in this manner.

૧૫૦ અ-દીન, a-din. વિં દીઆંનત વગરનું, અનીતિવાહું, બેદીન. Adj. Irreligious, immoral, dishonest. Per.

بی نین

૧૫૧ અબીન, abîn. વિં હબેલદાર. Adj. Pregnant.

૧૫૧ અ-બીન, a-bîn. See ૫૨ a-bîn.

૧૫૦ આઈન, âin. See ૪૦૦ âsâ.

૧૫૦ આઈઈન, âiin. કિં અં એ રવેશે—રીતે. Adv. In this way—manner.

૧૫૦ આઈએન, આહન, âiën, âhan. See ૧૦૦ âhan.

૧૫૦ આચીન, âchin. નાં ચીન દેશના લોકો, ચીનાઓ. Subs. The Chinese.

૧૫૦ આદીનો, âdinô. નાં પ્રીસ્તીઓનો ખોદા. Subs. The scripture name of the Supreme Being.

૧૫૦ આસીન, âsin. નાં વિનંતી, કાલાવાલા, ઉપકાર, હેસાંન. Subs. Entreaty, earnest beseeching ; an obligation, a favour.

૧૫૦ આસુન, âsun. કિં અં તે વખતે, ત્યારે, જ્યારે, તે ઉપરથી, તે માકક, પણ ; એ ; હજીર, હમણા, એ રવેશે. Adv. At that time, then ; when consequently ; according to that ; but ; if ; still ; now ; in this manner.

૧૫૧૦ અ-જીનાક, a-jînâk. See ૧૦૦ a-jînâk.

૧૫૧૫ આ-ગુરાક, â-gurâk. નાં તે હાવનીમ. Subs. That. *Hâvanîm.*

૬૫૧૫૩ અ-સુવાર, a-suvâr. See ૫૬૫૧૫૩ asudârî.

૬૫૧૫૩ અસોવાર, asôvâr. See ૬૫૧૫૩ asvâr.

૬૫૧૫૩ દો-દીનાર, dô-dinâr. See ૬૫૧૫૩ dô-dinâr.

૫૬૫૧૫૩ આસ્ને-ખેરદી, âsnê-khêradî. વિ० જાતી—ખુદ-રતી અક્કલને લગતું. Adj. Pertaining to natural intelligence.

૭૫૧૫૩ અસ્નવદ, asnavad. ના० એક પાહાડનું નામ છે. Subs. Name of a mountain. Comp. Av. ૬૫૧૫૩

૫૭૫૧૫૩ અદીને-શ, આસુન-શ, adinê-sh, âsuna-sh. See ૫૭૫૧૫૩ adina-sh.

૧૫૭૫૧૫૩ અદીન-શાન, adin-shân. See ૧૫૭૫૧૫૩ agên-shân.

૧૫૭૫૧૫૩ આસુન-શુન, âsun-shun. સર્વં ત્યારે તેઓ. Pron. Then they (lit.)

૭૫૧૫૩ અએ-ગોબાક, âê-gôbâk. ના० એક સાક્ષી—સાહેદી. Subs. One witness.

૭૫૧૫૩ આસ્નેદ-ખેરદ, âsnêd-khêrad. See ૭૫૧૫૩ âsna-khêrad.

૭૫૧૫૩ અ-દીની, a-dînî. વિ० અધરમી, દીન વગરનું, બેદીન, દુરાચારી. Adj. Irreligious, ungodly, following evil practices. Comp. Per. ૭૫૧૫૩

૭૫૧૫૩ આહ-ની, âhannê. See ૭૫૧૫૩ âhanî.

૭૫૧૫૩ આસ્નીદે, âsnîdê. See ૭૫૧૫૩ âsnidê.

૭૫૧૫૩ અ-દીની-તગે, a-dînî-tagê. વિ० દીન—ધરમને લગતા એસ—દીલસોજ વગરનું. Adj. Void of religious zeal—ardour.

૧૨૧૫ અસનવદ-ગર, asnavad-gar. નાં 'અસનવદ' નામનો પાહાડ. Subs. The *Asnavad* mountain. Comp. Av. *asnavad gar*

૧૨૧૬ આઈએને-વદાખ્તે, âiêné-vadâkhtê. નાં લઠીમાં ગરમ કીધેલું લોટું; કોઈની તાવેલી ધાતુ. Subs. Iron heated in a furnace; any metal heated to a red heat.

૧૨૧૭ આસુનીન, âsunin. એ આએ, અગર યેલું. If this, if that (lit.)

૧૨૧૮ અ-દીનીક, a-dînik. વિં અધરમી. Adj. Irreligious.

૧૨૧૯ અએદુન, aêdûn. કિં અં એ રવેશે. Adv. In this manner.

૧૨૨૦ આસનવન્દ-કુન્દરી, âsnavand-kundarî. નાં એક પાહાડનું નામ છે. Subs. Name of a mountain.

૧૨૨૧ આસુન-ચ, âsuna-cha. હવથાં અં એ; તોપણ. Conj. If; however.

૧૨૨૨ અ-સન્દે, a-sandê વિં આગસુ નહીં; ચાલાક. Adj. Not idle; active.

૧૨૨૩ અસનવદ, asnavad. નાં એક પાહાડનું નામ છે. Subs. Name of a mountain. Comp. Av. *asnavad*

૧૨૨૪ આસુન-તુ, âsun-tû. જેવારે તું. When thou (lit.)

૧૨૨૫ અસનવદ-ગાહ, asnavad-gâh. નાં ઓસુવદ ગાથા; બીજા ગાથાનું નામ. Subs. *Oshtavad Gâthâ* (name of the second *Gâthâ*). Comp. *asnavad gâh* Pehl. *asnavad gâh*

૧૧૧૪૩ આઈયેન-તન, âiyên-tan. વિં લોહના જેવા બદન—
શરીરનું. Adj. Of an iron constitution.

૧૧૧૪૩ અ-દીન-તન, a-din-tan. નાં અધરમી માણસનું શરીર,
અધરમી માણસ. Subs. The body of an irreligious
man, an irreligious man.

૧૧૧૪૩ આસુન-તન, âsun-tan. જ્યારે તન—શરીર. When
the body (lit.)

૧૧૧૪૩ અસન્દેહ, asandêh. See ૧૧૧૪૩ a-sandê.

૧૧૧૪૩ આસ્નિદિ, âsnidê. See ૧૧૧૪૩ âsnidê.

૧૧૧૪૩ આસ્નુદે, âsnudê. નાં તેજ, પ્રતાપ, દબદબો. Subs.
Lustre; grandeur, majesty, pomp.

૧૧૧૪૩ આસ્નિદિ-એરદ, âsnidê-khêrad. See ૧૧૧૪૩
âsnêd-khêrad.

૧૧૧૪૩ અ-ગૂમાન, a-gûmân. વિં શક વગરનું, બેશક,
બેશુમાન. Adj. Undoubted; doubtless.

૧૧૪૩ અ-થનુર, a-thanur. વિં કામઠાં વગરનું. Adj. Hav-
ing no bow. Contrast. Av. ૧૧૪૩, Sans. धनुन्.

૧૧૪૩ દો-સનુર, dô-sanûr. નાં બે સ્નાયુ—રગ—નેસ. Subs.
Two muscles—tendons, two sinews. Av.
૧૧૪૩ Av. Rt. ૧૧૪૩ = to extend, to stretch.

૧૧૪૩ અદીવક, અએવક, adivak, âêvak. સંખ્યા. વિં એક.
Numer. adj. One.

૧૧૪૩ અ-શુક, a-sûk. વિં બીનકાએદે, વગર હાંસેલનું. Adj.
Profitless, void of gain—advantage. Prohib.
+ ૧૧૪ Av. ૧૧૪ Av. Rt. ૧૧૪

૭૫૫ આઈને, âinê. નાં રોનક, રવેશ, રીત. Subs. Elegance, beauty ; custom ; manner.

૭૫૬ દો-શુએ, દો-અવે, dô-suê, dô-avê. નાં બંને બાજુ, બેડ તરફ, બે ભાગ. Subs. Both sides, two sides, two parts. = Av. ૭૫૭ + ૧૪૪ = Per. ૮૫૦, ૮૫૦

૮૫૦ અગેન-ચ, અદીન-ચ, agêna-cha, adina-cha. See ૧૪૪ agên, adin.

૮૫૧ અગેન-ચ-શ, agen-cha-sh. અગર—જે તેબી. If he also (lit.)

૮૫૨ અ-સુજદાર, a-sujidâr. વિં રોશન નહીં કરનાર—આપનાર. Adj. Not making bright ; not giving lustre.

૮૫૩ અગેન-અત્, agên-at. કિં અં ત્યારે જું. Adv. Then thou (lit.)

૮૫૪ અ-સુદ, a-sud. વિં વગર ક્ષયદાજું. Adj. Unprofitable. Contrast Per. ૮૫૫

૮૫૫ અસુદ, asud. વિં નેકીવાજું ; પવિત્રાર્થ—પરહેનગારી બરેજું. Adj. Virtuous ; pious, devout.

૮૫૬ આસુદ, âsud. વિં સુખી ; નીરાંત ; મેહેનતથી વેગજું. Adj. Happy ; at rest ; free from trouble—labour.

૮૫૭ અ-સુદાન, a-sudân. Plural of ૮૫૫ asud, which see.

૮૫૮ આસુદાન, âsudân. Plural of ૮૫૬ âsud, which see.

હસુદાન, hasudân. નાં અદેખાઓ, એકલપેટાઓ.

Subs. Envious persons; selfish men.

અ-સુદાક, a-sudâk. વિં ગેરફાયદો કરનાર, નુકશાન-કારક. Adj. Disadvantageous; hurtful.

આસનતાર, âsnatâr. See આસનદાર, âsnîdâr.

અ-સુદારી, a-sudârî. વિં સરદારી—સાહેબી નહીં ભોગવતું; બીન ફાયદાકારક. Adj. Not ruling, not exercising authority. Contrast Per. سرداري

અ-સુદી, a-sudî. See અસુદી a-sudî. Pâz. افسوس

અ-સુદી, a-sûdî. See અસુદી a-sudî.

અ-સુદીનાક, a-sudînâk. See અસુદી asudâk.

અ-સુદીનીદન, a-sudînîdan. ક્રિં ફાયદાકારક નહીં થવું, ગેરફાયદો કરવો. V. Not to be advantageous; to cause disadvantage.

અસન્દે, asandê. See અસન્દે a-sandê.

અ-સુદે, a-sudê. See અસુદી a-sudî.

અ-સુદગી, a-sudgî. નાં ગેરફાયદો; તોટો. Subs. Disadvantage; loss.

અ-સંદગી, a-sandgî. વિં સુસ્ત નહીં; ઠોઠ—વગર અકકલનું નહીં તે. Adj. Not lazy—indolent; not dull—senseless.

આસુદગી, âsudagî. નાં નીરાંતપણું, શાંતી; સુખ. Subs. Rest, quiet; happiness. Per. آسودگی

અ-સનદગીહા, a-sandgîhâ. ક્રિં અં વગર ફાદેલીથી. Adv. Not lazily—indolently.

૫૦૫૧૪૩ આસુદગીહા, âsûdgîhâ. કિં અં આસુદાપણાંથી, સુખથી. Adv. With ease, happily.

૭૪૩ અદુપ, adup. હલયાં અં યા, અથવા. Conjunction. Or, either.

૧૭૪૩ દો-સુપ્ત, dô-sûpt. નાં બે—બંને ખભાં, બેઉ આંધ.

Subs. Two shoulders. Comp. ્ = Av. ્ + ૧૭૪૩ = Av. ્ = Sans. શુષ્ણિ = Per. سفت

૧૧૭૪૩ અ-સુફતન, a-suftan. કિં નહીં વિંધવું, વેહે—આંધરૂં નહીં પાડવું. V. Not to bore—perforate. Contrast Per. سفتن

૧૧૭૪૩ આસુપતન, âsûptan. કિં વેહે—સુરાખ પાડવો, ઉત્પાદક કરવું. V. To bore, to perforate. Prefix ્ = Av. ્ + ૧૧૭૪૩ = Av. Rt. ્ = Sans. Rt. શુષ્ણ = Per. سفتن

૬૪૩ અગેન-અમ, અદીન-અમ, agên-am, adîn-am. કિં અં પણ મને, પણ મારે વિશે, તોપણ હું; ત્યારે હું— મેં, ત્યારે— એ પ્રમાણે—તે ઉપરથી મને. Adv. But to me—about me; however I; then I (lit.), then to me, there-upon to me, accordingly to me. Comp. ્ adv. + ૬ pron. Suf. of 1st pers. sing.

૬૪૩ આસુમ, એસુમ, âsum, êsum. નાં કાઠી, સુખડ. Subs. Firewood; sandalwood. Comp. Pehl.

૬૪૩ ઓયુમ, ôyûm. સર્વં મને. Pron. To me; me. ્

૬૪૩ અ-દયુમ, a-dayum. વિં દશમા વગર, દશમે દાહડે નહીં. Adj. Without performing the ceremony on the tenth day after one's death; not on the tenth day.

સે-યુમ, sê-yum. નાં ત્રણ દાહાડા, ફક્ત ત્રણ દાહાડા.
Subs. Three days ; only three days.

અદીમ, adîm. નાં દમ, સાસ. Subs. Breath.

અ-દીઉર, a-dîûr. વિં દરૂન—ખોરાક વગર. નાં બા-
હેલા દરૂન. Adj. Without *Darun*-food. Subs.
Unhallowed *Darun*.

અનદર, andar. શબ્દં અં અંદર, માં ; નીચે. Prep.
In, within, into ; below, under. Comp. Av.
Pehl. 𐭠𐭣𐭥𐭥, Sans. अन्तर. Per. اندر

અસુર, આસોર, asur, âsôr. નાં ગઈ પરમનો દિવસ—
દાહાડો. Subs. Day before yesterday.

આસુર, âsura. નાં ખેતી. Subs. Agriculture.

આસુર, âsur. નાં પોહોર ; વખત. Subs. An
eighth part of the day, equal to three hours ;
time.

આસુરી, âsurî. નાં અથોરનાનતું કામ ; આસીરીઅન
લોકોની ભાષા—બોલી. Subs. The business of an
Athornân ; the Assyrian language.

અસુરી, અથુરી, asurî, athurî. વિં અથોરનાનને
લગતું. Adj. Relating to an *Athornân*.

આસુરી, âsurî. વિં આસીરીઅન ભાષાને લગતું.
Adj. Relating to the Assyrian language.

અ-સુર-સ્તાન, a-sûra-stân. નાં જશન—ખુશી
વગરનું મથક. Subs. A place without feasting—
jollity. Priv. 𐭠 + 𐭠 = Per. سور ; 𐭠𐭠 = Per.
suffix. ستان

જાગૃત્ય આસ્વરીક, âsvarîk. નાં પાંદડાં, પાતરાં ; કન્યારાશી.

Subs. Leaves ; Virgo (a constellation of the zodiac).

જાગૃત્ય અદવર્જ, advarj. વિં ધણુંજ સરસ. Adj. Most excellent.

જાગૃત્ય ખદવર્જ, khadvarj. નાં એક મરતબે. Subs. One time.

જાગૃત્ય

જાગૃત્ય અબદે, abadê. વિં શરૂઆત વગરનુંતે ; ખોદાતાલાનું એક નામ છે. Adj. Having no beginning ; one of the names of the divine Creator. Comp. Ar.

જાગૃત્ય આસે, âsê. નાં ખેતી, ખેતી કરવાને સારૂ તૈયાર કરેલી જગા. Subs. Agriculture ; ground prepared for cultivation.

જાગૃત્ય એસ્ક, êska. નાં આજર, દુઃખ. Subs. Disease, illness, ailment. Av. જાગૃત્ય Comp. Pehl. ૧૦૩

જાગૃત્ય સસક, ર-ર-ર-ર-દ, sasak, ra-ra-ra-ra-da. સંખ્યાં વિં હેશી ને દશ, નેવું, ૯૦. Numer. Adj. Eighty and ten, ninety, 90.

જાગૃત્ય સસક, sasak. See ૧૦૩, sasak.

જાગૃત્ય આસીઆએ, âsîâê. નાં ઘંટી, ચક્રી. Subs. A hand-mill.

જાગૃત્ય અસગહન, asgahan. વિં આલસુ. Adj. Lazy, indolent.

જાગૃત્ય યસ્નાન, yasnân. નાં આરાધના—બંદગી કરનાર ; પુજનાર. Subs. Adorers, those who put up prayers.

અસ્કહુનાન, askahunân. નાં આલસાઈનો દેવ.

Subs. The demon of sloth—indolence.

આસેહ, âséh. નાં ખેતી; ખેતી કરવા લાએકની જમીન. Subs. Agriculture; land fit for tillage.

અસ્કારશની, khaskârashnî. નાં ડહાપણ, સમજ. Subs. Wisdom, sense. Pâz.

અસ્કારીદન, khaskârîdan. ક્રિં સમજવું; દૂર અંદેશો કરવો; આગમ્યથી જોવું. V. To understand, to know; to forecast; to foresee.

અસ્કન્દ, askand. નાં હમખીસ્તર નહીં થયલી—મરદની પાસે ન ગયલી ઓરત. Subs. A woman who has had no carnal knowledge of man. Comp. Av.

અસ્કુન

અસ્કુન, askun. નાં એક દરિઆનું નામ છે. Subs. Name of a sea.

અસ્કોફ, askôf. નાં અગામી; છત્તું. Subs. An open gallery; eaves.

સસક-રઘ, sasak-ragh. સં ૯૦૦૦૦. Numer. Adj. Ninety thousand, 90,000.

અસ્ઘદે, asghadê. નાં અરધું બલેણું લાકડું. Subs. Half-burnt wood.

અઈએજ, aîêz. નાં આતશની ચીણગારી. Subs. sparks of fire. Per. ايش

અબેઝ, અએઝ, abez, aêzh. નાં આતશની ચીણગારી Subs. Sparks of fire. Per. ابيز, ابيز.

અસપા, aspa. નાં ઘોડો. Subs. A horse. Av.

અસપા = Sans. अश्व = Per. اسب, اسب

અસેજ, a-sêj. વિં નાશ પામે નહીં એવું. Adj. Not liable to perish; not subject to decay. Comp.

Av. અસેજાસ, અસેજાસ

અસેપાહી, a-sêpâhî. વિં લશ્કર—સિપાહી વિનાનું.

Adj. Having no army—soldiers. Per. بی سپاہ

અસજેશ્ને, a-sazêshnê. વિં નાલાયક, અધટિત.

Adj. Unworthy, improper.

એસ્ફહાન, êsfahân. નાં ઈસ્ફહાન, ઈરાનમાં આવેલું એક શહેર. Subs. Ispahân (one of the cities of Persia). Per. اصفهان

આસ્વીઆન, âsvîân. નાં આથવીઆન, જે પાદશાહ જમશેદનો ભાઈ, અને પાદશાહ ફરેદુનનો કાકો થાયછે; એ શખ્સ પરહેજગાર હતો. Subs. *Áthvyân* (brother of king Jamsheed, and the paternal uncle of king Feridoon); he was a pious man. Comp. Av. આસ્વીઆન, આસ્વીઆન

અસપાસતર, aspaśashtar. નાં ઘોડાનો ચાણક.

Subs. A horsewhip. Comp. Av. અસપાસ, અસપાસ

અસઝાઈ, a-sazâî. નાં નાલાયકી. Subs. Impropropriety, unfitness.

અસેપાસ, a-sêpâs. વિં ઉપકાર નહીં માનનાર, અધીર.

Adj. Unthankful; impatient. Per. ناسپاس

અસઝાઈશની, a-sazâêshnî. નાં નાશજવારી, નાલાયકી. Subs. Unworthiness; impropriety.

પાલ્લવ અએવાન, aêvân. નાં મેહેલ ; મ્હોટો ઓરડો ; દરબાર.

Subs. A palace ; a hall, court. Per. ایوان

પાલ્લવ અ-સઝક, a-sazâk. See પાલ્લવ અ-સઝેશ્ને. વિં
કએડ, વિરુદ્ધ, વિપરીત, એકેકથી હલતું. Adj. Incon-
gruous, incompatible, inconsistent.

પાલ્લવ અ-સઝક-શ, a-sazâka-sh. વિં તે નાલાએક.
Adj. He or that unworthy (lit.)

પાલ્લવ અ-સઝગી, a-sazâgî. નાં નાલાએકી. Subs.
Unworthiness.

પાલ્લવ અ-સઝકીહા, a-sazâkîhâ. કિં અં નાલાએકી
બરેલી રીતે, નાલાએકીથી, અઘટીત રીતે, ખરાબ—ખુરી રીતે.
Adv. In an unworthy manner, unbecomingly,
improperly, unsuitably, badly. Prohib. * +
પાલ્લવ = Per. سزا + Adv. suf.

પાલ્લવ અ-સઝકવાર, a-sazâkvâr, વિં નાલાએક, અણ-
ધટવું. Adj. Unworthy, undeserving, improper.
Per. سزاوار

પાલ્લવ અ-સઝદ, a-sazâd. કિં નાલાએક થાએ, ગુજરે, જાએ.
V. May become unworthy ; may pass away—
roll on.

પાલ્લવ અએવાર, aêvâr. નાં ઓઝરન ઘેહેનો વખત, સૂર્ય
અસ્ત પામવાનો વખત, સમીસાંહાંજ. Subs. The time
of the *Ozîran Gêh* ; the latter part and close
of the day ; evening.

પાલ્લવ અસ્પારેહ, aspârêh. નાં ઓઝરન ઘેહેનો વખત.
Subs. The time of the *Ozîran Gêh*.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અસ્ફારે, asfârê. See જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ aêvâr.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અસ્પારમ, aspâram. નાં એકવીસ નુસ્ક મધેના એક નુસ્કનું નામ છે. Subs. Name of one of the twenty-one Nôskks.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અએવઘહાન, aêvagahân. નાં કુશ્તી, પેહેરનું. Subs. *Koshtî*; a sacred girdle worn by a Zoroastrian round the waist; putting on (clothes).

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અ-સજ્જાન, a-sazashân. નાં નાલાએક—આબરૂ વગરના પુરૂષો. Subs. Unworthy—disreputable persons.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અસ્ફેહાન, asfêhân. નાં “માહરોએ” નામનું આલાત, જે યજ્ઞશનેની ક્રિયા કરવામાં આવેછે તેમાં લીધામાં આવેછે. Subs. One of the ceremonial vessels or apparatus in the celebration of the Izashné, called from its crescent-shaped tops, *mâh-rû*.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અએવગહાનેદ, aêvagahânêd. ક્રિં આસપાસ વીઠાલે. V. May wrap closely about; may gird.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અએવીઆઘહન, aêvîâghahan. નાં એવ્યં-ઘહન, જે પાવ મેહેલની કીરીઆ મધે બરસમ બાંધવાને સારૂ ખજુરીની પાતરીની બનાવવામાં આવે છે, કુશ્તી. Subs. The girdle or tie, prepared from a leaflet of the date-palm, with which the Barsom is to be tied*together; *koshtî*.

જાન-પદ્યનાં શબ્દાવલિ અએવ્યાસ્ત, aêvyâst. નાં અભ્યાસ કરવો; શિખવું; કુશ્તી બાંધનાર. Subs. Studying, learning; one who girds round the *koshtî*.

અભ્યાસ અભ્યાસ, a-êviâstî. નાં અભ્યાસ નહીં કરવો. Subs. Not studying.

અભ્યાસ અભ્યાસ, aêvyâstashnî. નાં પેહેરવું; અભ્યાસ કરવો, કુશ્તી. Subs. Putting on (clothes); studying; *Koshtî*.

અભ્યાસ અભ્યાસ, aêvyâstê. બૂં કું આસપાસ વીટાલેવું; અભ્યાસ કીધેવું; જ્ઞાન મેલવેવું, વાલીની. Past. Part. Girded round (lit.); studied; acquired knowledge; having twisted—bent.

અભ્યાસ અભ્યાસ, aêvyâstan. કિં પેહેરવું; કુશ્તી બાંધવી; અભ્યાસ કરવો, શિખવું. V. To put on (clothes); to gird up the *Koshtî* round the waist; to learn; to study.

અભ્યાસ અભ્યાસ, aêvagahîned. કિં પેહેરે, આસપાસ વીટાલે, અભ્યાસ કરે. V. May put on (clothes); may wrap closely about; may study.

અભ્યાસ અભ્યાસ, aîvagahîn. See અભ્યાસ, aêbagahân.

અભ્યાસ અભ્યાસ, aspashîd. કિં દુરઅંદેશો કરે. V. May foresee.

અભ્યાસ અ-સંજગાન, a-sêzgân. વિં અવિનાશી; અમર. Adj. plu. Imperishable; immortal.

અભ્યાસ અ-સજશની, a-sazashnî. નાં નાલાયકી, અઘટિતપણું. Subs. Unworthiness; unfitness.

અભ્યાસ અ-સજશની, a-sazashnî. વિં નાલાયક, અસઘટવું. Adj. Unworthy, improper.

અભ્યાસ અ-સજશનીગી, a-sazashnîgî. નાં નાલાયકી. Subs. Unworthiness.

૧૫૦૦૧૫૦૦ અએવીઆનધહન, aêvíângahan. See
૧૫૦૦૦૦ aêvagahân.

જુલુમ્-જુલુમ્ અએવ્યાકસ્ત, aêviâkast. નાં બેઠક, વિં
ખબરદાર. Subs. A seat. Adj. Clever.

જુલુમ્ અસ્વદાદ, asvadâd. વિં ખબરદાર, હુશિઆર. Adj.
Skilful, well-versed ; intelligent.

જુલુમ્ અસ્પ-બારે, aspa-bârê. નાં સરસ ઘોડો ; બોબે—
બાર ઢાવનાર ઘોડો. Subs. An excellent horse ;
a draft-horse.

જુલુમ્ અસ્પિગાન, aspigân. નાં ઘોડીઓ. Subs.
Mares.

જુલુમ્ અસ્પીગાનાન, aspîgânân. See ૧૫૦૦૦૦ âsvîgân.

જુલુમ્-જુલુમ્ અએવેસુસ્રેમ, aêvêsrûsrêm. નાં ચોથી ઘે-
હેતું નામ, તથા તેની ઉપરનો મવકેલ કરેસ્તો. Subs. Name
of the fourth *Gêh* or sub-division of the day ;
also the angel presiding over it.

જુલુમ્ અએવસ્ત, aêvast. See ૧૫૦૦૦૦ aêvyâst.

જુલુમ્ અસ્પસ્તાન, aspastân. નાં ઘોડાનો તખીલો.
Subs. A horse-stable.

૧૧જુલુમ્ અ-સજીનીદન, a-sazînîdan. કિં જતું ન રહેતું ;
પાયદાર—કાયમ રહેતું ; લાયક નહીં થતું. V. Not to
pass away ; to be everlasting ; not to be worthy.

૧જુલુમ્ અ-સેઝીન, a-sêzîn. See ૧૫૦૦૦૦ a-sêzî.

જુલુમ્ અ-સજેદ, a-sazêd. કિં નહીં જતું રહે—લાયક થાય. V.
May not pass away ; may not become worthy.

જુલુમ્ અ-સ્પીટ, a-spît. વિં સફેદ—ઉજળું નહીં ; નાપાક.

અપવિત્ર. Adj. Not white—fair ; not pure ; unholy.

અસજીદન, a-sazîdan. See અસઝીન a-sazîndan.

સજવાર ન થાવું, ન શોભવું. Not to be deserving—fitting, not to look well or elegant. Prohib.

× ૧૧૭૭ = Av. ૧૧૭૭ Av. Rt. ૧૧૭ = Per. سزیدن

અસ્પનાર, aspnâr. નાં જેવર. Subs. Ornaments, jewels.

અસ્પનારગાન, aspanârgân. નાં મશહૂર થએલાઓ. Subs. Those that are well-known.

અસ્પનારગાની, aspanârgânî. વિં આરાસ્તગી આપનારૂં. Adj. Embellishing, giving ornament to.

અસ્પનારગાન, aspanârgân. નાં આરાસ્તગી આપનારાઓ. Subs. Those that add ornament to ; those that decorate.

અસ્પનારગાનીતર, aspanârgânîtar. વિં વધારે આરાસ્તગી આપનારૂં. Adj. Giving more embellishment.

અસ્પન્દીઆર, Aspandiâr. નાં અસ્પન્દીઆર ; ગુસ્તાસ પાદશાહના વડા છોકરાનું નામ, જેને “ઈર્ધન-તન” ઈઆને પીતલના જેવી દેહનો કરીને કહેતા હતા. એ પેહેલવાન વિશે એવું કહેલું છે કે લડાઈમાં એના બદનની ઉપર કોઈબી હથિયાર લાગતું નહીં હતું. એણે પોતાના બાપની તરફથી ઘણીએક લડાઈઓ જીતી, અને મુલકોને હાત કરી લીધા હતા. આખરે એ બહાદૂર નર નામાંકિત રસ્તમ પેહેલવાનને હાતે તેની બેહુ આંખમાં તીર માર્યાથી મરણ પામ્યો. Subs.

Aspandiar; the name of the eldest son of King Gushtâsp, called *Ruin-tan* or brass-framed. It is said of this hero that his body was invulnerable in battle. He had successfully fought several battles, and conquered many countries on behalf of his father. At last this brave warrior died of the arrows shot into his eyes by the famous *Rustom*. Per. اسفنديار

છાણા અસ્ફન્દાઝ, Asphandâz. નાં અસ્પંદારમદ મહિનો; અસ્પંદારમદરોજ. Subs. The last month of every year; the fifth day of every month.

છાણા અસ્પન્દાદ, Aspandâd. See જીભડા-Aspandiâr.

જાણા અસ્પે-દીનોદે, aspê-dinôdê. નાં ધોડી. Subs.

A mare. Comp. Per. જાણા-દેહા

જાણા અસ્પુનતન, aspunatan. ક્રિં એવું; દોડાવવું. V.

To see; to make or have to run, to send forth-with.

જાણા અ-સપુકીહા, a-sapukihâ. ક્રિં અં મુશ્કેલીથી;

એર જીલમથી. Adv. With difficulty; forcibly.

જાણા અસ્પન્જ, aspanj. નાં મકાન, ઉતારો, ધર્મશાળા. Subs.

A residence; a halting place; an inn. Comp.

Per. اسپنج

જાણા અસ્પન્જાની, aspanjânî. See જાણા aspanj.

જાણા અસ્ફન્દમદ, Asphandmad. નાં ત્રીજા ગાથાનું

નામ. Subs. Name of the third Gâthâ. Comp.

Av. اسپند-મદ, Pehl. 𐬀𐬎𐬌𐬌𐬀

જાણા અ-સેપોર, a-sépor. વિં મુરતું નહીં, અપૂર્ણ, અધુરું,

આમીવાણું, ઓછું. Adj. Insufficient, imperfect, incomplete, defective, less, deficient. Per.

سپر کم, سپري

અસુરીગીએ, a-spurígíê. વિં પુરાતમ નહીં, અધુરું, અશુદ્ધ. Adj. Not ancient—antique; imperfect, inaccurate, incorrect.

અસેપોરીદન, a-sêpôrídan. કિં છેડો ન આણવો, પુરું ન કરવું, અધુરું રાખવું. V. Not to finish—complete, not to give the last finish, not to bring to an end, to leave unfinished—incomplete.

Prohib. * + ૧૧૭૭ = Per. سپريدن

અસજગીહા, a-sazagíhâ. વિં પ્રમાણ પરમાણેનું નહીં. Adj. Disproportionate.

અસેપજગી, a-sépazgi. વિં સુગલી—નીંદા—આણ—તોહોમત—કલંક—અદગોઈ વગરનું. Adj. Free from slander—calumny—backbiting, free from any calumnious accusation or aspersion—unspotted, unstained. Prohib. * + ૧૬૭ = Av. ૧૬૬૭ + ૭ afst. suf. = Per. سپزگی

આગેવર, ágêvar. નાં જેહદાન, ગર્ભસ્થાન. Subs. The womb; the uterus of a female.

અસપરીસ, asparís. See અસપારાસ asparás.

અસપરાસ, અસપરીસ, asparás, asparís. નાં ઘોડાનો રસ્તો; ઓરસ; મેદાન; એક અતરું માપ; એક ઘોડો આલીશકે એટલો રસ્તો. Subs. A way for horses; a square; a plain, a meadow; a kind of measure; a road long enough for a horse to be exercised.

અસપરશ, asprâs. See અસપરશ asparâs.

અસપરાન, asparân. નાં ઘોડાનો તથેલો. Subs.
A horse-stable.

અસપરી, aspari. વિં પૂરું, તમામ. Adj. Complete,
perfect. Comp. Per. સપરી

અસપરીશ, asparîsh. See અસપરશ asparâs.

અસપરસ, asparasp. See અસપરશ asparâs.

અસપરીક, asparîk. See અસપરશ asparâs.

અસજરહ, asjarah. નાં જેહરની મીશાલની એક ચીજ
કે જે દોનખીઓને ખાવા માટે આપેછે. Subs. A sub-
stance like poison given to those residing in hell.

અએજ, ayêz. See આએજ aîêz.

અબીજ, abîz. See અબેઝ abêzh.

અ-સજેદ, a-sazêd. કિં નહીં ચાલે—અથ; લાએક
નહીં થાએ. V. May not walk—go; may not
be worthy. Comp. Per. નસર

અ-સજદ-ગુન, a-sazad-gûn. વિં દેહેશત—અથ
વગરનું, કફર નહીં, દયાલુ. Adj. Not dreadful—fright-
ful; not cruel, merciful. Per. સરકી

અ-સેજ-દર, a-sêz-dar. વિં કાંટાદાર નહીં, કાંટા
વગરનું. Adj. Not thorny—prickly. Prohib. * +
અસ, અસ = Av. અસ

અ-સેજ-દર, a-sêz-dar. See અસેજ-દર a-sez-dar.

३३३

३३३ अस्त, ast. कि० ते छे. V. Is (3rd sing. pres.).

Av. ३३३, است, هست

३३३ अस्त, ast. ना० कासद. Subs. A messenger.

Av. ३३३ Av. Rt. ३३, ३३ = Sans. अश.

३३३ अस्त, ast. ना० तन, अदन, शरीर, हाड, हाडकुं. Subs.

The body, the frame or material substance of an animal, make of a man, a bone. Av. ३३३,

३३३ = Sans. अस्थन्, अस्थि = Per. استخوان

३३३ असद, asad. See ३३३ âhan.

३३३ आर्धयेत, âiêt. कि० लावे, भंगावे. V. May bring —send for.

३३३ आस्त, âsta. वि० अती, अदरती. Adj. Natural, innate as ३३३ âstakherad.

३३३ आस्त, âst. ना० सुखेह, दोस्ती, मित्राचारी. Subs.

Peace, amity, friendship. Comp. Pehl. ३३३

३३३ हस्त, hast. ना० हस्ती; दुनियां. Subs. Existence; the world. Comp. Per. هستي

३३३ अस्ता, astâ. ना० अवस्ता. Subs. The Avesta.

Comp. Per. استا

३३३ ऐस्ता, êstâ. ना० वभाष, तारीफ, प्यान. Subs.

Praise, commendation; description.

३३३ अस्ताअ, astâkh. वि० अगदर, गर्विष्ट; अशुचि.

Adj. Proud, boastful; uncivil. Per. گستاخ

३३३ अस्तआनान, astakhânân. ना० हाडकांओ; दु-

निया, पृथ्वी. Subs. Bones; the world, the earth.

જાતકાલ્પ આસ્તાઈનેદ, âstâinêd. ક્રિ० કાર્યદે મંદ—નફા બરેહું થાયછે. V. Becomes advantageous—profitable.

જાતકાલ્પ ઓસ્તખાન, ôstakhân. See જાતકાલ્પ asta.

જાતકાલ્પ અસ્ત-અએ, asta-aê. નાં એક હાડકું. Subs. One bone.

જાતકાલ્પ અ-સ્તાઈ, a-stâi. વિ० આએ દુનિયાનું નહીં, પેલી દુનિયાનું. Adj. Not relating to this world ; pertaining to the next world.

જાતકાલ્પ અ-સેતાએશન, a-setâêshna. નાં તારીફ જ કરવી, બદગોઈ, નિંદા. Subs. Want of praise—eulogy, slander, backbiting. Prohib. નાં + જાતકાલ્પ crd. of જાતકાલ્પ = Av. જાતકાલ્પ Av. Rt. જાતકાલ્પ Sans. સ્તુતિ Sans.

Rt. સ્તુ. abst. suf. જાતકાલ્પ = Per. ستایش

જાતકાલ્પ અ-સેતાએશની, a-sêtâêshnî. વિ० તારીફ—આરાધનાને નહીં લાયક. Adj. Not worthy of being praised—invoked.

જાતકાલ્પ અ-સેતાએશને, a-sêtâêshné. નાં વખાણ—આરાધના નહીં કરવી. Subs. Not praising—invoking.

જાતકાલ્પ અ-સેતાએશની, a-sêtâêshnî. See જાતકાલ્પ અ-sêtâêshnî.

જાતકાલ્પ અ-સેતાએન્દ, a-sêtâênd. ક્રિ० સ્તુતિ—વખાણ નહીં કરે. V. May not praise—glorify (3rd per. plu.)

જાતકાલ્પ અ-સ્તાઈનેદ, a-stâinêd. ક્રિ० વખાણ નહીં કરાવે.

Not have (him or it) praised. Comp. Per. نستایند

જાતકાલ્પ અ-સ્તાઈનેદ-રદ, a-stâinêd-rad. વિ० વાલી (અથવા માબાપ)ના બચાવમાં નહીં રહેલી. Adj. Not

under the protection of a guardian (or parents)

૧૭૩-૧૭૩૩ = Av. ૧૭૩-૧૭૩૩ (See Vend. Farg. 15, paras. 9, 11, 13, 15, 18.)

૧૭૩૩ અ-સેતાઈદન, a-sêtaïdan. કિં બદગોઈ—નિંદા કરવી, ખરાબ બોલવું, તારીફ ન કરવી, આશીરવાદ ન દેવો, ઉપકાર ન માનવો. V. To slander, to backbite, to speak evil; not to praise—bless; not to thank.

૧૭૩૩ આસ્તાઈનેદ, âstâinêd. See ૧૭૩૩ âstâinêd.

૧૭૩૩ આસ્તાઈનેદ, âstâinêd. કિં બેસે, બેઠક—જાયા લે; કાયદો મેલવે. V. May sit; may occupy a seat; may profit.

૧૭૩૩ અ-સ્તાઈદાર, a-stâîdâr. નાં તારીફ—સ્તુતિ નહીં કરનાર. Subs. One who does not praise—commend.

૧૭૩૩ અસ્તહીદન, astahîdan. કિં મારામારી—કજીઓ—કેકાસ—ફીતનો કરવો. V. To quarrel, to wrangle; to revolt.

૧૭૩૩ આસ્તાન, âstân. નાં યુનેહગાર, તકસીરવાર, પાપી. Subs. A criminal, a transgressor, a sinner.

૧૭૩૩ આસ્તાનહા, âstânhâ. નાં આકતો, મુસીબતો; મુશકેલીઓ; ઉંબરો; પાદશાહી મેહેલો. Subs. Calamities, misfortunes; difficulties; thresholds, royal palaces.

૧૭૩૩ અસ્ત-ખવાન, asta-khavân. નાં હાડકાં; હાડપંજર. Subs. Bones; a-skeleton. Av. ૧૭૩, ૧૭૩ = Per.

استخوان, استخوان

૧૭૩૩ આસ્તારે, âstârê. See ૧૭૩૩ âstân.

૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તાનીદન, astânîdan. ક્રિ० ઉભું રેહેવું; સ્થાપવું; કબૂલ કરવું; લેવું; જણવું; ઉત્પન્ન કરવું. V. To stand; to establish; to accept, to receive; to bring forth, to bear. Comp. Per. استاندن, استانییدن

૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તાન, astân. નાં કોઈ બાબદમાં બે મતનું અથવા વિચારનું થવું; વિશ્વાસુ—ઈમાનદાર માણસ. Subs. Being of two different views or opinions on a subject; a trustworthy—faithful man.

૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તાન, astân. નાં મથક, મકાન; સ્થાન. Subs. A residence, a place; a situation, site.

૧૧૧૧૧૧૧૧ આસ્તાન, âstân. નાં ઉંબર, ઘેરનું ભોંયતલિઉં; પાદશાહી મેહેલ; પાદશાહની દરબાર. Subs. A threshold; ground floor; a royal palace; a king's court. Per. آستان

૧૧૧૧૧૧૧૧ હસ્તાન, hastân. નાં હયાતી—જીંદગીવાલાઓ; ઉભા રેહેનારા. Subs. Those that are living; those that are standing—remaining firm. Pâz. ૧૧૧૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તાને, astânê. See ૧૧૧૧૧૧૧૧ âstân.

૧૧૧૧૧૧૧૧ આસ્તાને, âstânê. વિ० મુશ્કેલ, સખ્ત, અઘરું. Adj. Difficult, hard, arduous.

૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તાને, આસ્તાને, astânê, âstânê. See ૧૧૧૧૧૧૧૧ astânê, âstânê.

ઢેઢિઢિઢિઢિઢિ અસ્તોમંદ, astômand. વિ० હાડમંદ; તનોમંદ, શરીરવાળું, શરીરથી ભરપૂર, હેવાનથી ભરપૂર. Adj. Corporeal, material; having a body (lit.), full in body—beasts. Av. ૧૧૧૧૧૧૧૧

ઢેઢિઢિઢિઢિઢિ અસ્તોમંદ, astômand. વિ० સુખવાળું, નચીન્તાઈ

બરેણું, નીરાંત. Adj. Happy, free from anxiety or care, at ease.

રુલમ અબે-દાદ, abê-dâd. નાં જુલમ, ગેરઈનસાક. Subs. Tyranny, injustice.

રુલમ આસ્તાદ, âstâd. નાં એક ફરેસ્તાનું નામ છે; ૨૬) મા રોજનું નામ. Subs. Name of an angel; the 26th day of every month. Comp. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌

રુલમ એસ્તીદારી, êstîdârî. નાં ઉસ્તવાર—કાયમ રહેવું; જરી રહેવું. Subs. Remaining firm—permanent; continuing.

રુલમ આસ્તાઈનેદ, âstâînêd. કિં ઉસ્તવારી—મજબૂત કરો. V. May strengthen, may render firm.

જુલમ અસ્તામ, astâm. See 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 âstânê.

જુલમ અસ્તામ, astâm. નાં વિશ્વાસ; ઈમાનદારી; ટેકો; આધાર. Subs. Confidence, faith, prop, support. Comp. Per. استام

જુલમ અ-સેતહમ્બે, a-sêtahambê. વિં જુલમ—અસ્તી—જલમી વગરનું; ઘાં નહીં તે, જોરાવર—મજબૂત નહીં, વાજબી, પ્રમાણીક, નીતિવાન. Adj. Not tyrannical, not hard—thick, not powerful—robust, just, honest, moral. Prohib. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 + 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 = Per. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 × 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 adj. suf. = Per. ستنب

જુલમ અ-સતહમ્બે, a-satahmê. See 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 a-sêtahambê.

જુલમ અસ્તામે, astâmê. નાં અસ્તામા; પાવ મેહેલની ક્રિયામાં વપરાતાં વાસણો. Subs. *Astâmê*; utensils used in the *pâv mēhêl* (higher ceremonies) of the Zoroastrian religion.

अस्तामे, astâmê. ना० दंतना पारा. Subs.
Gums.

ଅସ୍ତହମ୍ବୀ, a-stahamgî. See ଅସ୍ତହମ୍ବୀ a-sêtahambê.

अस्तामे, astâmê. See अस्ताने, âstânê.

अस्तार, astâr. ना० अदनने अयाव आपनारी चीजे,
जेभके ढाव, अप्तर, छातीपंद; लुरभो; अस्तर; अरयर; ६१
द्रामनुं वजन; आसरे सवा इपियानी कीमतनो ओक सिक्को.
Subs. Such things as afford protection to the
body, as shields, armours, breastplates; a
veil; the lining of a garment; a mule, a weight
of 6½ drams; a coin worth about 2s. 6d. Per.

ॐ आस्तार, âstâr. (धातुं). पथरातुं; रीमन थतुं. ना०
 प्रसार, फैलावो. (Rt.) To be spread over, to be
 defiled. Subs. Spread, diffusion. Comp. Av.
 Rt. ॐ + ॐ, Pehl. ॐ Sans. आस्तार.

آستار, âstâr. See آستان, âstân.

જાસ્તાર, khastâr. નાં જખમ કરનાર ; દુઃખ દેનાર, અપમાન કરનાર. Subs. One who inflicts wounds, one who torments—insults.

આસ્તારોમન્દ, âstârômand. વિ० યુનાહ બરેલો,
તકસીરવાર. Adj. Sinful, criminal.

ક્રસ્તારોમન્દ, khastârômand. વિ. જપમ
કરવું; હુ:ખ દેવું. Adj. Inflicting wounds, torment-
ing.

આસ્તારેહ, astâreh. નાં સેતારો ; બુદ્ધ, નક્ષત્ર.

Subs. A star ; a constellation, the house or station of the moon or any other planet, a sign of the zodiac.

આસ્તારી, âstârî. વિં યુનેહગાર, તકસીરવાર.

નાં યુનેહગારી. Adj. Criminal, guilty. Subs. Transgression ; a fine—penalty.

આસ્તારીહા, âstârîhâ. કિં અં યુનેહગારીથી, તકસીર બરેલી રીતે ; યુનેહગાર થવાથી. Adv. Criminally, culpably.

આસ્તારીનદ, âstârînad. કિં રીમન કરેછે. V.

Defiles, pollutes (pres. 3rd sing. from આસ્તારીનદ)

Comp. Av. આસ્તારીનદ (see Vend. Farg. 5, paras. 3, 6).

આસ્તારીનીદાર, âstârînidâr. નાં રીમન કરનાર.

Subs. One who or that which defiles—pollutes.

આસ્તારીનીદન, âstârînidan. કિં રીમન કરવું ;

યુનેહગાર કરવું ; યુનાહનો ફેલાવો કરવો. V. To defile, to pollute ; to make (one) criminal—guilty (causal) ; to disseminate crime. Comp. Av.

આસ્તારીનદ

આસ્તારીનીદાર, âstârînidâr. See આસ્તારીનીદાર.

આસ્તારીદન, âstârîdan. કિં રીમન થવું ; તક-

સીરવાર થવું ; દુઃખ દેવું ; ઈજા કરવી. V. To be

defiled—polluted ; to become criminal ; to do harm (to some one).

આસ્તારે, âstârê. See આસ્તાર.

અસ્ત-ખેરદ, asta-khêrad. See આસ્ત-ખેરદ.

આસ્તારદ, âstârd. વિ. હરામજું. Adj. Unlawful, iniquitous, forbidden. Av. અસ્તારદ.

આસ્તારદ, âstârd. ભૂં કું વિ. પથરાએજું, રીમન થાએજું, પસરાએજું, ફેલાએજું. Past. partic. Adj. Spread out, polluted, defiled. Av. અસ્તારદ Av.

Rt. આસ્તાર + = Sans. Rt. આસ્તાર.

આસ્તારીનેદ, âstârinêd. See આસ્તારે.

આસ્તાર્દે, âstârdê. ભૂં કું પથરાએજું; રીમન થાએજું; યુનેહગાર—તકસીરવાર થાએજું. Part. Adj. Spread (lit.), defiled, polluted, criminated.

આસ્તાર-તુમ, âstâr-tûm. વિ. ઘણું જ રીમન થાએજું, ઘણું જ યુનેહગાર—પાપી. Adj. Most defiled—polluted, most criminal—sinful.

અસ્તે, astê. See આસ્તાર.

એસ્તદ, êstad. કિં છે; હોએ; જરી રેહે; કાયમ રેહે; રેહે છે. V. Is; may be; may continue to be; may last for ever.

અસ્તી, હસ્તી, astî, hastî. નાં હસ્તી; હયાતી, જંદગી, હમેશગી. Subs. Existence; being, life; eternity. Comp. Per. هستی

હસ્તી, hastî. નાં સચ્ચાઈ, રાસ્તી; યુદ્ધપસંદી; હઠી-

લાઈ ; આપમતલખ. Subs. Truth ; rectitude ; self-complacency ; obstinacy ; self-interest.

૧૭૭૭ એસ્તશ્ના, êstashna. નાં અરી રેહેવું ; બેશક થવું ; હમેશ સુધી રેહેવું ; ઉસ્તવાર રેહેવું, વાસો, સ્થિતિ, મજુરી ધીરજ. વિં કાએમ, અથુકવું, ઠકાઉ, મજબુત, ઠેરવેલું.

Subs. Continuing to be ; remaining for ever ; standing firm ; lodgings ; condition, patience ; calmness. Adj. Perpetual, everlasting ; lasting, durable ; firm ; fixed.

૧૭૭૭ હસ્તશ્ના, hastashna. નાં હસ્તી, હયાતી, જન્મ-દેહી.

Subs. Being, existence ; life.

૧૭૭૭ એસ્તશ્ને, êstashnê. See ૧૭૭૭ êstashna.

૧૭૭૭ અસ્તશ્ની, astashnî, êstashnî. See ૧૭૭૭ êstashna.

૧૭૭૭ અસ્તશ્ની, astashnî. નાં આસાની, સુખ ; આસા-એશ. Subs. Ease, happiness ; rest.

૧૭૭૭ એસ્તશ્ની, êstashnî. નાં કાએમીઅત, કાએમ, અથુક. Subs. Steadiness, uninterruptedness, continuance, fixedness, standing.

૧૭૭૭ એસ્તશ્ને, અસતયો, êstashnê, astayô. See ૧૭૭૭ astashnî.

૧૭૭૭ હેસ્તશ્ને, hêstashnê. See ૧૭૭૭ astî.

૧૭૭૭ અસ્તશ્ની, astashnî. See ૧૭૭૭ êstashna.

૧૭૭૭ અસ્તીઓમન્દ, astîômand. વિં હસ્તી—આબા-દીવાલું. Adj. Having existence, prosperous.

૧૭૭૭ અસ્તી, astî. નાં બેહદ અબનો—દોલત. Subs. Immense wealth—treasure.

અસ્તીક, a-stík. વિ० અણી—ટોચ વગરનું. Adj.

Not pointed, not peaked. Prohib. + =

Per. ستیخ, سیتیخ = a spear or anything straight.

એસ્તેશની, êstêshnî. See એસ્તાશના.

અસ્તે-વી-દાદ, અસ્તગવાદ, astê-vî-dâd.

અસ્તગવાદ. ના० હાડકાં બાજનાર—કાપ-

નાર દેવનું નામ. Subs. The name of the demon who breaks or cuts up bones.

Comp. Av. અસ્તગવાદ-દેવ

એસ્તીનદ, êstinad. ક્રિ० કાયમ—અથુક રહે; પાયદાર

રાખે; સ્થાયે. V. May remain firm—permanent ; may keep fixed—firm ; may establish.

અસ્તે-વી-દાદ, astê-vi-dâd. See અસ્તીનદ

astê-vi-dad, Av. અસ્તીનદ-દેવ = Paz, અસ્તીનદ-દેવ =

Per, استوار استویاد

અ-સતીન્દે, a-satindê. વિ० સખત—મજબુત નહીં

તે ; નરમ, નબળું, નાજુક. Adj. Not hard—strong ; soft, weak, slender.

આસ્તીનેદ, આઈતગુનેદ, âstinêd, âitgunêd. ક્રિ०

લાવે; આવે. V. May bring ; may come.

હસ્તીનેદ, hastînéd. ક્રિ० એક મત થાય ; માફક

આવે ; કીમત થાએ. V. May agree ; may suit ; may be worth. Comp. Per. هستیدن

આઈતગુનીદાન, âitgûnîdân. ના० લાવનારા.

Subs. Those that bring (anything).

૧૧૯૪૧૯૩૩ એસ્તીનીદન, *éstínídan*. ક્રિં કાયમ રેહેવું; પા-
એદાર રાખવું; સ્થાપવું, ઉભું રાખવું, મજબુત—કાયમ—નકી
કરવું, બંદોબસ્ત કરવો. V. To remain firm—per-
manent; to keep fixed; to be established; to
make stand, to establish, to confirm, to make
steady, to fix, to settle, to regulate. Per.

استانیدن, استاندن

૧૧૯૪૩૩ આસ્તીન, *ástín*. વિં મજબુત; કાયમ; હમેશાં. Adj.
Firm, fixed; everlasting, perpetual.

૧૧૯૪૩૩ આસ્તીન, *ástín*. નાં બોહે. Subs. A sleeve.
Comp. Per. آستین

૦૧૧૯૩૩ એસ્તીનદ, એસ્તીનંદ, *éstínad, éstínand*. See ૦૧૯૩૩
éstínad.

૧૧૦૧૧૯૩૩ આઈતગુનશને, *áitgunashné*. નાં લાવવાનું
કામ તે. Subs. Bringing.

૫૦૧૧૯૩૩ આસ્તીનંદ, *ástínand*. તેઓ જુવેછે—દેખેછે.
V. They see—behold (pres. 3rd plu.)

૧૧૧૧૧૯૩૩ ઓસ્તીગાન, *óstigân*. નાં ઉસ્તવારી, મજબુતી;
બફો, ઈતબાર; કબુલાત; પ્રવિણતા, હુશિયારી; દીન ઉપર
મજબુત—ચુશ્ત રેહેવું; કારીગરી. Subs. Firmness,
fixedness; confidence; faith; an agreement;
proficiency; intelligence; devotedness to reli-
gion; skill, workmanship.

૧૧૧૧૩૩ એસ્તેદ, *éstéd*. See ૧૧૧૩૩ *éstad*.

૫૧૧૩૩ એસ્તીમ, *éstím*. ક્રિં હમો ઉભા રહીએ. V. We
may stand. Comp. Per. ایستیم

૧૧૧૩૩ અસ્તેર, *astêr*. See ૧૧૧૩૩ *astâr*.

૧૧૧૩૩ અસ્તી, અસ્તે, *astí, astê*. See ૧૧૩૩ *asta*.

જાતકાંત આસ્તીરેદ, *âstîrêd*. ક્રિં ગુનેહગાર—અપરાધી—
પાપી થાય. V. May become guilty—criminal;
may become sinful.

જાતકાંત આસ્તુની, આસ્તુનીએ, *âstunî, âstunîê*. See
જાતકાંત *âstashnî*.

જાતકાંત એસ્તીની, એસ્તીનીએ, *êstînî, êstînîê*. ક્રિં તું ઉભો
રહે—કાયમ રહે. V. You may stand—remain
firm (2nd sing.).

જાતકાંત અસ્ત-વી-હાદ, અસ્તોહાદ, *ast-vî-hâd, astôhâd*.
See જાતકાંત *astê-vî-dâd*.

જાતકાંત એસદવાસ્તર, *êsadvâstar*. નાં હજરત જર-
થોસ્તના વડા છોકરાનું નામ, કે જે અથોરનાન ટોલાનો સરદાર
હતો, અને તે પેગમબર સાહેબનો એલો હતો. Subs. *Êsad-*
vâstar; name of the eldest son of Zoroaster,
who was the chief of the sacerdotal caste, and
a disciple of the great prophet. Av. *âstâd-vâstar* - *âstâd*

જાતકાંત અસ્તવાન, *astavân*. See જાતકાંત *ôstîgân*.

જાતકાંત અસ્તવાનીદન, *astavânîdan*. ક્રિં એશક થવું;
ખાંતી નહીં લઈ જવી; શકની નજરથી નહીં એવું. V. To
be certain; to make no doubt; not to look
with an eye of suspicion.

જાતકાંત અસ્તવાન, *astavân*. See જાતકાંત *astavân*,

જાતકાંત આસ્તવાનમ, *âstavânam*. ક્રિં હું ઈમાનમાં ઉસ્ત-
વાર છઉં, મને ધરમ ઉપર પૂરતો એતેકાદ છે. V. I am
unshaken in religious belief; I have perfect
faith in religion.

જાતકાંત અસ્તો-દાદ, *astô-dâd*. નાં તનની ખુશી; ઈંદ્રીઓનું

સુખ. Subs. Physical enjoyment; the gratification of the senses.

જાણનાં ખસ્તવાર, khastavâr. વિં મજબુત, ઉસ્તવાર, પાયદાર; દાનાઈ—સમજ વગરનું. Adj. Strong, firm, steady, senseless, imprudent; wanting understanding. Pâz. જાણનાં

જાણનાં ખસ્તવારી, khastavâri See જાણનાં ôstîgân.

જાણનાં જાણનાં ઓસ્તવારગાનીહેદ, ôstavârgânîhêd. કિં ઓસ્તવાર રહેછે; ધરમ ઉપર પુરતો એતેકાદ રાખે છે. V. Remains firm; keeps perfect faith in religion (pres. 3rd sing.)

જાણનાં અસ્તોબ, astôb. નાં થાંબ, થાંબલો. Subs. A pillar, a post, a prop.

જાણનાં અ-સેતોબ, a-sêtôb. વિં કંટાલેલું નહીં, થાકેલું નહીં. Adj. Not disgusted with, not tired of.

જાણનાં આસ્તુનદ, âstunad. કિં જોયછે, જણેછે. V. Sees; knows (pres. 3rd sing.)

જાણનાં અસ્તે-ઓશ, astê-ôsh. કિં તે છે; તેને છે. V. He or she is; is to him (lit.)

જાણનાં અસ્તોશ, astôsh. નાં ઉસ્તવારી. Subs. Firmness.

જાણનાં આસ્તુઈ, âstuî. નાં વખાણ; તારીફ; સ્તુતી. Subs. Praise; eulogy; encomium.

જાણનાં ખસ્તાવી, khastavî. See જાણનાં khastavâri.

જાણનાં જાણનાં આસ્તુની—હસ્તાન, âstunî—hastan. કિં દેખાવ થવો, દિસવું. V. To be in sight; to appear, to seem.

સ્તુતી અ-સ્તુઈહેદ, a-stuihēd. ક્રિ० તારીફ—સ્તુતી—
વખાણ કરેછે. V. He or she praises—eulogizes
(pres. 3rd sing.).

અસ્તોબાન, astôbân. વિ० મજબુત, સલામત, નિર્ભય,
હથેશનું, મુસતકીમ; નિમકહલાલ, એકીનવાણું, ધરમ ઉપર
ઉસ્તવાર. Adj. Firm, safe; fearless; eternal;
constant; faithful, grateful; firm in religious
belief.

અસ્તોબાની, astôbânî. ના० ધરમ ઉપર પુરતો
એતેકાદ; દીન ઉપર ઉસ્તવારી, બરશો રાખવો. Subs.
Perfect faith in religion; firmness in religious
belief, confiding in.

અસ્તોબાની, astôbânî. વિ० ઉસ્તવાર, મજબુત.
Adj. Firm, strong.

અ-સેતોબાનીનીદારતુમ, a-sêtôbanînidâr-
tum. વિ० જરાબી કંટાલો ઉત્પન્ન નહીં કરનારું. Adj.
Not causing disgust in the least.

અ-સેતોબાનીદન, a-sêtôbânîdan. ક્રિ० કંટાલો
ઉત્પન્ન કરવો. V. To cause disgust—dislike.

અસ્તોદાન, astôdân. ના० મુવેલાંનાં હાડકાં રાખવાની
જગા. Subs. A repository for the bones of the
dead. Comp. ستودان

અસ્તોબાન, ઓસ્તોબાન, astôbân, ôstôbân. વિ०
બેશક; ધરમ ઉપર ઉસ્તવાર. Adj. Doubtless; firm
in religious belief. Comp. Av. આસ્તાવનમ

અસ્તોબાનમ, astôbânânam. See આસ્તા-
વનમ.

અસ્તો-દાદ, astô-dâd. See અસ્તો-દાદ. astô-dâd.

અસ્તોયાદ-વાએવતર, astôyâil-vâêvatar. નાં મલેકુલમોત. Subs. The angel of death called in Arabic *Azrâil* (عزرايل)

અસ્તોબાર, astôbar. See અસ્તોબા. astôbân.

દો-સેદોસ, dô-sêdôs. નાં એ શરોશની ઈશરને. Subs. Two Izashnês (to be recited) in the name of Serosh.

અસ્તોબી, astôbî. See અસ્તોબા. astôbânî.

અ-સેતોબી, a-sêtôbî. નાં થાકી ગીઆ વગરની—કંટાળી ગીઆ વગરની હાલત. Subs. State of being not tired—disgusted.

અ-સ્તોબીએ, a-stôbîê. See અ-સેતોબી. a-sêtôbê.

અ-સેતોબ-દાસ્તન, a-sêtôb-dâstan. કિં આજેજ નહીં રાખવો; કમજોર નહીં કરવો. V. Not to keep (some one) powerless; not to deprive (some one) of strength.

અ-સેતોબીદન, a-sêtôbîdan. કિં આજેજ નહીં કરવું; નબળું નહીં કરી નાખવું; ધિક્કારવું નહીં. V. Not to overpower, not to weaken, shun. Comp. Per.

ستوهيدن

અસ્તોબન, astôban. See અસ્તોબ. astôb.

એસ્તીનદ, êstînad. કિં ઉભું રહે; મજબુત રહે. V. May stand; may remain firm.

આસ્તુઈનીદે, âstuinîdê. જૂં કું વખાણ—સ્તુતી કીધેલું. Past partic. Praised, eulogized.

અસ્તોબીન, astobîn. See અસ્તોબ. astôb.

॥॥॥॥ અસ્તોબુન, astôbun. વિં દુખી, ઉદાસ, લાઈલાજ.
Adj. Afflicted; sad, helpless.

અડુબ ॥॥॥॥ અ-દસ્તોબરીહા, a-dastôbarihâ. કિં અં ના-
કરમાંનીથી. Adv. Disobediently.

॥॥॥ અએદુન, aêdun. કિં અં એ રવેશે. Adv. In
this manner. Per. ايدون

॥॥॥ અ-દીદન, a-dîdan. કિં નહીં એવું; નેધાહ—નજર
નહીં કરવી. V. Not to see; not to cast eyes on;
Contrast Per. ديدن

॥॥॥ આસ્તુન, âstun. કિં આજ્ઞાં તું નેધાહ કર, ધ્યાન
આપ. V. imper. Turn thy eyes to; direct thy
attention to.

॥॥॥ ખસ્તન, khastan. કિં જખમ કરવો; ભોકવું; જખમ
થવો; બીમાર થવું; કટકેકટકા કરી નાખવા. V. To
wound; to pierce, to be wounded, to be sick,
to cut in pieces. Per. خستن

॥॥॥ હસ્તન, hastan. કિં હોવું, થવું, બનવું. V. To exist,
to be, to happen. Per. هستن

જા ॥॥॥ આસ્તુનાદ, âstunâd. કિં તે જોએ. V. He or
she may see.

હસ્તુની, hastunî. નાં હસ્તી. Subs. Existence.

અસ્તવ-દાન, astavandân. See ॥॥॥ astôdân.

॥॥॥ આસ્તુનીદન, âstunîdan. કિં જોવું, નજર કરવી,
જણાવવું, માલમ પડવું, પામવું. V. To see, to cast eyes
on; to inform; to intimate; to come to one's
knowledge or ear; to obtain.

॥॥॥ અ-સેતુન, a-sêtûn વિં ટેકા—યાંબલાં વગરનું. Adj.

Without any pillar—support, without any prop.
Prohib. ॥ + ॥११॥ = Av. ॥११॥ Av. Rt. ॥११॥ = Sans.

स्तूण Sans. Rt. स्था = Per. استن , استون , ستون

॥१११॥ आस्तुनत, âstunat. कि० ज्ञेयं, विचार कीधो. V.

Saw ; thought (past tense).

॥१११॥ आस्तुन्ते, âstuntê. जू० कृ० ज्ञेयं, नजर कीधेयं.

Past partic. Seen, observed.

॥१११॥ आस्तुनतन, आदीदनेतन, âstunatan, âdîdanêtan.

See ॥१११॥ âstunîdan.

॥१११॥ अ-जक्तर्नतन, a-jaktarûnaton. कि० भारी नहीं
नाशवं. V. Not to kill.

॥११॥ अ-सतोह, a-satôh. वि० दुःखी नहीं थज्जेयं ; लाईलान
नहीं. Adj. Not afflicted ; not helpless.

॥११॥ अस्तोह, astôh. ना० जय ; भीडिक, डेअत, मान.
Subs. Fear ; dread ; awe ; veneration.

॥११॥ अ-स्तुके, a-stukê. वि० नजलार्थ वगरनुं ; डौवतमंद,
जेरावर. Adj. Not feeble ; strong, powerful.

॥११॥ अस्तोहदान, astôhdân. See ॥११॥ astôdân.

॥११॥ अ-स्तुती, a-stuti. ना० वजाए वगरनुं. Subs,
Want of praise. Contrast Sans. स्तुति.

॥११॥ अ-सतुदे, a-satudê. जू० कृ० तारीक—वजाए नहीं
कीधेली. Past partic. Not praised—eulogized.

॥११॥ आस्तुते, âstutê. See ॥११॥ âstunîdê.

॥११॥ आस्तुन्ते, âstuntê. See ॥११॥ âstuntê.

॥११॥ अ-सतुदन, a-satudan. कि० वजाए—स्तुती नहीं
करवी. V. Not to praise—eulogize. Contrast

Per. ستودن

૧૧૧૧૧૧ આસ્તુનતન, âstûnatan. See ૧૧૧૧૧૧ âstûnîdan.

૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તોફરીદ, astôfarîd. નાં કોઈની ધરમસંબંધી ફરજ માથે લેવી. Subs. Taking on one's self some formal act of religion or other solemn duty for any one.

૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તોફરીદન, astôfarîdan. કિં કબુલ કરવું; હા કહેવું. V. To agree, to accept; to assent.

૧૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તોમન્દાન, astômandân. વિં હાડમંદ, શરીર-રૂપી. Adj. plu. Corporal, bodily, physical.

૧૧૧૧૧૧૧૧૧ અ-સતવર, a-satvar. વિં મક્કમ—ઝેરાવર નહીં તે; અ-સ્થીર, નબળું, ઝોટું—બુઝેરગ નહીં તે. Adj. Not strong—powerful, unsteady; weak, not great. Prohib. * + ૧૧૧૧૧ = Av. استبر = Sans. स्थविर, स्थावर, = Per. استبر و مستبر

૧૧૧૧૧૧૧૧૧ અ-સતવરી, a-satvarî. નાં મોટાઈ—બુઝેરગી વગરની હાલત; કોઈને પાલક નહીં કરી લેવો. Subs. Not a state of greatness—dignity; not adopting any one as a son.

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ અ-સ્તુ-રદાન-ચ, a-stu-radân-cha. નાં તારીફ વગરના ધરમગુરૂઓ—દસ્તુરોબી, નાલાએક ઉપાધ્યાઓબી. Subs. Even religious teachers who are not deserving of praise; even unworthy Dustoors—spiritual preceptors.

૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧૧ અસ્તુ-રદાન-ચ, astu-radân-cha. નાં વખાણવા લાએક ધરમગુરૂઓબી, માન પામેલા દસ્તુરોબી. Subs. Even praiseworthy religious preceptors, even revered Dustoors.

११०६ ११०७ ११०८ अस्तोरदन, astórdan. क्ति० ओरवुं; छोधी काडावुं; साक करवुं; कापी नापवुं; छेकवुं. V. To shave; to scrape; to clean; to cut off; to erase. Per.

११०६ ११०७ ११०८ आस्तोरेद, âstôred. क्ति० शुनेहमार—पापी—तक-
सीरवार—अपराधी थायछे. V. Becomes guilty—
sinful—criminal.

११०६ ११०७ ११०८ अ-बिदे, a-bîdê. वि० नाहक, वाज्जी नहीं ते, अधटित.
Adj. Unjust, unlawful, unworthy.

११०६ ११०७ ११०८ अस्ते, astê. ना० हाडकुं, अजुर—आधुनो ठलीओ;
थाही, जम; कांसीओ; कुंडी. Subs. A bone; the
stone of a date or plum; a shallow flat round
vessel, a porringer; a round metallic vessel of
some depth in which all the utensils of the
Izashnê ceremony are put.

११०६ ११०७ ११०८ अस्ते, aste. क्ति० छे. V. Is (pres. 3rd sing.)

११०६ ११०७ ११०८ आस्ते, âstê. ना० दशतानथी पाक थाजेही जायडी.
Subs. A woman purified from menstruation.

११०६ ११०७ ११०८ आस्तक, âstak. ना० कुंडी. (अस्तामां याने वासल अ-
रवानी). Subs. A round deep vessel made of
metal in which all the ceremonial utensils are
placed.

११०६ ११०७ ११०८ अस्ते, khastê. वि० जेअकल, नादान, जेवकुं; जज्जी
थजेलो; नातवान. Adj. Senseless; thoughtless;
foolish; wounded; infirm.

११०६ ११०७ ११०८ अस्तेओमनदान, astêômandân. वि० हाडवाहुं;
हाडभंद. Adj. plu. Corporeal, bodily, material.

૫૭૧૧૫૫ એસ્તગી, êstgî. નાં ઉસ્તવારી, મજબુતી, કાએમ, મુશતકીમી. Subs. Firmness; stability, constancy, permanence.

૫૭૧૧૫૫ હસતગી hastagî. નાં હસ્તી. Subs. Existence; being.

૫૭૧૧૫૫ એસ્તેકબાલ-માહ, êstêkbâl-mâh. નાં ચંદ્ર-માહનું વધવું. Subs. The waxing of the moon.

૫૭૧૧૫૫ એસ્તગર, êstagar. વિં કાએમ રેહેનાર. Adj. Remaining firm—permanent.

૫૭૧૧૫૫ એસ્તગરી, êstagarî. નાં કાએમ રેહેવું. Subs. Constancy. a permanent state.

૫૭૧૧૫૫ આસ્ત-તુમ, âst-tum. વિં ઘણું જ ખુશ—આનંદી. Adj. Most joyful—gay.

૫૭૧૧૫૫ અસ્તવા, astavâ. વિં અધુરા વિચારતું; બેશક—શુમાન. Adj. Having an imperfect idea; undoubted.

૫૭૧૧૫૫ અસ્તવાન, astavân. See ૫૭૧૧૫૫ ôstîgân.

૫૭૧૧૫૫ ઓસ્તવાની, ôstvânî. See ૫૭૧૧૫૫ ôstîgân.

૫૭૧૧૫૫ અસ્તવીઆદ, astavîâd. See ૫૭૧૧૫૫ astê-vî-dâd.

૫૭૧૧૫૫ અસ્તફર, astafar. નાં કબુલ કરનાર. કિં તું કબુલ કર. Subs. One who agrees—assents. V. imper. Agree—assent (thou).

૫૭૧૧૫૫ અસ્તફરીદ, astafarîd. See ૫૭૧૧૫૫ astôfarîd.

૫૭૧૧૫૫ ઓસ્તફરીદન, ôstafarîdan. See ૫૭૧૧૫૫ astôfarîdan.

જાતકો એસ્તમ, *éстам*. કિં હું ઉભો રેહું; હું ઉસ્તવાર છેઊં.

V. I may stand; I am firm—stable. Comp.

Per. *ایستم, ایستم*

જાતકો અબીતર, *abítar*. નાં માબાપ. Subs. Parents
(from *س*, Ar. *أبو* = a father).

જાતકો } અસ્તર, *astar*. નાં એક યુનાહનું નામ છે; ખચર;
જાતકો } બોરીઉં; અસ્તર; જમીન એડવાનું એક હથિયાર.

Subs. Name of a crime; a mule; a cloth button;
the lining of a garment; a harrow. Per. *استر*

જાતકો અસ્તર, *astar*. See *استر* *astâr*.

જાતકો આ-સ્તર, *â-star*. નાં પંથરાવનું, ફેલાવો; રીમનીનું
ફેલાવનું. Subs. Spreading; diffusion; the spread
of pollution. Comp. Av. Rt. *استر-س*

જાતકો અબીતરાં, *abítarân*. નાં બાપદાદા, વડીલો, મા-
બાપ. Subs. Ancestors; forefathers; parents.

જાતકો અબીતરાંન, *abítarân*. See *જાતકો* *abítarân*.

જાતકો અબીતરી, *abítarî*. નાં નસલ, આનદાન; સગાઈ.
Subs. Parentage; family connection—tie; re-
lationship.

જાતકો આસ્તરદાન, *âstardân*. નાં યુનેહગાર—પાપી થવું.
Subs. Becoming criminal—sinful.

જાતકો આસ્તરદી, *âstardî*. નાં યુનેહગારી. Subs.
Sinfulness; criminality.

જાતકો અસ્તરસ્પાન, *astaraspân*. નાં એક જતના યુ-
નાહનું નામ. Subs. Name of a crime.

અસ્તરસ્ત, astarast. નાં ગુનેહગાર,—તકસીરવાર શખ્સ. Subs. A guilty—criminal person.

આસ્તરીએદ, âstarîêd. ક્રિં ગુનેહગાર—તકસીરવાર થાયછે. V. Becomes criminal—guilty.

આસ્તરીનેદ, âstarînéd. ક્રિં રીમન કરેછે, રીમનીનો—ગુનાહનો ફેલાવો કરેછે; ગુનાહ કરેછે, ગુનેહગાર થાયછે. V. Pollutes; spreads or diffuses pollution—crimes. Comp. Av. અસ્તરીનેદ

આસ્તરેદ, âstarêd. See આસ્તરીએદ âstarîêd.

અસ્તરંગ, astarang. નાં એક જાતનો માણસરૂપી રોપો. Subs. Mandrake; the man-plant, on account of the strong resemblance of the root to the human figure. The Persians call mandrake also ابروصم (the face of an idol), and چراغ القطرب (the devil's candle, on account of its shining appearance in the night). Comp. Per. استرنگ

અસ્તરુનતન, અસ્ટ્રુનતન, astaruntan, astrunatan. ક્રિં બાંધવું; કેદ કરવું. V. To tie, to bind; to confine.

અસ્તરવર, astarvar. નાં એક પાહાડનું નામ. Subs. The name of a mountain.

અસ્તરત, astart. See અસ્તર astâr.

અસતરદી, a-satardî. નાં સુસ્તી વર્નાનું, ગભરાટ વગરનું. Subs. Freedom from laziness—confusion, perplexity.

આસ્તરદી, āstardî. See āstardî.

અ-સતરદે, a-satardê. ૬૦ વિં ચુંચવાઈ ન ગએલું, પાથરેલું નહીં, નહીં વિખરાએલું, ગભરાઈ ન ગએલું, નિષ્કલ ન થાએલું, ન બીધેલું, સ્થીર, છોલેલું નહીં. Partic. Adj. Not spread out—strewn—scattered, not entangled—puzzled, not taken aback, not disappointed, not frightened; not erased—shaven, composed, steady, calm. Prohib. + જી = Av. જી = Av. Rt. જી = Sans. Rt. સ્તર = Per.
 سترده
گسترده

અ-સતરદે, a-satardê. See a-satardê.

અસપ

અસપ, asp. નાં ઘોડો. Subs. A horse. Av. અસપ = Sans. અશ્વ = Per. اسب

અસપ, aspa. નાં એક સજાનું નામ છે, કે જે ગરદનનું હાડકું બાંજવાની થાય છે; કોશિશ; મહેનત; ખીલો; નખરીયાં; ખરી. Subs. The name of a punishment which is inflicted by breaking the bone of the neck; an endeavour, effort; a nail; claw, hoof. Comp. Per. اسب

એસ્ફહાની, êsfahânî. વિં ઈસ્ફહાન શહેરને લગતું. નાં ઈસ્ફહાન શહેરનો રહેવાસી. Adj. Relating to Isphahân. Subs. A native of Isphahân. Comp. Per. اسفهانى

અસપ-અશો, aspa-ashô. નાં સારો ઘોડો. Subs. A good horse, a noble horse.

અસ્પદાન, aspa-dân. નાં ઘોડા રાખવાની જગ્યા ; તબીલો. Subs. A horse-stable. Comp. Pehl.

اسپادان

અ-સેપાસ, a-sépâs. વિં નાસેપાસ, નીમકહરામ. Adj. Not returning thanks ; ungrateful. Per.

ناسپاس

અ-સેપાસ-દાર, a-sépâs-dâr. નાં આબાર— ઉપકાર નહીં માનનાર ; નીમખહરામ માણસ. Subs. One who does not return thanks, an ungrateful man. Contrast Per. اسپاسدار

અ-સ્પાકી, a-spâkî. નાં નાજીકી, સેહેલાઈ વગરનું. Subs. Delicacy, tenderness, want of facility.

અસ્પારીનદ, aspârînad. કિં સોંપે ; મુકે. V. May commit to—intrust ; may put. Contrast Per. سپاریند

અસ્પારે, aspârê. નાં ઓઝરન ઘેહેનો વખત, સમી-સાંજનો વખત, મૂર્ય અસ્તયામવાનો વખત. Subs. The time of the *Oziran Gêh* ; evening ; sunset.

અસ્પ-એ, aspa-ê. નાં એક ઘોડો. Subs. One horse.

અસ્ફીઆન, asfiân. નાં માહરોએ. Subs. *Mâh-rû* ; a ceremonial vessel, so called from its crescent-shaped appearance ; it literally means ‘moon-faced.’

અએવઘહાની, aêvaghahânî. વિં કુસ્તીને લગતું. Adj. Relating to the *kushtî*.

૧૪૭૭૭-૭૭૭૭ અએવ્યાઘહાન, aēvyāghahân. See ૧૪૭૭૭ aēvaghahân.

૧૪૭૭૭-૭૭૭૭ અયવ્યાઘહાન, ayavyāghahân. See ૧૪૭૭૭ aēvaghahân.

૧૪૭૭૭-૭૭૭૭ અએવ્યાઘહન, aēvyāghahan. See ૧૪૭૭૭ aēvaghahân.

૭૭૭૭૭-૭૭૭૭ અયવ્યાઘશને, ayavyāghashnê. See ૧૪૭૭૭ aēvaghahân.

૭૭૭૭૭-૭૭૭૭ અયવ્યાઘશનીનદ, ayavyāghashnînad. ક્રિ० કુસ્તી બાંધે. V. May gird on the *kushtî*.

૭૭૭૭૭-૭૭૭૭ અએવ્યાઘશનીનદ, aēvyāghashnînad. ક્રિ० પેહેરે, કુસ્તી બાંધે. V. May put on (clothes); may gird on the *kushtî*.

૧૪૭૭૭ અસ્ય-દાન, aspa-dân. See ૧૪૭૭૭ aspa-dân.

૧૪૭૭૭૧૪૭૭૭ અએવગહનીઆન, aēvagahnîân. નાં કુસ્તી રાખનારાઓ. Subs. Persons who gird on the *kushtî*.

૧૪૭૭૭-૭૭૭૭ અએવ્યાઘશને, aēvyāghashnê. નાં પેહેરવું; કુસ્તી બાંધવી; કુસ્તી. Subs. Putting on (clothes); girding on the *kushtî*; *kushtî*.

૧૪૭૭૭ આસ્વીગાન, âsvîgân. નાં આયવ્યાન, ફરેહુનના આપવું નામ. Subs. *Athvyân* (name of the father of *Faridoon*). Comp. Av. 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, Sans. आप्त्य, Per. آبتين

૧૪૭૭૭ અસ્ય-સખુન, aspa-sakhun. નાં ઘોડાનો આવાજ —ખનખાર. Subs. The neighing of a horse.

૧૧૫૭૭ અસ્ય-દીનોદે, aspa-dînôdê. નાં ઘોડી. Subs.
A mare.

૧૧૫૭૭ અસ્ય-દીનોદે, aspa-dînôdê. See ૧૧૫૭૭ aspa-
dînôdê. Av. ૧૧૫૭૭-૨૭૭

૧૧૫૭૭ અસ્યસ્તાની, aspastânî. વિં ઘોડાના થાનને
લગતો—ભાડે રાખનાર, તખીલો ભાડે રાખનાર. Adj. Be-
longing to the horse-stable (lit.), one who has
hired a horse-stable. Comp. Av. ૧૧૫૭૭-૨૭૭

૧૧૫૭૭ અસ્યસ્તાન, aspa-stân. See ૧૧૫૭૭ aspa-dân.
નાં ઘોડાનો તખેલો. Subs. A horse-stable. Av.
૧૧૫૭૭ Sans. અશ્વસ્થાન = Per. اسپستان

૧૧૫૭૭ અએવસુસ્રેમ, aêvasrûsrêm. See ૧૧૫૭૭
aêvasarusrêm.

૧૧૫૭૭ અ-સજીનીદન, a-sazînidan. See ૧૧૫૭૭ a-sazîdan.

૧૧૫૭૭ અ-સપીત, a-sapît. નાં સફેદ—પવિત્ર નહીં. Subs.
Not white, not pure. Prohib. × ૧૧૫૭૭ = Av.
૧૧૫૭૭ Av. Rt. ૧૧૫૭૭ = Sans. Rt. ચિત્ = Per. سفید

૧૧૫૭૭ અસફીરાન, ashafîrân. નાં બલાં માણસો નહીં.
Subs. plu. Not good persons. Comp. Pehl.
૧૧૫૭૭

૧૧૫૭૭ અ-સપીરાને-ચ, a-sapîrânê-cha. નાં બલાં મા-
ણસો નહીં. Subs. Not even good persons.

૧૧૫૭૭ અઈવસુસ્રેમ, aîvasrûsrem. નાં એવેશર-
યરેમ ઘેહ. Subs. Name of the fourth sub-division
of the day, the *Aîviscruthrem Gêh*.

જાણનાં શબ્દો અસ્પે-અસ્તર, aspê-astar. See જાણનાં શબ્દો aspa-
ashtar.

જાણનાં શબ્દો અસ્પનારગાંન, aspanârgân. નાં જવેર.
Subs. A jewel, a gem. See જાણનાં શબ્દો aspanârgân.

જાણનાં શબ્દો અ-સેપોકતારી, a-sêpókhtârî. વિં નહીં બો-
કનારૂં, અંદર પેવશ ન થનારૂં. Adj. Not transfixing—
piercing.

જાણનાં શબ્દો અ-સપોકતન, a-sapókhtan. કિં નહીં બોકવું
—અણી બોકવી—આરપાર વિંધવું; દાખલ ન કરવું, નહીં
ચાંપવું. V. Not to pierce,—to prick,—to transfix,
not to admit; not to thrust into. Contrast
Per. سپوختن سپوختن سپوختن

જાણનાં શબ્દો અ-સપોકતે, a-spókhtê. બૂં કું નહીં બોકેલું—
આરપાર વિંધેલું. Past partic. Not pierced—
transfixed.

જાણનાં શબ્દો અસ્પનાર, aspanâr. વિં સહી સરસ. Adj.
Most excellent.

જાણનાં શબ્દો અસ્પનારગાંન, aspanârgân. See જાણનાં શબ્દો
aspanârgân.

જાણનાં શબ્દો અસ્પનારગાંન, અસ્પોહરગાંન, aspanârgân, aspô-
hargân. See જાણનાં શબ્દો aspanârgân.

જાણનાં શબ્દો અસ્પનારગાંનીહા, aspanârgânîhâ. કિં અં
શંગાર બરેલી રીતે. Adv. Ornamentally.

જાણનાં શબ્દો અસ્પનારગાંન, aspanârgân. See જાણનાં શબ્દો aspa-
nârgân.

॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ અસ્પુનતન, *aspunatan*. કિં એવું, નેઘાહ કરવી ; દોડાવવું. V. To see, to behold ; to make to run.

અ-સ્પુકી, *a-spûkî*. વિં સેહેલાઈવાણું નહીં, છુપું નહીં. Adj. Not easy, not secret—hidden.

અ-સ્પુગી, *a-spugî*. નાં જીઠાઈ વગરનું ; સચ્ચાઈ ; પરહેજગારી. Subs. Freedom from falsehood ; truth ; piety, devoutness.

અસ્પંજ, *aspanj*. નાં મેહમાન, મુસાફર, પરોણો ; ધર્મશાલા, દુનિયા. Subs. A guest ; a traveller ; a stranger ; an inn ; the world. Comp. Per. سپنج

અસ્પ-ચરેશ્ક, *aspa-charêshk*. નાં ઘોડને ચરવાની જગા. Subs. Grazing ground for horses. Comp. Per. چرش + اسپ

અસ્ફંદીઆરાન, *asfandîârân*. See اسفند *asfandîâr*.

અસ્ફંદાર-મદ, *asfandâr-mad*. નાં પાંચમા રોજનું નામ ; બારમા મહિનાનું નામ ; એક અમ્શાસ્યંદનું નામ ; શુકર સેતારો ; મીનરામ્ની ; લાંબી પુછડીવાલો તારો. Subs. The fifth day of every month ; the twelfth month of every year ; name of an *Amshâspand* ; the planet Venus ; the sign Pisces ; a comet. Comp. Av. اسفند, اسفند Pehl. اسفند Per.

سپندارم

અસ્પન્તમાન, *asphantmân*. નાં એ હજરત જર-તોશ્તના એક વડાવાનું નામ છે, જેની ૧૦ મી પેઢીએ તે પેગમબર સાહેબ પેદા થયા હતા. Subs. *Asphantamân* is the name of an ancestor of Zoroaster, from

whom he was descended in the 10th generation.

Comp. Av. *અસ્પરાસ, અસ્પરાસ*

અસ્પરાસ અસ્પે-રાસ, *aspê-râs*. See *અસ્પરાસ* *aspa-râs*.

અસ્પોરદીદન અ-સેપોરદીદન, *a-sêpôrdîdan*. ક્રિ० નહીં સોંપવું, સ્વાધીન નહીં કરવું, લાચુ નહીં પાડવું, યોગ્ય—લાએક નહીં કરવું. V. Not to commit to the charge—care of, not to deliver over to, not to delegate—apply, not to make suitable—worthy. Contrast Per. *اسپردن* = Paz. *اسپردن*

અસ્પરાસ અસ્પરાસ, *asparâs*. વિ० દેખાઈવું, ખુલ્લું, અહેર. ના० ઘોડાની સરતનો રસ્તો ; ઘોડાને દોડવાની જગા ; એક અતની લંબાઈનું માપ. Adj. Evident ; clear. Subs. A race-course ; a running place for horses ; a measure of length. Comp. Per. *اسپريش, اسپريس*

અસ્પરાસ-દરાના અસ્પ-રાસ-દરાના, *aspa-râs-darânâ*. વિ० ઘોડો દોડી શકે તેટલી લંબાઈનું. Adj. Of the length of the distance which a horse can run.

અસ્પરમ અસ્પરમ, અસ્પરહમ, *asparam, asparaham*. ના० સખજે, ખુશખોદાર પાંદડાં. Subs. A green herb ; *ocymum pilosum vet basilicum* ; odoriferous leaves.

અસ્પ-રસ અસ્પ-રસ, *aspa-ras*. See *અસ્પરાસ* *aspa-râs*.

અસ્પ-રીસ અસ્પ-રીસ, *aspa-rîs*. See *અસ્પરાસ* *asparâs*.

અસ્પ-રીન અસ્પ-રીન, *aspa-rîn*. ના० નગદ, રોકડ, દોરો ; એક માપ અથવા જોખનું નામ ; એક સ્ત્રીકકાનું નામ. વિ० ઘોડાની

કીમત જેટલું. Subs. Ready money, cash; thread; name of a measure—weight; name of a coin.
Adj. Of the value of a horse.

اسپرک اسپرک, asparík. See اسپرک asparâs.

اسپرک اسپરک, asparun. See اسپرک asparîn.

اسپرک اسپرک, asparûn. See اسپرک asparîn.

اسپرک اسپرک-ماسا, asprûn-masâ. વિ. “અસ્પરક”
ના જેટલું જોડું—કીમતનું, દોરાનાં જેટલા અંદાજનું. Adj.
Of the size of *asparûn* (a kind of measure); of
the value of *asparun*. Comp. Av. اسپرک-ماسا

اسپرک اسپરک-માઝા, asparun-mazâ,
asparun-masâ. See اسپرک asparûn-masâ.

اسپرک اسپرک-માસા, asparûn-masâ. See اسپરک asparûn-masâ.

اسپرک اسپرک, asparak. ના. એક જાતનું પીલા રંગનું લાકડું,
કે જે રંગને માટે કામ આવેછે; એક જાતની વનસ્પતી; શમ-
શાદનું ઝાડ. Subs. A kind of wood of a yellow
colour, used in dyeing stuffs; a kind of herb;
the box tree. Per. اسپرک

اسپرک اسپરક-ચ, asparun-cha. ના. નગદ—રોકડખી.
Subs. Even ready money—cash.

اسپرک اسپر-રંજ, aspa-ranj. ના. બારી બોબે ખેંચનાર
ઘોડો. Subs. A draft-horse.

اسپرک اسپر-રک, aspa-raz. See اسپرک asparâs.

اسماء اسپ-راز, aspa-raz. નાં સો ઘોડા. Subs.
One hundred horses.

اسماء اسپرام, asparam. See اسماء asparam.

اسماء

اسماء અ-બીમ, a-bîm. વિં વગર ધાસ્તી—બિહીકતું; હિમ્મત-
વાન. Adj. Fearless, dauntless; bold. Contrast
Per. بيم

اسماء અસીમ, asîm. નાં રૂપું, ચાંદી. Subs. Silver; pure
silver; silver bullion.

اسماء અસીમ, આસીમ, asîm, âsîm. See اسماء asîm, âsîm.

اسماء અસ્મ, asma. નાં આસ્માન, આકાશ. Subs. The
sky, the firmament. Comp. Pehl. اسماء

اسماء આઈમ, âîm. કિં હમો આવીએ. V. We may
come; we come.

اسماء આયમ, âyam. सर्वं મને. Pron. To me.

اسماء એસમ, êsam. નાં કાઠી, લાકડું. Subs. Firewood;
wood. Comp. Pehl. اسماء

اسماء ખીજમ, khîjam. કિં હું ઉઠું, હું ઉઠુંચ. V. I may
get up; I get up.

اسماء આસ્માન, âsmân. See اسماء asma.

اسماء આસ્માન, âsmân. નાં આસ્માન. Subs. The sky.

اسماء આસ્માની, âsmânî. વિં આસ્માન—આકાશને લગતું;
આસ્માની રંગનું. Adj. Pertaining to the sky;
sky-coloured. Per. آسماني

۱۱۴۰۰ આસ્માન, *Āsmān*. નાં એક ફરેસ્તાનું નામ છે. કે
 જે આસ્માન ઉપર મવકકલ છે; સતાવીસમાં રોજનું નામ;
 આસ્માન, Subs. Name of an angel presiding
 over the sky; the 27th day of every month;
 the sky. Av. ۱۱۴۰۰, Per. آسمان

ખાસ્માન } અસ્માન, khasmân. નાં કીનો, વેર, કપટ, અદ-
ખાસ્માન } ખાઈ, દુશ્મની. Subs. Revenge, malice, ran-
cour; jealousy, enmity.

ਅਸਮ-ਖੁੰਦੇ, asma-khundê. ना० इरतो आस्मान.
Subs. The revolving sky.

آسمانہ آسمانہ, āsmānê. ना० आस्मान; छज्जु; छापर; छेरनो भाल. Subs. The sky; eaves; a roof; a story. Comp. Per. آسمانہ

آسمان زینا آسمان-زینا, asmân-zîvâ. ना० शोभयितुं
—सज्जगारेषु आसमान. Subs. The elegant—
adorned firmament. Comp. Per آسمان زیبا;
(see Patet Irânî.)

ખાશ્મ, khasmâm. નાં ખશમ, માડી. Subs. A
husband.

અંચેમાર, aêmâr. નાં ચુમાર, ગણત્રી, અડસટો.
Subs. Rough estimate; counting; computation.

જાલ એસ્મી, ēsmî. વિ० બાલવાનાં લાકડાંને લગતું. Adj.
Relating to fuel or firewood.

પ્રાપ્તિ અદીમશને, adîmashnê. નાં આહાતું, ઈચ્છતું, આદે-
શ કરવી. Subs. Loving, wishing ; desiring.

પ્રાપ્તિ અસ્મીન, asmîn. વિં રૂપેરી, ચાંદીની બનાવટનું.
Adj. Silvery ; made of pure silver.

પ્રાપ્તિ અસ્મીતુનતન, asmîtûnatan. કિં બખીઓ

પ્રાપ્તિ મારવો—ભરવો. V. To stitch closely.

પ્રાપ્તિ અ-ગદમન, a-gadman. વિં ખોરેહ—ઝલકાટ—દબ-
દબા વગરનું ; અપકીર્તિવાણું ; આબરૂ—માન વગરનું. Adj.
Void of lustre—brightness—pomp ; inglorious ;
having no respect—honour.

પ્રાપ્તિ અ-દમુન, a-damûn. વિં કચરા—છાણ વગર. Adj.
Free from rubbish—dirt—refuse, free from
dung of a bull, cow or buffalo. Contrast Per.

પ્રાપ્તિ

પ્રાપ્તિ અ-ચદમન, અ-જસ્ત, a-yadman, a-jast. વિં હાથ
લાંબો કીધા વગર ; માંચ્યા—હાથ ઓરીઆ—વિનંતી કીધા
વગરનું ; શક્તિ—જેર વગરનું ; મદદ વગરનું ; હાથ વગરનું,
તુંડું. Adj. Without stretching out the hand ;
without asking—begging—requesting ; having
no power—vigour ; destitute of assistance,
having no hands, having short arms. Contrast
Ar. يد (= the hand ; power).

પ્રાપ્તિ અ-જસ્તે-ગરીએ, અ-જસ્તે-ગીરીએ, a-jastê-
grôbê, a-jastê-gîrîê. વિં હાથ પકડ્યા વગર, દસ્ત-
ગીરી—મદદ વગર. Adj. Without holding the
hand (lit.), without any help—assistance.

جاست گروبه *a-jast-grôbê*. See جاسته گروبه *a-jaste-grôbe*.

آسمند *âsmand*. वि० झड़ुं, ओढ़ुं, सञ्चार्य विनाजुं.
 آسمند *âsmand*. Adj. False; untrue.

آدمدین *admudîn*. वि० तमाम, पूरुं. Adj.
 Whole, entire; perfect.

آسمون *asmun*. See آسم *asma*.

آگاهمانداری *a-gadman-kârî*. ना० वगर
 कीर्तिनी हलत, नूर—दख्खल वगरनी हलत. Subs.
 State of being without dignity—majesty, in-
 gloriousness, dishonourableness.

آश्मogh *âshmôgh*. See آश् *âsh*.

آدم *a-dîmê*. वि० रोशनी—डमस वगरनुं; अंधाई.
 Ad. Destitute of light—glare; dark.

آبیمگیرانتر *a-bîmgîn-tar*. वि० वधारे धा-
 स्ती डपअवनाई नही; वधारे बय वगरनुं. Adj. Not
 exciting more fear, more fearless.

آسمان *âsmaz*. See آسم *âsmand*.

آبیمار *abêmar*. वि० अगणित; बेहद. Adj. In-
 numerable; infinite. Comp. Per. بیمر *Av.*
 Rt. *آب* = to count.

آدم

آدم *a-dagar*. वि० भारी नहीं, हलकुं. Adj. Not
 heavy, light.

જીવન અદેર, adêr. શબ્દ ૦ અ ૦ નીચે, હેઠે. Prep. Below ; beneath.

જીવન અદેર, adêr. See જીવન adêr.

જીવન અ-દેર, a-dêr. વિ ૦ મોડું નહીં ; ધીસું નહીં. Adj. Not late ; not tardy. Contrast Per. ધીર

જીવન અ-દેલ, a-dêl. વિ ૦ બેદીલ ; નીરાશ થએલો ; હિમ્મત વગરનું. Subs. Disaffected ; dissatisfied ; disappointed ; spiritless. Per. બીડલ

જીવન અબીર, abîr. ના ૦ પેદેરણ, ખમીસ. Subs. A sort of shirt or frock.

જીવન અસર, asar. ના ૦ નિશાન, નેમ, શરૂઆત. વિ ૦ કદીમ, અસલી, જુનું. Subs. Any object set or taken up as a mark ; aim ; beginning. Adj. Old, antique.

જીવન { અસર, asar. વિ ૦ બેશુમાર, હદ વગરનું ; હમેશનું, અથુ.

જીવન { કનું, કુદરતી, પોતાની મેલે નીકલેલું. Adj. Endless, unlimited ; eternal, perpetual, natural, self-born.

જીવન અ-સર, a-sar. વિ ૦ માથાં—મથાલાં વગરનું ; સરદાર વગરનું, સરદાર વગર ; સેવટ—છેડા—અંત વગરનું. Adj. Having no head—top (lit.) ; destitute of a chief—leader ; endless, unlimited ; Av. અસર

જીવન આજીલ, âjîl. ના ૦ એક નદીનું નામ છે. Subs. Name of a river.

જીવન આસર, âsar. વિ ૦ જાહેર, આશકારા. ના ૦ માથું, સરદાર. Adj. Public, manifest, known far and wide. Subs. The head ; a chief.

એહર, éhar. નાં હર નસો, નજ સાત, બાહેણું, થુક. Subs.

Dry impurities (as hair, nails); filthiness.

Corrupt form of અસર

હસલ, hasal. નાં વગર બરશનુમનો મોબેદ. Subs. A

Mobed having no *Barshnuûm*.

અ-સ્રાએશન-ઓમન્દ, a-srâêshna-ômand.

વિં નહીં સંભલાવતો—ગાતો—બણતો. Adj. Not reciting—singing—praying.

અ-સરાએશને, a-sarâêshnê. નાં નહીં પાલવું—

પરવશી કરવી; નહીં ગાવું—બણવું. Subs. Not feeding—nourishing; not singing—reciting.

અ-સ્રાએશની, a-srâêshnî. See the preceding word.

અસરાસારાન, asarâsârân. નાં એક કોમ—

ટોલાનું નામ છે. Subs. Name of a tribe—nation.

અ-સ્રાઈદાર, a-srâîdâr. નાં નહીં પઢનાર—ગા-

નાર. Subs. One who does not recite—sing.

Comp. Av. અસરાસારાન

આસ્રાન, âsrân. નાં અથોરનાન. Subs. *Athornân* (the sacerdotal caste).

અસરાદન, asrâdan. ક્રિં ખુશી મેલવવી—ભોગવવી.

V. To enjoy; to experience pleasure.

અસરોમેન્દ, asarômênd. વિં નજ સાઈ—હર નસા

બરેણું. Adj. Full of filthiness—dry impurities.

અ-સરે, a-sarê. See અસર a-sar. અસરે a-sarê.

- અઞ્જેરશ, aêrash. નાં ગર. Subs. Kernel, pith.
- એઞ્જેરી, êêrî. નાં આદમી, મરદ; મરદાનગી; કરમા-
બરદારી, તાબેદારી. Subs. An individual, a man;
manliness; obedience, subjection.
- અ-દીરી, a-dîrî. વિં ઘણું મોડું અથવા ધીમું નહીં.
Adj. Not very late or slow. Contrast Per. دیر
- અબીરબા, abîrbâ. See abîr.
- અસરી, asarî. નાં અતીશયપણું, પુષ્કલતા; બેહદપણું.
Subs. Excess; abundance; infinity.
- અસરી, હેરી, asarî, hêrî. વિં ગલીચી—નજીશાતને
લગતું; હેર નસાવાણું. Adj. Relating to filthiness
—uncleanliness; full of dry impurities (as hair,
nails, &c.).
- અસરીઆ, asariâ. સંખ્યાં વિં દશ, ૧૦. Num.
Adj. Ten, 10. Ar. عشرة, عشر
- અ-સલીઆ, a-saliâ. વિં બુરું—ખરાબ નહીં તે.
Adj. Not bad—evil.
- આસરી, âsarî. નાં સરદારી, સરદારપણું. Subs.
Leadership; command.
- અ-સલીઆઈ, a-saliâî. નાં બદી—બુરાઈ વગર-
ની હાલત, વગર ખરાબીનું, બીગાડ—બદબખતી—કંગાલી-
અત વગરનું, વગર ગરીબાઈનું. Subs. Freedom from
evil—corruption, exemption from depravity—
badness, freedom from misfortune, wretched-
ness—penury.
- અ-સરેશ્ત, a-sarêshht. વિં ખમીર વગરનું, નહીં

ચુડેલું—મેલવેલું, અરાખ વજ્રદ—અશલતનું. Adj. Unleavened, not kneaded, not mixed up, of a bad nature—constitution. Contrast Per. سرشت

અસરેશ્તન, a-sarêshstan. ક્રિં અમીર નહીં કરવું; સાથે મેલવી નહીં નાખવું; આકાર નહીં આપવો. V. Not to leaven; not to mix together; not to form into shape. Contrast Per. سرشتن

અસરેશ્ત, a-sarêsh. See અસરેશ્તા a-sarêsh. ta.

આસ્રેસ, âsrêš. નાં કોઈબી જતની કસરતને માટેની જગા. Subs. A course or place for any kind of exercise. Comp. Per. اسریش

અગેરેસ્તે, a-gêrêstê. નાં અપવિત્ર મકાન નહીં તે, સોજું—સાફ—પવિત્ર મકાન; સાંકડી જગા નહીં. જૂં કૂં રહેલું; વિલાપ કીધેલો. Subs. Not an impure place; a clean—holy place; not a narrow spot. Past partic. Wept; bewailed.

અગેરીઝ, a-gêrîû. વિં સુરાખ નહીં પાડેલાં; નાકાં નહીં પાડેલાં. Adj. Not bored—perforated.

આસ્રીનશની, âsrînashnî. નાં બાંધવું, ગુંથવું, ગાંઠ મારવો. Subs. Binding, knitting, braiding, knotting.

આસ્રીનશને, âsrînashnê. See આસ્રીનશની âsrînashnî.

અસરીન, asarîn. નાં નલો. Subs. The bone of the leg.

અસરીને, a-sarîné. See અસરી a-saré.

۱۳۱۵۵ દો-સ્રીને, do-srîné. નાં ગાંડના બેઢ થાપા. Subs.

Two hips—thighs— buttocks. = Av. ۱۳۱۵۵ + ۹۴۱۵۵,

۹۴۱۵۵ = Av. ۱۳۱۵۵ = Sans. श्रोणि = Per. سرین

۱۳۱۵۵ હેર-ગંદાર, hêr-gandâr. નાં ગંધ—વાસ ભારતો નસો. Subs. Stinking dead matter.

۱۳۱۵۵ અબીરેદ, abîrêd. નાં મોબેદના એક પંથનું નામ છે, જેની જગા “હાવનાન” ની સામે તથા એતીની ડાબી બાજુએ હોએ છે. Subs. The name of one of the orders of Mobeds called *Abêrêt* (in Zend), whose assigned place is opposite to the *Hâvanân*, and on the left side of the *Zôti*. Comp. Pehl. ۱۳۱۵۵

۱۳۱۵۵ અ-સરીત, a-sarît. See ۱۳۱۵۵ a-saliâ.

۱۳۱۵۵ અ-સરીદે, a-srîdê. વિં નહીં ઢાંકેલું—છુપું; અહેર, સ્પષ્ટ. Adj. Not hidden—concealed; open, clear.

۱۳۱۵۵ આબરેદ, âbarêd. ક્રિં લઈ અથ. V. May carry.

۱۳۱۵۵ અ-સરીતરી, a-sarîtarî. નાં અપજશ—બદનામી વગરનું, નામવરી, ઈજત. Subs. Freedom from dishonour—infamy—blame; honourableness, conformity to the principles of honour.

۱۳۱۵۵ અ-સરીતર-ચ, a-saritar-cha. વિં વધારે ખરાબી કર્યા વગર. Adj. Without doing more harm—injury.

۱۳۱۵۵ અસ્રુનાન, આસ્રવાન, asrunân, âsравân. See ۱۳۱۵۵ âsrân.

અસરોબ, a-sarôb. વિ० નામશહુર, પ્રખ્યાત—અહરમાં નહીં આવેલું. Adj. Not renowned—famous; not well known. Contrast Av. *asarôb*

અસરોબ, a-sarôb. વિ० નામ વગરનું. Adj. Having no nails. Contrast Av. *asarôb*, *asarôb* Per.

આસ્રુએ, âsruê. ના० એક ટોલાનું નામ છે, કે જેનું કામ ખોદાતાલાની બંદગી કરવાનું તથા લોકોને ખોદાઈ મારગ બતાવવાનું છે; પરહેજગાર, અથોરનાન. Subs. The name of a sect whose object is to praise God and point out to men the divine path; a pious man; an *Athornân*. Comp. Av. *asrôb* Pehl. *âsruê*

અસ્રુબ, khasrub. વિ० નેકનામ, કીરતીવાન. Adj. Virtuous, good; possessing renown; glorious.

અસરોશ, a-sarôsh. વિ० નાકરમાન, કાકર, ખોદાને ખોદા કરી નહીં જાણનાર; ઉપરીના હોકમને તાબે નહીં રહેનાર; બેઅકલી. Adj. Disobedient; unbelieving; knowing not God as God; insubordinate; senseless. Av. *asrôsh*

આસ્રુઈ, âsruî. વિ० અથોરનાની. Adj. *Athornânî* (relating to the sacerdotal tribe).

અસરોશાવરજ, a-sarôshâvarz. ના० તાબેદાર નહીં, શાંબલવું નહીં; એખતીઆર કરનાર, આધીન નહીં રહેનાર, તુરચકાર—ઈનકાર કરનાર. Subs. One who does not bear obedience to, one who does not hear

(religious precepts), one who is not obedient—
submissive, one who treats with contempt

અપ્રત્યય, અપ્રત્યય = Av. *asrôshâvarz*, *asrôshâvarz* = Per. *asrôsh*

Av. Rt. *asrôsh* = Sans. *asrôsh* + *asrôsh* = Av. *asrôsh* = Per.

અપ્રત્યય અ-સરોશવરજ, a-sarôshvarz. See *asrôshâvarz*.
a-sarôshâvarz.

અપ્રત્યય અ-સરુયાદ, a-sarûyâd. કિં તે નહીં ગાએ ! નાં
નાકરમાની; સુસ્તી. V. May he not sing ! Subs.
Disobedience, insubordination ; indolence.

અપ્રત્યય અસરોશત, a-sarôshst. વિં નાકરમાન ; ધરમ ઉપર
કીદા નહીં. Adj. Disobedient, not devoted to
religion.

અપ્રત્યય અસ્રુશ્તાને, asrushtânê. નાં પવિત્ર આતશ
રાખવાની જગા, દરેમેહેર ; આતશમેહેરામ. Subs. A
place where sacred fire is preserved and kept
burning, a *Dare-mêhêr* ; an *Atash Beherâm*.

અપ્રત્યય અ-સરોશ્તી, a-sarôshstî. નાં નાકરમાની,
હોકમને તાએ નહીં થવું. Subs. Disobedience, insub-
ordination.

અપ્રત્યય અ-સ્રુદાર, a-srudâr. See *asrâîdâr*.
a-srâîdâr.

અપ્રત્યય આસ્રુગી, âsrugî. નાં અથોરનાનનો ધંધો—પેશો.
Subs. The vocation of a priest.

અપ્રત્યય દો-સરોબીન, dô-sarôbîn. વિં બે શીંગડાંવાળું.
Adj. Having two horns.

𐬀𐬎𐬌𐬎 અ-સ્રોબે, a-srôbê. નાં અણઘટતો શયુન—કરમાન. Subs. Without a word, an ill-spoken word, an unreasonable order. Contrast Av. 𐬀𐬎𐬌𐬎, 𐬀𐬎𐬌𐬎 = Sans. अवश. Av. Rt. 𐬀𐬎

𐬀𐬎𐬌𐬎 અહલુબ, ahlub. See 𐬀𐬎𐬌𐬎 ahlub.

𐬀𐬎𐬌𐬎 ગેરોબ, gêrôb. નાં પકડનાર; દસ્તગીર:—જેમકે 𐬀𐬎𐬌𐬎 “દસ્ત-ગેરોબ.” Subs. One that grasps—lays hold of; a helper:—as 𐬀𐬎𐬌𐬎 dast-gêrôb.

𐬀𐬎𐬌𐬎 દો-સ્રોબ, dô-srôb. નાં બે સયુન, બે નખ. Subs. Two words, two nails. 𐬀𐬎 = Av. 𐬀𐬎𐬌𐬎, 𐬀𐬎𐬌𐬎

𐬀𐬎𐬌𐬎 અસરે, asarê. વિં હદ—સીમા વગરનું. Adj. Unlimited, having no bounds.

𐬀𐬎𐬌𐬎 આસ્રુન, âsrûn. See 𐬀𐬎𐬌𐬎 âsrân.

𐬀𐬎𐬌𐬎 આસ્રુન, âsrûn. નાં પવિત્ર આતશની જાલવણી કરનાર; અશોઈ ઉપર કેદા થએલો શખ્સ; અયોરનાન; મોબેદ; દસ્તુર; એરવદ; ખોદાની બંદગી કરનાર; પરહેજગાર માણસ. Subs. A guardian of the sacred fire; one devoted to holiness; an *Athornân*; a Mobed—Dustoor; a Herbed; one who prays to God; a pious man. Comp. Pehl. 𐬀𐬎𐬌𐬎

𐬀𐬎𐬌𐬎 આસ્રુન, âsrûn. See 𐬀𐬎𐬌𐬎 âsrûn.

𐬀𐬎𐬌𐬎 આસ્રુન, âsrûn. ક્રિં તું બાંધ; તું કેદ કર. V. Tie—fasten (thou); confine—imprison (thou) (imper. 2nd sing.)

આસુન-ઓમન્દ, âsrun-ômand. વિ० અથોરનાનને લગતું. Adj. Relating to the *Athornan* (sacerdotal tribe).

આસુનશ, âsrunash. ના० અથોરનાન તેને. Subs. *Athornân* to him (lit.)

આસુની, âsrunî. ના० મોબેદનો ધંધો. Subs. The vocation of a Mobed—priest.

આસુનીહા, âsrunîhâ. ક્રિ० અ० અથોરનાન (મોબેદ—દસ્તુર) ને છાત્રે તેવી રીત. Adv. In a manner befitting an *Athornân* (Mobed—Dustoor).

આસુનશતે, âsrunashtê. ભૂં કૃં બાંધેલું. Past partic. Bound ; tied.

અદેરવંદી, adêrvandî. ના० ઉતરણ ; ઢલાવ. Subs. Declivity, descent.

હેરવંદી, hêrvandî. ના० સુકકા નશા ભરેલી હાલત. Subs. State of being full of dry impurities.

અદદ્રુનન્દ, a-dadrunand. ક્રિ० તેઓ નહીં લઈજાય. V. They may not carry.

આદદ્રુનન્દ, â-dadrunand. ક્રિ० તેઓ લઈજાય. V. They may carry.

આસુનીએદ, âsrunîéd. ક્રિ० બાંધે, કેદ કરે, બેડી યોએ. V. May fasten—confine—imprison ; may put in irons.

॥અસ્રુનસ્તન, âsrunastan. ક્રિ० બાંધવું, બેડી પોવી, કેદ કરવું, અટકાવવું, બંદીવાન કરવું. V. To fasten, to put in irons, to confine, to imprison ; to restrain.

અસ્રુનન, âsrunân. See ૧૧૧૧૧ âsrân.

અસ્રુનન્દ, âsrunand. See ૧૧૧૧૧ âsrunîêd.

અસ્રુન, âsrûn. See ૧૧૧૧૧ âsrân.

અસ્રુનચેહરે, âsrun-chêhrê. વિ० અથોરનાના ચેહરા જેવું, અથોરનાન જેવું. Adj. Like the face of an *Athornân*, like an *Athornân*.

અસ્રુનત, âsrûnat. ક્રિ० ધોએ. V. May wash.

અસ્રુનતે, âsrûnatê. ના० જે બાંધેલું તે; ગાંઠ; બાંધણી, લખત. Subs. That which is tied—bound ; a knot ; construction ; a bond, a document.

અજદરૂનતન, ajdarunatan. ક્રિ० દૂર કરવું ; કાપવું. V. To remove ; to cut, to clip.

અદદ્રૂનતન, a-dadrūnatan. ક્રિ० નહીં લઈ જવું ; પકડી નહીં રાખવું, છોડી દેવું, તજી દેવું. V. Not to carry ; not to catch hold of, to leave off, to forsake.

અસ્રુનતન, âsrunatan. See ૧૧૧૧૧ âsrunastan.

અસ્રુક, âsruk. See ૧૧૧૧૧ âsrûê. ૧૧૧૧૧ } âsrun.
૧૧૧૧૧

અસ્રુગાન, âsrugân. ના० ધર્મગુરૂઓ, મોબેદો, દસ્તુરો. Subs. *Athornâns* ; spiritual guides ; Mobeds ; Dustoors. Comp. Av. ૧૧૧૧૧

અસ્રુગી, âsrugî. See ૧૧૧૧૧ âsrunî.

અ-સર્દ, a-sard. વિ० થંડો થયા વગર, બિહીયા વગર; હિમ્મતભરેણું. Adj. Without becoming cold (lit.); not fearing. Comp. Av. *asard*

આબરત, âbarat. See *abîrêd* (a corrupt form of *âb*)

આબ-ગર્મ, âb-garm નાં હુંનું પાણી, આંસું. Subs. Warm water ; tears.

અસર-રોશન-ખોદાત, asar-rôshan-khôdât. નાં કુદરતી બેનેહાએત રોશની. Subs. Endless light of nature.

અસર-રોશની, asar-rôshnî. નાં બેહદ રોશની; પોતાની મેલે નીકલેલી રોશની; બેહશતના એક તબક્કાનું નામ છે, કે જે ગરોથમાનનીબી ઉપર છે. Subs. Endless light ; self-created light ; the name of one of the stages of heaven which is higher than even *Garothmân*.

અસર-રોશનીએ-ખુદાદ, asar-rôshniê-khudâd. See *asar-rôshan-khôdât*.

XV

અ-ઈન, a-în. સર્વેં આએ—એ નહીં. Pron. Not this.

અએન, aên. નાં આંખ, પાણીનો ચશમો. કોઈબી ચીજનું મૂલ. Subs. The eye ; a fountain, source ; the best part of anything. Comp. Pehl. *ay*, Ar.

અએવ, અયુ, એઉ, aêv, ayu, eû. સંખ્યાં વિં એક ;

એકબું; એક તરફ. Numer. Adj. One; alone, single; one side. Comp. Av. ek = Sans. एक = Pâz. ek = Per. یک

૪ અખ, akh. નાં દુવા, આશીરવાદ; ભાઈ. Subs. A blessing, a benediction; a brother. Per. اخ

૪ અ-ગવ, a-gava. વિં દલેર—હિમ્મતવાન નહીં તે, હીચકારૂં, બિહીકણ. Adj. Not brave—courageous, cowardly, timid.

૪ અ-ગો, a-gô. કિં ના કહે—ઓલ. વિં ગીરેબાન વગરનું. V. Don't say, don't speak. Adj. Having no collar or breast of a garment.

૪ અદુ, adu. નાં દુશ્મન, વેરી, શત્રુ. Subs. An enemy, a foe, an antagonist. Ar. عدو

૪ અ-દુ, a-du. વિં અરાબ—બુરૂં નહીં, નેક, બહુ, સારૂં. Adj. Not bad—wicked; good, virtuous, honest. (Comp. Prohib. $\text{a} + \text{r} = \text{ar}$ evil: as in ar ar)

૪ અયુ, યાવ, અદુવ, ayû, yâv, aduv. ઉભયાં અં યા, અથવા, કિંવા. Conj. Or, either. Per. یا

૪ અયો, ayô, નિશેં ઉપં વગર, ઉલટું, વિરૂધ્ધ. Negat. pref. Without, except, contrary to, opposite, against (as in ayômok).

૪ આઈન, âin. નાં તરેહ, રીતબાત, તરીકો, રવેશ. Subs. Manner, way, custom, law, usage. Per. آئین

૪ આયન, âyan. નાં લોટું, લોખંડ. Subs. Iron. Comp. Pehl. âhan , âsîn .

- ૪ ખએર, khaêr. નાં નેકી, ખુબી ; નેક. Subs. Goodness, virtue, merit ; good. Comp. Per. ^{خیر}
- ૪ ખીન, khîn. નાં કીનો, વેર, કપટ, દ્વેશભાવ. Subs. Revenge, enmity, spite.
- ૪ ખીવ, khîv. નાં મોહોડાનું પાણી, થુક. Subs. Water ejected from the mouth, spittle. Comp. Per. ^{خدیو}
- ૪ ખેર, khêr. નાં બક્ષેશ, નવાજેશ, ભેટ. Subs. Gift, present, favour.
- ૪ દાન, dân. કિં આજ્ઞાં તું બણ—સમજ. નાં એક જાતનો પ્રત્યય છે કે જેનો અર્થ રાખનાર થાયછે :—જેમકે ૪ આવ-દાન. V. Know thou, understand—feel thou ; a sort of suffix meaning holder, keeper : as in ૪ i.e. a water-keeper (lit.), a reservoir.
- ૪ દીન, દૈન, dîn, dayan. નાં દીન, ધર્મ. Subs. Religion, faith, any system of faith—worship. Comp. Pehl. ૪
- ૪ દો-દો, dô-dô. સંખ્યાં વિં બબે, બે અને બે, ચાર. Numer. Adj. Two by two, two and two, four, 4.
- ૪ યસ્ન, yasna. નાં આરાધના, ઈજશને. Subs. Adoration, worship, invocation, *yaçna*. Comp. Av. ^{𐬨𐬀𐬎𐬭𐬀}, Pehl. ^{𐬨𐬀𐬎𐬭𐬀}
- ૪ યાન, yân. નાં ખુશી, ખુરરમી ; નેકી. Subs. Pleasure, gladness, pleasantness ; virtue, goodness. Comp. Av. ^{𐬨𐬀𐬎𐬭𐬀}
- ૪ હીન, hîn. વિં શેતાબ, જલદી. કિં અં એ પ્રમાણે. સર્વં આએ. કેવલં અં અબરદાર રેહ ! Adj. Hasty, quick.

Adv. Thus, in this manner. Pron. This. Inter.

Have a care! Per. هين

૪૪ હીવ, hîv. વિં અરાબ. Adj. Bad, evil.

૪૪ હીર, hîr. નાં આતશ; બંદગી, એબાદત. Subs. Fire; prayer, worship, adoration.

૪૪ અએના, aênâ. નાં નાખુશ કરાવતું. વિં વગર ઠેરાવતું; થાકવી નાખતું. Subs. Causing to be displeased—uneasy. Adj. Undetermined; fatiguing. Comp. Ar. اينا

૪૪ અગના, a-ganâ. વિં નહીં તુટનાર—ભાગનાર—દેકે થનાર. Adj. Not breaking up, not falling to pieces, not being removed—driven away.

૪૪ અગુવા, a-guvâ. વિં સાક્ષી—સાહેદી વગરતું; નીસબત વગરતું. Adj. Having no witness, unconnected. Comp. Per. بي گواه

૪૪ અદના, adnâ. વિં નાધલું, હલકું, ઊતરતું. Adj. Small, insignificant, inferior. Ar. ادنا

૪૪ અદુખ, adukh. વિં સેહેલું—સાદું નહીં, બેલાયલું, બાહારી. Adj. Not simple, not easy, not unmixed, heavy.

૪૪ આઈને, âînê. નાં આઈનો, આરશી, તખતો. Subs. A mirror, a looking-glass, a pane of glass.

૪૪ હીવહા, hîvhâ. નાં અરાબી. Subs. Evil, harm.

૪૪ અગોહર, a-gôhar. વિં કમજાત. Adj. Of low birth.

૪૪ અએવ-અહલાશ, aêva-ahlâsh. નાં એક અશેમ. Subs. One *ashêm*.

અગોહરીહા, a-gôharîhâ. ક્રિ. અ. બેહુનીઆ-
દીથી. Adv. Ignobly, basely.

અએ-નાએ, aê-nâe. ના. એક વામ. Subs. One
fathom.

અદવાએ, advâê. ના. ચરવાની જગા. Subs. Pas-
torage, grazing ground.

અદવાજ, advâj. ના. આવાજ, શબ્દ, સાદ, હાંક મા-
રવો. Subs. Voice, sound, calling to, noise,
(other forms are અજ, અજ) Per. آواز

અદોશારમીહા, a-dôshârmîhâ. ક્રિ. અ. વગર પીઆરથી. Adv. Not affectionately. Contrast
Pâz. અપાઝ

અયોખશસ્ત, ayôkhshast. ના. ધાતુ. Subs. A
metal, a mineral. Av. અયોખશસ્ત

અગવાએશ, a-gavâêsh. વિ. ગવાહી—સાબેતી—
દલીલ વગરનું. Adj. Having no witness—proof—
demonstration.

અગવાહી, a-gavâhî. વિ. ખોટી સાબસી—દલીલવાળું.
Adj. Having a false witness—proof.

આઈન-આઈને, âim—âînê. વિ. પોતપોતાની મેલે ફરતું,
આઈનાની મીસાલ. Adj. Turning—revolving by
itself, like a looking-glass.

અ-દુઈસ્ર, અ-દોઈથ્ર, a-duîsra, a-dôîthra. વિ.
રતાંજણું, જેને નહીં દેખાય તે. Adj. Afflicted with
night-blindness, purblind, not seeing. Contrast
Av. પેહલ, Pehl. ખર

- ૪૪૪ અએવાન, aêvân. નાં મેહેલ, હવેલી, મ્હોટી ઈમારત.
Subs. A hall, a palace; a mansion, a large building. Per. ايوان
- ૪૪૪૪ અએવાનાન, aêvânân. નાં અએવાનો, મેહેલો, મ્હોટી ઈમારતો. Subs. Halls, palaces, large buildings.
- ૪૪૪૪ અગ-વાનાન, ag-vânân. નાં બદી—ખુરાઈ તોડનારા—નાશ કરનારા. Subs. Those who destroy—sweep away vice. Comp. Av. -â + Av. Rt. ۱۴
- ૪૪૪૪ અદનાવાન, adnâvân. વિં અદનાની મીશાલ, ઉતરતાંની માફક. Adj. Like low—worthless persons, like inferiors.
- ૪૪૪૪ આઈનેવાન, âinêvân. વિં આઈનાની મીશાલ—તરે-હું, ખોલું, અહેર. Adj. Like a looking-glass, manifest, clear.
- ૪૪૪ આઈનાન, âinân. નાં રસ્તાઓ, રીતિઓ. Subs. Ways, manners.
- ૪૪૪૪ અ-ગુસ-વરદ, a-gûs-varđ. વિં અએતરમાં—કાદવ કચરામાં નહીં ચાલનાર. Adj. Not moving about in filthiness—dirt.
- ૪૪૪ અએનાએ, aênâê. નાં નાખુશ—દલગીર કરવું. Subs. Displeasing, making sorry.
- ૪૪૪ અ-ગનાક, a-ganâk. વિં નહીં ડુંટનાર—ભાંગનાર. Adj. Not breaking up, not falling to pieces.
- ૪૪૪ અદવાક, અદવાએ, advâk, advâê. See ૪૪૪ advâj.
- ૪૪૪૪૪૪ અએનાએ-મેહાંન, aênâê-gêhân. નાં દુનિયાના

લોકોને નાપુશ કરનાર. Subs. One who displeases the people of the world.

૧૫૭૭૧૫૪ અ-ગના-કેશાન, a-ganâ-kêshân. નાં તુંટનારા તરીકાને લગતું નહીં તે, ગનામીનોના તરીકાને લગતું નહીં તે. Subs. Not relating to the law of one that falls off or decreases, not pertaining to the way—custom of *Angra-minô*.

૧૫૭૭૧૫૪ અદવાએ-ગેહાંન, advâê-gêhân. નાં જેહાંનનો આવાજ, દુનિયાનો પોકાર. Subs. The voice of the world, the opinion of all men. Per. آواز جهان

૭૫૪ અએવાજ, aêvâz. કિં અં એ રવેશે, એ પ્રમાણે, મુકરર. Adv. In this manner—way, settled, certain, certainly, positively. (Comp. ૭ + જ = Per. وجہ)

૭૫૪ અએ-વાજ, aê-vâz. વિં બાજમાં નહીં બોલતું, બ્યાન વગર, વાચા વગર. Adj. Not speaking with closed lips; without description—narration, without speech. (Comp. ૭ + જ = Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. वाचा.)

૭૫૪ અદવાજ, advâz. વિં જહેર, બોલતું, દેખઈતું, પ્રસિધ્ધ, એખતું, એકજ. કિં અં અશુસન, મુકરર, એખતું, એકજ. નાં આવાજ, પોકાર, બાંગ, કલામ, વખાણ, મશહુર થતું. Adj. Manifest, open, evident, published, alone, only one. Adv. Particularly, especially. Subs. Sound, voice, bawling, a word, a speech, praise; becoming renowned. (See અદવાએ advâê.)

અવજ, avâz. શબ્દ અં પાછું, પછી. Prep. Back, again, afterwards.

આવજ, âvâz. નાં સાદ, બોલાવડું. Subs. Voice, calling some one.

અએવ-આજ, aêva-âzî. નાં એક લોભી માણસ. Subs. An avaricious—covetous man.

અદવાએહ, advâêh. કિં અં અશુશન. Adv. Particularly, especially.

અદવાજએ, advâzâê. નાં જહેરી, મશહૂરી, આવજ. Subs. Fame, renown; noise, report. (See અવ advâz.)

અદવાજએ, advâzâê. See અવ advâzâê.

અદવાજ, advâzî. નાં જહેરાત; પોકાર—આવજ —હાંક મારવો. Subs. Publicity; vociferating, calling (some one), bawling, shouting.

દો-વાજએ, dô-vâzâ-ê. નાં બે જન એક વલગી બાજ લઈને. Subs. Two persons coming into close contact with a *Bâj*.

અદવાજ, advâzî. નાં આવજ, પોકાર, આવજ મારવો. Subs. Sound, a loud cry, noise, bawling. Comp. Pehl. અવ, અવ

અએન-આજ, aên-âzî. નાં લોભી આંખ. Subs. A greedy—covetous eye.

અદવાજ, આવજ, અએવાજ, advâzî, âvâzî, aêvâzî. નાં આરાસ્તગી, શીંગાર, ફરીઆદ, પોકાર.

Subs. Preparations, decorations, a complaint, a loud cry. Per. *ایواز*

જોડ્યું અદુ-આજ, *adû-âzî*. નાં લોભી દુશ્મન. Subs. An avaricious enemy, a covetous foe.

જોડ્યું આવાજ, *âvâzî*. વિં આવાજથી ભરેલું; મશહુર, વખણાએલું, શીખામણની રીતે. Adj. Full of noise—clamour (lit.); renowned, famous; by way of advice.

જોડ્યું અએવાજગાન, *aêvâzîgân*. વિં વધારે બોલાએલા; વખણાએલા. Adj. Plu. Much talked of; famous.

જોડ્યું અદવાજગાન, આવાજગાન, *advâzîgân, âvâzîgân*. Plu. of જોડ્યું, which see.

જોડ્યું આવાજે, આવાજે, *âvâzê, âvâchê*. નાં આવજ, શરોદ. વિં ફેલાવો પામેલું, મશહુર થયેલું. Subs. Sound, a song, a tune. Adj. Spread, diffused, widely known. Per. *آواز* = Av. *avâz* + =

જોડ્યું અદવાજ, *advâzî*. નાં કલામ, આવજ; નીશાન પીછાન; વખાણ. કિં અં બોલ્લી રીતે. Subs. A word, sound, voice, acquaintance with, knowledge, fame, renown. Adv. Openly, plainly.

જોડ્યું અદવાજે, *advâzê*. નાં મ્હોટે બોલનાર, ખુબ પાડનાર, શોર કરનાર. Subs. One who speaks loudly, one who bawls out—raises up the voice. (See જોડ્યું *âvâz*.)

જોડ્યું અએ-વાવર, *aê-vâvar*. વિં આવર—બહસેદાર—કબુલ નહીં, કબુલાત વગરનું. Adj. Not credible—

faithful, not acceptable—believable. (Comp. $\text{વ} + \text{જા} = \text{Per.}$ باور)

જાણ અદવાજ-ર, advâz-ra. નાં મારો આવાજ, માફે બ્યાન.
Subs. My voice—sound, my description.

જાણ આખ-અવર, âkh-avar. નાં ખરતર—હંચી દોવા.
Subs. A sublime benediction, a blessing exalted in nature.

સજા અએવાજ, aêvâz. વિં શીંગારેણું, આરાસ્તે કીધેણું.
Adj. Adorned, decorated.

જાણ અ-દોખત, a-dôkht. વિં સંબંધ વગરણું, સંબંધ નહીં
ધરાવનારું. Adj. Unconnected, irrelative.

જાણ અ-બોખત, a-bôkht. વિં નાખાલેશ, ગડણું. Adj. Not
pure—unmixed; turbid.

કોશેશજાણ અયોખતોમંદ, ayôkhtômand. વિં કોશેશવાણું,
એહેનણું, તેજવાણું. Adj. Endeavouring, exerting,
labouring, brisk, sharp. (Comp. જાણ + કોશેશ =
Av. Rt. ક્ષમ = Sans. युज् = to endeavour. જાણ =
Sans. युक्ति.)

જાણ અયુખતાર, ayukhtâr. નાં દોડનાર, કુદનાર, ઝડ-
પવાણું, તેજ ચાલનાર, દોડાવનાર, સવાર, લડનાર, લડાઈ કર-
નાર, હોમલો કરનાર, મોરાદ રાખનાર, કોશેશ કરનાર. Subs.
One who runs—jumps, quick, one who goes
fast, one who makes run; a rider, a fighter, a
warrior, an attacker, one who entertains hopes,
one who endeavours—exerts. (See કોશેશજાણ)

જાણ અયોખતારી, ayôkhtârî. નાં કોશેશ, યુક્તિ, ઉદ્યોગ,

ઉજમ. Subs. Effort, endeavour, exertion, activity. (See ૩૬૫૫૫૫)

અયુક્તારીહા, ayukhtârîhâ. ક્રિં અં ઉદ્યોગ-ની રીતે, અનુભવ પ્રમાણે. Adv. Industrious, experimentally, in a familiar manner.

અ-દોક્તી, a-dôkhtî. નાં એકાયા વગરની હાલત, સંબંધ વગરની હાલત. Subs. The state of being not joined—associated.

અ-બોક્તશની, a-bôkhtashni. વિં છુટકારો આપનારું નહીં. નાં છુટકારા વગરની હાલત. Adj. Not giving release. Subs. State of being not released.

અ-બોક્તશને, a-bôkhtashnê. નાં નહીં છુટકો કરવું. Subs. Not releasing.

અયુક્તીદન, ayukhtîdan. ક્રિં સેતાબ ચાલવું, દોડવું. V. To walk or run fast. (See ૩૬૫૫૫૫ ayôkhtomand.)

અ-દોક્તન, a-dôkhtan. ક્રિં નહીં સીવવું—સાંધવું—એડવું, સંબંધ ન કરવો, દુધ ન દોહોવું. V. Not to sew, not to stitch, not to join—associate—attach, not to milk. Contrast Per. دو شیدن - دوختن

અ-બોક્તન, a-bôkhtan. ક્રિં છુટકારો ન કરવો, છોડવવું નહીં. V. Not to release—liberate.

અયુક્તન, ayukhtan. ક્રિં કોશેશ કરવી, ઉદ્યોગ કરવો, ઉજમ કરવો. V. To endeavour, to strive, to be active, to work, to long for work.

અયુજીદન, yujîdan, yudîtan. ક્રિં લડાઈ

કરવી, લડવું, તંટો—જઘડો કરવો. V. To fight, to wage war, to war against, to quarrel, to fall out, to brawl, to break with. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. युष् = to fight.

૧૧૯૫૪ યુજીદન, yujīdan. કિં બાંધવું, જોડવું, મજબુત કરવું. V. To tie, to bind, to connect, to strengthen. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. युज् = Per. یوچیدن

૧૧૯૫૪ અ-દોખ્તે, a-dôkhtê. બૂં કું નહીં સીવેલું; નહીં તમામ થાયલું; નહીં સાંધેલું—દોહવેલું; અદા નહીં કરેલું. Past. part. Not sewn, unstitched; not milked; not fulfilled.

૧૧૯૫૪ અયુખ્તગી, ayukhtagî. નાં કોશેશ. Subs. Effort, attempt, endeavour.

૧૧૯૫૪ અએવ-હમ, aêva-ham. કિં અં એક સાથે, એક પુરૂં. Adv. All in one.

૧૧૯૫૪ અબુ-અમ, abû-am. નાં માબાપ. Subs. Parents.

૧૧૯૫૪ ખીન-હમ, khin-ham. નાં પુરો કીનો. Subs. Full revenge.

૧૧૯૫૪ અએવાર, aêvâr. નાં ઓઝરન જેહુનો વખત, સાંહાંજ, નમતો પોહોર. Subs. The time of *Ozîran*; evening time; this word may also be pronounced “ûzêiar,” “ûzaîarê,” “azuarê.” Per. ایوار

૧૧૯૫૪ અ-ગોહર, a-gôhar. વિં બદ અસલ, બદખત; વગર કરન્દનું, બેઅક્કલ, બેએલમ; વગર શુભનું, ખરાબ ખવાસનું. Adj. Bad by nature, of a base or mean origin, having no issue; senseless, unwise, unlearned; having no merit—excellence. Per. بی‌گور

॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ અસવાર, asvâr. નાં લશકરી સવાર. Subs. A cavalier.

॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ દો-ગોહર, do-gôhar. વિં એ જાત—તોખમનું. Adj. Of two breeds—families.

॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ યાવાર, યાવર, yâvâr, yâvar. નાં મદદગાર. Subs. A helper, a protector. Comp. Per. یاور

અ-ગોહરી, a-gôharî. બાવં નાં બદજાતી, બદગોહરી, અસીલપણાં વગરનું, કાજી. Subs. abst. Evil—depraved nature, ignoble—mean birth, low—vulgar descent.

અ-ગવારશનીહા, a-gavârashnîhâ. કિં અં નહીં ખાવાથી, ભુખું રહેવાથી; હજમ નહીં થવાથી. Adv. Without being eaten, being in a state of hunger; without being digested.

અ-ગોહરયાન, a-gôharyân. નાં ખવાશ નહીં રાખનારાં, જુનીઆદી નહીં રાખનારાં. Subs. Those who are of a low or mean origin, those that are ignoble or base-born.

અ-ગવારીદન, અ-ગવારસ્તન, a-gavârîdan, a-gavârastan. કિં હજમ નહીં કરવું; નહીં ખાવું. V. Not to digest, not to eat. Contrast Per.

گواریدن

અ-ગવારીદન, â-gavârîdan. See ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ a-gavârastan.

અ-ગોહરીદન, a-gôharîdan. કિં એક ચીજને બીજી ચીજમાં બદલ નહીં કરવી. V. Not to exchange one thing with another. Contrast Per. گواریدن

અગવારુનોમંદ, a-gavârunômand. વિ. ધાત-
કીયણાં વગર; ભયંકર નહીં તે; ધાયલ—જખમી નહીં. Adj.
Not wicked; not horrible—terrible; not wound-
ed—hurt.

અએવારે, aêvârê. See ૐ aêvâr.

અએવારગી, aêvâragî. ના. સાથે મલીનતું.
Subs. Mixing together.

અએવારેહ, aêvârêh. વિ. સાંજને લગતું. Adj.
Relating to evening.

અગોહરે, a-gôharê. વિ. બદજાત, ખરાબ જુનીઆદતું.
Adj. Low-born, of ignoble birth. Per. گور

અગોહર-ઝાએ, a-gôhar-zâê. વિ. અસીલ નહીં
પેદા થયલું, બદઅસીલ. Adj. Born of a base or
low origin.

અએવક, aêvak. વિ. એક. ક્રિ. અ. એક મરતમે.
Adj. One. Adv. Once, one time.

અ-ગંગ, a-gang. વિ. મુચું નહીં, બોલતું. Adj. Not
dumb, speaking. Prohib. * + * = Per. گنگ

અ-ગંદ, a-gand. વિ. ગંદગી વગરતું, ગંદ વગરતું. Adj.
Having no stench—offensive odour, not filthy.
Prohib. * + * = Av. * = Per. گند

અ-જુદ, a-jud. વિ. જુદું—હલાએહું નહીં. Adj.
Not different—separate—distinct.

અ-દુઈ, a-duî. વિ. બેફરેબ; ફરેબ નહીં દેનારે, ઠાગો નહીં
કરનારે; ધાસ્તી વગરતું, બોદાતાલાના ચુલો મધેનો એક ચુલ.
Adj. Void of deceit—fraud; undeceiving;

fearless, without dread—apprehension ; one of the attributes of God. (Comp. Prohib. * + ં = Av. 𐬨𐬀𐬢𐬀; Av. Rt. 𐬨𐬀 = Sans. दम् = to deceive.)

અમ્ય અ-દુદ, a-dûd. વિં ગમ—શોક વગરનું ; દમ—નક્સ—ધુમાડા વગરનું. Adj. Having no grief—sorrow ; having no breath—smoke. Per. 𐬨𐬀𐬢𐬀

અમ્ય અ-યનગ, a-yanag. વિં વગર શીકલ—રવેસનું ; બદ-શીકલ. Adj. Shapeless, grotesque, not customary, ugly.

અમ્ય અયને, આહન, a-yanê, âhan. નાં લોદું. Subs. Iron.

અમ્ય અવે, અએવે, avê, aêvê. શબ્દં અં વગર. Prep. Without, except.

અમ્ય અએ-વદા, અએ-વેહ, aê-vadâ, aê-vêh. વિં બહું—સારું નહીં. Adj. Not good, not respectable—honorable, not excellent. ં + ં = Av. 𐬨𐬀𐬢𐬀 = Per. 𐬨

અમ્ય અગેનશ, agênash. હબયાં અં એ તે, એ તે શખસ. Conj. If he, if that person.

અમ્ય અ-ગુયા, a-gûyâ. વિં નહીં બોલનારું, વગર જખાનનું, મુગું. Adj. Not speaking, dumb, tongueless, destitute of the power of speech. Contrast Per. 𐬨𐬀

અમ્ય અ-ગોશ, a-gôsh. વિં કાન વગરનું, ખરાબ કાનનું, વગર મુણાનું. Adj. Without an ear, having no ears, without a corner. Prohib. * + ં = Av. 𐬨𐬀𐬢𐬀 = Per. 𐬨𐬀, 𐬨𐬀

૪૫૪ અ-જુશ, a-jûsh. વિ० ચાહ—મરજી—ધ્યાર—મોહોબત વગરનું. Adj. Unwished, having no desire, devoid of love—affection, without friendship.

Prohib. * + જ = Av. Rt. જ = Sans. जुष्.

૪૫૪ અ-જેશ, a-jôsh. વિ० જેશ—બલ—જેસ્તા વગરનું. Adj. Without agitation, excitement, powerless, without strength. Prohib. * + જ = Per. جوش

૪૫૪ અદ-ન્યા, અએ-ન્ય, adnyâ, aênnya. વિ० બીજું; શબ્દ ૦ અ ૦ શેવાએ. Adj. Another, further. Prep. Except. Av. * = Sans. अन्य.

૪૫૪ અદ-ન્યા, adanyâ. ક્રિ० અ ૦ બીજું; ફરીને. ના ૦ કોઈને સાદ મારવો, પોકાર, ફરશંગના છ હીસ્સાનો એક હીસ્સો. Adv. Further, again. Subs. Calling out some one ; bawling ; one sixth of a *farsang*.

૪૫૪ અ-દુશ, અ-દુઝ, a-dûsh, a-dûzh. વિ० ખરાબ નહીં તે, સારું. Adj. Not bad, good. Prohib. * + જ = Av. * = Sans. दुष्, दुस्, दुर्.

૪૫૪ અ-દોબા, a-dôbâ. વિ० બેવડું નહીં, વગર પરનું. Adj. Not two-fold, not double, without a fold—layer.

૪૫૪ અયોશ, અએવશ, ayôsh, aêvash. સર્વ ૦ તે, તેજ, યા તે ; કોઈ, બીજે ; લોક, શખસ. વિ० અકલમંદ. ના ૦ આવાજ આપવો ; હાંક મારવો. ક્રિ० અ ૦ ફરી, વધી. Pron. He, the same, or he ; some one, other, people, person. Adj. Sagacious, intelligent. Subs. Calling out ; raising the voice. Adv. Again, another time, once more, also.

અ-યોશ, a-yôsh. વિં એસ્તેએ—તજવીજ નહીં કીધેલું.

Adj. Not searched after diligently, not inquired into. Prohib. * + જ = Per. یوش

અ-યોશ, અ-યોજ, a-yôsh, a-yôzh. વિં પાક—પવિત્ર નહીં, નાપાક, અરાખ. Adj. Not pure, not free from defilement, unholy, unclean, bad. Prohib. * +

જ = Av. અયોશ, અયોજ = Sans. योक्.

અયોશ, ayôsh. કિં અં નહીંતો. If not, otherwise, or else.

દાની, dâni. કિં તું જણ, તું સમજ. V. Know thou, understand thou (imper.)

યાવશ, yâvash. હજયાં અં યા તે. Conj. Or he.

હેરી, hêrî. વિં સુકકા નશાને લગતું. Adj. Relating to dry impurities.

અએવ-ગાહ, aêva-gâh. નાં એક વખત, એક જગા, એક ગેહ. Subs. One time, one place, one Gêh.

જ = Av. અએવ + જ = Av. અજ, Sans. गतु, Per. گد

અ-ગંદહા, a-gandhâ. નાં અરાખ ગંધો—વાસો, વિં ગંધ વગરનું. Subs. Offensive odours, stinks, effluvia. Adj. Free from stinks, having no offensive smell. Prohib. * + જ = Av. અગંદહા =

Per. گند = ૭ plural suf.

અ-દોશી, a-dôshî. વિં હુરાઈ વગરનું, નેક, બહું. Adj. Free from evil—badness; virtuous, good, gentle.

જાન્યવાર આઈને-જાહ, âinë-jâh. ક્રિં અં બુઝેરગીની રીતે, બુઝેરગી મુજબ. Adv. By way of greatness—exalted dignity, according to high position.
 ૪ = Per. آئين + ۴ = Per. جاء

જાન્યવાર આઈનેહા, âinëhâ. નાં આઈનાઓ ; રીતિઓ. Subs. Mirrors, looking-glasses ; manners, customs, usages.

જાન્યવાર ખીનીહા, khînihâ. ક્રિં અં કીના—કપટથી. Adv. Revengefully, spitefully, vindictively.

જાન્યવાર દાનીહા, dânihâ. ક્રિં અં જણવાથી, બુજવાથી, જણીને, બુજને. Adv. Knowingly, with knowledge, designedly, intentionally.

જાન્યવાર હીનીહા, hînihâ. ક્રિં અં હીણાપણાથી. Adv. Base-ly, vilely, meanly.

જાન્યવાર અ-દોશ-યાવર, a-dôsh-yâvar. નાં બુરી મદદ નહીં કરનાર ; બુરૂં નહીં પામનાર. Subs. One that does not offer evil assistance, one who does not obtain ill amends.

જાન્યવાર અયોશાન, ayôshân. નાં વીવંધહાનના બાપનું નામ. Subs. Name of the father of *Vivangahân*.

જાન્યવાર અ-દોઝખાર, a-dôzhkhâr. See જાન્યવાર a-dôzhkhâr.

જાન્યવાર અ-દોઝખાર-તર, a-dôzh-khâr-tar. વિં વધારે ખરાબ નહીં આહનાઈ, વધારે દલગીર નહીં, વધારે આશાનીવાલું. Adj. Not wishing more ill, not more sorrowful—afflicted, having more convenience.

જોડ-અચર્ય અચો-શા-મરૂત, અએવ-ગાહ-મરૂત, ayô-shâ-mrût, aêva-gâh-mrût. એક વખત બોલાવું—પઢાવું. Spoken or recited only once. અ = Av. અ + અ = Av. અ = Sans. ગાતુ = Per. અ + જોડ = Av. અજોડ = Sans. બ્રૂત.

અચર્ય અ-દોઝખાર, a-dôzhkhâr. વિ. મુશ્કેલ—કઠણ નહીં તે; નાચુશ. Adj. Not difficult—hard ; displeased.

અચર્ય અ-દોશારમ, a-dôshâram. વિ. પીયાર નહીં ચેલવો, પીયાર—મોહોબત વગર, પીયાર નહીં બતલાવનારું, ચુશ નહીં, ચુશી વગર. Adj. Not winning affection, not securing love, not setting one's affections on, displeased, without inclination—will. Contrast Pâz. અચર્ય

અચર્ય અ-દોશારમીહા, a-dôshâramîhâ. કિ. અ. મોહોબત ભરેલી રીતે નહીં, નાચુશ રીતે, વિચારની રીતે નહીં. Adv. Not in a loving manner, in a displeasing way, not affectionately.

અચર્ય અએ-વદાઈ, અએ-વેહી, aê-vadâî, aê-vêhî. વિ. બલાઈ—નેકી વગરનું. Adj. Devoid of goodness, not having virtue—probity.

અચર્ય અ-ગોશી, a-gôshî. વિ. ચુણાદાર નહીં, ચુણાવાળું નહીં. Adj. Not cornered, not angular.

અચર્ય અ-ઝુશી, a-zushî. વિ. આહેશ વાળું—મરજી પ્રમાણેનું નહીં, નારાજ, નાચુશ. Adj. Not desirous, not according to one's wish, displeased, indisposed. Prohib. અ + અ = Av. અજી

અ-જોશી, a-jôshî. વિં જોશવાળું નહીં. Adj. Not excited, not passionate, not heated, not effervescing—boiling.

અદ-આઈ, adanyâi. વિં બીજા દરજ્જાનું. Adj. Of the second order, secondary.

અ-દોશી, a-dôshî. નાં દોષ વગરની હાલત, નામરજી, નાખુશી, નિર્દોષપણું, પવિત્રાઈ; કિં તું ના ચાહ—મરજી ના કર. Subs. Freedom from fault—sin—offence; disinclination, dislike, displeasure; innocence, harmlessness, purity, sinlessness. V. Do not love—like, don't be inclined. Prohib. + અ = Av. અ = Sans. दुश्.

યાવશશ, yâvashash. નાં તે પામવું. Subs. Obtaining it.

અ-યોઝ-દખશક, a-yôzh-dakhshak. નાં નાપાક અસલત, બદખાશીઅત, અરાખ નિશાન. Subs. Impure nature, evil disposition; a bad symptom.

અ-યોશદાસ, a-yôshdâsra. વિં અપવિત્ર. Adj. Impure, defiled, unclean. Comp. Av. અપવિત્ર

અ-યોશદાસી, a-yôshdâsrî. નાં અપવિત્રાઈ, નાપાકી, નજસાઈ. Subs. Impurity, defilement, filthiness, uncleanliness. Av. અપવિત્ર

અ-યોઝદાસ-ગાહ, ayôzhdâsr-gâh. નાં અપવિત્ર—ગલીચી ભરેલી જગો. Subs. An impure—filthy place.

અ-યોઝદાસીની-દારી, ayôzhdâsrîni-dârî. વિં અપવિત્રાઈ કરનાર. Adj. Causing impurity.

અ-દોશ-જદમન, a-dôsh-jadman. વિ० ખરાબ
લાયગતું નહીં, બદબખ્ત—હીન કપાલતું નહીં, કમ નમ્રીય નહીં.
Adj. Not unfortunate, not unlucky, not ill-
starred.

અ-દોશ-યદમન, a-dôsh-yadman. વિ० ખરાબ બેર
—કૌવતતું નહીં. Adj. Not of an evil strength, not
relating to bad power—vigour.

અ-દોશીનીદન, a-dôshinidan. કિં નહીં આહવું,
ધ્યાર ન રાખવો. V. Not to love, not to have a
liking for.

આયને-હીને, âyanê-hîne. નાં પોલાદ. Subs.
Steel.

અ-દોશ-બોરદાર, a-dôsh-bôrdâr. નાં ખરાબ
રીત નહીં વાપરનાર, નકારી રીત નહીં ચલાવનાર. Subs.
One who does not use a bad practice, one that
does not put in practice an evil custom. Prohib.
+ અ = Av. અ + અ = Av. અ

અ-જોશીદાર, a-jôshîdâr. નાં બેશ—ઉલટ નહીં
આપનાર. Subs. That which does not excite—
stimulate, one who does not give encourage-
ment—inducement.

અ-દોશીદાર, a-dôshîdâr. નાં સાફ નહીં આહના-
ર, ધિક્કારનાર; નહીં દોહનાર. Subs. An ill-wisher, a
hater, a despiser, one who does not milk.

અ-ઝુસીદન, a-zûshidun. કિં નહીં આહવું, મરજી
નહીં કરવી, ધિક્કારવું. V. Not to love, to hate, not

to be inclined—pleased. Contrast Av. Rt.

જુષ = Sans. जूष.

જોશીદન, a-jôshidan. કિં નહીં ઉકલવું, એશ નહીં કરવો, એશ નહીં આપવો. V. Not to boil, not to cause effervescence, not to ferment, not to agitate. Per. جوشیدن

દોશીદન, a-dôshîdan. કિં નહીં દોહોવું. V. Not to milk. Contrast Per. دوشیدن

અયોઝ-દરમાન, ayôzh-darmân. વિં નાપાક—ગલીચ દવા. Subs. An impure medicine.

દો-ઘનશન, dô-ghanashna. વિં બે ઘણું, બે વખત. નાં બે ઘણું મારવું. Adj. Two times, twice as much. Subs. Striking twice.

અ-દોશનામી, a-dôshnâmî. વિં બદનામી વગર—જું, દામીજ નહીં. Adj. Free from ignominy—infamy, not damaged. Contrast Per. دشنام

અ-દોશવાર, a-dôshvâr. વિં મુશ્કેલ—કંટાળા ભરેલું નહીં, સહેલું. Adj. Not difficult—tedious; easy.

અ-દોઝખારી, a-dôzhkhâri. નાં બદ નહીં આહનાઈ, નેક આહનાઈ, નેક આશાની. Subs. Not wishing ill, wishing happiness to, good convenience.

અ-દોશવારી, a-dôshvârî. નાં મુશ્કેલી વગરની હાલત, પીડા—હઃઅથી વેગલાઈ. Subs. Freedom from difficulty, state of being without trouble.

Prohib. + دشاوي = Per.

અગોબાનદ, a-gôbânad. કિં નહીં બોલાવે—કેહેવડાવે
—પઢાવે. V. May not cause to speak—utter—
recite.

અગવશની, a-gavashnî. વિં વાચાવાણું નહીં, બોલ-
કણું નહીં, મુગું. Adj. Speechless, not speaking—
talkative, dumb.

અજેદાની, અજે-રશની, a-jôdânî, aê-rashnî. વિં
જવાની વગરનું. Adj. Without the vigour of
youth. Contrast Av. *âjâdân*; *âjâdân* (plur. gen.)

અયુજાની, ayûjânî. નાં કોશેશ, ધંધો. કિં તું કોશેશ
કર. Subs. Exertion, endeavour, trade, busi-
ness, occupation. V. Exert thou (imper.)

અયોશોસ્ત, ayôshôst. See *ayôkhshôst*.

ખીન-શોસ્ત, khîn-shôst. કિં કીનો ધોઈ નાખીઓ,
કીનો કાઢી નાખીઓ. V. Wiped off rancour, washed
off vindictive feelings (past tense).

અયોશોસ્તીન, ayôshôstin. વિં ધાતુનું. Adj.
Made of metal; consisting of metal.

અગોશો-સ્રુતે, a-goshô-srûtê. વિં કાને નહીં
સાંભલેણું, નહીં શીખેણું. Adj. Unheard by the ear,
not learned. Prohib. *અગોશો-સ્રુતે* = Av. *âgoshô-srûtê* = Per.

گوش + آشنه = Av. *âgoshô-srûtê*

અજનશને, a-janashnê. નાં નહીં મારવું. Subs.
Not beating—striking.

અજેદાન, a-jôdân. વિં જવાન નહીં તે. Adj. Not
young.

અ-દોઝવરશતે-વરજી, a-dôzhvarashtë-varzî. નાં છુટું કામ નહીં એખતીઆર કરનાર, નેક કામ કરનાર. Subs. One who does not choose evil actions; one who practises virtuous deeds.
Comp. Av. + + + + +

અ-ગોબાક, a-gôbâk. વિં સાક્ષી વગર. Adj. Without any witness.

અ-દોશક, a-dôshk. વિં અરાખ—જનાકાર નહીં. Adj. Not bad, not adulterous.

અ-દોશે, a-dôshê. વિં આદેશ—મતલબ વગર; અરાખ મતલબ, ઈચ્છા. Having no desire—inclination, without any purpose—intent; evil design—inclination—desire.

અબુશે, abûshê. વિં પાક, અશો. Adj. Holy, pure.

અયોદાક, ayôdak. See aêvadâdê.

દો-ગોશે, dô-gôshê. વિં બે ખુણાનું. Adj. Having two corners, biangular. Per. دو گوشه

અ-ગોબાગી, a-gôbâgî. વિં ગવાહી—કેહેવત વગરનું; સચુની—આહોશીયું નહીં તે. Adj. Without testimony—popular saying—adage; not obstinate—stubborn.

અ-દોશગી, a-dôshgî. નાં અરાખી—ખદીની હાલતથી વેગલાઈ. Subs. Freedom from evil—vice.

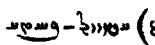
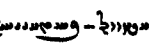

અ-દોશેઈ, a-dôshêi. વિં વગર આદેશનું, અણગમતું. Adj. Without inclination—desire, not pleasing.

જોડવાળું અ-દોશક-મરજ, a-dôshk-marz. વિં નેહુમરજ નહીં કરનાર. Adj. Not committing the crime of adultery—fornication.

જોડવાળું અ-ગોશ-કશીદન, a-gôsh-kashîdan. કિં કાન ન ઝેંચવા, સચુન નહીં સાંભલવો, અણી ઝેંઈ આપાડા કરવા. V. Not to prick up one's ears; not to hear; to turn a deaf ear to.

જોડવાળું અ-દોશ-ચેહેર, a-dôsh-chêhêr. વિં અરાબ ચેહેરાનું નહીં તે, કદરૂપું નહીં તે, સારા રૂપનું. Adj. Not having ugly features, not deformed or ill-shaped; beautiful, well-proportioned.

જોડવાળું અ-દવ્યાદ, a-davyâd. નાં દેકે નહીં થનાર. Subs. That which cannot be removed.

જોડવાળું અએવદાદે, aêvadâdê. નાં એક પેદા કીધેલું, એક આપેલું, એક ગાવનું નામ કે જેને પરવરદેગારે દુનિયાની યુર-આતમાં પેદા કીધી હતી, જેને “ ગાવ્યોદાદ ” કરી કેહેછે. એ ગાવથી ૨૮૨) જતનાં ચરંદાં પરંદાં પેદા થયાં હતાં. Subs. The only-begotten or the only-created (lit.); name of a bull created by Ormazd at the beginning of the world, called Gâvyôdâd, from which 282 kinds of beasts and birds were created. Comp. Av. (-) in Mâh Nyâêsh).

જોડવાળું અ-દોશ-પર્ગ, a-dôsh-parg. વિં પુરા હીસ્સા—ખંદલાવાણું નહીં. Adj. Not of a bad share—portion, not of an evil return—meed.

અ-દોશફરેશ, a-dôshpharêsh. વિ. તંગી વગરનું.

Adj. Without scarcity (of anything); free from difficulties—straits.

અ-દોશમીન, a-dôshmîn. વિ. બદ મનનું નહીં. Adj.

Not of an evil mind.

અ-દુશમની, a-dûshmanî. ના. દુશમની વગરની

હાલત, અરાબ મનવાળું નહીં તે. Subs. Freedom from enmity, state of being free from ill-mindedness. Comp. Per. بي دشمني

અ-દુશમજે, a-dûshmazê. વિ. અરાબ સવાદનું

નહીં. Adj. Not of a bad taste, not insipid.

Contrast Per. بي مزه

અએવ-બાર, aêva-bâr. કિ. અ. એક મરતબે, એક વખત. Adv. One time, once. Per. یک بار

અએવ-બાર, aêva-bâr. ના. એક ફલ. Subs. A fruit. = Av. + = Per. بر , بار

અએવ-બાર, aêva-bâr. ના. એક બીત—કિલ્લો. Subs. One wall, one fortress, one castle, one fortified place. + = Av. Rt. , Per. , بار , بار

અયુબાર, અયુબર, ayûbâr, ayûbur. વિ. રીમન. Adj. Defiled, polluted.

અયુબાર, ayûbâr. ના. ચારી; દોસ્તી. Subs. Help, -friendship.

એવ-બાર, êva-bâr. ના. એક બોજે; એક ખતનું કષ્ટ. Subs. One load, a burden; a sort of bodily exertion—labor. + = Per. بار

॥ ॐ ॥ દો-દો-બાર, dō-dō-bâr. ક્રિ० અ० ચાર મરતબે, ચાર વાર. Adv. Four times.

॥ ॐ ॥ અસોબારાન, asôbârân. ના० સવારો. Subs. Horsemen, cavaliers.

॥ ॐ ॥ અ-દોબારાનીદન, a-dôbârânîdan. ક્રિ० નહીં દોડાવવું, ધસારો નહીં કરાવવો, દફે નહીં કરાવવું. V. Not to make run, not to make rush upon, not to cause to remove.

॥ ॐ ॥ અ-દોબારેદ, a-dôbârad. ક્રિ० દફે—દૂર નહીં કરે, હાંકી નહીં કાઢે. V. May not drive away, may not remove.

॥ ॐ ॥ અ-દોબારેસ્તન, a-dôbârêstan. ક્રિ० નહીં દોડવું, બેસાથી નહીં દોડવું, નહીં હોમલો કરવો. V. Not to run, not to make a sudden attack, not to rush upon, not to repulse, not to drive away. Av. Rt. ॥ ॐ ॥

॥ ॐ ॥ અ-દોબારીદન, a-dôbârîdan. ક્રિ० નહીં દોડવું, નાબુદ નહીં થવું, દફે નહીં કરવું, દોડી ન જવું. V. Not to run away, not annihilated (applied to *devs* and *darvands*).

॥ ॐ ॥ અ-દોબારીનીનીદન, a-dôbârîninîdan. See ॥ ॐ ॥ a-dôbârânîdan.

॥ ॐ ॥ અ-દોબારીદન, a-dôbârîdan. ક્રિ० નહીં દોડવું, દફે નહીં કરવું, દોડી ન જવું, નહીં નાહાસવું. V. Not to run, not to annihilate, not to run away, not to fly. Av. ॥ ॐ ॥

અયુબારીદન, ayûbâridan. ક્રિ० એક મરતબે થવું
—કરવું, રીમન થવું. V. To happen—become only
once, to do once; to be polluted—defiled.

અઈની, ainî. ના० પેશાની; જ્ઞાન. Subs. The
forehead, the tongue. Av. અઈની = Sans. અનિક.

અઈનીંગ, અએનંગ, ainîg, aênang. ના० ડીનો, વેર,
દેશબાવ. Subs. Revenge, spite, rancour. Comp.
Av. અઈનીંગ = Sans. એનસ.

અઈયજ, aiyaz. ના० આતશનાં છટકલાં, બોમાદરાન
નામની દવા. Subs. Sparks of fire; name of a
medicine.

અગ્ની, agnî. ક્રિ० અં એક બારગી, એકદમ, એક વખત.
Adv. At once, all at once.

અ-ગંદે, a-gandê. વિ० ગંધાતું નહીં તે, વાસ નહીં મારતું.
બીગડેલું નહીં તે. Adj. Not stinking—stenching,
not corrupted.

અ-દુઈ, a-duî. વિ० ધાસ્તી—દેહેસત વગરતું, બેફરેબ,
બોદાની એક સેક્ત. Adj. Fearless, guileless; one of
the attributes of God. Comp. Av. અ-દુઈ

અદુપ, adûp. બિભયાં અં અથવા, યા. (અથ નો બગ-
ડેલો આકાર.) Conj. Or, either. Corrupt form of

અદુસ, અદુથ, adûs, adûth. વિ० રતાંજૂં. Adj.
Afflicted with night-blindness.

અબુનદે, a-bûndê. વિ० નહીં પુરું, અપૂર્ણ, અધુરું. Adj.
Incomplete, unfinished.

અયઝ અ-યોઝદ, a-yôzhad. વિં નાપાક, ખદ, ખરાબ. Adj. Impure, unholy, evil, bad. Comp. Av.

અયઝદેશ

અયઝ અયો-દક, ayô-dak. બિભ્રાં અંચા, અથવા. સર્વં તે-ને. Conj. Or, either, from that. Pron. Which.

આબુસ, âbûs. વિં પીલું. Adj. Yellow.

ખીની, khînî. વિં કીનાવાલું, કીનો રાખનાર. Adj. Revengeful, spiteful, harbouring ill-feelings.

દીની, dînî. વિં દીનદાર, દીનને લગતું. Adj. Religious, belonging to religion.

યાની, yânî. નાં નેકી. Subs. Virtue, chastity.

યોઝદ, yôzhad. વિં પાક, પવિત્ર, નેક, સાક, સ્વચ્છ. Adj. Pure, holy, good, clean, unspotted.

અગનેશ, aganêsh. નાં ઈમારતની દીવાલ ઉપર લાવવી. Subs. Raising up the wall of a building.

અ-ગોબ્યા, a-gôbyâ. વિં જખાન—ભાષા વગરનું; ખરાબ ભાષા. Adj. Tongueless, speechless; bad speech—language.

અ-દવીશ, a-davîsh. નાં નહીં ઠગનાર—ઠગાનાર. Subs. One who does not deceive, one who is not deceived. Comp. Av. (in Hor. yt.)

અ-દંદી, a-dandî. નાં મીસ્કીની—ગરીબાઈ વગરની હાલત, વગર દરવેશીની હાલત. Subs. Freedom from destitution—poverty, freedom from mendicancy.

અ-બુદી, a-bûdî. નાં નાશુદી. Subs. Non-existence, annihilation.

અ-બુદેહ, a-bûdêh. નાં ન થાએલું. Subs. Annihilation, extinction.

અ-બંદી, a-bandî. વિં બંદી વગરનું. Adj. Having no restriction. Contrast Per. બંદી

સે-વેશ, sê-vêsh, ક્રિં અં ત્રણગણું વધારે. Adv. Three times as much more.

અ-ગોબશા, a-gôbshâ. નાં ખરાબ મધ. Subs. Bad honey.

અ-દુર્ઘાન, a-dûîgân. વિં નહીં ઠગનારા. Adj. plu. Not deceiving.

ખીનીગાન, khînígân. વિં ક્રીનાખોરો. Adj. plu. Vindictive, revengeful.

અયુદશને, ayudashnê. નાં લડાઈ, જંગ. Subs. A battle, war, fight. (Comp. Av. Rt. ૧૪૦ = Sans. युद्ध = a battle.)

અએવસાની, aêvasâni. વિં એક નિશાનવાળું, એક ખત—તરેહનું. Adj. Of one badge—mark ; of one kind—sort.

અ-ગોબશની, a-gôbashnî. વિં વાચા—સચુનવાળું નહીં, વગર સચુનનું, મુગું. Adj. Speechless, not speaking, mute, dumb.

અયુજશની, ayûjashnî. નાં કોશેશ—હરીક્ષઈ કરનારું. Subs. One who endeavours—competes—strives.

આગન્દશની, âgandashnî. નાં ભરવું, પૂર કરવું. Subs. Act of filling up, replenishment.

એ-ગોબશની, ê-gôbashnî. વિં એક વચની, એક

સચ્ચુનું. Adj. Having only one sense, unequivocal, not admitting different interpretations.

અગોબશની-ચ, a-gôbashnî-cha. વિં નહીં બોલવું —પઢવું. Adj. Not speaking, not reciting.

અયોએશોશ્ત, ayôêshôst. See અયોકશોશ્ત, ayôkhshôst.

અએવક-શોસ્તન, aêvak-shôstan. ક્રિં એક મરતમે પાવ કરવું. V. To purify once.

અગોબશને, a-gôbashnê. વિં એક શબ્દ વગર, બોલવા વગર, વગર વારતાનું, પ્રકરણ વગરનું, વચન—કોલ વગર. Adj. Without a word, without speaking, without a story, without a chapter—section, without any promise—pledge.

અ-ઝુંબશને, a-jûmbashnê. વિં વગર જુમબેશે—હાલવે. Adj. Without agitation—motion. Contrast Per. جنبش

આદોબશને, âdôbashnê. નાં દોડવું. Subs. Running.

અગોબશનીએ, a-gôbashnîê. વિં એક શબ્દ નહીં, એક સચ્ચુન વગર, એક સચ્ચુન બોલવા વગર. Adj. Without a word; without speaking a word.

અ-એશકારી, a-khêshkârî. નાં ધંધા વગરની હાલત, બેરોજગારી. Subs. Want of employment, state of being out of service. (See અ-એશકારી, a-khêshkârî.)

અએવ-યશ્ત, aêva-yasht. નાં એક યજ્ઞશને, એક

આરાધના, એક યજ્ઞ. Subs. One *yaçna*, divine honors, adorations, one *yasht*. (Comp. *૪* =

Av. *𐬨𐬀𐬢𐬀𐬢𐬀* + *𐬨𐬀* Av. *𐬨𐬀𐬢𐬀𐬢𐬀*)

૪૨૫૫ અંએવ-દશ્તે, *aêva-dashtê*. નાં એક નંગલ. Subs.

One desert, one plain without water. Per.

یک دشت

૪૨૫૬ અએવ-યશ્તે, *aêva-yashtê*. See *૪૨૫૫* *aêva-yasht*.

૪૨૫૭ અએવે-દાદે, *aêvê-dâdê*. વિં બેદાદ, દરકાર વગરનું, બેપરવા. Adj. Unjust, unconcerned, indifferent.

૪૨૫૮ અએવ-સખ્ત, *aêva-sakht*. વિં સખત—કઠણ નહીં, નરમ. Adj. Not hard—difficult; soft.

૪૨૫૯ હાવેશ્ત, *hâvêsh*. See *૪૨૫૭* *hâvêsh*.

૪૨૬૦ અ-બુનેશ્તે, *a-bûnêsh*. વિં પાયા—થડ—મૂલ વગરનું. Adj. Having no foundation—trunk,—root.

૪૨૬૧ અઈન-દકીઆ, *ain-dakîâ*. નાં પવિત્ર આંખ. Subs.

A pure eye.

૪૨૬૨ અઈન્યા, *ainyâ*. નાં વિલાપ, રડવું. Subs.

Lamentation, wailing.

૪૨૬૩ અખ્દેશ, *akhdêsh*. નાં નાપાકી, ગલીચી, અપવિત્રાઈ, રીમની. Subs. Impurity, uncleanness, filthiness, defilement.

૪૨૬૪ અ-ગંદગી, *a-gandagî*. નાં વાસ વગરની હાલત, ગંધગી વગરની હાલત. Subs. Freedom from stink—

stench. (Comp. Prohib. *અ* + *ગંધ* = *અગંધ* = *અગંધ*)

Sans. ગંધ = Per. گندگی

અન-દકીઆ, an-dakîâ. વિ० નાપાક. Adj. Impure, unholy.

અ-યુઝદી, a-yuzdî. ના० અપવિત્રાઈ, નાપાકી, ન-જી, રીમન જગા ; ખીમારી, આજર ; ઈલ્લત, ખરાબી, જીઆન ; જરૂરીઆત ; જીલમ. Subs. Impurity, defilement, uncleanness ; impure—defiled place ; sickness, illness ; a bad habit, vice, injury, damage ; exigency, necessity ; tyranny, oppression. Comp. Av.

અયુદકહ, ayûdakah. ના० કીનો. Subs. Revenge, spite.

અયુદગી, ayudagî. ના० બદ આજર—ખીમારી, ઈલ્લત ; બલા. Subs. A bad disease—illness, a bad habit, vice, misfortune, calamity.

આગંદગી, âgandagî. ના० ખરાબ વાસ, ગંધ, બદબો. Subs. Bad smell, stink, stench.

આગંદીએ, âgandîê. વિ० પૂર કીધેલું ; ભરેલું. Adj. Filled up to the brim, filled up.

અ-ગંદ-સખત-તર, a-gand-sakht-tar. વિ० વધારે સખત વાસ મારતું નહીં. Adj. Not stinking more powerfully.

અ-જોસુનતન, a-jôsgunatan. ક્રિ० છીનવી નહીં લેવું, નહીં લેવું, નહીં ખેંચવું—લઈજવું—રાખવું. V. Not to snatch ; not to take, not to pull—carry away, not to keep.

અ-દુઈસ, a-duîsra. વિ० આંખ વગરનું, આંખના ડોલા વગરનું. Adj. Having no eyeballs—eyes.

ગાંદીનદ, a-gandīnad. કિં વાસ નહીં મારે. V.

May not stink, may not emit a strong offensive smell. Av. ګندید = Per. ګندید = to stink.

એવ-દીન, aêva-dīn. નાં એક રાહ, એક રવેશ, એક મજહબ. Subs. One way, one course—path, one mode, one faith.

અદુદીન, adudīn. નાં રીત, રવેશ. Subs. Custom, mode, usage.

અએવે-ગુમાની, aêvê-gumānī. કિં અં બેશક-પણાંથી. Adv. Undoubtedly, unquestionably.

અ-દોસ્ત, અ-ઝોસ્ત, a-dôst, a-zôst. નાં દોસ્ત—મિત્ર નહીં, નહીં આહનાર, દુશ્મન, શત્રુ. વિં દોસ્ત વગરનું. Subs. Not a friend; one who does not regard with affection; an enemy, a foe. Adj. Friendless. (Prohib. * + ګرد = Av. ګرد = Sans. ګرد = Per. ګرد, Av. Rt. ګرد = Sans. Rt. ګرد.)

અઈકખતારી, aikhtârī. વિં નહીં કુદનારે, કોશેશ નહીં કરનારે. Adj. Not leaping—endeavouring.

અએ-વસ્તારી, aê-vastârī. વિં નહીં બીછાવનારે. Adj. Not spreading or laying (a carpet, &c.)

અ-દોસ્તી, a-dôstī. નાં મોહોખત—દોસ્તી વગરની હાલત; દુશ્મની. Subs. Absence of friendship—love, absence of regard—good graces; enmity.

અ-દોશત a-dôst. નાં નહીં દોસ્ત, દુશ્મન. Subs. Not a friend; an enemy. Comp. Per. ګردوست

અ-ગંગીદન, a-gangīdan. કિં (દેવનું) નહીં ખાતું.

V. Not to eat (applied to *devs.*) Av. ૭૩૦૯ = Sans. घस्.

૧૧૯૫૪ અ-યુગીદન, a-yûgîdan. ક્રિં નહીં બાંધવું—જોડવું; છુટું રેહેવા દેવું; મજબુત નહીં કરવું. V. Not to tie—join—fasten; to let loose; not to strengthen.

૧૧૯૫૪ અ-ગંદીદન, a-gandîdan. ક્રિં ગંધ—વાસ નહીં મારવું; નહીં ગંધાવું. V. Not to stink—stench, not to emit a strong offensive smell. Prohib. + ૧૧૯૫૪ = Av. ૧૦૯ = Per. گندیدن

૧૧૯૫૪ અ-જોસ્તન, a-jôstan. ક્રિં નહીં ધુંડવું—શોધવું. V. Not to seek—to inquire, not to search. Contrast Per. جستن

૧૧૯૫૪ અ-જોસતરશ્ને, a-jostrashné. વિં મેલવવા વગર, નહીં મેલવવું. Adj. Without obtaining.

૧૧૯૫૪ અ-દુસ્રોબી, a-dusrôbî. નાં અદનામી વગરની હાલત, હીનપત્તી વગરની હાલત. Subs. Freedom from disgrace—ignominy.

૧૧૯૫૪) અઈવિસુસ્રેમ, aîvîsusrêm. નાં દહાડાની

૧૧૯૫૪) ચોથી ઘેહેનું નામ, એક ફરેસ્તાનું નામ. Subs. *Aivîcruthrem Gêh*, name of the 4th Gêh; name of one of the angels. Av. ૧૧૯૫૪

૧૧૯ અગનીન, agnîn. વિં ખરાબર, એકસરખું; જુમલે, એકંદર, એકતું. Adj. 'Similar, alike; in the aggregate; upon the whole.

૧૧૯ અ-ગોબ, a-gôb. નાં નહીં બોલનારું, ખરાબ વાચા. Subs. One that does not speak, bad speech.

- ૪૪ અએદુન, aêdûn. ક્રિં અં એ રવેશે. Adv. In this manner, thus.
- ૪૪ અ-એજન, a-jôjan. વિં દેરમ—પૈસા વગર, મુકલેસ. Adj. Destitute of *derem*—money, poor.
- ૪૪ આઈનીન, âinîn. નાં જેખ, રોનક, શીંગાર; તરેહ, રવેશ, કાયદો. Subs. Grace, ornament, elegance, mode, custom, manner. (Comp. Av. *âinîn* = Sans. अयन = Per. آئین)
- ૪૪ આહીન, âhîn. નાં હોદું. Subs. Iron. Comp. Pehl. *âhîn*
- ૪૪ દો-એજન, dô-jôjan. નાં બે દેરમ. Subs. Two *derems*.
- ૪૪ યસ્ની, yasnî. નાં પુંજનાર, માનનાર. Subs. A worshipper, an adorer, a believer.
- ૪૪ સેનીન, sênîn. વિં તેવડું; ત્રમણું. Adj. Triple; threefold.
- ૪૪ સે-વીન, sê-vîn. નાં ત્રણ માણસ. Subs. Three persons.
- ૪૪ આઈનીની, âinînî. નાં ચાલચલણ, રીતભાત, સણક. Subs. Manners, behaviour, custom, conduct.
- ૪૪ આઈનીનીહા, âininihâ. ક્રિં અં કાયદાસર, હોકમ મુજબ. નાં આઈનાઓ, આરશીઓ; કાયદાઓ. Adv. According to a rule or precept. Subs. Mirrors; usages, customs.
- ૪૪ આઈનીની, âinînî. નાં તરીકો, રસતો, કાએદો. Subs. Usages, manners, roads, paths, rules.

૧૧૧૧-૧૧૧૧૧૧ આઈનીની-આશકારે, âinîinî-âshkârê. નાં
અહેરસ્તો, અરી રીત. Subs. A public road—path;
a true custom—way.

૧૧૧૧ આગોયોઈત, âgôyôit. વિં એતરને લગતું. Adj.
Relating to a field. (Comp. Av. ૧૧૧૧૧૧૧૧,
Sans. गव्यूति.)

૧૧૧૧ અઈનીન, ainin. નાં કીનો, કપટ, અદાવત. Subs.
Malice, spite, rancour, grudge. (Comp. Av.
૧૧૧૧૧૧ = Sans. एनस्.)

૧૧૧૧ અએવ-ગુન, aêva-gun. નાં એક ગુણ—અત—તરેહ.
Subs. One kind—sort, one method—manner.

૧૧૧૧ અગ્નીન, agnîin. કિં અં તે વખતમાં, ત્યારે. Adv.
Then, at that time. (This word may be read
also “agnyûn.”) Comp. Per. اکنون, کنون

૧૧૧૧ અબવીન, abvîn. નાં હમેલ, અયું. Subs. Preg-
nancy; a child.

૧૧૧૧ આઈનીન, âinîin. નાં દગલબાજ, ખીઆંનત, નારાસ્તી.
વિં લોઢાનું, પંચકુટ ધાતુનું બનાવેલું. Subs. Knavery,
roguery; untruth; dishonesty. Adj. Made of
iron, made of different metals.

૧૧૧૧ આઈનીન, âinîin. નાં એક ગામનું નામ. Subs. Name
of a town—village. See ૧૧૧ âinîin.

૧૧૧૧ આઈનીને, âinîinê. નાં દગલબાજ, નારાસ્તી. Subs.
Treachery; untruth.

૧૧૧૧ ખીનીન, khîinîin. નાં કીનો. Subs. Revenge, spite.

૧૧૧૧ સે-વીન, sê-vîn. નાં ત્રીજે મરદ; ત્રીજું. Subs. The
third man; the third.

૧૫૫૫ આઈનીને, âininê. નાં આએનો, આરશી ; જેબ, જન-
ત, રીત, રેવાજ, જત, તરેહ, ઈનસાફ, દાદ ; રસ્તો ; બીલોર ;
એક જતનો ઉંચો અને નરમ પથ્થર, કે જેમાંથી યાકુત—જ-
મરૂદ અને બીજાં ઝહવાહેરો નીકલે છે ; કીમીઉ. Subs. A
mirror, a looking-glass ; ornament, grace ;
manner, custom, kind, sort, species ; justice,
attention to the complaint of an injured party ;
road, path ; crystal-glass ; a kind of soft pre-
cious stone from which rubies, emeralds, and
other jewels are produced ; alchemy.

૧૫૫૫ આઈનીનતર, âinîntar. વિં વધારે કાએદાસર.
Adj. More agreeable to law.

૧૫૫૫ અદુદને, adûdanê. See ૧૫૫૫ âinîné.

૧૫૫૫ અદુદને, adûdanê. See ૧૫૫૫ adûdanê.

૧૫૫૫ આઈનીને, âinîné. See ૧૫૫૫ âinîné. Dînk. નાં
આવવું જવું, આવવું, આવક ; ચાલચલણ ; રોનક. વિં
ભાતભાતવું, તરેહવાર, જુદું જુદું. Subs. Frequenting ;
coming ; income ; manners, behaviour, elegance,
beauty. Adj. Of various kinds, different ;
as in ૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫૫૫ ૧૫૫૫

૧૫૫૫૫૫ આઈનીને-આવરી, âininê-khâvarî. નાં પૂર્વ
દિશાનો આએનો ; આક્રતાબ, સૂર્ય. Subs. The mirror
of the east ; the sun. (Comp. ૧૫૫૫ + ૧૫૫૫ ; ૧૫૫
= Per. خاور = the east.)

૧૫૫૫૫૫ આઈનીનગાન, âiningân. નાં એક રીત પ્રમાણે
ચાલનારા. Subs. Those who follow one course,
those that go after one mode of life.

૧૦૧૫૪૧૦૧૫૪ આઈનીને-અલેકઝેન્દરી, *âininê-alêkzêndarî*.

નાં એસકંદરી આઈનો, કે જે અરેસતાતાલીસે પોતાના હુન્નરથી બનાવ્યો હતો; આકૃતાબ. Subs. The mirror of Alexander, made by the skill of Aristotle; the sun. Comp. Per. آئينم اسکندري

૧૦૧૫૪ આઈનીનગી, *âinînagî*. નાં રીતિ, તરીકો. Subs. Habit, practice, mode.

૧૦૧૫૪૧૦૧૫૪ આઈનીને-દાસુન, *âininê-dâsun*. આઈનો રાખનાર; માથું બોડનાર; હામ. Subs. One who keeps —holds a mirror; one who shaves the head; a barber.

૧૦૧૫૪ આઈનીને-યમ, *âininê-yam*. નાં જમશેદનો આઈનો; જમશેદી જમ; એ જમ એવી બનાવી હતી કે તેમાંથી તમામ આલમ જણાતી હતી. વધી તેમાં જોયાથી આવતી આકૃત અથવા ખરાબી અથવા કોઈબી બનાવ આગમચથી જણાતો હતો. કોઈ ચીજ ગુમ થઈ ગઈ હોય અને માલુમ નહીં પડતી હોય તો તેમાં જોયાથી તે ક્યાં છે તે માલુમ પડતું હતું. એ જમ પાદશાહ કેખશરના વખત સુધી હતી. Subs. The mirror of Jamsheed; the (divining) bowl of Jamsheed; it was (said to have been) so made that it represented the whole universe. Again, it indicated beforehand coming dangers or calamities. A reference to it also told the whereabouts of anything lost or misplaced. This bowl was in existence till the time of Kaikhosru. Comp. Per. جام جم

૧૦૧૫૪ આઈનીનેગર, *âininêgar*. નાં કીમીઆગર. Subs. An alchemist.

૧૭૫૫ આઈનીને, âinîné. ક્રિં અં એ પ્રમાણે. Adv. In this manner.

૩૫૧૭૫૫ આઈનીને-દો-એ, âinîné-dô-ê. ક્રિં અં એક બે રીતે. Adv. In one or two ways.

અમુલ્લ૭૫૫ આઈનીને-ચખારી, âinîné-chakhâri. નાં ચીનનો આઈનો. Subs. The mirror of China.

અમુલ્લ૭૫૫ આઈનીને-ચેહેરી, âinîné-chêhêri. નાં ચેહેરાનો આઈનો, ચેહેરાની નેબાએશ. Subs. The mirror of the face (lit.); gracefulness of features.

અલ્લ૭૫૫ અદુદને-પરસ્તી, adûdanê-parastî. નાં પૂજનો તરીકો, તનને નમાવવા સાથે બંદગી કરવી. Subs. The mode of worship; praying with a sacred inclination of the head.

અબુ-ગોરગ, abû-gôrg. નાં વરૂનો બાપ, લોંકરી. Subs. The father of the wolf (lit.); a fox. Comp. Per. ابو + گرگ

અલ્લ૭૫૫ આઈનીન-પરસ્તી, âinîn-parastî. નાં રેવાન પ્રમાણે ચાલવું, ખીદમત—ચાકરી કરવી. Subs. Closely following the usage, adherence to custom; service, attendance.

૭૫૫ અઈની, aînî. નાં જાવાન, જીભ. Subs. The tongue.

૭૫૫ અઈનીક, aînîk. નાં કપાલ; ફોજ, લશ્કર. Subs. The forehead; an army, a force. Av. અનિક. Sans. अनिक.

૭૫૫ અ-જુદે, a-jûdê. વિં નહીં ખાધેલું. Adj. Not eaten.

૭૫૫ અ-બુન્દે, a-bûndê. See અ-બુન્દે.

અવિઝઝા અ-એવીઝ-ચ, a-êvîzha-ch. વિં નેક પણ—ખી નહીં.
Adj. Not even virtuous—good.

અવિઝઝા હુફ-ચ, hûf-cha. વિં શાફે, નેક. Adj. Good, virtuous, fine. Corrupt form of અવિઝઝા

અવિઝઝા આવીઝ-ચ, âvîzha-ch. વિં નેક—પવિત્ર—પાકખી.
Adj. Even virtuous—pious—good. Comp. Per. ویر، ویر

અવિઝઝા યોગદ, yôgad. નાં હોરનો ચુરો; ઝુંસરી. Subs. A ploughshare, the part of a plough which cuts the ground at the bottom of the furrow; a yoke.

અવિઝઝા અએવીઝુશ, aêvîzush. નાં એક જતના કુતરાનું નામ છે, કે જેના કાન ઘણા મોટા હોય છે. Subs. A kind of long-eared dog. Comp. Av. اڤڙو

અવિઝઝા અ-જવીદ, a-javîd. વિં જુદું—છુદું નહીં, અંતર વગર-નું; સાથે. Adj. Not different—separate; in union, in company with, disunited. Contrast Av. جدا, Per. جدا

અવિઝઝા અદુવ, adûv. Dînk. હબં અંચા, અથવા. Conjunс. Or, either. Corrupt form of અવિઝઝા aduv.

અવિઝઝા અયુજદ, ayujad. નાં કાશેશ, તજવીજ. કિં ચાલેછે. Subs. Endeavour, effort, exertion. V. Goes, walks.

અવિઝઝા અ-જવીદાકી, a-javîdâkî. વિં ફરક—તફાવત નહીં કરનારું. Adj. Not making any difference—distinction.

॥જાવિદાકકરદન, a-javîdâk-kardan. ક્રિ०
 છું ન કરવું, ચુંટી ન કાઢવું. V. Not to separate—
 cull—select.

જાવિદાર, aê-nîdâr. નાં નહીં ખેંચનાર—તાણ-
 નાર. Subs. One who does not pull—draw.

જાવિદાર, a-javîdâr. નાં જુદાઈ નહીં રાખનાર,
 સંબંધ રાખનાર. Subs. One who keeps no distinc-
 tion—difference, one who keeps connection.

જાવિદાર, a-jud-târ. નાં એકજ તાર, જુદો તાર
 —દોરો નહીં. Subs. The same thread, not a
 different one.

જાવિદાર, a-davidâr. નાં નહીં દોડનાર. Subs.
 One who does not run.

જાવિદારી, a-javîdârî. નાં જુદાઈ વગરની
 હાલત, એકમલતાપણું. Subs. State of being not
 different, similarity.

જાવિદારી, ayûkhtârî. નાં લડાઈ. Subs.
 A fight, battle.

જાવિદારીહા, a-javîdârîhâ. ક્રિ० અં જુદાઈ
 રાખ્યા વગર, એકસંપીથી. Adv. Without keep-
 ing any distinction—difference, harmoniously,
 peaceably.

જાવિદારીહા, khînîdârîhâ. ક્રિ० અં કીનાની
 રીતે. Adv. Revengefully.

જાવિદી, a-javidî. વિ० ફરક—તફાવત વગર.
 Adj. Having no difference—distinction. Con-
 trast Per. جدائي

દો-દવીત-બાઝ, દો-જવીદ-બાઝ, dō-davit-bâzâ, dō-javid-bâzâ. નાં બે હાથ લામબા કરીએ તેટલું માપ, એક વામ. Subs. The space between the extremities of both arms extended; a fathom. Comp.

— = Av. — + — = Av. — + — = Av. — = Sans. बाहु = Per. بازو

અ-જવીદ-જવીદ, a-javîd-javîd. વિં જુદું જુદું—છુટું છુટું નહીં; સાથે મલેલું. Adj. Not separate, not disconnected—detached; combined, united.

અઈનીદે, ainîdê. ભૂં ફૂં કીનો કીધેલું—રખેલું. Past Partic. Harboured revenge, entertained malice—spite.

અ-ગંદ-તન, a-gand-tan. નાં ગંદ વગરનું તન, બો નહીં મારતું તન. Subs. An unstinking—unstenching body.

અ-દોદ-તન, a-dôd-tan. વિં બીજું તન વગર, બીજાની સામેલગીરી વગર. Adj. Without any other body, without being associated with any one.

અ-જવીદ-વન, a-javid-van. વિં જુદી શિકલનું નહીં તે, એકજ શિકલનું. Adj. Not of a different shape—form; having the same features.

અ-જુદ-તન, a-jud-tan. નાં જુદું તન નહીં, એકદીલી. Subs. State of being not of a different body (lit.); oneness of heart or mind.

અ-જોઈદન, a-jôïdan. કિં નહીં હુંડું—શોધવું, જોસ્તે-જો નહીં કરવી. V. Not to seek, not to inquire for—ask for.

૧૧૬૬૬ અ-દવીદન, a-davidan. ક્રિ० નહીં દોડવું, કુટી નહીં નીકલવું, શેતાખી નહીં કરવી. V. Not to run—spring up—hasten. Contrast Per. دویدن

૧૧૬૬૬ અ-ચનગ-તન, a-yang-tan. ના० બદશેકલ તન, ખરાબ દેખાવનું તન. Subs. An ugly—deformed body.

૧૧૬૬૬ અ-જવીદ-વઝર, a-javíd-vazír. ના० જુદો હોકમ નહીં, એકસાન—સરખો હોકમ. Subs. Not a separate order, similar order. Comp. Av. * + ۱۱۶ + ۱۱۶ =

૧૧૬૬૬ અ-જવીદગાન, a-javíd-gân. ના० જુદા નહીં તે. Subs. Those that are not separate.

૧૧૬૬૬ અ-જવીદ-કર્દ, a-javíd-kard. ભૂ० કૃ० જુદું નહીં કીધેલું, ઘુટેલું—કાટેલું નહીં; જોડેલું, વલગેલું. Past Partic. Not made different, not burst—torn, not broken, joined, united, clung to. * + ۱۱۶ = Av. ۱۱۶ + ۱۱۶ = Av. ۱۱۶ = Per. کرد

૧૧૬૬૬ દો-જવીદ-ગુન, dô-javíd-gûn. ના० બે જુદા રંગ—ગુણ, બે જુદી ખાસી અત. Subs. Two different colors—attributes.

૧૧૬૬૬ અ-જુદ-તર, a-jud-tar. વિ० વધારે જુદું નહીં, થોડું મલતું, પડત—રદ નહીં. Adj. Not more different—dissimilar, somewhat alike; not fallow—desolate; not cast off—rejected.

૧૧૬૬૬ અ-જુદ-તરી, a-jud-tarî. વિ० વધારે જુદાઈવાળું નહીં, થોડા સંબંધનું. Adj. Of not more difference, being somewhat connected.

૧૧૬૬૬ અ-જુદ-તર-મદમનુનતન, a-jûd-tar-madama-

mûnatan. ક્રિ० પડત—પડતું નહીં મેલવું; આહવું. V. Not to leave uncultivated, not to neglect—let alone; to regard with affection.

ગાફીય અએવીમંદ, aêvîmand. વિ० તરફવાળું. Adj. Of or belonging to one side (lit.); inclined to favour one party.

અદુદને, adûdanê. See અદુદને.

અએવ-બર, aêva-bar. ના० એક ફલ. Subs. One fruit.

અયુબર, ayûbar. વિ० રીમન; પાંગળું; એલાહેદું, અબ-ડાએલું, એખલું. ના० મુવેલું બચું જણનાર ઓરત, ફરજંદ જણતાં ઓરત યુજરી હોએ તેને કેહેછે. Adj. Defiled, polluted; lame, crippled; separate. Subs. Lonely, *menstruapatiens* (*mulier*); a woman that dies in giving birth to a child.

આયન-ગર, âyan-gar. ના० લોદું ઘડનાર, લોહાર. Subs. A blacksmith. Per. آہنگر

અન-ગેરાંની, an-gêrânî. ના० બારી નહીં તે, મોઢું નહીં તે. Subs. State of being not heavy—dear.

અનીરાની, anîrânî. ના० જુદેદીની. Subs. State of being in a different religion.

અયુબર-ઓમંદ, aûbar-ômand. વિ० વાંઝિયું, અફ-લવાન. Adj. Barren, fruitless.

અયુબરી, ayûbarî. ના० મુવેલું બચું જણનાર ઓરત-

ની હાલત. Subs. The state of a woman delivered of a dead child.

૧૪૪ અવેરશત, aêvérasht. નાં એક યુનાહનું નામ, કે જેનો તોલ ૩૩ દેરમનો થાયછે. Subs. Name of a sin called *Aváverésht*, being 33 *dêrems* in weight (traditional). Comp. Paz. ૧૪૪

૧૪૪ અયુકરદગીહા, ayûkradgihâ. કિં અં સાથે મલીને, એકઠા. Adv. Conjointly, in union, combined.

૧૪૪ અ-ગુન, અ-યુન, a-gun, a-yun. વિં વગર ગુણનું, બેલિહજત, ખરાબ જત, બેડોલ, ખરાબ રંગનું, કદરૂપું. Adj. Devoid of any good quality, insipid, tasteless, low-born, ill-shaped, ugly, of a bad colour. (Prohib. * + ૧ = Av. ૧ = Per. گون)

૧૪૪ અદવર, advar. વિં બેશક, શક વગરનું. Adj. Undoubted, doubtless.

૧૪૪ અદુન, adûn. નાં જેબ, આરાએશ, સણગાર. Subs. Grace, ornament.

૧૪૪ અબુન, abûn. વિં દેવાનું, હડખું; થડ વગરનું, શરૂઆત વગરનું. Adj. Mad, rabid; having no stem—beginning.

૧૪૪ અયૂ, ayû. વિં એક, સર્વં તે. Adj. One, Pron. That, which. Av. ૧ Sans. एक, Per. یک Comp. Pehl. ૧૪૪

૧૪૪ અયુન, ayûn. નાં યુનાની પાદશાહ; યુનાની. Subs. A Grecian king; a Grecian.

૧૪૪ આઈન, âin. નાં રોનક, આરાએશ, રવેશ, રીત; તરેહ,

દીન, ઈનસાફ, પરકાર. Subs. Elegance, grace, ornament, custom, manner, sort, religion, justice, kind, way.

૧૧૪ આબુન, âbûn. નાં કુવાનું તલીઢં. Subs. The bottom of a well.

૧૧૪ આયન, âyan. See ૧૦ âyan.

૧૧૪ ખીન, khîn. વિં કીનાખોર, કપટી, દ્વેશભાવી. Adj. Harboursing revenge—ill feelings, spiteful.

૧૧૪ યસ્ને, yasnê. નાં યશનેમ ચુઈરીમ, નામની પંદગીના હા. Subs. Chapters of the prayer called *yaçnem çuirîm*.

૧૧૪ યો-ગુન, yô-gûn. વિં એક રંગનું, એક તરાહનું. Adj. Of one colour—sort—kind.

૧૧૪ હયુન, hayûn. નાં લશકર, આડે મારગે લઈ જનાર. Subs. An army ; one who carries in a wrong way.

૧૧૪ હીન, hîn. નાં યોલાદ. Subs. Steel.

૧૧૪ હીન, hîn. નાં કીનો, દુશમની. વિં હીણું ; કીનાખોર. Subs. Revenge, enmity. Adj. Base, mean ; vindictive.

૧૧૪ હી-વ, hînva. નાં દાડમડી. Subs. A pomegranate tree.

૧૧૪ અ-ગુના, a-gunâ. વિં વગર ગુણનું, કદરૂપું, ખરાબ રંગનું, વગર તારીફનું ; બેકાયદે. Adj. Devoid of any good quality, ill-shaped, ugly ; of a bad colour, unworthy of praise—good opinion, improper, irregular.

અગંધા, a-gandhâ. વિં ગંધ વગરનું. Adj.
Not stinking.

અગુંદી, a-gûndî. વિં લશ્કર વગરનું. Adj.
Having no army.

અદંદી, a-dandî. વિં બબડતું નહીં. Adj. Not
grumbling.

અબુ-વ-ખાહ, abû-va-khâh. નાં બાપ ને બાઈ.
Subs. Father and brother. Comp. Ar. ابو واخ

અગુનાહી, a-gûnâhî નાં ગુનાહ—પાપ વગરની
હાલત; નીરપરાધીપણું. Subs. Freedom from guilt
—sin; innocence.

અયુનાક, અઈવાક, ayunâk, aivâk. વિં એકલું,
એકજ, જેનો એડીઓ નહીં તે. Adj. Alone, single,
solitary, unique, having no equal.

હીનવાક, હદનવાક, hînvâk, hadanvâk. નાં દાડ-
મડી; એવીઅંધન; કુસ્તી. Subs. A pomegranate
tree; *Âivianganhan*; *koshtî*.

આઈનાદ, âinâd. કિં રીત—કાયદા મુજબ હોએ. નાં
રીતો, તરેહો. V. May it be according to usage
—custom! Subs. Manners; kinds.

આઈન-એરદ, âin-khêrad. કિં અં અકક્કલની રીતે.
Adv. Reasonably, in consistency with good
sense.

અગુને, a-gunê. See અગુના a-gunâ.

અગંદ, a-gand. વિં ગંદ—વાસ વગરનું. Adj. Hav-
ing no stink—stench. Contrast Per. گند

હીને, hinê. See હીન hîn.

- અગુની, a-gunî. નાં ગુણ વગરની હાલત, કદરૂપાપણું.
Subs. Absence of any good quality ; ugliness, shapelessness.
- અદુવ-શ, adûva-sh. સર્વં યા તે. Pron. Or that.
- આસુનશ, âsûnash. કિં અં ત્યારે. Adv. Then.
- આઈને-યહાન, âînê-yahân. ન્નાં યજ્ઞદી તરીકો—
મારગ. Subs. The divine path—way.
- ઓશાન, ôshân. સર્વં તેઓ. Pron. They.
- આ-ગોશશ્પતી, â-gôshashpatî. વિં કુદનારૂં,
છલાંગ મારનારૂં. Adj. Leaping, jumping.
- ખીને-આહન, khînê-âhan. નાં તીખું—ખરૂં લોટું,
કોલાદનું લોટું. Subs. Steel ; hard and refined iron.
- અ-બુનશુની, a-bûnshûnî. કિં મા આહતો તું.
V. Don't love—regard with affection.
- અબનુસ, abnûs. નાં અબનુસનું લાકડું. Subs.
Ebony. Comp. Per. ابنوس
- અ-દવંદેહ, a-davandêh. નાં નહીં દોડનારૂં—ઉતાવળ
કરનારૂં. Subs. One that does not run—hasten.
- અ-બુનેશ્તે, abûnêshâtê. See અ-બુનેશ્તે.
અ-બુદીએ, a-bûdîê. નાં નાબુદી. Subs. An-
nihilation, extinction.
- અ-બુન્દગી, a-bûndagî. કિં અં વગર તાબેદારી
તરીકે, આપએખતીઆરી તરીકે. Adv. Not obsequi-
ously, independently.
- અ-બુન્દેઈ, a-bûndêî. નાં અધુરાપણું. Subs.
Imperfection.

જીજી અ-દુનેસ્ત, adûnêst. વિ० નાદરોસ્ત, પુરું—આખું નહીં, સહીસલામત—ખરું નહીં. Adj. Improper ; not perfect—whole ; not safe—right.

જીજી અ-દુનેસ્તી, a-dunêstî. ના० દરોસ્તી વગરનું, નાદરોસ્તી, સુધારા વગરની હાલત. Subs. State of being not perfect—sound, absence of reform—improvement. Contrast Per. دروستی

જીજી અ-દુનેસ્ત-પદ, a-dunêst-pad. ના० નહીં દરસ્ત કરનાર પતી, ખરાબ હાડવર્ધદ, ખરાબ—બેસમજ દાકતર. Subs. One who does not set things right (lit.); an unskilful bone-setter, an inexperienced doctor.

જીજી અગુનસ્ત, અએવિનસ્ત, agunast, aêvinast. વિ० ખાલેસ, પાક, ગડબું નહીં. Adj. Pure, unsullied, undefiled, not turbid.

જીજી અ-દુનસ્ત, a-dunast. વિ० દરોસ્ત—ખરાબરું નહીં, નાદરોસ્ત, સાચું નહીં, સુખી નહીં. Adj. Not entire—perfect, not right—proper, not good—happy. Per. نادرست

જીજી અ-દુનસ્તી, a-dûnastî. વિ० વગર સલામતીનું. Adj. Unsafe, insecure.

જીજી અએન-વીન, aên-vîn. ના० આંખે જોનાર; આંખ, નજર, નેઘા કરવી. Subs. One who sees with his eyes ; the eye, sight, paying attention to.

જીજી અગનીન, agnîn. ના० જુમલો, સરચાલો. વિ० એક જગોએ એકઠું થવું. Subs. Amount, sum total. Adj. Gathering in one place.

૧૧૧૪ અ-ગુન્દે, a-gundê. નાં ખરાબ ઘઉં—આટો. વિં મેંદા
વગર. Subs. Bad wheat, bad flour. Adj. Having
no fine wheaten flour. Contrast Av.

૧૧૧૪ ખુનીદે, khunidê. કું વિં કુટેલું. Partic. Adj.
Pounded, thrashed.

૧૧૧૪ આહનગર, âhangar. See ângar.

૧૧૧૪ હીવ-નેરંગ, hiv-nêrang. નાં ખુબની કીરીઆ.
Subs. The ceremony of *khûb*.

૧૧૪ અ-બુન, a-bûn. નાં બેખ, જડ. Subs. A root,
source, origin.

૧૧૪ આઈનીન, âînîn. કિં અં રીત પ્રમાણે, માફક. Adv.
According to the usage—custom.

૧૧૪ હયુન, hayûn. નાં લશકર. Subs. An army.

૧૧૪ આસુન-વદ, âsûn-vad. કિં અં જ્યાં તલક—સુધી.
ત્યાં તલક—સુધી. Adv. Till, until, as long as.

૧૧૪ ખીનવંદ, khînvand. વિં કીનાવાલું. Adj. Vin-
dictive, revengeful.

૧૧૪ દાનંદ, dânanđ. કિં તેઓ જણે—પીછાને. V. They
* may know—recognise.

૧૧૪ હીન-નંગ, hîn-nang. નાં હલકી આબર. Subs.
Low honour.

૧૧૪ અએવ-વુન, aêva-vûn. નાં એક ઝાડ. Subs. One
tree. Comp. Av.

૧૧૪ આઈન-વુન, âîn-vûn. કિં અં ફલાણી રીતે. Adv.
In such and such a manner.

૧૧૧૪ ખીનિ-વન, khîné-van. નાં કીનાનો નાશ કરનાર, કીનાને
મૂલમાંથી ઉખેડી કાઢનાર. Subs. One who destroys
revenge ; one who uproots spite—rancour.

૧૧૧૫ હેન-વન, hên-van. નાં લશ્કરને વિખેરી નાખનાર.
Subs. One who disperses an army. Comp.
Av. -xwō + Av. Rt. ૧૧૫

૧૧૧૬ હયુનચ, hayûnacha. See ૧૧૪ hayûn.

૧૧૧૭ અ-ગુને, a-gunê. વિં શિકલ વગરનું, રંગ વગરનું, રીતભાત
વગરનું, બેરોનક. Adj. Shapeless, colorless ; having
no manners and customs, having no elegance
—grace. (Prohib. - + ૧૧૨ = Av. ૧૧૭ = Per.

(કોને)

૧૧૧૮ યો-ગુન-કરદે, yô-gûn-kardê. કૃં વિં એક રંગનું
કીધેલું. Partic. Adj. Made of one colour.

૧૧૧૯ આસુન-ચ, âsûna-cha. ઉભયાં અં તોપણ, જેવારે
પણ. Conjun. However, whenever.

૧૧૨૦ હીન-ચ, hîna-ch. * વિં હિછું પણ. Adj. Even
base—low (lit.)

૧૧૨૧ અ-ગુનજર, a-gûnjâr. વિં વિગત વગરનું. Adj.
Without particulars—detail.

૧૧૨૨ અદુવ-ચે-શ, adûv-chê-sh. સર્વં યા જે કંઈ.
Pron. Or whatever—anything.

૧૧૨૩ અયુતુમ, ayûtum. વિં એકલું, એકજ. Adj.
One, only one.

૧૧૨૪ ખીન-તુમ, khîn-tum. વિં ઘણોજ કીનાખોર. Adj.
Most vindictive.

જાન્યારી હયુન-તુમ, hayûn-tum. નાં ઘણું લશ્કર. Subs. Numerous army.

જાન્યારી હીન-તુમ, hîn-tum. વિં ઘણું જ હીણું. Adj. Basest, meanest.

જાન્યારી } હીનવાએ, હદનેપાક, hînvâe, hadanêpâk. નાં
જાન્યારી } દાડમડી. Subs. A pomegranate tree.

જાન્યારી આઈનમ, âinam. સર્વં મારી માફક. Pron. Like me.

જાન્યારી યાવુમ, yâvûm. સર્વં યાહું, અથવા હું. Pron. Either I, or I.

જાન્યારી અદવર, advar. વિં બેશક, શકવગરનું. Adj. Undoubted, doubtless.

જાન્યારી ખીનવર, khînvar. વિં કીનાખોર. Adj. Vindictive, revengeful.

જાન્યારી અએવક, aêvak. સંખ્યાં વિં એક, એક, કોઈ, બીજું ; માત્ર એખણું, અટણું, એખણું એક, મુખ્ય, પેહેણું ; ખરેખર. Numer. Adj. One, some one, any one, another ; only, lonely, single, only one ; chief ; first ; real. (See ૪ aêva). Av. 𐬀𐬀𐬀 = Sans. एक = Pâz.

૬, ૧૬, ૧૨૦ Per. یک

જાન્યારી આઈને, âinë. નાં આઈનો, તખ્તો. Subs. A looking-glass, a mirror, a pane of glass.

જાન્યારી ખીને, khînê. નાં કીનો, વેર ; ઘર, મકાન. Subs. Revenge, spite, ill feeling ; house, abode, mansion. Per. کینه

જાન્યારી યોઘ, yôgh. નાં યુગ્મરી. Subs. A yoke. Per. یوغ

જાન્યારી અએવકા-અએવક, aêvakâ-aêvak. કિં અં એકા-

એક, અચણ, એકેક, ગાફેલીથી. Adv. Suddenly, unexpectedly, all at once; one by one; unwarily, off one's guard. Per. یکایک

અગ્રિય અગ્રિય, a-gôkâêsh. નાં ગવાહી વગરની હાલત. Subs. Want of evidence—testimony.

અગ્રિય અગ્રિય, a-gôkâsî. નાં ગવાહી—દલીલ વગરની હાલત. Subs. Want of proof—argument, want of evidence—testimony.

અગ્રિય અગ્રિય, aêvak-âînîné. કિં અં એકન રીતે. Adv. In a uniform manner; with even tenor.

અગ્રિય અગ્રિય, aêvak-aêvak. કિં અં એકેક, વિસ્તારીને. વિં જુદું જુદું. Adv. One by one, in an expatiating manner. Adj. separate, distinct.

અગ્રિય અગ્રિય, aêvak-ênman. નાં એક આંખ; ને આંખી કે આંખનું તેજ કમ રાખે તે. Subs. One eye; one individual with less brightness of the eyes.

અગ્રિય અગ્રિય, aêvagân, ayugân. વિં સુવાકેક; બોલવા ઘટતું; એકને લગતું; એક, એખણું; બખલાવતું; એક દેલ. Adj. Conformable, consonant, congruous, worthy to be spoken, belonging to one; one; lonely; fulfilling, in concord—union.

અગ્રિય અગ્રિય, aêvagânî, yôgânî. નાં એકદીલી, સાફદીલી; એખલપેટાપણું; બચપણ, એગાંનગી. Subs. Concord, unanimity, purity of heart; selfishness; childhood; unity, union.

અ-દોગાની, a-dôgânî. વિં વિગત—ખોલાસા—
દલીલ વગરનું. Adj. Without particulars—details
—arguments.

અ-યોગાનીદન, a-yôgânîdan. કિં ચુશ્ત ન રેહેવું.
V. Not to be devoted—strongly attached.

અ-દોગાનીદન, a-dôgânîdan. કિં બીજી મરતબે ન
કરવું. V. Not to do a second time.

અએવગાન, અયુગાન, aêvagân, ayugân. See
aêvagân, ayugân.

અએવગાને, યોગાને, aêvagânê, yogânê. વિં એક-
દીલ, એકમત, એકસંપ, એકજ; જેના જેવું બીજું નહીં.
નાં ખોદા. કિં અં એક મરતબે. Adj. Unanimous,
of one accord—mind, only one, unmatched;
unsurpassed. Subs. God. Adv. Once, one
time. Per. یگانہ

અ-દોગાને, a-dôgânê. કિં અં એ જુદી રીતે નહીં,
એકસરખી રીતે. Adv. Not in two different ways;
uniformly.

અએવગાનગી, યોગાનગી, aêvagânagî, yôgân-
nagî. નાં એકદીલી, દીલનો ખ્યાર, એકમત, એકડી, મેલાપ,
સલાહસંપ, સંયોગ. Subs. Concord, harmony,
heart's affection, union, contact, unanimity;
an odd number; meeting together, peace.

અયોગાનગી, ayôgângî. નાં નમનતાઈ. Subs.
Submissiveness, humility.

અગોકારીદે, agôkârîdê. જૂં કું ખાધેલું.
Past. partic. Eaten.

અએવક-અર્મી, aêvak-armî. નાં અમીલ ઘોડો; કેલવાયલો ઘોડો. Subs. A noble horse, a broken or well-trained horse.

અએવકી, aêvakî. સં. વિ. એકજ, માત્ર એક, એકબી, એક જણ, એકકી. Numer. Adj. Only one, single, alone; even one, one soul; an odd number.

અદુઈ, અદવી, aduî, adavî. વિ. બેફરેબ, ફરેબ નહીં દેનાર. Adj. Guileless, not intriguing—deceiving. Av. 𐬀𐬚𐬭𐬀; Rt. 𐬔𐬭𐬀 = Sans. Rt. 𐬔𐬭𐬀 = to deceive.

સુકે, sūkê. નાં તરફ, દિશા, બાજુ. Subs. Side, direction.

અએવકી, aêvakî. નાં એકપણું; એકકી, એકજ, એક ચીજ. Subs. Oneness, unity; an odd number; only one, one thing.

અએવકી-અએવક, aêvakî-aêvak. વિ. એકનુંએક, એક પુરું. Adj. Only one.

અએવકી-અએવક-અએવકી, aêvakî-aêvak-aêvakî. વિ. એકનું એકજ, એક પુરું, એકજ. Adj. Only one; one and no more.

અયોકશોસ્ત, ayôkshôst. નાં ધાતુ. Subs. Metal. Av. 𐬀𐬚𐬭𐬀𐬔𐬭𐬀

અયોકશોસ્તાન, ayôkshôstân. નાં સઘલી ધાતુઓ. Subs. All metals.

૧૪૯૦૪૦૧૪ અયોકશોસ્તીન, ayôkshôstîn. વિ० ધાતુનું.
Adj. Metallic, made of metal.

૧૪૯૦૪૦૧૪ અયોકશોસ્તીન-જામે, ayôkshôstîn-jâmê.
નાં ધાતુનું વાસણ. Subs. A metallic vessel.

૧૪૯૦૪૦૧૪ અએવક-દાને, aêvak-dânê. નાં મોતીનો હાર, બેમી-
સાલ ગોહર, અમૂલ્ય જવાહર; ગલેબંદ. Subs. A neck-
lace, a string of pearls, an incomparable jewel,
a priceless gem; neck-cloth, a neck-tie.
Per. یکدانه

૧૪૯૦૪૦૧૪ અએવક-દાદ, aêvak-dâd. નાં જે ગાય દુનિયાની
સર્જાતમાં પેદા થઈ હતી તેનું નામ, કે જેમાંથી પેહેલો આદમ
“ગયોમરદ” પેદા થયો હતો; માત્ર એકજ ઈનસાફ; એક
મજહૂબ; માત્ર એકજ આપેલું. Subs. The name of
the cow which was created at the beginning
of the world, from which the first man
(Gayomard) was born (traditional); the only
justice; one faith; the only given (lit.). Av.

— ૧૪૯૦૪૦૧૪

૧૪૯૦૪૦૧૪ અએવક-બર, aêvak-bar. નાં એક તરફ, હલાએદી
બેઠેલી ઓરત; મુવેલું બચું જણનારી ઓરત, બરસનુમમાં
બેઠેલો શખ્સ; અપવિત્ર થએલો શખ્સ. Subs. One
direction—side; a woman sitting apart on
account of menses or child-birth; the woman
giving birth to a still-born child; the person
undergoing the *Barshnûm* ceremony; a defiled
person.

૧૪૯૦૪૦૧૪ અએવક-બાર, aêvak-bâr. ક્રિ० અં એક વખત—

મરતબે; સાથે. Adv. One time, once; along with, together. Per. یکبار

૫૭૫૫૫ અએવક-બાર-મીઆ, aêvak-bâr-mîâ. નાં એક વખતનું વરસાદનું પાણી; એક ઓમાસું. Subs. One fall of rain; one rainy season.

૫૭૫૫ અએવકી, aêvakî. વિં એકકું, સુન-દું. નાં એખલાપણું, એકપણું. Adj. Singular, the best, most excellent. Subs. Loneliness, oneness.

૫૭૫૫ અએવક-દશ, aêvak-dash. નાં એક ચીજમાં બીજી ચીજ મેલવવી; એક જાતનો ઘોડો, જેની મા અને બાપ જુદી જુદી જાતનાં હોય. Subs. Mixing one thing with another; a horse of mixed parentage or breed.

૫૭૫૫ અએવક-સંગ, aêvak-sang. નાં એક પથ્થર. Subs. One stone.

૫૭૫૫ અએવક-દયન, aêvak-dayan. સંં વિં એકમાં. Numer. Adj. In one.

૫૭૫૫૫ અએવક-સુસીઆ, aêvak-sûsîâ. નાં એક ઘોડો રાખનાર, એખલો સવાર. Subs. He who possesses one horse, one rider, only the rider.

૫૭૫૫ અએવક-યદમન, અએવક-જસ્ત, aêvak-yadman, aêvak-jast. નાં એક હાથ; એક રાહ, એક તરેહ; એક મીસાલ; એક શુરા પેહેલવાનનું નામ છે, કે જેને 'યક દસ્ત' કરી કહે છે. Subs. One hand; one way—mode, an example, a simile; name of a gallant hero called *Yakdast*.

૫૭૫૫ અએવક-સર, aêvak-sar. કિં અં સરાસર, એખણું, એક બારમી, એક મરતબે. Adv. On an average,

lonely ; from one point of view, in one sense ; one time.

અવેવક-સરખત, aêvak-sarakht. નાં એક ઘણા કામનો કરનાર, એક ઘણો મહેનતુ માણસ. Subs. One who does much work, a hard-working man.

અવેવક-સરેશુતે, aêvak-sarêshûtê. વિં એક તૃત્યાંશ, એક ચીજનો ત્રીજો ભાગ. Subs. One-third ; the third part of anything. Comp. Av.

અવેવક સરે

અવેવક-સરે, aêvak-sarê. વિં એકશાન, બરાબર, સરખું. કિં અં હમેશ. Adj. Similar, uniform, equal. Adv. Always.

અવેવ-કીનશની, aêva-kînashnî. નાં એક કરવું, મેલવવું, આમેજ કરવું. Subs. Mixing up, mingling, uniting or blending in a mass.

અવેવક-ગવશની, aêvak-gavashnî. નાં એક સજીવન—શબ્દ. Subs. One word—sound—speech.

આહીનશને, âhînashnê. વિં નજીશ, મેલું, નાપાક, અરાબ થાએલું. Adj. Dirty, filthy, impure, defiled, spoiled.

અયોકીનીદે, ayôkînidê. કું વિં એક કીધેલું, મેલવેલું. Partic. Adj. Made into one, mixed up.

અવેવક-યોમ, aêvak-yôm. નાં એક દિવસ, પેહેલો દહાડો, પડવો. Subs. One day, the first day, the first day of either half of a lunar month.

અવેવક-ગોમન-આગ, aêvak-goman-âg. કિં અં

એક એકે. Adv. The first or the one is this that (lit.)

૧૦૧૪ અએવકીક, અદુકદક, aêvakík, adukdak. નાં સુમરાયલું પાણી—દુધ. Subs. Lukewarm water—milk.

૧૦૧૫ અએવક-દદીગર, aêvak-dadîgar. અ-ચં સર્વં એક બીજનું. Indef. Pron. Of one another. Comp. Per. یک دیگر

૧૦૧૬ અએવક-બર, aêvak-bar. See ૧૦૧૪ aêvak-bar.

૧૦૧૭ અયુકબર, ayukbar. નાં હલાએદું થએલું માણસ; અપવિત્ર શરીર; સુવાવડી ઓરત—સ્ત્રી; જેને બરસનુમ લીધેલું તે. Subs. One who is isolated (lit.); an impure—defiled body; a female in confinement; one who undergoes the *Barshnum* ceremony.

૧૦૧૮ અએવક-દેરા, aêvak-dêrâ. નાં એક ગજ, Subs. One *gaz* (a measure of about 2 feet).

૧૦૧૯ અએવકબરી, aêvakbarî. નાં એક તરફ; એક હિસ્સો—ભાગ. Subs. One side, one portion—share.

૧૦૨૦ અયુબરી, ayubarî. ભાવં નાં હલાએદાયણું; સુવાવડીની હાલત; રીમની. Abstr. Subs. Isolation (lit.); state of confinement (of a woman); defilement; pollution.

૧૦૨૧ અએવક-દેરમ, aêvak-dêram. નાં એક દેરમ. Subs. One *derem* (a coin). Per. یک درم

૧૦૨૨ અએવકે, aêvakê. સં વિં એક, દરેક. Numer. Adj. One, every one.

૧૫૪ ગન્દે, gandê. નાં નરક, ગંધ—વાસ મારતી ચીજ.
Subs. Human or animal excrement ; a stinking
substance. Comp. Av. ગન્ધમાલ

૫૫૫૫૫ અયોગાનગી, ayôgânagî. નાં એકદીક્ષી. Subs.
Concord, union. Comp. Per. یگانگی

૫૫૫ અએવ-કોબ, aêva-kôb. નાં એક ઘા—જખમ.
Subs. One wound. Comp. Per. کوب (beat-
ing, striking).

૫૫૫ અએવકે, aêvakê. See ૫૫૪ aêvakê.

૫૫૫ અએવકી, aêvakî. નાં એકપણું, એકત્વ. Subs.
Oneness, unity, individuality. Per. یکتائی, یکی

૫૫૫ અએવ-ક-ચા, aêva-kanyâ. નાં એક વાંસ—વામ.
Subs. One bamboo ; one fathom.

૫૫૫ અએવકો-દેહ, aêvakô-dêh. સંં વિં એકને દશ,
અગિઆર. Numer. Adj. One and ten ; eleven.
Av. ૫૫૫૫૫૫૫ = Sans. एकादशन् = Per. یازده

૫૫૫ અએવક-વીન, aêvak-vîn. નાં એક મરદ. ક્રિં અં
પેહેલી વાર, પેહેલું. Subs. One man. Adv. For
the first time ; firstly.

૫૫૫ અએવક-વીમન્દ, aêvak-vîmand. વિં એક તરફ
વાલું. Adj. One-sided, prejudiced, biassed.
Comp. Av. ૫૫૫ + ૫૫૫

૬૫૫ અએવકેચ, aêvakêcha. સંં વિં એકબી, અને
એક. Numer. Adj. Even one, and one.

૬૫૫ અગ્નીચ, agnîcha. ક્રિં અં હમણાં. નાં સુસ્તી.

આલસાઈ. Adv. Now, at present. Subs. Sloth, indolence, laziness.

૧૬૧૪ અએવક-વજન, aêvak-vazan. નાં એક માપ—વજન ; 'શેકલ' નામનો એક સિક્કો ; એક રીત ; એક જાતનું ઝાડ જેની કમાન બનાવે છે. Subs. One measure—weight ; one *shekel* (a coin) ; one mode ; a tree of which bows are made. Comp. Per.

یک + وزن

૧૬૧૫ અયુકદ્, ayukard. વિં રીમન. Adj. Polluted, defiled.

૧૬૧૬ અએવકે-દોદ, aêvakê-dôd. સર્વં એક બીજ સાથે. Pron. With one another.

૧૬૧૭ અએવકે-તન, aêvakê-tan. નાં એક જણ—શખ્સ. Subs. One person—individual. Av. ૧૬૧૭

૧૬૧૮ અએવક-પવન-દલીન, aêvak-pavan-dalîn. સર્વં એક બીજ વિષે—માટે. Pron. For or regarding one another.

૧૬૧૯ અએવક-માશને, aêvak-mâshnê. નાં એક તરીકો, એક રીત. Subs. One mode—way.

૧૬૨૦ અએવકુમ, aêvakum. સંં વિં પેહેલું. Ord. Numer. Adj. First. Comp. Per. یکم

૧૬૨૧ અએવક-વર-અએવક, aêvak-var-aêvak. સર્વં એકેકમાં, એક બીજમાં. Pron. One within one ; one within another.

૧૬૨૨ અએવક-વર-વરમન-દોદ, aêvak-var-varman-dôd. કિં અં એક બીજમાં, એકેકમાં, એક બીજ સાથે,

માહોમાંહે. Adv. Among one another, with each other, mutually.

ડીસેમ્બર અએવક-વર-દોદ, aêvak-var-dôd. ક્રિં અં એક બીજામાં, માહોમાંહેમાં, એક બીજાને. Adv. Among one another, mutually, internally.

ડીસેમ્બર અએવક-કાર, aêvak-kâr. નાં એક કામ; એકસરખું કામ. Subs. One business; an uniform—similar business. Comp. Av. اےک کار, Per. اےک کار.

ડીસેમ્બર અએવક-કતરુનતન, aêvak-katrûnatan. ક્રિં એકલું રહેવું. V. To remain alone—solitary.

ડીસેમ્બર અએવક-ચ, aêvaka-cha. વિં એકજ, એકદીલ, એક-સરખું, એકનેજ. Adj. Only one, unanimous, with one accord, uniform, alike; to one only.

ડીસેમ્બર અદુક-ચ, aduka-cha. સંખ્યાં વિં એક, એકબી, કાંઈ-બી. Numer. Adj. One, even one; even some—a little.

ડીસેમ્બર અએવક-ચ-અએવક, aêvaka-cha-aêvak. ક્રિં અં એક પછી એક; દર વખત; એકલા એકનેજ. Adv. One after another, every time; to one (person) only.

ડીસેમ્બર અએવકચે, aêvakachê. સર્વં એક ને, એકજ. Pron. One who—that; only one.

ડીસેમ્બર અએવક-ચમ, aêvak-cham. નાં એક સખખ—કારણ; એક અર્થ. Subs. One cause—reason; one signification. Comp. Per. اےک چم

ડીસેમ્બર અએવક-તાક, aêvak-tâk. વિં એકલું, એકવડું,

સાદું, સાચું ; અસતર વગરનો જભો ; ખોદા. Adj. Single, simple, sincere ; a garment without lining ; God. Per. ڪڪ

ડ્વલ્લુ અયુકતાર, ayûktâr. નાં આવજવ કરનાર, આમદરકત કરનાર. Subs. One who frequents, one who visits often.

ડ્વલ્લુ અયુકતારીહા, ayuktârîhâ. કિં અં આમદરકત કરવાની રીતે. Adv. In a familiar manner, familiarly, by way of ingress and egress.

ડ્વલ્લુ અએવક-દોદ, aêvak-dôd. સર્વં એક બીજું. Pron. One another.

ડ્વલ્લુ અએવક-તનુ, aêvak-tanû. નાં એક તન, એક શખ્સ, કોઈ એક જણ ; એકદીલી. વિં એકલો. Subs. One body, one person, an individual ; concord, union. Adj. Alone. (Comp. ૧૪ = Av. ૨૨૨ + ૧૨ = Av. ૧૨૨ = Per. ڪڪ)

ડ્વલ્લુ અએવક-તને, aêvak-tanê. નાં એક જગો. Subs. One place—spot.

ડ્વલ્લુ અએવક-તુમ, aêvak-tum. વિં ઘણુંએક ; એકલું. Adj. Much, considerable, in a great degree ; lonely, solitary.

ફફિલ્લુ અએવક-પોમમન, aêvak-pômaman. નાં એક મોહ, બે મોહાંનું નહીં, જેમાંથી બે બોલી—અર્થ નહીં નીકલે તેવું ; જહેર, રોશન, ખોલું. Subs. One mouth (lit.) ; unequivocal, not ambiguous ; clear, evident. (Comp. ૧૪ + ફફિલ્લુ = Ar. فم = mouth.)

૬૬૧૪ અએવક-મોદ, aêvak-môd. વિં એક રંગનું. Adj.
Of one colour.

૧૬૧૪ અએવક-મન, aêvak-man. નાં એક મન—વિચાર,
Subs. Oneness of mind (lit.); unanimity.

૧૪૬૬૧૪ અએવક-મદમ-અએવક, aêvak-madam-aêvak.
કિં અં એક ઉપર એક. નાં ચઢાચઢી. Adv. One
over the other. Subs. Emulous contest or
strife ; outvieing.

૧૬૧૪ અએવક-મોગ, aêvak-môg. નાં એક જોડો—મોજી.
Subs. One shoe ; one stocking or sock.

૧૪૬૬૧૪૧૬૧૪ અએવક-મોગ-દોબારશની, aêvak-môg-dô-
bârashnî. નાં એક જોડે દોડતું—ચાલતું ; એક ચુનાહતું
નામ છે, જે એક પગે ઉઘાડું ચાલવાથી થાયછે ; એવીજ રીતે
ઓથી વખત ચાલવાથી તે શખસને “તનવલગાંન” ચુનાહ
લાગુ થાયછે. Subs. Running—walking with one
shoe ; the name of a transgression or guilt,—
viz., that caused by walking with one foot
bare. He who thus walks four times becomes
liable to the guilt of *Tanvalgân*. Comp. Pâz.
૧૪૬૬૧૪૧૬૧૪ (in Patet Ader).

૧૬૧૪ અએવક-મેન-દોદ, aêvak-mên-dôd. કિં અં
બીજા મધેથી એક ; એક બીજાથી. Adv. One from the
other ; from one another.

૧૬૧૪ અએવક-મદન, aêvak-madan. કિં સાથે આવવું ;
એક થવું, એકઠું મલવું, મલીનવું. V. To come to-
gether, to be mingled up, to be united in one,

to be associated, to meet together. Comp.
Per. یک + آمدن

ઐવેવક-મદમ-દોદ, aêvak-madam-dôd. ક્રિ० અ०
એક બીજને, અરસપરસ. Adv. To one another,
mutually.

અવેવક-રાહ, aêvak-râh. ના० એક રસ્તો—રીત;
એક રીતે ચાલનાર. ક્રિ० અ० એકવાર. Subs. One
way, one mode—usage—fashion, one that fol-
lows one rule—principle. Adv. Once, one
time. Per. یکراه

અવેવક-રાસ્તી, aêvak-râstî. ના० એક સરચાઈ.
Subs. One truth, one fact. Pâz. راستی =
Per. یکراستی

અવેવક-રીશ, aêvak-rîsh. ના० જેણે એક જખમ
ખાધો હોય તે ; સામે નરીમાનની લકબ. Subs. One who
has received one wound; surname of *Sâm*
Narîmân. (૧૪ + રીશ = Av. Rt. ریش = Sans. Rt.
रिष् = Per. ریشیدن)

અવેવક-રબમેમને, aêvak-rabmêmanê. વિ०
એકદીલી, બંધ બેસતું, માફક, મુનાસેબ, નજદીક, દુર કરવા
વગરનું. Adj. Being one of mind, appropriate,
consistent, agreeable, allied ; near, without be-
ing removed, attached, not alien.

અવેવક-રોબાગી, aêvak-rôbâgî. ના० એક
ચલણ, એક રેવાજ. વિ० એક ચલણી, એક રેવાજ. Subs.

Currency, one usage, one custom. Adj. Having one custom, following one usage—principle.

૧૯૧૪ અએવક-રવેશ્મન, aêvak-ravêshman. ક્રિ० અ० સરાસર, એક છેડેથી તે બીજા છેડા સુધી; એકાએક, એકલું. Adv. From one end to the other, from beginning to end, alone, suddenly, unexpectedly, lonely.

૧૯૧૪ અએવક-રવેશ્મને, aêvak-ravêshmanê. ક્રિ० અ० એક મરતબે, એક બારગી. Adv. One time, once, in one sense, from one point of view.

૧૯૧૪ અએવક-રોત્મન-દોદ, aêvak-rôtmân-dôd. ક્રિ० અ० એક બીજા સાથે, એકબેક સાથે. Adv. With one another, mutually.

૧૯૧૪ યોકરદી, yôkradî. વિ० બરાબર, એકમલું. ના० બરાબરી, સરખાપણું. Adj. Alike, similar, uniform. Subs. Similarity, equality.

૧૯૧૪ અએવકરદીહા, યોકરદેહા, aêvakradîhâ, yôkar-dêhâ. ક્રિ० અ० એક બારગી, તમામ, બીલકુલ, એકદમ, એક વેલામાં, એક હોમલામાં. ના० એકદમ હોમલો, તીરસ્કાર કરવો, ઝંઝેડી નાખવું. Adv. One time, in one sense, wholly, entirely, at once, at one time; in an attack. Subs. Sudden attack, showing contempt—disrespect, scolding, hooting, flouting. Pâz. ૧૯૧૪

૧૯૧૪ } અએવક-રદે, aêvak-radê. ક્રિ० અ० સરાસર રીતે;
૧૯૧૪ } સાથે મલેલું. Adv. On an average; mixed up together.

૧૯૧૫ અયુકરદે, ayûkradê. નાં દુકડો, કટકો ; ખરાબરી ; નાપાકી. Subs. A piece, a part, a portion ; equality ; impurity.

૧૯૧૫ યોકરદે, yôkradê. કિં અં એકદમ, એકમલતું, એક લગતું, એક રીતનું, એક પેવંદનું, ખરાબર, એક રાહનું ; હમેશાં, તમામ, સામેલ, સાથે લાગેલું. નાં સંગ્રહ, જથ્થો ; નાપાકી, રીમની. Adv. At once, alike, in an uniform manner, of one link—chain, similar, of one tenor—course ; always, entirely, associated with. Subs. A collection, a mass, impurity, defilement (Comp. ૧૦ + ૧૯ = Per. یک + دہ)

૧૯૧૫ યોકરદગી, yôkradgî. નાં એક લગતાપણું, પેવંદ, સંબંધ, ખરાબરી, મલતાપણું, એકઠા મલતું, એકમત થતું, લપેટવું. Subs. Affinity, union, connection, resemblance, similarity, assembling, meeting together ; agreeing, concurring, concord ; rolling up, wrapping around.

૧૯૧૫ યોકરદગીહા, yôkradgîhâ. કિં અં એક બારગી, એકદમ, એક રીતે, તમામ, સઘળું. Adv. In one sense, from one point of view, according to same rule, wholly, entirely.

૬૫

૬૫ અએવ-ચ, aêva-cha. વિં એકબી, એખળુંબી. Adj. Even one, even single—lonely.

૬૫ અ-ગંજ, a-ganj. વિં ખજાના—દોલત વગર. Adj. Without treasure—wealth. Per. بی گنج

૬૪ અયુજ, ayuj. નાં પુલંદ—ઉંચે જવું; પુલંદી. ક્રિં
આજ્ઞાં પુલંદીથી ચાલ. Subs. Going up, going on
high; elevation. V. Imper. Walk with a lofty
gait and erect head.

૬૪ અયુજ, ayuj. નાં લડાઈ; કોશેશ; પોહોંચવું. Subs.
Battle, war; endeavour; reaching.

૬૪ અયો-ચ, ayô-cha. વિં ઉલટું—વિરૂધ્ધી. Adj. Even
opposite, even against.

૬૪ આગ-જ, âganj. નાં જુનેજું ગોશત—માંસ. વિં સખત,
મુશકેલ. Subs. Roasted meat. Adj. Hard, dif-
ficult.

૬૪ આયન-ચ, âyan-cha. નાં લોટુંબી. Subs. Even
iron. Comp. Pehl. ۱۷۳۳

૬૪ એવજ, êvaj. વિં આરાસ્તે, શીંગારેજું. નાં કાંઈબી
ચીજ લટકેલી તે; આંકડી; ધીનારી. Adj. Adorned,
decorated. Subs. Anything suspended; a
hook; a border, margin. Comp. Per. آویز

૬૪ યાવ-ચ, yâva-cha. ઉભ્યાં અં અથવા, યાતો, કે.
Conj. Or, either, that, as.

૬૪ યુજ, yûj. નાં જોડવું, બાંધવું, અડકવું, સંબંધમાં આવવું.
Subs. Joining together, binding; touching,
coming in contact. Comp. Av. Rt. ۶۳۰

૬૪ યુજ, yûj. નાં કોશેશ, મેહેનત; રેવાજ; જરી, ચાલુ.
Subs. Endeavour, exertion; usage; continu-
ing; keeping on. Av. Rt. ۶۳۰ = Sans. युज्.

૧૫ યુદ, yûd. નાં લડાઈ કરવી, જઈ પોહોંચવું, મલવું, આણું
થવું. Subs. Fighting, waging war, arriving,
meeting, to be polluted—calumniated. Av.
Rt. ૧૫ = Sans. Rt. યુધ = To fight.

૧૬ અયુજનદ, અયુજંદ, ayûjânad, ayûjand. કિં
પેહરે, અડકે, મલી જાએ. V. May put on—wear,
may touch, may be mixed up.

૧૭ અયુજંદ, ayujand. કિં તેઓ જોડે—બાંધે—સાથે
અડકે, તેઓ ટેકો આપે. V. They may join—bind
—be mixed up together—touch; they may
support.

૧૮ આગંજ-આનીદન, âganj-ânîdan. કિં ભુજેવું
ગોશ્ત મંગાવવું. V. To send for roasted meat, to
order to be brought roasted meat.

૧૯ અયુજનીદન, ayujânîdan. કિં કોશેશ—એહેનત
કરાવવી. V. To cause to exert—endeavour.

૨૦ અયુજદ, ayûjâd. કિં આશીં ભુલંદ થાએ. V.
May it be exalted—elevated (bened. 3 sing.).

૨૧ અયુચે, ayûchê. સંખ્યાં વિં એક. Numer. Adj.
One.

૨૨ અયુજી, ayûjî. નાં કોશેશ, મેલવણી; મીલનસારી;
શીંગાર, શોભા. Subs. Endeavour, exertion;
mixture, sociality; affability; ornament, grace.

૨૩ યાવ-ચ-શ, yâv-cha-sh. ઉભ્યાં અં અથવા તે પણ,
યા તેની. Conj. Or even that.

૫૭૫૪ યોજ, yôjî. નાં શીંગાર, આરાએશ, શોભા. Subs.
Ornament, embellishment, elegance, beauty.

૫૭૫૪ અએવ-એશ, aêva-chêsh. નાં એક ચીજ—વસ્તુ.
Subs. One thing.

૫૭૫૪ અયુજશને, ayûjashnê. નાં મેલવવું, આમેજ કરવું.
Subs. Mixing up, intermingling, blending.

૫૫૭૫૪ ૫ અ-યુજશની, a-bûjashnî. નાં છુટકારા વગરની
હાલત. Subs. State of being not emancipated
—released. Contrast Paz. ૫૫૭૫૪

૫૫૭૫૪ અયુજશની, ayûjashnî. વિં લડાઈને લગવું, લડા-
ઈનું. Adj. Pertaining to war—fight; martial.

૫૫૭૫૪ યુડશની, yûdashnî. નાં લડાઈ, જંગ, યુધ્ધ, અથ-
ડાઅથડી. Subs. Fight, war, battle, struggle;
combat, coming into collision.

૫૫૫૭૫૪ ૫ અ-યુજશનીગી, a-bûjashnîgî. વિં છુટકારા
વગરનું. Adj. Not released—set at liberty.

૧૫૭૫૪ ૫ અ-બોજશને, a-bôjashnê. વિં નહીં જાણનાર;
નાવાકેક, બેબબરો. Adj. Not knowing; unac-
quainted, inexperienced, ignorant.

૧૫૭૫૪ અયુજશને, ayûjashnê. નાં કોશેશ, મેહેનત. વિં
જલદી દોડનાર, તેજ આલવું; જથુક; ખંતી રહીને. Subs.
Endeavour, exertion. Adj. Fast running, swift
going; continual; persevering.

૧૫૭૫૪ યુજશને, yûjashnê. નાં રથ, ગાડી. Subs. A
car, a chariot.

૧૧૭૫ યુદશને, yûdashnê. નાં જોડવું, બાંધવું, મજબુત કરવું.

Subs. Joining, binding, fastening.

૧૧૭૬ યોજશને, yôjashnê. નાં અનાજ. Subs. Corn.

૧૧૭૭ યોદશને, yôdashnê. નાં લડાઈ, જઘડો, વઢવાડ.

Subs. Battle, fight, quarrel.

૧૧૭૮ યુજનદ, yûjinad. કિં ટેવ પાડે; જોડાવે. V. May accustom (one's self); may cause to join—bind.

૧૧૭૯ અયુજનશને, અયુદીનશને, ayûjinashnê, ayûdî-nashnê. નાં ગાલેબ આવવું, ગલબો; જીતેલો, ઉપે ચઢવું. Subs. Overcoming, overpowering; superiority, climbing up, ascending.

૧૧૮૦ અયુજનીદન, ayûjînidan. કિં કોશેશ—મેહેનત કરવી, ધંધો કરવો, જોડવું, સાથે મેલવવું. V. To exert, to endeavour, to carry on a business—trade; to join; to unite; to bring into close connection. (Av. Rt. જ્ઞ = Sans. Rt. યુજ્ = to join.)

૧૧૮૧ યુદીનીદન, yûdînidan. કિં લડાઈ કરવી; ફરી-વલવું; જઈ પોહોંચવું, મલવું; આલુદે થવું; કોશેશ કરવી; જોડવું. V. To fight, to wage war, to take up arms; to go all through, to go round, to arrive; to be mixed up, to be polluted—contaminated; to exert, to endeavour; to join, to unite. (Av. Rt. જ્ઞ, Sans. Rt. યુધ્).

૧૧૮૨ અ-દોઝન, અ-દોઝદી, a-dôzîn, a-dôzdî. વિં ચોરીનું નહીં, પ્રમાણીક. Adj. Not stolen; honest.

૧૧૭૭ અ-દોઝદન, a-dôzîdan. કિં ચોરી નહીં કરવી, નહીં ચોરવું. V. Not to steal—rob. Contrast Per. دزدیدن

૧૧૭૮ અયુજદન, ayûjîdan. કિં ઉઠવું; ઉપર ચઢવું; મ-લવું; કોશેશ કરવી; ખરાબ કરવું; છોડવું, અલાહેદું રેહેવું; અડકવું, સામેલ થવું; છુટકારો કરવો. V. To rise, to get up; to ascend, to be, to meet; to exert, to endeavour; to make bad, to defile; to release, to quit; to touch, to be associated with.

૧૧૭૯ યુજદન, yûjîdan. કિં સાથે એકઠા થવું. V. To assemble, to muster, to throng.

૧૧૮૦ યોદીદન, yôdîdan. કિં લડાઈ કરવી; ફરીવલવું, જઈ પોહોંચવું, મલવું, આબુદે થવું. V. To fight, to wage war; to go all through, to go round; to be mixed up; to be polluted.

૧૧૮૧ અયુજ, ayûj. નાં શોધનાર. Subs. One who seeks. Av. Rt. 𐬀𐬕𐬀𐬭𐬀 = Sans. Rt. याच = Per. جست = to beg.

૧૧૮૨ અએવ-ચન્દ, aêva-chand. વિં કેટલુંએક, કેટલાક, કેટલાક પ્રકાર, કેટલીએક તરેહ. Adj. Somewhat, some, some people; several ways—modes; several sorts—species. Pâz. 𐬀𐬕𐬀𐬭𐬀

૧૧૮૩ આઈન-ચન્દ, âin-chand. કિં અં કેટલીએક રીતે—પ્રકારે; કેટલીક વાર. Adv. In several ways—modes, several times.

અડખ અ-દોજની, a-dôjanî. વિ० નહીં ચોરી કરનારું. Adj.
Not stealing.

અડખ અ-બુજે, a-bûjê. વિ० છુટકારો નહીં કરનારું. Adj.
Not releasing—setting at liberty.

ડખ

ડખ અ-દુઝાનીદન, a-dûzânîdan. ક્રિ० નહીં સ્ત્રીવરા-
વવું—સંધાવવું. V. Not to get sewn or stitched,
not to cause to be united—joined, not to cause
to be allied—closely related.

ડખ હુ-જવારી, hû-zavârî. વિ० સારાં કૌવત—જેરને
લગવું. Adj. Pertaining to a good power—
strength.

ડખ અ-દોઝદ, a-dôzad. વિ० દાઝીઆ—અલીઆ વગરનું.
Adj. Without being scalded or burnt. Contrast
Av. Rt. ૭૭૭; Comp. Pehl. ૭૭૭

ડખ અ-જુઝદન, a-jûzîdan. ક્રિ० ગોસ્સો નહીં આવો,
ક્રોધાયમાન નહીં થવું, રીશે નહીં ભરાવું. V. Not to be
angry—exasperated, not to be enraged.

ડખ અયુઝદન, ayûzîdan. See ૭૭૭ or ૭૭૭
ayûjîdan, ayûjîmîdan.

ડખ અએવ-જવારી, aêva-zavârî. નાં એક કૌવત;
જેર એકઠું કરવું; એક મતિ; સંપ, મસલહત. વિ० એક જેર—
કૌવત—અલવાણું. Subs. One power, collecting
all strength, unanimity, concord, confederacy,
advice, counsel. Adj. Of one power, of

united strength. Comp. $\text{av} + \text{amr} = \text{Av. amr} =$
Pâz. $\text{amr} = \text{Per. زور}$

૧૫૫

૧૫૫ અઈનત, aīnat. કેવલં અં શાખાસ ! આફરીન ! મુબારક !
Interj. Well done ! bravo !

૧૫૫ અ-દુદ, a-dûd. વિં ધુંવા વગરનું. Adj. Smokeless.
Prohib. $\text{a} + \text{ar} = \text{Per. } \text{ad}$

અયુતામરૂતી, ayûtâmarûtî. નાં એકવાર
પઢવું. Subs. Reciting once.

અયુતા, ayûtâ. કિં અં એક મરતબે—વાર—વખત.
Adv. Once, one time.

અએવતાક, aêvatâk. વિં એકલું, એકજ, એકસરખું.
Adj. Lonely, only one ; uniform, alike.

અ-જુદાઈ, a-jûdâi. નાં જુદાઈ વગરની હાલત, મીલ-
નસારપણું. Subs. State of being not different ;
affability ; sociality. Contrast Per. جدائي

અએવતાક, aêvatâk. વિં એકલો, એકદમ, સાદું, માત્ર ;
આણુદે થાયલું ; એકજ, કેવલ ; એકાંત. કિં અં તદન, કકત.
Adj. Single, alone, simple, only, at once ; con-
taminated, polluted ; only one, retired. Adv.
Wholly, altogether, merely, simply. Per. يكتا

અયુતાક, ayûtâk. નાં કોશિશ, મેહેનત. Subs.
Endeavour, exertion.

અયુતાકાન, ayûtâkân. નાં જુદાઈ—તનાહી રાખ-
નારા, એકલપેટાઓ, અદેખાઓ, ફેશભાવીઓ. Subs.

Those that remain separate—alone ; selfish—jealous—vindictive persons.

અવગત અવગત, aêvtâkî. નાં ભાવં એકાંતપણું, એકપણું, એકલપેટાપણું. Subs. Abst. Loneliness, selfishness, unity. Per. یکتائی

અયુતાકી, ayutâkî. વિં કોશેશ—મેહેનત કરનાર, ઉદ્યમવાળું. Adj. Endeavouring, exerting ; industrious.

અયુદાકીહા, ayûdâkîhâ. કિં અં એકલપેટાપણાંથી. Adv. In a selfish manner.

અયુતાર, ayûtâr. નાં દોડનાર, દેવાનું માણસ ; ચોર. Subs. A runner, a mad person, a robber, a thief.

અયુતારીહા, ayutârîhâ. કિં અં મેહેનતથી, કોશેશથી, ઉદ્યોગીપણાંથી. Adv. With labour, exertion ; industriously.

અએન-તગ, aên-tag. નાં ઉંડી આંખ. Subs. A deep eye, penetrating sight.

અખ-તગ, akh-tag. નાં મજલુત—કૌવતમંદ આશીરવાદ—દુવા. Subs. Efficacious blessings, vigorous prayers.

અયોતગ, ayôtag. નાં આડું—ઉલટું દોડનાર, વિરધ્યજનાર. Subs. One who runs astray, one who swerves, one who runs away from any prescribed course.

અયો-દોદ, ayô-dôd. વિં એક બે. Adj. One or two.

અયુદગી, અખ્તેશ, ayûdagî, akhtêsh. નાં આ-

ક્રાંત, દુઃકાલ, દુઃખ, દરદ ; અરાબી, નાપાકી. Subs. Calamity, affliction, dearth, famine, pain, disease ; evil, impurity.

૧૧૪૪ અયુદન, ayûdan. ક્રિં આણુ—શરૂ થવું. V. To be in process, to continue on, to begin.

૧૧૪૪ આવતન, âvtan. ક્રિં સરદ થવું. V. To be cold.

૧૧૪૪ અએવ-તુક, aêva-tûk. વિં એક તરફથી કાઢેલું. નાં એક ટુકડો. Adj. Torn—split from one side. Subs. A small piece.

૧૧૪૪ અએન-તુમ, aên-tûm. નાં આંખનું અંધારું—કાલાશ. Subs. Dimness or gloominess of the eye. Comp. Per. تم + عين

૧૧૪૪ અએવતુમ, aêvatûm. વિં એકલું. ક્રિં અં એકતર, એક તરફ, એક બાજુએ. Adj. Lonely, alone. Adv. Aside, sideways, on one side, towards one direction.

૧૧૪૪ અયો-તુમ, ayô-tûm. વિં ઘણુંજ ઉલટું—વિરુદ્ધ. Adj. Quite opposite, greatly reverse, most antagonistic, *tout au contraire* (Fr.).

૧૧૪૪ અ-દુદે, a-dudê. વિં અરાબ ખાનદાનને લગતું, હલકી નસલનું. Adj. Of a base-born family, pertaining to low parentage, of mean pedigree—descent.

૧૧૪૪ આઈન્તે, âintê. નાં કમાન. Subs. A bow.

૧૧૪૪ આગંદેહ, âgandêh. વિં પૂરું કીધેલું, ભરેલું, ભરપૂર. Adj. Full, filled, replete, fraught, well-stocked. Per. آگنده

૧૯૪ આયન્દેહ, âyandêh. નાં આવનાર. Subs. One who comes, a comer. Per. آند

૨૧૯ અ-ગંદગી, a-gandagî. નાં ગંદગી વગરની હાલત, બદબો વગરની હાલત. Subs. Unstinkingness, unrottenness, freedom from strong offensive smell.

૨૨૦ અ-દુદગી, a-dûdgi. નાં અરાબ ખાનદાન, બદ જુનીઆદ, અરાબ નસલ. Subs. A base-born family, a low parentage, a mean pedigree—descent.

૨૨૧ અયુદગી, ayudagî. નાં યુદરતી હાલત; અખંતર, નાપાકી, અરકીન, અપવિત્રાર્થ; ઝરપવું; કાદવ કચરો. Subs. Natural call; uncleanliness, foulness, impurity, defilement; oozing out; rubbish, dirt.

૨૨૨ અ-ગંદેહ, a-gandêh. વિં બદબોઈ વગરનું, તાજું. Adj. Unstinking, not emitting a strong offensive smell, fresh. Comp. Prohib. + ૧૯૨ = Sans. गन्ध = Per. گند

૨૨૩ અદુદને, adûdanê. નાં રીત, માર્ગ, પ્રકાર, નિયમ, પદ્ધતી, દરજ્જો, જાત, રીતબાત, આકાર, ઘાટ, નમુનો. Subs. A mode, a way, a rule; dignity, rank, kind; usage; shape, form; a sample.

૨૨૪ અ-દુદેઈ, a-dûdêi. વિં વગર ખાનદાની. Adj. Not of noble parentage, lineage.

૨૨૫ આગંદેહ, âgandêh. See ૧૯૪ âgandêh.

૨૨૬ અએવ-તગે-રોબાન, aêva-tagê-rôbân. નાં એક કૌવતવાહું રવાન, રવાનનું એક કૌવત. Subs. A powerful soul; a strength of soul.

અવ્યય

અવ્યય અદવજ, advaz. નાં આવાજ, સાદ, યોદ્ધાર. Subs.

Sound, noise, uproar. Comp. Pehl. ૭૭, ૭૪

અવ્યય અદુપ, યદુવ, અથોપ, adûp, yaduv, ayôp. ઉભયાં

અં યા, અથવા, પણ, કદી, તદન, કેવું, અગર, વધી, કેવલં
અં ઓ ! અરે ! Conj. Or, either, but, even ; ever ;
altogether ; how, if, also. Interj. Oh ! Ah !

Av. ૫૭. ૫૮, Pâz. ૫૭ = Per. ૫

અવ્યય હુફ, hûf. વિં નેક, સાફ, ભલું. Adj. Virtuous, good,

excellent, worthy, gentle. Comp. Av. ૫૭ =

Per. خوب ; Comp. Pehl. ૭૪

અવ્યય અદુપા, હદનપા, adûpâ, hadanpâ. નાં લોખાન ;

ચુશબો. Subs. Benzoin ; fragrance, perfume.

અવ્યય હીનવા, હદનપાએ, Hînvâ, hadanapâê. નાં

દાડમડી, દાડમડીના ઝાડની ઓરવરામ. Subs.

A pomegranate tree, a twig of a pomegranate

tree. Comp. Av. ૫૭ = Sans. सदानम.

અવ્યય દો-ગોપાન, dô-gôpân. નાં બે વાવટા. Subs. Two

flags. Comp. Per. ૫૭

અવ્યય દો-દોફન, dô-dôfan. નાં બે સ્ત્રીકાં, કપરીરની બે ઝોલી.

Subs. Two slings ; two baskets suspended by
means of a rope ; two wallets (of beggars).

અવ્યય અદુપાક, adupâk. See ૫૭ adûpâ.

અવ્યય અથોવ-શ, ayôva-sh. ઉભયાં અં અથવા તે, અથવા

તેને. Conjun. Or he ; or to him.

જાળ્ય હીનવા, hīnvā. See જાળ્ય hīnvā.

જાળ્ય-જાળ્ય અદુવ-શ-હાન, adûva-sh-hân. ક્રિં અં બલકે
એટલુંજ નહીં પણ કાંઈ બીજું વધારે. Adv. Not only
this but something more besides.

જાળ્ય } ખીવવસખ, khīvvasakh. નાં યુક, લખ, હોજ.
જાળ્ય } Subs. Spittle; saliva.

જાળ્ય અદુપ, adûp. ક્રિં અં તેથી તે. Adv. Consequent-
ly he, she, or it (lit.)

જાળ્યજાળ્ય અદુપ-વ-ચસુન, adûp-va-chasun. ક્રિં અં અને
વધી તેમજ. Adv. And also in the same manner.

જાળ્યજાળ્ય અયોવ-ચસુન, ayôv-chasun. ક્રિં અં કેવી કીસ-
મનું, કેવી રીતે—તરેહ. Adv. Of what sort; how.

જાળ્ય અઈનફત, આએમ, aīnaft, âêpta. નાં હાજેત આહવી,
હાંસેલ, મતલબને વાસ્તે કરવું—પદવું—દરખાસ્ત કરવી. Subs.
Wishing for, praying for some wish—desire,
profit, produce, doing something for one's own
object; reciting or reading (prayers) for one's
own object, proposing (something) for one's
own end in view. (Allied to જાળ્ય or જાળ્ય); Av.
જાળ્ય, Per. یافت

જાળ્ય અએવ-પત, aêva-pat. નાં એક પતિ—ધણી. Subs.
One master, one owner. (જા + જાળ્ય = Av. જાળ્ય =
Sans. पति.)

જાળ્ય અ-ગોફત, a-gôft. ક્રિં નહીં બોલ્યું—કર્યું. V. Did
not utter—say. Contrast Per. گفت

જાળ્ય અયુવત, ayûvata. ઉભયાં અં યા તું, અથવા તુને.

Conj. Or thou, or to thee. (જીવ + જ = Av. જીજ = Saus. જીમ્ = Per. ت)

જીજ અયોક્ત, ayôft. નાં હાંસેલ, આવક, હાંસેલ કરવું. Subs. Gain, income, gaining, acquiring. Comp. Peh. જીજ

જીજ અ-ગોક્તે, a-gôftê. કિં નથી કહેવું, નહીં બોલેવું. V. Not said ; not spoken—uttered.

જીજ અ-ગોક્તાર, a-gôftâr. વિં નહીં બોલનાર, મુંગું ; દેવાનું. Adj. Not speaking, dumb ; mad, insane.

જીજ અયોક્તાર, a-yôftâr. વિં દેવાનું, બેવું. Adj. Mad, insane.

જીજ અગોપતશાહ, agôpatshâh. નાં ગોપતશાહ નામ-નો એક દસતુર. Subs. *Gôpatshâh* (name of a Dustoor) ; a surname of *Agraêratha* (West).

જીજ અ-ગોક્તન, a-gôftan. કિં નહીં બોલવું—કહેવું—પઢવું. V. Not to speak—utter ; not to recite—read.

Contrast Peh. જીજ, Per. گفت

જીજ અદુવમ, adûvam. See જીજ adûvam.

જીજ અદુવ-મદમ, adûv-madam. ઉભયાં અં અથવા ઉપર ; અથવા સાથે. Conjunc. Or above ; or together with.

જીજ અગોક્તરાક, agôfrak. વિં બેહોશ. Adj. Insensible ; bereft of consciousness.

જીવ

જીવ અયુમ, ayûm. નાં આડો દહાડો. વિં કદહાડે, કવ-ખતે. Subs. An inauspicious day. Adj. Ill-timed ; untimely.

જાજુ અજુમ, ajûm. નાં સજ, શિક્ષા. Subs. Punishment.

જાઈનમ, âinam. નાં મારી મીસાલ—તરેહ—ખે.
Subs. Like myself, like me.

જાનમ, khînam. કિં હું ડીનો—વેર રાખું. V. I may harbour revenge—ill-feeling.

જાનમ, dânam. કિં હું અણુંછું; હું જાણું. V. I know, I may know. Per. دانم

જો-યોમ, dô-yôm. નાં બીજે દહાડો, બે દહાડા. Subs. Another day; two days.

જાનમ, yânam. કિં હું ખુશી થાઉં. V. I may be pleased—glad. Comp. ન = Av. યાન્મ + ઈ

જાવમ, yâvam. કિં હું ચાહું, હું પામુંછું. V. I may desire; I get—acquire.

સેઝિમ, sêûm. ક્રમ સંખ્યાં વિં ત્રીજું. Ord. Numer. Adj. Third; 3rd.

અ-ગોમાએ, a-gômâê. વિં નહીં મલેલું; મેલવવા વગરનું; દુઃખી નહીં થએલું. Adj. Unmixed, not mingled; not afflicted.

અ-ગોમાએ, a-gômâê. કિં આજ્ઞાં તું મલ—મેલા. V. imper. Be (thou) mixed, mingle thou.

અ-ગોમાન, a-gômân. વિં બેશક, બેશુમાન; મગ-ફરી વગરનું; વિશ્વાસુ; પ્રમાણીક; વેહેમ વગરનું, અચીત. Adj. Undoubted, not proud, confident, faithful, honest; not suspicious; certain, sure. (Prohib.

ન + જ્ઞ = Av. ઈન્મ = Sans. વિમનસ્ = Per. گمان

અ-ગોમેઝ, a-gômêz. વિં મેલાપ થયા વગર. Adj. Without being mingled—associated.

અયોમાએ, ayômaê. વિં પુંજ વગરનું, ગરીબ, લાચાર. Adj. Moneyless, poor, helpless.

અયોમાગ, ayômag. વિં પરમાણ વગર. Adj. Disproportionate.

અ-યોમાએ, a-yômaê. વિં વેગનું નથી. Adj. Not distant—remote.

અ-ગુમાન, a-gûmân. See અ-gômâê.

અ-ગુમાન-અયાવશને, a-gûmân-ayâvashnê. નાં ગુમાન—શક વગર પામવું—મેલવવું; અચીત મેલવવું. Subs. Obtaining without doubt, gaining or acquiring assuredly.

અ-ગુમાનોમંદ, a-gûmânômând, વિં શક બરેનું નહીં. Adj. Not doubtful, not dubious.

અ-ગુમાની, a-gûmânî. નાં બેશકપણું, ખાતરી. Subs. Undoubtedness, conviction, assurance.
Per. گمانی

અ-ગુમાની, a-gûmânî. નાં બેશુમાની. Subs. Doubtlessness.

અ-ગુમાનીગી, a-gûmânîgî. નાં અચીતાર્થ, બે-શકપણું, બેશુમાની, પ્રમાણીકપણું. Subs. Undoubtedness, unquestionableness, honesty.

અ-ગુમાનીદન, a-gûmânîdan. કિં શકમંદ નહીં થવું—કરવું; બેશક થવું, કોઈની ઉપર સુગાવું નહીં. V. Not to be doubtful, not to render doubtful, to be certain—sure; not to be prejudiced against some one.

અબુ-માન, abû-mân. નાં આપનું ઘર. Subs.

Paternal house. Comp. Ar. أبو + Av. માન

અ-ગુમાનગી, a-gûmânagî. See અ-ગુ-
mânî, અ-ગુમાનગી.

અ-ગુમાન-ચાર, a-gûmân-châr. નાં શક વિનાનો
ઈલાજ, ચોકસ ઊપાય. Subs. A doubtless remedy;
an unfailing or certain remedy.

અ-ગોમારદન, a-gômârdan. કિં નહીં છોડવું,
છુટું નહીં મુકવું, જવા નહીં દેવું, મુકરર નહીં કરવું. V.
Not to dismiss, not to set at liberty, not to
leave alone; not to determine—make certain.

અયોમાએ, ayômâê. નાં છુટકારો, નિવારણ. Subs.
Release; warding off, cure.

અ-જુમ્બાનીદન, a-jûmbânîdan, કિં હીંચ નહીં
આવી, નહીં હીલવવું, પારણામાં હીંચ નહીં ગાલવું, મથન નહીં
કરવું. V. Not to swing, not to shake—move;
not to rock in a cradle, not to churn milk.
Contrast Per. جنبانیدن

અ-જુમ્બાક, a-jûmbâk. વિં હિલચાલ નહીં કરનારે,
ગતી વગરનું, સ્થીર. Adj. Not moving, motion-
less; still. Contrast Per. جنبان

અ-જુમ્બાકીહા, a-jûmbâkîhâ. કિં અં વગર
હિલચાલે. Adv. Without any motion.

અ-ગોમેખ્તન, a-gômêkhtan. કિં રીમન નહીં
કરવું, નહીં લાગવું—મલવું. V. Not to defile—pol-
lute, not to come in contact with, not to meet.

અગ્રિય અગ્રિય અગ્રિય, a-gômékhtagî. નાં મેલવણી વગરની હાલત. Subs. State of being not mixed up—mingled.

અગ્રિય અગ્રિય, અગ્રિય, a-gômî, a-gômêz. વિં નહીં મેલેલું, સાફ, છુટું, વેગલું, બાતેલ. Adj. Unmixed; pure, free, far from, excluded (Comp. અગ્રિય = Av. અગ્રિય + અગ્રિય = Sans. વિ + મિહ; contrast Per. آمیختن)

અગ્રિય અગ્રિય, a-gômêz. વિં આમેજ નહીં થાયલું, મેલેલું નહીં, એલાહેડું, છુટું. Adj. Not mixed, unmingled, separate, distinct.

અગ્રિય અગ્રિય, a-yûmi. વિં રોજને લગતું નહીં, દહાડાતું નહીં. Adj. Not relating to a day, not belonging to every day. Contrast Ar. يومیه , يومیه

અગ્રિય આગ્રિય, âgômêz. વિં આમેજ, મેલેલું. નાં નીરંગ. Adj. Mixed, mingled. Subs. Bull's urine.

અગ્રિય અગ્રિય, a-jûmbîhêd. કિં હીલચાલ નહીં થાય—કરે. V. May not move, may not shake.

અગ્રિય અગ્રિય, a-jûmbashnê. નાં નહીં હીલવું—ધુન્ધું, હીલચાલ વગરની હાલત. Subs. Not shaking—shivering; state of being motionless.

અગ્રિય અગ્રિય, a-gômîgî. નાં મીશ્રીત નહીં તે, મેલવણી વગરની હાલત, સ્પષ્ટ, સ્પષ્ટ. Subs. Freedom from mixture, clearness, separation.

અગ્રિય અગ્રિય-શ, a-gômêza-sh. વિં તેની સાથે મલી જયા વગર, તેના મેલાય વગર. Adj. Without being mixed with it, without meeting him.

પુષ્પજીય દો-યોમ-દકીઆ, do-yôm-dakiâ. વિં બે દહાડે
પાક. Adj. Pure after two days. (lit.)

જમ્બજીય અ-જુમ્બીનાક, a-jûmbînâk. વિં હીલચાલ નહીં
કરાવનારૂં. Adj. Not causing to move.

અજમ્બજીય અ-જુમ્બીનાકીહા, a-jûmbînâkîhâ. કિં અં
ગતીમાં આવ્યા વગર, હીલચાલ વગર. Adv. Without
being moved; motionlessly.

જમ્બજીય અ-જુમ્બીનીદન, a-jûmbînîdan. કિં આચકો નહીં
મારવો, નહીં હીલવવું, હીલચાલ નહીં કરાવવી, સ્થીર રાખવું.
V. Not to shake, not to cause to move, to keep
motionless, not to give a jerk—push.

જમ્બજીય અ-જુમ્બીદન, a-jûmbîdan. કિં નહીં હીલવવું—
ધુઅવવું. V. Not to shake, not to cause trem-
bling in, not to agitate. Contrast Per. جنبید

ગોમજીય અ-ગોમેઝ-તુમ, a-gômêz-tûm. વિં ઘણું નહીં
મલેલું, ઘણું આમીજ નહીં થાયલું. Adj. Most unmix-
ed; not mixed—mingled at all.

ગોમજીય અયુમીતુમ, ayûmîtûm. વિં ઘણા વધારે દહાડાવું
નહીં. Adj. Not of many days.

ગોમજીય અ-ગોમેઝ, a-gômêz. See ગોમ a-gômêz.

ગોમજીય આગોમેઝ, âgômêz. See ગોમ âgômêz.

અગોમજીય અ-ગોમેઝશની, a-gômêzashnî. વિં આમેજ નહીં
થનારૂં, મીલનસાર નહીં તે. Adj. Not associating—
mixing, unsocial.

અગોમજીય અ-ગોમેઝદન, a-gômêzidan. કિં નહીં મલવું;
પીસાળ નહીં કરવી. V. Not to be mixed up—

mingled ; not to discharge urine, not to make water.

૧૭૬૪ } અ-ગોમેઝે, a-gômêzê. વિં સરખું નહીં, સંબંધ
૧૭૬૪ } વગરનું, નહીં મલી ગએલું. નાં કએડું. Adj. Un-
like ; having no connection ; not mixed up.
Subs. An unequal match.

૧૭૬૪ દો-ગોમેઝે, dô-gômêzê. નાં બે બેડાં. Subs.
Two pairs.

૧૭૬૪ અ-ગોમેઝગી, a-gômêzagî. નાં આમેજ થવા
વગરની હાલત, અસલ હાલત. Subs. State of being
unmixed ; unmixedness ; original—primitive
state.

૬૪ અઈ-મન, aînman. નાં આંખ, અશમ, આંખનો ડોલો,
આંખની કીકી. Subs. The eye, eye-ball, pupil
of the eye.

૬૪ અ-ગોમન, a-gôman. સર્વં આએ—એ નહીં. Pron.
Not this.

૬૪ અ-બે-મન, a-bênman. વિં છોકરાં વગર, છોકરું નહીં
જણનારી ; હુમેલદાર, બચ્ચાં સાથે. Adj. Childless ;
not bearing any child ; pregnant, being with
young. Contrast Ar. ابن, بن

૬૪ એ-મન, ênman. નાં તલબ. Subs. Desire after,
want of.

૧૭૬૪ અઈ-મન-આવદાન, aînman-âvdân. નાં પાણી-
વાલી આંખ. Subs. Watery eye.

૧૬૪ અએ-મને, aênmanê. નાં એક આંખ. Subs.
One eye.

૧૪૧૪ અએવ-મોગ, aêva-môg. નાં એક એડો—મોજીં.

Subs. A single shoe of a pair, a boot.

૧૪૧૫૧૪૧૪૧૪૧૪ અએવ-મોગ-દોબારશને, aêva-môg-dôbârash-nê. નાં એક પગે ઉઘાડું ચાલવાનો ચુનાહ, એક એડો પેહરી ચાલવાનો ચુનાહ. Subs. The crime of walking with one bare foot—with one shoe.

૧૪૧૬ અ-ગોમન-ચ, a-gôman-cha. કિં અં એમબી—આએબી નહીં, અગત કરીને આએ નહીં, ઘણુંકરીને એમ નહીં. Adv. Not even this, not even in this manner, especially not this, for the most part not in this way.

૧૪૧૭ અએવ-મોક, aêva-môk. See ૧૬૪૪ aêva-môk.

૧૪૧૮ દો-યોમે, dô-yômé. નાં બે દહાડા. Subs. Two days.

૧૪

૧૪૧૯ અઈવર, aîvar. કિં અં એટલા સુધી, ત્યાંસુધીની હદ. Adv. So far, up to that limit.

૧૪૨૦ અએ-નર, aê-nar. વિં મરદ નહીંતે, હીચકાઈં. Adj. Unmanly, not brave, cowardly. (૭ + ૧ = Av. ૧ = Sans. નર = Per. نر)

૧૪૨૧ અએ-વર, aê-var. વિં નામુરાદ, દીલતંગ, આહેશ-ઈચ્છા વગર. Adj. Disappointed, disconsolate, having no desire. Contrast Av. ૧૪૨૨

૧૪૨૩ અએ-વર, aê-var. વિં બેશક. Adj. Undoubted, doubtless.

૧૪૨૪ અએ-વર, aê-var. વિં ગોધા વગરનું. Adj. Without a cave—den. ૭ + ૧ = Av. ૧૪૨૫

- ૧૪ અએ-વર, aê-var. વિં સીના—છાતી વગરનું, હીચકાફં.
Adj. Having no bosom—breast (lit.) ; having
no courage—fortitude ; cowardly, timid. ૭ +
જ = Per. ۛ = ۛ
- ૧૪ અ-ગુલ, a-gûl. વિં મક્કર—ફરેબ વગરનું, ફલ વગર.
નાં ખરાબ ફલ. Adj. Free from deceit—fraud ;
fruitless. Subs. A bad fruit.
- ૧૪ અ-જવર, a-javar. વિં જુલમ—સેતમ વગરનું. Adj.
Free from tyranny, not despotic. ૪ = Per. ۛ = ۛ
- ૧૪ અ-જવર, a-javar. વિં ઊંચું—ખુલંદ નહીં તે. Adj.
Not lofty—high ; not elevated—exalted.
- ૧૪ અદવર, advar. નાં શીખેલું પાછું વાંચી જવું ; અજબર
કરવું ; નેધાહ રાખવી, વગર હદનો વખત. શબ્દં અં ઉપર.
Subs. Revising what has been learnt ; learning
by heart ; keeping an eye upon ; duration or
time without end. Prep. Upon, on.
- ૧૪ અદુર, adur. વિં આધું, મહાલ, સુરેકલ, બદ, એખલો,
જુનું, હદ સુધી ; દૂર નહીં. શબ્દં અં વગર ; નજદીક ;
ઉપર ; ઉભયાં અં યા, અથવા. Adj. Remote,
impossible, difficult, bad ; lonely, old ; up to a
certain limit ; not distant. Prep. Without ;
except ; near ; above, upon. Conjun. Or,
either. (Comp. ૪ = Av. ۛ = Sans. દૂર = Per.
ۛ = ۛ)
- ૧૪ અ-બોર, a-bôr. વિં પાવી-કશ વગરનું ; સુકું નહીં તે.
Adj. Having no furrows—narrow channels ;
not dry.

- اسوار** અબોર, abôr. નાં વાદલ. Subs. A cloud.
અયુવર, ayûvar. See **અયુબર** or **અયુકબર**, ayûbar, or ayukbar.
અસ્વર, asvar. નાં સવાર. Subs. A rider, a trooper, (abbreviation of **અસ્વાવર** into **અસ્વાવર**) and finally into **અસ્વા** = Per. اسوار
આ-દુર, â-dûr. વિં દુર. Adj. Distant.
ઈવર, îvar. વિં એકલું. નાં અજીરીની શાખા. Adj. Lonely. Subs. A branch of a date-tree.
એવર, êvar. નાં અજીરીની દાંખલી; દક્ષતર; લશ્કરની ટુકડી; બેદ. વિં એકલો. Subs. A branch of a date tree; a book, a register; a small division of an army; a secret, a mystery. Adj. Lonely—solitary.
ખાવર, khâvar. નાં ઉગમણ, પૂર્વ, ખરદાશત કરનાર, સો-સનાર. Subs. East; one who is forbearing or long suffering; one who endures.
ખીનર, khînar. નાં કીનો રાખનાર—પકડનાર. Subs. One that harbours revenge, one who entertains ill-feelings.
યાવર, yâvar. નાં મદદગાર, આશરો આપનાર. Subs. One who offers assistance, a helper, one who gives protection—support. Per. ياور
અ-ગોરગ, a-gôrg. વિં વરૂથી વેગલું, વરૂ વગરનું. Adj. Free from a wolf (lit.); having no wolf.
અ-દવરે, a-davrê. વિં દાએરા વગરનું. Adj. Without a circle.

૭૭૪ અએવરી, aêvarî. નાં એશકી. Subs. Doubtlessness, unquestionableness.

૭૭૪ અદુરી, adûrî. નાં લંબાઈ, દુરી. Subs. Distance, separation, length.

૭૭૪ ખીનવરી, khinvarî. નાં દ્વેષભાવપણું. Subs. Vindictiveness.

૭૭૪ યાવરી, yâvarî. નાં મેલવવું; પામવું, આશરો આપવો, મદદગાર થવું. Subs. Gaining, obtaining, giving support; becoming a helper.

૪૭૭૪ અદુરીહા, adûrîhâ. કિં અં દુરથી નહીં, નજદીકીથી. Adv. Not remotely, not at a distance, at hand, within reach.

૪૭૭૪ યાવરીહા, yâvarîhâ. નાં મદદો. કિં અં મદદગારની રીતે—માફક. Subs. Succours. Adv. Like one who offers assistance—help.

૭૭૪૪૭૪ અએવરશનાએદી, aêvarashna-khêdî. નાં પોતાની એકતાઈ, પોતે એખણો—એકજ, ખોદા. Subs. Unity, the only One; God.

૧૭૭૪ અખ-રશનું, akh-rashnû. નાં ખરી દુવા—આશીરવાદ. Subs. Sincere blessing—benediction.

૧૭૭૪ અગવ-રશનું, a-gav-rashnû. વિં ખરો બહાદુર નહીં, ખરો શૂરવીર—પહેલવાન—લડવૈયો નહીં. Adj. Not really brave, not truly valiant—warlike.
(r = Per. ્ર + ૧૭ = Av. ૧૭૭)

૧૭૭૪ અગોરગાન, a-gôrgân. વિં વરૂઓ વગરનું. Adj. Having no wolves.

૧૭૭૪ અગો-રશનું, a-gô-rashnû. કિં આજ્ઞાં સાચું.

ના બોલ, અરે ના કેહે. V. (imper.) Don't speak the truth.

૧૪૭૧ અ-ગોરશ્ને, a-gôrashnê. વિં ભુખું નહીં. Adj. Not hungry.

૧૪૭૨ અદુ-રશ્નું, adû-rashnû. નાં ખરો—સાચો દુશ્મન, શત્રુ. Subs. A true—real enemy, an honest enemy.

૧૪૭૩ આઈન-રશ્નું, âîn-rashnû. નાં સાચી મીસાલ, ખરી તરેહ. Subs. A true simile, proper custom, right usage.

૧૪૭૪ આવરશ્ને, âvarashnê. નાં લાવવું. Subs. Bringing.

૧૪૭૫ આયન-રશ્નું, âyan-rashnû. નાં ખરું લોહું, પોલાદ. Subs. Pure iron, steel.

૧૪૭૬ યાન રશ્નું, yân-rashnû. નાં ખરી ખુશી—નેકી. Subs. Real pleasure, true—pure virtue.

૭૧ અએવ-રથ, aêva-rath. નાં એક ધાતુ, એક ગાડી. Subs. One metal; one car, one chariot.

૭૨ અએ-વરસ, aê-varas. નાં એક બાલ—વરસ. Subs. One hair. ૭૧ = Av. અદૃશ

૭૩ અએવરી, aêvarî. See ૭૪ aêvarî.

૭૪ અ-ગોરસ, a-gôras. વિં ભુખ વગરનું. Adj. Not hungry, feeling no appetite.

૭૫ અદવરી, advarî. નાં લડાઈ, યુધ્ધ. Subs. Battle, war, fight.

૭૬ અદુરી, adûrî. See ૭૭ adûrî.

જાવરી, yâvarî. નાં મદદ, ક્ષતેહ; સંગત, સોહોબત.
Subs. Assistance, victory, society, company.

Per. یاورى

અએવરી, aêvarî. નાં બેશકી, ખચીતપણું. Subs.
Undoubtedness; certainty; full assurance.

અયોરેશ્તે, ayôrêshhtë. See અએવરી aêvâ-
rashte.

અદવરીગીહા, advarîgîhâ. કિં અં લડાઈની
રીતે, મેહેનત લઈને. Adv. By way of battle—
fight; laboriously.

યાવરીગીહા, yâvarîgîhâ. નાં મદદ આપનારાઓ.
કિં અં મદદની રીતે. Subs. Helpers. Adv. By
way of assistance.

અએ-વરી-ગોઈ, aê-varî-goî. નાં કાંઈબી શક
વગર બોલવું. Subs. Speaking without any doubt.

અએવ-રસ્ત, aêva-rast. કિં એક જણ છુટો થયો.
V. One (person) was liberated—set free.
Comp. Per. يکى رست

અદુર-દીદ, adûr-did. કિં દુર બેસું, દુરથી નજર
ડીધી. V. Saw at a distance; observed from afar.

અ-દુરસ્ત, a-dûrast. વિં બરાબર—વાજબી—અરે
નહીં તે, અધુરું, માફક નહીં તે. Adj. Not proper—
right—true; imperfect, incongruous. Per.
نادرست

અદુરસ્ત, adûrast. કિં દુર—આધું છે. V. Is
at a distance—far.

અ-દુરી-તર, a-dûrî-tar. વિં વધારે દુર નહીં તે.

Adj. Not more distant.

અએનરીન, aênarín. વિં શુભ, સાફ; નર નહીં, મરદી વગરનું, નપુંસક. Adj. Good, excellent; not male, not manly, neuter.

અ-દુર-ગવશની, a-dûr-gavashnî. વિં દુરથી બોલનારું નહીં, નજદીક બોલનારું. Adj. Not speaking from a distance, speaking at hand.

અ-દુરીનશની, a-dûrînashnî. વિં દુરી નહીં રાખનારું—કરનારું. Adj. Not keeping distance, not remaining at a distance.

અએવ-રન્જે, aêva-ranjê. વિં દુઃખ વગરનું. નાં એક દુઃખ—જેહેનત. Adj. Free from pain. Subs. One affliction—trouble.

અએવ-રોજે, aêva-rojê. કિં અં એક દહાડે—રોજે. Adv. One day. Comp. Per. یک روز

અએવ-રનજે, aêva-ranjê. વિં વગર રંજ—જેહેનતનું. Adj. Free from trouble—pain.

અ-દોરે, a-dôrê. વિં ઉપલપાયલ વગર, ચક્કર વગર. Adj. Without any revolution or great change, without a circle. Contrast Per. دور

અયુરે, ayûrê. વિં સજીગારેણું. Adj. Adorned, decorated.

અ-દવરે, a-davrê. વિં ગેરદેશ વગરનું, નહીં ફરતું. Adj. Not revolving, not turning round.

અ-દોરે, a-dôrê. વિં બેઅંદાજે, હદ વિનાનું. Adj. Disproportionate; unlimited.

૭૫૫ અએ-વરઝ, aê-varz. વિ० નહીં હાંસેલ કરનારું—મેલ-વનારું—શીખનારું. Adj. Not gaining—acquiring—learning.

૭૫૬ અદવરઝ, advarz. ના० સવાર, સરદાર, આવાજ. વિ० સંગારેણું, યુદ્ધેરગ, યુનન્દુ; મોટા દરજ્જાનું; લાયક. Subs. A rider, an equestrian, a chief, a leader; sound. Adj. Adorned, exalted, venerable; the best, most excellent; of high dignity, worthy.

૭૫૭ અદવરઝ, advarz. વિ० બેશક, શુભાન. Adj. Undoubted, doubtless.

૭૫૮ અ-બોર્ઝેશની, a-bôrzêshnî. વિ० નાલાયક. Adj. Unworthy.

૭૫૯ અ-બોર્ઝેશનીગી, abôrzashnîgî. ના० હલકાર્થ, નીચાર્થ, નાલાયકી, નકામાપણું. Subs. Meanness, baseness; impropriety; inutility.

૭૬૦ અએ-વર્ઝી, aê-varzî. વિ० એખ્તીઆરી—યુખ્તીઆરી વગરનું, એખ્તીઆરવાણું નહીં તે. Adj. Free from control—restraint, devoid of independence.

૭૬૧ અદવર્ઝી, advarzî. ના० બેશકી—શુભાની; ઉદ્યોગ, ધંધો, વેપાર. Subs. Doubtlessness, unquestionableness; industry, business, trade.

૭૬૨ અએવર્ઝીઆન, aêvarzîân. ના० યુનન્દાઓ, મેહેનત —કોશિશ કરનારા. Subs. The most excellent; those that work—exert.

૭૬૩ અદવરઝીગાન, advarzîgan. ના० લડાએકો. Subs. Warriors.

અદવરઝનદ, advarzīnad. ક્રિં કોશેશ કરે. V.
May endeavour—try.

અદુર્ઝનદ, adūrzīnad. ક્રિં કીધેલું નથી ; તૈયાર
નથી. V. Is not done—performed ; is not
ready.

આવર્ઝનદ, āvarzīnad. ક્રિં એખ્તીઆર કરે ; કબજા-
માં લે ; કામ કરતો નથી ; તૈયાર નથી. V. May choose,
may hold in possession ; does not work ; is not
ready.

અ-બોર્ઝન, a-bōrzīn. વિં ખ્યારે નહીં તે, અકારે.
Adj. Not beloved—dear ; disagreeable.

અએવર્ઝદન, aēvarzīdan. ક્રિં એખ્તીઆર કરવું,
ચુખ્તીઆર થવું ; કોશેશ કરવી ; બેશક થવું. V. To choose,
to take one's choice, to be absolute—without
control ; to try, to endeavour ; to be doubtless.

અએ-વર્ઝદન, aē-varzīdan. ક્રિં એખ્તીઆર નહીં
કરવું. V. Not to take one's choice. Contrast
Av. અર્ધ, Per. ورزیدن

અદવર્ઝદન, advarzīdan. ક્રીં સવાર થવું ; શીંગારવું,
ચઢતે દરબજેનું થવું, લાયક—સજવાર થવું, ચુનદું થવું. V.
To ride, to mount (on horseback), to adorn,
to be worthy—deserving, to be exalted—most
excellent.

અદવર્ઝે, advarzē. નાં યુએરગ સવાર. Subs. A
great—skilful cavalier.

અ-બોર્દ, a-bōrd. ક્રિં નહીં લઈગયું, નહીં કીધું. ક્રિં

અં ના, નહીં. V. Did not carry ; did not perform. Adv. No, not. Contrast Per. برد

જેઠા અ-ગોદી, a-gôrdî. નાં અરાખ ઉનનું કપડું, ઉનનું કપડું નહીં તે. Subs. A bad woollen cloth ; no woollen cloth.

જેઠા અ-જોદી, a-jôrdî. નાં જુદાઈ નહીં, તફાવત વગરનું. Subs. State of being not different, want of distinction.

જેઠા અ-બોરદે, a-bôrdê. બૂં કું નહીં લઈ ગએલું. Past Partic. Not carried. Comp. Av. $\frac{1}{2}$ + *

જેઠા અ-બોર્દન, a-bôrdan. કિં નહીં લઈજવું, કબુલ નહીં કરવું. V. Not to carry ; not to accept. Per.

ના برد

જેઠા અ-બોર્દ-ફરમાન, a-bôrd-farmân. કિં ફરમાન કબુલ નહીં કીધું. વિં નાફરમાન. V. Did not obey commands. Adj. Disobedient. Comp. Per.

ફરમાન નبرد

જેઠા અએવર-પેદાકીહા, aêvar-pêdâkîhâ. નાં બેદ બરેલી વાતોને જણનાર. Subs. One who knows secret mysteries or mysterious things.

જેઠા અ-દુર-મીનીદાર, a-dûr-mînidâr. નાં દુર અંદેશો નહીં કરનાર, ખુબ વિચાર નહીં કરનાર. Subs. One who does not foresee ; one who does not contemplate seriously.

જેઠા અદુર-મેમન, adûr-mêman. કિં અં એટલું દુર કે ? એટલી હદ સુધી કે ? Adv. So much distant ? to such a limit ?

૭૦

૭૦ } અઈક, ર-ર-ર-દ, aik, ra-ra-ra-da. સં. વિ. સ્તીતેર,
 ૭૦ } ૭૦. Numer. Adj. Seventy, 70.
 ૭૦ }

૭૦ અઈક, aik. નાં સંતાડવું, છુપું કરવું. Subs. Hiding, concealing.

૭૦ અદેહ, adêh. નાં દુનિયાં તલક—લગણ. Subs. Up to the world.

૭૦ આ-દક, â-dak. કિં અં જ્યાંસુધી. Adv. Till, as long as.

૭૦ આબક, âbak. નાં ડીમીઆગર. Subs. An alchemist.

૭૦ આબકાહ, âbkâh. નાં તલાવ; પાંસલી. Subs. A tank, a pond; a rib.

૭૦ સે-ગાને, sê-gânê. કિં અં ત્રણ રીતે—તરેહ—મર-તમે. Adv. In three ways, by three modes, three times. Comp. Per. سه گونہ

૭૦ અબકાર, abkâr. નાં ખેતી. Subs. Agriculture.

૭૦ આબકાર, âbkâr. નાં દારૂ વેચનાર, દારૂવાલો; પાણી સીપનાર, પાણી લઈજનાર, દારૂ પીનાર. Subs. A liquor-seller; one who sprinkles water; a water-carrier; a drinker of wine. Comp. Per. آبکار

૭૦ અએ-કારીનીદન, aê-kârînidan. કિં આએ—તે કામમાં લેવું. V. To use this or that in business.

૭૦ અ-દકીઆ, a-dakîâ. વિં સાફ—પાક નહીં તે, નાપાક; સુકવ્યા વગરવું, સુકું નહીં તે, બીજું. Adj. Not pure—holy; not dried; not dry, wet.

૧૧૨ આબ-ગુન, āb-gūn. નાં એક મોટી નદીનું નામ છે કે જેનું પાણી “આરઝમ” થી આવેછે અને “દરીઆએ કીલાન” માં પાછું જાયછે. વિં પાણીના રંગનું; આસમાની રંગનું. Subs. Name of a large river which flows from *Khârasm* and falls in the sea of *Kilân*. Adj.

Water-coloured; azure. Per. آب گون

૧૧૩ આબે-કબુદ, ābê-kabûd. નાં ઈરાની દરિઓ. Subs. The Persian Sea. Comp. Per. آب کبود

૧૧૪ અએ-કોતે, aê-kôtê. વિં થોડુંએક. Adj. Something, a little, in a small quantity.

૧૧૫ યો-કરદે, yô-kardê. કિં વિં અં એકઠું, એક કીધેણું; એકસરખી રીતે. Adv. Together, united in one, mixed up together; equally.

૧૧૬ આકર, âkar. નાં વાંજણી સ્ત્રી—ઓરત. Subs. A barren woman, a barren wife.

૧૧૭ હીકલ, hîkal. નાં પુતણું, શીકલ; દેહેરું; દેવલ; તલેસ-માત; મેહેલ; રાખસ. Subs. An image, a figure, a form; a temple of idolators; Christian church; talisman; a place; a giant. Comp. Per. هیکل

૧૧૮ આઘ-અએઘ, âgh-aêgh. કિં અં ઈત્યાદિ, જ્યાં, ક્યાં, એટલે કે, યાને, કરતાં, જ્યાંબી, ક્યું, મુતલક, એ; કહી જગો; કોણ? શું? કે તે, આએ. Adv. Et cetera; where; that is; than; wherever; which; altogether; if; which place; who? which? that he, this.

૧૧૯ આઘ-અએઘ-અમત, âgh-aêgh-amat. કિં અં એટલે કે જ્યારે. Adv. That is when.

૧૨૦ આઘ-અએઘ-શ, âgh-aêgha-sh. નાં તે લોકો, યાને તે, કે તે. Subs. Those people; that is he.

ગુજરાતી અએધ-વદ, aēgh-vad. કિં અં કે જ્યારે. Adv.
That when.

મુઠ્ઠા ગુજરાતી અએધ-વદ-મદમ, aēgh-vad-madam. કિં અં કે
જેથી કરીને, જેને લીધે, જે ઉપરથી. Adv. Consequently,
on account of which, whereupon.

ગુજરાતી આઘ-ઉમ, āgh-ūm. ઉલ્યાં અને સર્વં યાને હું.
Conj. and Pron. That is I.

ગુજરાતી આધુમ, āghūm. વિં તરી—બીનાશવાણું. Adj.
Wet, moist.

જોગુજરાતી અએધ-વરમન, aēgh-varman. સર્વં કે તે. Pron.
That he.

ગુજરાતી આઘ-અએધ-ઝક-એ, āgh-aēgh-zak-ē. સર્વં પેણું
જે કે. Pron. That which.

જોગુજરાતી અએધ-ત, aēgh-ta. સર્વં યાને તું. Pron. That is
thou.

ગુજરાતી અએધ-અમ, aēgh-am. સર્વં યાને હું, કે હું. Pron.
That is I.

મુઠ્ઠા ગુજરાતી અએધ-માન, aēgh-mān. સર્વં યાને હુમો. Pron.
That is we.

મુઠ્ઠા ગુજરાતી અએધ-મદમ, aēgh-madam. ઉલ્યાં અં કરતાં.
Conjunc. Than.

મુઠ્ઠા ગુજરાતી અએધ-મદમ-સરીતરાંન, aēgh-madam-sarī-
tarān. વિં બહુ વં જુરાઓ કરતાં. Adj. plu. Than
evil persons (lit.)

ગુજરાતી અઘર, aghar. નાં સર્વથી ઉંચી ટોચ—મથાણું. Subs.
The highest top—summit.

જૂઝ આઘ-લા, âgh-lâ. કિં અં સુતલક કેયેબી ; બીલકુલ નહીં.

Adv. Altogether somewhere ; not altogether.

જૂઝ આઘરી, âgharî. નાં કિમત, ભાવ, અવેજ. Subs.
Price, rate, exchange.

જૂઝ અઘરે, agharê. નાં ટોચ, મંડાણ, શરૂઆત. Subs.

Top, beginning, commencement. Comp. Av.

જૂઝ, Sans. અગ્ર.

જૂઝ અઘરી, agharî. નાં મોટાઈ, શ્રેષ્ઠપણું. Subs.

Superiority, pre-eminence.

જૂઝ અઘરીક, agharik. વિં અતિ શ્રેષ્ઠ, સર્વથી ચઢતું

Adj. Most excellent, highest in rank.

જૂઝ અઘરીક-રીકતુમ, âgh-riktûm. વિં યાને ઘણું

દુર, ઘણું દુર કયું ? Adj. That is most distant ;
which is at the greatest distance ?

જૂઝ અઈવ, aîva. વિં સાફ, સ્વચ્છ, સોજ. Adj. Pure,

clear, unsullied.

જૂઝ અએચ, aêcha. See જૂઝ aêch.

જૂઝ અએ-ચ, aê-ch. સર્વં કોઈ, લોક ; આએબી. Pron.

Any one ; people ; even this.

જૂઝ અએ-ચ, aê-cha. See જૂઝ aê-ch.

જૂઝ અએજ, aêz. વિં કાંઈ, કોઈ, નેસ્ત કીધેણું, કના કીધેણું,

કમ. Adj. A little, some ; some one ; annihilated, destroyed ; less.

જૂઝ અબચ, abch. નાં આંચર, ધાવણ ; ઓરત—સ્ત્રીની

સરમગાહ, ઓશીઓ. Subs. The breast of a woman ;
a pap ; *pudendum viri et mulieris*.

૬૨ આઝ, áiz. નાં લોભ, લાલચ ; એક દેવનું નામ છે કે જે માણસોને દુન્યાર્થ લોભમાં ફસાવવાને ઉત્સુકરેછે. Subs. Avarice, covetousness ; name of a demon who excites mankind in this world to temptation. Av. آز, Per. آز

૭૨ દેઝ, dêzh. નાં કોટ, કીલ્લો. Subs. A fort, a fortress, a fortified place. Per. دژ, دژ

૮૨ હીચ, hich. સર્વં હરેક, લોકો, કાંઈ નહીં, કદી નહીં, બીજું કોઈ, કાંઈ, કદી, થોડું, કમ ; નકામું, હલકું ; નેસ્ત—ફના કીધેલું જે કાંઈ. Pron. Every one ; people ; nothing ; never ; another, some one, something ; a tittle ; less ; useless, low ; annihilated, whatever. Per. هیچ

૯૨ હીવ, hiv. નાં નેકી કરનાર. Subs. One who practises virtue.

૧૦૨ હેચ, héch, નાં સુકાશ, સુકાઈ જતું, સુકું થઈ જતું. Subs. Dryness ; becoming dry. Av. Rt. 𐬥𐬀𐬭𐬀 = Sans. सिंच = to sprinkle.

૧૧૨ અએવાન, aévân. નાં તાક, મેહેરાબ બુલંદ ઘર—જમ્યા, બુલંદી, ગોખલો, ખેઠક. Subs. A cupola, an arch ; a vault ; a high building place ; altitude ; a niche ; a seat. Per. ایوان

૧૨૨ અ-ગઝાકી, a-gazâkî. વિં નહીં કડનારું—દંખ મારનારું. Adj. Not biting—stinging. Contrast Per. گزان

૧૩૨ અ-યઝાકી, a-yazâkî. વિં નહીં ઈજનારું—પુખ

કરનારું. Adj. Not offering divine honors ; not adoring.

અવાગી, avāgi. નાં મદદ, સહાય, આશ્રો. Subs. Help, assistance, support. Comp. Av. *avāgī*

ગીઝાન્દ, êzâzand. નાં બગદાદ શહેર, એક નદીનું નામ છે. Subs. Bagdad ; name of a river.

અએવાઝ, aêvâz. વિં ખાલેસ, નિર્મલ, આરાસતે. Adj. Pure, clear ; void of impurity—dirt ; adorned.

અએચે, yschê, aêchê, yaschê. સર્વં તે, પેણું. Pron. That.

અએવે, aêvê. શબ્દં અં ઉપર. Prep. On, above. Comp. Av. *avê* = Sans. *अभि*.

હીચશ, hîchash. સર્વં કાંઈની ચીજ તેને. Pron. Anything to him—it. Comp. Per. *هياچش*

હીચી, hîchî. નાં કાંઈ, કાંઈ વસ્તુ. Subs. Something, anything.

અએવ્યાઘહન, aêvyâghahan. નાં કુસ્તી. Subs. *kushti* (a sacred girdle tied round the waist by the Zoroastrians).

એવ્યાંઘહન, êvyanghahan. See *aêvyâghahan*.

અએવ્યાસ્ત, aêvyâst. કું વિં ઉપર મુકેણું, બાંધેણું ; નાં પેહરણ, વસ્ત્ર, કપડું. Part. Adj. Placed upon, tied above (lit.). Subs. Clothes, dress ; cloth. Comp. Av. *avâst*

૧૯૫-૧૯૫ અએઝશ-અએત, aêzash-aêt. ક્રિ० યજ્ઞરને છે.

V. The yaçna is (lit.)

૧૯૫૫૫ અએ-ચ-શાન, aê-cha-shân. સર્વં તેઓથીભી, તે-
ઓભી, તેઓથી. Pron. Even by them; even they;
by them.

૧૯૫૫૫૫ અએ-ચ-શાન, aê-cha-shân. See ૧૯૫૫૫૫ aê-
cha-shan.

૧૯૫-૧૯૫ અએવ્યાઘહન, aêvyâghahan. See ૧૯૫૫૫૫
aêviyagihan.

૧૯૫-૧૯૫ એવ્યાંધન, evyanghan. See ૧૯૫૫૫૫ aêviyâ-
gahan.

૧૯૫-૧૯૫ અએવ્યાગશને, aêvyâgashnê. નાં કુસ્તી બાંધવી.
Subs. Girding up the *kushti* round the waist.

૧૯૫-૧૯૫ અએવ્યગીહન, aêvyagîhan. નાં યજ્ઞરનેની
ક્રિયા કરતાં ખજૂરીની પાત્રીના શાકાની વણેલી એક ચીજનું
નામ; કુસ્તી, કેજે ઘેટાંના સંકેદ ઉપરની બનાવ્યામાં આવેછે તે.
Subs. The name of an article woven of the
fibres of the leaf of a date tree used in the
Izashnê ceremony, *kushti* made of the white
wool of sheep.

૧૯૫૫ આએપશન, âêpashna. નાં પાશવું. Subs. Ob-
taining.

૧૯૫૫૫ અ-ઈઝશની, a-izashnî. વિ० ઈજ્ઞરનેની ક્રિયા કર્યા
વગરનું. નાં કરજીઆતની ગદ્યલત — ભુલ; ધર્મની ક્રિયાઓનો
ત્યાગ કરવો તે. Adj. Without offering the *yaçna*
ceremony. Subs. Neglect of religious duty—

worship; casting aside the ceremonies of the religion. Comp. Av. *yaŋashnâ*

યજશની, *yêzashnî*. નાં યજશને, આરાધના, પુજા. Subs. *Yaçna*; divine adoration—worship.

અબજશની, અબજશની, *abchashnî*, *a-bajashnî*. વિં છુટકારો નહીં કરનારું. Adj. Not releasing—liberating.

યાવશનીગી, *yâvashnîgî*. નાં પામવું. Subs. Obtaining, acquiring.

એવગહનીન, *êvaganîn*. વિં એવ્યધન—કુસ્તીને લગતું. Adj. Relating to *Aivyânghan*—*kushti*.

અ-યજશને, *a-yazashnê*. See *a-izashnî*.

આએપશને, આએપશને, *âêpashna*, *âêpashnê*. See *âêpashna*.

આજ-દાન, *âz-dân*. નાં લોભ રાખનાર, લોભીઓ. Subs. A covetous—avaricious person.

આજીઆન, *âzîân*. નાં લોભી લોકો. Subs. Covetous persons.

યજશને, *yazashnê*. નાં યોતેર હાતું એક ધર્મપુસ્તકનું નામ, આરાધના. Subs. A religious book consisting of 72 *hâs* or sections; divine offerings. Comp. Pehl. *yaŋashnâ*

યાવશને, *yâvashnê*. નાં પામવું, મેળવવું, હાંસેલ કરવું, નફો. Subs. Obtaining, acquiring; profit.

યાવશને-ચ, *yâvashnê-cha*. નાં પામવાનુંબી. Subs. Even acquiring (lit.).

૧૪૭૧૧૪૭૫-જુલુ અએવ્યાગસ્તશ્ને, aēvyāgastashnē. નાં
બાંધવું, કુસ્તી બાંધવી. Subs. Binding, girding the
kushti round the waist.

જુલુ એજેશ, khêzêsh. નાં ઉલટ, ઉત્તેજન. Subs.
Eagerness, enthusiasm, inducement, incentive.

જુલુ હૈવેશ, haivêsh. કિં અં રૂબરૂ. Adv. Face to
face.

૧૪૭૫ હીચ-ગેલ, hîch-gêl. નાં ઓદાતાલાનાં નામો મધેનું
એક નામ છે. Subs. One of the names of God.

જુલુ હીચ-સલીઆ, hîch-saliâ. નાં કાંઈબી જુરાઈ—
બદી નહીં. Subs. No evil—vice at all.

જુલુ એજેદ, êzend. કિં તેઓ ઈજે. V. They may
offer divine honors.

૧૪૭૫ અ-ગચીન, a-gachîn. વિં છોયનું બનાવેલું નહીં તે,
છોયનું નહીં તે. Adj. Not made of mortar, not
of mortar. Contrast Pehl. ૦ gach = Av. ગચ, Per.
گچ

૧૪૭૫ આચીન, âchîn. વિં ચીનાઈ, ચીનને લગતું, ચીનાઈ
બનાવટનું. Adj. Pertaining to China; Chinese;
of China make.

૧૪૭૫ આબચીન, âbchîn. નાં તુવાલ; એક કપડું છે કે
જે ગુજરેલાંને નહવાડ્યા પછી તેને સાફ કરેછે. Subs. A
towel; a cloth with which they wipe the bodies
of the dead. Per. آبچین

જુલુ અ-યજેદ, a-yazêd. કિં નહીં ઈજે—આરાધે. V.
May not offer divine honors; may not worship
with profound reverence (sing.)

૧૭ અએવે, aêvê. See ૭ aêva.

૧૭ એઝન, êzan. નાં તેડું, નોતરું, આમંત્રણ, ઈજન. Subs.
An invitation ; a summons ; calling. Comp.
Per. ۱۷

૧૭ હીચે, hîchê. વિં પરત, હલકું, નીચ. જેમ કે ૭૭૭
નીચ મરતબા વાણું. સર્વં કોઈબી, જેનુંબી. Adj. Low,
base, mean ; as ૭૭૭ = of low dignity. Pron.
Any one, whosoever. See ૭૭, hîch.

૧૭ ઈંદર, Indra. નાં એક દેવનું નામ છે. Subs.
Name of a *Dev* (devil).

૧૭૭૭ હીચ-નાદાન, hîch-nâdân. વિં કંઈ નહીં અણનાર,
મુતલક નહીં સમજનાર, નાદાન. Adj. Not knowing
anything ; not understanding a word ; foolish.
Comp. Per. ۱۷ + ۱۷

૧૭ અએચંદ, aêchand. સર્વં કેટલાએક, થોડું, એવું
૧૭ | તો ; ઘણાંએક. Pron. Many a one, some,
૧૭ | somewhat. Comp. ૭ = Av. ૭ + ૭
૧૭ | = Av. ૭ = Per. ۱۷

૧૭ અ-ગઝંદ, a-gazand. વિં નુકશાન નહીં પામેણું, અરાખ
નહીં થયણું, અઆન વગરનું. Adj. Uninjured, unhurt,
undamaged. Contrast Per. ۱۷, ۱۷

૧૭ અ-યઝંદ, a-yazand. કિં તેઓ નહીં ઈજે—આરાધે.
V. They may not pay divine honors or worship
with profound reverence. Comp. Per. ۱۷

૧૭ હીવ-નેરંગ, hîv-nêrang. નાં દરેક નેક ઈલાજ
કરનાર, મોખેદનાં હોનરોમધેનાં એક હોનરનું નામ છે. Subs.

One who adopts every just—proper remedy ;
one of the excellences required in a Mobed.

૧૧૯મું અઈવોકાએ, aivôkaê. વિં એક પુરું, એકજ. Adj.
Only one.

૧૨૦મું હીચે-પતી, hîchê-patî. વિં નીચ—હલકા દરજ્જા
વાળું. Adj. Of low—mean dignity.

૧૨૧મું અઈઝે, aîfê. નાં સંપૂર્ણ—સમાપ્ત કરવું. Subs. Com-
pleting, finishing.

૧૨૨મું અ-ગઝે, a-gazhê. વિં નહીં દંખ મારેલું—કરડેલું. Adj.
Not stung—bitten.

૧૨૩મું અ-દઝે, a-dazhê. વિં નહીં દાઝેલું—ખલેલું. Adj.
Not scalded—burnt.

૧૨૪મું હીચે, hîchê. સર્વં કોઈબી, કંઈબી. Pron. Any
one, something.

૧૨૫મું અબ્ચગાન, abchagân. નાં ઓસડ, દવા. Subs.
Medicine, physic.

૧૨૬મું હીચ-ચાર, hîch-châr. કિં અં કોઈબી રીતે. Adv.
Anyhow.

૧૨૭મું આએફત, âêft. નાં મોરાદ, આહેશ, હાજત, ઓદાથી
મોરાદ ચાહવી. Subs. Desire, wish, want ; wishing
God for the gratification of a desire.

૧૨૮મું એઝદ, êzad. નાં ઓદા. વિં આરાધનાને લાએક.
Subs. God. Adj. Worthy profound reverence
—divine honors. Comp. Pehl. ૩૬૬, Av. ૨૨૨૨૦,
Per. ایزد

૧૨૯મું હીઝમ, hîzam. નાં ઈધણ, ખાલવાનું લાકડું. Subs.
Firewood, fuel. Comp. Pehl. ૬૦૨, Av. ૨૬૦૦
Per. هيزم

અબેઝમેઝા, abêzmêzîâ. નાં સ્ત્રી—ઓ-
રતની શરમગાહ. Subs. *Pudendum mulieris*.

અઈવર, એવર, aivar, êvar. વિં બેશક, શંકા—વગર.
Adj. Undoubted, doubtless. (This word can
be read 'aivar' as well as 'adavar'; 'aivar' cor-
responds to the Persian آور 'adavar' to the
Sanskrit अदभ्र 'not insignificant'.) Av. Rt.
𐬀𐬭𐬀 = S. Rt. दम् to deceive.

આબચરા, âbcharâ. નાં આદમીનો ખોરાક, થોડો
ખોરાક. Subs. The food of man; little food.

સુ, સુડ

દો-રઝ, dô-raz. સંખ્યાં વિં બસો, ૨૦૦. Numer.
Adj. Two hundred, 200.

અબઝાન, abzân. વિં સખવાર, વાજબી, હકદાર.
Adj. Worthy, proper, rightful, legitimate.

એઝાન્દ, êzâzand. નાં એક નદીનું નામ છે;
બગદાદ શહેર. Subs. Name of a river; Bagdad.

એઝદ, êzad. See ૧૦૦

અએ-ઝક-અન્દ, aê-zak-and. કિં અં યાને તે
એટલું. Adv. i. e. that (is) so much.

એઝદાન, êzdân. નાં ખોદાનું નામ છે. Subs.
One of the names of God. Comp. Av. 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀
= Per. یردان; Av. Rt. 𐬀𐬭𐬀 = Sans. Rt. यज् = to
worship.

𐬰𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀𐬎𐬭𐬀 એજદાન-મનીદાર, êzdân-manîdâr. નાં ઓ-
દાને દીલમાં યાદ રાખનાર; મોબેદીના હોનરો મધેનો એક
હોનર (ગુણ) નું નામ છે. Subs. Inward remem-
brancer of God; one of the attributes of the
priestly caste. Comp. 𐬰𐬀𐬭𐬀 = Av. 𐬰𐬀𐬭𐬀 + 𐬀𐬎𐬭𐬀
Av. Rt. 𐬀𐬎 = S. Rt. મન્ = Per. مینید to think.

𐬰𐬀𐬭𐬀 અએ-ઝિન, aê-zîn. નાં આ હથિઆર—અસ્ત્ર. Subs.
This weapon—tool.

𐬰𐬀𐬭𐬀 } એઝેન, êzên. કિં અં મુકાબેલ, સાંમણે, રૂબરૂ, બરા-
બર, 𐬰𐬀𐬭𐬀 } બર, ફરીને. Adv. In comparison, opposite,
in front of; face to face; along with or together;
again.

𐬰𐬀𐬭𐬀 આબ્ઝિરગાસ, âbzîrgâs. નાં જે શખસ બાહરથી
સારો દેખાવ દેખાડે અને અંદર આંતરથી ક્રીતને અંગીજી કરે તે.
Subs. He who displays a pleasant exterior and
incites rebellion within.

𐬰𐬀𐬭𐬀 આબ્ઝન, âbzan. નાં એક ચોકસ જતનું નાહવાનું
વાસણ જેમાં દવા સાથનું ગરમ પાણી ભરીને આજરી માણસને
બેસાડે છે તે; કપડાં ધોવાનું વાસણ. Subs. A particular
kind of bathing vessel filled with water, medi-
cinally prepared, in which the patient sits or lies
down; a vessel in which clothes are washed.
Comp. Per. آبز

𐬰𐬀𐬭𐬀 એઝન, êzan. See 𐬰𐬀 êzan.

𐬰𐬀𐬭𐬀 હેઝવાન, hêzvân. નાં જબાન, જીભ. Subs. The
tongue. Comp. Pehl. 𐬰𐬀𐬭𐬀, Av. 𐬰𐬀𐬭𐬀, Sans.
जिह्वा.

૧૧૯૧ સુડ હીઝવારદન, hízvârdan. ક્રિં ઠોકવું, કુટવું. V.
To knock, to beat, to pound, to thrash.

૧૧૯૨ સુડ આ-ઝનશને, â-zanashnê. નાં મારવું. Subs.
Striking. Comp. Av. Rt. ૧૧૯૨ + =

૧૧૯૩ સુડ એઝેન, êzên. વિં ખરાબ, માફું, નકાફું. Adj. Bad,
evil, naughty.

૧૧૯૪ સુડ આઝમાએશની, âzmâêshnî. નાં અજમાવવું;
દવા આપવી. Subs. Making an experiment;
administering medicine. Comp. Per. آزمایش

૧૧૯૫ સુડ સે-ઝરમી, sê-zarmî. વિં ત્રણ વસંતને લગતું.
Adj. Pertaining to three springs. Av. ૧૧૯૫

૧૧૯૬ સુડ સે-ઝરમી-રતુ, sê-zarmî-ratû. નાં ત્રણ વસંત-
નો વખત—રતુ. Subs. Three springs or three
spring-time. Av. ૧૧૯૬

સુ

૧૧૯૭ સુડ અએત, હેદ, aêt, hêd. ક્રિં છે. નાં અસ્તી, મો-
જુદ. V. Is. Subs. Astronomical tables; exist-
ence, existing.

૧૧૯૮ સુડ અએત, હાએત, aêt, haêt. ક્રિં છે. સર્વં તે, તેઓ;
જેમકે ૧૧૯૮ સુડ અએત—બરેદ, aêt—barêd, તેઓ લઈ જ-
યછે. V. Is. Pron. He, she or it, they :—as
૧૧૯૮ સુડ = they carry.

૧૧૯૯ સુડ અબદ, abad. નાં એક દેવતું નામ છે, કે જેને સામ
નરીમાને માર્યો હતો. Subs. Name of a demon
killed by Sâm Narimân. *

જાસ્ત, ast. નાં હાડકું. Subs. A bone.

જાએદ, aêd. કિં આવે. V. May come.

જાદ, અએદ, âd. aêd. કિં અં એ રવેશે—મુજબ,
એ પ્રમાણે. Adv. In this manner, thus.

જાદ, âd. See જાં âd.

જાસ્ત, âsta. કિં બેસે, રહે. V. May sit, remain.

Av. Rt. જાસ્ = Sans. आस् to sit.

જાએદ, khêd. નાં પોકાર, શોર; કિં બીહીવડાવે, પછવાડે
દોડે. Subs. Noise, uproar; commotion, agitation.
V. May terrify; may follow after. Comp.

Per. خیدن

જાગઝદ, gazîd. કિં કરડયું. V. Bit.

જાદખ, hîdakh. નાં તુંદ—તીખો ઘોડો. Subs. A
fiery horse.

જાએ-તાએ, aê-tâê. નાં એક તાએ—ટુકડો; “તાએ”
તે “ઓરવીસ ગાહ”ની ક્રિયામાં આલાત તરીકે આવેછે કે જે
રૂપાનો અથવા પીતલનો, પાતલા સલીઆ જેવો આવેછે. વિં
એખણું. Subs. One *tâe* or the *Barsam* twig
used in the *Orvis Gâh*. The number of these
twigs varies according to different ceremonies.
Now-a-days slender rods of silver or brass are
used instead of the Barsam twigs. Adj. Single,
solitary.

જાએ-સે-તાએ, sê-tâê. નાં ત્રણ તાએ—ટુકડા. Subs.

Three *tâes* (or Barsam twigs), three pieces.

જાઈતાને, aîtânê. વિં નહીં જણાયલાઓ. Adj.
Unknown (plu.)

૧૫૧૯ અએતાન, હેતાન, aêtân, hêtân. નાં હસ્તી વાલાઓ, જીવતાઓ, આદમીઓ, બીજાઓ, લોકો, તેઓ. Subs. Those that exist—live ; men ; others ; people ; they. Comp. Pâz. ૧૫૧૯૫૫

ઠાંજીવણાપણ અ-જતીબુનસ્ત-હોમનદ, a-jatîbûnast-hôm-nad. ક્રિં બેસાડયો—તજ્જનશીન કીધો નથી. V. Did not seat or cause to sit ; did not enthrone.

૧૧૧૧૧૧ અ-જતીબુનતન, a-jatîbunatan. ક્રિં નહીં બેસવું. નહીં મજબુત રહેવું. V. Not to sit ; not to remain stable.

ઠાંજીવણ હેતોમંદ, hêtomand. નાં શેહેરનું નામ, એક નદીનું નામ. વિં હાડમંદ. Subs. Name of a city (Hilmend) ; name of a river. Adj. Corporeal. Av. ૬૫૫૫૫૫૫૫

૧૫૫૫૫૫ અએત—અસ્તોમંદાન, aêt—astômandan. વિં હાડમંદ. Adj. plu. Corporeal, material. Comp. Av. ૬૫૫૫૫૫૫૫૫૫

૫૫૫૫ સે-તાક, sê-tâk. નાં ત્રણ તાએ. Subs. Three *tâes* (or Barsam twigs).

૧૫૧૫ એસ્તાદ, êstâd. ક્રિં રાખ્યું. V. Kept.

૧૧૧૧૧૧ એસ્તાદેદ, êstâdêd. ક્રિં ઉભો રહે. V. May stand.

૧૧૧૧૧૧ એસ્તાદન, êstâdan. ક્રિં See ૧૧૧૧૧૧ êstâdan.

૧૫-૫૫૫૫ આસ્તારીહેદ, âstârîhêd. ક્રિં ગુનેહગાર છે—યાયછે. V. Is a criminal, becomes a sinner—offender.

૫૧૫ અએતે, હેત, aêtê, hêt. નાં હસ્તી, માણસ, હાડકું ; ખોદા, અંદગી. વિં હસ્તીવાહું ; જીવતું, મોજુદ ; ખાલેસ. Subs.

Existence; man; a bone; life; God. Adj.

Existing, living; pure; unmixed.

અજેતશ, aêtash. કિં તેબી છે. V. He or she is also.

અજેતી, âetî. નાં હસ્તી, હયાતી, કાએમીઅત, હમેશગી; આત્મા, સ્થીતિ; હથિઆર; વાસ્તવિકપણું; પેદાયશ. વિં આપમતલબી, બોહોસીણું, ખુદ પસંદ. Subs. Existence, life, stability; eternity; soul; state; a weapon, an instrument; honesty; creation. Adj. Selfish; obstinate; self-complacent.

Pâz. ૨૨૫૦ = Per. هستي; Av. Rt. ૦ to be.

અજેદી, એદી, aêdî, êdî. હબયાં અંબી, વળી, અને, વળી તે, હમણા, આએ જગોએ. Conjun. Even, also, and; even he—she—it; now, in this place.

અજેત-દેહેશની, aêt-dêhêshnî. નાં હસ્તી આપવી, હસ્તીમાં લાવવું, પેદા કરવું. Subs. Giving life, bringing into existence; creating.

આઈતીહીનદ, âitîhinad. કિં કાયમ—પાયદાર રહે છે. V. Remains stable—permanent.

આઈતશને, હેતશને, âitashnê, hêtashnê. નાં હોવું, થવું, કાયમી, સલામતી. Subs. Being, becoming; permanence; safety.

અજેતી, aêtî. વિં હસ્તીવાણું, હસ્તી ભોગવનારં. Adj. Existent; enjoying existence.

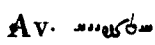
આઈતીગાન, âitigân. Plural of ૫૭૦ which see.

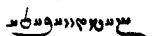
અજેતીગી, aêtigî. See ૫૭૦ aêtî.

અજેત-સવાક, aêt-savâk. નાં એક ગુનાહ—પાપ

—વાંક ; એક જગા. Subs. One crime—sin—
offence ; one place.

૧૧૧૧૧૧૧ અઈતેગુનતન, aítêgûnatan. ક્રિં ઓકસ વખતે
કરવું, અજયબ ચીજ કરવી. V. To do (a thing) at
a certain time ; to perform a wonderful thing.

૧૧૧ આખ્તીન, ábtín. નાં પાદશાહ ફરેદુનનાં બાપનું નામ
જેને જોહાકે માર્યો હતો. Subs. Name of the father
of Feridoon, whom Zohâk killed. Av.
= Sans. आप्त्य, Per. آبتین

૧૧૧૧૧૧૧ ખેતીઓદદ, khêtiôdad. નાં જોડું, સગાઈ. Subs.
A wedded pair ; relationship. Comp. Av.

૧૧૧૧૧૧૧ અએતીનંદ, aêtínand. ક્રિં તેઓ છે. V. They
are.

૧૧૧૧૧૧૧ અએતીવંદ, aêtivand. વિં હસ્તીવાણું. Adj. Hav-
ing an existence.

૧૧૧૧૧૧૧ એસ્તીનંદ, êstínand. ક્રિં ઉભો રહેછે, કાયમ રહેછે.
V. They stand—remain permanent.

૧૧૧૧૧૧૧૧ અઈત્યુનતન, aítgûnatan. ક્રિં ખબરદાર—અણીતું
—વાંકેક—આધાહ કરવું ; લાવવું ; ઉત્પન્ન કરવું ; પરવરેશ
કરવું ; મંગાવવું ; લઈજવું ; પેદા કરવું ; ઉભું કરવું ; આવવું.
V. To make vigilant—intelligent—acquainted
with ; to bring, to produce ; to nourish ; to send
for ; to carry ; to create, to raise, to make erect ;
to come.

૧૧૧૧૧૧૧ અએતીવંદ, aêtivand. See ૧૧૧૧૧ aêtivand.

૧૧૧૧૧૧ આઈત્યુનતન, આઈદ્યુનતન, âitgunatan, âidgunatan. See ૧૧૧૧૧ âitgunatan.

૬૧૧૧ આઈત્યુનમ, âitgunam. કિં હું લાવું. V. I may bring.

૬૧૧૧ એસ્તીનમ, êstīnam. કિં કાયમ—ઉભો રહું. V. I may be firm—constant; I may stand.

૭૧૧૧ અએતદક, aêtadak. નાં બદલો, ઈનામ. Subs. Requital, reward.

૧૧૧૧ અએત-દોદ, aêt-dôd. કિં અં બીજું એકે. Adv. Furthermore.

૧૧૧૧ અએતેદ, એસ્તેદ, aêtêd, êstêd. કિં રહે; થાએ. V. May remain—be. Comp. Pâz. ૭૧૧૧

૧૧૧૧ અએતે, aêtê. See ૧૧૧૧ aêtê.

૧૧૧૧ એજદ, êzad. નાં યજદ, કૃષ્ણતો, ખોદા. Subs. Yazata; an angel; God. Comp. Pehl. ૩૬, Av. ૧૧૧૧૧, Sans. यज्ञत.

૧૧૧૧ હીતુ, hītu. નાં પુલ. Subs. A bridge. Av. ૧૧૧૧૧ = Sans. सेतु.

૧૧૧૧૧૧ અસ્તોહાદ, astôhâd. નાં એક દેવનું નામ છે જેનું કામ આ દુન્યામાં સઘલી વસ્તુઓનું મરણ લાવવાનું છે. Subs. The name of a demon whose work is to bring destruction of everything in this world. Comp. Av. ૧૧૧૧૧૧-૧૧૧૧૧

૧૧૧૧૧૧ અએતે-હીચે, aêtê-hîchê. કિં છે નહીં; બરશો—વિશ્વાસ નથી. V. Is not; there is no confidence.

૧૧૧૧૧ અએત્વાન, aêtvân. See ૧૧૧૧૧ aêtân.

હેતુ-ઓમન્દ, hêtû-ômand. See હેતુમન્દ, hêto-mand.

અએતે, aêtê. See અએતે, aêtê.

હસ્તન્દ, hastand. કિં તેઓ છે. V. They are.
Comp. Per. هستند

અએતી, aêtî. See અએતી, aêtî.

અએતે-શ, aêtê-sh. કિં તેનું છે. V. (It) is his
(lit.)

આસ્તુનીહેદ, âstûnîhêd. કિં દેખાય છે. V.
Appears.

અએતની-કેશ, aêtanî-kêsh. નાં તેની દીન—
રેવાજ છે. Subs. It is his religion—usage.

અએતની, aêtanî. વિં હસ્તીને લગતું Adj. Per-
taining to existence.

અએદુન, અએતવન, aêdûn, aêtvan. કિં અં એજ
રવેશે, એ રીતે, એમ, એટલું, ઘણી રવેશે, એવોજ, તુરત, હમણા,
એક તરેહ—રીતે, જેમ, એટલા વાસ્તે, હયાં, આએ વખતે,
એથી કરીને, કેમ, શામોટ. Adv. In this manner,
thus ; so, so much ; in many ways ; of this very
sort ; soon, now ; in one way ; as, for this
reason ; here ; at this time, so that, how ; why.

Comp. Pehl. 𐭠𐭣𐭥𐭥, Av. 𐬀𐬥𐬀

ગઝદન, gazîdan. કિં કરડવું, દંખ મારવું. V. To
bite, to sting. Comp. Per. گزیدن

સે-તન, sê-tan. નાં ત્રણ બદન. Subs. Three
bodies. Comp. Per. سه تن

હીતન, hîtan. કિં આવવું, ખેંચવું, નાખવું. V. To

grind with the teeth, to masticate ; to pull, to throw.

૪૭૧૧ અએદુન-શ, aêdûn-sha. સર્વં એ રવેશે તેને. Pron. In this manner to him.

૪૭૧૨ આઈતુનેદ, âitûnêd. ક્રિં મંગાવે. V. May send for.

૪૭૧૩ આસ્તુનીદે, âstûnîdê. બૂં ફૂં જોયણું. Past. part. Seen, perceived.

૪૭૧૪ અએદીન, aêdîn. ક્રિં અં એ જગે, એ રવેશે, આએ —એ વખત—ઘડી. Adv. At this place, in this manner, at this time.

૪૭૧૫ અએદુન, aêdûn. See ૪૭૧૧ aêdûn.

૪૭૧૬ અએદુન-ચ, aêdûna-cha. ક્રિં અં વલી તેજ પ્રમાણે, અરેખર એજ મુજબ. Adv. Even in this manner ; certainly in this way.

૪૭૧૭ અએદુન-મેન-અમચ, aêdûn-mên-amach. ક્રિં અં એમ બનવાનું કારણ એકે. Adv. The reasoning of so happening is.

૪૭૧૮ આઈતુનતન, âitûnatan. ક્રિં લાવણું, મંગાવણું. V. To bring ; to send for.

૪૭૧૯ એતુનતન, êtûnatan. ક્રિં છુટું થવું, છુટકારો થવો. V. To be free from, to be released.

૪૭૨૦ અએતુન-પાદ, aêtûn-pâd. નાં આદરબાદ નામનાં એક પરહેજગાર દસ્તુરનું નામ છે, કે જે પાદશાહ હોરમજદનાં વખતમાં પેદા થયો હતો, જેણે તાવેલી કલ્લાઈ પોતાની છાતી ઉપર ઓતીને મોજાએ દેખડાવ્યો હતો તે. એ બોલ જાણનાં નો બગડેલો આકાર છે. Subs. A devout and godly Dustoor, named *Aderbâd*, who flourished in

the reign of king Hormazd. He showed miracles by pouring melted tin on his bare breast.

A corrupt form of *તણાણ*; Av. *નૃણ-દૃણ*

૧૧૮૦ અયોક, ayók. વિ. સંખ્યાં એક, ૧. Numer. Adj.

One ; 1. Comp. Pehl. *૧૦*

૧૧૮૦ એતુક, étúk. નાં બસારત, ખુશ ખબરી ; ખુશહાલી.

Subs. Joyful tidings, happy news ; rejoicing.

૭૧૧૮૦ અએતગી, aêtagî. નાં હસતી, મુદત ; જેમકે

તોડે *૭૧૧૮૦* કેટલીએક મુદત સુધી. Subs. Existence ; period ; as *તોડે ૭૧૧૮૦* = for some period.

૭૧૧૮૦ આબ્ત-તુમે, âbtantûmê. નાં મેવાનો રસ ; 'તુમ તુમે' નામની વનસ્પતીનો રસ. Subs. The juice of fruits ; the juice of the herb *sumac* or *summach*.

Comp. Per. *آب تمتم*

૧૧૮૦ અએતુમ, aêtûm. કિં હું છું. કિં અં એ રવેશે, એવું, એમ. V. I am. Adv. In this manner, thus, such.

૧૧૮૦ અગ-તુમ, ag-tûm. વિ. સર્વથી ખરાબ—ખુરે. Adj.

Worst, most evil. Comp. Av. *નૃણ-દૃણ*

૧૧૮૦ આ-તુમ, આએ-તુમ, â-tûm, âê-tûm. નાં આએ—તે અંધારું. Subs. This—that darkness. *૧૧* = Av.

૭૩૫૧૧ Sans. तमस.

૧૧૮૦ આબ્તુમ, âbtûm. નાં ઓદાના નામોમાંનું એક નામ. Subs. One of the names of God.

૧૧૮૦ હાતુમ, hâtûm. નાં એક નુસ્કનું નામ છે. Subs. Name of a *Nosk*.

હૈતુમંદ, હૈત્મંદ, hêtûmand, hêtmand. See હૈત્મંદ
 હૈત્મંદ } hêtômand.

હૈતોમંદ, hêtômand. See હૈત્મંદ hêtômand.

ઝસ્તે, astê. નાં હાડકું, મેવાનો દાણો—ઠળાઓ. વિં
 મોજુદ, તૈયાર. Subs. A bone ; a seed or stone of
 a fruit. Adj. Existing, ready. Per. استر

ઝઝેતગી, aêtagî. See ઝઝેતગી aêtagî.

ઝઝેતકીન-ગીન, aêtakîn-gîin. નાં ધરધણી, મકાનનો
 માલિક. Subs. A landlord, the owner of a house.

ગઝીદે, gazîdê. Dîn. ફં વિં કરડેલું, દંખ મારેલું ;
 જેમકે જાંફ નાં ગઝીદે-મીન-માર = અઝડાથી દંખ મારેલું.
 Part. Adj. Bitten, stung ; as જાંફ નાં = (gazîdê-
 min-mâr) bitten by a snake.

હૈત-ચ, હૈત-ચ, aêta-cha, haêta-cha. ફિં વહી
 તે છે, અને તે છે, વહી એમબી છે. V. Even it is,
 and it is, even it is so.

હૈતુમ, aêtûm. See હૈતુમ aêtûm.

હૈદર, aêdar. નાં નજીવી ચીજ ; આ દુન્યા, આએ
 જગા. ફિં અં હયાં, હમણાં, જો. Subs. A trifle ; this
 world ; this place. Adv. Here, now if. Comp.
 Av. હૈદર, હૈદર, Sans. અન્ન = Per. ایدر

હૈદ

હૈવારે, aêvârê. નાં હૈરનનો વખત, સમીસાં-
 હૈનનો વખત. Subs. The time of *Uziran* ;
 the evening time.

१७३-५७३ } અએવ્યાસ્ત, aēvyâst. કિં આસપાસ વીટાલ્યું,
 ૧૭૭-૫૭૩ } પેહેરયું. V. Girded round, put on
 (clothes).

૫૭૫-૫૭૩ અએવગહાની, aēvagahânî. વિં કુસ્તીને લગતું.
 Adj. Pertaining to *kushti*.

૧૫૭-૫૭૩ } અએવ્યાન્ધાન, aēvyânghân. નાં કુસ્તી, કમ-
 ૧૫૭-૫૭૩ } રબંધ. Subs. *Kushti*; waistband.

૧૫૭, ૧૭૩-૫૭૩ અએવ્યાસ્તશને, aēvyâstashnê. નાં આસપાસ
 વીટાળતું, બાંધતું. Subs. Girding round; binding.

૧૫૫-૫૭૩ અએવગહીનાન, aēvagahînân. નાં કુસ્તીઓ,
 એવંધનો. Subs. *Kushtis* (sacred girdles worn
 by the Parsis round the waist); *aivyânghans*;
 (the aivyânghan is the girdle or tie with which
 the Barsam is to be tied together).

૧૭૫-૫૭૩ અએવગહીનેદ, aēvagahînéd. કિં તે આસપાસ
 બાંધેછે. V. He girds up round.

૧૧૭૫-૫૭૩ અએવ્યાગાનીદન, aēvyâgânîdan. કિં બાં-
 ધતું, કુસ્તી બાંધવી. V. To bind, to gird up the
kushti round the waist. Comp. Av. ૭૩૫-૭૩૫; ૭૩૫
 = Sans. અમિ + Av. Rt. ૭૩ = Sans. આસ્ to put
 on, to sit.

૧૭૩-૫૭૩ અએવ્યાકસ્ત, aēvyâkast. કિં બાંધી, કુસ્તી
 બાંધી. V. Bound, tied; girded up the *kushti*
 round the waist.

૧૫૭, ૧૭૩-૫૭૩ અએવ્યાગસ્તશને, aēvyâgastashnê. નાં
 બાંધતું. Subs. Binding.

૧૭૩૭-૧૭૪૦ અએવ્યાગસ્તન, aēvyāgastan. See ૧૭૪૦-૧૭૪૩ aēvyāgānīdan.

૧૭૪૦ અદપીગાન, adpīgān. See ૧૭૪૦ ābtīn.

૧૭૪૦-૧૭૪૩ અએવસ્રુસ્રેમ, aēvasrūsrem. નાં દહાડાની ચો-
થી ગેહેનું નામ, એક દ્વરેશતાનું નામ. Subs. *Aivicruthrem*
Geh (the fourth subdivision of the day); name
of an angel. Av. ૧૭૪૦-૧૭૪૩

૧૭૪૦ આબફસદ, ābfasard. નાં બીલોર, સીસો. Subs.
Crystal-glass; a large glass bottle.

૧૭૪૦ અએપોકતે, aēpōkhtē. બૂં કૂં પકાવેલું, તૈયાર થ-
યલું. Past partic. Cooked, prepared.

૧૭૪૦ } અએફત, aēft. નાં હાજત, મોરાદ, આએપત, પામવું,
૧૭૪૦ } આહેશ. Subs. Want, desire, income, ac-
quiring.

૧૭૪૦ અઝવર, azvar. વિં બુલંદ, ચઢવું; શિખેલો; કહ્યા
પ્રમાણે ચાલનાર. Adj. Exalted, high; learned;
tractable. Comp. Per. ૧૭૪૦

૧૭૪૦ અસ્પરાસ, asparās. See ૧૭૪૦ asparās.

૧૭૪૦ એફ્રે, éfrē. નાં અંદાજ પ્રમાણે બોલનાર. Subs.
One who speaks moderately.

૫૮

૫૮ અઈમ, aīm. વિં બરાબર, સરખું. Adj. Proper,
equal, alike.

૫૮ આએમ, āēm. નાં દહાડો; આકતાબ, જમાનો, ધંધો; કુર-
સદ. કિં હું આવું, હું લાવું—મંગાઉં. Subs. A day,

the sun ; time, profession, leisure. V. I may come—bring—send for.

આદમ, âdam. નાં પેહલું ઈનશાન, આદમ. Subs. The first created human being ; Adam. Per. آدم

આમ, âm. વિં સર્વ, સઘણું, તમામ, બધું. Adj. All, whole, entire.

એમ, êm. સર્વં જે, તે. Pron. Who, which, he.

ખીમ, હીમ, khîm, hîm. નાં ચાલચલણ, અવાશ, આસીઅત, ખસલત, સ્વભાવ, ટેવ. Subs. Conduct, nature, disposition, temper ; quality, habit. Av. 𐬕𐬀𐬨𐬀𐬭𐬀 = Per. خيم

દામ, dâm. નાં પેદાયશ, સૃષ્ટી, પૃથ્વી. Subs. The creation, the universal system ; the world. Comp. Pehl. 𐬔𐬀, Av. 𐬔𐬀𐬭𐬀, Per. دام

હજમ, hajma. નાં રોશની, ઉજશ. Subs. Light, radiancy.

હીમ, hîm. નાં દીકરી ; જમીન. Subs. A daughter ; land or ground.

હેમ, hêm. કિં હું હોઉં—રેહું. V. I may be—remain.

ફેમ, hêm. વિં લાયક, ઘટવું. Adj. Fit, proper, deserving.

અદમીદીગાન, admîdîgân. નાં ઉમેદવારો, આશાવંતો. Subs. Candidate ; hopeful.

અગ્માન, agmân. નાં ખોદાતાલાનાં નામોમાંનું એક નામ છે. Subs. One of the names of God.

અ-ગમાન, a-gamân. વિં બેગુમાન, શક વગરનું. નાં ઉસ્તવારી. Adj. Doubtless, undoubted. Subs. Firmness.

અ-જમાન, a-jamân. વિં અજમાવ્યા વગરનું, કસ્યા વગરનું. Adj. Not experienced, not tried—tested.

અદમાન, admân. નાં ઉમેદ, આશા; ઈલાજ, ઉપાય.
Subs. Hope, expectation, remedy, means.

અ-દમાન, a-damân. નાં કવખત—મોસમનું. Adj. Untimely, unseasonable. Comp. Per. ہی زمان

આદમાનીગાન, âdmânîgân. નાં એકીનદારો,
દીનદારો, દયાનતદારો, વિશ્વાશુઓ. Subs. The faithful; religious men; trustworthy—confidential persons.

અ-દમાન, a-damân. See અ-દમાન.

અદમાન, admân. નાં ઉપર લાવવું. Subs. Bringing up.

હીમાન, himân. નાં ખસલતો, ખવાસ, ટેવો. Subs. (plural) Habits, practices, qualities.

અદમાર, એમાર, admâr, êmâr. નાં સુમાર, ગણતરી, અટકલો, હીસાબ, એશારો; શોધ. Subs. Computation, reckoning; guess; account, hint; inquiry.

અદમાર-વજારદાર, admâr-vajârdâr. નાં ધુમાર કરનાર. Subs. One who reckons—computes.

અર્ધમ અઈમે, aîmê. ક્રિં અં હમણા, એક ખારગી. Adv.

Now ; in one sense ; from one point of view.

અર્ધમ એમદ, êmad. નાં જમીનને એડવાનું હથીઆર. Subs.

An instrument for tillage.

અર્ધમ અ-દમીઆ, a-damîâ. વિં લોહી વગરનું. Adj.

Bloodless. Contrast Ar. دم, لا دم

અર્ધમ એમી, êmî. નાં એક ફરેશ્તાઈ ખસલતના આદમીનું નામ છે. Subs. Name of an angelic man.

અર્ધમ હીમી, hîmî. નાં ખાશીઅતો, ખવાસો. Subs. Qualities, habits.

અર્ધમ } હીમીહા, hîmîhâ. ક્રિં અં ખવાસ—ખાશીઅતથી.
અર્ધમ } Adv. By habit, nature.

અર્ધમ અદમીદ, admîd. નાં ઉમેદ, આશા. Subs. Hope, expectation. Comp. Pehl. امید

અર્ધમ અ-જમીકીન, a-jamîkîn. નાં મટોડીનું ખનાવેલું નહીં તે. Subs. Not made of earth. Contrast Av.

અર્ધમ હીમ-સરીતર, hîm-sarîtar. નાં વધારે ખુરી આદત. Subs. A worse habit.

અર્ધમ અદમીનીદન, admînîdan. ક્રિં ઈમાન—એકીન લાવવું. V. To put faith in.

અર્ધમ અએ-મીનશની, aê-mînashnî. વિં મનશની વિચારને લગતું નહીં તે. Adj. Not relating to the thought.

અર્ધમ અદમીનેશની, admînêshnî. વિં ઈમાનને લગતું. નાં આહેશ કરવી, ઈમાન લાવવું, આહેશ, ઉમેદ. Adj.

Pertaining to faith. Subs. Desiring, putting faith (in something); wish, hope.

અમીદ, admîd. નાં ઉમેદ. Subs. Hope. Comp. Pehl.

અમીદાને, admîdânê. નાં ઉમેદો, આહેશો, ઉમેદવારો; એક દસ્તુરનું નામ છે. Subs. Hopes, desires; hopeful men; name of a Dustoor.

અમીદાન, admîdân. See admîdânê.

અમીદાર, admîdâr. વિં આશાવંત, ઉમેદવાર. Adj. Hopeful, expectant. Comp. Per.

અમીદી, admîdî. નાં ઉમેદપણું, ઉમેદ, આશા, આતુરતાઈ. Subs. Abst. Hopefulness; expectation.

અમીદી, admîdî. વિં આતુરતાઈવાળું. Adj. Eager, earnest.

અમીદે, admîdê. See admîdâr.

અમીદવાર, admîdvâr. વિં ઉમેદવાર, એકીનદાર. Adj. Hopeful, faithful, conscientious. Per.

અમીદવારી, admîdvârî. નાં ભાવવાં ઉમેદવારી, એકીનદારી. Subs. Abst. Hopefulness, conscientiousness, trustworthiness.

અમીદવારતર, admîdvârtar. વિં વધારે એકીનદાર—ઉમેદવાર. Adj. More trustworthy, faithful; more hopeful. Per.

અમીદીનાક, admîdînâk. વિં ઉમેદવાર કરવું. Adj. Making hopeful.

૧૧૭૫ અએ-મેતુક, aê-mêtûk. વિં મોત વગરનું. Adj. Deathless, immortal.

૧૧૭૫ હમીમાલ, hamîmâl. નાં કોઈ ઉપર જુદું તોહમત — મુકવું, એક ગુનાહનું નામ, દુશ્મન, મુદ્દઈ. Subs. Accusing some one falsely ; name of a crime ; an enemy, an antagonist.

૧૧૭ અએમન, aêman. નાં દરાખ. Subs. A grape.

૧૧૭ અદમન, adman. નાં દીલ, શરીર. કિં અજકે, કારણ કે, ક્યારે ; બલકે ; એકાએક. Subs. The heart, the body. Adv. That, as, because, when ; rather ; suddenly, all at once.

૧૧૭ અ-દમુન, a-damûn. વિં બેદેલ, નાહમેદ. Adj. Disaffected, dissatisfied, hopeless.

૧૧૭ અદે-મન, અ-દેમન, adê-man, a-dêman. હું નહીં— નથી. Not I ; I am not.

૧૧૭ આદમુન, âdmûn. નાં તેજ, ઝલકાટ, પ્રતાપ. Subs. Lustre, brightness, glory, grandeur.

૧૧૭ એમન, êman. નાં પરગણાનું નામ છે. વિં નિર્ભય, ધાસ્તી વગર, નયીત, બેફીકર. Subs. Name of a province ; Arabia Felix. Adj. Fearless, undaunted, free from anxiety, at ease. Comp. Per. ایمن and یمن

૧૧૭ યસ્મન, yasman. નાં રૂપું ; ચંપેલી. Subs. Silver ; jessamine ; jasmine. Per. ياسمين, ياسمن

૧૧૭ હમુ, hamû. કિં અં એજ મુજબ—રીતે ; સરખી રીતે, હમેશાં. Adv. In the same manner, thus ; equally ; always.

હીમે, hîmê. નાં અવાસ, સ્વભાવ, ગુણ. Subs. Quality, nature, disposition, characteristic.

હમ-વાઈનેદ, ham-vâinêd. કિં સાથે ઉડે. V. May fly together.

હમુ-ખીનીદે, hamû-khînidê. ભૂં કું એજ મુજબ કીનો—દ્વેષભાવ રાખેલું. Past. part. Harboured revenge—spite in the same manner.

આદમુન-ગાહ, âdmûn-gâh. કિં અં તરતજ, જલદી, તેજ વખતે. Adv. Immediately, soon, at the same time.

અદમુનશની, admûnashnî. નાં ઈમાન, એકીન. Subs. Faith, belief.

અએમુનશને, અએમુનશની, aêmûnashnê, aêmunashnî. See અદમુનશની, admûnashnî.

અદમુનેશન, admûnêshna. નાં ઈમાન—એકીન લાવવું. Subs. Putting faith—belief.

અદમુદીન, આમુદીન, હમુદીન, admûdîn, âmûdîn, hamûdîn. કિં અં એ રવેશે, એજ તરેહ, દરેક રીતે, બીલકુલ, પુરેપુરું. વિં એકજ ધરમ માનનાર. Adv. Thus, in this manner; in every way; altogether, wholly. Adj. Believing

in the same religion. Pâz. ૧૬૫

અદમુન, દીદમુન, admûn, dîdmun. કિં આજ્ઞાં તું એ, નેઘાહ કર. V. Imper. Behold, observe minutely.

સે-મન, sê-man. નાં ત્રણ મન—વિચાર. Subs. Three minds—ideas.

અ-દમુની, a-damûnî. વિં એક દીલ નહીં, ધ્યાર
રાખનારૂં નહીં તે, એક સંપ નહીં તે. Adj. Not
unanimous, not bearing love to ; not at peace.

આદમુની, âdmûnî. વિં દીલ—ધ્યાર રાખનારૂં. Adj.
Setting one's heart on, bearing love to.

હીમુની, hîmûnî. નાં આદેશ, મરજી. Subs.
Wish, desire, liking.

અઈમુનેશની, હીમુનેશની, aîmûnêshnî, hîmû-
nêshnî. નાં વિશ્વાસ—ભરોસો રાખવો, ઈમાન
રાખવું. Subs. Placing confidence, faith, believ-
ing.

અદમુનશને, admûnashnê. નાં ઈમાન ; ભરોસો રા-
ખવો. વિં રોશન, ખોલ્યું. Subs. Faith, trusting.
Adj. Clear, apparent, obvious.

અઈમુનસ્તન, aîmûnastan. કિં ઈમાન—એકીન
લાવવું, વિશ્વાસ રાખવો. V. To put faith in ; to trust.

અદમુનસ્તન, આદમુનસ્તન, દીદમુનસ્તન, admû-
nastan, âdmûnastan, dîdmûnastan.

કિં આરજી રાખવી, ચાહવું, પાંખવું, એવું, ઈમાન રાખવું,
ઉગવું, કબુલ કરવું, રજી કરવું, હાજર થવું. V. To
desire ; to long for ; to obtain ; to behold ; to
put faith in ; to grow ; to assent to ; to bring
before ; to refer to ; to be present.

અદમુનીન, admûnîn. નાં ખબર, ચેતવણી. Subs.
Notice, warning.

॥ ૧૦૧ ॥ ૬ ॥ અદમુનીનશ્ને, admûnînashnê. નાં આધાહી —
અબર—ચેતવણી આપવી, વાકેફ કરવું. Subs. Giving
notice—warning—caution ; acquainting.

૧૦૨ ॥ ૬ ॥ અદમુનીનીદાર, admûnînîdâr. નાં એપ્તીઆર
કરનાર, મેલવનાર. Subs. One who chooses—
acquires.

૧૦૩ ॥ ૬ ॥ અદમુનીનતન, admûnînatan. See ૧૦૩ ॥ ૬ ॥ ad-
mûnastan.

૧૦૪ ॥ ૬ ॥ અદમુનેદ admûnêd. કિં આશા—ઉમેદ રાખે. V.
May expect—entertain hopes.

૧૦૫ ॥ ૬ ॥ અદમુનીદે, admûnîdê. ભૂં ફૂં એકીન રાખેવું,
ઈમાન લાવીને. Past. part. Having placed confi-
dence—faith.

૧૦૬ ॥ ૬ ॥ અદમુનીદન, admûnîdan. કિં ખાહેશ કરવી, લાડથી
ચાલવું, લટકતી ચાલે ચાલવું, અબર આપવી બજ લાવવું.
V. To desire, to walk struttingly, to give warn-
ing, to fulfil.

૧૦૭ ॥ ૬ ॥ આદમુનીદન, âdmûnîdan. કિં ગીરવી મુકવું. V.
To mortgage.

૧૦૮ ॥ ૬ ॥ દીદમુનીદન, dîdmûnîdan. કિં જોવું. V. To be-
hold.

૧૦૯ ॥ ૬ ॥ અદમુનતન, આદમુનતન, દીદમુનતન. âdmûnatan,
âdmûnatan, dîdmûnatan. કિં ખાહેશ કરવી, એતેકાદ
રાખવો, સહમજવું, પાંમવું, નાજથી ચાલવું, જણવું, વાકેફ થવું,
કબુલ કરવું, જોવું, ગીરવી મુકવું. V. To covet, to long
for; to put faith in ; to understand ; to acquire ;

to walk gracefully ; to know ; to be informed ;
to assent to ; to behold ; to mortgage.

૧૬૫ } અએમોક, અએ-મોક, aêmôk, aê-môk. વિં એક પગે
૧૬૬ } બેડા સાથનું અને એક પગે બેડા વગરનું ; Adj.

With a shoe on one foot and without one on
the other. Comp. ૫ + ૧૬ ; Av. ૫૭૬ ; Av. Rt.
Sans. मुच = to leave off.

૧૬૭ } અએમોક-દોબારશને, aêmôk-dôbârashnê. નાં
એક બેડે ચાલવું, એક ઉંઘાડે પગે ચાલવું ; એક ગુનાહનું નામ
છે. Subs. Going about with a shoe on one foot
and without one on the other ; name of a crime.
Compare Pâz. ૫૭૬-૧૬૭ (Patet Ader.)

૧૬૮ હાવનચ, hâvanacha. હાવનીમ ; એ હાવનચનો
બગડેલો આકાર છે. Corrupt form of હાવ havana-
cha, which see.

૧૬૯ અએ-મોજે, aê-môjê. નાં એક મોજું ; નજર, આંખ.
Subs. A stocking or sock ; sight ; the eye.

૧૭૦ અદમોજે, admôjê. નાં બદન, શરીર. Subs. The
body.

૧૭૧ યસ્મન-ચે, yasmana-chê. વિં વધી રૂપાંનું—ચંપે-
લીને લગતું. Adj. Even silvery or pertaining to
jessamine.

૧૭૨ અદમોત, admôt. ક્રિં અં કયારે, શામાટે કયાં, કોણ.
Adv. When, why ; where ; who.

૧૭૩ આબ-મોર્વારીદ, âb-môrvarîd. નાં પાણીદાર-

રોશનીદાર મોતી. Subs. A brilliant pearl. Comp. Per. *مروارید + آب*

૧૬૫ અઈમે, aîmê. નાં ઝાડ, ફલ Subs. A tree ; a fruit.

૧૬૬ હીમે, યસ્મે, hîmê, yasmê. નાં લાકડું, કાથી. Subs. Wood, firewood. -Comp. Pehl. *هم*

૧૬૭ અઈમત, aîmat. નાં હલનો દાંતો. Subs. A tooth or cog of a plough.

૧૬૮ અદમત, અદેમત, admat, adêmat. કિં અં કેમ? શું? ક્યારે? ક્યાં, કોણ? દર વખતે, હરગીજ નહીં. નાં પાદશાહોના પાદશાહ, ચાર ઓનાસરો—તત્વો. વિં પાકીને, ચોખ્ખું, અક્ષીલ, અતવંતું. Adv. How, what, when, where, who ; every time ; never. Subs. The supreme monarch of an empire ; the four elements. Adj. Pure, holy, noble, of good parentage.

૧૬૯ અદમેદ, ઉમેદ, admêd, ûmêd. See ૧૭૦ admîd.

૧૭૦ યદમત, yadmat. કિં અં ક્યાંસુધી. Adv. How long.

૧૭૧ હેમીન, hêmîn. નાં હુનાલો, ગરમીની રૂતુ. Subs. The hot season ; summer. Comp. Pehl. *همین*, Av. *همین*

૧૭૨ અદમીવાર-તર, admîvâr-tar. વિં વધારે ઉમેદવાર. Adj. More hopeful.

૧૭૩ અઈમર, શુમર, aîmar, shûmar. નાં ગણત્રી, શુમાર, હીસાબ ; કોડાલી. Subs. Computation, reckoning, account ; an axe, a hatchet. Av. Rt. *شم* = Sans. *स्मृ* = Per. *شمار*

અએમર, aêmar. નાં એક અતનું હથીઆર. Subs.
A kind of instrument—tool.

અદમર, admar. See અદમ્ અદમ્, êmâr.

અદમર્ગ, admarg. નાં આવાજ, હીસાબ, ખાકી; હીસાબ કરવો, હીસાબ રાખનાર. Subs. Sound, voice, account, remaining; casting accounts; an accountant.

અએ-મરૂતી, aê-marûti. નાં એકવાર પઢવાની બંદગી. Subs. Prayer to be recited once. Comp.
અ + મરૂત = Av. અમરૂત = Sans. Rt. મરૂ = Sans. Rt. મૂ = to speak.

અઈર

અઈર, aîr. વિં ઈમાનદાર, પરહેજગાર, કરમાખરદાર, અશો, બલો, ખાલેસ. નાં નેકરસ્તાઓ; તાબેદારી; દીન, ધર્મ; નેકી, વિદ્યા, કેલવણી, જ્ઞાન. Adj. Faithful, devout, obedient, holy, noble, pure, guileless. Subs. Virtuous ways, obedience, religion; virtue; knowledge, learning. Av. અઈર = Sans. આર્ય; Av. Rt. ઈર = Sans. Rt. ઈર, = to be noble—peaceful.

અગર, agar. નાં એક દવાનું નામ છે કે જે સફેદ ખુશબો-દાર અને ગાંઠવાણી છે, કે જે ખાધાથી તે જીભ ઉપરનો થર શાક થાયછે; લુખાન; ખેસવાની જગા; કુલું; સરદાર. Subs. The name of a medicinal drug, white, fragrant and knotty, which being eaten removes all the impurities on the tongue; frank-

incense ; seat, place for sitting ; a white speck in the eye ; a chief.

سٹ અજર, ajar. નાં જડ, બેખ, મૂળ. Subs. A root, origin, source.

સ્ટ અદર, adar. નાં પગની એરી. Subs. The sole of the foot.

સ્ટ અદેર, અજેર, adêr, ajêr. શબ્દં અં હેઠે, નીચે. વિં ઉતરતું, હલકું, નીચું. Prep. Under, beneath. Adj. Inferior, low. Av. زیر = Per. زیر

સ્ટ અબર, abar. નાં વાદળું. Subs. A cloud. Av. ابار = Sans. अभ्र = Per. ابر

સ્ટ અ-બર, a-bar. વિં વગર ફલતું, કાયદા વગરનું. Adj. Fruitless, void of profit. Comp. Per. بی بر

સ્ટ આર, âr. વિં ધરાયતું, ભરપુર, ભરેલું. Adj. Satiated, brimful, filled to excess, full of.

સ્ટ આહર, âhar. See آهار âhar.

સ્ટ એર, êr. નાં હોકમ, આજ્ઞા, દીનતું કરમાંન. Subs. A command, an order ; injunction, religious command.

સ્ટ ખજલ, khajal. વિં શરમી-હુ, શરમાઉ. Adj. Abashed ; shy. Per. خجل

સ્ટ ખીર, khîr. નાં સોનું, એર ; આબાદી. Subs. gold ; good ; goodness ; prosperity. Per. خير

સ્ટ ખીલ, khil. નાં સક, હરોલ, હાર. Subs. A line, row, rank ; file.

સ્ટ હબર, habar. નાં ધુમસ ; મરદની ઈંદ્રી ; ઈસારો ; માલ,

સામાન. Subs. Mist ; *pudendum mulieris* ; hint ; property, furniture.

હીર, hîr. નાં એબાદત ; વખાણ ; આતશ ; ખોરશીદ ; દાનાઈ, ખુબી ; મતા, દોલત. Subs. Prayer, praise, fire, the sun ; wisdom, goodness, estate, riches.

હેર, hêr. નાં કેલવણી, વિદ્યા ; સુકો નસો Subs. Instruction, learning ; dry impurities.

અઈરા, aîrâ. નાં ખાક, મીટી, ધુલ. Subs. Dust, earth.

અઈલા, aîlâ. નાં તુરાની લશ્કરી સરદારનું નામ. Subs. Name of a Turanian general.

અએ-રા, આરા, aê-râ, ârâ. સર્વેં એને, તેને. Pron. To him.

અજેરે, ajêrê. શબ્દેં અં નીચે, હેઠે. Prepos. Under, below.

અબરા, abrà. નાં સરવનું ઝાડ ; ગાયણ, સરોદ, રાગ. Subs. The cypress-tree ; singing a song ; a mode of song ; tune.

આ-અએ-લા, â-aê-lâ. કિં અં આએ—તે નહીં, યા નહીં. Adv. Not this—that ; or not.

આલા, âlâ. નાં કોમ, ટોલો, ઓલાદ, વંશ. Subs. Nation, tribe ; descendants, lineage.

એરા, êrâ. કિં અં શા વાસ્તે ; કેમ ? એટલા માટે Adv. How, why ; for this reason.

અ-બરાહ, a-barâh. વિં તેજ—ઝલકાટ—આખ—

વગરનું. Adj. Void of lustre—splendour—brilliance.

અદર-હખે, adêr-hakhê. નાં પાતલીની નીચેની જગા.

Subs. The space under the sole of the foot ;

Comp. Av. અદર-હખે

અબ્રાહમ, અબ્રાહીમ, abrahâm, abrahîm. નાં

એબ્રાહીમ, યાહુદીઓનાં એક ધર્મ ગુરુનું નામ છે. Subs.

The Patriarch Abraham ; name of a well-known Rabbi. Ar. ابراهيم

અ-બરીહને, a-barîhanê. વિં નાંચું નહીં. ધકિલું,

કપડાં પેહેરેલું. Adj. Not naked, covered, clothed.

Contrast Per. برهنه

અએરખત, aêrakht. નાં ખુશી ભોગવવી. વિં

નાખાલેશ, શુદ્ધ. Subs. Enjoying pleasure: Adj.

Not unsullied—pure ; false.

અએ-રખત, અ-દરખત, aê-rakht, a-darakht.

વિં નાખાલેશ, ગડલું ; નારાસ્ત, શુદ્ધ ; ખરાબ.

Adj. Not unsullied, turbid ; untrue, false, evil.

અએરખતે, aêrakhtê. ભૂં કું ઠેરવેલા કાએ

દાથી આડું ગએલું—ફરેલું. Past part. Devi-

ated from the established rule—law.

અઈરખતન, aîrakhtan. કિં ખુશી ભોગવવી, ખુશ

કરવું, નાકરમાન થવું. V. To enjoy pleasure, to please ; to be disobedient.

અઈરખ્તે, aîrakhtê. બૂં કું બેલસેલ કીધેલું, ખોટું
કીધેલું, તરકટ કીધેલું. Past part. Mixed
up, done wrong, forsaken.

અ-બરહમ, a-barham. વિં લેખાસ—પોશાક વગરનું,
Adj. Having no clothes on.

આદરખ્શ, âdarakhsh. નાં સરદી, ગગરાટ, વીજલી.
Subs. Coldness, thunder, lightning.

અઈરાશ, aîrâsh. કિં અં તેને વાસ્તે, તેને લીધે.
Adv. For that reason, in consequence of that.

અ-ગેરાએશ, a-gêrâêsh. નાં ખરાબ—કવખત.
Subs. Unseasonable time.

અ-દરાએશની, a-darâêshnî. નાં આસ્તેથી નહી
ખોલતાં. Subs. Not whispering.

એરાસુન, êrâsûn. નાં ભુરા રંગનું કપડું. Subs.
Brown-coloured cloth.

અઈરાસ્તાન, aîrâstân. નાં ખોરાશાન શેહરનું
નામ. Subs. Khorâsân.

આરાસ્તે, ârâstê. બૂં કું પાક કીધેલું, શીંગારેલું.
Past part. Purified, adorned. Per. آراسته;
Av. 𐬀𐬵𐬭 + 𐬀𐬵𐬭 + 𐬀

અ-ગેરાઈદાર, a-gêrâîdâr. વિં નાખુશ, ગમગીની
બરેલું, ઉદાસ. Adj. Displeased, sorrowful, sad.

અબ્રહીમ, અ-બરહીમ, abrahîm, a-barhîm. વિં
કદરપું, બેડોલ, સુરત વગરનું, ખુબ સુરત નહીં તે, રોશન નહી.

Adj. Ugly, uncouth, shapeless ; not beautiful, not clear—bright.

عبرانی } અબ્રામ, abrahâm. See عبرانی } abrahâm.

عبرانی } ખેર-ખેર, khêr-khêr. વિ० આશ્ચર્ય પામેલો, વગર સબબનું, નીરપરાધી. Adj. Astonished, causeless ; innocent.

عبرانی } અઈરાન, aîrân. નાં ખોદાતાલા ; બલી બેઠક ; એક
عبرانی } સુલકનું નામ છે કે જે તરફ ઉપર “અમુન” નદી આવેલી છે, કે જે પાદશાહ ફરેહુને પોતાના બેટા એરઅને બખ-શીઓ હતો ; હોશંગ બીન સીઆમકને કહે છે ; ઈરાન દેશ. Subs. God ; a good seat ; name of a country through which the river *Amoon* flows, and which *Feridoon* gave in inheritance to his son *Eraj* ; *Hoshang* the son of *Syâmak* ; Persia.

عبرانی } અ-દરાના, a-darânâ. વિ० હદ—લંબાઈ વગરનું. Adj. Having no limits—length. Contrast Av.

عبرانی, عربی

عبرانی } એરાની, êrânî. વિ० ગોસ્સાના આતશને મારનાર, ગુસ્સાને દુર કરનાર, નરમ મીઠજનું, નરમાશવાલું. Adj. Destroying the flames of anger ; removing the wrath ; having a mild temper ; of a gentle disposition.

عبرانی } અઈરાનીઆન, અઈરાનીઆન, aîrânîân, aîrânî-
عبرانی } gân. નાં ઈરાની લોકો, બલી દીનવાલાઓ,
عبرانی } Subs. The Persians ; followers of the good religion. Comp. Per. ایرانیان

عبرانی } એરાનીઆન, êrânîgân, plural of عبرانی } êrânî, which see.

૧૫૬૫૬૧૫૬ } અઈરાન-વેઝ, aîrân-vêzh. નાં બલાઓનું બીજ,
 ૭૧૧૧૧૧ } એરીઅનલોકોની અસલ જગા, ઈરાનને લગતું મૂલ ;
 વેહેદાતી નદી ઉપર આવેલું ઈરાનવેઝ. Subs. The seed
 of the noble ; the original seat of the Arians ;
 the Iranian source ; *Irân Vej*, situated on the
 river *Veh Dâti*. Comp. Av. ૧૬૫૫૬ ૧૬૫૫૬ ૧૬૫૫૬ =
 Sans. आर्य = good, noble ; + ૧૬૫૫૬ = Sans. बीज =
 seed.

૧૫૬૫૬૧૫૬ } અ-ગેરાનીદાર, a-gêrânîdâr. નહીં હુબેરગ કર-
 નાર, મોહોટાઈ નહીં આપનાર, ભારી નહીં કરનાર. Adj.
 Not exalting—giving greatness ; not making
 heavy.

૧૫૬૫૬૧૫૬ } અ-દરાનીદાર, a-darânîdâr. વિં નહીં પોકારતી—
 બોલતી. Adj. Not bawling out, not speaking.

૧૫૬૫૬ } અ-ઈરાંન, a-îrân. નાં નાચુશ થએલાઓ, અસંતોષી
 લોકો. Subs. Those that are displeased ; dis-
 contented people.

૧૫૬૫૬ } અબલાન, આબ્રાન, ablân, âbrân, નાં બાગ, વાડી.
 ૧૫૬૫૬ } Subs. A garden, an orchard.

૧૫૬૫૬૧૫૬ } અઈરાન-ગદમન, aîrân-gadman. નાં ઈરાંની
 ખોરેહ, બહી દીનનો આબ—ઝલકાટ. Subs. The Iranian
 lustre ; the brilliancy—splendour of the good
 religion. Comp. Av. ૧૬૫૫૬ ૧૬૫૫૬

૧૫૬૫૬૧૫૬૧૫૬ } અઈરાન-મન્દુમાંન, aîrân-mandûmân. નાં
 ઈરાંનને લગતી ચીજે—વસ્તુઓ. Subs. Things per-
 taining to Persia.

૧૫૬૫૬૧૫૬૧૫૬ } અઈરાન-મરદુમાન, aîrân-mardûmân. નાં

બલા લોકો. ઈરાન શેહરનાં લોકો. Subs. The inhabitants of Persia. Comp. Per. مردمان ایران

ايرانيان અઈરાનગાન, aîrângân. નાં ઈરાનીઓ. Subs. The Persians.

سراسیمه અબર-ઓમન્દ, abar-ômand. વિં વાદલાં વાણું, વાદલથી ભરેણું. Adj. Full of clouds, overcast with clouds.

ايلالвал અઈલાવલ, aîlâval. નાં એક પાહાડનું નામ છે. Subs. Name of a mountain.

ايراف અઈરાફ, aîrâf. નાં હુમેશતગાન બેહુશત. “એરાફ” એક પુરુષનું નામ છે, કે જે અરદા વીરાફનો બાપ થાય છે. Subs. Purgatory; name of the father of Ardâi Virâf. Comp. Per. اعراف

ايرازيगी અ-બરાઝીઆગી, a-barâzîâgî. વિં ફરેબ—મકકર—ઠગાઈ વગરનું; શીંગાર વિનાનું. Adj. Guileless; free from deceit; unadorned.

ايراي-چي એરા-ચે, êrâ-chê. કિં અં કેએકે. કાંચકે. Adv. Because.

ايراکت અઈરખ્ત, aîrakht. વિં ખુશ, મોજાણું. Adj. Pleased, jolly.

ايراد અઈરદ, aîrad. નાં બીલસ, વેંત; અગીઆર આંગળનું માપ જે એક બીલસ ને બે આંગળનું ગણાય છે. Subs. A span; a measure of eleven inches.

ايراکت અ-ઈરખ્ત, âdarakht, a-îrakht. વિં જુકું, નાખાલેશ, ગડણું, કપટી, દ્વેશ ભાવી. Adj. False, insincere, not unsullied, turbid; spiteful, malicious.

જાલસ આદરદીદે, âdardîdê. વિં ઈઅ—નુંકશાન પોહચા-
ડનારું. Adj. Doing harm—injury, pernicious.

જાલસ } આરાદ, એરખત, ârâd, êrakht. નાં અક્ષેશ, સખા-
જાલસ } વત; લશ્કર, ખુશી. વિં ખાલેસ, સ્વચ્છ. Subs.
A gift, generosity; an army; joy, pleasure.
Adj. Pure, unsullied, clear.

જાલસ એરાદ, êrâd. See જાલસ, જાલસ, ârâd, êrakht.

જાલસ હેરાત, hêrât. સં વિં હેસી, ૮૦). નાં હેરાત નામનું
શેહર. Numer. Adj. Eighty, 80. Subs. Herat.

જાલસજાલસ અઈરાદ-બેહેરામ, âirâd-bêhêrâm. નાં બેહે-
રામનો છોકરો એરાદ, એક માણસનું નામ છે. Subs.
Erâd, (son of Beherâm); name of a man.

જાલસજાલસ એરખતીદન, êrakhtidan. કિં બેલી નાખવું, ચ-
રકીનવાણું કરવું. V. To mix up; to make filthy.

જાલસ અ-દરખતે, a-darakhtê. વિં નહીં કેલવાયણું—શીખેણું.
Adj. Not educated—learned.

જાલસજાલસ એરખતન, êrakhtan. કિં બેલવણું, ચરકીનવાણું
કરવું, નાપાક કરવું, થણું; જીકું કરવું. V. To mix up,
to make filthy—impure; to become impure; to
falsify.

જાલસજાલસ અ-બરાત્રુત, a-barâtrut. વિં અનીતી વગરનું, બે
ચુનાહ. Adj. Not immoral; innocent.

જાલસ અ-ગરમ, a-garam. વિં નહીં ગરમ—હુંનું, ઠંડું. Adj.
Not warm—hot; cold. Contrast Av. ગરમ, Pehl. گرم, Per. گرم

سَدَسُومِ અઈરામુન, aîrâmûn. નાં 'અઈર્યેમા-ઈશ્યો' ના-
મની બંદગી. Subs. The prayer called *Airyémâ-
ishyo*.

سَدَسُومِ અઈરામે, aîrâmê. વિં નકામું, રીમન, નાપાક. Adj.
Useless, polluted, impure.

سَدَسُومِ અગ્રારશ, agrârash. નાં એક જતની પ્રવાહી ચીજ.
Subs. A kind of liquid.

سَدَسُومِ અ-ગરારી, અ-ગરારેહ, a-garârî, a-garârêh. નાં
અખંડ કપડું, તાકો. Subs. A whole piece of cloth.

سَدَسُومِ આદર-ખોર્દાદ, âdar-khórdâd. નાં આતશો મ-
ધેનાં એક મોટા કેબલાનાં આતશનું નામ છે ; એ આતશનું
કામ એ છે કે, જ્યારે મનુષ્ય ઉપર કાંઈ કબ, આક્રત થા હુઃખ
આવી પડે છે ત્યારે તેને સંતોષ તથા ધીરજ રહે છે તે, એ
આતશની મેહેરખાનીથી છે ; એ આતશ આક્રત તથા હુઃખને
ટાલનાર છે અને બીજા નેક ધંધાદારીઓનો મદદગાર છે. માણ-
સોની સારી હીલચાલ તથા સારી રીતભાતનો જે ઝરો વેહતો છે
તે એ "હુર્વતાત" આતશની ખુબીથી છે. એ "આદરખુરદાદ"
આતશને પાહદશાહ ગુસ્તાસ્પે પાહાદશાહી ઉપર આવ્યા પછી
કેબલા તરીકે તખ્ત નશીન કર્યો હતો. એ આતશને "કાનગાહ"
અથવા "કાંગડા" અથવા "ખાન્જમ" નામનો પાહાડ, જે
કાબલુસ્તાનની હદમાં આવેલો છે તે ઉપર તખ્ત નશીન કર્યો હતો ;
એ આતશ દસ્તુરોની દાનિશ ઉપર મવક્કલ થયલો છે. એ
આતશમાં ખુબી એ છે કે, એ એના ઉપર પાણી પડે તો તે ખુબ-
તો નથી પણ જેમ સાધારણ આતશમાં ધી અથવા તેલ પડવાથી
બડકું ઉઠે છે, તેમ એ આતશ ઉપર પાણી પડવાથી તે વધારે
રોશની પકડે છે. Subs. *Ader-khordâd*—the name
of one of the sacred fires held in high reverence,

owing to its reputed efficacy to bring consolation to and inspire patience in a man involved in difficulty or overwhelmed with heavenly calamity. When sincerely adored, it is supposed to avert afflictions and troubles on men, and render great help to honest tradesmen. It is through the benevolent efficacy of this (*haurvatât*) fire that the deeds of men are directed towards goodness. It was cōsecrated and enthroned on a high altar by King Gushtasp on the *Kángáh* mountain, otherwise called *Kângdâ* or *Khvâruz*m, situated on the confines of Cabul. This fire presides over the intelligence of Dustoors. Its peculiar characteristic is said to be its inextinguishable property by water, which, if poured, only serves to make it burn brighter, as is the case with ordinary fire when clarified butter or oil is poured over it. Comp. Pâz. سولسو ; Av.

સુલસુલો + સુલસુલો

સુલસુલો એલાર્મર્દ, elârmard. નાં એક માણસનું નામ છે.

Subs. Name of a man.

સુલો અઈરગ, âirag. નાં આદમી, માણસ, શખસ. Subs.

Man ; an individual, a person.

સુલો અઈરજ, âiraj. નાં એરજ નામનો પ્રાચીન ઈરાનનો

પાદશાહ જે ફરેહુનનો સહથી નાહનો છોકરો થાય છે. Subs.

Eraj (one of the kings of ancient Persia), the

youngest son of King Feridoon. Comp. Av.

سُطد, Per. ایرج

سُطد અ-દદ, a-dard. વિ. દુઃખ વગરનું, તંદરોસ્ત. Adj.

Free from illness—sickness; healthy. Per.

بی درد

સુદ અ-દેરગ, a-dêrag. વિ. લાંબું નહીં તે, ટુંકું. Adj. Not long; short.

સુદ એરી, êrî. See سُદ aîrag.

સુદ અઈરગ, એરોગ, aîrag, êrôg. વિ. ગંધાતું, વાસ મારતું.

Adj. Stinking; emitting an offensive smell.

See سُطد aîrakht. Comp. Av. દુષ્પ્રદ

સુદ] અઈરી, અઈરીઅ, aîrî, aîrîa. ના. આદમી જાત,

સુદ] આદમી; તાબેદારી, નમન્તાઈ, ઈમાનદારી, વિશ્વાસુપણું, બલાઈ, દીનદારી. વિ. ઈરાની, અંતઃકરણથી બંદગી કરતો; બલી દીનનું. Subs. The human race; man; obedience; submissiveness; fidelity; trustworthiness; goodness; gentleness; devoutness; piety. Adj. Iranian, of good religion; praying (to God) heartily.

સુદ અદરી, adarî. શબ્દ. અ. નીચે, હેઠે; ના. નીચાણ.

Prep. Under, beneath. Subs. Lowness, declivity. Av. سُطد

સુદ અબ્રશ, abrash. ના. પંચરંગી ઘોડો. વિ. પંચરંગી,

રંગીન તીપકીવાળું. Subs. A piebald horse. Adj.

Dapple, marked with coloured spots. Per.

ابرش

- ۛۛۛ } એરી, érí. નાં સાંધાઓ, અવયવો; આદમીઅત, બલ-
 ۛۛۛ } મનસાઈ. Subs. Limbs, members of the
 body ; humanity ; gentleness.
 ۛۛۛ એરીઆ, éríâ. નાં મરદની શરમગાહ. Subs.
Pudendum viri.
 ۛۛۛ ખીરી, khîrî. નાં અંજુરો રંગ ; ઘેરની હદ ; અંદરના
 ઓરડા. Subs. Purple colour ; the boundaries
 of a house ; the inner apartments. Per. خيرى
 ۛۛۛۛۛ અઈરીગાન, aîrîgân. નાં કરમાન બરદારો, નોકરો,
 આકરો, દીનદારો, આદમીઓ, તાબેદારો. Subs. Those
 that obey commands (lit.); servants ; menials.
 ۛۛۛۛۛ એબ્રીહામ, êbrihâm. ઈબ્રામ પેગમબર. Subs.
 The prophet Abraham. Per. ابراهيم
 ۛۛۛۛۛۛۛ એબ્રીહામે-તસાંયાન, êbrihâmê-tarsâ-
 yân. નાં ખ્રીસ્તીઓનો પેગમબર. Subs. The prophet
 of the Christians.
 ۛۛۛۛۛۛۛ ખીરી-સોરખ, khîrî-sôrah. નાં અંજુર તથા
 રાતા રંગની મેલવણી. Subs. A mixture of purple
 and red.
 ۛۛۛۛۛۛۛ અઈર-દાસ્તન, aîr-dâstan. કિં આદેશ—ઈચ્છા
 રાખવી, હોકમને તાબે થવું, ઈમાનદાર રહેવું. V. To wish,
 to desire ; to comply with the commands—
 orders ; to be faithful.
 ۛۛۛۛۛۛۛ અઈરીસ્તન, aîrîstan. કિં ખુશી—ખુશ થવું, તાબે-
 દાર થવું, દીનદાર થવું. V. To be pleased—satis-
 fied ; to be obedient ; to become religious.

જુલુ એર્જાની, êrjâni. વિં એરયને લગતું. Adj. Pertaining to Eraj (the youngest son of King Feridoon).

જુલુ અઈર્ગાની, aîrgâni. નાં તાબેદારી, સેવા, આધીનતા. Subs. Obedience, service, humbleness.

જુલુ એરશની, êrashni. નાં આરાસ્તગી, શીંગાર, તાબેદારી. Subs. Decoration, ornament, obedience.

જુલુ એરીઆની, êriâni. વિં બદનવાલું, હાદમંદ. Adj. Bodily, corporeal.

જુલુ અ-બરશને, a-barashnê. પૃથકં નાં નહીં લઈ જવું. Abst. Subs. Not carrying.

જુલુ એરીઆન, êriân. નાં બદનનાં સાંધાઓ—ભાગો. Subs. Limbs—members of the body.

જુલુ એરશને, હેર્ગાન, êrashnê, hêrgân. નાં અગાર, ચરકીન, છેડ. Subs. That which is discharged from the animal body after digestion; filthy matter excreted and ejected by a bird.

જુલુ હેલશને, hêlashnê. નાં છોડવું, મુકીદેવું, ફેકીદેવું. Subs. Leaving off, forsaking; throwing away.

Comp. Pâz. ۱۰۰۰۰, Per. هلس

જુલુ એરીઅન-વેઝ, êrian-vêzh. See ۱۰۰۰ arîn-vêzh.

જુલુ ખીરી-ઝર્દ, khîrî-zard. નાં પીલો—ખંજુરો રંગ. Subs. Yellow, purple.

જુલુ આદરબાદ, âdarbâd. નાં એક નામીયા દસ્તુરનું નામ છે કે જે હોરમઝદ બીન શાપુરનાં વખતમાં થઈ ગયોછે, જેણે કેટલીએક કેતાબો બનાવીછે, તેમાં “મીનો એરદ”

તથા નસીહતનામુંખી બનાવેલું છે. Subs. The name of a well-known Dustoor who flourished during the reign of Hormazd bin Shapoor. He wrote several religious works, among which were the *Mino-Khered* and the *Pand-Náme*h. Comp.

Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, Per. آداب

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, êrêkht. વિં નાપાક, નજસ, ગદલું, ખરાબ.

Adj. Impure, filthy, turbid, dirty.

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, adarbâdgar. નાં ખોદાતાલાનું એક નામ છે કે જે સાહેબ વીજળીના આતશને પેદા કરનારો છે.

Subs. One of the names of God—the Creator of the fire *Vâzishta* (i. e. the fire of lightning).

Comp. Pâz. 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, êrêkhtan. 𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, નાપાક—નજસ થવું. V. To lay hold of; to be impure—filthy.

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, aîrî. નાં ઈરાન. વિં ઈરાની, ફરમાન બરદાર, ધરમ ઉપર ચુસત. Subs. Persia. Adj. Persian; yielding compliance with commands—orders; devoted to the practice of religion. Comp.

Av. 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, Sans. आर्य.

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 } અ-ગરેસ, a-garês. વિં ગાંઠ વગરનું. Adj. Free
𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 } from knots. Contrast Per. 𐬀𐬭𐬀

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, dô-garêh. નાં બે ગાંઠ. Subs. Two knots. Per. 𐬀𐬭𐬀

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, êrêsh. નાં ઝટકો, જખમ, ઘાહ. Subs. A stroke, a wound or hurt; a cut.

۱۳۰۰ } અઈરીગાન, aírígân. નાં ખુશાલીઓ ; નોકરો, આ-
 ۱۳૦૧ } કરો, દીનદારો, કરમાખરદારો. Subs. Delights,
 ۱૩૦૨ } pleasures ; servants, menials ; religious
 men, those that obey commands—orders.

۱૩૦૩ } અઈરેખ્ત, aírékht. વિં ખાલેશ, સ્વચ્છ, પાકીનેહ ;
 મોનેજે. Adj. Guileless, pure, holy.

۱૩૦૪ } અ-ઈરીશ્તે, a-íríshtê. વિં નહીં ઝરકેલું, દુઃખ નહીં
 પામેલું, સુખી, સામેત, ભાગે નહીં તેલું, તોહોમત નહીં મુકાએલું,
 નાખી દીધેલું. Adj. Not oozed out ; not suffered
 pain ; happy, infrangible, unaccused ; thrown
 away—off.

۱૩૦૫ } અ-ગરીસ્તે-કરીનશન, a-garístê-karínashna.
 વિં હોજરીને નુકસાન નહીં કરનાર, પાચન ઈંદ્રીને ખરાબ
 નહીં કરનાર. Adj. Not doing harm to the
 stomach ; uninjurious to the organs of digestion.

۱૩૦૬ } અઈર-સજશ્ને, aír-sazashnê. નાં તાએદારીથી
 ચાલવું. Subs. Behaving one's-self with due
 submission.

۱૩૦૭ } અઈરસ્તાન, aírastân. વિં જેબ—શીંગાર આપ-
 નાર—કરનાર. Adj. Giving grace—elegance ;
 beautifying.

۱૩૦૮ } આદર્ગેર, âdargêr. નાં ખોદાતાલાના નામો મધેનું એક
 નામ છે. Subs. One of the names of God. Comp.
 Pâz. ۱૩૦૯

۱૩૧૦ } અ-બરીન, a-barîn. વિં બદખખત, બેનશીબ, ઉઘાડું
 ۱૩૧૧ } નહીં, છુલ્લું, ઢાકેલું, ખુલ્લું નહીં તે ; નાવાકેક, બેખબર ;

કવખતનું. Adj. Unlucky, unfortunate ; not open—visible ; concealed, covered ; not exalted ; unacquainted, ignorant, untimely.

અબરીનીહા, a-barînihâ. કિં અં બુલંદીથી નહીં.
Adv. Not loftily—in a high place.

અબ્રીન, abrîn. વિં કમ, ઓછું. નાં ઓદાતાલાના નામો
મધેનું એક નામ છે. Adj. Less. Subs. One of the
names of God.

અબલીન, a-balîn. વિં સઉથી બુલંદ નહીં તે. Adj.
Not highest—loftiest.

અઈરી-અવર, aîrî-avar. નાં દરજ્જે, મરતબો.
ઓધો. Subs. Dignity, rank, station.

હેબુદ, hêrbûd. નાં આતશ કદેહને સંબાલનાર ;
આતશનો પુંજરો. Subs. A guardian of a
fire-temple ; a fire-worshipper.

અઈરીક, aîrîk. વિં બલો, નેક, કરમાનખરદાર. Adj.
Noble, good, virtuous, obedient, submissive
to authority. Comp. Av. અઈરી

એરેજ, êrêj. See એરાજ, êraj.

અઈર-યઝાન, aîr-yazân. નાં દીનના કરમાન પર-
માણે આરાધના ઈજરને કરનાર. Subs. Reciter of
Yaçna or adorer in obedience to the ordinance
of the religion.

અદેર-એવાન, adêr-êvân. નાં નીચલો—નીચો મેહલ.
Subs. The lower palace.

એરજવાન, êrajvân. નાં તાબેદારી રાખનારા—ક-

રનારા. Subs. Those that are obedient—submissive to (authority).

۱۳۰ } આબ્રીઝન, આબ્રીઝગાન, ábrízân, ábrízgân.
 ۱۳۱ } નાં તીર મહીનાના તીરરોજના જશનને કહેછે ;

એમ કેહવાનું કારણ એકે, એક જુએરગ પાહાદશાહનાં વખતમાં ઘણાએક વરસસુધી વરસાદ તનાઈ ગયો, તેથી એ દહાડાઓમાં હોકમાં તથા જુએરગો અને ખાસ વ આમ એક જગામાં એકઠા થઈ બંદગી તથા દોવા કીધી, તેજ વખતે વરસાદ વરસી ઓ ; એજ સખબથી આદમીઓએ ખુશી ભોગવી તેથી તે દહાડેથી એ નામ મુકરર થયું છે. Subs. *Abrijân* is the name of the festival celebrated on the 13th day of *Tir Mâh* (the 4th Zoroastrian month). It owes its origin to a great famine, which, for want of rain, occurred during the sovereignty of a certain king for several years ; when at last, on the above-mentioned day, while the people, from the highest to the lowest, offered their prayers to Ahuramazda, rain suddenly fell and gladdened their hearts. In commemoration of this auspicious event a great feast was celebrated, which has since been known by the name of *Abrijân*. Comp. Per. ابریزگان

۱۳۲ } અઈરેચે, aîrêchê. નાં એરચ. વિં કરમાખરદાર, તાબેદાર. Subs. Erach (the youngest son of King Feridoon). Adj. Obedient, submissive.

۱۳۳ } અગેરેફ્તે, a-gêréftê. જૂં કું નહીં પકડેલું. નાં એક ગુનાહનું નામ. Past partic. Not grasped—

caught hold of. Subs. Name of a crime.
Comp. Av. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અ-બુરીદે, a-bûrîdê. વિં નહીં કપેલું. Adj. Not cut. Comp. Per. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 આબેરેતે, âbêrêtê. નાં મોબેદના એક પંથનું નામ.
Subs. Name of one of the orders of the sacerdotal tribe. Comp. Av. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, Pehl. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 હેલીદન, hêlîdan. કિં નીચે મુકવું, છોડી દેવું, મુકી દેવું, નાંખી દેવું. V. To leave off, to forsake, to cast away. Comp. Per. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥, 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અ-બરીદગીહા, a-barîdgîhâ. કિં અં થોક બંદ વેચાન નહીં; છુતક. Adv. Not wholesale, in retail.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અ-ગરેમ, a-garêm. વિં પેચદાર નહીં, ગુચવણ વગરનું. Adj. Not twisted, not intricate.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અ-દરેમ, a-darêm. વિં તીપકી—દાઘ વગરનું. Adj. Free from specks—blots.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અએરેમા, aêrêmâ. See 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 aîrâmûn.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અઈરીમ-અસીમ, aîrîm-asîm. See 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 aîrâmûn.

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 અગ્રેરસ, agrêras. નાં એક પરહેજગારનું નામ છે, કે જે પાહાદશાહ અકરાસીઆબનો ભાઈ થાયછે. Subs. The name of a virtuous person who was a brother to Afrásiáb. Av. 𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥

𐭠𐭣𐭥𐭥𐭥 સે-રગલ્મન, sê-ragalman. વિં ત્રણ પગું—પગવાળું. Adj. Having three legs.

سورس

سورس અઈરી, aîrî. નાં ફરમાન, આજ્ઞા, હોકમનામું. Subs.

Order, command, decree.

સુસ અદરે, adarê. See س, adêr, ajêr.

સુસ આદ્રો, âdrô. નાં ઓદાતાલાનું એક નામ છે, કે જે વગર કોઈ બીજે ચારી—મદદ કરનારો નથી, અને જેથી જુદો માર્ગ જાહેર નથી. Subs. One of the attributes of God; God, save whom there is no other saviour, and to whom the path of falsehood is unknown.

Comp. Pâz. سوز

સુસ ખીર, khîrû. નાં જખમ કરનાર, જખમ, ઘાહ. Subs.

One that inflicts a wound; a wound or hurt.

સુસ અદરે-હખે, adarê-hakhê. See س, adêr-hakhê.

સુસ અ-દરૂગી, a-darûgî. નાં ભાવ, સચ્ચાઈ. Subs.

Abst. Truth. Contrast Pehl. س

સુસ અ-દર્વાએ, andarvâê. નાં હવા. Subs. Air; the

region of the air. Comp. Pâz. سوز-واس

સુસ અઈર્વેઈ, âîrvêî. See س, aîrvêî.

સુસ અઈર્વેગી, âîrvêgî. See aîrvêî.

સુસ અઈર્નાક, âîrnâk. વિં જુવાન. Adj. Young.

સુસ એરનાક, êrnâk. નાં શાલ, ઉનનું કપડું. Subs. A shawl; a woollen cloth.

સુસ અઈર્વાર, âîrvâr. નાં બામદાદ, પરોદયું. Subs. Dawn, daybreak.

અર્થશાસ્ત્ર } અર્થશાસ્ત્ર, અર્થશાસ્ત્ર, aêrvârê, aîrvâr. નાં બે
 કાન, ડાબું ચાવણી—જડણું. Subs. Both the
 ears ; the left jaw.

અર્થશાસ્ત્ર, aîrang. નાં ચટકો મારનાર, દંખ દેનાર, દુઃખ
 દેનાર. Subs. One that stings—bites—gives pain.

અર્થશાસ્ત્ર, aêrôg. વિં ગંધાતું, વાસ મારતું, રોગીષ્ટ,
 દુઃખ ભરેલું. નાં નાચુસી, દલગીરી. Adj. Stinking ;
 emitting an offensive smell ; sickly ; painful.
 Subs. Displeasure, sorrow.

અર્થશાસ્ત્ર, aêrang. વિં ઉંડું, નીચું. Adj. Deep, low.

અર્થશાસ્ત્ર, a-garôb. વિં આજેજ નહીં. Adj.
 Not weak—helpless.

અર્થશાસ્ત્ર, adrang. નાં રંજ, દુઃખ. Subs. Pain ;
 trouble, affliction.

અર્થશાસ્ત્ર, êrôg. નાં ગાર, ખોડ, ઉંડાણ. Subs. A
 deep hole—pit, a cavern, depth, bottom.

અર્થશાસ્ત્ર, hêlvî. નાં ખતમ—પૂરું કરવું ; બંદ પડવું.
 Subs. Finishing, completing ; ceasing.

અર્થશાસ્ત્ર, a-garôshtan. કિં ગુનાહથી નહીં
 છુટવું. V. Not to be free from sin.

અર્થશાસ્ત્ર, a-garôshtê. ભૂં કું ગુનાહથી નહીં
 છુટેલું, ગુનાહની માફી નહીં મળેલું. Past part. Not
 freed from sin ; not absolved from crime.

અર્થશાસ્ત્ર, a-garôêsh. વિં ના પસંદ, પસંદ નહીં
 કરવા બેગ. નાં ભાવં ના પસંદગી, નાચુસી. Adj. Dis-
 agreeable ; not such as may be received with

pleasure. Abs. Subs. Disagreeableness ; displeasure.

અ-ગરોગી, a-garôgi. See ગાંધીયો a-garôêsh.

અ-દરોગી, a-darôgi. વિં જીહાઈ—ઠગાઈ વગરનું ; સાચું, ખરું, વાજબી. બાવં નાં સચાઈ. Adj. Free from deceit—fraud ; true, just ; genuine. Abs. Subs. Truth.

આદરૂગી, âdarugî. નાં જીહાઈ, ઠગાઈ. Subs. Falsehood, deceit. Comp. Av. -ફાઈ + -

એરોગી, êrôgi. નાં ખુશી, ખોરમી ; તંદરોસ્તી. Subs. Pleasure, cheerfulness, pleasantness ; health. Comp. Sans. આરોગ્ય.

અએરોગીહા, aêrôgîhâ. કિં અં બદબોઈથી. Adv. With an offensive smell.

અ-દર્વંદીહાદ, a-darvandîhâd. કિં આશીં દરવંદી—જીહાઈ—ઠગાઈ—દગા વગરનું હોજે. V. bened. May it be free from deceit—treachery or the influence of the devil.

અ-દરૂદીહાદ, a-darûdîhâd. કિં આશીં દુવા વગરનું હોજે, બદદુવાવાણું—લીઆનત બરેણું થજે. V. benedic. May (it) be unblest ; may (it) be cursed—execrated. Contrast Per. , , ,

અએરોગીહાદ, aêrôgîhâd. નાં ઈજા—દુઃખ—કષ્ટ ભોગવનારા. Subs. Those that suffer torment—trouble—bodily exertion.

અએર્વેઈ, aêrvêi. નાં તાબેદારી, દીનદારી, કરમાબર-

દારી. Subs. Obedience, religiousness; submissiveness to authority.

અરોગી, aêrôgî. See erôgî.

અરોગી, erôgî. નાં ઈજા—પીડા ભોગવણી. Subs. Suffering pain.

આદ્રોગી, âdrôgî. વિં જુઠું. Adj. False, untrue.

Comp. Av. 𐬀𐬭𐬀 + 𐬀, Per. دروغ, دروغی

અઈરોગી, aîrogî. See aêrôg.

અઈરોઈગી, aîrôîgî. નાં ભાવં ગંધીલાપણું, બદ-બોઈ. Subs. Abst. Filthiness; stink; bad smell.

Comp. Per. ارغند

અ-ગરોએશને, a-garôêshnê. વિં કાળજી વગરનું, અનમનું. Adj. Feeling no solicitude, disregarded.

અઈર્વદસ્તાન, aîrvadastân. નાં શીખવાની જગા, નિશાલ, મદરેસા. Subs. A place of education, a school; an academy or college. Comp. Pehl.

𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀

અઈરોગીતર, અએરોગીતર, aîrôgîtar, aêrôgîtar. વિં વધારે જુઠું—હલાયડું; વધારે કરમા-એણું, વધારે વાસી—નાચુશ. Adj. More unconnected—separate; more decayed—stale; more displeased.

અઈરોગીનદ, અએરોગીનદ, aîrôgînad, aêrôgînad. કિં નાચુશ કરે; જુઠું કરે; વાસી કરે. V. May displease, may separate; may make stale.

અ-ગરોબીનીદન, a-garôbînîdan. ક્રિ० ધરી—
પકડી નહીં રેહવું; છુટું થવું. V. Not to seize—lay
hold of, to be separate.

અઈરોગી, aîrôgî. વિ० વાસ મારવું, ગંધીલું. Adj.
Stinking, filthy. Comp. Pehl. ૧૧૭૫

અઈરોગીદન, aîrôgîdan. ક્રિ० નાચુશ કરવું, જુદું
કરવું; વાસી કરવું. V. To displease, to separate,
to make stale.

અએ-રોગ, aê-rôg. વિ० રોગ—દરદિનાનું, પાક,
તંદરોસ્ત. Adj. Free from disease—ailment;
pure, healthy. Comp. Sans. આરોગ્ય.

અગરોબ, agarôb. વિ० તાબેદાર. Adj. Obedient;
being under the authority of.

સરોબ, sarôb. ના० સુખન, શબ્દ, ઉચ્ચાર, વાચા.
Subs. A word, sound; articulate utterance.
Comp. Pehl. ૧૧૭૬

અ-ગરોબી, a-garôbî. ભાવ० ના० છુટાપણું. Abst.
Subs. Liberty.

અ-ગરોઈદન, a-garôîdan. ક્રિ० ઈમાન નહીં રાખવું;
નહીં જણવું, પાછું નહીં ફેરવવું. V. Not to keep faith
in; not to know; not to turn back. Contrast
Per. گرا ئیدن

ખેરોદરોશ, khêrôdarôsh. ના० ભયંકર હથિયાર.
Subs. A dreadful weapon. Comp. Av. ૧૧૭૭-૧૧૭૮

અઈરૂન, aîrûn. ક્રિ० અં એરવેશે—રીતે; યાને. ના०

ઈરાનદેશ. Adv. In this manner; that is. Subs. Persia.

۱۱۱۱۱۱۱۱ અદ્રુન, આદ્રુન, adrûn, âdrûn. શબ્દ ૦ અ ૦ અંદર, વચમાં. Prep. In, among, between. Comp. Pehl. 𐭠𐭣𐭥, Av. 𐬀𐬢𐬭𐬀

۱۱۱۱۱۱۱۱ અ-ગર્વન્દ, a-garvand. વિ ૦ આદેશ—ઈચ્છાવાહું નહીં. Adj. Not desirous—wishing for.

۱۱۱۱۱۱۱۱ અબર્વન્દ, abarvand. ના ૦ ખોદાતાલાનું એક નામ છે ; કોઈબી ચીજ જેમાં મેલેલી નહીં તેવી ખાલેશ, સ્વચ્છ. Subs. One of the names of God ; something not mixed or compounded. Adj. Pure, guileless, unmixed. Comp. Paz. 𐬀𐬢𐬭𐬀

۱۱۱۱۱۱۱۱ અ-દરૂની, a-darûnî. વિ ૦ મધ્યમ નહીં તે; અંદરનું નહીં. Adj. Not in the middle; not internal. Contrast Per. 𐬀𐬢𐬭𐬀, 𐬀𐬢𐬭𐬀

۱۱۱۱۱۱۱۱ અ-ગર્વન્દી, a-garvandî. ના ૦ આદેશ વગરનું. Subs. Want of desire.

۱۱۱۱۱۱۱۱ અ-દર્વન્દી, a-darvandî. વિ ૦ ઠગાઈ—ધુઆઈ—વગરનું, દીનદારી. Adj. Freedom from deceit—fraud ; religiousness, faithfulness. Contrast Pâz. 𐬀𐬢𐬭𐬀

۱۱۱۱۱۱۱۱ અગરૂન, અગ્રુન, agarûn, agrûn. ના ૦ કોઈ કોઈ વખતે કરવું તે. Subs. Doing a thing occasionally.

۱۱۱۱۱۱۱۱ અ-દરૂનતન, a-darûnatan. ક્રિ ૦ નહીં ખાવું. V. Not to eat.

۱۱۱۱۱۱۱۱ અઈરૂનતન, અય્રુનતન, âîrûnatan, abrûnatan. ક્રિ ૦

મરણ પામવું, આએ દુનીયાંથી ચુજરી જવું. V. To die, to depart this life.

૧૫૭ અ-ઈરોગ, અએરોગ, a-îrôg, aêrôg. નાં નાચુરી, જુદાઈ. Subs. Displeasure, separation.

૧૫૮ અઈરોગ, અએરોગ, aîrôg, aêrôg. વિં નજસ, ગંધાતું રોગીજ, બદબોવાતું. Adj. Filthy, stinking, sickly, emitting an offensive smell. Comp. Pehl. ૧૫૮, Av. ૧૫૮, Per. ૧૫૮.

૧૫૯ અ-દરૂજ, a-darûj. વિં નુકસાન—ઠગાઈ નહીં કરનાર, જુટું નહીં બોલનાર. Adj. Not doing any harm, not practising deceit, not telling a lie. Contrast Av. ૧૫૯, Sans. ૧૫૯, Per. ૧૫૯.

૧૬૦ અબ્રુચ, abrûch. નાં સફેદ કંદ. Subs. White yam.

૧૬૧ અબ્લુચ, ablûch. નાં સફેદ ખાણ; મિસરી. Subs. White sugar; sugar-candy. Comp. Per. ૧૬૧.

૧૬૨ અ-દરૂજી, a-darûjî. નાં જુઠાઈ—લભારી વિનાતું તે; સચ્ચાઈ. Subs. Purity from falsehood—untruth; truthfulness.

૧૬૩ અ-દરૂજશન, a-darûjashna. નાં ભાવં સાચું બોલાણ—વાણી. Subs. Abst. A true speech—speaking.

૧૬૪ આદરૂજશન, âdarûjashna. નાં ખોટું બોલવું. Subs. Telling a lie.

૧૬૫ અ-દરૂજશની, a-darûjashnî. નાં સચ્ચાઈ; ખો-

ટારાં—અઠાઈ વગરનું. Subs. Truthfulness, purity from falsehood.

૧૫૭૫ અ-દરૂજશને, a-darūjashnê. નાં પ્રમાણીકપણું, સચાઈ. Subs. Honesty, truth.

૧૫૭૬ અ-દરંજોઈશ, a-daranjōish. કિં તુંને પઢવું નહીં જોઈએ. V. Thou shouldst not recite. Contrast Av. અરંજોઈશ

૧૫૭૭ અ-દરૂજદન, a-darūjīdan. કિં તુકેશાન નહીં કરવું, જીવું નહીં બોલવું, સાચું બોલવું, ઠગાઈ નહીં કરવી. V. Not to do any harm, not to tell a lie, to speak the truth, not to practise deceit. Av. Rt. અરૂજદન

૧૫૭૮ અ-દરંજદન, a-daranjīdan. કિં નહીં બોલવું—બણવું. Not to speak—recite.

૧૫૭૯ અ-દરૂજની, a-darūjanî. વિં જીવું નહીં, સાચું. Adj. Free from falsehood, truth.

૧૫૮૦ અઈરોઝદન, aîrōzadan. કિં હોકમનાયું કાઢાડવું. V. To issue a decree.

૧૫૮૧ અબ્રૂઝદન, abrū-zadan. કિં બવાં ચઢાવવાં; માથાં અથવા આંખની હીલચાલથી પસંદગી બતલાવવી; આંખ મારવી, રજ આપવી, ઈશારો કરવો. V. To knit the brow; to approve by motion of the head or eye; to wink; to give permission, to suggest.

Comp. Per. અબ્રૂઝદન

૧૫૮૨ આબ્રુદ, ābrūd. નાં સુમબોલવું ફુલ. Subs. A hyacinth. Per. અબ્રુદ

૧૫૮૩ એર્વદ, êrvad. નાં ઉશતાદ, શિક્ષક, ધરમચુર. Suba.

A teacher ; a professor ; a religious preceptor.

Comp. Pehl. 𐭠𐭣𐭥𐭥, Av. 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀𐬵𐬀

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀𐬵, êrvadastan. See 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀𐬵 air-
vadastan. Comp. Av. 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀𐬵

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 𐬀-દરુદન, a-darûdan. 𐬀𐬵 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 નહીં લેવું, કાપણી
નહીં કરવી. V. Not to pick up, not to reap.

Contrast Per. 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 આદરેનમગર, âdarnamgar. નાં ઓદાતાલાના ના-
મોમાંનું એક નામ છે. Subs. One of the names of
God. Comp. Pâz. 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵𐬀𐬵

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અઈ-રગ, aî-rag. સંખ્યાં વિં એકહજાર, ૧૦૦૦. Nu-
mer. Adj. One thousand ; 1000.

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અઈરે, aîrê. વિં અદેખું, કપટી. Adj. Jealous,
spiteful.

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અદરે, adarê. શબ્દં અં નીચે, હેથે, તલીએ. Prep.
'Below, under, at the bottom.

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અદરેહ, adarêh. વિં દુર, આધે. Adj. Distant,
remote.

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અબ્લક, ablak. વિં તરેહવાર રંગનું ; જુદાજુદા રંગનું.
Adj. Piebald ; of various colors. Per. 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અબ્લઘ, ablagh. નાં કોહોડ. Subs. Leprosy.

𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵 અબ્લે, ablê. વિં નાદાન, અપટ, મુર્ખ. Adj. Foolish,
stupid, silly. Per. 𐬀𐬵𐬭𐬀𐬵

سُرُو ابلهک, ablék. નાં આતશનો શોલો. Subs. Flames of fire.

سُرُو آبله, âblê. નાં કુલો, સહીઅડ. Subs. A boil, small-pox. Per. آبلر

سَدَاو ٔەرک, êrak. નાં ઈનસાન, માણસ. Subs. Man, an individual.

سَدَاو ٔیره, khîrê. વિં બેહુંડું, અંધારું; ગભરાએલું. Adj. Absurd, dark; confused; confounded. Per. خیره

سَدَاو ٔهرکٔان, aîrkân. નાં સાથે ગુંદનારા. Subs. Those that knead together.

سَدَاو ٔهرگان, aîrgân. નાં આદમીઓ. Subs. Men.

سَدَاو ٔهرکٔار, abarkâr. વિં આશ્ચર્ય પામેલો, સરગરદાન. Adj. Astonished, confounded, stupified.

سَدَاو ٔهرکٔؤ, Abarkôf. નાં ચાલદીઆમાં આવેલાં એક શેહેરનું નામ, એ શેહેર પાહાડને મથાલે આવેલું છે. Subs. A town in Chaldea, situated on the summit of a mountain (as the name implies). Comp. Per. ابرکوه

سَدَاو ٔهرکٔؤاد, abarkôvâd. નાં 'ફારસ' તથા 'અહોવાજ' નામના પરગનાની વચે આવેલા શેહેરનું નામ; એ શેહેર બંધાઈએ આવેલું છે. Subs. The name of a city lying between the districts of Fars and Ahovâz; it is situated on a height. Comp. Per. ابرکوباد

سُرُو ابلغ, ablagh. See سُرُو ablagh.

અઈ-રઘ, એ-રઘ, aî-ragh, ê-ragh. See અઈ-રઘ. See ૫૨૫ aîrag.

સે-રઘ, sê-ragh. સં. વિ. ત્રણ હજાર, ૩૦૦૦. Numer. Adj. Three thousand ; 3000.

અઈરચ, aîrach. નાં ઈજત ; દરકાર ; બારબોજ
Subs. Deference ; regard ; weight ; gravity.

અગર્જ, agarj. કિં અં અલખતે, ખરેખર રીતે ; કારણ
કે ; કબી. Adv. Of course ; truly ; because ; ever.

અબર્જ, abarz. નાં ઈશારો, ચેતવણી. Subs. Sug-
gestion, hint.

એરચ, êrach. નાં ઈરાનના પાહદશાહ કરેદુનનાં સ-
હથી નાહનાં છોકરાનું નામ. Subs. The name
of the youngest son of Feridoon, king of Persia.
Comp. Per. ایرج

અબર્જ, abarjâ. નાં ખોદાતાલાનું એક નામ છે ; યુનાહ
માફ કરનાર. Subs. One of the names of
God, the Forgiver of crimes. Pâz. سراف

અઈર્ચશ, aîrchash. નાં તેની ઈજત—દરકાર ;
તેનો બારબોજ. Subs. His or her honor—
regard—weight.

આર્વાહ, ârvâh. નાં કોપરીડું. Subs. The elbow.

આર્ફશ, ârfash. નાં કોપરીડું ; ફાયદો, નફો. Subs.
The elbow ; profit, advantage.

અ-ગર્ઝીદન, a-garzîdan. ક્રિં નહીં પોકારવું, પશ-
તાવો નહીં કરવો, રડવું નહીં, ક્ષર્ધાદ નહીં કરવી. V. Not
to bawl out, not to repent—weep—complain.
Av. Rt. گرستن = Per.

અબર્ઝનદ, abarzanad. ક્રિં ઈશારો કરે, ચેતવણી આપે.
V. May suggest—give a hint.

અબર્વન્દ, abarvand. નાં ખોદાતાલાનું એક નામ છે ;
કોઈને ખુરૂં બોલવામાં બાગીઓ નહીં તે. Subs. One of
the names of God ; not being an accomplice in
speaking ill of others. Pâz. مبارک

અ-ગેરફતાર, a-gêraftâr. વિં નહીં સપડાએલો—
પકડાએલો. Adj. Not entrapped—caught in.
Contrast Per. گرفتار

અ-ઈરજ-વદ, a-îraj-vad. નાં નાવર—હેરબદ નહીં
થયલો, ઓસ્તો ; સાહેબ ; ગૃહસ્થ. Subs. One who
has not undergone the *Nâver* ceremony ;
Ostâ ; a lord, a gentleman. Paz. مردمان

શબ્દો

અબ્રઝ, abraz. See ابرز abarz.

સે-રઝ, sê-raz. سرای , سرای , سرای , سرای . કેવળં સંખ્યાં વિં ત્રણસો, ૩૦૦. Card. Numer.
Adj. Three hundred ; 300.

અબર્ઝનદ, abarzanad. See ابرزاناد abarzanad.

સે-રઝ-ઉમ, sê-raz-ûm. ક્રમ સંખ્યાં વિં ત્રણસોમું.
Ord. Numer. Adj. Three hundredth ; 300th.

સાદા અએર્ઝુર, aêrzûr. નાં દોજખના રસ્તા ઊપર આવેલા એક પાહડનું નામ કેજહાં દેવો તથા ખરાબ માણસો રહે છે. Subs. The name of a mountain on the way to hell where Devs and other evil persons live. Corrupt form of સાદા = Av. સાદા

સાદા સે-રઝ-ઝમ, sê-raz-zam. નાં ત્રણસે શીઆલા—વરશ. Subs. 300 winters. Av. સે-રઝ-ઝમ

સાદા

સાદા અએરદ, એરદ, aêrad, êrad. નાં એક હાથ. Subs. One hand.

સાદા અએ-રદ, aê-rad. નાં ઓ સરદાર—સાહેબ! અએ ધર્મના વડા ગુરૂ! Subs. Oh leader—lord! Oh religious preceptor! Comp. Av. સરદાર, Per. ای سر

સાદા આ-બરદ, â-barad. નાં મોખેદના એક પંથનું નામ જેનું કામ ઓખું પાણી લઈ આપવાનું હોય છે. Subs. One of the orders of the priestly caste, whose business is to bring pure water. Av. આ-બરદ

સાદા એરદ, êrad. નાં બીલસ, વેહેત, એક હાથ, અગીઆર આંગલનું માપ; અંદાએ, પરમાણ. Subs. A span, a cubit; a measure of eleven inches, measure, proportion.

સાદા અએરંગ, aêrang. See સાદા aêrôg.

સાદા આબેરેતાન, âbêrêtân. Plu. of સાદા âbarad, which see.

સાદા આબેરેતાર, âbêrêtâr. Another form of સાદા âbard, which see.

આબરતી, ābaratī. નાં આબેરેતનો ધંધો—કામ.

Subs. The business—profession of *Aberet*; see
 ābarad.

અ-ગર્દીનાક, a-gardīnâk. વિં નહીં કરનારું, સ્થીર,
 થંમ, ગેરદેશ નહીં કરનારું. Adj. Not turning round;
 still, steady, fixed; not revolving.

અ-ગર્દીદન, a-gardīdan. ક્રિં નહીં કરવું. V.
 Not to turn (round)—revolve. Contrast Per.

گردیدن

અ-દર્દ, a-dard. વિં દરદથી વેગળું, તંદરોસ્ત; કુર—
 ઘાતકી દીલનું; દયા વગરનું; બે આબર, રૂસવા, બેશરમ.
 Adj. Free from disease; healthy; hard-hearted;
 merciless; disgraced, dishonored; shameless.
 Comp. Per. بی‌درد

આબરતે, ābaratē. See ābartân.

એરથના, êrathana. નાં બે વેહિત જોટણું માપ. Subs.
 A measure of two spans. Comp. Av. ۱۰

અઈર્-તોખ્મે, air-tôkhmê. નાં ઈરાની તોખમ—
 બી. Subs. Iranian descent—origin—extraction.

અઈર્-તોખમ-ગુન, air-tôkhma-gûn. વિં ઈરાની
 તોખમનું—અતનું. Adj. Of Iranian descent—
 extraction. Comp. Av. ۱۰

અઈર્તની, airtanī. નાં બરદારત, સાલેસાઈ, મી-
 લનસારી, કરમાબરદારી, તાબેદારી. Subs.
 Endurance; urbanity, courteousness, affability;
 submissiveness to authority, obedience.

૧૧૫૦ અઈર્તન, airtan. નાં આધીનપણું, નેકઅસલત, પાક નઈઅત, ધ્યાર, આલેશ વિચાર, પરહેજગાર કેને રેઆજતથી દુબલા તનનો થયો હોય. Subs. Submissiveness; a good quality; purity of intention; affection; sincere opinion; a devotee who has become physically lean by his austerities. Pâz. ૧૧૫૧

૧૧૫૧ અ-ગર્દુની, a-gardûnî. વિં વગરસિંગારેણું, આસ-માની નહીં તે. Adj. Unadorned; not heavenly. Contrast Per. گردون

૧૧૫૨ અઈર્-તુમ, aîr-tûm. વિં સર્વેથી ઈમાનદારી બરેણું—દીનદાર; ધણુજ બહુ. Adj. Most faithful—religious; most noble.

૧૧૫૩ અઝેર્-તુમ, azêr-tûm. વિં અતીશય નીચું, ધણુજ હેઠું. Adj. Lowest; deepest. Comp. Per. زیرترین

૧૧૫૪ અ-ગર્દગી, અ-ગેર્દગી, a-gardagî, a-gêrdagî. વિં ગેરદેશ વગરનું, નહીં ફરવાવાણું. Adj. Not revolving—turning round.

૧૧૫૫ અઈર્-તર, aîr-tar. વિં વધારે દીનદાર—ઈમાનદાર; વધારે બલો. Adj. More religious—faithful; more noble.

૧૧૫૬

૧૧૫૬ અ-ગેરપ, a-gêrap. વિં બાગેણું; કુમારે, પર્થીવગરનું. Adj. Broken; unmarried; single. Contrast Per. کر

૧૧૫૭ આદર્પાદીઆવંદાન, âdarpadîâvandân. નાં એક દસ્તુરનું નામ છે કે જે “પાદ્ બીન પાદીઆવંદાન” ને નામે

ઓલખાયછે. Subs. The name of a *Dustoor* otherwise called *Pâd bin Pâdyâvandân*.

૧૭૭૫ } અઈર્પદ, હૈર્વદ, *airpad, hêrvad*. નાં એરવદ; “એ-
૧૭૭૬ } રવદ” તેને કેહેછે કે જે તમામ “ખુરદેહ અવસ્તા,”
૧૭૭૭ } “યજ્ઞશને,” “વિસ્પરદ,” “સીરોઝ,” તથા “બાજ
ધરણું,” અરથ સાથે સમજીને શીખીઆ પછી ૩૦) દાહાડાની
કીરીઆ જેને નાવરની કીરીઆ કેહેછે તે પસાર કરેછે.

Subs. *Herbed*; a *Herbed* is one who has learnt by heart and understood the meaning of the whole of the *Khordeh Avestâ, Yaçna, Vispered, Sirozâh*, and the *Bâj* ceremony, and has undergone the *Naver* ceremony for 30 days.

See ૧૭૭૫ *êrvad*. Comp. Av. ૧૭૭૫, Per. ૫૪

૧૭૭૫ અ-ગેરકત, *a-gêraft*. કૃં વિં નહીં પકડેલું; કોઠી નહીં
કીધેલી; કુમારી. Part. Adj. Not taken hold of; not
clasped to the bosom; unmarried. Av. ૧૭૭૫

૧૭૭૫ આગેરકત, *âgêraft*. નાં કોઈને મારવાને માટે હાથમાં
હથિયાર પકડવાનો ગુનાહ; એ ગુનાહનો વજન બાર આસ્તેર
અને તેત્રીશ દેરમનો થાયછે. Subs. The crime of
holding a weapon in the hand with intent
to strike some one; the weight of this crime
is 12 *asters*, which is equal to 30 *dêremes*. Av.

૧૭૭૫

૧૭૭૫ હીર-પદ, *hîr-pad*. નાં હેરબદ, એદમતગાર, આતશ
એદમત કરનાર, મુક્તી, સાહેબ. Subs. *Herbed*; a
servant; a guardian of the sacred fire; a judge
or arbiter; a lord or master.

જીવનશાસ્ત્ર એવદાન, érvadan. નાં એવદો, સરદારો, ઉસ્તાદો.

Subs. Herbeds, leaders; professors; plu. of જીવનશાસ્ત્ર *airpad*, which see. Comp. Per. پریدان

જીવનશાસ્ત્ર આગેરકતાન, âgêraftân. Plu. of જીવનશાસ્ત્ર *âgêrap-ta*, which see.

જીવનશાસ્ત્ર અ-ગેરકતાર, a-gêraftâr. See જીવનશાસ્ત્ર *a-gêraptâr*.

જીવનશાસ્ત્ર અ-ગેરકતારી, a-gêraftâri. નાં સપડાયા વગરની—પકડાયા વગરની હાલત. Subs. State of being not entrapped—caught in. Contrast Per. گرفتاری

જીવનશાસ્ત્ર એવદી, érvadî. બાં નાં ઉસ્તાદપણું, શિક્ષકપણું.
જીવનશાસ્ત્ર } Abst. Subs. Professorship, teachership.
Comp. Per. پریدی

જીવનશાસ્ત્ર એવદે-ઓદા, érvadê-khôdâ. નાં માણસનું નામ છે. Subs. Name of a man.

જીવનશાસ્ત્ર એવદસ્તાની, érvadastâni. બાવં નાં ઉસ્તાદપણું, ઉસ્તાદનો મરતબો. Subs. Abst. Professorship; professorial dignity.

જીવનશાસ્ત્ર એવદસ્તાન, érvadastân. નાં મકતબ, નિશાળ, મદરેસા, એલમનું મથક. Subs. A seminary, a school, an academy or college; seat of learning.

જીવનશાસ્ત્ર અ-ગેરકત-ગદમન, a-gêraft-gadman. નાં નહીં પકડાય એવો ઝલકાટ, અયોરનાંનનો સવાબ, અયોરનાની પેશો—ધંધો. Subs. Lustre which cannot be seized; merit arising from the virtuous actions of a priest; the profession of a priest.

જલકાઠ—દબદબો; અથોરનાની કીરતી—પરતાપ. Subs.
Priestly lustre—splendour—fame—glory.

સાવણી એવદે-અએ, êrvadê-aê. નાં એક હેરબદ.
Subs. A *Herbed.*

॥१७॥ **अ**आभ-रक्षतन, āb-raftan. द्वि० पाणी यथैव, जेहोरमत
—जेआभइं थवुं, अपमान पोभवुं. V. To become liquid—
water ; to be disgraced—dishonoured ; to be
insulted.

૧૬૧૭ એવદ-વજર, êrvad-vajar. નાં માણસનું નામ છે.
Subs. Name of a person.

જા. ૧૦૭૧ અઈર-પદ-જાદ, aîr-pad-jâd. નાં અથોરનાન
 બચ્યો, એરવદનો જણેલો, હેરબદનાં કુટુંબનું. Subs. The
 son of a priest; born of a priest; descended
 from a priestly family. Comp. Per. اير پد جايد

અવદ-પેશ-ગાહ, êrvad-pêsh-gâh. નાં
 એરવદની ઉંચી બેઠક. Subs. The exalted seat of a
 Herbed.

આદર્ફરોબઘ, Ādarfarobagh. નાં એક દસ્તુરનું નામ છે કે જે “ફરોખખાદ” નો છોકરો થાયછે, એણે “દીન કર્દ” કેતાબને સુધારી હતી. Subs. The name of a Dustoor (the son of *Farrokhzād*) who had revised *Din-kard*.

עבדל

ਦੇਸ਼ ਅ-ਦਰਮ, a-daram. See ਦੇਸ਼ a-darêm.

જેડમ અદ્રમ, adram. નાં એક જતનું ઉનનું કાપડ. Subs.

A kind of woollen stuff.

જેડમ એલ્માસ, elmâs. નાં ત્રીયું લોહોડું, પોલાદ; હીરો.

Subs. Steel; hardened and refined iron; a diamond. Per. الماس

જેડમ } અઈર્માન, aîrmân. નાં કરમાન, એતેકાદ; બલાઈ,

જેડમ } સાલેસાઈ, તાબેદારી; અરદીબેહૈશત કરેશતાનું નામ;

અકસોસ; સલાહ, સુખ, આરામ; દોસ્તી, એકદીલી—મનને નચીંતાઈ આપનાર કરેશતો. મેહમાન, એક શેહરનું નામ છે, પસેમાંની, આરજી, તવાનાઈ, મરદની જત—છુપી ઈંદ્રી.

Subs. Order, command; faith; goodness; courteousness, urbanity; obedience; *Ardibehesht* (an angel); grief; peace, happiness; rest; the angel that brings contentment and tranquillity to the mind; the angel that is instrumental in bringing about amity; a guest; the name of a city; repentance; desire; power, strength; *puendum viri*. Av. ૧૩૬૩૦૩, Sans. अर्यमन्.

જેડમ } અ-દર્માન, a-darmân. વિં ઉપાય—ઈલાજ—ચારા

જેડમ } વગરનું તે; આજેજ. Adj. Remediless; destitute of any means—resources; helpless. Per.

بی درمان

જેડમ એર્માન, êrmân. વિં દીનદાર, તાબેદાર, બલો. નાં

હોકમ, કરમાન, એતેકાદ, બરશો, બલાઈ, ધંદરો, સાલેસાઈ, તાબેદારી, આસમાન યજ્ઞ કરેશતો. Adj. Religious, obedient, noble, good. Subs. A command, an order, faith, confidence; goodness, gentle-

ness ; a proclamation ; an order, a command ;
courteousness ; obedience ; *Asmân yazad* (an
angel).

અર્ધમાન અર્ધમાન, *airmânân*. Plu. of *airmân*,
which see.

અર્ધમાન અર્ધમાની, *airmânî*. ભાવં નાં દીનદારી, તાબે-
દારી, કરમાબરદારી, અકસોસપણું. Abst. Subs. Re-
ligiousness, obedience ; submissiveness to
authority ; grief, sorrow.

અર્ધમાન અ-દર્માની, *a-darmanî*. ભાવં નાં ઉપાય—
ઈલાજ વગરનું, લાચારી. Abst. Subs. Remediless-
ness ; helplessness.

અર્ધમાન આદર્માની, *âdarmânî*. વિં જેનો ઇલાજ થઈ શકે
તેવું. Adj. Remediable.

અર્ધમાન અર્ધમાનશને, *airmânashnê*. નાં ગુસાકરખાનું,
ધર્મશાળા, મજલસની જગા, આહેશ, મરજી, ઈચ્છા, સારાં
આચરણ. Subs. An inn ; a house for the lodging
and entertainment of travellers ; a place for a
public assembly ; desire, wish ; good manners.

અર્ધમાન અર્ધમાની, *airmâni*. નાં ગુમાસ્તો, કારકુન, કરમા-
બરદાર ; નોકર. Subs. An agent, a deputy ; a
manager ; one who obeys the orders of his
superior ; a servant.

અર્ધમાન અર્ધમાનીઆન, *airmânîân*, plu. of *airmânî*,
airmânî, which see.

અર્ધમાન અર્ધમાનસરાએ, *airmânsarâê* નાં આએ દુનિયાં

—જગત—પૃથ્વી. Subs. This world—universe
—earth.

૧૧૭૫ જેડા અઈર્મીનીદન, airmânîdan. ક્રિ० કરમાબરદાર
—તાબેદાર—આધીન કરવું; કરમાબરદારી કરવી; ગોલામ
કરવું. V. To make obedient—submissive; to
comply with the commands of a superior; to
enslave.

૧૧૭૬ જેડા અઈર્મીનીદે, airmânîdê. ભૂં કૃં કરમાબરદાર—
તાબેદાર કીધેલું, ગોલામગીરીમાં લીધેલું. Past partic.
Brought to subjection, made obedient; reduc-
ed to slavery.

૧૧૭૭ જેડા અ-ઈર-મીનશની, a-îr-mînashnî. વિ० ખરાબ મ-
નશનીનું, નાકરમાંનીવાલું Adj. Evil-minded; dis-
obedient.

૧૧૭૮ જેડા અઈર-મીનશની, aîr-mînashnî. વિ० કરમાન રાખ-
નારે—માનનારે, તાબેદારીવાલું. Adj. Yielding compli-
ance with commands—orders; submissive.

૧૧૭૯ જેડા અઈર-મીનશની, aîr-mînashnî. નાં નેક-ભલ્લી
મનશની, પુરોવિચાર. Subs. Good-mindedness;
complete thought. Comp. Av. ૧૧૮૦ જેડા

૧૧૮૦ જેડા અજેર-મીનશની, ajêr-mînashnî. નાં ઉતરતો
વિચાર, તાબેદારી, ગોલામગીરી. Subs. An inferior
thought; obedience; state of slavery; servility.

૧૧૮૧ જેડા અ-ઈર-મીનશને, a-îr-mînashnê. See ૧૧૮૨ જેડા a-îr-
mînashuî.

૧૧૮૨ જેડા આઈર-મીનશને, âîr-mînashnê. See ૧૧૮૩ જેડા aîr-
mînashnî.

૧૭૬૦૭૭૭૭૭૭ અઈર-મીનશન-તર, aîr-mînashna-tar. વિં વ-ધારે બલાં વિચારનું. Adj. Pertaining to a nobler thought.

૧૭૬૦૭૭૭૭૭૭ અઈર્મન, aîrman. નાં બલો વિચાર. વિં રાજ, ક્રમા બરદાર. Subs. A good thought. Adj. Willing-minded ; obedient to one's order.

૧૭૬૦૭૭૭૭૭૭ એર્મન, êrman. નાં મરદી, મરદાંનગીની શક્તી. Subs. Virility ; virile power.

૧૭૬૦૭૭૭૭૭૭ હીર્મન્દ, hîrmand. નાં પાહાદશાહ ગુસ્તાસ્પની એક લકબ છે; જોદા પરસ્ત, એબાદત કરનાર. Subs. A surname of king Gushtasp ; God-worshipper ; one who offers prayers to God.

૧૭૬૦૭૭૭૭૭૭ હેર્મન્દ, hermand. નાં એક નદીનું નામ, તેમજ એક શહેરનું નામ છે. Subs. Name of a river—town. Comp. Pehl. ૭૭૭૭૭, Av. ૭૭૭૭૭૭૭, Per. ૭૭૭૭.

૧૭૭૭૭૭૭૭૭૭ અઈર-મનશને, એર્મનશને, aîr-manashnê, êrmanashnê. નાં નેક નઈઅત, પાકીનેહ વિચાર, પ્રમાણિક માણસ, રાસ્ત જોલનાર, લાયક આદમી, નેક બખત આદમી, લાયકપણું, આદમીઅત, ગમગીની. Subs. A good intention ; a holy—virtuous thought ; an upright man ; one who speaks the truth ; a worthy man ; a fortunate person ; worth ; manliness ; grief.

૧૭૭૭૭૭૭૭૭૭ અઈર-મનશની, aîr-manashnî. વિં બલા વિચારનું. Adj. Pertaining to a noble idea.

૧૭૭૭૭૭૭૭૭૭ અઈર્મન, aîrman. See ૧૭૬૦, aîrmân.

૧૮૬૫ એર્મન, éрман. નાં એક બંદગીનું નામ છે. Subs.

The name of a prayer. Comp. Av. ૧૮૬૫૬૫

૧૮૬૬ અ-ગર્મોક, a-garmók. વિં મંજુર—કબુલ નહીં તે.

Adj. Not accepted—complied with.

૧૮૬૭ દો-દર્મોક, dô-darmók. નાં બેશીઆવ ; શીઆવ તે સફેદ સુતરના વણેલા કપડાં કે જે યુજરેલાનાં રવાનની નઈ-અતે ઈજવામાં આવેછે. Subs. Two *shyâvs* ; *shyav*, that is clothes made of white cotton which are consecrated in honour of the dead.

૧૮૬૮ અ-ગર્મોકી, a-garmókî. નાં મંજુરીઆત—કબુલાત વગરની હાલત. Subs. State of being unaccepted.

૧૮૬૯ } અઈર્મત-રોદ, aîrmat-rôd. નાં અઈર્મત નામની
૧૮૭૦ } નદી. Subs. The name of a river.

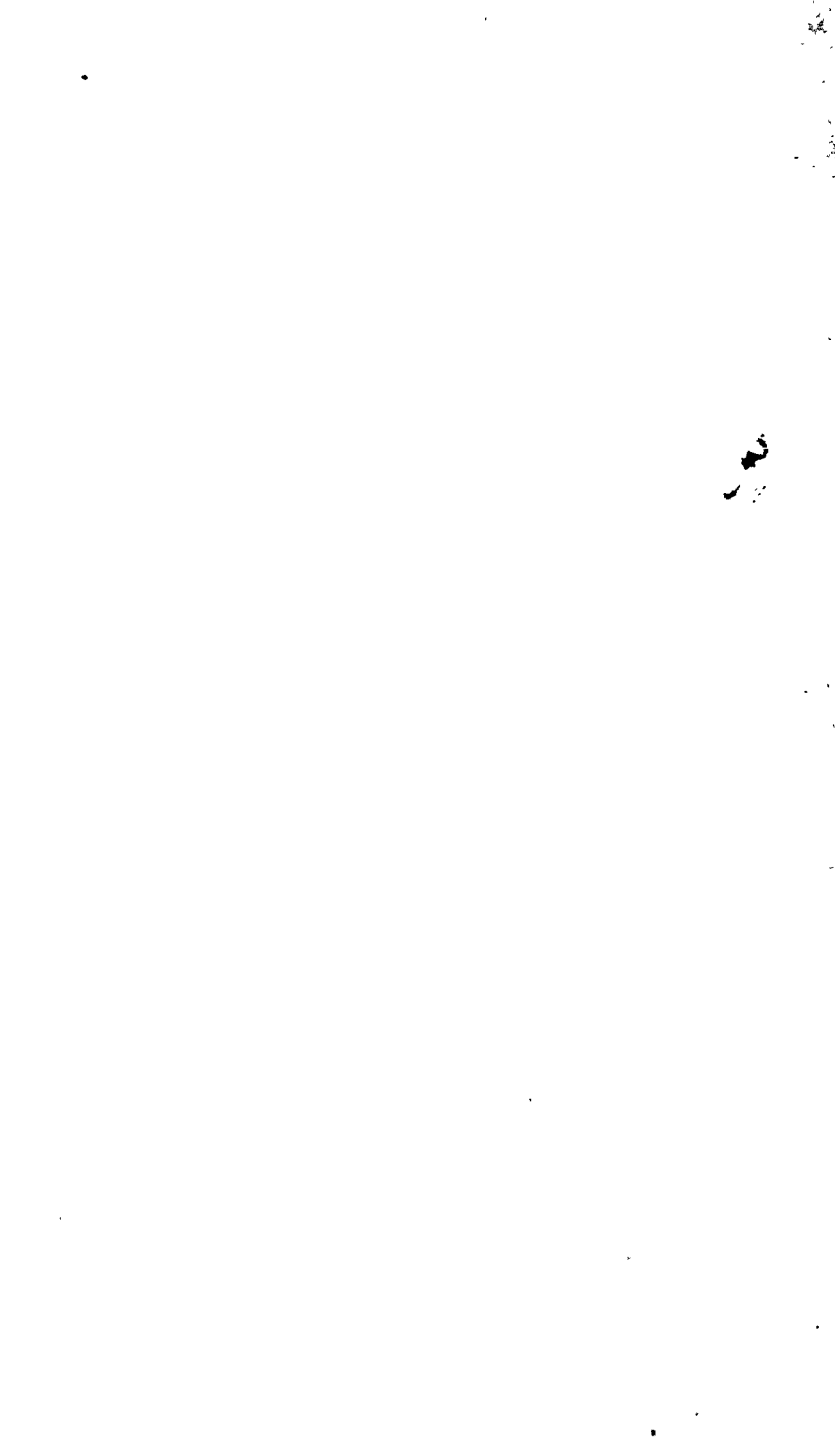
૧૮૭૧ એરર, érar. નાં શરમ, આબર. Subs. Shame, honour.

૧૮૭૨ એરર, érara. નાં નાહસભાગ, ધર્મશાળા, દેવાનશાળા, ઘેલા આદમીઓને રહેવાનું મથક. Subs. Flight ; an inn ; a mad-house ; an asylum for the insane.

૧૮૭૩ એલ્લુનેદ, êllûnêd. કિં ગોસલ કરેછે, નાહુછે, સ્નાન કરેછે. V. Cleanses with water, bathes, makes ablutions (pres. tense).

૧૮૭૪ અ-દરરુનતન, a-dararunatan. કિં નહીં કાડવું, નહીં ચીરવું. V. Not to tear—split.

652

PAHLAVI, GUJARÂTI AND ENGLISH DICTIONARY.

BY

JAMASPJI DASTUR MINOCHEHERJI JAMASP ASANA,
M.A., PH.D,

FELLOW OF THE UNIVERSITY OF BOMBAY, AND MEMBER OF THE GERMAN
ORIENTAL SOCIETY, AND OF THE BOMBAY BRANCH OF THE ROYAL ASIATIC SOCIETY.

VOLUME IV.

A. Y. 1255.

A. C. 1886.

BOMBAY--JEHANGIR BEJÂNJI KARANI, 18, PARSİ BAZAR.

LONDON--MESSRS. TRÜBNER & Co., 57 & 59, LUDGATE HILL.

(All rights reserved.)

B O M B A Y :

PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

પેહેલવી-ચુજરાતી અને ઇંગ્રેજી શબ્દકોષ.

રચનાર,

જાભાસ્પજી દસ્તુર મીનોચેહરજી જાભાસ્પ આસાના,
એમ.એ., પીએચ.ડી.,

મુંબઈની યુનીવર્સીટીનાં ફેલો, જરમન ઓરીએન્ટલ સોસાઈટીનાં
તથા મુંબઈની રાયલ એસીઆટીક સોસાઈટીનાં મેમ્બર.

દશતર ૪ થું.

સને ૧૨૫૫ યજ્ઞેજરદી.   સને ૧૮૮૬ ઈસવી.

મુંબઈ—જેહાંગીર બેજનજી કરાંની

નાં ૧૮, પારસી બજાર.

લંદન—મીસીઅરસ ટુબનરની કુંપની,

૫૭ અને ૫૯, લદગેત હીલ.

(તરજુમો કરવાનો તથા બીજા સર્વે હક્કો ગ્રંથકર્તાએ પોતાને સ્વાધીન રાખેલા છે.)

મુંબઈ મધ્યે :

એન્યુકેશન સોસાયટીનાં છાપખાનામાં છપાવી પ્રગટ કર્યું છે.

૨

૨ અન, આન, ana, ân. નિષેધાર્થક ઉપં ના, નહીં, વગર, સીવાય વતરોગે, ખોટું, ઉલટું; નાં માબાપ, માએ, મોટાં માએ, વદવો; તે; પેલું. Negat. Part. Not, without, except, exclusive of. Subs. Parents; a mother; a grand-mother; a grand-father; an ancestor; that; he, she, it.

૨ } અનુ, anû. અવ્યય. પ્રમાણમાં, પ્રમાણે, માફકસર; જેમકે
૧૨ } અનુમી. Indeclin. Proportionate; proportional; as અનુમી, અનુમી anûmî.

૨ અવ, av. કિં અં નીચે, હેઠે; નજદીક, તરફ. સર્વં આએ. Adv. Below; beneath; near; towards. Pron. This. Av. અવ = Sans. अव.

૨ } આન, ân. નાં સુરખી, માબાપ; એ એક ઉપસર્ગ છે જે
૧૨ } વિશેષનામોને લગાડવાથી આન્દાન જણાવનાર વિશેષણ બને છે. જેમકે:—અનુમી, અનુમી, અનુમી Subs. Patron; parents; suf. affixed to proper names to form patronymic adjectives; as અનુમી, અનુમી, અનુમી

૨ } આન, ân. એ એક પ્રત્યય છે. જે જીવવાલા અથવા
૧૨ } નીર્જીવવાલા નામની ઉપર મુકવાથી અનેક વચનનું રૂપ બને છે. The plural suffix used with both animate and inanimate objects.

૨ આન, ân. દર્શન સર્વં પેલું, આએ, જે. નાં વખત, હીંગામ. Demon. Pron. That; this; which. Subs. Time; occasion; season.

૧૭} ઓ, ઠ. સર્વં તે, જે. શબ્દં અવ્યય. અંદર, ઉપર. વિં
 ૧૮} યુલંદ. Pron. That; which. Prep. Below;
 under; above. Adj. High; exalted.

૧૭ ખ, ખો, kha, khô. સર્વં પોતે, પોતાનું. વિં કુદરતી; એ
 ખોદ ૧૧ નો સંક્ષેપ આકાર છે. Pron. Personally; own.
 Adj. Natural; an abridged form of ૧૧ khod.
 Av. -خ, -ع = Sans. स्व.

૧૭ ખલ, khal. વિં પાક; પરહેજગાર; પવિત્ર. Adj. Pure;
 holy; pious; abstinent.

૧૭} ખવ, યુવ, khav, khûv. નાં ખાખ, હુંગ. વિં ખરાખ.
 ૧૮} Subs. Sleep; slumber. Adj. Bad.

૧૭ ખો, khô. નાં બેહેન. Subs. A sister.

૧૭} ખોએ, khôê. નાં ખાશીઅત, સ્વભાવ, ખસલત, શક્તિ.
 ૧૮} Subs. Nature; temper; habit; power.

૧૭ સે, sê. સંખ્યાં વિં ત્રણ, ૩. Numer. Adj. Three, ૩.

૧૭ હન, han. નાં ચેઆલીશ વરસ યુધીનું, યુદો માલસ, હલાલ,
 જનાકાર, તે. Subs. Of forty years; an old man.
 Lawful, Debauchee, Fornicator.

૧૭ હન, han. વિં બીજું. નાં બદન; અંદામ. Adj. An-
 other; more; further. Subs. The body, form
 of the body.

૧૭ હવ, hav. કેવળં અં અકસોસ! આહા! Interj. Alas!
 Ah! Oh!

૧૭} હુ, hû. ઉપસર્ગ. સાહે, નેક, સારી રીતે—ખેઠે, યુખ રીતે,
 ૧૮} ખરાખર રીતે; પુરતી રીતે, હલાલ. નાં તેજ; રેહેમ;
 દાનાઈ. Prefix. Good; well; thoroughly well;

beautifully; sufficiently. Subs. Lustre; mercy; wisdom; sense. Av. 𐬨𐬀 = Sans. सु. Per. 𐬨

𐬨 } હુર, hûr. નાં હુરશેદ, આક્રતાબ. Subs. The Sun.
 𐬨 } Av. 𐬨𐬀 = Sans. सूर्य = Per. خور

𐬨 અન્-એ, an-ê. કિં અં એ—એમ નહીં. Adv. Not this; not in this manner.

𐬨 અના, anâ. કિં અં એમ, એટલામટે, યાને એટલેસુધી, આએવખત, એ મીસાલે—રવેશે. સર્વં તે; આએ; કેવલ પ્રયોગી અવ્યય. ઓ! નાં એક માણસનો તથા એક ચીજનો ઈશારો; બુલમ; બદી; રંજ, વખત. Adv. Thus, so; consequently; that is; so far; at this time; in this manner. Pron. This; that. Interjec. Oh! Ah! Subs. An allusion made of a person or thing; tyranny; evil; trouble; time.

𐬨 અવે, avê. શબ્દં અં વગર, સ્ત્રીવાએ. Prep. Except; without.

𐬨 આવખ, âvakh. કેવલં અં હાએ, અકસોસ. Interj. Ah! Alas!

𐬨 ખળ, ખળે, ખ્વાહ, khavna, khavnê, khvâh. નાં હંધાઈનહું, હંધ, ખાખ, સ્વપનો. Subs. Sleeping; sleep; slumber; dream. Av. 𐬨𐬀 = Sans. स्वप्न = Per. خواب

𐬨 ખવી, khavî. નાં યુક. Subs. Spittle.

𐬨 ખા, khâ. નાં ખાહું, સ્વાદ લેવો, બોજન લેહું. Subs. Eating; tasting; taking a meal.

𐬨 ખોહ, khôh. નાં આશીઅત; શક્તિ. Subs. Characteristic; power.

—હંગે, hangê. નાં હીંગામ, વખત. Subs. Season ; time.

—હંદે, handê. કિં અં એટલું, એટલા પ્રમાણમાં. Adv. So much ; in such a proportion.

—અનીબા, anîbâ. નાં એક જતનું ઝાડ કે જેનાં પાંદડાં દવાઈમાં આવે છે. Subs. Name of a particular tree the leaves of which are used for medicinal purposes.

—ઓએશ, ôêsh. સર્વં તેને. Pron. To him—her—it.

—ખાહ, khâh. નાં બેહેન. Subs. A sister.

—ખેશ, હુઈએ, khêsh, hûîê. સર્વં પોતાનું. Pron. One's own.

—ખોઈહા, khôihâ. નાં ખાશીઅતો. Subs. Characteristics ; qualities.

—સે-ઉખ, sê-ûkh. નાં ત્રણ બાઈ. Subs. Three brothers.

—અન-અઈબારી, an-aîbârî. વિં મદદ નહીં કરનારે, સહાય વગરનું. Adj. Not assisting ; destitute of support or assistance.

—ખાહી, ખાઈ. khâhî, khâî. વિં આહતું, માયા દેખાડતું. Adj. Loving ; expressing kindness.

—અન-અઈબીઆગહાની, an-aîbîâgahânî. નાં નહીં પેહેરવું. Subs. Not putting on (clothes).

—અવાખશીદન, avâkhshîdan. કિં પાછું ફરવું—હટવું—જવું. V. To turn back, to refrain from ; to abstain.

અવશ્યક આહેશ, khâhêsh. નાં આહેશ, પાંખતું. Subs.
Wish, inclination ; to acquire, obtain.

અવશ્યક આહેશના, khâhêshna. નાં મોરાદ, આશા. Subs.
Wish ; hope ; desire.

અવશ્યક અ-નીઆએશની, a-nîâêshnî. વિં આયશ—
આરાધના—બંદગી—વખાણ વગર. Adj. Without of-
fering divine honors—prayers ; not glorifying.

અવશ્યક અ-વખશશની, a-vakhshasnî. વિં નહી વધતું,
ઘટતું. Adj. Not increasing ; decreasing.

અવશ્યક આહેશની, khâhêshnî. વિં ઈચ્છા—આહેશ-
અવશ્યક વાહું ; આશાવાન. કિં આહવું, પદવું, આહેશ.
Adj. Full of desire ; wishing for ; hopeful. V.
To desire, recite, wish.

અવશ્યક અ-વખશશને, a-vakhshasnê. See અવશ્યક a-
vakhshasnî.

અવશ્યક આહેશને, khâhêshnê. નાં ઈચ્છા—આશા—આ-
હેશ કરવી. Subs. Wishing ; desiring ; hoping.

અવશ્યક આહેશને-મારી, khâhêshnê-mârî. નાં કો-
ઈને ખરાબ કરવા—પાયામાલી કરવાની ઈચ્છા—નઈઅત.
Subs. The intention or desire of doing harm
to (or ruining) a person.

અવશ્યક અના-હસ્ત, anâ-hast. કિં તે છે. V. He is.

અવશ્યક અન-હેસ્તન, an-hêston. કિં નહી હીલવું—છુટવું.
V. Not to move—become free—loose.

અવશ્યક આહીનદ, khâhînad. કિં આહે, ધ્યાર રાખે. V.
May love ; may regard with affection.

ખાહેન્દ, khâhênd. ક્રિં તેઓ આહેછે ; તેઓ આહેશ
કરે—ઈચ્છે. V. They love ; they may desire—
wish.

હુ-યાફ્તન, hû-yâftan. ક્રિં બરાબર સહમજબું,
સારીરીતે જ્ઞાન મેલવબું—અંણબું. V. To understand—
know properly ; to acquire a thorough know-
ledge (of something).

અન-હાએત, an-haêt. વિં વગર હશતી—હયાતીએ.
Adj. Without existence—being—life.

અન-હાઈત, an-hâît. વિં પાક, સ્વચ્છ, નિર્મલ,
પવીત્ર. Adj. Pure ; limpid ; holy ; void of impu-
rity ; Av. અન-હાઈત.

અનાહીદ, anâhîd. નાં યુકર સેતારો. ક્રિં ધટબું,
કમ કરબું. Subs. The planet Venus. V.
To abate, decrease, reduce, diminish.

ખાહેદ, khâhêd. See ખાહીનદ.

અન-અએબગદી, an-aêbagadî. વિં બરાબી
નહીં કરનારું, શેતાનીઅત વગરનું, નુકશાન વગરનું,
સક્ષાઈદાર. Adj. Not doing any harm ;
free from satanism, uninjurious, clear.

હુ-અખ્વી, hû-akhvî. નાં રોશન કએઆશ, નેક-
વિચાર ; પાક દીલ ; દાનાઈ ; બેહુશત, સ્વર્ગ, દુરંદેશી, ખુશી
ખોરમી. વિં સારા કએઆશ—વિચારવાણું, દુરંદેશીવાણું.
Subs. Clear judgment ; good thought, a pure
guileless heart ; prudence ; heaven ; paradise ;
foresightedness ; gladness ; pleasantness. Adj.
Having a good judgment—thought ; far-
sighted.

હુ-અહુનીનેદ, hû-ahûnînéd. ક્રિં નેક સાહેબી
આપે. V. May grant good sway.

અ-વહાને, a-vahânê. ક્રિં અં વગર બાહાને—સખબે.
Adv. Without any pretext—cause.

અન-હાવંદ, an-hâvand. વિં બરાબર—સરખું નહીં
તે, ખુટું, ખોટું. Adj. Not alike—equal—similar ;
false, wrong.

અન-ખાવીએ, an-khâviê. નાં બાવં બેખાબી,
જગૃતપણું, સાવધપણું. Subs. Abst. Wakefulness ;
sleeplessness ; vigilance.

અન-આહૂ, an-âhû. વિં એખીઅલ નહીં, ખોડખાંપણ
વગરનું, ખામી વગરનું ; સ્વચ્છ, સાફ, નીતરૂ. Adj. Not
ugly—deformed ; free from blemish ; pure ;
limpid ; clear.

અન-આહૂઈ, અન-આહૂગી, an-âhûî, an-âhûgî.
નાં બાવં બેએખીઅલપણું, સફાઈ, નીરમલતા. Subs.
State of being free from deformity ; purity ;
limpidity.

અન-આહૂઈનીદન, an-âhûînidan. ક્રિં ખરાબ
—એખીઅલ—અદશીકલ—બેડોલ નહીં કરવું. V. Not to
make dirty—deformed—ugly—uncouth.

અન-આહૂક-તર, an-âhûk-tar. વિં વધારે ખાલેશ
—ચોખ્ખું—સ્વચ્છ—નિર્મલ. Adj. More genuine—
pure—unalloyed—clear.

અન-આગહ, an-âgah. ક્રિં અં બેખબર, નાવાકેક.
Adv. Unawares ; not knowing.

અનેઆજ, a-nêâz. વિં મોહોતાજદાર નહીં તે,
હાજત વગરનું, ખંદગી—કાલાવાલા વગરનું. Adj.

In want of nothing ; not requiring anything ; without prayers—entreaty.

જાન્ય અ-નેઆજ, a-nêâzî. નાં હાજત વગરની હાલત—સ્થિતી. Subs. State of being not needy—in want of anything.

જાન્ય અનાખત, anâkht. ક્રિં નાંખ્યું. V. Threw (past tense).

જાન્ય ખાખત, khâkht. નાં કમાન, નેજે, ચીલ્લો. Subs. A bow ; a spear ; a bow-string.

જાન્ય ખાથ, હસાદ, khâth, hasâd. નાં ખદંગી તીર, એવો તીર કે જે માણસને લાગતાંજ તેને વીંધીને બેજન કરી નાખે ; જીવ લેનાર તીર. Subs. An arrow made of the twig of the white poplar ; such an arrow that the moment it strikes a man, it pierces him and lays him down lifeless ; a mortal arrow.

જાન્ય ખેશત, khêshht. નાં નાહાનો નેજે. Subs. A small spear.

જાન્ય અ-વાખતે, a-vâkhtê. વિં નહીં કુટેલું—વાટેલું. Adj. Not pounded—levigated.

જાન્ય અન-હમ, an-ham. વિં સંબંધ વગરનું. Adj. Having no connection.

જાન્ય અન-આમોર્ઝશને, an-âmôrzashnê. નાં નહીં બક્ષવું—માફ કરવું—અક્ષવા વગર. Subs. Not pardoning—forgiving ; without bestowing.

જાન્ય અન-ખાર, an-khâr. વિં આહેશ—ઈચ્છા—મોરોદ વગરનું. Adj. Having no desire—wish.

આર, khâr. નાં આહૈશ, મોરાદ, ઈચ્છા. Subs.
Wish, desire ; will.

આહર, ખંગહર, khâhar, khanghar. See * khô.

Comp. Av. خواهر = Sans. स्वसृ = Per. خواهر, خواهر.

આહરાન, khâharân. નાં બેહેનો. Subs. plur.
Sisters.

અન-આરામ, an-âram. વિં દુઃખ્યાઈ, બેચેન, શંતી
વગરનું—સુખ્યાઈ નહીં તે. Adj. Miserable ; unfortu-
nate ; not happy—at ease.

અ-વેહરામ, a-vêhrâm. વિં ક્ષતેહ—જીત વગરનું.
Adj. Not victorious—successful.

આન-આખર-બુંદે, ân-âkhar-bûndê. નાં કો-
ઈબી પ્રકારની તાબેદારી—ફરમાખરદારી. Subs. Sub-
mission of any kind.

અન-અએરોગી, an-aêrôgî. વિં ઈજા—દુઃખને
લગતું નહીં. Adj. Not relating to any harm—
injury.

અન-અહેલુબ, અન-અશો, an-ahêlûb, an-ashô.
વિં અપવીત્ર, નાપાક, અશો—પરહેજગાર નહીં
તે. Adj. Unholy ; impure ; not pious—absti-
nent. Av. अशुभ

અનાઈ, anâî. નાં દરદ, રંજ, સખતી, નુકસાન. Subs.
Disease ; illness ; hardness ; loss ; detriment.

અનાએ, anâê. કિં અં એ સખબથી, એને લીધે, એ-
પ્રમાણે, એરવેશે. Adv. For this reason ; on
this account ; thus ; so.

ખાએ, khâê. સર્વં ખુદ, પોતે. નાં ખુશી. Pron. Self; in person; *in propria personâ*. Subs. Gladness.

ખોએ-દો-એ, khôê-dô-ê. નાં એ અથવા એક શક્તી —કૌવત. Subs. One or two powers.

અના-શ, અએશા, anâ-sha, aêshâ. સર્વં આએ તેજ, એતે, તેએ. Pron. This very same; this it (is.)

અનાઈ, anâî. નાં જાન, નુકસાન, અઝબ, બેદાદી, સખતી, જુલમ, રીઝની, અન્યાય, વાંક. Subs. Loss; detriment; damage; affliction; injustice; hardship; tyranny; pollutedness, fault, offence. Paz. ૨૫૧૫

ખહશ, khahash. નાં ચાહ, ધ્યાર, ખાહેશ, મરજ. Subs. Affection; love; desire; wish.

ખાશ, khâsh. સર્વં પોતે. Pron. Self.

અન-અએબાદગી, an-aêbâdgî. વિં યાદદાશત-વગરનું. Adj. Having no remembrance.

અન-અઈબાદ, an-aibâd. વિં દોસ્ત—ધાર—મદદ-ગાર વગરનું, યાદ નહીં રાખતું, ભુલીજતું. Adj. Friendless; having no helper—companion; not remembering; forgetting.

હુ-અએબાદ, hû-aêbâd. નાં સારી યાદદાશત—સ્મરણશક્તિ. Subs. A powerful memory—remembrance.

અન-અએબાદી, an-aêbâdî. See અન-અએબાદગી.

અન-અએબાદેશને, an-aêbâdêshnê. વિં વગર યાદ કરવે. Adj. Without remembering.

અન-અઈબારી, an-aíbārī. વિં મદદ—સહાય
વિનાનું, આશરા વગરનું, મદદ નહીં કરવી. Adj. Desti-
tute of help—support—assistance, not to help.

Paz. અન-અઈબારી

અન-અએબારીએ, an-aêbarîê. કિં અં વ-
ગર મદદ કરવે. Adv. Without assisting.

અન-અએબગાએશની, an-aêbagâêshnî
વિં પેહરણ પેહરયા વગરનું. Adj. Without putting
on (clothes).

અના-દખશતે, anâ-dakhshatê. કિં આએ ખોલું
—દેખઈતું—અહેર છે. V. This is clear—evident
—apparent.

ખાશ-શેદ, khâsh-shêd, khâsh-
shâed. કિં ખોતાને ઘટે. V. May behove one's
self.

ખેશાવંદ, khêshâvand. નાં સગાં, ખેશકુટુંબ,
ખેશાવંદ. Subs. Relations; kinsmen; kith and
kin.

અ-વખશશની, a-vakhshashnî. વિં વધતું નહીં.
Adj. Not increasing.

ખાહેશ્તન, khâhêshstan. કિં આહતું, આહેશ
—મરજી કરવી. V. To wish, to desire; to show
inclination to.

અ-વખશ-ગીર, a-vakhsh-gîr. વિં રોશની—ચલ-
કાટ વગરનું, રોશનીને નહીં લેનાર. Adj. Destitute
of light—brightness; not taking light.

અવાખશીનીદન, avâkhshînîdan. કિં મેહેર-

બાની કરવી, બખશવું, પરવરશ કરવી. V. To do a favour, to grant, to bestow, to maintain, to support.

જાણનાં અવખશીદાર, avakhshídâr. નાં માફી બખશ-
નાર. Subs. Pardoner; forgiver.

જાણનાં અન-આશેતી, an-âshêti. વિં સુલેહ—સંપન્ન-
વિનાનું, દુશ્મની વાળું. Adj. Void of amity—peace;
inimical.

જાણનાં અન-અશો, an-ashô. વિં રાસ્ત—સાચું નહીં બોલનાર,
નાપાક, અપવીત્ર. Adj. Not speaking the truth;
unholy; impure. Av. અશુભ

જાણનાં } અન-અશો-ઓમંદ, an-ashô-ômand. કિં
જાણનાં } નાપાક—અપવિત્ર છે. V. Are unholy—
impure (plu.).

જાણનાં અન-આશનાક, an-âshnâk. વિં જહેર નહીં કરનાર,
છુપાવનાર, શોહોર વગરનું. Adj. Not revealing;
keeping secret—concealed, without noise.

જાણનાં અન-આશનાગી, an-âshnâgi. બાં નાં સંબંધ
નહીં રાખવો તે. Subs. Abst. Not keeping con-
nection with.

જાણનાં અનાશનું, anâ-shanî. કિં આજ્ઞાં આએ—એમ
જણ, એરવેશે વાકેક થા. V. imper. Know this; be
informed in this manner.

જાણનાં અનાશુન, anâshûn. કિં અં એરવેશે, એવી રીતે.
Adv. In this manner; thus.

જાણનાં અન-એ-અનુનેદ, an-ê-jânûned. કિં એ એમ નથી.
V. He, she or it is not; it is not thus.

ખેશકારાન, khêshkârân. નાં અધીકારીઓ, ધંધાદારીઓ. Subs. Officers in authority ; tradesmen ; professional men.

ખેશકારી, khêshkârî. નાં પોતાનું કામ—કારો-બાર—ઓધો ; ઉદ્યોગ. Subs. One's own business—trade—dignity ; industry.

અન-અયાવ, an-ayâv. વિં નહીં મલી શકે એવું, નાદર, કીમતી, નામીયું, અમુલ્ય. Adj. Unobtainable ; rare ; precious ; first-rate ; superfine.

અન-અયાવશની, an-ayâvashnî. નાં ભાવં નહીં મેલવવું—હાંસલ કરવું. Subs. Abst. Not obtaining—acquiring.

હુ-અયાવગી, હુ-અશવગી, hû-ayâvgî, hû-ashva-gî. વિં સુખસુરત, સારા દીદારવાળું. Adj. Beautiful ; of good features.

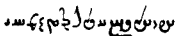
અન-અયાફતગીહા, an-ayâftgîhâ. કિં અં
નહીં પાંમવા—હાંસલ કરવાને લીધે. Adv.
For not acquiring ; on account of not gaining.

અન-આશતી, અનાશતગી, an-âshtî, anâshtagî.
નાં દોસ્તી—સલાહ વગરની હાલત ; ખખેડો ;
કજ્જો, મારામારી, જુદાઈ, જુદાગીરી. Subs.
Want of friendship—peace ; conten-
tion ; quarrel ; broil ; separation.

અન-હશતી, અન-હસ્તી, an-hashtî, an-hastî.
વિં હસતી—હૈયાતી વગરનું, નાબુદ. Adj.
Non-existent ; extinct.

અવહીખતગી, a-vahíkhtagi. નાં પલીડી, નજ-
શાત. Subs. Filthiness ; uncleanness ; impurity.

અન-આશત-તુમ, an-âshta-tum. વિં અતિશય
દુશ્મની વાહું, ઘણો તંટો—ક્રીસાદ કરનારું. Adj. Most
inimical ; exciting sedition—quarrel in the
highest degree.

હુખશત્રો-તેમાએ, hûkhshatrô-têmâê. નાં
એક બંદગીનું નામ છે. Subs. Name of a prayer.
Av.

અન-અહીર, an-ahîr. વિં નશા—ચરકીન વગરનું.
Adj. Free from pollution—filthiness.

અના-બાર, anâ-bâr. ક્રિં અં એક વખતે—મરતબે.
Adv. Once ; one time.

અનાગારી, અંગારી, anâgârî, angârî. નાં ચી-
તારો, ચીતાર. Subs. A painter ; painting.

અ-નેગારેશ, a-nêgârêsh. વિં ચીતાર—ચીત્રવગ-
રનું. Adj. Free from painting.

હુ-આસ, hû-âs. નાં સારો શરાબ—દારૂ. Subs.
Good wine—liquor.

હુ-ખીગ, hû-khîg. નાં સારી છાગલ. Subs. A
fine leathern bottle or bag for holding water.

અન-આસા, an-âsâ. વિં જનત—રોનક—જેબાઈ-
વગરનું, કદરૂપું. Adj. Void of grace—beauty—
elegance ; ugly.

ખવાસા, khavâsâ. નાં દાણો ખેંચનારી કીડી.
Subs. A corn-carrying ant.

૧૪૭૩૪ } અન-આસાન, an-âsân. વિ० નાચુશ, દલગીર, નિ-
૧૪૭૩૪ } રાશ, ઉદાશી, શુષ્કવિનાંતું; અસ્તી—સખતાઈ બરેલું,
કઠણ. Adj. Displeased; sorry; despairing; sad;
unhappy; tyrannical; hard.

૧૪૭૩૪ } આએશન, આહેશન, khâêshna, khâhêshna. ના०
૧૪૭૩૪ } ઈચ્છા, મરજી, ચાહ, ધ્યાર, ચાહવું, અદંગોઈ, શેક્કા-
રશ. Subs. Wish; desire; love; inclination;
persuading a person for doing a virtuous
action; recommendation. Per. خواہش

૧૪૭૩૪ } આએશન-ઓમંદ, khâêshna-ômand. વિ०
ઈચ્છા—આહેશ—મરજી વાલું. Adj. Full of wish—
desire; inclined.

૧૪૭૩૪ } અન-આસાની, an-âsânî. ના० બાવં બેચેની, નિ-
રાશા. વિ० સુખી—સુખવાલું નહીં તે, દુઃખી, રોગીષ્ટ.
Subs. Abst. Disquietness, uneasiness, discom-
fort. Adj. Not happy; miserable; distressed;
of a sickly constitution.

૧૪૭૩૪ } આએશની, khâêshnî. ના० ઈચ્છા. Subs.
Desire, wish.

૧૪૭૩૪ } આહેશનીહા, khâhêshnîhâ. ક્રિ० અં ઈચ્છા—
આહેશ મુજબ; ખુશીથી. Adv. According to one's
desire—wish; willingly.

૧૪૭૩૪ } આએશની, આએશને, khâêshnî, khâêshnê. See
૧૪૭૩૪ } ૧૪૭૩૪ khâêshna.

૧૪૭૩૪ } સનાએશને, sanâêshnê. ના० સહમજવાની શક્તી.
Subs. Power of understanding—comprehend-
ing.

ઠીજીમ્મ અન-આસાન-તુમ, an-âsân-tûm. વિ० ઘણુજ
મુશ્કેલ. Adj. Most difficult—uneasy.

ઠીજીમ્મ આએશન-મન્દ, khâêshna-mand. વિ० આદેશમંદ,
આદેશ ભરેલું. Adj. Full of desire.

જાણનાં અન-આસાદે, an-âsâdê. વિ० મસનદ—ગાલીયા
વગરનું. Adj. Having no cushion—carpet.

જાણનાં અના-સખત, anâ-sakht. વિ० કઠણ—મખત—કઠોર
નહીં, નરમ. Adj. Not hard—harsh—rigid; soft.

જાણનાં અવે-યશ્ત, avê-yasht. કૃ० વિ० નહીં ઈશએલું,
આરાધના વગરનું. Partic. Adj. Not consecrated
—offered divine honours.

જાણનાં અન-અદશ-ર, an-adsh-ra. સર્વં હું સીવાય બીજે
કોઈ નહીં. Pron. None (or no one else) but I.

જાણનાં અન-આસાર, an-âsâr. વિ० અગણીત, જેની ગણતરી
નહીં તે. Adj. Innumerable; that cannot be
numbered—counted.

જાણનાં અન-આસાલ, an-âsâl. વિ० બદગોહર—બુનીઆદ,
બદખત, જે અનીતીવાન માઆપને પેટે અવતરેલો તે. Adj.
Of low origin—parentage; ignoble; one born
of immoral parents.

જાણનાં અન-એહર, an-êhar. વિ० નજીસાત—ચરકીવગરનું.
Adj. Free from filthiness—uncleanness—pollu-
tion.

જાણનાં અવાસાર, avâsâr. નાં ફરસંગ. Subs. A
Farsang; a league.

જાણનાં હુ-આસાલ, hû-âsal. વિ० સારાં ગોહર—બુનીઆ-
દનું; નીતીવાનને ત્યાં અવતરેલું તે. Adj. Of noble

birth—parentage ; high in excellence or worth ; one born of noble parents.

અન-આસીઆ, an-âsîâ. વિં હવાવગરનું, અરાબ ચક્કી—ધંડી. Adj. Having no air—breeze ; a bad mill.

અનાર્ધએ, anâîê. See અર્ધ anâî.

ખહેશ્તન, khahêstan. કિં આહું. V. To wish, desire.

અના-દયન, anâ-dayan. કિં અં એમાં, એની અંદર ; એટલામાટે, એ સખખને લીધે. Adv. In it ; under it ; therefore ; on this account.

અના-જના, અનાજનાક, anâ-jînâ, anâjînâk. નાં આએ—એક જગો. Subs. This place ; this only place—spot.

અન-આઈન-અસ્ત, an-âîn-ast. કિં કાયદાસર —રીતીમુજબ નથી, વગર તરીકાનું છે. V. Is not according to law—rule ; is far from the right path.

અના-ગીવાસ્ત, anâ-gîvâst. નાં એક “ગીવાસ્ત” નામનું માપ છે. Subs. Name of a measure, called givâst.

હુ-આઈન-અસ્ત, hû-âîn-ast. કિં નેક—સારો. તરીકો—રસ્તો છે. V. Is a good—straight path.

ખાસીનેદ, khâsînêd. કિં સુકાએ, સુકવે. V. May become dry ; may dry.

અન-આસીનતન, an-âsînatân. કિં પશોમાન— ગમગીન નહીં થવું. V. Not to repent—regret.

અન-અએવીએગાંની, an-aēviēgāñi. વિ० કુસ્તી વગર. Adj. Sans. *Kushti*; without girdling the *Kushti*.

અન-અએવ્યાસ્ત, અન-અએવસ્ત, an-aēvyāst, an-aēvast. ભૂં કું વિં નહીં બાંધેલું—પેહરેલું; અભ્યાસ નહીં કરેલું, નહીં શીખેલું. Past part. Adj. Not girded up; not put on (clothes); not studied—learned. Av. અન-અએવ્યાસ્ત

અન-અએવ્યાસ્તી, an-aēvyāstī. નાં ભાવં અભ્યાસ નહીં કરવો તે, નાદાની, અપટપણું, નાચુશી, નહીં બાંધેલું. Abst. Subs. Not studying; ignorance; stupidity; displeasure; not binding—girding up.

અન-અએવ્યાસ્તન, an-aēvyāstan. કિં અ- જર નહીં રાખવી, નહીં જાણવું, પરહેજ નહીં રાખવી; અભ્યાસ નહીં કરવો, નહીં શીખવું, જ્ઞાન સંપાદન નહીં કરવું. V. Not to be informed; not to know; not to abstain from; not to study—learn, not to acquire knowledge.

અવે-સજન, અના-સજન, avē-sajīn, anā-sajīn. વિં અધટીત, નાલાયક, નાચુનાસેખ. Adj. Improper; unworthy; unbecoming.

અન-આસ્ત, an-āst. વિં સુલેહ વગરનું, બખેડા—ટંટા—મારામારીવાળું. Adj. Not peaceful; seditious; quarrelling; given to brawls and contention.

અન-હસ્ત, an-hast. વિં હયાત નહીં, મોજુદ નહીં; નાજુદ. Adj. Not existing; non-existent; extinct.

જીવન અનાસ્ત, અ-રાસ્ત, anâst, a-râst. વિ० નકામું, ના-
રાસ્ત, ઉલટું, જુઠું. Adj. Useless; untrue; con-
trary; false.

જીવન ખાસ્ત, khâst. ક્રિ० ચાહયું, ઇચ્છયું, આદેશકીધી.
V. Wished; desired; showed an inclination.

જીવન } ખાસ્ત, ખાસ્તે, khâst, khâstê. નાં પૈસા, માલ,
જીવન } મલ, દોલત. Subs. Money; property;
estate; wealth.

જીવન અના-ગેતીહા, anâ-gêtihá. નાં આજે દુન્યામાં.
Subs. In this world.

જીવન ખાસ્ત ઓમન્દ, khâst-ômand. વિ० જરદાર,
પૈસાદાર, દોલતવાન. Adj. Monied; rich; wealthy.

જીવન ખાસ્તાદ, khâstâd. વિ० સુકું, બીણાસ વીનાનું
Adj. Dry, free from wetness—damp.

જીવન અનાસ્તાર, anâstâr. વિ० ગુનાહગાર—પાપી નહીં
તે, નિરપરાધી. Adj. Not sinful—guilty; innocent.

જીવન અ-વાસ્તાર, અ-વાસ્તર, a-vâstâr, avâstar. See
જીવન avê-sajîn, anâ-sajîn. વિ० ઘાંશ—ચારાવગરનું;
ખેતી—ચારાને નાશ કરતું. Adj. Without grass,
forage; destroying agriculture—forage—crop.

Av. જીવન

જીવન ખાસ્તાર, અવાસ્તાર, khâstâr, avâstâr. નાં
ચાહનાર, ઉઠનાર, ખેલવનાર, અરજદાર, અરજ કરનાર.
Subs. One who regards with affection; one
who gets up—gains—requests; an entreater.

જીવન } ખાસ્તારી, khâstârî. નાં આદેશ, હરખ, ચાહ,
જીવન } ધ્યાર. Subs. Desire; rapture; love;
affection.

ખાસ્તારીહા, khâstârihâ. ક્રિ० અ० ખ્યારથી ;
પ્રીતીથી. Adv. Lovingly ; affectionately.

અન-આસ્તારેદ, અનાસ્તારેદ, an-âstâred, anâ-
stâred. ક્રિ० ખે ગુનાહ થાય છે, નીર્મલ—સ્વચ્છ—સાફ
થાય છે ; ગુનેહગાર નહીં થાએ. V. Becomes inno-
cent ; becomes pure—limpid ; may not become
guilty—sinful.

અનાસ્તાર્દ, અનાસ્તર્દ, anâstârd, anâstard.
ભૂં કૃં વિં નહીં પંથરાયલું—રીમન થાયલું.
Past part. Adj. Not spread—diffused (lit.) ;
not defiled—polluted.

અનાસ્તી, અન-હસ્તી, anâstî, an-hastî. નાં
નાબુદી, નીસ્તી. વિં હસ્તી—હૈયાતી વગરનું,
નામોરુદ. Subs. Nonentity ; non-existence.
Adj. Having no existence ; non-existent.

અન-એસ્તી, an-estî. વિં નાલાયક, અધટીત, ના
ગુનાસેખ. Adj. Improper ; unworthy ; unbecom-
ing.

ખેસ્તીહા, khêstîhâ. ક્રિ० અં જખમી હાલતમાં,
દીલમાં કચવાઈને, આનાકાનીસાથે ; જખમ કરવાને માટે.
Adv. In a state of being wounded ; after some
feeling of mental uneasiness ; with hesitation ;
for wounding ; for inflicting a wound.

ખાશતી, khâstî. નાં એરાદો. Subs. Aim,
intention, purpose.

અનાસ્ત-ગોબશન, anâst-gobashna. નાં ગુનાહ
બરેલું બોલલું, પાપી વાણી મુખમાથી વડવી. Subs. Talk-
ing irreverently, speaking profanely.

અન-આસ્ત-ગોબશનાન, an-âst-gôbashnân.

નાં બખેડા બરેલી વાચાઓ, હુલડ કરાવે એવાં બાષણો.

Subs. Seditious words—utterances; sedition exciting speeches.

અનાસ્તીનેદ, anâstîned. ક્રિં નકાસુ—અકારત

થાય છે. V. Becomes useless—worthless.

ખાસ્તી, ખાસ્તે, khâstî, khâstê. નાં માલમત,

સરસામાન, પુંજ, દોલત, મીલકત. Subs. Pro-

perty; estate; furniture; means.

અન-હસ્તે, an-hastê. વિં નામોશુદ્ધ, છુપ્યું, અંદીઠ,

અહેર નહીં. Adj. Non-existent; concealed; not visible.

અન-અસ્તોબાન, an-astôbân. વિં શક—શંકા

વાહું, બરેસેદાર નહીં, મજબુત નહીં તે, બે સહમજ, બે દીન.

Adj. Doubtful; not trustworthy—powerful; senseless; irreligious.

ખાસ્તાન, khâstan. ક્રિં ઉઠવું, બોલાવવું, આહવું,

ઈછવું, અરજ કરવી, આજેજી—વીનંતી કરવી. V. To

wish, to will, to desire, to want, to require, to demand, to summon, to solicit, to beg, to peti-

tion, to entreat, to implore. Per. خواستن

અન-અસ્તુની, an-astûnî. વિં સ્થીર—ચુકરર

નહીં તે, ના પાયદાર, હુંહું—ક્ષણભંગુર. Adj. Not stable-

settled; unsteady; rickety; uncertain; frail; transient.

અન-હસ્તાની, an-hastanî. See અનહાસ્તી.

અન-અસ્તે, an-astê. See અનહાસ્તાની.

વિ० સુલેહ—સંપન્ન વગરનું. Adj. Without peace—amity.

૧૧૯૫૫ અનાસ્તે, anâstê. વિ० ખુરં, ખદ, દુષ્ટ, ખરાબ. ના० આએપત, નફો, હાંસેલ ; જંગ, લડાઈ, ક્લેશ, કજીઓ. Adj. Bad ; evil ; vile. Subs. Income ; profit ; gain ; battle ; quarrel ; contention.

૧૧૯૫૫ આસ્તે, khâstê. ના० ખોરાક, ખજનો, સવાખનાં કાંમનો ખજણો ; પૈસા, માલ, મતા, સામાન, મીરાસ. Subs. Food ; riches ; treasures—store of virtuous deeds ; property ; estate ; furniture ; inheritance. Pâz. ૪૭૫૫ = Per. خواستہ

૧૧૯૫૫ આસ્તે-અદશાન, khâstê-adashân. ના० પારકો માલ, પારકાનું ધન—દ્રવ્ય. Subs. Alien goods ; alien fortune—wealth.

૪૭૫૫ અન-અસ્તગી, an-astagî. ના० નાતવાંની, અશક્ત-પણું. Subs. Feebleness ; weakness ; inability.

૪૭૫૫ અન-એસ્તગી, an-êstagî. વિ० ઉસ્તવાર—મજબુત—સ્થીર—ટકાઉ નહીં તે ; લુબું, આંધુંધું. Adj. Not steady—fixed—firm ; unstable ; uncertain.

૧૧૯૫૫ આસ્તે-દાર, khâstê-dâr. ના० ખજનો રાખનાર, ખજાનચી, વારેસ. Subs. One who has charge of money ; a treasurer ; an inheritor.

૪૭૫૫ આસ્તે-ઓમન્દ, khâstê-ômand. વિ० દોલતવાન, પૈસાદાર, પુંજ—માલ—મીલકત ધરાવનાર. Adj. Wealthy ; rich ; possessing estate—property.

૪૭૫૫ આસ્તે-કામગી, khâstê-kâmagî. ના० દોલતને માટેની આહુશ—ઈચ્છા. Subs. A desire for wealth.

anā-sarēshûtē. વિં એક તૃત્યાંશ. ૩. Adj. One-third; $\frac{1}{3}$.

અનાદુક્ત, અન્દુક્ત, anādūkht, andūkht. ક્રિં એકઠું કીધું, સાથે મેળવ્યું. V. Collected; mixed up.

હુ-અયુક્તાર, hû-ayûkhtar. વિં સાફ દોડનારું—કુદનારું. Adj. Running—jumping well.

હુ-અયુક્તગી, hû-ayûkhtagî. નાં સારી કોશેશ—યુક્તી—તજવીજ. Subs. A good effort—skill—contrivance.

આન-આઈની, આન-આઈને, ân-âînî, ân-âînê. વિં એખણું, સાથી—સોખતી વગરનું; એક ભારગી; મુવાકેફ. નાં ખોદાતાલાનાં નામો મધેનું એક નામ છે. Adj. Lonely; friendless; quiet; unobtrusive; conformable; agreeing. Subs. One of the names of God.

અન-આઈની, an-âînî. નાં બેકાયદાપણું, ગેરસણકાર્થ. Subs. Illegality; impropriety; want of etiquette.

અન-અએવ્યાસ્ત, an-aêviâst. ક્રિં નહીં ઈજવું લઈ અએ, ફરેખ દેવો. V. To carry something not consecrated—sanctified. To mislead, to beguile.

અન-આઈનીનીહા, an-âînînihâ. ક્રિં અં અ-નીતીથી, બેકાયદા ભરેલી રીતે, ખુરી રીતથી. Adv. Immorally; unpolitely; illegally; in an evil way.

અન-આઈનીન, an-âînîn. See અન-આઈનીનીહા.

હુ-આઈનીનીહા, hû-âînînihâ. ક્રિં વિવેકી પણાથી,

નિતીની રહે, સારી રીતથી, નેક—સારા કાયદા—ધારાની રીતે.
Adv. Politely ; morally ; in a good way ; in a manner permitted by a good law-rule.

હુ-અયુતાર, hû-ayûtâr. See હુ-અયા-
khtâr.

અ-વાહીજેહ, a-vahízêh. વિ० કબીસા વગરનું. Adj.
Free from intercation.

અનાઈજેહ, અ-વાહીજે, anâhízêh, a-vâhíze. વિ०
કદીમ—અશલી—જુનું—પુરાણું નહીં તે. Adj.
Not ancient—original—old.

અન-અએવ્યાસ્ત, an-aêvyâst. See અન-અવ્યાસ્ત
an-aîvyâst.

અન-અઈવશનીગી, અન-યાવશનીગી, an-aîvash-
nîgî, an-yâvashnîgî. નાં નહીં મેલવવું—પામવું.
Subs. Not obtaining—acquiring.

અન-અએત, an-aêt. કિં નથી, છે નહીં. વિ० જુઠું.
V. Is not. Adj. False, untrue.

હેખીદ, hêkhîd. કિં ખેંચ્યું, તાંણ્યું. V. Pulled ;
drew.

અન-અએત-અશ, an-aêt-ash. કિં તે—જે નથી.
V. It—which is not.

અન-અએત-આદા, an-aêt-âdâ. વિ० જીવવાનું
નહીં તે, નીર્જીવ, હીલચાલ કરવા વગરનું. Adj. Having
no life ; destitute of life ; motionless.

હુ-અઈત-આદા, hû-aît-âdâ. વિ० જીવદાર, જીવનું ;
સજીવણ ; કૌવતમંદ. Adj. possessing life ; living ;
animate ; powerful.

અન-અએતી, an-aêti. વિં હસ્તી—હયાતી વગરનું ;
 નાં નેસ્તી, નાહુદી. Adj. Having no exist-
 ence. Subs. Nonentity ; extinction.

અનાઈતી, anâiti. નાં નારાસ્તી, જુઠાઈ. Subs.
 Untruth ; falsehood.

અનાહીતી, anâhiti. વિં ખાલેસ, —સ્વચ્છ ; દાઘેલ
 —ગદખાપણા વગરનું. Adj. Pure ; guileless ; clear ;
 unspotted ; not turbid.

હુખીદન, hûkhidan. કિં બાહર—ઉપર ખેંચવું, પેદા
 થવું. V. To pull out—up ; to originate ; to be
 born.

અન-અએદુન-શ, an-aêdûn-sha. કિં અં એવી
 રીતે—એ પ્રમાણે નહીં. Adv. Not in this manner ;
 not thus.

અન-અએત-ગરી, an-aêt-garî. વિં હસ્તી નહીં
 આપનારું—નાહુદ કરનારું, બીઆબાન—વેરાન
 કરનારું ; Adj. Not life-giving ; making extinct ;
 desolating.

અનાએતગરી, anâêt-garî. નાં ખુરું, ખેડોલ
 કરવું. Subs. Doing evil ; making ugly.

ખહીમ, khahîm. કિં હું આહું છું. V. I wish—
 desire.

હુ-હીમ, hû-hîm. નાં નેક અસલત-અવાસ, સારો સ્વભાવ,
 Subs. Good nature—temper ; fine disposition.

હુહીમે, hûhîmê. વિં સારા ગુણવાળું. Adj. Pos-
 sessing a good characteristic.

હુ-હીમી, hū-hīmī. નાં સારી ખસલત—ટેવ. Subs.
A good characteristic—habit.

અન-અદમીદ, અન-ઉમેદ, an-admid, an-ūmid.
વિં નીરાશ, નિષ્કલ, નાઉમેદ. Adj. Despair-
ing; disappointed; hopeless.

અન-અદમી, an-admī. નાં નાઉમેદી, નિષ્કલતા. Subs.
Hopelessness; disappointment.

હુ-અદમીદ, hū-admīd. વિં સારી આશા વાળું, મોરાદ
વંતું. Adj. Giving good hopes; hopeful.

અન-અદમીદી, an-admīdī. કિં નાઉમેદ થવું.
V. To be disappointed.

અન-એમીદી, an-ēmīdī. નાં બેઈમાની. Subs.
Faithlessness.

અનાઈમઝદા, anāīmazdā. નાં યુ-હેગાર; બે-
ઈમાન શખ્સ; મક્કાર, ફરેખ આપનાર. Subs. A crimi-
nal; a faithless person; a hypocrite; beguiler.

અનાઈમઝદાર, anāīmazdār. See અનાઈ-
mazdā.

અન-અઈર, અનીર, an-aīr, anīr. વિં સરકશ,
નાકરમાન, બેદીન, પાપી, બેઈમાન. Adj. Refrac-
tory; disobedient; irreligious; sinful; faithless.

અન-અએરખ્ત, an-aērakht. કિં ધર્મના ફર-
માનથી નહીં ફરે, દીનના હોકમથી ઉલટા નહીં
ચાલે. V. May not disobey or swerve from the
commands of religion.

અનઅઈરાન, an-aírân. વિં ઈરાની નહીં તે; બ્રહ્મા—સુધૈરજા નહીં. Adj. Un-Arian; non-Iranian; not noble-civilized.

અનઅઈરખત, an-aírakht. See અનઅઈરખત an-aérakht. વિં નાખાલેશ—સ્વચ્છ; ગંડુ. Adj. Not pure—limpid; turbid.

અનઅઈરી, an-aírí. See અનઅઈરી an-aír.

અનઅઈરી, an-aírí. નાં બદી, બેઈમાની, નાકર-
માંની, ખુદદીની. Subs. Evil; faithlessness; disobedience; irreligiousness.

અનઅઈરીહદ, an-aíríhéd. ફિં દીનદારી વગરનું—નાકરમાન થાયછે. V. Becomes irreligious—disobedient.

અનઅઈરશને, an-aírashné. નાં ખુદદીન—નાકરમાન થવું. Subs. Becoming a convert to another creed.

અનઅઈરી, અનઅઈરીગી, અનઅઈરિઈ, અનઅઈરીએ, an-aírí, an-aírígí, an-aírûí, an-aírîé. નાં ખુદદીની, સરકશી, મગરૂરી, નાકરમાંની. Subs. Irreligiousness; refractoriness; pride; disobedience.

અનઅએરોગ, an-aérôg. વિં નાખુશ, ગમગીન, ગંઢવગરનું; સાફ, જેવું ને તેવું. Adj. Displeased; sorry; not stinking; good; just as it was; in the same state.

અનાએરંગશ, a-naérangash. વિં કોઈને દુખ:

નહીં દેનારું, બેથુનાહ, પાક. Adj. Not doing harm to any one ; innocent ; holy ; pious.

અન-અઈરીચ, an-aîrîch. વિં દુરવંદી અશલેત રા-
ખનાર. નાં અરાખીનો ફેલાવો, જુદદીનનો ફેલાવો. Adj.
Possessed of the nature of an infidel, i.e. of
the nature of an unbeliever in the true faith.
Subs. Diffusion—pervasion of evil ; prevalence
of a foreign creed.

અન-અઈરેદ, an-aîrêd. કિં નાકરમાન થાયછે,
જુદદીન થાયછે. V. Becomes disobe-
dient ; becomes a pervert.

અના-ગરદદ, anâ-gardad. કિં પુરું—તમામ—સં-
પૂર્ણ કરે. V. May finish—complete.

અન-અઈરીતન an-aîrîtan. કિં નાકરમાન—જુ-
દદીન થવું, વટલીજવું. V. To be disobedient ; to
become a pervert—apostate.

અન-આન, an-ân. સર્વં તે નહીં. Pron. Not that.

અવીન, avîn. વિં છુપું, અંદીઠ, નહીં દેખઈવું. Adj.

Secret ; invisible ; not apparent.

અવીન, avîn. કિં અં એ રવેશે, એ પ્રમાણે, એ રીતે.
Adv. In this manner.

ઓહુર, ôhûr. નાં “અહુર” સાહેબ, ધણી, ઓદા.

Subs. *Ahura* ; a lord ; master ; God.

ખનાન, khanân. નાં એક શહેરનું નામ છે. Subs.

Name of a city.

ખાન, khân. કિં આસાં તું પઢ. V. imper. Read ;
recite ; learn.

અનહુહીમી, an-hû-hîmî. વિં સારી ચાલ ચલણનું નહીં તે. Adj. Not possessing a good nature.

ઓહુઓદાએ, ô-hû-khódâe. See ઓહુ.

ખાનાદ, khânâd. કિં આજ્ઞાં તે પઢે (તો સાર) !

V. bened. May he—she read—recite !

અવીચને, avîchanê. કિં અં એટલું બી. નાં એક માપનું નામ છે. Adv. Even so much. Subs.

Name of a measure. Av. અવિચન

ખાનાદ, khânâd. કિં પઢે, બોલે, શીખે. V. May read—recite—learn.

હંદ, hand. કિં તેઓ છે. V. They are.

અનહોબા, anhôbâ. નાં બ્રેસ્પતી સેતારો. Subs. The planet Jupiter.

અનહોશી, an-hôshî. નાં અમરગી, મોત વગરની હાલત. વિં બેદેશી. Subs. Immortality; exemption from death. Adj. Residing in paradise.

અનોશંદીહા, anôshandîhâ. કિં અં નારાજ —નાણુશીથી, દલગીરી બરેલી રીતે; આનાકાનીથી. Adv. Displeasingly; unwillingly; sorrowfully, hesitatingly.

અનહુદાદ, an-hû-dâd. વિં સારી નીતીનું નહીં તે, અનીતી બરેલું, સાફ નહીં પેદા કીધેલું. Adj. Not possessing good morals; immoral.

અવેવશત, avê-vasht. વિં નહીં ફરતું, સ્થીર, હીલચાલ કર્યા વગરનું. Adj. Not turning; stable; motionless.

અનઓશતાવી, an-ôshâtâvî. વિં ઝડપવાલું

—સેતાવ નહીં તે; ધીમું. Adj. Not swift—fast; slow.

અન-હોશમાર, an-hôshmâr. વિ० શુમાર—ગણતરી નહીં કરનાર, અવીચારી, મુર્ખ, બેહદ, બેશુમાર. Adj. Uncalculating; inconsiderate; foolish; unlimited; numberless.

હુ-હોશમારી, hû-hôshmâri. ના० સારીરીતે સુમાર કરવો—સ્મરણ કરવું, સારી પેઠે વીચારવું. Subs. Calculating properly; remembering—considering well.

અન-અન્બામી, an-anbâmî. વિ० કવખતનું, વગર-હીંગામનું, અન અવસરનું. Adj. Untimely; unseasonable in time, inopportune.

અનાની, anânî. ના० એક શખ્સ કે જે દુનીયાનાં લોભને ખાતર પોતાના ધર્મ અને ફરજને કશી ગણતરીમાં નહીં ગણે; દુન્યાઈ લોભ લાલચમાં ફસેલો માણસ, અજ્ઞાન, અપત. Subs. One who for worldly interests (or ambition) takes no cognisance (on account) of his religious faith and duty; a person who is ensnared in worldly temptations; an ignorant—stupid person.

અન-એશ, an-khêsh. વિ० યોતા વગરનું, પરાયું, પારકું, સગવણ વગરનું. Adj. Not one's own; pertaining to another; foreign; having no relationship.

અના-વેશ, anâ-vêsh. કિં० અં એથી વધારે—ઘણું. Adv. More than this.

અન-અવશીનશના, an-avshînashna. ના० નહીં

ઘટવું—ઓછું થવું. Subs. Not decreasing—lessening.

અન-અંબશાન, an-ambashân. વિં શક—સુમેહ
વગરનું, ખાતરીપૂર્વક, અચીતાઈ ભરેલું. Adj.

Free from doubt—suspicion ; certain, positive.

હુ-અંબજશને, hû-ambajashnê. નાં બરાબર રીતે
વેહેંચી લેવું ; પુરો ઈતબાર. Subs. Participating
properly ; perfect reliance.

અન-અંદેશીહા, an-andêshîhâ. કિં અં
વગર વિચાર કરવે, વગર ધ્યાન આપવે. Adv. Incon-
siderately ; without paying due attention.

અન-ઓસ્પોરી, an-ôspôrí. વિં ના ઉમેદ, નિરાશ,
નિષ્ફલ. નાં સારા વીચાર વગરનું થવું તે. Adj. Dis-
appointed ; hopeless ; despondent.

અન-અંબસ્તે, an-ambastê. વિં ખાલી, નહીં ભરેલું,
અધુરું. Adj. Not filled up—full ; empty ; un-
finished.

અન-હુ-બસ્તે, an-hû-bastê. બૂં કૂં વિં સારું
—ઠીક નહીં બાંધેલું. Past part. Adj. Not well
bound.

અન-અવસીદન, an-avsidan. કિં નહીં ઘટવું,
ઓછું નહીં થવું, જેમનું તેમ રહેવું, અસલી હાલતમાં રહેવું.
V. Not to decrease—lessen ; to remain in the
same—original state.

અન-ખ-સન્દીહા, an-khansandîhâ. કિં અં
વગર હોકમે, આજ્ઞા વગરે ; ના ખુશીથી, આનાકાનીથી. Adv.
Without permission—order ; unwillingly ;
hesitatingly.

અન-ખ-સંદી, an-khansandî. નાં નાચુશી, દલ-
ગીરી. Subs. Displeasure; sorrow.

અન-ખુ-સંદીહા, an-khunsandihâ. કિં અં
નારઅમંદથી, નાચુશીથી, આનાકાનીથી. Adv. Displeas-
ingly; unwillingly; hesitatingly.

અન-હોશકાર્દન, an-hoskârdan. કિં તકરાર
નહીં કરવી. V. Not to argue—discuss.

અન-ઓસ્પુરી, an-ôspurî. નાં બોલીને ફરી જવું,
ચુનાહથી પસ્તાવો કરવો નહીં તે; બેકોલ થવું. Subs.
Disowning; repudiating; not repenting of
one's sins; breaking one's promise.

અન-હોસ્પોરી, an-hôspôri. વિં મહલાજ—
અદબ વગર, વગર પ્રમાણે. Adj. Indecor-
ous; violating good manners; disproportionate.

અન-ઓસ્ત, અન-ઓસ્તર, an-ôst, an-ôstâr. વિં
ધણો નેક—કાજલ—દાના નહીં, ઓસ્તવાર નહીં તે.
Adj. Not very virtuous—erudite—learned;
not firm—stable.

અન-ઓસ્તામ, an-ôstâm. વિં એકીન—ઈમાન
—દયાનતદારી વગરનું. Adj. Void of faith—belief
—honesty.

અસ્તારીહા, khêstârîhâ. વિં ઈજ દેવાને
લગવું. Adj. Pertaining to harm—injury.

અન-ઓસ્તી, an-ôstî. વિં સાવધપણાં—હુશીઆરી
વગર. Adj. Not circumspect—intelligent.

અન-ઓસ્તે an-ôstê. વિં વગર એતેકાદ—વિશ્વાસ;
નાપાએદાર. Adj. Void of faith—confidence;
groundless, void of foundation.

અન-ઓસ્તોબાન, an-ôstôbân. વિ. ઓસ્તવાર નહીં તે, દીનબાબે દાંમાંદોલ. Adj. Not firm, irresolute in religious belief.

અન-ઓસ્તોબાની, an-ôstôbânî. ના. ડસ્તવાર નહીં રહેવું, દીનબાબે દામાંદોલપણે રહેવું તે. Subs. Not remaining firm ; being shaky in religious belief.

અન-ઓસ્તોબારી, an-ôstôbârî. ના. સરદાર અથવા ભરથાર વગર રહેવાની હાલત ; નાઓસ્તવારી. Subs. The state of being without a husband—lord ; instability.

અન-ઓસ્તન, an-ôstan. ક્રિ. નાપાયદાર થવું, લુણ—આધાર વગરનું થવું. V. To be unstable—shaky—supportless.

ઓહુસ્પુરી, ôhûspûrî. ના. એક બંદગીના કરદાનું નામ છે. Subs. Name of the chapter of a (certain) prayer.

અન-ઓસ્પુરી, an-ôspôrî. વિ. નાઉમેદ થાઈ—ગુનાહથી નહીં પોકારે. Adj. Not repenting of disappointment—sin.

અન-અંગુશીદગીહા, an-angûshîdagîhâ. ક્રિ. અ. વગર નમુના—ઉપમાથી. Adv. Without a model—simile.

હુ-અંગોશીદગીહા, hû-angôshîdagîhâ. ક્રિ. સારા નમુના પ્રમાણે, સારી મીસાલ તરીકે. Adv. In conformity with a good model ; by way of an applicable simile.

અન-અંબુદી, an-anbûdî. વિ. ભાગીઆ—
 સાથી—શરીક વગરનું. Adj. Having no
 partner associate—colleague.

અવંદચ, avandacha. નાં એક ભરતનું નામ. દેરમ.
 Subs. Name of a measurement; *derem*.

હન-હેન્દ, હન-હંદચ, han-hênd, han-handacha.
 કિં અં એટલું, જેટલું. Adv. This much; so
 much; as much.

અ-વાનીદાર, a-vanîdâr. નાં નહીં મારનાર, દોસ્ત.
 Subs. One who does not smite; a friend.

અ-વાનીદન, a-vânîdan. કિં ફરીથી નહીં મારવું,
 નહીં રડવું, નહીં પોકારવું. V. Not to smite again;
 not to weep—bawl out.

અવીચને—મસા, avîchanê-masâ. વિ. “અવ-
 ચીન” નાં જેટલું મોટોટું. Adj. As large—long as
Avachîn. Av. અવિચન—મસા

હું-અંગર્દીનીદે, hû-angardînidê. ભૂં કું વિ.
 સારી પેઠે થુમાર કીધેલો—વિચારેલું નહીં. Past part.
 Adj. Not well-estimated—thought—computed.

અન-અનુ, an-anû. કિં અં જે—તે વગર. Adv.
 Without which—that.

અન-હુ, an-hû. વિ. સારું નહીં તે, ખુરં, અરાખ. Adj.
 Not good; bad; evil.

અનાન, khanân. See ૨૨ khanân. નાં એક જગ્યાનું
 નામ છે, કંદાહાર. Subs. Name of a place, *Kandâhâr*.

અનાવનારગાન, anâvnârgân. નાં જેની ગુના-
રેશ—માફી નહીં થઈ શકે એવો ગુનાહ. Subs.

An inexpiable—unpardonable sin.

અન-ખુ-સન્દ, an-khunsand. વિં નાખુશ, દલગીર,
ઉદાસ. Adj. Displeased ; sorry ; sad.

અન-ખુ-સન્દી, an-khunsandî. નાં ભાવં ના
ખુશી, દલગીરી, ગમગીની. Abst. Subs. Displeasure ;
sorrow ; grief.

ખાન્દન, khândan. કિં વાચતું, પઢતું. V. To
read, to recite, to learn.

અન-અંજામી, an-anjâmî. વિં વગર સેવટતું,
સંપૂર્ણ હાલતતું નહીં તે ; અધુરું ; વગર પરીણામતું. Adj.
Having no end ; imperfect ; defective ; not
bearing fruit—result.

અન-અનેજાર, an-anêjâr. વિં નાતવાન નહીં તે,
કૌવતમંદ, શક્તીવાન. Adj. Not feeble ; powerful ;
able.

અન-ઓઝી-દાર, an-ôzî-dâr. વિં ખુલંદ—ચઢતું
નહીં. Adj. Not exalted—higher in rank.

ઓહુર-ઝી-યાર. ôhûr-zî-yâr. નાં જીંદગીને
મદદ કરનાર ધણી—માલિક. Subs. The lord that
supports life.

હુ-ઉઝ-યાર, hû-ûz-yâr. નાં ભલો દોસ્ત ; ઉચે
દરજાનો મિત્ર. Subs. A good friend ; a friend
of high-exalted dignity.

અન-ઓઝીઆરાને, an-ôzîârâne. વિં ઓ-

જીરનના વખતનું નહીં, ઓજીરનનો વખત વીતી ગયેલા પછીનું, ઓજીરન ગેહેથવા આગમનનું. Adj. Not relating to the *Oziran Geh*; after or before the *Oziran Geh*.

જાંગે-ઉઝીઆરને, hangê-ûzîârânê. નાં
ઉજીરન ધેહેનો વખત. Subs. The time of *Oziran*;
the *Oziran Geh*.

અન-ઓઝેશ્તાની, an-ôzôshtânî. વિં નહીં
ઈજનાઈ, આરાધના કરવા વગરનું. Adj. Not conse-
crating; without being consecrated or dedi-
cated to the service of God—angels.

અન-હુઝુશ્તાની, an-hûzûshtânî. નાં નહીં
જન્મનું; જનમ નહીં આપવો. Subs.
Not begetting—giving birth to.

અન-હુ-ઝંદી, an-hû-zandî. વિં સારી જીંદગી
વાળું નહીં. Adj. Not appertaining to a good
life.

અન-ઓઝમુક, an-ôzmûk. વિં અજમાવ્યા વગરનું.
Adj. Without being put to the proof—tried.

અન-ઓઝમુદ, અન-ઓઝમુદે, an-ôzmûd, an-ôz-
mûdê. See ૧૬૫૫ an-ôzmûk.

હુ-ખોદા, hû-khôdâ. નાં નેક સાહેબ—ધણી, સારો
હાકેમ, નેકીનો ધણી. Subs. A virtuous master; a
good governor; a man of virtue.

હુ-ખોદાયાન, hû-khôdâyân. નાં નેકીનાં સાહેબો,
ફરેસ્તાઓ, ઈજદો. Subs. Men of virtue; angels;
Yazads.

અનહોમાયાન, *anhômâyân*. નાં મુરબી ; શુ-
 શરો પરવીજનાં બાપનું નામ, હોરમજદની ઓ-
 લાદ ; વિં હોરમજદને લગનું. Subs. A
 patron ; name of the father of Khosru Parvîz ;
 the son or descendant of Ahûrmazd. Adj.
 Belonging to Ahuramazd.

અનહોમા-ખોદા, *anhôma-khôdâ*. See
anhômâ, *ahôrmazda*.

અનહોમાઈ, ઓહોરમજદી, *anhômâî*, *ôhôrmazdî*.
 વિં હોરમજદી, હોરમજદ તરફનું. નાં સાહેબી, સરદારી,
 ખોદાઈ. Adj. Ahuramazdî ; pertaining to Ahu-
 ramazd. Subs. Rule ; command ; God-head.

અનહોમા-દેહ, *anhômâ-dêh*. નાં હસ્તી—હૈયા-
 તીનો બક્ષનાર ; જે ખોદા કે મોજુદ હતો, છે, અને હંમેશે હંમેશ
 સુધી પાથદાર રહેશે તે. Subs. Life-giver ; God who
 existed, exists and will exist for ever.

અનહોમાયાન, *anhômâyân*. નાં અહોરમજદ—
 ખોદા—પરવરદેગારને માનનારા—આરાધના કરનારા—પુ-
 જનારા ; હોરમજદી તોલો. Subs. Believers in
Ahuramazda—God ; God-adorers—worship-
 pers ; the Ahuramazdî sect—tribe.

અ-હોમા-દાદ, *anhômâ-dâd*. નાં અહુરમજ-
 દનું પેદા કીધેલું તે, અહુરમજદી તરીકો—કરમાન—ઈનસાફ.
 Subs. What is created by *Ahuramazda* ; the
Ahuramazdî way—rule ; the command—justice
 of Ahuramazda.

અ-હોમાઉમ, *anhômâûm*. કિં હું અહુરમજદ છું,

હું જે અહુરમઝદ. V. I am *Ahuramazda* (i.e., the Almighty Creator); I who am *Ahuramazda*.

અહોમ્મ અહોમ્મ-ઝ, *anhômâ-z*. See અહોમ્મ *anhômâ-dêh*.

અહોમ્મ અનહોમ્મુદી, *an-hômbûdî*. વિ. બાપ્પા—સાથી—શરીક વગરનું. Adj. Having no partner—associate.

અહોમ્મ અનહોમ્મદ, *an-ômêd*. વિ. નિરાશ, નિષ્કળ, નાહોમ્મદ, Adj. Despondent; disappointed; hopeless.

અહોમ્મ અનોમ્મદ, *anômêd*. ના. નમાજ, નમસ્કાર, સલામ. Subs. Worship; reverential address or salutation; respects.

અહોમ્મ અનહોમ્મદ-તર, *an-ômîd-tar*. વિ. વધારે ના મુરાદ—નાહોમ્મદ. Adj. More despondent—disappointed.

અહોમ્મ અનોમ્મ-તર, *anômî-tar*. વિ. વધારે બોહલું—કરોબીવાળું. Adj. More spacious—capacious—roomy.

અહોમ્મ અહોમ્મદ, *anhômênd*. વિ. ના. એક જંગલનું નામ. Subs. Name of a forest—desert place.

અહોમ્મ } અવીન-રંઝી, *avîn-ranzî*. ના. છુપ્યું—ખેમાલુમ
અહોમ્મ } દુઃખ, બીતરનું દુઃખ, ચોર દુઃખ—દરદ. Subs.
Imperceptible—internal pain; latent (or insidious malady).

અહોમ્મ } અવીન-રોઝી, *avîn-rôzî*. ના. છુપીરોજી. Subs.
અહોમ્મ } Daily allowance obtained invisibly.

૧૫૦૧૫૫ અન-ખોરાશને, an-khôrashnê. વિ० ખોરાક વગરનું, આધા વગર. Adj. Being without food ; without eating.

૧૫૫૫ અનાક, anâk. વિ० દુઃખકારક, નુકસાનકારક, ખરાબી કરનારું. નાં પીડા, દુઃખ, જાન, શખતી. Adj. Painful ; hurtful ; doing harm. Subs. Affliction ; pain ; loss ; detriment ; hardship.

૧૫૫૫ અનાક, khanâk. નાં ટંટો, ફીસાદ, હુલદ, મારામારી. Subs. Quarrel ; commotion ; insurrection ; contention.

૧૫૫૫ આક, khâk. નાં ધુળ, રાખ, ખીટી. Subs. Dust ; ashes ; earth.

૧૫૫૫ ખાગ, khâg. નાં ખોરગનું તોખમ—ઈંડું. Subs. What is laid by birds ; an egg.

૧૫૫૫૫૫ } અન-આગાસ, અન-આગાહ, an-âgâs, an-âgâh.
૧૫૫૫૫૫ } વિ० બેવકુફ, નાવાકેફ, અણસહમજ, અજાણ્યું.
Adj. Foolish ; inexperienced ; senseless ; unacquainted.

૧૫૫૫૫૫ અનાક-આદા, anâk-âdâ. નાં દુઃખ ભોગવનારી જિંદગી. Subs. Pain-suffering life.

૧૫૫૫૫૫૫ } અન-આકાસાન, an-âkâsân. Plu. of ૧૫૫૫૫૫
૧૫૫૫૫૫૫ } anâgâs, see above.

૧૫૫૫૫૫૫ } અન-આકાસી, an-âkâsî. નાં બેખબરી, નાવા-
૧૫૫૫૫૫૫ } કેફી, ખોટી ખબર આપવી, ખોટું સહમજવવું.
Subs. Abst. Want of information ; ignorance ; giving false information—interpretation.

અન-અકારી, an-akârî. વિ० નકામું નહીં તે, નિરૂપયોગી નહીં તે, ઉપયોગી. Adj. Not useless—unavailing ; useful.

અના-કારી, anâ-kârî. વિ० આએ કામનું—ઉપયોગી. Adj. This useful—important (thing or person).

અન-અકારશને, an-akârashnê. ના० નકામું નહીં કરવું, ઉપીઓગમાં લેવું. Subs. Not making (a thing) useless ; bringing in use.

અવે-કારશને, avê-kârashnê. વિ० કંઈ કર્યાવગર, નીરૂપયોગી, ફોકટનું. Adj. Without doing anything ; useless ; to no purpose.

અ-દનાગી, a-danâgî. વિ० બેખબરી, અપઠાઈ, નાવાફેફી, યુમરાહી. Subs. Ignorance ; stupidity ; want of information ; deviation from the right path.

અનાકી, anâkî. ના० સખતી, બલા, આફત, તુકસાન,
દરદ, દુઃખ. Subs. Hardship ; affliction ;
calamity ; detriment ; pain ; ailment.

અનાગી, anâgî. ના० અન્યાય. Subs. A fault ; crime.

અવાગી, avâgî. ના० મદદ, સહાય, આશરો. Subs.
Help ; assistance ; support.

અનાકી-ઓમનન્દ, anâkî-ômanand. વિ० હલાકીવાલું, તુકસાન ભરેલું ; દુઃખી, દુઃખદાયક. Adj. Full of hardship ; detrimental ; afflicted ; painful.

અનાકીન, anâkîn. વિ० See અનાકી-ઓમનન્દ.

૧૧૭૭ અનાકી-તર, anākī-tar. વિં વધારે બદકાર, હલાક-કાર, જુલમગાર. Adj. More wicked—dissolute—oppressive; tyrannical.

૧૧૭૮ અનાકીન, anākīn. નાં હલાક કરનાર, દુઃખ દેનાર. Subs. One who annoys—persecutes; one who inflicts pain.

૧૧૭૯ અનાક-કેદાર, anāk-kêrdâr. નાં ખુફ કામ કરનાર, બદકેરદાર. Subs. An evil-doer; a mischief-maker.

૧૧૮૦ અના-કર્દે, anâ-kardê. વિં બરાબર, એકસરખું. Adj. Equal; similar.

૧૧૮૧ અનાક-કામે-તર, anāk-kâmê-tar. વિં વધારે—નુકસાન—દુઃખની ઈચ્છા વાળું. Adj. More desirous of doing harm—injury.

૧૧૮૨ અનાક-કેદાર, anāk-kêrdâr. નાં નુકસાન કરનાર, હલાક કરનાર. Subs. One who does harm—inflicts pain.

૧૧૮૩ } ખુનાગર, ખુનાકગર, khûnâgar, khûnâkgar. નાં
૧૧૮૪ } ગાયણકરનાર, ગવઈઓ, શરોદ કરનાર. Subs. A singer; a minstrel; a musician.

૧૧૮૫ અનાક-રોબશની, anāk-rôbashnî. નાં હલાકી, સખ્તી ભોગવવી તે; દુઃખ ખમવું. Subs. Abst. Suffering affliction—hardship; undergoing trouble.

૧૧૮૬ } અનાઘ, anâgh. નાં અલેમ, સ્ત્રીતમગાર. Subs.
૧૧૮૭ } A tyrant; a despot.

૧૧૮૮ અનાઘી, anâghî. નાં જુલમ, સ્ત્રીતમ, નુકસાન; ખ-

રાબી. Subs. Tyranny ; despotism ; harm ; evil.
See ૭૫૫ anâkî.

૭૫૫ અના-ચ, anâ-cha. ક્રિ० અ० એને લીધે, એ સખખથી, ખસુસન ; એમજ, એભી ; એ રીતે, સખખ એકે. Adv. For this reason ; consequently ; especially ; just so ; even this ; in this manner ; the reason being.

૭૫૫૫ અનાચાનચ, anâchânacha. વિ० લાયક, ઘટતું, બંધ બેસતું, માફકસરતું. Adj. Worthy ; proper ; exactly fit ; proportionate.

૭૫૫૫ અના-ચે, anâ-chê. See ૭૫૫ anâcha.

ઠી૭૫૫ હન્દે-ચન્દ, અના-ચન્દ, handê-chand, anâ-chand. ક્રિ० અ० એટલું, ગમે તેટલું, એટલા પ્રમાણમાં. Adv. So much ; however much ; at this ratio.

સી૭૫૫ અના-ચ-રા, anâ-cha-râ. ક્રિ० અ० એટલા વાસતે, એ કારણસર. Adv. Consequently ; for this reason.

૭૫૫ અન-આજ, an-âz. વિ० લોભ—લાલચ વગરનું, સંતોષી, સંતુરીવાળું. Adj. Free from avarice—greed ; contented ; patient.

૭૫૫ અનાવ, અન-આપ, anâv, an-âp. વિ० પાણી વગરનું, વેરાન, તેજ—ઝલકાટ—પ્રકાશ વગરનું, આબરૂ—માન વગરનું, બેહોરમત, નબળું, અશક્ત ; નેક—સારું નહીં, બદ ; બી-નાયા વગરનું, કોરડું, સુંકું ; કાઠ ખાધેલું, ધીરતી વગરનું. Adj. Waterless ; desolate ; having no splendour—lustre—respect—honour ; disgraced ; feeble ; weak ; not good ; evil ; free from wetness—moisture ; dry ; rusty ; inglorious.

અવાજ, અવાજે, avâz, avâzê. ક્રિ० અ० ફરીથી,
પાછું, પછી ; પછવાડે. Adv. Again ; once more ;
afterwards ; behind.

અવાજ, âvâz. ના० પોકાર, સાહાય, અવાજ, મોટેથી બો-
લવું. Subs. Noise ; a loud cry ; sound ; speak-
ing loudly.

અવાજ, khavâz. ના० રૂખસદ, છુટી. Subs. Per-
mission ; leave granted.

આવ, khâv. ના० ઢુંગ, નીન્દા. Subs. Sleep ;
slumber. Av. આવ, Sans. સ્વપ્ન, Per. خواب

હુ-આવ, hû-âv. વિ० સાફ—તેજ—આખર—ઈજતવું ;
આખરદાર—મોભાવાવું. ના० સારી રોશની—કીરતી સારો
મોભો. Adj. Having a good lustre—respect ;
honourable ; influential. Subs. Good light ;
fair fame.

અન-આવ-દારાન, an-âv-dârân. ના० બેહોરમતી
લોકો, હીન પુરુષો. Subs. Dishonourable people ;
low—base men.

આજેહ, khâjêh. ના० આશીરવાદ ; દોઆ, આદેશ,
ઈચ્છા. Subs. A benediction ; blessing ; desire ;
wish.

આવી, khâvî. વિ० ઉઘરેતું, ઉઘવાવું, આળસું. Adj.
Sleepy ; drowsy ; idle.

અન-અવાએશની, an-âvâeshnî. વિ० નાલાયક,
નહીં છાજતું, નામુનાસેખ, ગેરવાજબી. Adj.
Unfit ; unbecoming ; improper ; unjust.

હુ-આવાએશની, hû-âvâeshnî. વિ० સારી શક્તી-

વાહું ; વાજેબ, ઘટહું, બંધ બેસહું. Adj. Possessing good strength ; expedient ; proper ; exactly fitting.

અન-આવાજેશનીગી, an-âvâêshnîgî. નાં નાલાયકી, ગેરવાજબીપણું, અઘડીતપણું. Subs. Abst. Impropriety ; unfairness ; unfitness.

અન-આવાજેસ્તાન, an-âvâêstân. નાં નાલાયકી, ગેરવાજબીપણું, અઘડીતપણું. Subs. Unworthy—bad persons ; immoral people.

અન-આવાજેદ, an-âvâêd. See અન-આવાજેશની.

હુ-આવાજ, hû-âvân. નાં સારી આબરુવાલા—કીરતીવાન પુરુષો ; દમામ—મોટાઈવાલાં માણસો. Subs. Respectable—famous persons ; men of authority—greatness. Av. અન-આવાજ

અન-આવાક, an-âvâk. વિં બેઆબરુ—માન વગરનું કરનાર, અપમાન—બેજાલત પોહોઆડનાર. Adj. Dishonouring ; disgracing ; insulting ; causing—putting to shame.

અન-આવાજ, an-âvâz. કિં અં પાછું—દુર નહીં, નજીક, આગલ. Adv. Not again ; distant ; near ; beside.

હુ-આવાજ, hû-âvâz. વિં નેક—સાફ નહીં ; બદ, ખરાબ. Adj. Not noble—good ; evil ; bad.

અન-આવાદાની, an-âvâdânî. નાં વેરાંન, ઉજડપણું, દુકાળ, મોઘવારી. Subs. Waste ; desolation ; famine.

જાન્યુઆરી હુ-આઝરદે, hû-âzârdê. વિં ઘણા દુઃખી—રોગીષ્ટ—લાચાર—આનેજ થયલા. Adj. Much afflicted; very sickly—helpless—forlorn.

જાન્યુઆરી અન-અવદ, an-avad. વિં તેજ—ચલકાત—રોશની વગરનું. Adj. Wanting of brightness—lustre—light.

જાન્યુઆરી અન-આવી, an-âvî. વિં વગર તાબેશવાળું. Adj. Wanting splendour—brilliancy.

જાન્યુઆરી અ-વાઝહા, a-vâzihâ. કિં અં બાજ બેસીઆ વગર. Adv. Without reciting the *Vâj*; (a *Vâj* is a short prayer or formula usually muttered, especially that used before and after meals; a grace).

જાન્યુઆરી અવાઝહા, avâzihâ. કિં અં પોકાર—સાદ—આવાજ ઉઠાવ્યાથી. Adv. By bawling out—crying loudly.

જાન્યુઆરી અન-અવશેદ, an-avshêd. કિં અરાખ નહીં થાએ, નહીં ઘટે—કમ થાએ. V. May not be spoiled; may not be lessened.

જાન્યુઆરી અન-અવીહેદ, an-âvîhêd. કિં વગર આબરનું—બેહોરમત થાયછે, હીન થાયછે. V. Becomes dishonoured—disgraced—lowered.

જાન્યુઆરી અન-આવીએત, an-âvîêt. કિં વગર તાબેશવાળું થાયછે; પીગલાવી નાંખેછે. V. Becomes wanting in splendour—brilliancy; melts away.

જાન્યુઆરી અનાવશેદ, anâvashêd. કિં કાટ ખાઈ ગયલું થશે, લુથું થશે. V. Will become rusty—blunt.

જાવશન અનાવીહેદ, anāvîhêd. ક્રિ० તજે, તરક કરે, દુર-
કરે; નહીં પામે—દેહે કરે છે, જુરી ચીજને પાછી રાખે છે.

V. May forsake—leave off—avoid; may not
get; drives away; makes *non est*; keeps back
an evil thing.

જાવશન અ-વાઝિહેદ a-vâzîhêd. ક્રિ० અપવિત્ર નહીં કરે.

V. May not desecrate—make unholy.

જાવશન અન-અવશન, an-avashna. વિ० અરાબ—જુર નહીં;
સારું. Adj. Not bad—evil; good.

જાવશન અન-આવશન, an-âvashna. ના० જહુડપ—અપલતા
વગરનું. Subs. Want of swiftness—agility.

જાવશન અન આવશની, an-âvashnî. વિ० અપકીરતી વાણું;
ના० અરાબ બનાવ. Adj. Inglorious. Subs. An
unhappy event—occurrence.

જાવશન અન-આવશની, an-âvashnî. વિ० રોશની—તેજ
જાવશન } વગરનું; અંધું; વગર બેઈજતી—અપકીરતીવાણું,
બરખાસ્ત કીધેણું. Adj. Not bright—brilliant; dim;
inglorious; infamous; dismissed; broken up.

જાવશન અવાજશની, અવાજશને, ઓખજશની, avâzashnî,
જાવશન } avâzashnê, ôkhzashnî. ના० ઉઠાવણું;
સલગાવણું. Subs. Raising; illuminating.

જાવશન હુ-આવશની, hû-âvashnî. વિ० સારી કીરતી, આ-
બર વાણું. Adj. Worthy of fair fame—honour.

જાવશન અન-આવશનીહા, an-âvashnîhâ. ક્રિ० અં બે-
આબરૂપણાથી, હીનપણાથી, ધીક્કારથી. Adv. Dis-
honourably; degradingly; with contempt.

જાવશન અનાવશનીગીઆ, anâvashnîgîâ. ના० ઉપર

રાખવું, ઉઠાવવું, ટેકવી રાખવું. Subs. Keeping up; raising; supporting.

૧૫૦૦૪ અન-અવશુન, an-avshûn. વિં અનાજ ખાંડવાના હથિયાર જેવું નહીં; મંત્ર—નીરંગ વગરનું. Adj. Not like a corn-thrashing instrument; void of any incantation—enchantment.

૧૫૦૦૪ અન-અવશને, an-avashnê. વિં નખલું થયલું, અંખ મારેલું. Adj. Enfeebled; dimmed.

૧૫૦૦૪ } અન-અફશુન, an-afshûn. કિં આજ્ઞાં નાં છાંત—
૧૫૦૦૪ } છટકાવ. V. imper. Don't sprinkle—disperse.

૧૫૦૦૪ અન્-અવ્દાન, an-âvdân. વિં આખાદી વગરનું. ઉજડ, વેરાંન, ગુકસાનકારક. Adj. Uninhabited; depopulated; barren; desolate; injurious.

૧૫૦૦૪ અન-આવશને, an-âvashnê. નાં બેઆખર—બેઈજત કરવું; ગુર—દબાયા—કીર્તિનો ધટાડો, બેહોરખત. Subs. Disgracing; dishonouring; decrease of light—splendour—glory.

૧૫૦૦૪ અ-ન્યાજશને, a-nyâzashnê. નાં ઓશીઆલું નહીં રેહવું; આપખતીઆર થવું; હાજત વગરનું રેહવું. Subs. Abst. Not depending—under the obligation of others; being independent—in want of nothing.

૧૫૦૦૪ અવાજશને, avâzashnê. નાં ઉઠાવવું. Subs. Raising.

૧૫૦૦૪ હુ-અવશુન, hû-avshûn. નાં સાફ મંત્ર—નીરંગ. Subs. A good mystical verse—spell—incantation.

૧૫૧-અન-આવદારાન, an-âvdârân. નાં વગર આબરૂ
—કીરતીવાલા, આબાદી વગરના. Subs. Disrespectful
—inglorious persons ; not populous—prosperous (plu.)

અન-આવી, an-âvî. See ૧૫૦૫ an-âvashnê.

૧૫૨-અન-અવસેશને, an-avsêshnê. વિં નહીં ઓછું
થતું. Adj. Not decreasing.

૧૫૩-અન-અવેશહશની, an-avêshahashnî. See
૧૫૪ an-avsahashnê.

૧૫૫-અન-અવસશને, an-avsashnê. વિં ખરાબ, વંસા-
એલું. Adj. Bad ; rancid.

૧૫૬-અન-આવસશને, an-âvsashne. વિં ખરાબ થવાને
લાયક. Adj. Liable to evil—corruption—sin.

૧૫૭-અન-અવસીદન, an-avsîdan. કિં નેસ્ત—ના-
બુદ—દેકે—છુપીકું નહીં કરવું. V. Not to make
extinct—*non est* ; not to conceal.

૧૫૮-અન-અવસીનશના, an-avsînashna. વિં નહીં વંસા-
એલું, બગડેલું—લાયક નહીં ; નાં નહીં ઘટવું, નેસ્તી, નાબુદી.
Adj. Not stinking—rancid ; not worthy. Subs.
Nonentity ; extinction.

૧૫૯-અન-અવસીનશની, અન-અવસીનશને, an-avsîn-
ashnî, an-avsînashnê. વિં ખરાબ થવા
વગરનું ; તાજું ; નહીં ઘટનારું ; જેમનું તેમ રહેનારું, વધતું.
Adj. Not spoiled ; fresh ; not decreasing ;
remaining in the same state ; *status quo* ;
increasing.

૧૬૦-અનાવદસ્ત, અન-અવદ-સ્ત, anâvadast, an-avad-

sta. કિં તેજ—પ્રકાશ—ચળકાટ વિનાનું છે. V. Is without brightness—lustre—splendour.

અન-આવસ્તશ્ન, an-âvstashna. વિં ગર્ભવીનાનું, હમેશદાર નહીં તે. Adj. Not conceived—pregnant.

અવીનદ, khâvinad. કિં સુવે, નીદ્રા કહાડે. V. May sleep—slumber.

અન-આવીદાની, an-âvîdâni. નાં ભાવં વેરાંન, ઉન્ડપણું. Subs. Abst. Desolation ; barrenness.

અન-આવીદાન, an-âvîdân. નાં પાણી નહીં રાખનારા, હુશીઆરી નહીં રાખનારા, આખરવાળા નહીં. Subs. Those that have no mettle—pluck—spirit—intelligence ; disrespectable persons.

અન-આવેદાન, અન-આવીદાન, અનાવેદાન, an-âvêdân, an-âvîdân, anâvêdân. વિં આખાદી વગરનું, વેરાન, ઉન્ડ, નાદરોસ્ત ; વગર પીછાણનું, નાદાન, પુરાર્થ કરનારું, નાણુદ. Adj. Not prosperous—populous ; desolate ; barren ; improper ; unacquainted ; ignorant ; doing evil ; extinct.

અન-આવીદાન-ગર, an-âvîdân-gar. નાં આખાદી વગરનું કરનાર—ખનાવનાર. Subs. One who makes desolate.

અન-આવેદાન-ગુમ, અન-આવીદાન ગુમ, અનાવીદાન-ગુમ, અન-આવીદાન-ગુમ, an-âvêdântum, an-âvîdântum, anâvîdân-tum, an-âvîdân-tûm. વિં ઘણોજ નાદાન—ખેવકુક, ઘણુંજ ખરાખ, ઘણુંજ છુપીઈ—અંદીઠ ; ઘણુંજ સુકું ; અતીશય પુરાર્થ કરનાર, અતીશય ઉન્ડ ; વગર પીછાણનું. Adj. Most ignorant—foolish ; worst ;

most concealed—hidden; driest; doing the greatest harm; most barren; unacquainted.

અનાવીદાક, anâvîdâk. વિં દુર; નાપેદા, છુપ્યું, અંદીઠ. Adj. Remote; *non est*; hidden; invisible.

અન્-આવ્-દદે, an-âv-dadê. કૃં વિં આબરૂ—માન—ઈજ્જત નહીં આપેલું; અપમાન કરેલું, ધીક્કારેલું. Part. Adj. Not honoured—respected; insulted; hated.

અન્-આઝ્ઝદન, an-âzîdan. ક્ષિં લોભ—લાલચ નહીં કરવી, સંતોષી રેહવું, સખુરી પકડવી. V. Not to be avaricious; to be contented—patient.

અન્-આવીદન, an-âvîdan. ક્ષિં બેઆબરૂ—અપકીરતીવાન થવું; નબળું થવું, કમજોર થવું, કુમલાવવું. V. To be disgraced—dishonoured; to be feeble—powerless; to decay.

ખાવâfêr, khavâfêr. નાં ખોદાનું એક નામ. Subs. One of the names of God.

અન-આઝે, અન આઝ, an-âzê, an-âzî. વિં લોભ—લાલચ વગરનું. Adj. Not avaricious—greedy.

અનાવનારગાન, anâvnârgân. વિં જેની પ્રાયશ્ચીત નહીં તેવું; માફ નહીં થઈ શકે તેવું, પશ્ચાત્તાપ, પતેત—તોબાહ વગરનું, દોષખી. Adj. Inexpiable; unpardonable; that cannot be atoned for; residing in hell.

અનાવનારીગાન, anâvnârîgân. નાં મરગરજન, મોહોતની સજને લાયકનાઓ. Subs.

Those that suffer capital or highest punishment; death-deserving or worthy of death. (Lit.)

અનાવનારગાની, anâvnârgâni. નાં બાવં નહીં માફ થઈ શકે તેવી હાલત. Subs. Abst. Inexpiable-ness.

અનાવનારગાન-વનાહ, anâvanârgân-vanâh. નાં ગુજરેશ વગરનો ગુનાહ; એવો એક ગુનાહ કે જેની કદી માફી હોઈ શકે નહીં. Subs. An inexpiable sin; a crime that cannot be atoned for—pardoned.

ગાંદે-ચંદ, andê-chand. કિં અં એટલું, જેટલું. Adv. So much, as much.

અનેઆજે, a-nêâzê. વિં બેહાજત, ગરબહ નહીં, ઓશીઆયું નહીં તે. Adj. Not needy—in want of anything; not dependent on others.

અવસ્પુરી, avaspurî. નાં કરજ, ધર્મ. Subs. Duty; a sacred obligation.

અન-અવજાર, an-avzâr. વિં હથીઆર—શક્તી વગરનું, અવયવો વગરનું; ખરાબ હથીઆરવાળું. Adj. Having no weapons—limbs; powerless; having bad tools.

હુ-અવજાર, hû-avzâr. નાં સાફ હથીઆર—શક્તી, દાનાઈનું હથીઆર; સારા અવયવો. Subs. A good or powerful weapon—strength; a weapon of wisdom; healthy limbs.

અન-અવજારી, an-avzârî. વિં વગર અજમતનું,

વગર ચમતકારનું. Adj. Not miraculous—wonderful.

અવઝુનીગી, an-avzûnîgî. નાં ઘટાડો, ઓછાપણું. Subs. Decrease; diminution.

અવતારી, an-âvtârî. નાં વગર તેજ — ઝલકાતની હાલત, નાપાએદારી, અંધન હાલત. Subs. State of being without splendour—lustre; instability; state of suspense.

અનાફતે, anâftê. વિં શરીક—બાપ્યા વગરનું. Adj. Having no partner—sharer.

અવદન, an-avadan. કિં વગર ધણીઆનું
થવું. V. To be without an owner.

અનાવતે, anâvtê. વિં બેઆબરૂ થયવું. Adj. Disgraced; dishonoured.

અન-આજદન, an-âjadan. કિં રંગ નહીં દેવો, અસ-તરો નહીં મારવો—ફેરવવો. V. Not to colour; not to apply the razor; not to shave.

અન-આવ-તન, an-âv-tan. નાં અપકીરતીવાંન માણસ, બે આબરૂવાલો પુરૂષ. Subs. An inglorious person; a disrespeetable individual.

અનાફતન, anâftan. કિં તરક કરવું, છોડી દેવું, હાથ ઉઠાવવો, નહીં પામવું—હાંસેલ કરવું; દુર—દેકે થવું, ખરાબ કરવું, ડાઘ લગાડવો. V. To forsake; to abandon; to withhold one's hand; not to get—obtain; to become *non est*; to spoil; to stain.

અનાવતન, anâvtan. કિં બેઆબરૂ થવું—કરવું; ખંખ લગાડવું, અપકીરતીવાન કરવું. V. To be dis-

graced ; to dishonour ; to obscure ; to cast in the shade ; to make inglorious.

૧૧૭૫ ખાફતન, khâftan. કિં સુવું, ઉંધવું. V. To sleep to slumber.

૧૧૭૫ હુ-આવતન, hû-âvtan. કિં આખરદાર—મોલાદાર થવું, પાણી રાખનાર થવું. V. To be honourable ; to have influence ; to be spirited ; to have pluck.

૧૧૭૫ અનાફતુનદ, anâftûnad. કિં દુર થાએ. V. May be removed ; may go at a distance.

૧૧૭૫ } અવાઝતને, અવાઝે, avâztanê, avâzê. કિં દુર
૧૧૭૫ } થાએ. V. May be removed.

૧૧૭૫ અન-અવદે, અન-અવદેહ, an-avadê, an-avdêh. વિં સરદાર—ધણી વગરનું, ખરાખરીઉં નહીં, આડું, એતાડું. Adj. Having no leader—owner ; not matching—equal ; crooked ; irregular.

૧૧૭૫ અન-અવદગી, અન-અવદગી, an-avadagî, an-avdagî. વિં મોહુટાઈ—સાહેબી—વડાઈ વગરનું. Adj. Void of greatness—authority ; not boasting.

૧૧૭૫ } અન-અવર, અન-મદમ, an-avar, an-madam. વિં
૧૧૭૫ } ઉપર નહીં, આદલ વગરનું. Adj. Not above ; cloudless.

૧૧૭૫ ખાવર, khâvar. વિં ખરદાસ્ત કરનાર, મેહરખાંની કરનાર ; યુનાહ માફ કરનાર ; પરવરેશ કરનાર, અખશેશ કરનાર ; ખોદાતાલાનું એક નામ છે. નાં ઉગમન દીશા. Adj. Forbearing (God) ; kind ; forgiving ; nourisher ; beneficent ; one of the attributes of God. Subs. The east.

અન-અચરા, anâ-cha-râ. ક્રિ० અં એટલા માટે,
એ ઉપરથી, એને લીધે. Adv. Therefore; on this
account.

અન-અફ્રાઝ, an-afraz. ક્રિ० આજ્ઞાં ઉચું—પ્રલંઘ
ના કર. V. imper. Don't raise—exalt.

અન-અવ્રાહ, an-avrâh. વિ० બેરાહ, ઉલટું; ઉલટો
માર્ગ. નાં ખરાબ ખબર. Adj. Astray; opposite;
quite a different way. Subs. Bad news.

હુ-અવ્રાહ, hû-avrâh. નાં સારી—ખુશ ખબર—
પેગામ. Subs. Good tidings; a good message.

અન-અવર-ખુરશને, an-avar-khurashnê. નાં
નહીં ખાવું, વધારે નહીં પીવું. વિ० નહીં ખાવા લાયક. Subs.
Not eating—drinking much. Adj. Uneatable.

ખાવરી, khâvarî. નાં ભારી બોજે—ભાર. Subs.
A heavy burden.

અન-અવરી, an-avarî. વિ० વાદલાં વગરનું, અરતરી
—મોટાઈ વગરનું. Adj. Cloudless; void of supe-
riority—greatness.

ખાવરી, khâvarî. નાં બાં અરદાસ્ત કરવાની શક્તી,
દયા. Subs. Abst. Power of endurance; for-
bearance; mercy.

હુ-અવરી, hû-avarî. નાં સારી મોહટાઈ—અરતરી.
Subs. Excellent superiority—exalted state.

અવાવરશત, avâvarasht. નાં કોઈને મારવાનો—
જામ કરવાનો ગુનાહ. Subs. The sin of striking
—wounding a person. Av. અવાવરશત

ભાવરી-યાવ, khâvarî-yâv. નાં ખરદાસ્ત કર-
નાર. Subs. One who forbears—puts up with.

ખાવરી, khâvarî. નાં મેહરખાંની, દયા. Subs.
Kindness; mercy.

હુઆફરીગાન, hû-âfrîgân. નાં સારી હુવા—
વખાણ. Subs. A good blessing—praise.

અન-આફરીગાન, an-âfrîgân. નાં બદ હુઆ કર-
નાર, શ્રાપ દેનાર. Subs. One who imprecates—
curses.

હુઆફરીદ, hû-âfrîd. નાં હુઆફરીદ નામનો શખસ
જે એરચની ઓલાદનો હતો. Subs. *Hu-âfrîd* (one
of the descendants of Erach).

હુઆફરીદાન, hû-âfrîdân. નાં હુઆફરીદ ના-
મના સખસની ઓલાદ—વંસાવલી—પેહડી. Subs. The
descendants of—genealogy of *Hu-âfrîd*.

અન-અવર-વારાન, an-avar-vârân. કિં વરસાદ
નહી વરસતો. V. Is not raining.

અન-અવર-વસ્તર્ગ, અન-અદમ-વસ્તોર્ગ, an-avar-
vastarg, an-madam-vastorg. વિં આંગ
ઉપર વસ્ત્ર મેલીઆ વગરનું; નાનું. Adj. Without
putting clothes on the body; naked. Av.

જાણીયાં ભાષણાં

હુઆફરક, hû-afrak. વિં સારી રીતે સીંગારેલું.
Adj. Well-ornamented, much-adorned.

હુઆવરંગે, hû-avrangê. નાં સાઈં તખત. Subs.
A good throne.

ડેડડડડડ અન-અવર-ઝેડે, an-avar-zâde. વિં ઉપર નહીં
મારેલું, સગદીદ નહીં કીધેલું, કોતરી નહીં ખાધેલું. Part.
Adj. Not beaten—pecked; not seen by the
dog; not gnawed.

અઝેડડડ અન-આઝર્મી, an-âzarmî. વિં બેશરમ, બેહયા,
નકત. Adj. Shameless; impudent; barefaced.

અઝરોબશની ડેડડડડ અન-અવર-રોબશની, an-avar-rôbashnî. વિં
સોહબત—સંગત કર્યા વગર. Adj. Without asso-
ciating—coming in contact.

ડેડડડ અન-આઝ, an-âz. વિં લોભ વિનાનું, તૃપ્ત, સંતોષી.
Adj. Free from avarice; satisfied; contented.

ડેડડડ આઝ, khâz. નાં ચરકીન, પફ. Subs. Filth;
pus; purulent matter.

ઠેડડડ ડેડડડ અન-અઝોમન્દ, an-azômand. વિં વગર અઝ-
માએશ—અનુભવવાળું. Adj. Having no experi-
ence; unpractised.

ઠેડડડ ડેડડડ અન આઝ—ઝોમન્દ, an-âz-ômand. See ડેડડ
an-âz.

હાઝડડ અન-હાઝુન, ઓહાઝુન, an-hazûn, ôhzûn. નાં વાં-
હાંજણી, બચ્યાંને જનમ નહીં આપનારી સ્ત્રી. Subs. A
barren woman; not bearing (a woman).

ઝેડડડ અન-આઝમુદે, an-âzmûdê. કું વિં નહીં અઝ-
માવેલું, નકાંમું થયેલું. Part. Adj. Not experienced
—tried; rendered useless. Av. ઝેડડડડ

ઝેડડડ અન-આઝરમ, અનાઝરમ, અનાઝરમ, an-âzaram,
anâ-zaram, anâzaram. વિં નામેહરખાંન, બેશરમ,

શોખ, જુલમી, જુલમગાર. Adj. Unkind ; shameless ; impudent ; tyrannical ; despotic.

અજરમી } અન-આઝર્મી, અનાઝરમી, an-âzarmî, anâzar-
મી. નાં બાં બેશરમી, નામેહરબાની, નક્તપણું,
બેઈનસાફી, નીર્દયપણું, જુલમ. Abst. Subs. Shame-
lessness ; unkindness ; impudence ; injustice ;
cruelty ; tyranny.

અન-અત, an-at. કિં અં નહીં તો, રખેને. Adv.
If not ; lest ; in case.

આવાદ, âvâd. વિં આબાદ, સુખી, ફલદ્રુપ. Adj.
Prosperous ; happy ; fruitful.

ઓખત, ôkht. નાં બોલ, વાચા, બાષા, બોલવું. Subs.
A word ; speech ; language ; speaking. Av.
-જ્ઞા = Sans. उक्त.

હુખત, hûkht. નાં સારો સચુન ; એક તબક્કાનું નામ છે
કે જેને “હુખતપાએ” બહેશત કહે છે. Subs. A good
word ; one of the stages of heaven called
Hukhta-pâe. Av. -જ્ઞા = Sans. सूक्त.

અન-અતાની, an-atânî. નાં નાતવાની, અશક્તપણું,
Subs. Weakness ; inability.

અન-અતાન, an-atân. વિં દુર્બલ, નાતવાન, અશક્ત.
Adj. Weak ; feeble ; incapable.

અનાતશ, anâtash. કિં બખશે, માંકકરે, દરગુજર
કરે. V. May forgive—pardon—pass over.

અનાદોખત, anâdôkht. કિં એકઠું કર્યું, સંગ્રહ
કીધો. V. Collected ; gathered together. Per.

اندوخت

હુકત, હુ-ઉકત, hûkht, hû-ûkht. See હુકત hûkht.

અવે-તોખ, avê-tôkh. વિં મેહનત—દુઃખ વગરનું.

Adj. Free from trouble—affliction.

અનાખતુન, anakhatûn. કિં આજ્ઞાં દુર થા, પાછું
હઠ, નેસ્ત થા, દેકે થા. V. imper. Be removed; hold
at a distance; recede; become *non est*.

ખાતુન, khâtûn. નાં ઘરની ધણીઆની, મોટીબાઈ.
Subs. The lady of the house; a matron.

અનાતુનાનીહા, anâtûnânîhâ. કિં અં પાછું
રાખવાથી, કબજે કરવાથી. Adv. By holding back;
by seizing.

અનાતુનાદ, anâtûnâd. કિં ગણે. V. May
count—compute.

અનાતુન્ત, anâtûnt. Past tense of અનાતુન્ત
see above.

અનાતુન્તન, anâtûntan. કિં રાખવું, પસંદ કરવું,
સ્વીકારવું, જોવું, છોડવું, ચુકવું, મોકુફ રાખવું, નીચે નાંખવું,
ચુકર કરવું. V. To keep; to choose; to acknow-
ledge; to see; to let loose or free; to put; to
postpone; to throw down; to settle.

અનાતુન્તે, anâtûntê. Past part. of અનાતુન્ત
see above.

અના-પનાર્ગાન, anâ-panârgân. વિં ચીનવત
પુલ પસાર કરી નહીં શકાય તેવું. Adj. Not admitting
of crossing the *Chinvat* Bridge. Av. અના-પનાર્ગાન

અના-પોહલગાન-વનાહ, અના-પનાર્ગાન-વનાસ,
anâ-pôhalgân-vanâh, anâ-panârgân-vanâs. નાં

ચીનવત પુલ પસાર નહીં કરી શકાય એવો મોટો ગુનાહ, મોટામાં મોટો ગુનાહ—પાપ, તે ગુનાહ કે જેની પ્રાયશ્ચીત નહીં હોય તે.
Subs. A sin of such magnitude that the *Chinvat* Bridge cannot be crossed ; the greatest crime—sin ; an inexpressible crime.

ફ્રમ્ અન-હમ, an-ham. વિ० સાથે નહીં, જુદું, અલાહેદું, સંબંધ વગરનું, અલગ. Adj. Not in company with ; not along with ; separate ; disconnected ; apart.

ફ્રમ્ અનામ, હનામ, anâm, hanâm. ના० લોક, ખલકત ; બદન, અવયવ, શરીરનો ભાગ ; હિંગામ, મોસમ, મીનીટ, અંજુમન. Subs. People ; the whole world ; the body ; a limb or member of the body ; time ; a season ; a minute ; an assembly.

ફ્રમ્ અનામ, અવામ, anâm, avâm. ના० કરજ, દેવું. Subs. Debt ; due.

ફ્રમ્ હવામ, havâm. ના० ખરકસતરો, મુજ—કાડી ખાનાર અનવરો. Subs. Noxious-creeping animals ; rapacious—hurtful—fierce animals.

ફ્રમ્ હુનામ, hûnâm. વિ० સખત, નક્કર, મજબુત. Adj. Hard ; solid ; strong.

અફ્રમ્ અ-હુમા, anhûmâ. See અફ્રમ્ anhômâ.

ફ્રમ્ અન-દેમાન, an-dêmân. વિ० કમોસમનું, કવખતનું. Adj. Untimely ; unseasonable.

ફ્રમ્ અનામાન, anâmân. ના० નેસો, શાંધાઓ. Subs. Veins ; joints.

ફ્રમ્ અન-અમાવંદ, an-amâvand. વિ० નાહીમત, હીચ-

કારે ; ક્ષતેહમંદ નહીં, હારેલું. Adj. Not courageous ; timid ; unsuccessful ; defeated ; failed.

અન-દેમાને, an-dêmanê. વિં કવખતનું ; કમોસમનું. Adj. Untimely ; unseasonable.

અનામી, anâmî. નાં અંજુમન, ટોલો. Subs. An assembly ; a multitude of men ; a tribe.

અન-હમી, an-hamî. નાં ભાં જુદાઈ, અલગપણું.
Subs. Abst. Separation ; state of being apart.

અન-હમી, an-hamî. કિં અં એ પછી, ત્યારબાદ, બીજું. Adv. After this ; afterwards ; further.
Pâz. અન-હમી

અનામીનદ, anâmînâd. કિં આજેજ થાએ ; ઉદાસ
—નાઉમેદ થાએ ; શેકસ્ત પામે ; રૂસવા થાએ. V.
May become weak—dejected—hopeless ; may be defeated—disgraced.

અનુમીનદ, anûmînâd. વિં નાઉમેદ, નિરાશ, નિષ્ફલ, Adj. Disappointed ; hopeless ; unsuccessful.

અનામીનેદ, anâmînêd. કિં નાઉમેદ—નિરાશ—નિષ્ફલ થાય છે. V. Becomes disappointed—despaired.

અન-હમ્બુદી, અન-હમ્બતી, an-hambûdî, an-hambatî. નાં લાશરીક, સોબતીવાલો નહીં તે ; તમામ પેદાએશનો પેદા કરનાર, તમામ કુદરતવાલો સાહેબ. Subs. Having no partner—associate ; the Creator of all creation, the Omnipotent Lord.

અનહમીદી, an-hamídî. નાં એખલો માલેક,
ખોદા, પરમેશ્વર. Subs. The sole master, God;
the Supreme Being.

અનામીદે, anâmîdê. See અનામીનદ.

અનામીદન, anâmîdan. ક્રિં આનેજ થવું, નાહિને
કરવું, નાહિસવું, V. To be weak—exhausted; to
be disappointed.

અન-આમુકતે, an-âmûkhtê. ભૂં કું નહીં શીખેલું,
અભણેલ. Past. part. Not learned; illiterate.

અના-મોએ, anâ-môê. નાં એક બાલ. Subs.
One single hair.

અના-મોગ, anâ-mog. નાં એક ખજૂરનું ઝાડ.
Subs. One date-tree.

અના-મવન, anâ-mavan. ક્રિં અં તેજ પ્રમાણે—
રીતે, તેજ મુવાફેક. Adv. In the same manner—
way.

અન-હમુક, an-hamûk. વિં બરાબર નહીં, ઉલટું.
Adj. Not alike—equal; reverse.

અન-આમુકી, an-âmûkî. વિં શીખીઆ વગરનું,
કેલવણી લીધા વગરનું, અપટ, બોયડ, થોથ. Adj. Not
instructed—educated; stupid; dull in intellect;
doltish.

અન-આમોર્ઝ, an-âmôrz. વિં નહીં બક્ષાયલું—માફ
થયલું. Adj. Not forgiven—pardoned.

Per. انامورز

અન-આમોર્ઝી, an-âmôrzîgê. વિ० માફ નહીં કરનારું. Adj. Not forgiving.

અન-આમોર્ઝીદે, an-âmôrzîdê. વિ० નિર્દય, વગર રેહમનું, નહીં માફ કરવા જોગ ; તકસીરવાર, ગુનાહગાર, નહીં માફ કીધેલું. Adj. Cruel ; merciless ; unpardonable ; guilty ; culpable ; not pardoned.

અન-આમુર્ઝીદ-વાર an-âmûrzîd-vâr. ના० નહીં માફ કરનાર ; માફી નહીં બખ્શનાર. Subs. One who does not pardon—forgive.

અન-આમોર્ઝીદન, an-âmôrzîdan. ક્રિ० માફ નહીં કરવું, દયા—મેહરબાની નહીં બતાવવી. V. Not to pardon ; not to show mercy—kindness.

અન-આમોર્ઝે, an-âmôrzê. કૃ० વિ० છોડી નહીં, જવા નહીં દીધેલું, માફ નહીં કીધેલું. Part. Adj. Not passed over—pardoned.

અન-આમોર્ઝવારી, an-âmôrzvârî. ના० બાવ૦ નિર્દયપણું, માફી નહીં કરનારું. Subs. Abst. Cruelty ; not forgiving.

અન-આમુર્દારી, an-âmûrdârî. ના० બાવ૦ નિર્દયપણું, જુલમાત, ઘાતકીયણું, નામાફી. Subs. Abst. Cruelty ; tyranny ; unpardonableness.

અન-નામ્ચેશ્તી, a-nâmcheshtî. વિ० વખણાયલું —જણાયલું નહીં, નામાંકીત નહીં ; નામ બનામનું નહીં, વીગતવારે નહીં. Adj. Unrenowned ; unknown ; not famous ; not in detail—named individually.

અનમચેશ્તી, anāmcheshtî. નાં કારણજે,
 નેહર. Subs. A playing fountain;
 a canal; a stream.

અનામમ, anāmam. કિં હું વખાણ—અંદગી—પરસ-
 તેશ કરું છું. V. I praise; I put up prayers; I
 adore.

અના-મેમન, anā-mēman. કિં અં એટલામાટે, એને
 લીધે, એવી રીતે, જે કોઈ કે, ઈત્યાદી; વલી આએ પ્રમાણે
 શાને માટે? Adv. Consequently; for this reason;
 in such a manner; whatsoever; *et cetera*; also
 in this manner; why; for what cause.

અનાર, anâr. નાં ખોરો, ખુજલી; દાડમ. Subs.
 A sort of thick matter which collects on the
 head near the root of the hair; itches; pome-
 granate.

અવાર, avâr. નાં હીસાબ, ચોપડો; હીસાબનું દફતર.
 Subs. An account; a folio volume; an account-
 book.

ખનાર, khanâr. નાં શેકાર, શેકારી. Subs. Chase;
 hunting; a sportsman.

ખવાર, khavâr. વિં બેઆબરૂ, બેઈજત, નીચ, ખોહાર.
 Adj. Disgraced; dishonoured; mean; utterly
 reduced to helplessness; ruined. Per. خوار

ખાર, khâr. વિં ખાનારૂં; ખાધરૂં; આશાન, સગવડ
 ભરેલું; આસુદે; હલકું, નીચું. Adj. Eating (lit.);
 gluttonous; easy; convenient; comfortable;
 low; mean.

ખાર, ખવાર, khâr, khavâr. વિ० નકામું, નાલાયક, અઘટીત ; નાં શાકર, ખોરાક ; ચલકાત, નુર, આશાની ; સેતાબી કરવી ; ધંધો, રોજગાર ; ખુશી. Adj. Useless ; improper ; unworthy. Subs. Sugar ; food ; brightness ; light ; ease ; hastening ; trade ; business ; pleasure.

અના-લા, anâ-lâ. કિં અં આએ—એ પ્રમાણે નહીં, એવી રીતે નહીં. Adv. Not in this manner ; not thus.

ખારા, khârâ. નાં સખત પથ્થર. Subs. A hard stone.

અના-રા, anâ-râ. કિં અં એને લીધે, એટલામાટે. Adv. For this reason ; on this account.

અન-આલાએશ, an-âlâêsh. વિ० અલાયશ વગરનું. Adj. Free from pollution—contamination.

અન-આરાએશને, an-ârâêshnê. વિ० સ્ત્રીંગાર કીધા વગરનું, આરાસ્તે નહીં કીધેલું. Adj. Unadorned ; not decorated.

અન-આરાસ્ત, an-ârâst. See અન-આરા-એશને.

અના-રાસ્ત, anâ-râst. કિં આએ ખરું—ખરાબર (છે). V. This (is) true—correct.

ખારાસ્ત, khârâst. વિ० ઘણુંજ ખાવા લાયક. Adj. Most eatable—edible. Av. ખારાસ્ત

ખાલાસ્ત, khâlâst. વિ० ખાલેશ, સ્વચ્છ. Adj. Pure ; limpid.

હુ-આરાસ્ત, hû-âràst. કૃં વિં સારી પેઠે સીંગા-
રેણું. Part. Adj. Well adorned.

ખારાસ્તે, khârâstê. નાં ખોરાક. Subs. Food.

આવેરાંની, âvêrânî. નાં વેરાંન—ઉન્નયણું. Subs.
Desolation ; wilderness.

ખારાન, khârân. નાં ખાનારા. Subs. Eaters.

આવારી, âvârî. વિં બાકી. Adj. Remaining.

ખારી, khârî. નાં સેહલાઈ, આસાની, લાયકી.
Subs. Easiness ; facility ; propriety.

ખોહરે, khôhrê. નાં નુર, ઝલકાટ, પ્રકાશ. Subs.
Light ; brightness ; lustre.

ખારશ, khârash. નાં ખુજલી. Subs. Itches.

ખારી, ખારેહ, khârî, khârêh. નાં સુખાકારી ;
સુખ, આરામ, ખુશી, સેહલાઈ, ખુબી, નેકી. Subs. Healthy
state ; happiness ; rest ; pleasure ; easiness ;
virtue ; goodness.

ખોહરી, khôhrî. વિં રોશનીવાણું, પ્રકાશીત, નુરખંદ.
Adj. Full of brightness—lustre—light.

ખાર-ગાહ, khâr-gâh. નાં વેરાન—ખરાબ જગા.
Subs. A desolate—wretched place.

ખારીહા, khârîhâ. કિં અં આસાની—ખુ-
શીથી ; શાંતીથી, સુખ ભરેલી રીતે. Adv.
Easily, comfortably, with pleasure ; happily.

ખારી-ઓમંદ, khârî-ômand. વિં આસાની—

સેહલાઈ—શાંતી ભરેલું. Adj. Full of ease ; easy ; calm ; quiet.

ભ્રમ-ભ્રમ અવાર્શીદ, avârshîd. ક્રિં દોડે, ચાલે. V. May run—walk.

ખારશના ખારશન, khârashna. નાં ભાવં આસાન—સેહલું કરવું. Subs. Abst. Facilitating ; making easy.

ખારશની ખારશની, khârashnî. વિં ખોરાકને લગતું. Adj. Pertaining to food ; dietetic.

વિનારશની વીનારશની, vînârashnî. નાં સુધારો. Subs. Improvement.

ખારશને ખારશને, khârashnê. નાં ખોરાક ; પીવું, પાણી. Subs. Food ; drinking ; water.

ખાર-ખાર, khâr-bâr. નાં ખરાબ પાક ; બાહારી ખોળે ; ઘઘેડાં અથવા ઉંઠ ઉપર લાદવાનો ખોળે ; મોસમનો પાક. Subs. A bad harvest ; a heavy load ; a load of an ass or a camel ; season crop.

અન-અરેશકી, an-arêshkî. વિં અદેખાઈ—વેર—કીના વગરનું. Adj. Free from jealousy—spite—revenge.

અના-રેશકી, anâ-rêshkî. વિં વગર ઘાહ—જખમનું ; એક જખમવાળું. Adj. Unwounded ; suffering from a wound.

અના-રીસ્તાન, anâ-rîstân. નાં આએ ગુજરેલાં—ઓ—મરણ પામેલાંઓ. Subs. These dead—deceased persons.

ખારીસ્તાન, khârîstan. નાં એક જગાનું નામ છે. Subs. Name of a place.

અનાર-ગીરા, anâr-gîrâ. નાં અસખશ. Subs.
Poppy-seed.

ખારીનશને, khârînashnê. See ૧૪૭૫૫ khârashnê.

ખોહરે-વન્દ, khôhrê-vand. વિં રોશની—ઝલકાટ
મારનાં, નુર—દખદખાનો ઘટાડો કરનાં. Adj. Smit-
ing light—lustre (lit.); decreasing light—splen-
dour.

ખવાલીગર, khavâlîgar. નાં આવરચીખાણું, રાં-
ધણી. Subs. A cook-room; a kitchen.

અનરીચ, અનારીચ, anarîch, anârîch. See ૧૪૭૫૫
khârî.

ખારદન, ખારીદન, ગવારીદન, khârdan, khârî-
dan, gavârîdan. કિં પીવું; ખાવું, ખોરાક
લેવો. V. To drink; to eat; to take food.

ખલ-ખલીદે, khal-khalîdê. કું વિં પાકી—સફા-
ઈથી પેહરેલું. Part. Adj. Clothed in purity—
neatness.

ખારશને, khârashnê. નાં કુદરતી રોશની, પોતાની
મેળે ઉત્પન્ન થતી રોશની. Subs. Natural light; self-
producing light. Av. ૧૪૭૫૫

અવરોશત, અવારોશત, avarôsht, avârôsht. નાં
ચુંઠડી. Subs. A chin.

અવારૂની, avârûnî. નાં પુરાઈ, ભુંડાઈ; પુરું

માણસ. Subs. Evil; disagreement; an evil person.

ઝાડાઝાડા આઝની, khârûnî. નાં જખમ, ઘાહ, ફટકો. Subs.
A wound or hurt; a blow.

ઝાડાઝાડા અવાઝન, avârûn. નાં ખુરે કામ, ખરાબ કરતુક. Subs.
An evil action; a bad deed.

ઝાડાઝાડા અન-આલુદ, an-âlûd. વિં નજસાત વગર, યુનાહ વગર, બેલાણ—મીશ્રીત વગરનું. Adj. Free from filthiness—guilt; not mixed—mingled.

ઝાડાઝાડા આઝમ, khârûm. નાં સુખ, આસાની; લેહજત, સવાદ. Subs. Happiness; ease; taste; relish.

ઝાડાઝાડા આઝમી, khârûmî. વિં સુખી, આશાનીવાળું; લેહજતદાર, સ્વાદીષ્ટ. Adj. Happy; at ease; tastable; delicious.

ઝાડાઝાડા અનારે, અનારેહ, anârê, anârêh. વિં જરી, જયુક, હંમેશનું. Adj. Continual; proceeding without interruption; constant.

ઝાડાઝાડા } આવારે, âvârê. See ઝાડાઝાડા âvârî.

ઝાડાઝાડા આરે, khârê. નાં આશાની, યુખી. Subs. Ease, virtue.

ઝાડાઝાડા અનાર્ગાન, anârgân. See ઝાડાઝાડા Vînârashnî.

ઝાડાઝાડા અનાર્ગાની, anârgânî. વિં સુધારાને લગતું. Adj. Pertaining to improvement.

ઝાડાઝાડા અનાર્ગીર, anârgîr. નાં નાલીએર. Subs. Coconut.

અર્ઝાન અન—અર્ઝાની, an-arzânî. વિં અઘટીત, નાલાયક, નકામું. Adj. Improper; unworthy, useless.

અર્ઝાનીઅન અન-અર્ઝાનીઆન, an-arzâniân. નાં નાલાયક —અવિવેકી—દુરાચરણી પુરૂષો. Subs. Unworthy—indiscriminating—immoral persons.

અર્ઝાનેદ અન-અર્ઝાનેદ, an-arzânêd. ક્રિં નાલાયક થાએછે, ફોકટ—નકામું થાએછે. V. Becomes unworthy of; becomes useless—of no purpose.

અર્ઝાનીગીહા અન-અર્ઝાનીગીહા, an-arzânîgîhâ. ક્રિં અં નાલાયકીથી, અવિવેકીપણાથી, અમર્યાદાની રીતે. Adv. Improperly; indiscriminatingly; indecorously.

અના-રઝમ અના-રઝમ, anâ-razam. વિં લડાઈ—મારામારી—વઢવાઢ—ઢંઢા—ફેસાદ વગર. નાં આએ લડાઈ—કલ્લઓ —મારામારી. Adj. Free from fight—contest—scuffle. Subs. This fight, dispute, brawl, quarrel.

ખારઝમ ખારઝમ, khârzam. નાં એક શેહેરનું નામ છે. Subs. Name of a city, *Khorasmia*, the ancient *Khorasmu* (lying along the banks of the river *Oxus*).

અના-રઝ અના-રઝ, anâ-raz. વિં એકસો. Adj. One hundred.

અન-આલુદ અન-આલુદ, an-âlûd. See અન-અલુદ.

અનારત અનારત, anârat. નાં ગલી, ફરીઓ, શેરી. Subs. A lane; a street or quarter; a narrow street.

જાતકોષ હુ-ખેરદ, hû-khêrad. નાં સારી અકલ—બુદ્ધિ.
Subs. Good sense—intellect.

જાતકોષ અનાર્તાસ્ત, ખારતાસ્ત, anârtâst, khârtâst. નાં
દાંસ, મચ્છર, દંખદેનારી ચટકો ખારનારી માંખ ; ખુજલી, કીડ.
Subs. A gnat or musquito ; a stinging fly ;
itches ; inclination to scratch the skin.

જાતકોષ ખારતારી, khârtârî. વિં ખાવા લાયક. Adj.
Eatable ; edible.

જાતકોષ અનાર્દી, anârdî. See જાતકોષ anârtâst.

જાતકોષ હુ-ખેરદી, hû-khêradî. વિં સારી અકલ—બુદ્ધિ-
વાળું. Adj. Possessing a good sense—intellect.

જાતકોષ અન-ખેરદીગી, an-khêradîgî. વિં શુદ્ધિવગરનું
મૂર્ખ, બેઅકલી. Adj. Unlearned ; foolish ; sense-
less.

જાતકોષ અવાદન, avârdan. કિં દુર—દેકે કરવું, પાછું રાખવું.
V. To remove ; to make *non est* ; to withhold.

જાતકોષ ખાર્તર, khâr-tar. વિં વધારે ખાનાર ; વધારે હુધી,
વધારે ખોહાર ; વધારે મુશકેલ ; વધારે ખરાબ—નકાંમું, વધારે
હલકું—ધીકારવા યોગ્ય ; વધારે સહેલું. Adj. Eating
more ; more gluttonous ; more wretched ; more
difficult ; worse ; more useless ; more despi-
cable—mean ; more easy.

જાતકોષ અન-આર્મીદીતર, an-ârmîdîtar. વિં વધારે
સુખ—આરામ નહીં આપનારું ; વધારે બેચેન—ચીંતાવુર.
Adj. Not giving more happiness—comfort ;
more uneasy—oppressed with care.

૨૫

૨૫ અન્દ, અવદ, and, avad. વિં એટલું, કેટલુંક, કેટલેક દર જજેનું, એટલે દરજજે, જેમ અને તેમ, ખેસુમાર, છેડા વગરનું, ગણતરી માણુમ નહીં હોય તેવું; કદાચ. કિં અરે એવીરીતે —એમ છે; નાં અટકલ; પાંચસો “કરણ” (૩૦ વરસ) ઈઆને પંદર હજાર વરસનો જમાનો; સુમાર, દશથી તે ત્રીસ સુધીની ગણતરીને કહેછે. Adj. So much, so many, as much, as many, of a certain or so much extent; amount; somehow or other; beyond all calculation; incalculable, countless, boundless, perhaps. V. Oh! it is so. Subs. Guess, conjecture; a generation of five hundred *Karans*, i.e., 15,000 years; a rough calculation, an estimate; the calculation numbering from ten to thirty.

૨૫ અવે, ave. વિં વગર, બેહુદું. કિં અં નહીં. Adj. Without, except, absurd. Adv. No, not.

૨૫ એન્દ, ênd. નાં એક વજનનું નામ છે; શોકર, શોકર ગુજરી; સુમાર, ઉમેદ, ઉમેદવારી. કિં અં સુધી; તલક. Subs. Name of a certain weight; thanksgiving; a rough calculation; estimate; hope, desire, hopefulness. Adv. Till, until. Av.
  = Per.

૨૫ ઓએ, ôê. સર્વં તે. Pron. He, she, it, that.

૨૫ ખુએ, khuê. નાં સાગર, સમુદ્ર, દર્યો. Subs. The sea.

૨૫ ખુગ, khug. નાં ભુંડ, ડુકર. Subs. A hog, pig.

- ખુદ, khud. સર્વં પોતે, પંડે, જાતે, આપ. Pron. Himself, herself, itself; personally. Av. $\text{𐬔𐬀𐬢𐬀}, \text{𐬔𐬀}, \text{𐬔𐬀}, \text{𐬔𐬀} = \text{Sans. स्वतः, स्व. Per. خود}$
- ખુબ, khub. વિં સારું, નેક, ખુબ, શ્રેષ્ઠ. નાં એક ચોકસ ક્રિયાનું નામ છે, જેમકે—પાંચ તાએની ખુબ, મોટી ખુબ. Adj. Good, virtuous, handsome. Subs. A term used to represent a ceremony as the *Khûb* of the five *Tâes*, the higher *Khûb*.
- ખોએ, khôe. નાં આદત, ટેવ, અસલત, ખવાસ, તબે, ખાશીઅત. Subs. Habit, wont, custom, disposition, natural temperament, humour, innate quality.
- ખંગ, khang. નાં ખુશહાલી, રામસણી. Subs. Complacency, happiness, delight, merriment, joy, rejoicing. Per. خوشا
- હવી, havî. નાં ધાસ્તી, ફીકર, બીહીક, ચીન્તા, બય. Subs. Fear, awe, dread, anxiety, terror.
- હિન્દ, Hind. નાં હિંદુસ્થાન, હિંદ. Subs. India, Hindustan. Av. $\text{𐬔𐬀𐬢𐬀} = \text{Sans. सिंधु. Per. هيند}$
- હોદ, હોએ, હવી, hôd, hôê, havî. નાં ડાબીબાજુ, ડાહું; ડાબા હાથ તરફનું. Subs. Left side, opposed to right.
- હંદ, hand. કિં તેઓ છે—હોય. વિં સઘળું—તમામ—સર્વ પણ. V. They are—may be. Adj. All, whole, entire.
- અહશ, aush. નાં પરોઢ્યુ, ખામદાદ, સહવારનું ઝઝકણું, સૂર્યના ઉગવાની આગમનનો વખત. Subs. Dawn, day-break. Av. 𐬔𐬀𐬢𐬀

અઓશ, aôsh. નાં મોહોત, હલાકી, દુઃખ, દહીદ્રતા, નાશ, નુકસાન. Subs. Destruction, ruin, perdition, death, misery, harm, persecution. Av. અઓશ = Pâz. ૪૨૦ = Per. ૪૨૦

અ-દક, andak. વિં થોડું, જરાક, સેહેજ. Adj. Little, small (quantity), slight. Per. અન્ક

અ-દા, andâ. નાં લોભના દેવો; ગીબત, બદગોઈ, નિંદા; હીસાબ; મીસાલ, ઉપમા. કિં અં કેટલું, જેટલું; હરગીજ, કલુ; હંમેશાં; જુદું. Subs. Avaricious, covetous, ambitious men (Devs); scandal, evil-speaking, libel, slander, defamation; account; analogy, example, a simile. Adv. How much, as much as ever, at any rate, always, separate, apart. Pâz. અન્ક

અ-દા, andâ. નાં સ્વપ્નો જેવો; જુદાઈ. વિં હંમેશ સુધીનું, ટકાઉ. Subs. The act of dreaming, separation. Adj. Eternal, durable.

અ-ન્યા, અન્ય, anyâ, anya. હવ્યાં અં યા, અથવા. કિં અં ફરીને, બીજું. ઉપં વિના, શિવાય. વિં જુદું; નાં જુદાઈ. કેવળ પ્રં અં અએ! ઓ! એઓ!; Conj. Or, either. Adv. Again, a second time, second. Prep. Besides, except. Adj. Apart, separate. Subs. Distinction. Interj. Oh! O!

અ-શ, ઓશ, ansh, osh. નાં સર્પ, સાંપ, નાગ, અજ-દહા; દકતર, કેતાબ, ચોપડી; હીસાબ કરનાર; જોલાબ; બીમાર. Subs. A snake, serpent, cobra; a book, volume, work; an accountant; a purgative; a sick (person).

અવશ, હવશ, avash, havash. નાં ઈલાજ, ઉપાય, આરો. સર્વં તેને; તેને. વિં બીજું; શાફ. Subs. Means, remedy, scheme, help. Pron. Whoever, him, her, it. Adj. Second; good.

અવેશ, ઓબશ, હોબશ, avêsh, ôbash, hôbash.

શબ્દં અં મુકાબેલ, સાંમણે, લીધે, થી, થકી. Prep. Before; from the opposite direction; on account of, owing to, by, for.

આન-શ, âna-sh. સર્વં તે, ને. Pron. That, which.

આની, આનો, ânî, ânô. નાં તે જગો, તેનેહાન, પેલી
 ૧૫ } હુ-આ, મીનોઈ હુ-આ, પરલોક, કૈલાશ, સ્વર્ગ. Subs.
 ૧૧૫ } That place, the other world, the invisible world, heaven, inhabitants of the other world, heavenly beings, paradise.

ઓગા, ôgâ. નાં યાદદાસ્ત, સ્મરણ શક્તી, કામ—Subs. Memory, remembrance, recollection, retentiveness of memory.

ઓશ, ôsh. કિં ગરમી આપવી, બલવું, પ્રકાશવું; આજરી —બીમાર પડવું, માંદગી ભોગવવી. નાં સહવારના ઝઝકલાંનો વખત, બામદાદ. V. To give warmth—heat, to burn, to shine; to fall sick—ill, to endure or to suffer illness. Subs. Dawn, day-break.

Av. ંજ, જ = Sans. उष्.

ઓશ, ઓશનર, ઓશ્વર, ôsh, ôshnar, ôshvar. નાં
 ૧૫ } “ઓશ” નામના પુરૂષનું નામ છે કે ને ઘણોજ જ્ઞાની
 ૧૧૫ } અને દહાપણવાલો હતો. Subs. Name of a person
 “Osh,” remarkable for his intelligence and wisdom. Av. ંજ

- ખન્દેહ, khandeh. નાં હશી, મશકરી ; હશી કરનાર.
Subs. Laughter, joke, ridicule, one who laughs
at—ridicules.
- ખુશ, khush. નાં ખુશક ; અંગ, યુમી, ખોડી ; ખુશહાલી,
ખુશી. વિં મજેહનું, સારું, સ્વચ્છ. સર્વં પોતે, ખુદ.
Subs. Dryness ; thigh ; kiss ; pleasure, delight.
Adj. Pleasant, agreeable, delightful, sweet,
good, well. Pron. Him—her—itself, own,
personal. Per. خوش
- દુશ, dush. વિં અરાખ, ખુરું ; નેમકે ખુરો
પાદશાહ. એ “ખ” નો બગડેલો આકાર છે. Adj. Bad,
wicked, as a wicked king. This word is a
corruption of “ખ”
- હવશ, havash. નાં ઈલાજ, ઉપાય, યોજના ; પ્રમાણ,
સુકાબેલ. Subs. Means, remedy, plan, arrange-
ment ; inference, analogy or comparison, con-
trast, simile.
- હુન્યા, hunyâ. નાં કાન. Subs. Ear.
- હુદા, hudâ. નાં અન્દહા, સર્પ. વિં દરદી, બીમાર,
આબરી. Subs. A large snake, serpent. Adj.
sick, ill, afflicted.
- હોશ, hosh. નાં ગુજરતી વેલા—વખત—બાબત,
બીના, ગઈ ગુજરી ; ધ્યાન, ચીત, મન, વિચાર, સમજણ,
ચાલાકી, આગાહી ; શકર, શમરની ; રૂઢ, સાવધપણ ; અકલ,
દાનાઈ ; ઉશહીન વેહે ; સાંબલતું ; કાતેલ જહેર, યુમાર, ગણની.
Subs. Past time, an old or past subject ; mind,
thought, understanding, activity, intellect,
sense, consciousness, ingenuity, the dawn of

the day; hearing, poison, estimate, calculation.

Av. '𐬨𐬀' = Per. 𐬨𐬀

𐬨𐬀𐬨𐬀𐬨𐬀 અવશાખ, avshakh. નાં બહાદુરી, દલેરી, મરદાનગી, યુરાતન. Subs. Bravery, gallantry, boldness, valour, intrepidity.

𐬨𐬀𐬨𐬀𐬨𐬀 અનોશે-આદા, anôshe-âdâ. નાં દુઃખ—નુક-
સાન વગરનો આત્મા, બેઆજર જીવ—જંદગી. Subs.
Unafflicted—harmless soul—life—existence.

𐬨𐬀𐬨𐬀𐬨𐬀 } હોશહીન, હોશહાન, હુશાન, હુશીન, hôshahîn, hôsh-
𐬨𐬀𐬨𐬀-𐬨𐬀 } hân, hûshân, hûshîn. નાં હોશહીન ધેહેનો
𐬨𐬀𐬨𐬀 } વખત; રાતના ૧૨ વાગેથી તે બામદાદ યુધીનાં
𐬨𐬀𐬨𐬀 } વખતને કેહે છે. Subs. The time or dura-
tion of the *Hoshan Gheh*—from 12 P.M. to
day-break.

𐬨𐬀𐬨𐬀-𐬨𐬀 હોશ—યાવર, hôsh-yâvar. નાં મોહોત—નુક-
સાન—આજર—તંગી મેલવનાર—પામનાર; મોહોતમંદ.
Subs. One who suffers death—harm—pain—
scarcity—straitness of circumstances; mortal.

𐬨𐬀𐬨𐬀-𐬨𐬀 } અન્દાખ્તાર, andâkhtar. નાં નાંખનાર, ફેક-
𐬨𐬀𐬨𐬀-𐬨𐬀 } નાર, બક્ષનાર, આપનાર. વિં કાયમ. Subs.
One who throws—pelts—grants—gives. Adj.
Confirmed.

𐬨𐬀𐬨𐬀-𐬨𐬀 } અન્દાખ્તન, andâkhtan. કિં નાંખવું, રેડવું;
𐬨𐬀𐬨𐬀-𐬨𐬀 } મુકરર કરવું; દાખલ કરવું; પાંખવું, વીચારવું;
ગણવું, ઉતરવું, સાબેત કરવું, કાયમ—મજબુત—ઠસ્તવાર—
મુસ્તકીમ કરવું, નજર—નેગાહ કરવી. V. To throw,

pelt, pour, confirm, admit, obtain, think, count, descend, prove, to make firm—strong—substantial ; to look at, keep an eye on.

જાપ્પા } હુશ-યાર, hush-yâr. નાં ચાલાક, ચંચલ, અબ-
જાપ્પા } રદાર, અકકલ—હોશ રાખનાર—આપનાર ; હુ-
જાપ્પા } શ્યાર. Subs. One who is active, in-
telligent, mindful, sensitive, one who imparts
knowledge, sense.

જાપ્પા } હુશ્યારાન, hushyârân. જાપ્પા = હુશ-યાર નો
જાપ્પા } અનેક વચન. જાપ્પા = Plur. of Hush-yâr.

જાપ્પા અન—શાસ્તે, an-shâstê. વિં વગર બેલાબે.
Adj. Without a purgative.

જાપ્પા } યોઝદાસર, yôzhdâsar. વિં પાક, પવિત્ર, ખાલેશ,
જાપ્પા } સ્વચ્છ, નિર્બલ. Adj. Sacred, holy, pure,
free from defilement, clean.

જાપ્પા અન્દેશીદાર, andêshidâr. નાં વિચાર કરનાર,
ધારનાર. Subs. One who considers, thinks,
reflects.

જાપ્પા ઓશ-ખાસ્તાર, ôsh-khâstâr. નાં મોહોત—
મરણ—મૃત્યુક ચાહનાર. Subs. One who desires—
implores death (from troubles and afflictions).

જાપ્પા } હોશંગ, hoshang. નાં પાદશાહ હોશંગ ; પેહલો
જાપ્પા } હુકમ, અકકલ, આગાહી ; એનાં વખતથી આતશનો
જાપ્પા } કેબલો કરવામાં આવ્યો હતો ; તથા લોહું બહાર થયું
હતું ; ખેતી કરવાનાં અને ઘર બાંધવાનાં હથ્યારો એનાં વખતમાં

બન્યાં હતાં, નદીઓ અને નેહરો ચાલુ થઈ હતી ; શેહેરો અને ઈમારતો વસ્યાં. માણસોને શેતાનનાં ફરેબથી દુર કીધાં હતાં, એણે ૪૦ વરસ રાજ્ય કર્યું હતું. એ એક પેગામ્બર તરીકે પણ ઓલખાઈ ગયો છે. “ જાવેદાને ખેરદ ” નામની કેતાબ એણે બનાવી હતી ; એને લોકો “ પેશદાદ ” કરી કેહેતાં હતાં.

Subs. The King Hoshang; the first command—sense—wisdom—foresight. In his time fire was first made the altar; iron was discovered, and agricultural implements, instruments of house-building, and works of irrigation were invented; cities and houses were built and populated; people were kept back and relieved from the misleading and beguiling of the *Satân*. His reign lasted forty years. He was also distinguished a prophet. He edited the popular work “*Jâvedân-i-Kherad*.” He was also called “*Peshdâd*,” by the people.

૧૪૦૭ હોશ-હન્દ, hôsh-hand. વિ० સાવધ, સાહુચેત, હુશ્યારી વાલું ; ક્રિ० સાવધ રેહે છે. Adj. Sensible, conscious, cautious, vigilant, advertent. V. Is cautious.

૧૪૦૭ ઉશહન, ushhan. ના० એક ફરેસ્તો છે કે જે શરોશ ઈઝદની નજદીકમાં ચાલે છે. ઘેરનાં ધણીની નેગહેબાંની કરે છે. Subs. Name of an Angel who is closely connected with the Angel Sarosh Yazad—and keeps regard to the head of a family.

૧૪૦૭ ઓશાન, ôshân. એ ૧૪૦૭ “ અવશાન ” નો બીજો આકાર છે ; સર્વં તેઓ. This is another form of ૧૪૦૭ = Avshân. Pron. They.

ખનશાન, khanshân. વિં મુબારક, બાગ્યશાલી, નસીબવંત. Adj. Blessed, propitious, fortunate, lucky.

હોશહેન-ગાસ, hôshhen-gâs. See } hôsh-
hen.

દુશ-ખોદા, dush-khôdâ. નાં જુરો પાદશાહ—
રાજ. Subs. A wicked king.

ઓશ-ઓમંદ, ôsh-ômand. વિં મોતમંદ, મરવા લાયક. Adj. Mortal.

ઓશ-ઓમંદી, ôsh-ômandî. See ôsh-ômand.

હોશનર, hôshnar. નાં કયાની તોલાનાં એક શખ્સનું નામ છે. Subs. The name of a person of the *Kayânian* dynasty. Av. હોશનર.

અંદેહાક, andêhâk. નાં ખરાબ કરનારી વસ્તુ, નુકસાન પોહવાડનારી—ગેરફાયદો કરનારી ચીજ. Subs. A ruinous—destructive—harmful—disadvantageous thing.

હુ-દાહક, hû-dâhak. નાં નેકી—જુબી—બલાઈ
આપનાર. Subs. A bestower of virtue—goodness—kindness.

હુ-દાહકાન, hû-dâhkân. જુવો હુ-દાહક = હુ-દાહક.
See હુ-દાહક = hû-dâhak.

હુ-દાહકી, hû-dahâkî. વિં નેક પેદાકરનારું,
નેકી આપનારું. Adj. Productive—creative of—bestowing good or virtue.

૬૧૭૫૫૫૫ } હુદાનાકતુમ, hûdânâktum. વિ० અતીશય દાનાવ,
 ૬૧૭૫૫૫૫ } ઘણું જાણનાર, અતીશય દહાપણવાલો. Adj.

Exceedingly wise—learned. Av. *ḥayim ḥayim*

હુ-દાહાક-તુમ, hu-dâhâk-tum. વિ० ધણું નેક
પેદા કીધેલું. Adj. Very virtuous (by Creation).

होशान्, hōshāj. ना० ध्याश, तरस. Subs.
Thirst.

અન-શાદ, an-shâd. વિ० ખુશી વગરનું, દલગીર, શો-
કાંતુર, ગંભીર. Adj. Unhappy, disconsolate,
sorrowful, mournful, grievous.

हु-याद, hu-yâd. ना० सारी याददास्त—स्मरणशक्ति.
Subs. A good retentiveness—memory.

हु-शाद, hu-shâd. ॐ आशी० साहं—भजेहुनुं—नेक
थाजे. V. Bened. Be good, pleasant, blessed.

𐎠𐎡𐎴𐎧𐎺𐎠, andâkhtâr. See 𐎠𐎡𐎴𐎧𐎺𐎠 } andâ-
 𐎠𐎡𐎴𐎧𐎺𐎠 } khtâr.

અન્દાખ્તારી, andâkhtârî. નાં બાવં વિ-
ચાર; નાખનારું. Subs. Abst. Thought—con-
sideration; one who throws—pelts.

ଅ-ଦାକ୍ଷ-ଗାସ, andâkht-gâs. ଛିଂ ବ୍ୟତ ଥୁ-
 ଭାବସି, ତ୍ୟତ ଥୁକ୍ତୁଂ. ନାଂ ତ୍ୟତନି ଜଗା. V. To waste
 time; to place or set a throne. Subs. The
 place of a throne.

॥१०५७५॥ अ-दाभ्ते-ईस्तादन, andâkhtê-istâdan.
 कि० भशयुल रेहेवुं, रोकाववुं, कांभमां गुटाववुं. V. To
 keep occupied—devoted—employed—to be
 engaged with work.

૧૧૭-૨૭૭ } અન્દાખ્તન, andâkhtan. ક્રિ० સાખીત—મુકરર
 ૧૧૭-૨૭૭ } —ચોકસ—પુરવાર કરવું; ટોલ—પ્રમાણ—વજન
 —અંદાજે કરવો; છોડી દેવું, તરક કરવું; સહમજવું; વિચાર
 —ધારણા—મનસુખો કરવો; હુમલો કરવો, કાવવું. V. To
 prove, confirm; to weigh, measure, estimate,
 to quit, avoid; to understand, consider, intend;
 to attack, to succeed.

૧૧૭-૨૭૭ અન્દાશ્તન, an-dâshtan. ક્રિ० નહીં રાખવું, તજ-
 દેવું, તમામ કરવું. V. Not to keep—to abandon
 —forsake.

૧૧૭-૨૭૭ } અન્દાશ્તન, andâshtan. ક્રિ० ગણવું, મોજની
 ૧૧૭-૨૭૭ } કરવી, ગણત્રી કરવી. V. To count, cal-
 culate, reckon.

૧૧૭-૨૭૭ અન્દેશીદન, andêshîdan. See ૧૧૭-૨૭૭ } andâ-
 ૧૧૭-૨૭૭ } khtan.

૧૧૭-૨૭૭ અન્દાશ્તન, a-vashâdan. ક્રિ० ખોલ્યું—અહેર નહીં
 રાખવું, છુપ્યું કરવું, છુપાવવું, ખાનગી રાખવું, ધાંડી રાખવું,
 ઉઘાડવું નહીં. V. Not to disclose—publish—to
 keep secret—concealed—covered.

૧૧૭-૨૭૭ હુન્દાદન, hu-dâdan. ક્રિ० સારું—નેક આપવું—
 કરવું. V. To give or do good.

૧૧૭-૨૭૭ અન્દાખ્તન-સઝક, andâkhtan-sazâk. વિ०
 આપવા લાયક, બક્ષવા યોગ્ય. Adj. Fit for giving—
 bestowing.

૧૧૭-૨૭૭ હુન્દાદન-સઝક, hû-dâdan-sazâk. વિ० સારી
 બેઠ—સોગાત લાયક, સારી રીતે આપવા યોગ્ય. Adj. Fit
 —or qualified for a good present—grant.

૧૯૫૫ } અન્દાખતે, andâkhte. ૧૯૫૫ = અન્દાખતનનો
 ૧૯૫૫ } ભુ૦ કૃ૦ Past part. Of ૧૯૫૫ andâkht-
 tan.

૧૯૫૫ } ૧૯૫૫ અન્દાખત-લા-શાયદ, andâkht-lâ-shâyad.
 (Phrase). નાખવું લાયક નહીં, વિચારવા યોગ્ય નથી, ધ્યાન
 આપવું નહીં એઈએ, નખાશે—ફેંકાશે નહીં—Not fit to be
 thrown; not worth consideration; must not be
 considered; will not be thrown.

૧૯૫૫ ઓશાલ, ôshâl. ના૦ તલાવ, સરોવર, મોટો કુવો.
 Subs. A tank, lake, pond.

૧૯૫૫ અન-એહરે, an-beharê. વિ૦ ભાગ—હીસ્સા—નક્સીબ
 વગરનું. Adj. Having no share—luck—fortune.

૧૯૫૫ હુ-એહર, hu-behar. વિ૦ નેક કાયદો—હીસ્સો—
 બદલો મેલવનાર, ભાગ્યશાલી, નક્સીબવંત. Adj. Acquir-
 ing good benefit—share—return; fortunate—
 lucky.

૧૯૫૫ } અન્ગારીનેશન, અંગારીનશન, angârinêshna,
 ૧૯૫૫ } angârinashna. See ૧૯૫૫ angâ-
 ૧૯૫૫ } rashna.

૧૯૫૫ અન્ગારશન, angârashna. ના૦ ભાવ૦ વિચાર ક-
 રવો તે, ગાલવું, નીગારવું. Subs. Abst. Act of think-
 ing; to sift.

૧૯૫૫ } ઓશારીનશન, ઓશારશન, ôshârinashna,
 ૧૯૫૫ } ôshârashna. See ૧૯૫૫ angârash-
 ૧૯૫૫ } na.
 ૧૯૫૫ }

૧-૭-૭-૭ ઓશે, ôshê. નાં અક્કલ, હોશ; યાદદારત, સ્મરણ-શક્તિ, કુદરત. Subs. Sense, wisdom, understanding, retentiveness of memory, nature.

૧-૭-૭-૭ અંદાઝ, andâz. ક્રિં આજ્ઞાં તું નાંખ—વિચાર કર. V. imper. Throw away, consider.

૧-૭-૭-૭ } ખુશ્ક, khushk. વિં સુકકું, બીનાસ—લીલોતરી વગ-
૧-૭-૭-૭ } રજું. Adj. Dry, without moisture—ver-
dure. Comp. ૧-૭-૭ = Av. ૧-૭-૭ = Sans. વુષ્ક.
Per. خوشک

૧-૭-૭-૭ ખોજાં, khojâê. નાં નકશ, ચીતાર, ચીત્ર. Subs. A picture, drawing, plan.

૧-૭-૭-૭ અ-વદાઈ, અ-વેહી, a-vadâî, a-vêhî. નાં ભુંડાઈ, બીગાડો, અંતસ. Subs. Wickedness, corruption, disagreement, misunderstanding.

૧-૭-૭-૭ ખુજાઈ, khujâî. જુવો ૧-૭-૭ = ખોજાં, See ૧-૭-૭-૭ khôjâê.

૧-૭-૭-૭ ખુશી, khûshi. નાં મોજ, મજહા, ગમત, ખુશહાલી. Subs. Pleasure, mirth, merriment, amusement, happiness.

૧-૭-૭-૭ હોશી, hôshî. વિં મોતમંદ, નાશકારક, કના થનાઈ; નાં હુશ્યારી, અબર મેળવવી, અક્કલ, ખુદી. Adj. Mortal, destructive, ruinous. Subs. Activity, intelligence, inquisitiveness, sense, intellect.

૧-૭-૭-૭-૭ હુ-અક્ષશ, hu-bakhshashna. નાં સારી ભેટ, સોગાત, બક્ષેસ, ધર્મદાન. Subs. A good present, grant, gift, charity.

૧-૭-૭-૭-૭ હોશ-દાશ્તાર, hôsh-dâstâr. નાં એક પાહ-

હનું નામ છે ; અકલ—ચાલાકી—શક્તિ—હુશ્યારી—જુદી રાખનાર. વિ० મોહોતમંદ. Subs. Name of a mountain ; one who possesses sense—activity—power—cleverness—intellect. Adj. Mortal.

જોશ-દાશ્તાર-તર, hōsh-dâsh-târ-tar. વિ० ઘણાંજ ચાલાક—હુશ્યાર. Adj. Most active, intelligent.

અન્દીહેદ, andîhêd. ક્રિ० નાશ—નુકસાન—બગાડ—અરાબી કરેછે. V. Does destroy—spoil—damage—detriment.

અન્દીશીદન, andîshîdan. ક્રિ० ફીકર—ચીન્તા ધાસ્તી રાખવી ; વિચાર કરવો. V. To entertain fear—anxiety—dread—awe ; to think—consider.

અન-દેહશન, andêhashna. ના० નાજુદી, નેસ્તી ; જુરાથી સંભાલવું, લેઆનત ; ગીબત, નીન્દા, બદગોઈ, પીઠ પછવાડે જુડું બોલવું ; જોરથી પકડવું—લેવું. Subs. State of annihilation ; utter destruction ; to be careful or refrain from wicked ; imprecation ; disgrace ; evil-speaking ; backbiting ; detraction ; scandal ; to hold fast ; to take forcibly.

ખુશશન, khushashna. વિ० ડરામણું, કદ રૂપું, બચકાર, બીહાંમણું, ધાસ્તી ઉપજવનારું. ના० ધા, જખમ. Adj. Frightful, dreadful, fearful, terrible. Subs. A wound, cut.

ખોદાયાન, khôdâyân. ના० સરદારો, ધણીઓ, પાદશાહાઓ, રાજાઓ. Subs. Plur. Chiefs, masters, rulers, lords, kings.

હુ-દક્ષશે, hû-dakhshê. વિ० સારી ઉત્તમ નીશાણી-

વાહું; ટેવ—ગુણ—આદત વાહું. Adj. Possessing good nature—quality—habit.

૧૭-૭૩ હુ-દહીઆં, hû-dahîhân. નાં સ્વદેશીઓ. Subs. Plur. Natives; residents of their own country.

૧૭-૭૩ હુ-દેહશન, hu-dêhêshna. નાં નેક—સારી પેદાયશ, મીનોને લગતી પેદાયશ. Subs. Good—virtuous—creation.

અર્જિ૧૭-૭૩ હુ-જહશન-ઓમન્દ, hu-jahashna-omand. વિં સારી આદત—ટેવ—ગુણ—ખવાસ રાખનારં. Adj. Possessing good—virtuous habit—nature.

૪૭૭-૭૩ અન-દેહશની, an-dehashni. કિં નહીં આપવું. V. Not to give, to withhold.

૪૭૭-૭૩ } ખુશકાની, khushkânî. નાં દુકાલ, તરશ્યાપણું.
૪૭૭-૭૩ } Subs. Scarcity, famine.

૧૭-૭૩ હુ-જેહશન, hû-jehashna. નાં સારો ખવાસ; ગુણ; આદત; ટેવ; ખુશી. Subs. A good nature—habit—virtue.

૧૧૭૭ હોશબાન, hôshbân. નાં બામદાદ, પરોઢયું, પોહોર ફાટવાનો વખત. સહવારનાં ઝઝકલાંનો વખત. Subs. Dawn, day-break.

૧૭-૭૩ હોશશના, hoshashna. કિં જાણવું, સહમજવું, જ્ઞાન-મેળવવું. V. To know, understand, acquire knowledge.

૭-૭-૭૩ અન્દેશે, andêshê. નાં શક, વિચાર, અંદેશો. Subs. Doubt, thought, notion, apprehension.

૭-૭-૭૩ હુ-દક્ષશે, hu-dakhshê. નાં સારી નીશાની—ચીન્હ. Subs. A good sign—symptom.

૧૫૦-૫૫૦ હુ-દાક, hu-dâk. નાં જવામ; નેકી—ખુબી આપ-
નાર—કરનાર. Subs. *The Jivâm.* One who
does good—virtuous deeds.

૧૫૦-૫૫૦ હોશે-અવઝાર, hôshê-avzâr. નાં અકકલનું
હથ્યાર, એજ મતી હોશ—અકકલ. Subs. Intuition or
skilful means—expedient; powerful (virtuously)
intellect—sense.

૧૧૫૦-૫૫૦ અન્ગાશ્તન, angâshtan. કિં ચિતરવું; અણવું,
માણમ કરવું, જુજવું, શુમાર કરવો, ધારવું. V. To draw;
to know, understand, to declare, to feel, to
conjecture, think, presume.

૧૧૫૦-૫૫૦ અન્દાશ્તન, અન-દાશ્તન, andâshtan, an-dâshtan.
કિં ગણવું; નહીં રાખવું. V. To count, calculate;
not to keep, to exclude.

૧૧૫૦-૫૫૦ અમ્બાશ્તન, ambashtan. કિં ભરવું, પુરકરવું.
V. To fill, to render complete.

૧૫૦-૫૫૦ હોશ-આમ, hôsh-bâm. See ૧૫૦-૫૫૦ hôshbân.

૧૫૦-૫૫૦ હોશદાર, hôshdâr. વિં મોહોતમેદ; હોશ રાખનાર.
Adj. Mortal; sensible, intelligent.

૧૫૦-૫૫૦ હુશ્યાર, hushyâr. નાં ખોદાતાલાના નામોમાંનું એક
નામ; એક માનસનું નામ. વિં હુશ્યાર, ચાલાક, ચંચલ.
Subs. One of the names of God; the name of
a man. Adj. Clever, smart, active.

૫૫૦-૫૫૦ હોશ-દારીહા, હુશ્યારીહા, hôsh-dârihâ, hûshyâ-
rihâ. કિં અં ચંચલાઈ—હુશીઆરીથી—ચાલાકીથી.
Adv. Cleverly, sensibly, actively, intelligently.

૫૫૦-૫૫૦ ઓશસ, ôshas. નાં પૂર્વ—ઉગમન દીશા, સુરજ ઉગ-

- વાની જગા. Subs. The east, the region where the sun rises. Av. **જાન્યારી**
- જાન્યારી** હોશી, hoshî. વિ. મોહોત—નાશવાણું, ક્ષણભંગુર ; દોષજી. Adj. Fatal—destructive—infernal.
- જાન્યારી** અન્દાએશ, andâêsh. ના. છોએ, ચુનો. Subs. Lime, mortar.
- જાન્યારી** અન્દેહશને, andêhashnê. વિ. નહીં આપવું ; પેદા-યશ વિનાવું. Adj. Not yielding ; unproductive ; unfruitful.
- જાન્યારી** ખોશેશના, khosheshna. વિ. ડરામણું, ભયંકાર. અવસતાના **જાન્યારી** ને લગતો. Adj. Frightful, dreadful. = Av. **જાન્યારી**
- જાન્યારી** અન્બાસાન, અન્બાજશના, anbâsân, anbâjashna. ના. લડાઈ, ઝગ, યુદ્ધ, મારામારી. Subs. Battle, warfare, conflict, quarrel.
- જાન્યારી** અન્દેહીગાન, andehigân. ના. સંબંધ ધરાવનારા. Subs. Plr. (Persons) connected with—related to.
- જાન્યારી** ખાશશને, khashashne. ક્રિ. જાન્યારી કરવું, બિહવ-ડાવવું. V. To wound ; to frighten.
- જાન્યારી** અન્દાએશગર, andâeshgar. ના. કરીઓ, દેવાલ ધુંટનાર. Subs. A brick-layer.
- જાન્યારી** } અન્બાજેશના, anbâjêshna. ના. બાપ્પા—સાથી
જાન્યારી } પણું, શરકત ; ક્રિ. ભરવું. Subs. Partner-ship, companionship. V. To fill up.
- જાન્યારી** અન્બાસશના, anbâsashna. ના. અધીતપણું,

નાચારી. Subs. Unbecomingness ; indigence ; inexpediency.

અન્યાસીનદ, અન્યાસન્દ, anbâsînad, anbâsand. ક્રિ० પેહેરણ પેહેરે, પોશાક કરે, કપડું—વસ્ત્ર આંગપર મુકે—ઢાંકે. V. May put on shirt, may dress, may cover body with clothes.

અન્યાસીદે, anbâsîdê. અન્યાસીદનનો ભૂં કૃ०
નાં અનાજનો જથ્થો—ઢગલો. Past Part.
Of *anbâsîdan*. Subs. A heap or mass of corn.

હોશ-જસ્તે, hôsh-jastê. ભૂં કૃ० મોહોત પમિલું, ગુજરેલું, મરણ પમિલું. Past Part. Dead, departed (from this world), deceased.

અન્દાક્ષીદન, andakhshîdan. ક્રિ० હીમાયત—તરફેણ કરવી ; કોઈની તરફથી તકરાર કરવી ; પોસ્તી—પનાહ—મદદ કરવી, પક્ષ ખેંચવી. V. To advocate one's cause, to speak or argue on one's behalf ; to be on one's part, to help ; to take one's part.

અન્યાસીદન, anbâsîdan. ક્રિ० ભરવું, પાંખવું. V. To complete ; to obtain ; to acquire.

હુબાસીમ, hubâsîm. નાં દાંત. Subs. Teeth.

ખુશીનેદ, khushîned. ક્રિ० સુકકું થાય. V. May become dry—parched.

અન્દેશચ, andêshach. નાં શક, વિચાર, અંદેશો. Subs. Doubt, thought, apprehension.

અવ્યાસપ, avyâsp. વિ० ઘણું, બહુ, અતીશય, બીશયાર. Adj. Much, many, abundant, immense, enough.

ઝઝઝ ઓઝ-દેઝ, ôzh-dêzh. નાં ઓઝદેઝર નામના એક કીલ્લાનું નામ છે. Subs. Name of a fort called the *Ojdejár*.

ઝઝઝ ઓઝ-દેવ, ôzh-dêv. નાં પુતળું, સુરતી. Subs. Idol, image, statue.

ઝઝઝ ગોશસ્પ. gôshasp. નાં કુદનાર, છલંગ મારનાર. Subs. One who leaps—jumps.

ઝઝઝ અન્બાસ્ત, anbâst. નાં હથિયાર. ભૂં કું ધોએણું, સ્વચ્છ કીધેણું. Subs. A weapon; instrument. Past Part. Washed, cleaned.

ઝઝઝ } હોશસ્તરૂન, hôshastarun. Av. *hōshastar*; see
ઝઝઝ } *ôshas* = ઓશસ, ôshas.

ઝઝઝ આને-આઈન, ânê-âin. કિં અં એકવખતે, એકવાર, એક વખત ઉપર. Adv. Once, at one time, on one occasion.

ઝઝઝ } અન્દેશીનદ, andeshinad. કિં વિચાર—અંદેશો
ઝઝઝ } —કયાસ કરે; ધારણા—મતલબ રાખે. V. May think—apprehend; may intend—think of.

ઝઝઝ હોશીનદ, hôshinad. કિં સુકાય, કરમાય, સુકું થાય; અકકલમંદ—બુદ્ધિવાન થાય. V. May become dry; may become intelligent; sagacious.

ઝઝઝ હોશેન્ગ, હોશંગ, hosheng, hoshang. નાં હોશંગ પાદશાહનું નામ. Subs. The King *Hoshang*.

See ઝઝઝ }
ઝઝઝ } hôshang.
ઝઝઝ }

અવશીનશન, avshinashna. નાં ભાવં ઘટવું,
 ઓછું—કમી થવું; નાશ પામવું, ખરાબ થવું.
 Abst. Subs. To decrease; to be reduced; to
 be destroyed—ruined.

ખોશીનીદાર, khôshînîdâr. નાં સુકું કરનાર,
 સુકવનાર. Subs. One who dries.

હુશીનીદન, હુશીનીદન, hushînîdan; khushî-
 nîdan. કિં સુકું થવું, સુકાઈજવું, કરમાવું. V. To
 become dry—parched. Comp. Av. Rt. ્ =
 Sans. शुष् = Per. خشیدن

અન્દાઈનન્દ, અન્દાખ્તન, andâinand, andâkhtan.
 કિં નાખે, નાખવું. V. May throw, to
 throw.

હોએ-અંગોશત, hôê-angôsht. નાં ડાબી આંગળી.
 Subs. Left finger.

હુ-દેહી, hu-dêhî. કિં ભાવં માન—આપરૂ આપવી.
 V. To respect, to give honour.

અન્દાઈચે, અન્દરચે, andâichê, andarachê. નાં
 અંદેશો, ફીકર, ચીન્તા, ધાસ્તી, બીહીક. Subs.
 Anxiety, fear, fright.

હુશેદ, હોશેદ, hushêd, hôshed. નાં હુશ્યારી, ચા-
 લાકી, ચંચલાઈ, સાવધપણું. કિં હુશ્યારી—ચાલાકી રાખે,
 અકલમંદ થાય. Subs. Cleverness, intelligence,
 activity, advertence, consciousness. V. May
 be mindful—may keep sense—activity.

૧૧૯૭-૭૫૫ } અન્દેશીદન, andêshîdan. કિં ક્રીકર—ધાસ્તી—
૧૧૯૭-૭૫૫ } ચીંતા કરવી. V. To fear, to apprehend.

૧૧૯૭-૭૫૫ અંગાઈદન, angâidan. કિં યાદ રાખવું, મનમાં
ધરવું, સ્મરણ કરવું, સાંભરવું. V. To remember, to
keep in mind, to recall to memory.

૧૧૯૭-૭૫૫ ખુશીદન, khushîdan. કિં સુકવવું. V. To dry,
parch.

૧૧૯૭-૭૫૫ અન્ગાઈદે, angâidê. ૧૧૯૭ નો ભૂં કું Past
Part. of ૧૧૯૭

૧૧૯૭-૭૫૫ } અન-દેહીદે, an-dêhîdê. ભૂં કું નહીં આપેલું—
૧૧૯૭-૭૫૫ } બક્ષેશ કીધેલું—માફ કીધેલું. Past Part. Not
given—granted—pardoned.

૧૧૯૭-૭૫૫ } હુ-દાએતે, હુ-દેહીદે, hu-dâêtê, hu-dêhidê. ભૂં
૧૧૯૭-૭૫૫ } કું નેક—સાફ આપેલું, બક્ષેશ કીધેલું, માફ કીધેલું.
Past Part. Well given, granted, pardoned.

૧૧૯૭-૭૫૫ હુશેદર, hushêdar. નાં એક શખ્સનું નામ છે, કે જે
હવે પછી પેદા થનાર છે ; એ “હોશેદર-બામી” ને નામેબી
ઓલખાય છે. જેમ પેગમ્બર સાહેબ અશો જરથુસ્તે ખોદાતા-
લાની દરગાહથી દીન લાવી આ દુન્યામાં મોજેજ દેખાડીને અને
વીધ્વાનો સાથે તકરાર કરીને પોતાની દીન કબુલ કરાવી હતી,
તેજ મુઆફક એ પણ દીન લાવી શાહ વરખવંદનાં વખતમાં
મોજેજ દેખડાવીને લોકોને દીન કબુલ કરાવશે અને લોકોને
ખોદાઈ માર્ગ ઉપર બેગુમાન કરશે. જરથોસ્તીઓ એને
“હોશેદર જરથોસ્તાન” ને નામે ઓલખે છે, કારણ કે એનું
પેદાથવું જરથોસ્ત સાહેબનાં ખુનથી છે. જરથોસ્તી ધરમ
પુસ્તકોમાં લખે છે કે, એના બીજા બે ભાઈ હોશેદર-માહા અને
શોશીઓશ બી કેઆમતની વખતે પેદા થઈ પેગમ્બરી

કરશે. Subs. Name of a person, who, it is said, will be born hereafter; he is also known by the name of “*Hoshedar-Bâmi*.” It is said that in the reign of Shah Varjâvand he will by the exhibition of miracles make people believe in the good faith and make them undoubtful on the path of Heaven, as Zoraster did by miraculous proofs and discussions with philosophers of his times. Zorastrians know him by the name of *Hoshedar Zarthostân*, for his birth will be after Zoraster’s origin. It is mentioned in the books of the Zoroastrian Faith that he (*Hoshedar-Bâmi*) with his two brothers, *Hoshedar-Mâhâ* and *Soshios*, will be born in, the day of judgment, and become prophets.

જોશીદાર-અન, hôshêdarân. See જોશીદાર હુશેદર hushedar.

જોશીદાર-માહ, જોશીદાર-માહાન, hôshîdar-mâh,
જોશીદાર-માહાન, hôshîdar-mâhân. નાં બિચ્છામાં થનાર
એક પેગમ્બરનું નામ. See જોશીદાર hushêdar.

જોશી

જોશી } અન-દાન, an-dân. વિં અનધડ, બેસહમજ, બેવકુફ,
જોશી } નાદાન, કમ અકકલ, પશ્ચમ બુદ્ધીઓ, નાવાકેફ, ગમાર.
Adj. Ignorant, unintelligent, foolish, childish, idiotic, afterwise, insensate.

જોશી અન-બાન, an-bân. વિં નેગાહ—ધ્યાન નહીં રાખનાર;

સંભાલ—મહોદ્વેજત નહીં કરનારું. Adj. Inadvertent, careless, inattentive, unmindful.

૧૦૦૫ ઓશુન, oshun. સર્વં તેઓ. Pron. They. એ ૧૦૦૭ નો ટુંકો આકાર છે. This is contracted form of ૧૦૦૭

૧૦૦૫ હુ-દાન, hu-dân. વિં સાઈં અણનારા, દહાપણવાલા, રાની, ખબરદાર, ચાલાક, હુશ્યાર, ચંચલ. Adj. Wise, intelligent, mindful, active, clever, sharp.

૧૦૦૫ હુ-બાન, hû-bân. નાં નેક—બલો—સારો ધણી—સાહેબ—સેઠ. Subs. A virtuous—good master—lord. ૧૦૦૫ હોશને hoshnê. નાં અકકલ, યુદ્ધી. Subs. Sense, wisdom.

૧૦૦૫ અન-શનાસ, an-shanâs. વિં અજણ્યું, નાવાકેક, બેખબર. Adj. Unfamiliar with, unacquainted, inexperienced, unlearned.

૧૦૦૫ હુ-શનાએશન, hu-shanâêshna. નાં બાવં નેક—સારી વખાણ—તારીફ—સ્તુતી. Abst. Subs. Good praise—commendation.

૧૦૦૫ } અન-શનાએશનગી, અન-શનાશી. an-shanâ-
૧૦૦૫ } êshnagî, an-shanâshi. જુઓ ૧૦૦૫ = અન-શનાસ. See ૧૦૦૫ = an-shanâs.

૧૦૦૫ હુ-શનાસગીહા, hu-shanâsgîhâ. કિં અં સારી રીતે અણવાએ—ખીછાણવાએ; દહાપણ બરેલી રીતે; રાનપણાથી. Adv. By good acquaintance, familiarity; in a wise manner; intelligently.

૧૦૦૫ અન-શનાસકતુમ, an-shanâshaktum. વિં

તદન પીછાણ—ઓલખ વગરનું, અતીશય નાવાકેક—મૂઠ
—મૂર્ખ—નાદાન—અપઠ. Adj. Most unfamiliar—
utterly ignorant—foolish—dull.

ગામી અન-દાનાક, an-dânâk. જુઓ ગામી = અન-દાન. See
ગામી = an-dan.

ગામી હુ-દાનાક, hu-dânâk. જુઓ—ગામી = હુ-દાન. See
ગામી = hu-dân.

ગામી હોશ્વારદન, hôshvârdan. ક્રિં બોલવું, કેહવું. V.
To speak—say.

ગામી હુ-બંદ, hu-band. વિં સારા દેખાવનું, ખુબસુરત,
શોહાંમનું, નેક નમુનાદાર. Adj. Sightly, beautiful,
handsome, graceful.

ગામી અંબાની, anbânî. ક્રિં શકવું, શકત. V. To be
able.

ગામી અન-બીન, an-bîn. વિં આંધળું, અંજણું, અંદીઠ.
Adj. Blind, unaware, invisible.

ગામી હુ-બાન, hu-bân. નાં સારાં માણસો. Subs. Good
men.

ગામી હુબાને-હુબાન, hubâne-hubân. નાં લોકો.
Subs. People—individuals.

ગામી હોશનુવાર, hôshnuvâr. વિં ખુશનુમા ચેહેરો રાખ-
નાર, ખુબ સુરતીના ચેહેરાવાલો, રાજ રેહનાર, ખુશહાલીવાલો.
Adj. Of beautiful—pleasant face or appear-
ance; cheerful, rejoicing.

ગામી ખુશનુદ, khushnud. નાં સંતોશ, રાજ, ખુશી, મરજ,
ગામી ઈચ્છા, ખાહેશ. જું કું ખુશી—ખુશહાલ થયું.

Subs. Content, pleasure, desire, inclination.

Past Part. Pleased—satisfied. Av. خوشنود—

Per. خوشنود

૧૧૭૯૫૭ હુશનુક, હોશનુક, hushnuk, hoshnuk. નાં ગુંઠણ.

Subs. The knee.

૧૧૭૯૫૭ ખુશનુદી, khushnûdî. જુવો ૧૧૭૯૫૭ = ખુશનુદ; See

૧૧૭૯૫૭ = khushnûd.

૧૧૭૯૫૭ હોશોમંદ, hôshômand. વિં મોતમંદ, મરણને થોમ્ય.

Adj. Mortal.

૧૧૭૯૫૭ } ઓશ-નર, હોશનવર, ôsh-nar, hôshnavar. નાં

૧૧૭૯૫૭ } એક માણસનું નામ છે કે જે ઘણો જ્ઞાની, દાનાવ, અને અકકલમંદ હતો, એને “હોશવર” કરી કહે છે. Comp. Subs.

Name of a man who was remarkable for his high intellect and wisdom. He was also known by the name of “Hoshvar.” Av. هوشوار

૧૧૭૯૫૭ ખુશનવર, khushnavar. વિં ખુશહાલ, રાજ, સંતોશ.

Adj. Merry, happy, content.

૧૧૭૯૫૭ અવે-હંગી, avê-hangî. વિં સરઆઈથી વેગલું, અ-

સત્ય, જુઠું. Adj. Far from being true, uncourtly, false.

૧૧૭૯૫૭ } અનશોતા, anshôtâ. નાં આદમી, પુરુષ, મરદ, નર,

૧૧૭૯૫૭ } માનવી. વિં દુઅદાયક, બચંકાર. Subs. Man, male, human being. Adj. Harmful, frightful, fearful.

૧૧૭૯૫૭ અ-શોતાઆંન, anshôtâân. જુવો. ૧૧૭૯૫૭ = અન-

શોતા See ૧૧૭૯૫૭ = anshôtâ. (Plural).

અનશોતાઆની, અનસુતાચ, anshôtâânî, an-
shutâcha. વિં માણસોને લગતું Adj.
Pertaining to man ; human.

અનશોતાગીહા, anshôtâgîhâ. નાં એક ઘાંસનું
નામ છે કે જે આદમીના રૂપ—શીકલ—શખીનાં જેવું થાયછે,
અને તે ચીન દેશમાં ઉગેછે. Subs. A kind of grass
having the form of a human being, and which
grows in China.

અનશોતાક, anshôtâk. નાં આંખની કીકી—પુતલી
Subs. The pupil of the eye.

અનશોતાક-અયુમન, anshôtâk-ayuman. જીવો
અનશોતાક. See અનશોતાક. = anshôtâk.

અનબેબુદી, an-bêbûdi. નાં એક બુરી આદત—
ટેવ. Subs. A bad habit.

અવશોવશની, a-vashôvashnî. નાં ભાવં ખ-
રાબ નહીં કરવું, હાંની—નુકસાન—ઈઅ નહીં પોહોચાડવી.
Abst. Subs. Not to spoil or do harm—injury.

હોશોમન્દ, hôshômand. જીવો હોશોમન્દ.
See હોશોમન્દ = hôshômand

હુ-શોમરશન, hu-shômarashna. નાં ભાવં
સારી રીતે ગણતરી—સુમાર—હીસાબ કરવો તે.
Abst. Subs. To calculate well ; to estimate pro-
perly.

અન્દાક, andâk. નાં સેવટ, છેડો, પરીણામ. કિં અં
ન્યાંસુધી. Subs. End, result. Adv. Until, un-
less.

૧-૭૫ અનીઆક, anîâk. કિં અં બીજું કાંઈ, સીવાય, બીજું.

Adv. Second, next, besides. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Paz.

𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. अन्य.

૧-૭૫ અનોશે, anoshê. વિં અમર્ગ, અમર્ત્ય, નહીં નાશ પામનારૂં, વગર મોહોત—દુઃખવાલું, બેહુશતી. Adj. Immortal, deathless, heavenly.

૧-૭૫ અવબાક, avbâk. નાં સીકારસ, બલામન, કોઈને વાસ્તે સારી આતરદારી આપવી. Subs. Commendation, praise, recominendation; to certify in one's behalf.

૧-૭૫ ઓશે, oshê. નાં મોત, દુઃખ, ઈજા, પીડા. Subs. Death, harm, injury.

૧-૭૫ ખુશક, હુશક, khushk, hushk. વિં સુકકું, હલકું, કંગાલ, કોરડું, બીનાશ—તરો તાજગી વગરનું. નાં શુકાશ, દુકાલ. Adj. Dry, light, mean, parched, free from moisture—verdure. Subs. Dryness, scarcity. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. = शुष्क. Per. خشک

૧-૭૫ ખુશે, ખુશેહ, khushê, khushêh. નાં કન્યા રાસી. Subs. The sign *Virgo*.

૧-૭૫ હુ-દાક, hu-dâk. નાં પેદાયશ; નેકી—ખુબી—બલાઈ આપનાર, સુખ આપનારૂં. Subs. Creation; one who bestows virtue, goodness, kindness, happiness. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀

૧-૭૫ હુ-બાક, hu-bâk. નાં નેક રેવાજ આપનાર—કરનાર—બોલનાર—ચલાવનાર. One who establishes—observes or gives (makes current) a good usage or a virtuous practice.

૭૭-૭૫ ખુશકાવ, khushkâv. વિં તુંડ, મગરૂર. Adj. Proud ; arrogant.

૧૫૭૭-૭૫ ખુશકાવશન, હોશકાવશન, khushkâvashna, hoshkâvashna. નાં ભાવં યુક્તશ, દુકાલ. Subs. Dryness, scarcity, famine.

૧૧૭૭-૭૫ ખુશકાવીદન, khushkâvîdan. કિં તાબડા કોડવા, ચીડવું. V. To clap the hands ; to tease, annoy.

૧૧૭૭-૭૫ અન-શકાફતન, an-shakâftan. કિં નહીં વજડવું, જનો આવાજ કાઢવો. V. Not to ring—beat—sound ; to give out a sharp, shrill voice.

૧૧૭૭-૭૫ ખુશકાવતન, khushkâvtan. કિં તુંડીકરવી, મગરૂરી, હેકાર કરવો. V. To be proud—arrogant.

૧૫૭૭-૭૫ હોશકાર, hōshkâr. નાં કોશેશ કરનાર ; તકરાર. Subs. An endeavourer ; a discussion.

૧૫૭૭-૭૫ } હોશકારશન, hōshkârashna. કિં અબર આ-
 ૧૫૭૭-૭૫ } પવી ; જોવું. V. To give information ;
 ૧૫૭૭-૭૫ } to observe, to see.

૧૫૭૭-૭૫ ખુશકારશન, khushkârashna. કિં પોકારવું, શોરકરવો ; રીમેન નહીં નાહવું. V. To bawl out, to make noise ; not to take—omit the *Riman* bath.

૧૫૭૭-૭૫ ખુશકાર્દ, khushkârd. વિં અબરદાર, વાકેફગાર, જાણીવું. Adj. Conscious, mindful, aware.

૧૫૭૭-૭૫ હુશકાર્દ, hushkârd. નાં ધીક્કાર ; પોકાર, શોર. Subs. Hate, despise ; noise, uproar, a loud cry.

૫૭-૭૫ અનોશકી, anōshkî. વિં ઈજ—મોત—દુઃખ વગરવું.

Adj. Uninjurious, harmless ; immortal ; without pain.

૫૭-૫૭ } ખુશકી, હુશકી, khushkî, hushkî. See ૧૭ =
૫૭-૫૭ } હુશક, hushk.

૫૭-૫૭ } હુ-દાકી, hu-dâkî. વિ० નેક પેદાયશને લગતું ; નેક
૫૭-૫૭ } પેદા કીધેલું. Adj. Pertaining to good creation ; good-created.

૫૭-૫૭ હોશગી, hôshgî. ના० ખુબી ; દોસ્તી ; બહાઈ, મિત્રાઈ.
Subs. Virtue ; friendship ; goodness.

૫૭૫૭-૫૭ ખુશકશાની, khushkashânî. ના० મગરૂરી,
અહંકાર. Subs. Pride, haughtiness, arrogance.

૫૭૫૭-૫૭ હુ-દાક-સજી, hu-dâk-sajî. વિ० નેક પેદાયશને
લાયકતું, સારી બનાવટને યોગ્ય. Adj. Fit or appropriate for the good creation.

૫૫૭-૫૭ ખુશકીનેમ, હુશકીનેમ, khushkînem, hushkînem.
કિં० ગર્ભવંતી—હમેલદાર—બચાંવાલી થાઉં. V. I become pregnant—conceived—gravid.

૫૫૭-૫૭ હોશગીન, hôshgîn. વિ० મોતમેદ, મરવા યોગ્ય. Adj.
Mortal.

૫૬૭-૫૭ ખુશક-જમી, khushk-jamî. ના० કાંકડા, સુકકી
માતીની ચકકી—ધંડી. Subs. Pebbles ; a mill of dry clay.

૬૧૭૫૭-૫૭ ખુશક-જમીક-તુમ, khushk-jamîk-tûm. વિ०
અતીશય સુકકી જમીનવાળું ; ઘણાજ સુકકા કાંકરા. Adj.
Superl. Belonging to an exceedingly dry place
—land ; very dry pebbles.

૫૭૫૭-૫૭ ખુશક-ગલુગીહા, khushka-galugîhâ. કિં० અ०

ગણું સુકાવાએ, તરસીઉ—ધ્યાસું થવાએ. Adv. From thirst—draught.

૧૭-૭૫ અન-શક, an-shak. વિ० જાંતી—શક—સુબેહ વગર. Adj. Without any doubt, suspicion.

૧૭-૭૫ અંદેશે, andêshê. નાં વિચાર, સોચના, ખ્યાલ. Subs. Thought, idea, consideration.

૧૭-૭૫ હુ-દેહ, hu-dêh. વિ० પુખ્તિવંતું, બલાર્થ બર્ચું. Adj. Good, virtuous.

૧૭-૭૫ અન-શકનાઈ, an-shaknâi. વિ० કમકૌવત, નબળું, દુર્બલ, નાચાર ; અધીરું, સંતોષી નહીં તે. Adj. Weak, feeble, helpless ; impatient, insatiate.

૧૭-૭૫ હુ-શકનાઈ, hu-shaknâi. નાં સારી શક્તી—ટકાઉપણ—મજબુતી ; સારી તકરાર ; સારી સમજૂતી. Subs. Good strength, durability, firmness ; a good discussion—understanding.

૧૭-૭૫ ખુશક-વા-તર, khushk-vâ-tar. જુવો. ૧૭-૭૫ = ખુશકવાએ ; see ૧૭-૭૫ = khushk-vâe.

૧૭-૭૫ ખુશકીએ-તર, khushkîê-tar. વિ० ઘણું સુકું—હલકું. Adj. Very dry—light.

૧૭-૭૫ હુ-શકનાતર, hû-shaknâtar. વિ० વધારે પુષ્ટ, કૌવતમંદ. Adj. Stronger, more powerful, sound.

૧૭-૭૫ ખુશકવાર, khushkavâr. નાં સુકું—ઉઝડ—હલકું કરનાર. Subs. One who dries—makes barren—light.

૧૭-૭૫ હુશેવાર, hushevâr. નાં અકલ—પુદ્ગિન મદદ કરનાર. વિ० સાવધ, ચંચલ, ચાલાક. Subs. One who helps wisdom. Adj. Sensible, conscious, intelligent, active.

૩૩૭૧૧૭૩ ખુશ્ક-વેશ, khushk-vesh. નાં મોટો—ભયંકાર
દુકાલ. Subs. A great dreadful famine—scarcity.

૩૩૭૧૧૭૩ હુ-દાક-વસ્તા, hu-dāk-vastā. નાં પવીત્ર અ-
વસ્તા. Subs. The Holy—sacred Avesta.

૩૩૭૧૧૭૩ } ખુશ્કે-ગેતી, khushkê-gêti. નાં આગે દુ-આને.
૩૩૭૧૧૭૩ } લગતી જમીન. Subs. The earth.

૧૧૭-૭૩ અન-શેકન, an-shêkan. નાં નહીં ભાંજનાર—તોડ-
નાર. Sub. One who does not break—rend—
dissever.

૧૧૭-૭૩ અનોશ-ગુન, anôsh-grûn. વિં અમરગીનાં રંગવાણું ;
સુરખરૂહી રેહનાઈ. Adj. Of everlasting or immor-
tal bloom, of blooming complexion.

૧૧૭-૭૩ અનોશેહ, anoshêh. વિં ખુશ, ખુશહાલ. નાં દરા-
ખનો દાર, પાદશાહ શાહપુરનો કાકાનું નામ, નોજવાન પાદશાહ ;
દોઆ. Adj. Pleasant, cheerful. Subs. Wine ;
name of the uncle of King *Shahpur* ; a young
king—emperor ; a blessing.

૧૧૭-૭૩ ખુશ્ક-વન, khushk-van. નાં દુકાલને ટાલનાર, સુકાળ
કરનાર. Subs. One who averts famine—scar-
city ; one who makes plenty and cheapness.

૪૩૭૧૧૭૩ હોશકુનીહા, hôsh-kunîhâ. ક્કિં અં સહમજ
—વકુક—મેલવવાની રીતે. Adv. By way of acquir-
ing knowledge—understanding.

૪૩૭૧૧૭૩ ખુશ-કુનશની, khûsh-kunashnî. વિં ખુશી—
ખુશહાલી કરનાર ; રાજી રાખનાઈ. Adj. One who
makes cheerful—pleasant ; one who keeps
others willing and satisfied.

હુશકુનશની, hushkunashnī. ક્રિ० સુકાવતું. V.
To dry, to parch.

હુશકુફ, હુશકુફ, hushkufach, hushkuf. ના०
અગાશી, માર, છત્રહ. Subs. Terrace,
balcony; storey, the cave.

ખોશકોર, khôshkôr. ના० ક્યારો. Subs. A bed
of garden planted with flowers; a rice field
surrounded by ridges.

હોશકોર, hoshkôr. ના० જંગલ, મેદાન, ખીઆખાન,
વેરાન જગા. Subs. A forest or wood; a plain
meadow; a wild or desolate land.

ખુશકર, khushkar. વિ० લાચાર, ગરીબ, ઈલાજ—
ઉપાય—ચુકતી વગરનું. Adj. Helpless, poor, hav-
ing no means—remedy.

હોશકર, hôshkar. જુવો હોશકોર = હોશકોર. See
hoshkôr.

અન્બાઘ, anbâgh. ના० સોખ, કોઈની બાયડી ઉપર
બીજી બાયડી આવે તે. Subs. A second wife; this
term is sometimes applied to a woman unlaw-
fully kept during the life-time of one's married
or legitimate wife.

અન્દાજ, andaj. ના० ઈરાદો, ધારણા, ક્યાસ, વિચાર,
અંદેશો; ટોલ, પરમાણ, અંદાજે; આહુશ, મરજ, ઈચ્છા; હુ-
મલો—ગલબો કરનાર. Subs. Intention, object, in-
tent, thought, apprehension; weight, estimate;
desire, wish; one who attacks, an aggressor.

છાજ અન્યાજ, anyâz. વિં હાજત વગરનો, મોહતાજ વગરનો, કાંઈબી ચીજની અવશ્યતાવાલો નહીં. Adj. Needless, not in want of anything.

જાજ અંદાચ, andâch. નાં ક્રીકર, અંદેશો, ધાસ્તી, દેહસત, બચ. Subs. Fear, apprehension, fright.

છાજ અન્બાજ, anbâz. નાં શરીક, બાચ્ચો ; સાચી ; રોશન કરનાર, સલગાવનાર. Subs. Companion, partner ; one who lights, kindles.

છાજ હુચાવ, hu-yâv. નાં સાફ પામનાર—મેલવનાર—હાંસલ કરનાર ; નફો કરનાર. Subs. One who benefits ; one who acquires good.

જાજ અંદાઝન, andâzân. કિં આજ્ઞાં દાખેલ કરજે, નામજે ; નાં સેતારાઓ, ગ્રહો. V. Imper. Admit, throw. Subs. The stars, planets.

જાજ હોશતાવ, hōsh-tâv. કિં અં જલદી, તુરત, અબઘડી, સેતાબ. Adv. Quickly, at once.

જાજ અંગાચીહ, angâchîh. કિં અં જ્યાં જ્યાં, કે-ઠેબી ; હરેક ઠેકાણે. Adv. Wherever, in whatever place ; in every place.

જાજ અંદાચેહ, અંદાજેહ, andâchêh, andâjeh. જુઓ જાજ = અંદાચ. Sec જાજ = andâch.

જાજ હોશચશ, હોશ-ચ-શ, hōshchash, hōsh-cha-sh. નાં અકકલ. Subs. Sense.

જાજ અંદાજીહેદ, andâjihed. કિં ગણેજે, યુમાર—હીસાબ—ગણતરી કરેજે. V. He counts, estimates, calculates.

-ઁઁઁઁ } અંદાઁઁઁની, andâzashnî. નાં વિચાર. કિં
 ઁઁઁઁ } સુકવું, રાખવું. વિં નચુનેદાર, મીસાલ, ઉપમા.
 ઁઁઁઁ } Subs. Thought. V. To put—place
 —keep. Adj. Most handsome; worthy of
 imitation, exemplary.

ઁઁઁઁ ઁઁઁઁઁ, hu-yâvashnî. કિં કીમત મેલવવી—
 પામવી. V. To obtain or acquire value.

૧ઁઁઁઁ અન્દાઁઁઁઁ, andâzashnê. નાં વિચાર, ધારણા,
 મરતબો. કિં સરખાવવું, ધારણા પોંહ્યાડવી, પ્રમાણ કરવું;
 ફેંકવું. Subs. A conjecture, an estimate, an opi-
 nion; dignity. V. To compare; to con-
 jecture; to measure, estimate; to throw.

૧ઁઁઁઁ ઁઁઁઁઁ, hû-yâvashnê. નાં સાંધે ધ્યાન આપ-
 નાર. Subs. One who gives good attention.

ઁઁઁઁ અન્દાઁઁઁઁ, andâzinad. કિં તે નાખે. V. He
 may throw—pelt.

૧ઁઁઁઁ અંદાઁઁઁ, andâzêd. ઁઁઁ ૧ઁઁઁઁ = અંદાઁઁઁઁ.
 See ૧ઁઁઁઁ andâjihed.

૧ઁઁઁઁ અન-યાવેઁ, an-yâvêd. કિં નહીં પામે—મેલવે. V.
 May not acquire—obtain.

૧ઁઁઁઁ અંદાઁઁઁ, andâzîdê. ભૂં કું સંબંધ રાખેલું—રાખ-
 નાં. Past. Part. Connected—related to; one
 who keeps connection with.

૧૧ઁઁઁઁ અંદાઁઁઁઁ, andâzîdan. ઁઁઁ ૧ઁઁઁઁ = અંદાઁઁ-
 ઁઁઁ. See ૧ઁઁઁઁ = andâjihed.

ઁઁઁઁ અંદાઁઁઁ, andâzand. ઁઁઁ ૧ઁઁઁઁ = અનદાઁઁઁઁ.
 See ૧ઁઁઁઁ = andâzinad.

ક્રીડાવંદ, khôdâvand. નાં સાહેબ, ધણી, ખોદા-
ક્રીડાવંદ } તાલાનાં નામોમાંનું એક નામ. Subs. Lord,
master ; one of the names of god.

અંદાઝ, andâz. જુવો ૧૭૪૪ = અંદાઝદન. See
૧૭૪૪ } ૧૭૪૪ = andâzidan.
૧૭૪૪ }
૧૭૪૪ }

હુ-યાવગી, hu-yâvagi. નાં સારી આએપત—
ખાલો—આવક—પેદાએસ—નફો. Subs. A
good income, reward, return, produce, profit.

અન્દાઝગીહા, andâzagîhâ. કિં અં અંદાઝ
—મરતબા—દરજા પરમાંણે. નાં બાબતો, બાબો, વિષયો,
Adv. According to dignity—position. Subs.
Plur. Subjects, matter, objects.

અન્દાખ્ત, andakht. કિં બૂં નાંખ્યું, ફેક્યું. V.
Past. Threw.

અન-દાદ, an-dâd. વિં કાયદા—પ્રમાણ—હદ—અંદાઝ
વગર ; બેદાદ, તરીકા—કાયદાથી ઉલટું ; અનિતીવાળું. Adj.
Without any regulation—system, unlimited ;
careless ; contrary to rule ; immoral. Comp.
Av. ૧૭ + ૧૭ = Per. ૧૭

આવીખ્ત, âvikht. કિં બૂં લટક્યું, ટાંગ્યું. V. Past.
Hung, suspended.

ઓશ્ત, osht. નાં દીલની ગરમી ; તંદરોસ્તી, સુખા-
કારી ; જન, આત્મા, પ્રાણ, જીવ, ચઢતીકલા, આબાદી.
Subs. The heat of the body, health, happiness ;
life, soul ; high intellect ; prosperity.

અંબાદ, anbâd. વિં પુર, બરેલું, પુખ્ત, સંપૂર્ણ. Adj.
Full, complete.

ખુન્દાદ, khundâd. નાં અમશાસ્પંદોમાંના પુરદાદ
અમશાસ્પંદનું નામ, જે પાણી ઉપર મવકકલ છે, જે દુન્યાની
આબાદી અને સુખ આપનાર છે. Subs. Name of one
of the Ameshâspenta (Arch-angels), the
Khordad. He is appointed to reign over water,
and to spread prosperity and happiness in this
corporeal world. Another form of ૧૦૪ = Khun-
dad. Av. 𐬨𐬀𐬯𐬭𐬀𐬢𐬀 = Sans. सर्वतापि. Per. خرداد

હુન્દાદ, hu-dâd. નાં નેકી—બલાઈ—સુખી આપનાર;
નેક પેદાયશ—મૃષ્ટી; શ્રેષ્ઠ—સ્વચ્છ ધર્મ—કાયદો. Subs.
One who does good ; good creation ; the good
religion—law.

હુન્બખ્ત, hu-bakht. વિં દૈવયોગી, બાગ્યશાલી, નમ્ની-
બવંત, બાગ્યવંત, બખ્તાવર, સારા સેતારા—દીવસનો; મ-
હાબાગ્ય. Adj. Fortunate, lucky, prosperous,
well-to-do.

હોશત, hosht. નાં એક પુરુષનું નામ છે. Subs.
The name of a man.

અન્બાત, anbâtâ. નાં જથ્થો, સંગ્રહ, સમુદાય, પૂ-
ર્ણતા, પુષ્કળતા. Subs. Abst. Heap, collection,
completeness, immensity.

અન્બાત, anbâtâ. નાં પથ્થરનું વાસણ. Subs.
An utensil made of stone.

ઓશ્તાન, oshtan. ભૂં કું ઉઠાવેલું, ઉભું કીધેલું.
Past Part. Raised.

જાણીતા, oshtāv. ક્રિ० અ० ગુરત, જલદી, ઝડ-
પથી, સહય પ્રવૃત્ત, સજ્જ, સહસા, એકદમ. Adv.

Immediately, quickly, at once.

જાણીતા હુ-દાદ-આન, hu dād-ân. નાં કિર્તીવાન, નીતીવાન,
દયાનતદારો, પ્રતીષ્ઠા મેળવેલા પુરૂષો, માન—આબરૂવાલા, વિ-
વેકી મનુષ્યો, સજ્જનો, સદગ્રહસ્થો, સુઝ પુરૂષો. Subs.
Renowned—famous—moral—faithful—trust-
worthy—respectable persons.

જાણીતા } હુશ્તાન, હુશ્તાની, hushtân, hushtâni. નાં
જાણીતા } ઉલત, ઉજમ, આગુરતા, આદેશ. Subs.
જાણીતા } Eagerness, ecstasy, anxiety, desire.

જાણીતા અન-શતાની, an-shatâni. વિ० હાથમાં પકડી—
રાખી નહીં શકાય એવું. Adj. That cannot be held
or kept in hand—unretainable.

જાણીતા ઓશ્તાની, oshtâni. નાં ઉઠાવનારે, માથેલેનારે,
અંગીકાર, પોતાના જોખમે લેનારે. Subs. One who
undertakes on his own responsibility.

જાણીતા અન-દાદાનીનીદે, an-dâdânînidê. વિ० અનીતી
વાળું, અમર્યાદ. Adj. Immoral, pert, violating due
deference.

જાણીતા અન-શતાનીનીદે, an-shatânnînidê. ક્રિ० વિ०
નહીં પકડાયલું—છીનવી લેવાયલું. Part. Adj. Unde-
tected, unsnatched.

જાણીતા હુ-દાદ-અન-દવીદે, hu-dâd-an-davidê. ક્રિ०
વિ० સારી નીતી ફેલાયા—પ્રસરયા વગરનું. Part. Adj.
Not diffused with morality.

હોસ્તાવીનીદે, hoshtâvînidê. ક્રિ० વિ० ઉલ્લસ-
મંદ, આદેશમંદ, આતુર, અંતી, જ્ઞાસાવાળું. Part. Adj.
Eager, anxious, desirous.

હુદાદ-ઓમન્દ, hu-dâd-ômand. વિ० સારી
નીતી—તરીકા—રીતભાવવાળું ; સારા—વાજબી ઈનસાફ
—ન્યાય—ચુકાદાવાળું, સારા ધર્મ—મજબૂત—કાયદાવાળું.
Adj. Of good ethics—rules—manners ; with
fair justice—judgment ; of good faith.

હુશતાન-મંદ, hushtân-mand. જુવો હોસ્તાવીનીદે. See હોસ્તાવીનીદે.
હોશતાવીનીદે. See હોસ્તાવીનીદે.

અવશ્તાવ, avashtâv. વિ० ફીકરમંદ, ધાસ્તી—
ચીન્તાવાળું, બેકસાર, બેખર, અનીશચીન્ત, ધીરજ વિનાનું ;
નાં અવસ્તા—જંદ ભાષા. Adj. Anxious, solicit-
ous, oppressed with fear or care ; impatient.
Subs. The Avesta—Zend language.

ઓશ્તાવ, ôshtâv. નાં બદી-ખુરાઈનો બદલો ; સજા ;
ક્રિ० અં સેતાવ, જલદી, તુરત, ઉતાવળે ; અણીબેઈને.
Subs. A return or requital for wickedness—
evil ; punishment. Adv. Quickly, immediate-
ly ; intentionally.

ઓશ્તાવ, ઓશ્તવે, ôshtâv, ôshtavé. નાં કક-
ડતી ભૂક, કુધા ; કેદખાનું, તુરંગ. Subs. Keen
appetite ; jail, prison, place of incarceration.

હોશ્તાવ, hōshtâv. નાં સજા, શાસન, સ્ત્રીક્ષા, દંડ ;
હુમ, દરદ, ઈજા, અજબ, પીડા, રંજ, કષ્ટ, સંકટ, વેદના.
Subs. Punishment, fine ; harm, oppression,
danger, difficulty, injury.

જોશીયુષ્ } હોસ્તાવ, hóshtâv. નાં શોખ, ખાહેશ, ઉલત, આવુ-
જોશીયુષ્ } રતા, ઉન્નમ, ઉશ્કેરણી, સાવધપણુ, સાહુચેતી,
આલાકી, ચતુરાઈ, ચંચલાઈ, હુશ્યારી. Subs. Desire,
eagerness, enthusiasm, ecstasy ; incitement, en-
couragement ; wakefulness, sharpness, activity.

જોશીયુષ્ ઓશતાવાક, ôshtâvâk. નાં વલાણ આપનાર,
રસ્તે પાડનાર, રીત દેખાડનાર. Subs. A guide.

જોશીયુષ્ હુશતાવાક, hushtâvâk. વિં ઉશ્કેરણી કરનારે,
બેશ આપનારે, શોખ—ભાવ ઉત્પન્ન કરનારે ; આલાક, ચંચલ,
સાવધ, હુશ્યાર. Adj. Instigator, encourager ;
active, sharp, awake, clever, intelligent.

જોશીયુષ્ ઓશતાવશન, ôshtâvashna. જુવો જોશીયુષ્ = હો-
સ્તાવ, see જોશીયુષ્ = hóshtâv.

જોશીયુષ્ હુશતાવીનાક, hushtâvínâk. જુવો જોશીયુષ્ હુ-
શતાવાક ; see જોશીયુષ્ = hushtâvâk.

જોશીયુષ્ અ-વશતાવેદ, a-vashtâvêd. કિં નહીં બોલે, ના-
કેહે, નાપાડે. V. May not speak, may refuse—
decline.

જોશીયુષ્ ઓશતાવેદ, ôshtâvêd. કિં કહેછે, કહેવામાં
આવેછે ; ઉતાવલ—જલદી—ચેતાબી કરેછે ; ઈશ્—કષ્ટ—
હુશ—પીડા—વેદના ભોગવેછે. V. (They) say, it is
said ; makes haste ; suffers injury—hardship
—harm.

જોશીયુષ્ ઓશતાવીદન, ôshtâvîdan. જુવો જોશીયુષ્ =
ઓશતાવેદ ; see જોશીયુષ્ = ôshtâvêd.

જોશીયુષ્ ઓશતાવ-ગર, ôshtâv-gar. વિં આસ્તે—ધીમે

ચાલતું—જતું, ધીમી ચાલતું, થંડું, સુસ્ત. Adj. Moving slowly ; sluggard, lazy, indolent, dull.

૧૭૭૭૭ હોશતાવગર, hōshtāv-gar. નાં ઘણો મોટો ઉંડો ખાડો—ખોહ—ગાર. Subs. A very deep hole.

૧૭૭૭૭ ઓશતાફે, ōshtâfê. કિં અં સેતાબ, ગુરત, જલદી, એકદમ. Adv. At once, immediately.

૧૭૭૭૭ ઓશતાવગર, ōshtâvgar. વિં દુઃખ દેનારું, નુકસાન કરનારું, ઈજા દેનારું. Adj. Injurious, painful ; that does harm.

૧૭૭૭૭ } હોશતાફત, હોશતાફતે, hōshtâft, hōshtâftê. કિં
૧૭૭૭૭ } વિં ધ્યાન પોહચાડેલું, આગમ જુદી વાપરનારું,
દુરંદેશો કરનારું, આગમચેતીવાલું, અગૃત, હુશ્યાર, ચોકેલું.
Part. Adj. Premeditated, forewarned, precau-
tious.

૧૧૭૭૭ અન-શેતાફતન, an-shetâftan. કિં નહીં ચીરવું—ફાડવું. V. Not to split.

૧૧૭૭૭ હોશતાફતન, hōshtâftan. કિં ધ્યાન પુગાડવું, વિચારવું, અકકલ—જુદી ખીલવવી, હુશ્યાર—અગૃત રેહેવું, સાવધ રેહેવું. V. To consider, think, apprehend ; to be watchful, awake.

૧૧૭૭૭ ઓશતાવતે, ōshtâvtê. See ૧૭૭૭૭ ōshtâfê.

૧૭૭૭૭ હેશતાદ, hēshtâd. કિં ઉઠયો, ઉભો થયો. V. Stood. Av. ૭૭૭૭ = Sans. तिष्ठत्.

૭૭૭૭૭ હેશતશની, hēshtashnî. નાં ભાવં ઉસ્તવારી, પાએદારી. Subs. Abst. Stability.

૭૭૭૭૭ હોશતીઆની, hoshtiānî. વિં હયાતી—જિંદગી—આત્માને લગતું. Adj. Pertaining to existence—life—soul.

સાચા જ્ઞાન ઓશત-અખત, ôsht-bakht. નાં એક પુરુષનું નામ છે. Subs. The name of a man.

જાચા અન્દખ્તે, andakhtê. કિં વિં એખતું કીધેલું, સંગ્રહ — સમુદાય કીધેલો. Part. Adj. Collected, gathered.

જાચા અન્બાદ, anbâd. કિં અં આસ્તે, ધીરે, હલવે, શાંતી-પણે, ધૈર્યપણે. Adv. Slowly, gently, quietly.

જાચા હુ-દાદે, hû-dâdê. વિં બલા તરીકા—કાયદા—રીતી વાલું; વાનખી ઈનસાફ કરનારું. Adj. Well-regulated; one who does fair justice.

જાચા જાચા } ઓશતવહદ, ઓશતવદ, ôshtavahêd, ôshtavad.

જાચા જાચા } નાં બીજા ગાથા ઉશતવતનું નામ. Subs. The second of the five *Gâthâs*, called the *Ushtavnt*. Av. *ushtavnt*

જાચા અન્દખતન, અન્દાખતન, andakhtan, andâkhtan. કિં નાંખતું, ફેકતું, ઈજા દેવી. V. To throw, to cast; to injure.

જાચા ઓશતન, ôshtan. કિં ધણું ઉચું જતું, વધારે ઊંચું ચાલતું—જતું. V. To go high above; to be exalted.

જાચા અન-જાતુનશને, an-jâtunashne. વિં આવક—આએપત—હાંસલ—નફા વગરનું. Adj. Fruitless, worthless; of no use or profit.

જાચા અન-દાદ-વન્દી, an-dâd-vandî. વિં બેદાદ, ગુ-લખાતવાલું, ઈનસાફ વગરનું, અંધેર, બેકાયદે. Adj. Careless, ill-managed, unjust, complicated, irregular.

જાચા હુ-શતુની, hu-shatunî. નાં સારો રહેવાસી—જે હરી, સ્વદેશી. Subs. A good inhabitant—citizen.

હોશ-તંગી, hōsh-tangī. નાં સખ્તી—તંગીનું
મોત—મરણ. Subs. A miserable—painful death.

ઓશ્તોવેદ, ઓશ્તવદ. oshtôvêd, oshtavad.
See ઓશ્તવહેદ, oshtavahed, oshtavad.

ઓશ્તોવદ-ગાસ, oshtôvad-gâs. નાં
બીજા ગાથા ગાહમબારનો વખત; એક
બંદગીનું નામ છે. Subs. The time of the second
Gáthá; the name of a prayer.

અન્બાદે, anbâdê. નાં ખાનદાન, પેહેડી, વંશ,
ઓલાદ, ગાદી. Subs. Family, parentage,
generation; a throne. Paz. અન્બાદે

હુબખ્તે, hubakhte. વિં ભાગ્યશાલી, નસીબવાન,
ખખ્તાવર, ખુલંદ તાલેનો, મહા ભાગ્યવાન. Adj. Fortu-
nate, lucky, prosperous.

અન-બખ્તગાન, an-bakhtagân. નાં બદબખ્ત,
કમનસીબ, હીણ ભાગ્યો, પડતી દિશામાં આવેલાઓ, દૈવહીણ
પુરૂષો. Subs. Plur. Unfortunate persons, men
in state of adversity.

હુ-બખ્તગાન; hu-bakhtagân. નાં ભાગ્યશાલી,
નસીબવાલા, ચઢતી દિશામાં આવેલાઓ. Subs. Fortu-
nate persons, prosperous men.

ખોશ્તગી, khôshtagī. નાં ભય, ધાસ્તી, બીહીક,
દેહશત, ફીકર. Subs. Fear, dread, awe, terror.

હુ-બોખ્તે, hu-bokhtê. વિં મોક્લાસ વાહું, ચાહું.
Adj. Spacious, expansive, capacious; current.

અન-દાદ-પન્દી, an-dād-pandî. નાં અનીતિવાહી
શીખામણ—નશીહત. Subs. Immoral lesson—ad-
vice.

ઓશતમત, oshtamat. નાં See હુબકહે
and also see } oshtavahéd, oshtavad.

ઓશતર, ôshtar. નાં ઉંટ. Subs. Camel.
Av. 𐬀𐬎𐬎𐬎 = Sans. उष्ट्र = Per. شتر

ઓશતરાબે, ôshtarâbê. નાં એક જાતનું ઉનનું
કપડું. Subs. A kind of woollen cloth.

ઓશતર-દીનોદે, oshtar-dînôdê. નાં ઉંટની
માંદા, સાંઢણી, સાહાંનશી. Subs. A female camel,
a dromedary.

ઓશતરસ્તાન, oshtarastân. નાં ઉંટવાડો,
ઉંટનો ગોઠો. Subs. A camel-stall.

અંદા-ફર્સાગર્દ, andâ-farsagard. કિં અં
કયામત—રસ્તાખેજનાં દાહાડા—વખત મૂધી, દુન્યા—પૃથ્વી.
—જગતના અન્ત છેડા સુધી. Adv. Till the day of
judgment or general resurrection.

અંગામ, ઓગામ, angâm, ôgâm. નાં બરાબર ;
બરાબર ; સરખું ; નજીક. Subs. In time ; proper ;
equal ; near, close upon.

અન્જામ, anjâm. નાં સેવટ, આખેર, છેડો, અન્ત,
હરેક કાંમનું સેવટ ; ઓદાતાલાનું એક નામ ; છેડો—
પરીણામ લાવનાર. Subs. End, conclusion, eter-
nity ; one of the names of God ; one who
brings an end to.

જુઝ અનદામ, andām. નાં શુંગાર, આરાયશ, આરાસ્તગી ; બદન, કાયા, શરીર, માણસના અવયવો—સાંધાવો, એક કામને બી કહેછે કે જે મૂળથીજ સુલેહ સપજમાં આરાસ્તે થયણું હોય ; પ્રકાશ, રોશની, મહલાએ, કાયદો ; રીત, તરીકે, રવેશ, કૌવત. Subs. Adornment, decoration ; body, person ; the members or joints of the body ; a work or an undertaking begun well and peaceably. Light, brilliancy ; restraint, regulation ; manner ; strength.

જુઝ અંબામ, ઓબામ, anbām, óbām. નાં વખત, તક, લાગ, ચુકતી, જુગતી ; જંદગી, દેહ ; દુન્યાના લોકો, પૃથ્વીપર વસનારાઓ, કરજ ; ઉછીકું લેણું ; મોહસમ, રૂતુ, જમાંનો, આદમીનું તોણું ; બાજગર ; આસ—સ્વચ્છ—સ્પષ્ટ બોલનારા. Subs. Time, opportunity, contrivance, effort ; life ; inhabitants on the earth ; debt, indebtedness ; season ; period, age ; a gathering of people ; a conjuror ; a sharp or distinct speaker.

જુઝ અવગામ, avgām. વિં જુદું જુદું, છુદું. Adj. Apart, separate.

જુઝ હંગામ, અવે-ગામ, અવગામ ; hangām, avê-gām, av-gām. See. જુઝ anbām, aóbām.

જુઝ હંદામ, handām. નાં બદન, કાયા, શરીર ; અવયવ, સાંધા. Subs. Body, person ; members of the body. Per. اندام

જુઝ હુ-દામ, hu-dām. નાં નેક—બધી પેદાયશ—સૃષ્ટી—જગત—પૃથ્વી. Subs. The good creation ; the world, universe.

અંદામાન, andāmân. નાં બદન—શરીરના અવ-
યવો—ભાગો; ખેલાડી; બાજુગર; મનુષ્યનું તોણું ;
સ્પષ્ટ બોલનાર ; જન, આત્મા ; કાયા, શરીર, Subs. The
limbs or members of the body ; an actor, a
player ; a juggler, a conjurer ; a gathering,
an assembly of persons ; a clear or distinct
speaker ; life, soul ; body.

હુ-દામાની, hû-dâmâni. વિં સારી સૃષ્ટી—જગત
—દુ-યા—પૃથ્વીવાલું. Adj. Pertaining to the good
creation—the universe.

હંગામ-હોશ, hangâm-hôsh. નાં સૂર્ય—રવી તણ
થવાનો વખત. Subs. The time of sunrise.

હંગામ હંગામ, hangâm hangâm. ક્રિં અં
વખતે વખત, ઘડીએ ઘડી ; મોસમે મોસમ, હંમેશ, અથુક,
સદા. Adv. Often, from time to time ; always,
constantly, perpetually.

અમ્બામાન, ambamân. See અંબા, anbâm, aô-
bâm.

હંગામાન, hangâmân. નાં ફસલો, રૂતુઓ, મોહ-
સમો. Subs. Plur. The seasons.

હુદામાન, hûdâmân. Subs. Plur. See હુદા, hû-
dâm.

હુદેમાન, hû-dêmân. નાં નેક—સારો મીજલસી—
સભાસદ. Subs. A good—virtuous member of
an assembly.

હુદેમાન-ગાસ, hû-dêmân-gâs. નાં સારી

મીજલસ—સભા—બેથક—મંડલીની જગા. Subs. The place of a good meeting—assembly.

હોશમાર, hōshmār. નાં ગણત્રી, સંખ્યા, આંક, અંકગણીત; સુમાર—ગણત્રી—અડસટો—હીસાબ કરનાર. Subs. Calculation, number; a figure; arithmetic; limit; one who counts—makes a rough estimate.

હોશમારાક, hōshmārāk. Subs. See હોશમાર = hōshmār.

હોશમાર્દન, hōshmārdan. V. See હોશમાર = hōshmār.

અન્બામે, anbāmê. નાં મીજલસ, સભા, ટોણું; અનુ-મન. વિં મુશ્કેલ, બારી, બીકટ, કઠણ, સંગીન. Subs. A meeting, assembly, party, a gathering of persons; a community. Adj. Difficult, heavy, solid, hard.

હંગામી, hangâmî. See હંગામન = hangaman.

અન-બામીહા, an-bâmîhâ. વિં ગદણું, મેણું; સ્વ-ચ્છતા—નિર્મલતા વિનાનું; Adj. Foul, dirty, unclean.

અંગામીહા, angâmîhâ. કિં અં દર વખતે, સદા, અથુક, હમેશાં. Adv. At every time, always, constantly.

અંદામીહા, andâmîhâ. કિં અં મૂલ—શરૂઆતથી, મેહેલેથીજ, અસલથી. Adv. From the beginning, originally.

અંબામીહા, anbâmîha, See અંગામીહા = angâmîhâ.

હુ-બામીહા hû-bâmîhâ. વિં નીચેલ, સ્વચ્છ, સાદ્ધ, સુધડ, આલેશ, ચેલ—ડાઘ વિનાનું. Adj. Void of dirt—impurity, clear, pure, clean.

અનઅમશન, anjâmashna. નાં સેવટ, છેડો, પરીણામ, આખેર, અંત, સમાપ્તી. Subs. The end, result, conclusion.

અંબામી-કર્દ, anbâmî-kard. ભૂં કિં વખત—તક પ્રમાણે કરીધું. વિં સ્તંભ—ખાંભા—ટેકાવ—પાયા વિનાનું. V. Done timely—opportunately. Adj. Without any support.

અન-દહમી, an-dahmî. વિં બલાઈ—નેકી—ખુબી વિનાનું, ભુડું, અરાબ, અનીતિવાળું. Adj. Vicious, wicked, immoral, virtueless, unrighteous.

અંદામ-સફીદ, andâm-safid. નાં કોહોર, રક્ત—પીત, લોહી વિકાર. Subs. Leprosy.

અંગામ-ઓગામ-સજીદ, angâm-ogâm-sajid. કિં અં વખતને અનુસરતું—બધબેસતું—માફક આવતું. Adj. According or suited to time.

અન્બામીનીદન, anbâmînidan. કિં વખત ગુજરવો—કાઢવો—ગુમાવવો. V. To pass—waste time.

અંગામ-બુદી, angâm-bûdî. નાં પોતાની અરાબરી કરનાર, હરીફ, અરાબરીઓ, સાથી, બાચ્ચો, હમશરીફ, સરખું—નજદીક રહેનાર. Subs. A rival, an associate, companion, partner.

અંગામ્બતી, angâmbatî. નાં કુદરત. Subs.
Nature, Providence.

ઓબામે-ઝાબીન, ôbâmê-zâbîn. નાં સર્વથી
સરસ લાગ—તક—કીમતી વખત. Subs. The best
opportunity—time ; valuable time.

હોશ-મનશની, hôsh-manashnî. નાં દાનાઈ,
અગમ ખુદી. Subs. Wisdom, foresight.

અન-દેમુન, an-demun. વિં દીલ—હૃદય વગરનું ;
નીરાશ, ઉજમ—ઉલટવગર, નીશ્કલ. Adj. Spiritless,
faint-hearted ; disappointed.

ખુશ-મન, khush-man. નાં સારો વિચાર—મત.
Subs A good consideration—opinion.

હુ-દેમુન, hu-demun. નાં સાહે દીલ, ઉલટ, ઉજમ,
આશાભેર. Subs. Eagerness, enthusiasm, ecsta-
cy ; hopefulness.

હોશમોરશનાન, હોશમારશનાન, hôshmôrashnân,
hôshmâra- { ૧૩૦૧ ૫૫૫૫ } Hôshmôrashna,
shnân. See { ૧૩૦૧ ૫૫૫૫ } hôshmârashna.

હોશમરશન, હોશમોરશન, hoshmarashna, hosh-
morashna. નાં સ્મરણ કરવું ; જ્ઞાન મેલવવું ;

સહમજ્જ આપનાર ; વિચાર, ગણતરી, સહમજ્જ મેલવનાર.
Subs. Remembrance, mental recitation of a
deity ; to obtain knowledge ; one who im-
parts knowledge or understanding. Av.

જોડણી હોશમોર્દ, hoshmôrd. ક્રિં ૦ ગણ્યું, વિચાર્યું, ગણ્યું, સહમન્યું. V. Counted, understood, thought. See જોડણી hoshmôrdan.

જોડણી } હોશમોર્દાર, હોશમર્દાર, hôshmôrdâr, hosh-
જોડણી } mardâr. નાં વેઠ કરનાર ; ગણત્રી કરનાર ;
સુમાર કરનાર. Subs. One given to drudgery ;
one who counts or makes a rough estimate.

જોડણી હોશમોર્દી, hoshmordî. નાં ગણત્રી, હીસાબ,
સુમાર. Subs. Calculation, account, estimate.

જોડણી હોશમોર્દી-ચ, hoshmôrdî-cha. ક્રિં ૦ અં ચોકસ
ગણત્રી પ્રમાણે. Adv. According to certain cal-
culation.

જોડણી હોશમોર્દે, hôshmôrdê. કૃં ૦ નાં વિચારનાર, ધ્યાન
આપનાર, દુરંદેશ. Subs. Part. Thoughtful, seri-
ous-minded, forecasting, thoughtful of the
future.

જોડણી હોશમોર્દન, hôshmôrdan. ક્રિં ૦ શીખવવું, સહમન
આપવી, જ્ઞાન આપવું, સુમાર કરવો, ગણવું, વિચારવું. V.
To teach ; to impart knowledge ; to count ; to
make a rough estimate.

જોડણી હોશમરશની, hôshmarashnî. See જોડણી
hôshmôrdî.

જોડણી હોશમર્દ, hoshmard. એક પુરૂષનું નામ છે. Subs.
The name of a man.

- ૧-અન્ અન્-યાર, an-yâr. વિ. દોસ્ત વગરનું; ટેકા વગરનું;
 એખજું પડેજું. Adj. Friendless; wanting support;
 forlorn. Comp. Per. بي يار
- ૧-અવ્બાર, avbâr. ના. પાંદડું. Subs. A leaf.
- ૧-ઓગાર, ogâr. ના. સહમજ, જ્ઞાન, બુદ્ધિ, ગણતરી.
 Subs. Sense; knowledge; intelligence; counting.
 ing.
- ૧-અંગાર, angâr. ના. એશી, સેતારેશનાસ, ચિતાર,
 નકશ, ઓટ, પાણીનું ઓસરવું—ઘટવું તે; હીસાબની ઓપડી;
 અભિગ્રાથ; તવારીખ; કથા; જરૂરત. Subs. An astro-
 loger; an astronomer; a drawing; a sketch;
 ebb; the reflux of the tide; an account-book;
 an opinion; history; fiction; emergency.
 Comp. Per. انگار
- ૧-અંબાર, ambâr. ના. અનાજનો ઢગલો—જથ્થો, વખાર;
 ભંડાર, ટોણું, સંગ્રહ, પૂર્ણતા; ઘણી એક સારી ચીજો. કિં.
 આજ્ઞા. તું ગણ—સુમાર કર. Subs. A heap of corn;
 a warehouse, a store-room; a congregation;
 a collection; fulness; many good things;
 V. Imper. Count—reckon (thou). Comp.
 Per. انبار
- ૧-અંબાર, ambâr. See અંબાર્દહે.
- ૧-હુગાર, hugâr. ના. ઓટ થવી, પાણી ઓસરી જવાં
 તે. Subs. Ebbing; flowing back.
- ૧-હોગાર, hôgâr. ના. ચિતારનાર, સખી પાડનાર; નકશી
 કાઢનાર. કિં. આજ્ઞા. તું ચિતાર. Subs. A drawer
 of figures; a painter; a portrait-drawer. V.
 Imper. Sketch (thou).

અંગારશ અંગારશ, અંગારીનદ, angârînad, angârînad.

ક્રિ० સુમાર—ગણતરી કરે, વિચારે. V. May reckon—count; may think.

અંગારાન, angârân. નાં ગણનારા, સુમાર કરનારા, વિચારનારા, અંદેશો—ધ્યાન પુગાડનારા. Subs. Those that reckon—compute—think—meditate.

અંદારશ, andârash. વિ० જુવું, અસલ, ધસાએણું,

ખાતરીવાણું. Adj. Old; ancient; worn out; assured.

અંબારશ, ambârash. નાં તેની અનાજની વખાર; ભરવું. Subs. His granary; filling up. Comp. Per. انبارش

અંબારી, ambârî. નાં ભાવં પુરકલતા, સંગ્રહતા, ભરવું. Subs. Abundance; a large quantity; filling up.

અંબારશને, ambârashnê. See અંબાર.

અંગારશની, angârashnî. See ઓગાર.

અંગારશને, angârashnê. નાં ભાવં નડેખથી ઉખેડી નાખવું, કાઢાડી નાંખવું. Abst. Subs. Eradicating; taking out.

અંબારશને, ambârashnê. નાં ભાવં છુપું કરવું, દાટવું, દગલો કરવો; બરી રાખવું. Abst. Subs. Concealing; burying; piling up; storing up.

યોંબારશને, yôbârashnê. નાં ભાવં મદદ કરવી, સહાય થવું, સહાયતા, આશરો; ધણો નથો. Abst.

Subs. Assisting; aiding; help; support; a large quantity.

અભારી, ambârî. વિ. ઢગલાને લગતું; જથ્થો કી-
ધેલો. Adj. Pertaining to heaps; hoarded up.

અભારદેહ, ambârdeh. વિ. ભરપૂર, ભરેલું;
નીઆમતવાલું. Adj. Filled to the full;
replete; full of; affluent.

અભારેસ્તુમ, ambâlêstum. વિ. મથાણે સુધી
ભરેલું, ઘણુંજ પુરકળ. Adj. Filled to the top;
over-abundant. Comp. Per. انباشته

અંગારીનદ, angârînad. ક્રિ. વિચારે, ધ્યાન આપે.
V. May think; may give heed to.

અભારેદ, ambârêd. ક્રિ. ભરે, ઢગલો કરે; વખારમાં
ભરે; વખારમાં પડેછે—એકલું થાયછે. V. May fill—
heap up; may store up goods.

અવખારીદન, avbârîdan. ક્રિ. નીચે લેઈ જવું,
પદવી ઉપરથી ઓછું કરવું, તુચ્છ કરવું, ધીકારવું; ગણી
જવું; અકસોસ ભરેલો આવાજ કાઢવો; કાપવું. V. To
carry down; to lower; to degrade; to treat
with contempt and scorn; to swallow; to
groan; to cut. Comp. Per. اوباریدن

અંગારીદન, angârîdan. ક્રિ. વિચાર—દુરંદેશો
કરવો, ગણવું, શક લઈ જવો, જણવું, સહમજવું. V. To
think; to foresee; to reckon; to doubt; to
know; to understand. Comp. Per. انگاریدن
انگاشتن

۱۱۹۱ امباریدن અંબારીદન, ambārīdan. કિં ભરી રાખવું; ભર-
પુર કરવું, ભરવું, કોઈ ચીજનો ઢગ કરવો. V. To hoard
up; to fill to the full; to heap up. Comp.
Per. امباريدن

હોશ-રોશનીનૈદ, hōsh-rōshnīnēd. કિં ખાંમ-
દાદ—પરોઢયાંનો વખત શરૂ થાયછે, ઝઝકલાંનો વખત થાય
છે. V. It begins to dawn ; the twilight begins
to appear.

ॐ अंगारुणम्, angārūnam. कि० हुं गणत्री—सुमार
कइं; हुं वीचार कइं. V. I may reckon—calculate
—think.

—think.
 अव्यारे, avbârê. ना० जन, आत्मा, इत्यादी. Subs.
 Life; soul; existence.

Subs. Reckoning; an almanac; understanding; sense.

ing; sense.
 अंगार्द्ध, angârd. वि० ओष्ठुं, अधुर्, क्स्वतर, नाकेस.
 कि० गद्युं, विचार्युं. ना० विचारनार. Adj.
 Deficient; less; defective. V. Reckoned;
 thought. Subs. One who thinks.

Adj. Content ; satisfied ; patient.

امبارد, ambârd. See امبار ambâr.

119) અંગાર્દન, હોગાર્દન, angârdan, hôgârdan. ક્રિ०
 શૃંગાર કરવો, બપકાબરેણું કરવું, રોનક આપવી; ધસારો
 લાવવો, હુલ્લડ કરવું; ચિતારવું, સખી પાડવી, વિચારવું,
 જણવું, ગણવું, શક લેઈ જવો; પીછાણવું. V. To enu-

merate; to recount; to repeat; to relate; to adorn; to make pompous; to give elegance; to make a sudden attack; to excite sedition; to paint; to draw one's portrait; to think; to know; to reckon; to doubt; to recognise.

અમૃત અંબાર્દન, ambârdan. See અમૃત ambârîdan.

અમૃત-અમૃત હંગાર્દન, hangârdan. ક્રિ० વિચારવું; ગણવું, કોતરવું, પસ્તાવો—પશ્ચાત્તાપ કરવો; પાપની પ્રાયશ્ચિત્ત કરવી. V. To think; to compute; to engrave; to repent; to atone for sins.

અમૃત અંબાર્દે, ambârdê. ભૂં કું ભરપુર કીધેલું, ઢગ
અમૃત } મારેલો, જથ્થો કીધેલો. Past Part. Filled
up; heaped up; stored up.

અમૃત અંબાર્દગી, ambârdagî. See અમૃત } ambâr-
અમૃત } dêh.

અમૃત અંબારમ, ambâram. ક્રિ० હું નીચે જોઉં; હું ભરું. V. I may look down; I may fill up. Comp. Per.

અમૃત અવબારમ, avbâram. ક્રિ० હું નીચે લેઈ જઈ, પદવી
પરથી ઉતારી પાડું. V. I may carry down; I may
degrade.

અમૃત—અમૃત

અમૃત } અંદક, andak. વિ० થોડું, ઓછું. Adj. Little,
અમૃત } small, few. Per. اندک

અમૃત } અનીક, આની, ખીની, anîk, ânî, khînî. વિ० કપડી,
અમૃત } અદેખું, કીનાખોર. નાં લશ્કર, કોજ; પેશાની, ચેહેરો,

શિક્ષલ. Adj. Spiteful; jealous; vindictive. Subs.
An army; a force; forehead; face; feature.

અનિએ, અવે, aniê, avê. વિં બીજું. શબ્દં અં
સીવાય, વિના, વતરેગે. Adj. Another, more.
Prep. Except, without; exclusive of.

Comp. Av. અન્ય, Sans. अन्य.

ઉસ, ઓજ, ઓજ, us, ôz, ôj. ઉપં ઉંચું, યુલંદ,
ઉપર. Prefix. On high, above, high up.
Comp. Av. ં, ્ = Sans. उत्स.

અવીદ, khavîd. વિં તાજું, લીલું, બીજું, લીલોત્રીવાણું.
નાં લીલો અનાજ; લીલું ધાંસ. Adj. Fresh; green;
moist verdant. Subs. Green corn; fresh
grass. Comp. Per. خويد

ખોએ, khôê. નાં આદત, સ્વભાવ, ટેવ. Subs.
Nature; disposition; habit. Per. خوي

અનીશ, anîsh. નાં દરવેશ, વેરાગી; તપેસરી. Subs.
A dervish; an ascetic; a hermit.

અવીશ, avîsh. નાં યુચ્છાના જેવું એક જાતનું ધાંસ.
Subs. A kind of tufted grass.

અ-વીશ, a-vîsh. વિં વધારે—જુઆદે નહીં. Adj.
Not more—greater. Contrast Per. بیش

અ-વીસ, a-vîs. વિં કુટુંબ—મોહોલ્લા વગરનો; કોમ-
વગરનો. Adj. Having no family—street;
tribeless. Contrast અ, આ, Av. અ, Sans. विश.

અવીશ, અવેશ, avîsh, avêsh. નાં પુઠે ચાલનાર—
જવનાર, પારકાની ઉપર આધાર રાખનાર, આકર. વિં

લાયક, યોગ્ય, અગત્યનું; થોડું. Subs. One who follows—survives; dependent on foreigners—others; a servant. Adj. Worthy; fit; important; little.

જુઞ અવીશ, avish. સર્વં તે જે, પેલું. Pron. That which; that.

જુઞ અવીશ, avish. વિં ફલવંત; ફલ ઉત્પન્ન કરનાર; હમેલદાર; છોકરાં સાથનું. Adj. Fruitful; producing fruit; pregnant; being with young.

જુઞ આનેશ, ânêsh. સર્વં તેઓ. Pron. They.

જુઞ એનદી, ênadî. વિં કેટલું એક. Adj. Somewhat.

જુઞ એવજશ, ઓજ, evjash, ôjî. વિં બહાદુર, જોરાવર, કૌવતમંદ. Adj. Brave; powerful; strong. Comp.

Av. 𑀅𑀲𑀭𑀸𑀓, Sans. ઓજસ.

જુઞ ઓએશ, ôêsh. સર્વં બીજું; પોતે, જાતે. Pron. Another; second; self; personally.

જુઞ } ઓજ, ôjî. વિં કૌવતદાર; ચઢતે દરજ્જેનું. નાં
જુઞ } કૌવત. Adj. Strong; of a higher order.

Subs. Strength.

જુઞ } ઓબશ, ઓબેશ, ઓએશ, ôbash, ôbêsh, ôêsh.

જુઞ } નાં મેહુતો, લખનાર, દફતરી, સંબંધ, સંયોગ, મુકા-

જુઞ } બલો, હરીફ, દુશ્મન, બરાબરીઓ, પરતીવાદી. વિં

જુઞ } લાયક, સાઈ, ખુશ. સર્વં તેને, તે વિષે, તેને માટે, તેને

લગતું. Subs. A clerk; a writer; a registrar; connection; union; comparison; a rival; an enemy; an equal; a defendant; a new era.

Adj. Fit ; good ; pleased. Pron. To him ; about him—it ; for him—it ; relating to him—it.

અંકી, andakî. See }
અંક } andak.

અંદી, andî. કિં અં એટલાસુધી, તે સુધી, સુધી.
Adv. So far ; as far as this ; till.

અંદેશ, andêsh. નાં વિચાર, ધારણા, મતલબ ; ચીંતા, ધાસ્તી, દેહશત. Subs. Idea ; intention ; object ; anxiety ; fear ; dread. Comp. Per. અંદેશ

અંબીઅ, અંબીઆ, ambia, ambîâ. નાં એક જાતનું ઝાડ કે જેનાં પાંદડાં ઔષધનાં કાંમમાં આવેછે. Subs. A kind of tree, the leaves of which are used medicinally.

ખુબી, હુબી, khûbî, hûbî. વિં સુંદર, સારું, નામાં-
કીત, સ્તુતીયાત્ર. નાં નેકી, ખુબી, નામદારી. કિં
અં સારી પેઠે, બરાબર રીતે. Adj. Beautiful ; good ; illustrious ; praiseworthy. Subs. Virtue ; goodness ; fame. Adv. Well ; properly. Comp. Av. ખુબી, Per. ખુબી

ખેશ, khêsh. નાં સગું ; પોતે, પોતાનું ; હસ્તી ; સ્વાધીન, કબજે. Subs. A relative ; self ; one's own ; existence ; custody ; control. Av. ખેશ =
Per. ખેશ = Pâz. ખેશ

હુએશ, huêsh. નાં ઈરાદો, ધારણા, કસદ. Subs. Intention ; aim ; object.

હુબશ, હુએશ, hûbash, hûesh. See હુબશ.

અ-વેશ-આગાહ, a-vêsh-âgâh. વિં વધારે વાકેફગાર નહીં, નાદાન, અજ્ઞાની. Adj. Not more experienced—conversant with; foolish; ignorant.

ખેશ-આગાહ, khêsh-âgâh. વિં પોતે વાકેફ—અજ્ઞીતો. Adj. Self-conversant; self-knowing.

અનબસાન, anbasân. નાં તકરાર કરનાર; લડાઈ,
જઘડો; જાન, તુકસાન. Subs. One who
discusses; battle; a quarrel; dispute;
damage; injury.

ખેશાન, khêshân. Subs. Plur. See
khêsh.

ખેશ-ખાર, khêsh-khâr. નાં પોતાનો રોજગાર—કામ. Subs. One's own profession—business.
Comp. ખોશકાર, Per. خوشکار

અંબશાની, ambashânî. નાં ગાંડું છેલું બોલનાર,
મર્યાદા વિનાનું બોલનાર, ગાળ ગલોચ વાપડનાર,
અનીતિના શબ્દ વાપડનાર, પ્રતિવચન, જુઠો પાડનાર.
Subs. An irrational prattler; one who uses abusive language; one that speaks indecent word; contradiction; one who contradicts flatly. Pâz. અંબશાની

અવસહીનીદે, avsaînîdê. ભૂં ફૂં તુકસાન થએલું, નાંશ પામેલું, કરમાઈ ગયેલું; ઘટેલું. Past Part. Damaged; ruined; withered; lessened.

અદેશાનીદે, andêshânîdê. ભૂં ફૂં અદેશો—

૪૦૦-૪૦૧ હુબશીહા, hubashíhá. ક્રિ० અ० ખુબી—બહાઈ—નેકીથી ; સારી રવેશે. Adv. With excellence—goodness—virtue ; in a good manner.

૪૦૦-૪૦૧ ખેશ-ગાસ, khêsh-gâs. ના० પોતાની મીલકત ; ધણીઆતી જગા. Subs. One's own estate ; proprietary land. Comp. Av. ૪૦૧-૭ + ૪૦૧૭૨ = Per. خویش گاه

૪૦૦-૪૦૧ } અન્દેશશન, અન્દેશશની, andêshashna, andê-
૪૦૦-૪૦૧ } shashnî. ના० અંદેશો, ખીઆલ, ધારણા. Subs. Thought ; idea ; intention. Per. اندیش

૪૦૦-૪૦૧ ખેશશના, khêshashna. વિ० ભયંકાર, ધાસ્તી—ખીહીક ઉત્પન્ન કરનારું. Adj. Dreadful ; impressing terror ; exciting alarm.

૪૦૦-૪૦૧ } હુ-જેહેશને, hu-jêhêshnê. ના० સારી આદત—
૪૦૦-૪૦૧ } તેવ—ખાત્રી અત—સ્વભાવ—આલચલણ—રીત-
બિદ. Subs. A good habit—nature—characteristic—temper—behaviour. Pâz. ૪૦૦૪૫૪

૪૦૦-૪૦૧ } હુ-દેહેશના, hudêhêshna. ના० સારી પેદાયશ, સારી
૪૦૦-૪૦૧ } કુદરત. Subs. Good creation—providence.

૪૦૦-૪૦૧ } ખેશી, khêshî. વિ० સગાઈ—પોતાવત ધરાવનારું,
૪૦૦-૪૦૧ } કુટુંબી, સંબંધ ધરાવનારું, પોતાનું. Adj. Bear-
૪૦૦-૪૦૧ } ing relationship—consanguinity—family connection.

૪૦૦-૪૦૧ અન્-દેહેશને, an-dêhêshnê. વિ० પેદાયશ—હાંસેલ—ફાયદા વગરનું. Adj. Void of any creation ; having no profit—advantage.

૧૭૩૩-૧૭૩૪ અંદેશીગાન, andêshîgân. See ૧૭૩૩ andêshân.

૧૭૩૪-૧૭૩૫ }
૧૭૩૪-૧૭૩૫ } ખેશીગાન, khêshîgân. See ૧૭૩૪ khêsh..
૧૭૩૪-૧૭૩૫ }

૧૭૩૫-૧૭૩૬ ખેશ-દીન, khêsh-dîn. નાં પોતાની દીન; પોતાનું અંતઃકરણ—દીલ. Subs. One's own religion—conscience. Comp. Av. ૧૭૩૫-૧૭૩૬

૧૭૩૬-૧૭૩૭ ખેશીનીદન, khêshînidan. ક્રિં સગાઈ—સંબંધ કરવો; ઓલખાણ કરવી, પોતાને સાઈ કંઈ મેલવવું, પોતાનું કરવું. V. To connect; to form an acquaintance; to gain something for one's self; to make one's own.

૧૭૩૭-૧૭૩૮ અંદેશીદન, andêshîdan. ક્રિં વિચાર કરવો; ક્ષીકર—ચીન્તા કરવી; વખાસવું. V. To think; to be concerned—anxious; to meditate upon. Per. ૧૭૩૭-૧૭૩૮

૧૭૩૮-૧૭૩૯ ખુબ-દાન, khûb-dân. વિં સારી રીતે જણનાર—વાકેદગાર, સાઈ જ્ઞાન ધરાવનાર. Adj. Well-knowing, fully understanding, well learned. Comp.

Av. ૧૭૩૮, ૧૭૩૯

૧૭૩૯-૧૭૪૦ ખેસાંન, ખેશુ, khêsân, khêshu. See ૧૭૪૦ hu-jashna.

૧૭૪૦-૧૭૪૧ હુ-જશન, hu-jashna. નાં સારી મરજી, ખુશહાલી, ખુશી. Subs. A good wish; comfort; happiness; pleasure.

૧૭૪૧-૧૭૪૨ હુ-સખુન, hu-sakhun. નાં સારો સખુન; સાઈ બાપણ

—વાર્તા. Subs. A good word—discourse—
narration. Comp. Av. 𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀, Per. سخن

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵ુ𐬭𐬀𐬢𐬀𐬢, khubdânân. See 𐬵ુ𐬭𐬀 khubdân.

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵વે-શુનીહેદ, avê-shunihêd. ક્રિ० સુધરતું નથી,
અરે રસ્તે આવતું નથી. V. Does not improve;
does not come to the right path.

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 } 𐬵વશાનશ્ન, avshânashna. નાં બાવં ઓછું
𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 } થવું, ઘટવું, નાંશ થવો. Subs. Abst. Lessen-
ing, decreasing, decaying.

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵ંદશનશ્નીહા, andashnashnîhâ. ક્રિ० અં આ-
ખેર સુધી, સેવટ સુધી. Adv. Up to the end—last
extremity.

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵વે-દાનશ્નીહા, avê-dânashnîhâ. ક્રિ० અં
મૂર્ખાઈથી, નાદાનીથી, અજ્ઞાનપણાથી. Adv. Foolishly;
inconsiderately; ignorantly.

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵ેશનશ્ની, 𐬵ેશીનશ્ની, khêshnashnî, khêshî-
nashnî. See 𐬵ેશ }
𐬵ેશ } khêshî.
𐬵ેશ }

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵વી-યાની, avî-yânî. વિ० પુશહાલી—મોજમજ
વગરનું, દલગીરી ભરેલું, ઉદાસ, નિરાશ. Adj. Void of
pleasure—jollity; sorrowful; sad; despondent.
Comp. 𐬵 = Av. 𐬵 + 𐬵 = Av. 𐬵 = Pâz. 𐬵 =
Per. یان

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 𐬵ોજશ્ની, ôjashnî. વિ० કહિવતમંદ, બેરાવર, શૂરો.
Adj. Powerful, strong, brave. Comp. Pehl. 𐬵

૧૪૭૩ ખવેશની, khavêshnî. વિં ઈચ્છા—આદેશને લગતું.

Adj. Pertaining to one's desire—wish.

૧૪૭૩ હુ-સખુની, hu-sakhunî. વિં મધુર વાચા—વાણી—

વાર્તાને લગતું, સારા સખુન બોલનાર. Adj. Pertaining to good speech—narration; speaking good words.

Comp. Per. نیک سخن

૧૪૭૩ હુ-સખુનીગાન, hu-sakhunîgân. વિં નેકનામી-

વાલા, વિવેકી, નીતિવાંન; સારા સખુન બોલનારા. Adj.

Plur. Renowned; prudent; virtuous; those that speak good words.

૧૪૭૩ અવસાનેત, avśânêt. ક્રિં છેડો—સેવટ આવે

છે. V. Comes to a conclusion—ends.

૧૪૭૩ અવી-યાનેત, avî-yânêt. ક્રિં ઉદાસ—ગમગીન—

નીરાશ થાયછે. V. Becomes sad—grieved—despondent.

૧૪૭૩ અન્દશને, andashnê. નાં ભાવં બદીથી સંભાલમાં

રેહેતું. Subs. Abst. Abstaining one's self from evil—vice.

૧૪૭૩ અન-દશને, an-dashnê. વિં શરીર—હાડપંજર વગ-

રતું; અંદગી વિનાનું. Adj. Having no skeleton—body; incorporeal; lifeless.

૧૪૭૩ અવસહીન, avsaîn. નાં નુકશાન, જીઆન, ગેર

ફાયદો. Subs. Harm; injury; disadvantage.

૧૪૭૩ ઓસાન, ôsân. નાં હથિયાર ઘસવાનો પથ્થર. Subs.

A whetstone.

૧૪૭૩ ખુદશને, khûdashnê. નાં ભાવં આરાધતું, યાદ

કરતું, પુંજ કરવી, વખાણતું. Subs. Abst. Invoking; paying divine homage; worshipping; praising.

ખેશુન, khêshun. See ખેશાન khêshân.

હોશ્વરાન, hôshvarân. વિ. મોતમંદો; મર્ત્યુકને લાયકનાં; દુઃખી, દરદી. Adj. Plur. Mortals; subject to death; the distressed; the sick and the afflicted.

અવેશ્કાન, avêshkân. વિ. સુસ્ત, આલસ્ય, મેહનતું નહીં તે. Adj. Lazy; idle; not industrious.

ખેશ્કાર, khêshkâr. વિ. ઉદ્યોગી, મેહનતુ, સવાખકાર. ના. પોતાનું કામ—ધંધો. Adj. Industrious, hard-working, laborious, virtuous. Subs. One's own business—profession. Per. خویشکار

ખેશ્કારી, khêshkârî. ના. પોતાનો ધંધો, સારો પેશો, ઉદ્યોગ, કારભાર, વેપાર, હદ; સમાઈ. વિ. લાયક, યોગ્ય, ઘટીટ. Subs. One's own business; a good profession; industry; management; trade; limit; relationship. Adj. Worthy, fit; proper.

ખેશ્કારશની, khêshkârashnî. વિ. સહમન—વિચાર—હાપણવાણું, જ્ઞાની, દુરંદેશ. Adj. Full of sense—thought; wise; learned; foresighted. Pâz. آگاه و فکور

અંદાઝગી, andâzagî. ના. નાખતું. Subs. Throwing.

અંદાઝેઈ, andâzêî. વિ. પ્રમાણ—હદવાણું, મધ્યમ સરતું. Adj. Proportional; moderate; kept within due limits. Comp. Per. اندازانه

અંદેશગી, andêshazgî. See અંદેશ andêshî.

૭૭૭૭ અન-સાઝગી, an-sâzagî. વિ० કારીગરી વગરનું ; નહીં બનાવનારું. Adj. Void of workmanship ; not performing.

૧૭૭૭ અંદાઝે, andâzê. See ૧૭૭૭ andâzê.

૬૭૭૭ હોશાઝ, hôshâz. ના० તરસ, પાણી પીવાની રૂચી. Subs. Thirst ; a vehement desire of drink.

૧૭૭૭ અનગેશ્ત, angesht. ના० કોલસો. Subs. Coal. Comp. Per. انگشت

૧૭૭૭ અન-સખ્ત, an-sakht. વિ० કઠણ નહીં, નરમ, પોકલ, સંગીન—ખત નહીં. Adj. Not hard ; soft ; hollow ; not solid. Contrast Per. سخت

૧૭૭૭ અવી-દાદ, avî-dâd. વિ० ઈનસાફ વિનાનું ; જુલમી, ઘાટકી. Adj. Not equitable ; tyrannical ; cruel. Contrast ૧૭, Av. وسع, Per. داد

૧૭૭૭ અવેશ્ત, avêst. ના० તીર, ન્હાનો નેજો. Subs. An arrow ; a small lance.

૧૭૭૭ ખેશ્ત, khêst. ના० ઈંટ, ઈંટરદી. Subs. A brick. Comp. Av. 𐬕𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀, 𐬕𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 = इष्टिका = Per. خشت

૧૭૭૭ ખોસખ્ત, khôsakhta. ના० નેજો. જૂ० કૂ० વિ० ચીલ્લો ચહડાવેલો—તાંણેલો. Subs. A lance. Past Part. Strung (a bow) ; tightened.

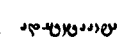
૧૭૭૭ હવેશ્ત, havest. See ૧૭૭૭ hâvêst.

૧૭૭૭ હુ-દશ્ત, hu-dashta. ના० સાફ જંગલ—વન. Subs. A good forest—wood. Per. دشت

૧૭૭૭ અ-ગશ્તો, angashtô. ના० એક અતનો પીસેલો અ-નાજ ; એક અતનો ખોરાક. Subs. A kind of ground corn ; a kind of food.

જુલુજુ ઓબેખત, હુ-બેખત, ôbékht, hu-békht. નાં યુબી, બલાઈ ; સાહેં નસીબ. વિં બાઅશાલી, નસીબવંત. Subs. Excellence ; goodness ; good luck. Adj. Fortunate ; lucky. Av. = Sans. सुभक्त = Per. نیک باخت

જુલુજુ } યુબ-દાદે, યુપ-દાદે, હુફ-દાદે, khub-dâdê, khup-
જુલુજુ } dâdê, huf-dâdê. વિં સારા મનહુબ—દીન-વાણું. Adj. Of good religion—faith.

જુલુજુ હુ-યશત, hu-yasht. નાં સારી આરાધના ; ઘટતી સ્તુતી—વખાણ. Subs. Good invocation ; worthy praise—adoration. Comp.

જુલુજુ અંગીખતન, angíkhtan. ક્રિ' પોતાનાં, ઉચકી લેવું, ટેકો—આશ્રો આપવો, ઉસકેરવું ; ખેઈ. વિં ઉત્થાન કરવું. V. To raise ; to excite ; to take 'up' ; to support ; to stir up ; to pull out ; to create. Comp. Per. انگیختن

જુલુજુ અંબેશતન, anbêshstan. ક્રિં કાગળ લપેટવું, કાગળને અક્ષરથી ભરી કાઢવું, રેડવું, ઘડી વાળવું ; ભરવું, ઢગલો કરવો. V. To fold up the letter-paper ; to write down a letter ; to pour ; to fold up ; to fill ; to heap up.

જુલુજુ ખેશ-તન, khêsh-tan સર્વં પોતાનું તન, પોતે, ખેતે, ખેડે. Pron. One's own body, one's self, himself, herself, itself. Per. خویشان

જુલુજુ હોસાર, hôsâr નાં ફરસંગ, ૩ મૈલ. Subs. A Farsang ; a league (distance of 3 miles).

અવદાસ } અ-દી, andī. ક્રિં અં શા વાસ્તે—કારણથી ; તેટલા
અવદાસ } માટે—વાસ્તે, તે સખબને લીધે. Adv. Why? by
what reason? for that reason ; therefore.

અવદાસ અવદાસ, avdas. નાં એક બીલસ—વેહેત. Subs.
One span. Av. અવદાસ

અવદાસ અ-વીસ, a-vis. વિં કુટુંબ—કબીલા—સુકામ વગરનું.
Adj. Having no family—household—dwelling
place. Av. અવદાસ

અવદાસ ઓએસ, ōēs. નાં જે રાહદારી આડે માર્ગે જવાની
ઈચ્છા રાખે તે. Subs. A wayfarer who wishes
to go in a wrong path.

અવદાસ અંદકી, andakī. See અં } andak.
અં

અવદાસ } અંદીક, andīk. ક્રિં અં કદાચ ; એવું બનેકે. Adv.
અવદાસ } Perhaps ; it may so happen.

અવદાસ અંબસ, anbas. નાં સાફ કીધેલો અનાજનો ઢગલો.
Subs. A heap of cleaned corn.

અવદાસ } અન્-દકીઆ, an-dakīa. વિં નાપાક, ગદલું, મેલું,
અવદાસ } તકસીરવાર ઠરેલો ; રદ થયેલો. Adj. Impure ;
dirty ; unclean ; found guilty ; condemned.

અવદાસ અન્દીશ, અંદેશ, andīsh, andêsh. ક્રિં આજ્ઞાં વિચાર
કર, દરીઆકત કર. V. Imper. Think, ponder.
Comp. Per. અન્દીશ ; See અન્દેશ andêsh.

અવદાસ અન્-બેશ, an-bêsh. વિં દુઃખ—દરદ—પીડા વિનાનું,
તંદરોસ્ત, સુખી. Adj. Free from pain—disease—

—ખોડખાંપણ વિનાનું કરવું. V. To make free from blemish—defect—deformity.

અન્દેશીદી, andêshîdî. See અન્દેશી andêshî.

અન્દેશીદન, andêshîdan. ક્રિં વિચારવું, દરીઆ-કત કરવો, વમાસવું, ક્રીકર કરવી. V. To think, to ponder, to meditate, to reflect, to be concerned.

Per. અન્દેશીદન

અન્બસાન, anbasân. નાં તકરાર, નુકસાન, ગેર-કાયદો, ખોટ, આકત; જુઠાઈ, ઠગારો, હુજત, મુકાબલો. Subs. Argument; injury; disadvantage; loss; calamity; falsehood; a cheat; obstinacy; comparison.

અવબસાન, avbasân. નાં લડાઈ, મારામારી. Subs. Battle; quarrel.

અન્બસાની, anbasânî. See અન્બસાન anbasân.

અન્બાઝશને, anbazashnê. વિં શક બરેલું, વાંધા બરેલું, ભાગમાં; બેલાયલું, ભાગ—હીસ્સો રાખનારું, કમનસીબ, અસત્ય. Adj. Doubtful; objectionable; in partnership; joined; having a part with another; unlucky; untrue.

ખોસશને, khosashnê. નાં ભય, બીહીક, ધાસતી, દેહશત. Subs. Fear; dread; terror; awe.

ઔન્દશતી, ôjdashtî. વિં જુતપરસ્તીને લગતું, પુંટલાં પુંજનારાઓનું. Adj. Pertaining to idolatry; belonging to idol-worshippers. Comp. Pâz.

અન્દેશી

અન્દેશતી, andêshî. See અન્દેશી andêshî.

અન્ધશન, anbêsh-tan. See અન્ધશન an-bêsh-tan.

ખોશકારશને, khôshkârashnê. See ખોશકારશને khôshkârashnê.

હોશકારશને, hôshkârashnê. નાં સવાલ, પ્રશ્ન. Subs. Question ; query.

અંદેશ-રદ, andêsh-rad. નાં સહમજવાળો— વિચારવાળો માનસ ; ડહાપણનો ધણી, દાનાવ, વિદ્વાન. Subs. A man of sense—thought ; a man of wisdom—knowledge ; a *savant*

ખોસ્કાર્દ, khôskârd. નાં ગુનાહ અથવા તકમીરની માફી. Subs. The pardon or remission of an offence or crime.

ઓબસીઆ, ôbasîâ. નાં બુજેરગી ; મોટાઈ ; પથ્થર ભાંજવાનું લોહડાનું હથ્થાર ; હથોડો ; બંદીખાનું. Subs. Eminence, greatness ; an iron instrument for breaking stones, a hammer ; a prison.

અંગેજશને, angêjashnê. નાં કયામત, રસ્તાખેજનો દહાડો. Subs. The day of resurrection—judgment.

ખેસશને, khêshashnê. નાં બીહીક દેખાડવી, ભય ઉત્પન્ન કરવો. Subs. Showing dread ; producing fear.

અન્ધકી, andakî. See અન્ધકી andak. }
અન્ધકી, andakî. } andak.

હુબેસીઆ, hubêsiâ. See હુબેસીઆ hubashîhâ.

અંબેદીગાન, anbêdîgân. નાં દુશ્મનો, શત્રુઓ,

કજીઓ કરનારા, બાચ્યાઓ, સાથીઓ. Subs. Plur. Enemies, foes ; those that quarrel ; partners ; associates.

અન-સેઆશી, an-sêâsî. વિં અસંતોશી, અકારં, નાશબર, નાશેપાશી. Adj. Of a contented disposition ; disagreeable ; wanting patience ; unthankful. Comp. Pehl. અનસાશ

ખુસીનાદ, ખુસીનેદ, khûsînâd, khûsînéd. કિં
સુકવે, સુકકું કરે. V. May dry—parch.

ખુસીનેદ, khusinéd. See કોસનાદ khôsnâd.

ઓસહીન, ôsahîn. નાં ઉષહીન ગેહ. Subs. The *Ushahina Geh* (the time of dawn). Av. અસહીન

અન-દેહી, an-dêhî. વિં નાબુદી—નાશ કરનારું ;
ગેબ—છુપું કરનારું. Adj. Producing annihilation—destruction ; rendering invisible—hidden.

ખેસીદ, khêsid. નાં જખમ, ઘાહ, ફટકો ; બીહીક,
ધાસ્તી. Subs. A wound, cut, stroke ; fear, dread.

અંબુસીદન, anbusîdan. કિં અહેરમાં આવવું,
પ્રખ્યાત થવું ; લોકોની જણમાં આવવું ; કોહી જવું ; કરમઈ જવું ;
સાંધાંમાં સુતુ મારીજવું. V. To become public, to become famous ; to come to the notice of the public ; to rot ; to decay ; to become benumbed in the limbs. Comp. Per. انبوسیدن

અન-દેહીદે, an-dêhîdê. See અન-દેહીદે an-dêhîdê.

હુ-દાએતે, hu-dâêtê. See હુદાએતે hûdâêtê.

۴۹۹۵۵۳ } ખેસીદગી, ખેસ્તગી, khêśīdagī, khêstagi. નાં
 ۴۹۹۵۵۳ } ભાવં જખમી કરવું, ચીરવું. Abst. Subs.

Inflicting a wound ; tearing.

۴۹۹۵۵۳ અન્દીનશન, andīnashna. See ۴۴۴ andīshī.

۱۴۹۵۵۳ અન્શીનશને, a-nashīnashnê. વિં નાશ વિનાનું, નાશ
 નહીં કરનારું. Adj. Not decaying, not destroying.

۵۹۵۵ અંદસુસ, andsus. નાં ‘અરૂપીન’ નામના દેશનાં
 એક સુબા અથવા હોકેમનું નામ. Subs. Name of a
 man who is said to have been the ruler of a
 country called “ *Aspin*.”

۶۹۵۵ હોસીદુમ, hōśīdum. કિં હું સંભાલ—રક્ષણ કરે ;
 હું કબુલ કરે ; હા કેહું અને ટેકો આપું. V. I may take
 care of—protect ; I may assent and support.

۷۹۵۵ } ખુશીનેદ, ખુસીનાદ, હેચીનેદ, khusīnéd, khusīnád,
 ۷۹۵۵ } hêchīnéd. કિં સુકવે ; સુકકું થાય. V.

May dry ; may become dry. Av. ۴۹۵۵ =
 Sans. સિંચતિ = Per. خوشک کردن

۱۱۷۹۵۵ અવ્સીનીદન, avsīnīdan. કિં ખરાબ કરવું ; નાશ
 કરવો ; ઘટવું, ઓછું કરવું. V. To spoil, to destroy,
 to diminish—lessen.

۱۱۷۹۵۵ ઓસીનીદન, ôsīnīdan. See ۱۱۷۹۵۵ avsīnīdan.

۱۲۱۵۵ અવી-દીનાન, avī-dīnân. નાં ધર્મ—મજહૂબ—
 કાયદા વિનાના ; અનીતિવાલા, ખેઈમાંની, અવીશ્વાસુ. Subs.
 Persons having no faith—religion—laws ; im-
 moral—faithless persons. Comp. ۵ = Av. ۴ =
 not (as in ۴۹۵۵) + ۱ = Av. ۴ ; Per.

بی دینان

ખુદ-દીનાન, khud-dínán. વિ. એક જ ધર્મ — મજ-
હબવાલા; પોતાની દીનવાલા. Adj. Plur. Of one's
own religion; co-religionists. Comp. Av.

અન્-સગીનાન, an-sagínán. વિ. પથ્થરના જેવું
કઠણ નહીં; નરમ, હલકું, સંગીન—પૂર્ણ નહીં. Adj. Not
so hard as a stone, soft, light; not solid—
complete. Contrast Per. سنگين

અનીસહ, આનીસે, anísah, ânisê. ના. કોઈબી બં-
ધાયલી અથવા ઠરી ગયલી પ્રવાહી પદાર્થ. Subs.
Any liquid substance in a congealed state.

અન્-સેજાક-તર, an-séjak-tar. વિ. વધારે ના-
લાયક—અધટીટ—અયોગ્ય. Adj. More unfit—im-
proper—unworthy.

અંગેઝશને, angézashné. ના. બાવ. કોઈબી
વસ્તુનો સખબ, કાંઈબી ચીજનું મૂલ કારણ. કિ.
ઉપર ઉઠાવવું, ઉચે—પ્રલંદ કરવું. Abst.
Subs. The cause or origin of a thing. V. To
raise up, to lift up, to exalt.

અન્જસ્પુક, anjaspuk. વિ. સુખારક, પનોતુ, બાગ્ય-
શાલી, નસીબવંત. Adj. Blessed, propitious, for-
tunate, lucky.

અવીસ્ત, avíst. ના. કીલ્લો, કોટ, મજબુત બંચાવની
દેવાલ. Subs. A fort, a fortress; the wall of a
fort.

ખુસીદ, khusíd. ના. રડન, કલાપીટ, વિલાપ, શોક.
Subs. Weeping, lamentation, wail, grief.

જાણનાં ખુસેદ, khusêd. See જાણનાં } khusînêd.
જાણનાં } khusînâd.

જાણનાં ખીસ્તારી, khîstârî. નાં જખમી થવું. Subs.
Becoming wounded.

જાણનાં અન્-એસ્તેશની, an-êstêshnî. વિં કાયમ—
ટકાઈ નહીં, થોડા વખતનું, અનીશ્ચીત. Adj. Not per-
manent, lasting of short duration, uncertain.

જાણનાં ખીસ્તે, khîstê. See જાણનાં khêst.

જાણનાં ખેસ્તે, khêstê. નાં જંગલ, વેરાંન જગા, મેદાન.
Subs. A forest or wood, a desert place, a plain
or meadow.

જાણનાં ખેસીદ, khêsid. See જાણનાં khîsêd.

જાણનાં હુ-દસ્તે, hu-dastê. વિં મજબૂત—સારા હાથવાળું;
મદદ કરનારું, સહાય થનારું, ટેકો—આશ્રો આપનારું. Adj.
Of strong—good hands ; helping, supporting,
patronizing.

જાણનાં હુ-દીદે, hu-dîdê. નાં સારી નજર—ચશ્મ ; સારી
આંખ. Subs. A good sight—vision ; good eyes.

જાણનાં હુ-બસ્તે, hu-bastê. વિં સાઈ બાંધેલું, સારી નીતિવાળું,
સારા બંદોબસ્તવાળું. Adj. Well bound, well regu-
lated ; of good morals ; well organized.

જાણનાં અન્-જસ્તન, an-jastan. કિં નહીં કુદવું—છલાંગ
મારવી—લુસકો મારવો. V. Not to jump—leap—
bound. Contrast Per. جستن

જાણનાં } અવસીદન, avsidan. See જાણનાં avsinîdan.
જાણનાં }

૧૧૭૫મું } અવી-સતુન, avi-satun. વિં થામલા વગરનું; ટેકા

૧૧૭૫મું } —આધાર વગરનું; નીરાધાર; અલગ. Adj.

Having no pillar—support. Prop. Unsupported; aloof. Contrast ૧૧૭૫મું, Av. અજલ, Per.

ستون, Sans. स्थूणा.

૧૧૭૫મું આવેસ્તન, âvēstan. કિં હમેળદાર—ગર્ભિવંતી થવું.

V. To be pregnant—with young. Comp.

Per. آبستن

૧૧૭૫મું અંબસ્તન, anbastan. કિં ભરવું; પુરું કરવું. V.

To fill up; to complete.

૧૧૭૫મું ખુસીદન, khusîdan. કિં સુકવવું, સુકકું થવું; કર

ચલી વલી જવી; ચીમરઈ જવું. V. To dry; to

become parched; to be wrinkled; to shrivel

up. Comp. Per. خوسیدن

૧૧૭૫મું ખઈસ્તહ, khaîstah. ભૂં કું કોટબંદી કીધેલી; મજ-

બુત કીધેલું. Past Part. Fortified; strengthened.

૧૧૭૫મું ખીસ્તેહ, ખેસ્તે, khîstêh, khêstêh. વિં ધાસ્તી

ભરેલું, ભયાંનક; ઉઠાવેલું, બાંધેલું. નાં કીલ્લો, કોટ. Adj.

Dreadful, frightful; erected, built. Subs. A

fort, castle, fortress.

૧૧૭૫મું ખુજસ્તે, khujastê. વિં સુખારક; ભાગ્યશાલી. નાં

વતન; શેહર. Adj. Blessed, propitious; fortu-

nate. Subs. One's native country; a city.

Comp. Per. خجسته

૧૧૭૫મું ખેસ્તે, khêstê. નાં જખમ, ઘાહ; કટકો; ધાસ્તી.

Subs. A wound, cut; stroke; fear.

૧૧૭૫મું ખેસીદે, khêsîdê. નાં એક યુનાહ—પાપવું નામ.

Subs. Name of a crime—sin.

૧૯૭૧ હુ-અસ્તે, hu-bastê. બૂં કૂં સારી રીતે બાંધેલું.

Past Part. Well—strongly built.

૧૯૭૧ હોદ્-દીદે, હવી-દીદે, hôd-dîdê, havî-dîdê. નાં

ડાબી આંખ. Subs. The left eye—sight. Comp.

૨૩ = Av. ૨૩ + ૨૩ = Per. ૨૩

૨૩૭૧ એસ્તગી, khêstagî. વિં જખમી, લોહીપ્રહન,
ધાસ્તી ભરેલું, બયાંનક. Adj. Wounded, bleeding ;
stained with blood, dreadful, fearful, frightful.

૧૯૭-૭૧ } ગોસીદે, gôsidê. નાં નમુનો ; હાલત, સ્થિતિ.

૧૯૭-૭૨ } Subs. A sample, specimen ; state,
condition.

૧૯૭૧ હવી-યદમન, હોદ્-યદમન, havî-yadman, hôd-yad-
man. નાં ડાબો હાથ. Subs. The left hand.

૧૯૭ } અન્-બીન, અન્-બીન, અન્-બીન, anbîn, an-bîn, a-vin.

૧૯૭ } વિં નહીં જોતું ; આંધળું. Adj. Not seeing ;

૧૯૭ } blind. Comp. Per. ૨૩

૧૯૭ } ઓબેન, ôbên. નાં તેડું, ઈજન. વિં ખુબ, સારું,

૧૯૭ } બહું, નેક ; ખરોખરીડું, સરખું. ઉભયાં બી, વધી,

૧૯૭ } એટલું છતાં પણ. Subs. An invitation, a
call. Adj. Fine, good, virtuous ; similar,
equal, matching. Conj. Also, too ; notwith-
standing.

૧૯૭ અવી, khavî. નાં નીંદ્રા, ઉંઘ, સ્વપનો. Subs. Sleep,
slumber ; a dream. Comp. Pehl. ૨૩, Av.

૨૩ Sans. स्वप्न.

૨૩૭ અન્-બીના, an-bînâ. See ૨૩ an-bîn.

૧૫૫૫ } હુ-દીનાન, hu-dînân. નાં નેક દીનદાર માણસો.
 ૧૫૫૫ } Subs. Good religious men.

૧૫૫૫ } હુ-જીનાક, hu-jînâk. નાં સારી જગો, Subs.
 ૧૫૫૫ } A good place.

૧૫૫૫ હુ-દીનાક, hu-dînâk. નાં અરો ઈનસાક, વાજબી
 ચુકાદો. Subs. Even-handed justice, a fair deci-
 sion.

૧૫૫૫ ખુ-સ-દ, khunsand. વિં રાજ, ખુશ. Adj. Pleased,
 satisfied, contented. Av. ^{𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀𐬎𐬭𐬀} Per. خرسند

૧૫૫૫ અન્-બીની, an-bînî. નાં ભાવં અંધાપો; અજ્ઞાન-
 પણું; હુશિયારીની કોટાઈ. Subs. Blindness; ignor-
 ance; want of intelligence. Comp. Per. نابینائی

૧૫૫૫ અન્-બીનીહિદ, anbînîhêd. કિં અંદીઠ—છુપ્યું—
 ગેબ થાયછે, નજર આગલથી ગુમ થાયછે, વગર દેખાવવાનું
 થાયછે. V. Becomes invisible—hidden; va-
 nishes; goes away from view or sight.

૧૫૫૫ ખુ-સ-દી, khunsandî. નાં ખુશી; સંતોષ. Subs.
 Pleasure; contentment. Per. خرسندی

૧૫૫૫ અન્-સ-દીહા, khansandîhâ. કિં અં રાજ
 ખુશીથી, ખુશીથી, મરજીથી. Adv. Of one's own
 accord; voluntarily, willingly.

૧૫૫૫ અન્-બીનીનાક, anbînînâk. વિં ઠગાઈ ભરેલું; ખોટું
 સહમજબનાઈ, ભાવવું. Adj. Deceitful, treacherous;
 misinterpreting; misguiding.

૧૫૫૫ અન્-બીનીનીદે, anbînînîdê. ભૂં કું આંધળું

૧૫૫૫ કીધેલું, ઠગેલું, નાખુદ—અંદીઠ—નેસ્ત—ગેબ થયલું,
 Past Part. Made blind, deceived, duped,
 annihilated, become invisible, vanished.

પ્રજ્ઞાપ્રજ્ઞા હુ-દીનીનીદન, hu-dīnīnīdan. ક્રિ० બલી દીનમાં સામેલ થવું. V. To join or embrace the good religion.

અન્બીનીદારી, an-bīnīdārī. ના० ભાવ० અંધારું—આંધળું કરવું; ગુમરાહ કરવું, ભ્રામવું; નાબુદ થવું—કરવું. Subs. Abst. Making dark—blind; misleading; misguiding; becoming—make extinct.

પ્રજ્ઞાપ્રજ્ઞા અન્બીનીદન, an-bīnīdan. ક્રિ० આંધળું કરવું; ઠગવું. V. To make blind; to deceive.

અન્બીંગર, an-bīngar. ના० ઠગનાર, આંધળું કરનાર; આંધલો શખ્સ. Subs. A deceiver; a cheat; he who blinds; a blind person.

અન્બીંગરી, an-bīngarī. See અન્બીની. }
અન્બીંગરી, an-bīngarī. See અન્બીની.

હુ-બીંગરી, hu-bīngarī. વિ० સારી રીતે પીછાણનારું, દુરંદેશ, દીર્ઘ દૃષ્ટિવાળું. Adj. Well knowing; recognising properly foresighted; thoughtful with respect to future.

અન્બીંગર-દારી, an-bīngar-dārī. ના० ભાવ० અદેખાઈ—ઠગાઈ કરવી. Subs. Abst. Becoming jealous; deceiving.

ઓબેન, ōbēn. ઉભ० બી, વલી. વિ० બીજું, તમામ, પુણી, સ્નેહી. ના० કુટુંબી. ક્રિ० અં એક જગામાં, એકજ વખતે, સાથે, સરખી રીતે. Conj. Also, too. Adj. Another, whole, complete; friendly. Subs. A kinsman. Adv. In one place; at one time; together; along with; equally.

૧૪૬૩ હુ-દીન, hu-din. વિં સારો ધર્મ પાલનાર, દીનદાર, ચોતાની કર્મ બરાબર અમલમાં લાવનાર. નાં બલી દીન —રેવાન—કરન. Adj. Believing in good religion ; religious ; performing one's duties well. Subs. A good religion—usage—duty. Av.

સાદુરુ

૧૪૬૪ હોબેન, hóbên. વિં બરાબરીઉ, સરખું. કિં અં એ રવેશે—રીતે. Adj. Equal ; similar. Adv. In this manner.

૧૪૬૫ અન્બીન-કર્દન, anbín-kardan. કિં આંધણું કરવું. V. To make blind ; Comp. Per. نابینا کردن

૧૪૬૬ અન્બીન-કર્દારી, anbín-kardârî. નાં બાવં
૧૪૬૭ See અન્બીન-કર્દારી. anbínîdarî.

૧૪૬૮ હુ-દીન-વર, hu-dîn-var. નાં નેક દીનનો સરદાર, વડો ધર્મ ગુરૂ, પેગામ્બર. Subs. A minister of good religion, a high priest, a prophet.

૧૪૬૯ અન્બીન્ગી, an-bîngî. See અન્બીન. anbîmî.

૧૪૭૦ અન્બીન્ગર, anbîngar. See અન્બીન. anbîngar.

૧૪૭૧ ઓસોફરીદ, ôsôfarîd. નાં કરન, બંદગી, તાબેદારી, ધર્મ. Subs. Duty, prayer, obedience, faith, a religious duty. Pâz. આજીવન

૧૪૭૨ અવે-ગુમાન, અવી-ગુમાન. avê-gumân, avi-gumân. વિં બેશક, ગુમાન વિનાનું, સાક દીલનું, ભોણું, કપટ વિનાનું, પાક એતેકાદનું. Adj. Undoubted, free from suspicion ; pure-hearted, frank, free from malice, of pure faith. Av. અવિગમન Per. અગમન

અન્ધા, andî. See અન્ધ andî.

અન્ધાક, andîk. નાં એહાકનું એક નામ; અન્ધાક, એરી મોટો સર્પ—નાગ. Subs. One of the names of *Zohak*—a large venomous serpent—snake.

અન્ધાક, andîk. See અન્ધ andîk.

અન્ધાક, અન્ધાક, avsê, ôsê. નાં એવાએશ, શુંગાર, અન્ધાક, અન્ધાક; અન્ધાક. Subs. Gracefulness, beauty, ornament, pomp, splendour; carrying.

અન્ધાક, અન્ધાક, anbadê, anbâdê. નાં આનદાન, વંશ, પેઢી, આલાદ, વસીલો, ગાદી. Subs. Family, parentage, lineage, progeny; a throne; the seat of some eminent personage. Pâz. અન્ધાક

અન્ધાક, ôskâ. કિં અન્ધર થવી; એવું, આતરી કરવી.

V. Being informed; seeing; ascertaining.

અન્ધાક, ôskâr. નાં ઉત્તેજન, ઉત્તેજી, શરૂઆત; તકરાર, વાદવિવાદ. Subs. Encouragement; incitement; beginning; argument; discussion.

અન્ધાક, khôskâr. નાં કોશેશ, ચલ, મેહનત, ઉદ્યોગ. Subs. Endeavour; effort; exertion; industry.

અન્ધાક, hu-sîkâl. નાં સારો વિચાર—ધારણા—મત; રોશની. Subs. A good thought—intention—opinion; light.

અન્ધાક, khôskârashna. See અન્ધાક = khôskâr.

અન્ધાક, khôskârashnî. વિં ફરીઆદ—પોકાર કરવું. Adj. Complaining, bawling.

જોસ્કારશનીહા, khôskârashnihâ. ક્રિ० અ०
ઉલટથી, દીલશોખથી ; તકરારની રીતે, વાદવીવાદપણે.
Adv. Eagerly, heartily, earnestly ; by way of
discussion, argumentative.

ખોસ્કારશની, khôskârashnî. ના० સહમજ,
વિચાર ; ડહાપણ, જ્ઞાન, તર્કશક્તિ. Subs. Understand-
ing ; consideration ; thought ; wisdom ; know-
ledge ; power of reasoning. Pâz. અજોસ્કારશની

ઠોસ્કારશને, ôskârashnê. ના० બાવં ઉત્તેજન,
ઉરેરણી, ઉશ્તવારી, મજબુતી. Abst. Subs. Encour-
agement ; incitement ; firmness ; compactness.

ખોસ્કારશને, khôskârashnê. ના० બાવં પતેત
—તોબા—પશ્ચાત્તાપ—પ્રાયશ્ચીત કરવી ; પોકારવું, ગરજવું.
Subs. Abst. Repenting ; feeling sorrow or re-
gret for something done or spoken ; expiating.

હોસ્કારશને, hôskârashnê. ના० બાવં આગાહ
કરવું, ખબર આપવી. Abst. Subs. Giv-
ing warning—information.

ખોસ્કારીદન, khôskârîdan. ક્રિ० મસલહત—
મશવરત—વિચાર કરવો. V. To consult, to seek
the opinion or advice of another ; to deliberate
in common.

હોસ્કારીદન, hôskârîdan. ક્રિ० અણીતું—વોકેદ-
ગાર—ખબરદાર—અંચલ—અતુર થવું—કરવું ; તકરાર—
વાદવિવાદ કરવો. V. To become—make aware—
acquainted with ; to be—make skilful—adept
—smart ; to discuss, to argue.

ઠોસ્કાર્ગર, ôskârgar. નાં ઉલટ આપનાર.

Subs. One who gives encouragement.

ઠોસ્કાર્દ, ôskârd. See ઠોસ્કાર ôskâr.

ઠોસ્કાર્દ, khôskârd. See ઠોસ્કાર khôskâr.

ઠોસ્કાર્દ, hôskârd. See ઠોસ્કાર hôskâr.

હુ-સીકાલદ, hu-sîkâlad. ભૂં ફૂં સારી રીતે
વિચાર કીધેલો. Past Part. Well considered.

ઠોસ્કાર્દન, ôskârdan. See ઠોસ્કાર્દ hôskârî-
dan.

ખુસ્કાર્દન, khuskârdan. See ઠોસ્કાર્દ khôskârî-
kâridan.

ઠોસ્કાર્દન, hoskârdan. See ઠોસ્કાર્દ hôskârî-
rîdan.

અંગીઝ, angiz. ક્રિં આજ્ઞાં ઉઠાવ, ઉચક. V.
Imper. Lift up, raise (thou). Per. انگیز

અન્-સજાહી, an-sajâhî. ક્રિં નાલાયક—અયોગ્ય
—નકારું—ફોટ હોય. V. May be unfit—improper—useless—unavailing.

અન્-સેપાશી, an-sêpâshî. વિં નીરૂપકારી, અ-
સંતોષી, બેસબર, નીમક હરાંમ, બેવફા, નાસેપાસ, નીફલ. નાં
અસંતોષીપણું, બેસબુરી, નીમકહરાંમી, બેવફાઈ. Adj.
Ungrateful; discontented; impatient; un-
faithful; perfidious; unthankful; unsuccessful.
Subs. Discontent, impatience, infidelity, in-
gratitude.

હુ-સેપાહી, hu-sépâhî. નાં મજબુત યોદ્ધી—
અરદાસ્ત; સંભાળ, અહાદુરી, પેહલવાનગીરી. Subs. A
strong watch or guard; care, bravery, bold-
ness, valour.

હુ-સેપાસ, hu-sépâs. વિં આભારી; સંતોષી;
સજુરીવાલું; નીમક હલાલ, વક્ષાદાર. નાં આભાર, ઉપકાર,
સજુરી, નીમક હલાલી, વક્ષાદારી, સંતોષ. Adj. Thank-
ful; contented, patient; faithful, grateful.
Subs. Gratitude, obligation; patience; grati-
tude, fidelity, contentment.

અન્-સેપાસી, an-sépâsî. See અન્-સેપાસી
સેપાશી. Comp. Per. ناسپاسی

હુ-સેપાસીહા-તર-બુદન, hu-sépâsîhâ-tar-
budan. કિં ઘણીજ સારી રીતે આભાર—ઉપકાર માનવો;
અરાબર—ઘટતી રીતે ગુણ ગાવો. V. To be exceed-
ingly grateful—thankful; to speak in appro-
priate—adequate terms of one's merits.

હુ-સજાક, hu-sazâk. વિં લાયક, યોગ્ય, ઘટીટ,
અનુસરતું. Adj. Proper, fit, appropriate, agree-
able.

અન્-સજાક-તર, an-sajâk-tar. વિં વધારે ના-
લાયક—અયોગ્ય—અઘટીટ. Adj. Compar. More
improper—unfit—unworthy. Per. ناسزا تر

હોસ્પારૂમ, hôspârûm. નાં એકવીસ નુસ્ક મધેનાં
એક નુસ્કતું નામ છે; યજ્ઞશને કરવાની જગો.
Subs. One of the twenty-one Nusks; *Izesh-
né-gâh*.

૧૧૯૧ } અવસ્પાર્દન, avaspārdan. ક્રિં સોંપવું, કબજામાં
 ૧૧૯૨ } આપવું, હવાલે કરવું, સવાધીન કરવું. V. To
 ૧૧૯૩ } make over or deliver to ; to commit
 to the charge or care of.

૧૧૯૪ } અન્-અઈવ્યાસ્ત, an-aīvyāst. ભૂં કૃં વાકેઃ
 ૧૧૯૫ } ગારી નહીં ખેળવેલી ; અભ્યાસ નહીં કીધેલો, કુશળી
 નહીં ખાંધેલી. Past Part. Inexperienced ; not
 studied ; not girded up the *kushti* (i.e., sacred
 thread—girdle) round the waist. Comp. Av.

અવસ્પાર્દન

૧૧૯૬ } અન્-અએવ્યાસ્તન, an-aēvyāstan. See

૧૧૯૭ } an-aīvyāst.
 ૧૧૯૮ }

૧૧૯૯ } અન્-સેઝ-દાસ્તન, an-sēz-dāstan. ક્રિં દુઃખ
 —દરદ—પીડા—રોગ વગરનું કરવું—રાખવું ; નાશ—મોત
 વિનાનું કરવું—રાખવું. V. To make or keep free
 from pain—affliction—disease ; to make or
 keep free from destruction—death.

૧૨૦૦ } અન્-સજશને, an-sazashnê. નાં ભાવં અધદીઠ-
 પણું, અયોગ્યતા, નાલાયકપણું. Subs. Abst. Impro-
 priety, unbecomingness, unworthiness.

૧૨૦૧ } અંગેજશને, angējashnê. નાં સખખ, ખાએશ ;
 ૧૨૦૨ } ઉઠાવવું, ઊંચાં કરવું ; કોશિશ, મેહેનત. Subs.
 ૧૨૦૩ } Cause, reason ; raising—lifting up ;
 elevating ; endeavour ; exertion, labour.

૧૨૦૪ } અન્-સઝીનાદ, an-sazīnād. ક્રિં નાલાયક—અધ-

દી૮—અયોગ્ય—નકારું થાય. V. May become unfit—improper—useless.

જીવજીવ ઓસ્ફીનાદ, ôsfinâd. ક્રિં લાએક થાએ. V. May become worthy.

જીવજીવ હુ-સજીનાદ, hu-sazînad. ક્રિં પુરતી રીતે ઉપ-યોગી થાએ ; ઘણો લાયક—યોગ્ય થાય. V. May become thoroughly useful ; may be very suitable—worthy.

જીવજીવ અન્-દીવીનાદ, an-dîvinâd. ક્રિં ઠગાવું—છેતરાવું નથી, ઉલથાપ અપાવું નથી. V. Is not deceived—imposed upon. Comp. Av. અન્ગિઝીનાદ

જીવજીવ અંગેઝેદ, angêzêd. See જીવજીવ અંગિઝીનાદ.

જીવજીવ } અંગિઝીદન, angîzîdan. ક્રિં ઉઠાવવું, ઉચકવું,
જીવજીવ } ઉંચું કરવું. V. To lift up, raise ; to
elevate. Per. انگیزیدن

જીવજીવ } અંગેઝવા, અંકેઝવા, angêzvá, ankêzvá. નાં
જીવજીવ } ગોસ્પંદોને રાખવાની જગા, તબેલો, વાડો. Subs.
જીવજીવ } A pen or enclosure for sheep ; a
જીવજીવ } stable ; a fold.

જીવજીવ } હુસફનીન, husafnîn. વિં જસદ—કલ્લઈને લગતું.
જીવજીવ } Adj. Pertaining pewter—tin. Comp
Av. અસ્પુર

જીવજીવ આસ્પુર, âspur. નાં ભાવં પૂર્ણતા, તમામીઅત, શેવટ, છેડો. Subs. Abst. Completion, fulness, end, conclusion.

જોડાણ હોસ્પુર, hôspur. ક્રિ० અં પુરતી રીતે. Adv. Sufficiently, adequately.

જોડાણ અન્-સપુરી, an-sapûrî. See જોડાણ an-sêpurî.

જોડાણ } અન્-સપુરી, anaspûrî. નાં ગુનાહનું પ્રમાણ—
જોડાણ } અંદાજે. Subs. Magnitude—proportion
જોડાણ } of crime.

જોડાણ ઓસ્પુરી, ôspurî. નાં અંદાજે ; હદ ; કોલ ; ગુના-
હનો પશ્ચાત્તાપ ; ઉમેદવારી. Subs. Magnitude, pro-
portion, limit, promise ; penitence for sin ;
hopefulness.

જોડાણ } અન્-વેષ્ટાર, a-vêstâr. વિ० વગર ફરેબ દેવે, વગર
જોડાણ } ઠગવે, વગર છેતરવે. Adj. Without beguil-
ing—deceiving—imposing upon.

જોડાણ હોસ્પર્દન, hôspardan. ક્રિ० રગડવું, આગળ ઢોકલવું.
V. To press and rub roughly ; to push along.

જોડાણ અન્-દીદ, an-dîd. વિ० જોયા વગરનું, આંધળું. Adj.
Unseen, blind. Per. ۱۰ دید

જોડાણ અનસ્ત, anast. વિ० ખરાબ, ખુરું, નાશ પામવા જોગ.
Adj. Bad, evil ; perishable.

જોડાણ એસ્ત, êst. નાં ઉઠવું, નિકળવું. Subs. Rising,
proceeding from.

જોડાણ ઓસ્ત, ôst. નાં કૌવત, શક્તી, જોર. વિ० ઉસ્તવાર,
મક્કમ, મજબુત, નક્કી થએલું ; ધણું સારું. Subs. Strength,
ability, power. Adj. Strong, firm, determinate ;
settled ; very good.

જુલમ ખન્દીદ, khandid. ક્રિ० હસ્યું. V. Laughed.

Per. خندید

જુલમ ખુસ્ત, khust. ક્રિ० માર્યું, ઠોક્યું, હીન્યું. ના० ઉન્નત
—વેરાન જગા, ધોરી રસતો, વપરાએલો રસ્તો. V. Beat,
struck, considered as low—base. Subs. A
barren—desolate place; a public road; a
highway; a trodden path.

જુલમ } ખોસ્ત, ખસ્ત, khôst, khast. કૃ० વિ० ખાવા લાયક
જુલમ } —સ્વાદીષ્ટ કીધેલું. Part. Adj. Rendered
eatable—tasteful.

જુલમ હિસ્ત, hist. See જુલમ êst.

જુલમ હિસ્ત, hist. ક્રિ० આજ્ઞાં તું ઉઠ—ઉભો થા. V.
Imper. Rise, get up (thou). Comp. Av.

જુલમ

જુલમ હુન્દીદ, hu-did. ના० સારી આંખ—નજર, નેકનજર.
Subs. A good eye-sight; a virtuous—chaste
glance.

જુલમ હોસ્ત, hôst. ના० આજ્ઞેજ, કાલાવાલા. Subs.
Earnest entreaty; solicitations.

અજુલમ અવસ્તા, ઓસ્તા, avastâ, ôstâ. ના० સેતાયશ,
બંદગી, આરાધના. Subs. Praise, prayer, invoca-
tion.

અજુલમ } ઓસ્તાખ, ગોસ્તાખ, ôstâkh, gôstâkh. વિ०
જુલમ } મગર, અભિમાની, હિમ્મતવાન, અવિચારી, બે-
જુલમ } અદબ, ઘાતકી. Adj. Arrogant, presump-
જુલમ } tuous; bold, rash, uncivil, cruel.

Comp. Per. گستاخ

-જોડવાનાં } ઓસ્તાખી, ôstâkhî. નાં બાવં અવિવેક,
 -જોડવાનાં } બેઅદબી, અપ્રમાણીકપણું. See -જોડવા, -જોડવા,
 -જોડવા, -જોડવા ôstâkh, gôstakh. Abst. Subs.
 Thoughtlessness; rudeness; disrespect; dis-
 honesty. Per. گستاخی

-જોડવાનાં } ઓસ્તાખાન્મન્દાન, ôstakhânmandân. વિં
 બહુવં હાડકાંવાલાં, હાડમંદ, શરીરને લગતાં; આએ
 દુનિયાના લોકો. નાં ખોદાતાલાનાં નામો મધેનું એક નામ છે
 કે જે સાહેબ સરવેનાં તનનો રાખનાર છે. Adj. Plur.
 Pertaining to or consisting of bones (*lit.*);
 corporeal; bodily; people of this world.
 Subs. One of the names of the Almighty
 God, who is the protector of the bodies of
 all animate beings.

-જોડવાનાં } ઓસ્તાની, ôstânî. વિં ઉસ્તવાર, મજબુત, થરી-
 થામ થયણું; આજેજી—કાલાવાલા કરતું. નાં બેશરમી.
 Adj. Strong, powerful, settled; entreating;
 importuning. Subs. Shamelessness.

-જોડવાનાં } ઓસ્તાની, ôstânî. See -જોડવા
 -જોડવાનાં }
$$\left. \begin{array}{l} -જોડવા \\ -જોડવા \\ -જોડવા \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{ôstâkh,} \\ \text{gôstâkh.} \end{array}$$

-જોડવાનાં } ઓસ્તાની, અવસ્તાની, ôstânî, avastânî. નાં
 મદદ, સહાયતા, આશ્રો. Subs. Assistance, help,
 support.

-જોડવાનાં } ઓસ્તાન-યદ્મન, ôstân-yadman. વિં ઉંચે
 કીધેલા હાથ સાથે; આજેજી કરતું, માફ માગતું. Adj.

With hands uplifted ; entreating ; asking pardon.

૧૦૯૦૩ } ઓસ્તાનીગાન, ઓસ્તીગાન, ōstānīgān, ōstī-
૧૦૯૦૩ } gān. નાં રૈયત, પૃથ્વી ઉપર વસનારા લોકો.

Subs. Subjects ; denizens of the earth.

૧૦૯૦૩ ઓસ્તાનીગી, ōstānīgī. નાં ઓસ્તવારી, મજ-
બુતી, મજબુત ઠેરાવ. Subs. Stability ; firmness ;
a strong resolution.

૧૦૯૦૩ ઓસ્તાન, ōstān. નાં બરસા બરેલા આદમીઓ,
ઈમાનદાર પુરૂષો ; નેક નઈઅતવાલાઓ, દીઆનતદારો, નીતિ-
વાંનો, એલમવાળા માણસો. Subs. Trustworthy
persons ; faithful men ; men of good inten-
tions ; conscientious ; virtuous men ; learned
persons.

૧૦૯૦૩ ઓસ્તાન, અવસ્તાન, ōstān, avastān. See ૧૦૯૦૩
ōstān.

૧૦૯૦૩ હોસ્તાન, hōstān. નાં ઉબર ; બરસો, વિશ્વાસ, નેક
નઈઅત, ઈમાનદારી, નીતિ. Subs. The threshold ;
confidence ; trust ; a good intention ; faithful-
ness ; morals.

૧૦૯૦૩ } અવસ્તાક, avastāk. નાં અવસ્તા બાષા, જરથોસ્તી-
૧૦૯૦૩ } ઓનાં ધર્મપુસ્તકોની પવીત્ર બાષા. Subs. The
Avesta ; the sacred language of the religious
books of the Zoroastrians.

૧૦૯૦૩ ખીસ્તાક, khīstāk. વિં દુઃખી દીલવાણું, કંટાળેણું,
જખમી થયણું. Adj. Of an afflicted heart, dis-
gusted, wounded.

જુલમ હોસ્તાવ, hōstāv. નાં રંજ, નુકસાન, ઈજા. Subs. Pain, affliction, injury, molestation.

જુલમ હોસ્તાવગર, hōstāvgar. નાં રંજ—નુકસાન—ઈજા પોહોંચાડનાર. Subs. One who inflicts pain ; one that does harm ; one that molests.

જુલમ ઉસ્તાદ, ustād. નાં શીક્ષક, ગુરૂ, શીખવનાર, તાલીમ—કેલવણી આપનાર, દાનાવ શખ્સ. Subs. A teacher, an instructor, a tutor, a preceptor, a sensible man. Per. اُستاد, استاد

જુલમ એસ્તાદ, હેસ્તાદ, êstād, hêstād. ક્રિં ઉઠ્યો, ઉભો રહ્યો, ખડો થયો. V. Got up ; rose up ; stood up. Comp. Av. અસ્ત, હસ્ત, Per. ایستاد

જુલમ એસ્તાદન, êstādan. ક્રિં ઉભું રેહેવું, ખડું થવું, જુલમ સ્થીર રેહેવું, ઉઠવું. V. To stand, to get up, to remain motionless. Comp. Av. Rt. અસ્થ = Sans. स्था = Per. ایستادن

જુલમ અન્-સેત્હમ, an-sêtham. વિં જુલમ—અસ્તી—સેતમ વિનાવું. Adj. Free from tyranny—oppression—violence.

જુલમ અવસ્તામ, avastâm. See જુલમ ઓસ્તાની, અવેસ્તાની, ôstânî, avastânî ; and also see જુલમ hōstân.

જુલમ અવસ્તામ, avastâm. નાં લાચારી, મુક્લેસી, ગરીબાઈ ; અંદોબસ્ત, ઠેડાવ. Subs. Helplessness, poverty, indigence, management, arrangement, determination.

જુલમ ઓસ્તામ, ôstâm. નાં વિશ્વાસ, ભરૂશો, એકીન, મદદ, શાહેતા. Subs. Confidence, trust, faith, assistance, help. Comp. Per. اوستام

ખોસ્તાર ખેસ્તાર, khêstâr. See હોસ્તાર hôstavgar.

ખોસ્તાર હુ-દીદાર, hu-dîdâr. વિ. યુગ સુરત, નેક ચેહરાનું.
Adj. Beautiful, of elegant features. Comp.
Per. خوب دیدار

ખોસ્તાર હોસ્તાર, hôstâr. ના. તુકસાંન, જાન, ગેરકાયદો,
ટોટો, પીડા. Subs. Harm, injury, disadvantage,
loss, trouble, distress.

ખોસ્તાર અન્-સતે, an-satê. વિ. ટોણુ—પ્રજા—જાત વિનાનું.
Adj. Having no subjects—tribe—caste.

ખોસ્તાર હુ-સતે, hu-satê. ના. બલો ટોલો—કોમ—પ્રજા—જાત.
Subs. A good nation—tribe—people—caste.

ખોસ્તાર } એસ્તી, ઓસ્તી, êstî, ôstî. ના. બાવ. સ્થીરતા,
અસ્તાર } મક્કમપણું, મજબુતાઈ, એકીન, દયાનતદારી, ઢગલો,
બાંહે. Abst. Subs. Stillness, firmness, stabi-
lity, faith, conscientiousness, a heap, the sleeve
of a garment. Comp. Per. استی

ખોસ્તાર અંગીદી, angîdî. ના. બાવ. દોલતમંદી, તવંગરી,
દૃઢતા, તવાનાઈ. Abst. Subs. Richness, wealthy
state, opulence, easy circumstances.

ખોસ્તાર } ઓસ્તીઆન, ઓસ્તીગાન, હોસ્તીઆન, ôstîân,
હોસ્તીગાન, hôstîân. ના. બંધે દુન્યા; ગેતી
અને બીનોઈ દુન્યા; હસ્તીનો—બંધે દુન્યાને પેદા
કરનાર; તમામ શક્તી રાખનાર, તારીફ, વખાણ, બક્ષનાર,
કારીગર, પંડીત, પેદા કરનાર, પેશો કરનાર. Subs.
Both worlds (this material world and the
spiritual world); the Giver of existence; the
Creator of both worlds; All-powerful; praise

eulogy ; a good workman ; a scholar ; a learned man ; the Creator ; a professional man.

ઔસ્તશની, ઔસ્તશની, êstashnî, ôstashnî. નાં
ભાવં ઉઠવું, ઉભું રહેવું, ખડું થવું, સ્થીરતા. Abst. Subs.
Getting up ; standing up ; standing upright ;
steadiness.

ઔસ્તબાર, ઔસ્તીગાન, હોસ્તબાર, હોસ્તીગાન, ôsta-
bâr, ôstîgân, hôstabâr, hôstîgân. વિં
સાર્યા, સત્યતાવાલા, વિશ્વાસુ, હુશ્યાર, ચંચલ,
કાબેલ, ઉસ્તવાર. Adj. Honest, true,
faithful, confidential, intelligent, clever, firm.
Comp. Per. استوار

ઔસ્તી, ôstî. વિં મક્કમ, સ્થીર, મજબુત. Adj.
Firm, steady, settled, strong. Abst. Subs.
Vigilance.

ખસ્તી, khastî. નાં સખતી, મુશ્કેલાઈ. Subs.
Hardship, difficulty. Pâz. ڪھڻو

ઔસ્તીગાન, ôstîgân. નાં રાહ, રસ્તો, ખુશી,
હુશિયારી, પ્રવીણતા, ફેસલો કરનારા, ટીકા, અખ-
રદારી, કાબેલીઅત, વિદ્વાન, કારીગર, તાકાત,
શક્તિ, ખલકના લોકો, ખોદા, વિશ્વાસ, ખોલાસો,
પૃથ્વી, મોખેદો, પરહેજ ગારો, રૈયત, આભાર, ઉપકાર.
વિં પૂર્ણ, મજબુત, ઉસ્તવાર. Subs. A way ; road ;
pleasure ; proficiency ; cleverness ; one who
decides ; settles ; a commentary or comment ;
intelligence ; cleverness ; a learned man ; a
good workman ; power ; strength ; people of

the world ; God ; confidence ; explanation ; the world ; *Mobeds* ; devout persons ; subjects ; obligation ; favour. Adj. Perfect ; strong ; firm. Pâz. પાઝ

ઔસ્તીગાની } ઔસ્તીગાની, *ôstîgânî*. નાં વિશ્વાસ ; ભરૂંશો
રાખવો } રાખવો ; પુરપણું ; લોકો ; પાયદારી ; હસ્તી
 ધરાવનારું, દુન્યા. Subs. Confiding in ; trusting ;
 perfection ; people ; stability ; having an exist-
 ence ; the world.

હેસ્તાશની, *hêstashnî*. વિં હસ્તી—હયાતીને
 લગતું. Adj. Pertaining to existence—being.

ઔસ્તીગાનીહેદ, *ôstîgânîhêd*. કિં વિશ્વાસ
 —ભરૂંશો રેહેછે. V. Has confidence in.

અન્સ્તીગાન, *anstîgân*. વિં રોશની વિનાનાં,
 અંધારાવાલાં, દોઝખી. Adj. Destitute of light ;
 dark ; residing in hell.

ઔસ્તીગાન-દાશ્તાન, *ôstîgân-dâshtan*.
 કિં આભાર—ઉપકાર માનવો. V. To thank ; to
 express gratitude for favour or kindness.

ઔસ્તીગાન-કારી, *ôstîgân-kârî*. નાં બંદ-
 ગીનું કામ. Subs. Act or office of prayer.

ઔસ્તીઆન-તર, *ôstîân-tar*,
ઔસ્તીગાન-તર } *ôstîgân-tar*. વિં વધારે પ્રવીણ—કાબેલ
—પીછાન કરનાર ; વધારે લાએક—વિશ્વાસુ—
 ઈમાનદાર. Adj. More proficient—excellent—
 discriminating ; more worthy—faithful—trust-
 worthy.

જોડણીઓ ઓસ્તીક-ગાહ, ôstík-gáh. નાં અલકત, પેદાયશ, વસ્તી. Subs. The whole world ; creation ; existence.

જોડણીઓ ઓસ્તીગીહા, ôstígíhâ. નાં અલકતના લોકો. Subs. People of the world.

જોડણીઓ } ઓસ્તીક-તર, ઓસ્તી-તર, ôstík-tar, ôstí-tar.
જોડણીઓ } વિં વધારે મજબુત—મક્કમ—ઊસ્તવાર—ટકાઉ
Adj. More strong—firm—stable—durable.

જોડણીઓ એસ્તીન, ઓસ્તીન, êstín, ôstín. વિં સ્થીર, પાયદાર, મક્કમ, ટકાઉ. Adj. Fixed, permanent, steady, lasting.

જોડણીઓ ઓસ્તીનંદ, ôstínand. ક્રિં તેઓ ઉઠાડેછે—ઉભું રાખેછે—મજબુત કરેછે. V. They raise—lift up—set up—strengthen.

જોડણીઓ ઓસ્તેદ, એસ્તેદ, ôstéd, êstéd. ક્રિં ઉઠે, ઠરે, સ્થીર રહે. V. May rise—become fixed—steady.

જોડણીઓ ઓસ્તેમ, ôstêm. See જોડણીઓ } ôstíân.
જોડણીઓ } ôstígân.

જોડણીઓ અગુસ્તે, agústê. નાં ધુનરી. Subs. Trembling ; tremor. Comp. Av. ગુસ્તર

જોડણીઓ } અ-વસ્તે, a-vastê. કૃં વિં નહીં બાંધેલું, છુટું, આપ-
જોડણીઓ } ખત્યાર, ચુઠાએલું, પીખાએલું. Part. Adj. Not bound—tightened ; loosened from ; independent, ransacked, dishevelled, spoiled. Comp. Per. نابسته

જોડણીઓ એસ્તે, ઓસ્ત êstê, ôst. See જોડણીઓ êstín, ôstín.

૧૭૩૪ ઓસ્તે, ôstê. See ૧૧૭૩૪ hôstân.

૧૭૩૪ ઓસ્તર, ôstar. વિં ઘણું નેક, ઘણો વીદ્વાન—વ્રવીણ, ડહાપણવાલો. Adj. Very virtuous—learned—proficient—sensible—sagacious.

૧૭૩૪ ખેસ્તે, khêstê. જૂં કું વિં જખમી થયણું, લોહી લુહાંન થયણું, ઘાહ પડેલો. Past Part. Adj. Wounded ; bleeding ; hurt. Comp. Per. خست

૧૭૩૪ સુસ્તે, sustê. વિં આલથુ, અયામ્મી, નીરઘોગી. Adj. Lazy, pleasure-seeking ; indisposed to labour ; destitute of employment or business.

૧૧૭૩૪ ઓસ્તવા, ôstavâ. વિં બેશક, સંશય વિનાનું. Adj. Undoubted, free from suspicion.

૧૧૭૩૪૧૭૩૪૧૭૩૪ સુસ્ત-એસ્તશની, susta-êstashnî. વિં સુસ્ત હાલતવાણું, આલસુ, નકકરું. Adj. Being in an indolent state ; lazy ; feeling no anxiety or care respecting anything.

૧૧૭૩૪૧૭૩૪ ખુસ્તુહીદન, khustuhîdan કિં નકકી—તેહેકીક કરવું, વાજખી ચુકાદો લાવવો. V. To settle ; to authenticate ; to come to a just decision.

૧૧૭૩૪૧૭૩૪ ઓસ્તવાનીદન, ôstavânîdan. કિં બેશક થવું, બરસાદાર—ઈમાનદાર થવું. V. To be doubtless ; to be confident—faithful.

૧૧૧૭૩૪ ઓસ્તવાન, ôstavân. વિં બરસાદાર, ઈમાનદાર, મજબુત, સોફનારું, કાબેલ, પુરવીણ, ઓશતવાર, રાશત. Adj. Trustworthy ; faithful ; strong ; committing to the charge of ; competent ; proficient ; accomplished ; firm ; true. Per. استوان

ઔસ્તવારં } ઔસ્તવારં, ઔસ્તોવારં, ōstavārān, ōstō-
 વારં. નાં અનેકવચન. Subs. Plur.

See ઔસ્તવારં ōstavārān.

ઔસ્તોદાન, ōstōdān. નાં મુવેલાંના હાડકાં મુક-
 વાની જગા. Subs. A repository for the bones of
 the dead. Per. استودان, استودان

અવસ્તનશની, avastanashnī. વિં જાદતી,
 વધારો, પુશ્કલપણું. Subs. Increase; surplus;
 abundance.

ઔસ્તોબાંની, ōstōbānī. નાં બાવં એકીનદારી,
 વિશ્વાસ, એકીનદારીથી રહેતું. Abst. Subs. Fidelity;
 confidence; living conscientiously.

ઔસ્તોબાર, ઔસ્તવાર, હોસ્તવાર, ōstōbār, ōsta-
 વાર, hōstavār. See ઔસ્તવારં ōstavārān.

ઔસ્તોબારી, ōstōbārī. નાં ઈતબાર, ભરૂશો,
 ઈમાનદારી; મજબુતી; ભરથારવાલી બાઈડી.
 Subs. Confidence, trust, faithfulness; stability;
 a married woman. Per. استواري

ઔસ્તોબારીદન, ōstōbārīdan. કિં મજબુત
 —બેશક થવું. V. To be firm—strong; to be sure
 —doubtless.

ઔસ્તોબાર્દે, ōstōbārdē. બૂં ફૂં મજબુત—
 ઉસ્તવાર—સ્થીર થીધેલું. Past Part. Made strong
 —firm—steady.

ઔસ્તોબાર-તર, khōstōbār-tar. વિં વધારે

સાચું—વાનખી—રાસ્ત. Adj. More true—just—equitable.

૧૨૧૭૭ } ખોસ્તોગીક, khôstôgîk. નાં એકરાર કરવો,
૧૨૧૭૭ } કબુલ કરવું. Subs. Acknowledging,
assenting to, admitting.

૧૨૧૭૭ ખોસ્તોબર, ôstôbar. See ૧૨૧૭૭ ôstavân.

૧૧૭૭ અન્દીદન, andîdan. કિં તાજુબ—અચરત થવું,
મંગાવવું, મોહીત થવું, પરીશાન થવું; આલસુ થવું; નીચું થવું.
V. To be astonished—amazed; to send for; to
be enamoured; to be disturbed in mind; to be
sluggish; mean. Per. اندیدن

૧૧૭૭ અન્દીદન, an-dîdan. કિં નહીં જોવું—નજર કરવી,
અખાડા કરવા. V. Not to see—look at; to con-
nive; to evade. Comp. Per. نادیدن

૧૧૭૭ અન્એદન, anêdan. કિં તેજ વખતે કરવું, તાજુબ
કરવું; અચરત કરવું. V. To do (a thing) at the
same time; to amaze; to astound.

૧૧૭૭ } આનીદન, ânîdan. See ૧૧૭૭ andîdan. કિં
૧૧૭૭ } મંગાવવું. V. To send for.

૧૧૭૭ ઓસ્તન, એસ્તન, ôstan, êstan. કિં ઉભું રહેવું,
ઠકવું, ટકવું, પાયદાર—મજબુત રહેવું, સંગીન થવું. V. To
stand; to get up; to last; to be steady—firm
—solid.

૧૧૭૭ ખન્દીદન, khandîdan. કિં હસવું; હસી કાઢાડવું.
V. To laugh; to ridicule. Per. خندیدن

૧૧૭૭ ખુસ્તન, khustan. કિં પઢવું, બલાવું, બંદગી કરવી,

ચાહવું. V. To read, to learn, to study, to pray, to recite, to love, to like.

૧૧૭૭ ખોસ્તન, khôstan. ક્રિ० ઉઠાવવું, ચાહવું, ઈચ્છવું, પસંદ કરવું; પુછવું, માગવું. V. To raise, to lift up, to love, to desire, to wish, to choose, to ask, to demand. Comp. Per. خواستن , خوستن

૧૧૭૭ હવસ્તન, havastan. ક્રિ० બંધ કરવું, કેદ કરવું, કબજામાં રાખવું, સ્વાધીન કરવું. V. To shut up; to close up; to imprison; to take possession of; to intrust.

૧૧૭૭ હુ-દીદન, hu-dîdân. ક્રિ० સારી રીતે જોવું, તપાસવું, ધ્યાન આપવું, દુરંદેશી કરવો. V. To see well; to examine; to pay attention to; to foresee. Comp. Av. ૪ + ૨

૧૧૭૭ હેચીદન, héchîdan. ક્રિ० સુકાર્થ નવું, સુકકું થવું. V. To become dry; to dry up. Av. Rt. ૧૦ = Sans. सिच्.

૧૧૭૭ ઓસ્તુક, ôstuk. વિ० કૌવતમંદ, શક્તીવાન, જોરાવર, સારી હાલતમાં. Adj. Powerful, strong, able; well-to-do; well off.

૧૧૭૭ ઓસ્તોગી, ôstôgî. ના० સંપત્તિ, શક્તી, કૌવત. Subs. Opulence; power; strength.

૧૧૭૭ } ઓસ્તગી, ઓસ્તોગી, ôstagi, ôstôgî. ના०
૧૧૭૭ } ભાવ० ઉઠાવવું, માથે લેવું, જોખમ ખેડવો, ઉસ્તવારી, મજબુતી. Abst. Subs. Raising up; lifting up; undertaking; running a risk; stability; firmness.

॥१॥ ॥१॥ } ખેસ્તેગી, khêstêgî. નાં બાવં ઈજ પોહોચાડવી,
 ॥१॥ ॥१॥ } દીલ દુઃખવવું, દુઃખી કરવું, દુઃખ દેવું, ગુકસાન
 કરવું, બીહીવડાવવું. Abst. Subs. Tormenting;
 wounding one's feeling; afflicting; doing in-
 jury; frightening.

॥१॥ ॥१॥ } ખુસ્તોકીક, khustôkîk. નાં સાહાદ—આવાજ
 કાઢવો, મોટેથી બોલવું. Subs. Calling out; lifting
 up the voice; speaking loudly.

॥१॥ ॥१॥ } ઓસ્તોફરીદ, હોસ્તોફરીદ, ôstôfarîd, hôstôfarîd.
 નાં આનંદાનથી ઉતરેલી કરજ, કાયમ સવાબ, કરજ અદા
 કરવી, સવાબ ચાલુ રાખવો, મુકરર કરેલો સવાબ, પોતાના
 આનંદાનના સવાબના કામ કરવામાં ઉસ્તવાર રહેવું; દીનના
 કરમાનો બજાવવા તથા નેક કાંમો ઉપર કોશેશ કરવી. Subs.
 Hereditary obligation; continual deeds of
 religious merit; fulfilling one's duty; continu-
 ing deeds of religious merit; deeds of religious
 merit enjoined by the house or family; being
 foremost and staunch in acts of religious merit;
 fulfilling the commandments prescribed by the
 religion and endeavouring to promote deeds of
 virtue.

॥१॥ ॥१॥ } ઓસ્તોફરીદન, હોસ્તોફરીદન, ôstôfarîdan,
 hôstôfarîdan. ક્રિં પોતાની કરજ કરવી, માનતા કરવી,
 કરજ અદા કરવી, સવાબ ચાલુ રાખવો. V. To do
 one's duty; to vow; to discharge one's duty;
 to continue deeds of religious merit.

॥१॥ ॥१॥ } ઓસ્તોર્દન, ઓસ્તર્દન, ôstôrdan, ôstardan. ક્રિં
 ॥१॥ ॥१॥ } બોડવું, ઘોડી કાઢાડવું; કાપવું; રદ કરવું, પવિત્ર

કરવું. V. To shave; to scrape; to cut off; to cancel; to purify. Per. ستردن

૧૯૧૧] ઓસ્તોદે, ઓસ્તેદે, ôstôrdê, ôstardê. બૂં કું
૧૯૧૧] ઓડેલું, ઓલી કાહાડેલું; કાપેલું; છેડી કાહાડેલું;
રદ કીધેલું. Past Part. Shaven; scraped; cut
off; erased; cancelled. Per. سترده, استرده

૧૯૧૧ અ-વસ્તે, a-vastê. વિં મદલું નહીં થયલું, નીર્મલ,
સોઝું, ખરાબ થયા વિનાનું. Adj. Not muddled;
void of dirt or impurity; clear, pure; not
spoiled.

૧૯૧૧ એસ્તે, êstê. બૂં કું સ્થીર થયલું, થંબ રહેલું, ઉભું
થયલું, ખોલું કીધેલું. Past Part. Composed,
settled, erected, made open. Comp. A. Rt.
— = Sans. स्था. Per. ایستادن

૧૯૧૧ ખુસ્તે, khustê. બૂં કું બરડેલું. Past Part.
Ground coarsely or roughly.

૧૯૧૧ હોસ્તે, hôstê. નાં હુશિયારી, ચાલાકી. Subs. In-
telligence; cleverness.

૧૯૧૧ હુ-દીદે, hu-dîdê. વિં સારા દેખાવનું, સુખસુરત.
Adj. Of elegant features; beautiful.

૧૯૧૧ હુ-દીદ-તુમ, hu-dîd-tum. વિં ઘણા સારા દેખાવનું;
ધણુંજ સુખસુરત. Adj. Of most elegant features;
most beautiful.

૧૯૧૧] ઓસ્તફરીદ, ôstafarîd. See ૧૯૧૧ ôsto-
૧૯૧૧] farîd.

૧૯૧૧ ઓસ્તફરીદન, ôstafarîdan. See ૧૯૧૧
ôstôfarîdan, hôstôfarîdan.

૧૯૧૧ ઓસ્તર, ôstar. નાં મૂર્ચની રોશની શરૂ થવાની દીક્ષા;

ઉગમણ—પૂર્વ દીશા. Subs. The part of the horizon where the sun rises ; the east. Comp. Pehl.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 ઓસ્તરસ્તાન, ôstarastân. નાં અચરનો તબીલો. Subs. A stable for mules. Comp. Per. استر and Sans. स्थान.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 ઓસ્તરેદ, ôstarêd. કિં ભુલ કરે, વીશરી જાય, ખતા ખાય. V. May err ; may forget ; may be in error.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 ઓસ્તરીદન, ôstarîdan. કિં યાદ નહીં રાખવું, ભુલી જવું, યાદદાસ્તમાંથી જવું રહેવું. V. Not to remember ; to forget ; to lose memory of.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 } ઓસ્તરે, ôstarê. નાં અસ્તરો, કાપવાનું હથિયાર,
𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 } છુરી. Subs. A razor ; a cutting instrument. Per. استره ; Comp. Pehl. 𐬵𐬀𐬎𐬎, Av. 𐬵𐬀𐬎𐬎

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 } ઓસ્તરે-તેઘ, ઓસ્તરે-તવાન, ôstarê-têgh,
𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 } ôstarê-tavân. નાં ધારદાર અસ્તરો ; તીક્ષ્ણ છુરી. Subs. A sharp razor, a knife having a very thin edge.

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 ઓસ્તરકતીઆ, ôstarkatyâ. નાં આતશનું પાત્ર, આકરંગાનીઈ, (આએ બોલ ઓએમયકની ફરહગ મધે આવેલો છે, અને એનો અવશતા બોલ 𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 કરી મુકેલો છે). Subs. A censer ; a vase or pan in which incense is burned. (This word occurs in an old Zend-Pehlvi Glossary, called *Oêm-yak*, and its Avesta equivalent is 𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀)

𐬵𐬀𐬎𐬎𐬭𐬀 હુસ્પોર્ગીની, huspôrgîni. વિં સારી રીતે પૂર્ણતા-

વાહું, કાંઈખી ચીજની અવશ્ય વિનાહું. (અર્થાત્ નો અગતેલો આકાર). Adj. Having sufficient competency; very well-off; wanting nothing. (Corrupt form of અર્થાત્)

જાન્યારી અન્-સતર્દ, an-satard. વિ. સુસ્તી વિનાહું, ઉદ્યોગી, મેહનતું, કસાયહું. Adj. Free from idleness; industrious; hardworking; experienced; skilled.

જાન્યારી ઓસ્તર્દે, ôstardê. See જાન્યારી } ôstôrdê,
જાન્યારી } ôstardê.

જાન્યારી ઓસ્તર્દન, ôstardan. See જાન્યારી ôstôrdan.

જાન્યારી ઓસ્તર્દે, ôstardê. See જાન્યારી } ôstârê.
જાન્યારી }

અન્-સેપાસ, an-sêpâs. વિ. નીમકહરામ, અવગ્ર-
હીર્, અસંતોષ, નાસખર; ઉતાવળીર્, હવેર્ આવર્. Adj.
Ungrateful; thankless; discontented; impa-
tient; hasty; bewildered. Comp. Per. ناسپاس

હુ-સેપાસ, hu-sêpâs. વિ. સારી રીતે આભાર
માનનાર—શોકર ગુજરી કરનાર—સજુરીવાલા.
ના. ઓદાતાલાનાં નામોમાંનું એક નામ. Adj. Sufficient-
ly thankful—grateful—patient. Subs. One of
the names of God.

અન્-સેપાસાન, an-sêpâsân. Plur. of અન્-સેપાસ, which see.

હુ-સેપાસાન, hu-sepâsân. Plur. of હુ-સેપાસ, which see.

૧૦૦૫૫૫ હુ-સેપાસ-તર, hu-sépâs-tar. Compar. Adj. of ૦૦૫૫૫ hu-sépâs, which see.

૦૫૫૫ અંદ-અંદ, and-chand. વિં કેટલાએક ; થોડુંએક. કિં અં થોડીક પ્રમાણમાં. Adj. Some ; in a small quantity or number. Adv. In some proportion. Comp. Av. ૫૫૫, ૫૫૫ = Per. ૫૫૫

૦૫૫૫ અંદાજે, andâjê. નાં પ્રમાણ, હદ, નીયમ, રીત તરીકો. Subs. Proportion ; limit ; a rule ; law ; way ; mode ; custom. Comp. Per. ૫૫૫

૦૫૫૫ } ઓસુરીક, હુસુરી, ôspurîk, huspurî. વિં
૦૫૫૫ } કમિલ, તમામ, ઉમેદ રાખવી. નાં એકવીસ
૦૫૫૫ } નુસ્ક ; સારી મનશની—દિલ ; સાદું કરવું ; ઉમેદ રાખવી, સખુન પાલવો. Adj. Accomplished ; entire ; full of. Subs. 21 Nusks ; a good intention—heart ; making a bargain ; entertaining hope ; to observe a promise.

૧૦૫૫ ઓસ્પર, હુસ્પર, ôspar, huspar. કિં આજ્ઞાં પાંથરી નામ, બીછાવ. V. Imper. Spread—stretch out. Av. ૦૫૫૫

૦૫૫૫ હુરુસુરી, huruspurî. નાં બિતર, અંદરખાંતું, ગર્ભસ્થાન. Subs. The heart ; the innermost part ; the inside ; the womb. See ૦૫૫૫, ૦૫૫૫, ૦૫૫૫, hurusparâ, huraspara.

૧૦૫૫ હોસ્પર્દન, hôspardan. કિં રગડવું, ફેલાવવું. V. To press and rub roughly ; to spread, to diffuse.

૫૫૫ અન્-બીમ, an-bîm. વિં બચ—ધાસ્તી—ફીકર—

ચીંતા વિનાનું, હીમતવાન, બહાદુર. Adj. Fearless; dauntless; free from anxiety—dread; courageous; bold. Comp. Av. *𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬭𐬀*, Per. *بی بیم*

જૂઝૂ હંગામ, hangâm. નાં વખત, રૂતુ, મોહસમ. Subs. Time; season; a recurrent period. Per. *هنگام*

જૂઝૂ હુ-દહ્માન, hu-dahmân. વિં નેક દહમને લગતું, દહમ નામના ક્ષેસ્તાને લગતું. Adj. Pertaining to the good *Dahm* (name of an angel). Av. *𐬨𐬀𐬭𐬀 + 𐬨𐬀*

જૂઝૂ અન્દેમાની, andêmânî. નાં મજલેસ, સભા,
જૂઝૂ મંડલી, અંજુમન. ક્કિં અં આખેરશને વખતે. વિં વગર મકાનનું. Subs. An assembly, meeting, a congregation, a community. Adv. At the end of time, at the time of futurity. Adj. Homeless, without any residence.

જૂઝૂ અંદામાન, andâmân. નાં શરીરના ભાગો, બદનનાં સાંધાઓ. Subs. Limbs—members of the body. Comp. Av. *𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬭𐬀*, Per. *اندام*

જૂઝૂ અન્-દમાન્-તુમ, an-damân-tûm. વિં અતીશય કવેલાનું, ઘણું કવખતનું. Adj. Superl. Most inopportune; most unseasonable.

જૂઝૂ હુ-દમાન્-તુમ, હુ-જમાન્-તુમ, hûdamân-tûm, hû-jamân-tûm. વિં ઘણું વખત સરનું—ટાંકણા સરનું—બર વખતનું. Adj. Superl. Most opportune—seasonable—well-timed.

જૂઝૂ અવીમામ, avîmâm. નાં અવિમામ ઈઆને ખાર તેર વરસની છોકરી એક મરતબે આતરીનો તાર કાંતી શકે તેટલી

લંબાઈ. Subs. *Arimām*, i.e., a length equal to that of thread or twist which a girl of 12 or 13 years can spin at a stretch. Comp. Av. 𐬀𐬭𐬎𐬭𐬭𐬭𐬭

અન્બીમીહા, anbmîhâ. ક્રિં અં વગર ધાસતીએ, ડરવા વિના, સોખાઈથી ; બેપરવાહીથી. Adv. Fearlessly ; undauntedly ; impudently ; regardlessly.

અંબીન, anbîn. વિં આંધળું, નહીં જોવું, જેની જોવાની ઈંદ્રી નહીં હોય તે. Adj. Blind ; not seeing ; destitute of sight.

હુયદ્મની, hu-yadmanî. વિં સારા હાથવાળું, હાથની ચાલાકીવાળું ; સારા ટેકાવાળું, સારા દમામ—રોબવાળું. Adj. Of good hands (*lit.*) ; skilled to use the hands with ease ; of good support ; displaying —pomp—grandeur.

અંગીર, angîr. નાં દરાખ, દ્રાક્ષ. Subs. A grape, raisin. Comp. Pehl. 𐬀𐬭𐬎𐬭𐬭𐬭𐬭

અન્-સર, an-sar. વિં છેડો—આખેરી વિનાનું ; અધુરું ; સરદાર—વડા—મુખ્ય વિનાનું. Adj. Endless ; interminable ; imperfect ; having no leader—chief—head. Comp. Av. 𐬀𐬭𐬎𐬭𐬭𐬭𐬭, Per. 𐬀𐬭𐬎𐬭𐬭𐬭𐬭

હુસરાઆન, husarâân. નાં સસરો. Subs. A father-in-law.

અવે-બરહમ, avê-barham. વિં લેખાશ—પોશાક—વસ્ત્ર વિનાનું. Adj. Having no clothes on ; unclothed ; bare.

હુ-સરી, hu-sarî. નાં નેક સાહેબી—સરદારી—

હકુમત—પાદશાહી. Subs. Good authority—sway
—command—rule.

𐬰𐬀𐬭𐬀 𐬰ુસ્રો, khusrô. નાં પાદશાહ, હકુમત ભોગવનાર, હોકેમ,
સત્તા ચલાવનાર; એક પાદશાહનું નામ. Subs. A king;
a ruler; a governor; one who exercises power
over others. Comp. Av. 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀, Per. خسرو

𐬰𐬀𐬭𐬀 𐬰ુસુ, husru. નાં નક્ષત્ર, સેતારાનો જુમખો. Subs.
A constellation; a cluster of stars.

𐬰𐬀𐬭𐬀 𐬰ુસ્રોબ, khusrôb. નાં See 𐬰𐬀𐬭𐬀 khusrô.

𐬰𐬀𐬭𐬀 𐬰ુસ્રવંગ, husravang. નાં કેયુસરો પાદશાહ જેણે
પોતાના બાપ સીઆવક્ષનાં કીનામાં અકરાસીઆબને માર્યો
હતો; એક પહાડનું નામ છે. Subs. *Kaikhosru*, an
Iránian king, who killed *Afrâsyâb* to avenge
the murder of his father (*Syâvakhsh*); name
of a mountain. Av. 𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀

𐬰𐬀𐬭𐬀 𐬰ુસ્રોબ, husrôb. નાં સારો—વિવેક ભરેલો—સચુન,
મધુરવાણી, નેકનામી, વખણાયલો પુરુષ, નોશીરવાંન આદેલ
પાદશાહનું અસલ નામ. વિં નેકનામી ભરેલું, ખુબસુરત, સુંદર,
માન પામેલું. Subs. A good—sensible word;
sweet speech; a good name; fair fame; a
famous person; original name of Naushirvân
the Just. Adj. Famous; beautiful; elegant;
respected.

𐬰𐬀𐬭𐬀 }
𐬰𐬀𐬭𐬀 } 𐬰ુસ્રોબી, હુસ્રોબી, khusrôbî, husrôbî. See
𐬰𐬀𐬭𐬀 } 𐬰𐬀𐬭𐬀 husrôb.

ખુસરોબીનીનદ, હુસરોબીનીનદ, khusrôbînînad, husarobînînad. કિં સારો સચુન—મધુરવાણી બોલે, નામદાર થાય, કીર્તિ મેલવે. V. May speak a good word; may deliver a sweet speech; may become famous; may acquire glory.

હુસરોબી-તર, hu-sarôbî-tar. વિં વધારે નેકનામી—કીર્તિવાણું. Adj. More famous—glorious—illustrious

હુસરોબે, hu-sarôbê. નાં સારો ચેહરો, ખુબ-સુરત દેખાવ. Subs. A good face; an elegant feature.

હુસરોબી, hu-sarôbî. નાં સારી કીર્તિ, નેકનામી, વખાણ, સ્તુતી. Subs. Fair fame; celebrity; praise; eulogy. Comp. Av. *husrôbî*

ખુસરુબતર, khusrubtar. See હુસરોબી-તર.

હુસરોબે, hu-sarôbê. વિં સારા—વિવેકી શબ્દ વાપરનાર; મધુરવાચાવાણું. Adj. Speaking good-sensible words; sweet-tongued.

હુસરોબતુમ, husrôbtum. Superl. Adj. of હુસરોબ, which see.

હુસરોબ-તર, hu-sarôb-tar. See હુસરોબી-તર.

હુસરોબ, hu-sarôb, another form of હુસરોબ, which see.

અવસર્દન, avsardan. ક્રિ० લેઈ જવું, ઉઠાવવું. V.
To carry ; to lift up.

અન્દુ

અન્દુ, andû. વિ० થોડુંક ; કાંઈક. Adj. Some-
what a little, some. Comp. Pehl. اندک, Per.

اندک

અન્દો, અન્દોહ, andô, andôh. ના० બલાપો, ગમ-
ગીની, નાચુશી, સોગ ; અદેખાઈ. Subs. Grief ;
sorrow ; displeasure ; mourning ; jea-
lousy. Per. اندو, اند

અવા, avâ. શબ્દ० અ० સાથે, જોડાયલું. Prep.
With ; along with ; joined ; united.

અ-વીન્, અન્બીન્, avîn, anbîn. વિ० અપંગ, નહી
જેનારું, અનદેખઈતું, છુપું, ખેમાલુમ, અંધકાર, અંધાપો.
Adj. Blind ; not seeing ; unseen ; con-
cealed ; imperceptible ; unknown. Subs. Blind-
ness ; darkness ; ignorance. Av. + અન્બ

અવીન્, avîn. વિ० તે માફક, નાલાયક. ક્રિ० અ० એઠ-
લુંતો, એવી રીતેનું. Adj. Similar to that ; un-
worthy. Adv. So much ; in such a way.

હન્દુ, handû. ના० હિંદુસ્થાન. Subs. India.
Comp. Av. هندو = Sans. सिन्धु = Per. هند

હુબો, hû-bô. ના० ખુશબો, સારી સુગંધ. Subs.
Fragrance ; grateful odour or perfume. Comp.
Av. هوبو = Per. هوبو

અપ્પા } અન્-ગવા, અન્-ગવાહ, an-gavâ, an-gavâh. વિં
અપ્પા } ગવાહી—શાખશી વગરનું. Adj. Having no
witness—evidence—testimony.

અપ્પા અન્દોહ, andôh. See ૫૫, ૫૫૫ andô, andôh.

અપ્પા અન્-બના, an-banâ. ક્રિં અં અસુસન નહીં. Adv.
Not especially—particularly.

અપ્પા અંબુઈ, anbûi. વિં વાશ મારનું. Adj. Stinking.

અપ્પા } અંબોહ, anbôh. નાં જથ્થો ; પુશ્કલપણું ; તોણું ;
અપ્પા } સુંગવાની ઈદ્રી. Subs. A mass ; quantity ;
abundance ; a multitude ; the sense of smell-
ing. Comp. Per. انبود

અપ્પા અન્-ગવાહ, an-gavâh. See ૫૫ an-gavâ.

અપ્પા અન્દોહ, અન્દોહા, andôh, andôhâ. Plur. of
૫૫, ૫૫, ૫૫૫, ૫૫૫, ૫૫૫ andô, andôh, which see.

અપ્પા અન્દુહીદન, anduhîdan. ક્રિં ગમ—બલાયો—
સોગ—અકસોસ કરવો. V. To grieve ; to mourn ;
to feel sorrow—regret. Comp. Per. اندوهيدن

અપ્પા } અન્દુહ-ખુર્દન, andûh-khûrdan.

અપ્પા } See ૫૫૫ anduhîdan.

અપ્પા અન્બોહીઆં, anbôhîân. નાં સોગ—ગમ કરનારા
—રાખનારા. Subs. Those that mourn—feel
sorrow.

અપ્પા હુ-બોખશના, hû-bôkhshna. નાં સારી—ઘટતી
બખશેશ. Subs. Well-directed charity—gift.

અપ્પા અન્-ગુનાહ, an-gûnâh. વિં બેગુનાહ, વગર તકશીરનું.
Adj. Innocent ; free from guilt. Comp. Per.

بی گناه

१૫૫૫ અ-વીનાક, a-vînâk. વિ० અંધાઈ, નહીં જોઈ શકનાર —જેનાર, આંધળું. Adj. Dark ; destitute of sight ; not seeing ; blind.

૧૫૫૫૫ } અ-વીનાકીન્, a-vînâkîn. વિ० નહીં જોનાઈ, આં-
 ૧૫૫-૭૫૫ } ધણું, છુપ્યું. Adj. Blind ; not seeing ;
 ૧૧૫૫૫ } concealed.

૧૧૫૫૫ અન્-ગનાકે, an-ganâkê. વિ० નહીં તુટનાઈ. Adj. Not breaking—falling to pieces.

૧૧૫૫૫ અન્દુહ-કુન્, andûh-kun. ક્રિ० આજ્ઞાં ગમ કર—
 પકડ. નાં ગમ કરનાર. V. Imper. Grieve ;
 bemoan. Subs. One who bemoans.

૧૧૫૫૫ અ-વીનાકી, a-vînâkî. નાં ભાવં અંધાપો. Abst. Subs. Blindness. Comp. Per. نا بينائي

૧૧૫૫૫ અ-વીનાકીન્, a-vînâkîn. See ૧૧૫૫૫ a-vînâkîn.

૧૫૫૫૫૫ અ-વીનાવ્દાક, a-vînâvdâk. See ૧૫૫૫૫ } a-vî-
 ૧૫૫-૭૫૫ } nâ-
 ૧૧૫૫૫ } kîn.

૧૫૫૫૫૫૫ અ-વીનાવ્દાકી, a-vînâvdâkî. See above.

૧૫૫૫ અન્દુખ્ત, andûkht. ક્રિ० ભૂં મેલવ્યું. V. Past. Acquired ; obtained ; collected. Per. اندوخت

૧૧૫૫૫૫ } અન્દુખ્તને, andûkhtanê. નાં જમાત, કોમ, અન-
 ૧૧૫૫૫૫ } જુમન ; તીજેરી ; નફો. Subs. A com-
 munity ; a body of co-religionists ; a nation ;
 an assembly ; a treasury ; profit. Comp. Per.

૧૧૫૫૫ અન્દુખ્તન્, andûkhtan. ક્રિ० સંગેરવું, એકઠું કરવું, اندوختن

॥ अ० ॥ } अननुर्धन, anubhīdan. ६० सुगन्ध, वास करवो,
॥ अ० ॥ } गंध—ओ करवी. V. To smell; to emit
an offensive smell; to stink. Contrast Per.

1) અનુષ્ઠિતર, anbhīi-tar. વિ० વધારે બો કરનાર—
વાશ મારતું. Compar. Adj. More stinking—
noisome.

1. **ಹುಬೊಳಿ-ತರ**, húbôlî-târ. ವಿ० ವಧಾರೆ ಸುಗಂಧವಾಳು, ವಧಾರೆ
 ಸಾರಿ ಪುಷ್ಪವಾಳು. Compar. Adj. More fragrant
 —odoriferous. Av. **ಹುಬೊಳಿ-ತರ**

ગ્રામ અન્-બોદ, an-bôd. વિ० બુદ્ધિ વગરનું. ના० ખરાબ
ગંધ. Adj. Void of sense—intelligence. Subs.
A bad smell.

અનબોબ, anbôb. નાં કરજ, Subs. Duty,
obligation.

अंबुब, ambûb. ना० द्वरश, णीछाणुं; वनस्पतीनुं

સુલીર્ઢ; બરેનાં ગાંઠ; નલી. Subs. A carpet; a bed; bedding; the root of an herb; the knots or joints of a reed; a pipe. Comp. Per. انب

۱۸۳۳ હુ-ગોબ, hû-gôb. નાં સારી બાષા—જબાન. Subs. A sweet tongue; a good speech.

۱۸۳۳ હુ-બોએ, hû-bôê. નાં ખુશબો, ફુલ, ચમપેલી, નરગેશ. Subs. Fragrance; grateful odour; a flower; the jessamine flower; narcissus.

۱۸۳۳ } હુ-બોદ, hû-bôd. નાં સારી ખુદી, સુગંધ, ખુશબોઈ,
 ۱۸۳۳ } લોબાન. Subs. Good sense; grateful odour; fragrance; benzoin. Av. ۱۸۳۳

۱۸۳۳ અન્-દુશ, an-dûsh. વિં બદ નહીં; સારું; ખાંધ વગરનું. Adj. Not bad; evil; good; having no shoulder.

۱۸۳۳ અ-વીની, a-vînî. વિં નહીં જોતું, ખરાબ નજર—દરશતી. Adj. Not seeing; having a bad sight—eye.

۱۸۳۳ હુ-ગોશ, hû-gôsh. નાં સારા—તીક્ષ્ણ કાન. Subs. Sharp—good ears. Av. ۱۸۳۳

۱۸۳۳ અન્ગોશેદ, angôshêd. નાં નમુનો, મીશાલ. કિં નમુના પ્રમાણે કીધું. Subs. A specimen; sample; a simile. V. Formed according to a model.

۱۸۳۳ અંગોશીદ, angôshîdê. See ۱۸۳۳ angôshîdê.

۱۸۳۳ અન્ગોશીદન, angôshîdan. કિં ચીતરવું, ચીત્ર પાડવું, ખણવું, ખુજવું, ફેકર કરવી, અંદેશો કરવો, વિચાર કરવો, બીહીવું, નમુનો બનાવવો, નકલ કરવી, સખી પાડવી, કોશેશ કરવી. V. To draw; to delineate; to

know; to understand; to be concerned—
solicitous; to think; to fear; to prepare a
model; to copy; to portray; to endeavour.

Per. انگوشیدن

૧૧૯૫૭૪ અન્દેશીદન, an- { ૧૧૯૫૭૪ } andêshîndan.
dêshîdan. See { ૧૧૯૫૭૪ } andêshidan.

૧૧૯૫૭૪ અંગોશીદે, angôshîdê. નાં નમુનો, મીશાલ, મેલાપ,
ખયાલ, દેહશત, વીચાર, અંદેશો, જ્ઞાન; પેવસ્તગી, ગાલેખી.
ક્રિં અં એ રવેશે, એક સરખી રીતે, એકસાન. Subs.
A specimen; a simile; meeting; idea; fear;
thought; anxiety; knowledge; union; over-
powering. Adv. In this manner; equally;
similarly.

૧૧૯૫૭૪ અન્દેશીદે, andêshîdê. Past Part. of ૧૧૯૫૭૪
andêshîdan.

૧૧૯૫૭૪ હુ-દોશીદે, hû-dôshîdê. ભૂં કું સારી રીતે
ચાહેલું, સારો ધ્યાર રાખેલું. Past Part. Well liked
—wished; well regarded with tenderness of
affection.

૪૭૪૧૧૯૫૭૪ અન્ગોશીદગીહા, angôshîdgiâ. ક્રિં અં
નમુના તરીકે. Adv. By way of a specimen—model.
૪૭૪૧ અન્-એદાન, an-jôdân. વિં જવાન નહીં તે. Adj.
Not young.

૪૭૪૧ અ-વીનશન, a-vînashna. નાં ભાવં નહીં એવું.
Subs. Abst. Not seeing.

૪૭૪૧ } હુ-ગવશને, hû-gavashnê. નાં ભાવં સારી વાચા
૧૪૭૪૧ } —વાંણી, સારા સચુન. Subs. Abst. A good
speech.

અંગૂઠા અન્ગોશની, angôshnî. નાં ભાવં પડવું, પડી-
જવું. Subs. Abst. Falling; falling down.

અંગૂઠા } અ-વીનશની, a-vînashnî. વિં નહીં જોવું; આંધળું,
અંગૂઠા } અરાખ વીચારવાળું. Abst. Subs. Not see-
ing; blind; evil-minded.

અંગૂઠા હુ-ગવશની, hû-gavashnî. વિં સારી વાચાને લગવું;
સારી ગવશનીવાળું. Adj. Pertaining to good words;
speaking good words.

અંગૂઠા અ-વીનશની-ચ, a-vînashnî-cha. વિં નથી બત-
લાવવું; નહીં માલમ પડવું. Adj. Not showing—
exhibiting; not coming to one's knowledge.

અંગૂઠા હુ-ગવશની-તર, hû-gavashnî-tar. Comp.
Adj. of અંગૂઠા hugavashnî, which see.

અંગૂઠા અ-વીનશને, avînashnê. See અંગૂઠા avînashnî.

અંગૂઠા } અંબુદાન, અંબુદન, અંબુજન, anbûdân, anbûdan,
અંગૂઠા } anbûzan. વિં પેદાએશમાં મોજુદ. Adj.
અંગૂઠા } Existing in the creation.

અંગૂઠા હુ-ગોબાન, hû-gôbân. વિં સારો એતાબ—નામ.
રાખનારું. નાં જમાસ્પ હુકીમનાં બાપવું નામ, હુબુબ. Adj.
Possessing a good title—name. Subs. Name
of the father of Jâmâsp the philosopher;
Haboob. Comp. Av. «««»»» = Per. هبوب

અંગૂઠા } હુ-જોદાન, hû-jôdân. નાં સારો—ચપલ જવાન.
અંગૂઠા } Subs. A good—active youth. Comp.
Av. «««»»» = Per. خوب جوان

૧૩૭૪ }
 ૧૩૭૪ } હંદુગાન, હંદુસ્તાન, હંદુકાન, handûgân, handûs-
 ૧૩૭૪ } tân, handûkân. See ૧૩ handu.
 ૧૩૭૪ }

૧૩૭૪ હુ-દોશે, hû-dôshê. વિં સાં આહનાં ; પસંદ પડતું.
 Adj. Well-wishing ; agreeable ; pleasing.

૧૩૭૪ હુ-દોશે-તર, hû-dôshê-tar. Comp. Adj. of
 ૧૩૭૪ which see.

૧૩૭૪ } અંગોશ્ત, એરેઝદ, અંગોસ્ત, angôshst, érézad,
 ૧૩૭૪ } angôst. નાં આંગળું, આંગલ, પગનું આંગળું.
 Subs. A finger ; an inch ; a finger's breadth ;
 a toe. Av. ૧૩૭૪ = Sans. અङ्गुष्ठ = Per. انگشت

૧૩૭૪ અંગુશ્ત્રી, angûshtrî. નાં અંગુઠી, વીઠી. Subs.
 A thimble, a ring. Per. انگشتری

૧૩૭૪ અંબોબ, ambôb. નાં ફરશ, બીછાંબુ. Subs. A
 carpet ; bedding ; a bed.

૧૩૭૪ અન્દોહ, andôh. નાં હીંદુ ; અકસોસ, ગમ, સોગ.
 Subs. A Hindoo ; sorrow ; grief ; mourning.
 Per. اندوه , اندو

૧૩૭૪ અન્બુસ, anbûs. વિં અહેર, પ્રગટ, ખોલ્યું. નાં
 એક જાતનો ચેવો. Adj. Manifest, public, clear.
 Subs. A kind of fruit. Comp. Per. انبوس

૧૩૭૪ હુ-જંદી, hû-jandî. નાં બાવં સારી જંદગી.
 Abst. Subs. Good existence—life.

૧૩૭૪ હુ-બોદી, hû-bôdî. નાં સારી બોએ, યુશબોઈ. વિં
 યુશબોઈ વાણું. Subs. Grateful odour ; fragrance.

Adj. Odoriferous, fragrant. Av. ^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} = Per.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} હુ-ગોબ્-દાન, hû-gôb-dân. વિં સારી રીતે ભાષા
જાણનાર. Adj. Knowing the language well.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} } હુ-ગોબશ્ને, hû-gôbashnê. નાં સારી—શુભ વાચા.
^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} } Subs. A good—elegant speech.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} અંબોએશ્ને, anbôêshnê. નાં ભાવં શુશબોઈ
કરવી, ભાગ કરવા, તરબીઅત આપવી, આહેશ કરવી, મોહો-
બત રાખવી, સુંગવું, સુંગવાની ઈંદ્રી, આવું. Abst. Subs.
Perfuming; filling with odour; dividing;
educating; wishing; desiring; regarding with
affection; smelling; sense of smelling; eating.
Pâz. ^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀}

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} } હુબોએશ્ને, hûbôêshnê. See ^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} ambô-
^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} } êshnê.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} અન્બુસીદન, anbûsîdan. ~~ફિં નહર થવું.~~ V.
To be known; to become public.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} } અંગુબીન, angûbîn. નાં મધ. Subs. Honey.
^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} } Comp. Per. انگبین

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} અ-વીનાકીન, a-vînâkîn. See ^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} a-vînâkîn.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} અંગોસ્ત, angôst. નાં ઘુંટી. Subs. The ankle-
joint. See ^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} angôsht.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} અવીનજેદ, avînjêd. ફિં પાછા રાખે. V. May
keep back.

^{𐬀𐬎𐬌𐬎𐬭𐬀} હુ-દોસ્ત, hû-dôst. નાં સારો દોસ્ત, ખરો દોસ્ત,
સારો પેઆર રાખનાર. Subs. A good—sincere

- friend; one who sets his affections well (on a person or a thing). Comp. Per. خوب دوست. ॥१२५५५ હું-દુસ્તાન, handústân. See ॥૧૨૫૫ handûgân.
1. ॥१२५५५ } હું-દોસ્ત-દાર, hû-dôst-dâr. વિ० સારી મીતરા-
2. ॥१२५५५ } ચારી—મોહોબત રાખનાર. Adj. Enter-
taining true friendship—intimacy.
1. ॥૧૨૫૫ અ-વીન્-દીદે, a-vîn-dîdê. નાં આંધલી આંખ; નહીં જોતી આંખ. Subs. A blind eye; eyes destitute of sight.
1. ॥૧૨૫૫ અન્બુઈદન, anbûîdan. ક્રિ० બોએ નહીં કરવી. V. Not to perfume. Comp. Per. نابوئیدن
1. ॥૧૨૫૫ હું-બોઈદન, hû-bôîdan. See ॥૧૨૫૫ hû-bôêshna.
1. ॥૧૨૫૫ અંગોસ્તવાને, angôstavânê. નાં અંગોઠી, મોહોર. Subs. A thimble; a seal or stamp. Comp. Per. انگشتانہ , انگشتانہ
1. ॥૧૨૫૫ અંબુદન, anbûdan. See ॥૧૨૫૫ anbûdân.
1. ॥૧૨૫૫ આનીનેદ, ânînéd. ક્રિ० મંગાવે. V. May send for.
1. ॥૧૨૫૫ અન્-જવીદ, an-javîd. વિ० જુદું નહીં, એકતું. Adj. Not separate; apart—joint; together.
1. ॥૧૨૫૫ અ-વીનીતા, a-vînîtâ. વિ० સાચું. Adj. True.
1. ॥૧૨૫૫ અન્-દવીદન, an-davîdan. ક્રિ० નહીં દોડવું. V. Not to run.
1. ॥૧૨૫૫ અ-વીનીદન, a-vînîdan. ક્રિ० અનદીઠ થવું, ગેબ થવું. V. To become invisible; to disappear. Contrast Av. ॥૧૨૫૫૫

घटतुं, लायक. Subs. That place—world—place.

Adj. Worthy, fit, proper.

१५५ } अवीन्, avīn. क्ति० अ० ऐ भीसाय, असल, जलदी, नायुद,
१५६ } धलुं, जेभके. वि० आंधलुं, अंदीठ, नज्जुं, हस्ती वग-
१५७ } रतुं. ना० सहमज्ज, वज्जत. Adv. In this manner ;

originally ; soon ; extinct ; much ; for instance.

Adj. Blind ; invisible ; non-existent ; worth-
less. Subs. Sense ; understanding ; time.

१५५ ओगुन, ôgûn. ना० लोयान. Subs. Frankincense.

१५५ अंगुन, angûn. क्ति० अ० ऐ रवेशे, ऐ परभांसे, कारल
ऐ के, तेवुं, हुमलां, जुदी जुदी रीते, आऐ वज्जत. ना०
हुंगाभ, भोसभ, रंग, रवेश. Adv. In this manner—
way ; the reason being ; such ; now ; in various
ways ; at this time. Subs. Occasion ; time ;
season ; colour ; way. Pâz. *५५

१५५ ખીન્, khîn. वि० तीजुं, धलुंज्ज जलद ; अइं. ना०
पोलाद ; लोढुं ; डोट, डील्हो. Adj. Pungent ; hot ;
rapid of operation ; true. Subs. Iron ; steel ;
a fort ; fortress.

१५५ ખીનો, khînô. ना० लोढांतुं वासन. Subs. An iron
vessel—pot.

१५५ हु-गुन, hû-gûn. क्ति० अ० ललाईथी, नरभाशथी. ना०
शोबैतो रंग ; सारी रीत. Adv. Mildly ; gently.
Subs. An elegant colour ; a good mode—
manner. Comp. Pehl. १५५, Av. १५५-१५५

१५५१५५ ખીન્-આહીન્, khîn-âhîn. ना० तीजुं—अइं लोढुं.
Subs. Hardened and refined iron ; steel.

અંગુન-આઈનીનીહા, angûn-âinînîhâ. ક્રિ०
અં જુદી જુદી રીતે, તરેહવાર રીતે. Adv. In different
—various ways.

અવીન-હુમાનાક, avîn-hûmânâk. ક્રિ० અં
એ માકક—રીતે. Adv. In this manner ; thus.

અવીન-અવદીહા, avîn-avdîhâ. ક્રિ० અં સેવ-
ટને વખતે. Adv. Finally, ultimately.

હુ-બોદ, hû-bôd. See હુ-બોદ, hû-bôd.

અન્બુસીદન, anbûçîdan. ક્રિ० જહેર આવવું;
સુતુ થવું; સાંધામાં સુનમારી જવું; કોહી જવું. V. To
be known ; to become public ; to become
torpid ; to become benumbed in the limbs ; to
rot ; to become putrid. Comp. Per. انبوسیدن

હુ-દુનસ્ત-દાર, hû-dûnâçt-dâr. વિ० સારી તન-
દરોસ્તી ધરાવનાર. Adj. Enjoying good health.

અન્ગુનાçtan, angûnaçtan. ક્રિ० પાકીને—સાફ
કરવું, જેબ—જનત આપવી, સંગારવું. V. To purify ;
to free from pollution ; to grace ; to embellish ;
to adorn.

અંગોવીન, angôvîn. See અંગુબીન, angûbîn.

ઔગુન-બોદ, ôgûn-bôd. See હુ-બોદ, hû-bôd.

અવીન-ગેરાન, avîn-gêrân. વિ० ઘણી સખતી ઉપ-
જવનારું, ઘણું ભારી—જલદી. Adj. Producing great
hardship ; very heavy—quick.

અવીન-ગેરાન-તુમ, avîn-gêrân-tum. Adj.
Superl. of અગેરાન which see.

૧૫૭૫૫ હંદુકાન, handûkân. See ૧૩ handû.

૭૭૫૫ } અન્દુકે, andûkê. નાં એક ચાતરી. Subs. A
 ૭૭૫૫ } spindle.
 ૭૭૫૫ }

૫૭૭૫ અન્દુકી, andûkî. નાં બદી, ખરાબી, જુઠું. Subs. Vice; evil; a lie.

૫૭૭૫-૭૭૭૫ અ-નયોક્ષીદાર, a-nayôkshîdâr. વિં નહીં સાંભલનાર, સાંભલ્યા વગર. Adj. Not hearing; without hearing.

૧૧૭૭-૭૭૭૫ અ-નયોક્ષીદન, a-nayôkshîdan. કિં નહીં સાંભલવું. V. Not to hear. Comp. Per. نانیوشیدن
 ૭૭૭૫ હન્દુકીક, handûkîk. નાં સંસ્કૃત ભાષા, હિંદુસ્થાનને લગતી ભાષા. Subs. The Sanskrit language; the Indian language.

૧૧૭૭ અંગુહન, angûhûn. See ૧૧૩ angûn.

૭૫૫ અન્જેઘ, anjôgh. નાં સખત ઝેરથી ખેંચવું; કુટવું. Subs. Pulling very forcibly; pounding.

૭૫૫ અન્-ગંજ, an-ganj. વિં અખંણાં વગરનું. Adj. Having no treasure. Comp. Per. بی گنج

૭૫૫ અન્ગુન-ચ, angûna-cha. See ૧૫૫૫૫૫ avîn-ô mânâk.

૭૫૫ અન્દુજ, andûj. કિં આજ્ઞાં તું એકતું કર. નાં એકતું કરનાર. V. Imper. Collect thou. Subs. One who collects. Per. اندوز

૫૭૭૫ અન્ગુન-ચ-શ, angûna-cha-sh. કિં અં એવી રીતે તેથી. Adv. Even that in such a manner (lit.)

અન્દો-ચેશ, an-dô-chêsh. વિં બે ચીજ નહીં તે.
Adj. Not two things.

અન્દુજ, andûjî. નાં બાવં એકઠું કરવું. Subs.
Abst. Collecting. Per. اندوزش

અન્દુજશની, andûjashnî. See અન્દુજ andûjî.

અન્દુજ, andûjî. વિં વધારો કરનારું. Adj.
Doing more—greater.

અન્દુજ, andûj. See અન્દુજ andûj.

અન્દુજ, andûz. See અન્દુજ andûj.

અન્દુજી, andûjî. See અન્દુજ andûjî.

અન્બુઝન, anbûzan. See અન્બુઝન anbûdân.

અન્બુઝ, કાવેદ, angût, kâvêd. See અન્બુઝ angût,
અન્બુઝtantan.

અન્બુદ, andûd. નાં લપેટવું, ઘડી વાલવું, મલમપતો ;
મલમ ; છોંએ ; નો ભૂતકાલ. Subs. Rolling up ;
folding up ; a plaster ; ointment ; mortar. Past
Tense of અન્બુદ which see. Per. اندود

અવીનદ, avînad. નાં સરવેથી ખરતર દુ-યાં. Subs.
The highest world.

અન્બુતા, angûtâ. See અન્બુઝ angût, angûtantan.

અન્બુદી, an-bûdî, નાં બાવં નાબુદી, નાબુદ
થવું. Subs. Abst. Extinction ; annihilation.
Comp. Per. نابودی

હન્બુદી, hanbûdî. નાં શરીક, બાંચો. Subs.
A partner ; a sharer.

॥९૫૫૫ અન્ગુતીન્, angûtin. See ૧૯૫૫ angût, angûntan.

૧૯૫૫ અન્ગુતે, angûtê. See ૯૫૫ angût.

૧૯૫૫૫ અન્બુત, અન્બુતે, anbût, anbûtê. નાં બીછાંબું, સેતરંજ. Subs. A bed; bedding; a carpet.

૧૯૫૫૫ અન્ગુતન, angûtan. See ૯૫૫ angût.

૧૯૫૫૫ અન્ગુદન, angûdan. ક્રિં મઢવું; ઢાંકવું; સુસત કરવું. V. To overlay or line; to cover up; to render lazy.

૧૯૫૫૫ અન્દુદન, andûdan. ક્રિં એકડું મેલવવું, એકડું કરવું; ઢાંકવું; કલકાત કરવી; ચુંઠવું; ચુનો ધોરવો; લોભ કરવો; પડ અઢાવવું; ચુઅવણ ભરેલું કરવું. V. To mix up, to collect; to cover up; to calk; to stop or stuff the seams with oakum; to knit; to braid; to white-wash; to be covetous; to incrust; to complicate. Per. اندودن

૧૯૫૫૫ અન્બુદન, anbûdan. ક્રિં ચુંટવું, તારી કાઢાડવું, વીછવું, ઉકણવું; સાંધામાં સુનપણું આવવું; નિશ્કળ થવું; નીચે નાખવું; નાખી દેવું. V. To cull; to pick out; to select from many; to winnow; to be seized with a torpor or numbness in the limbs; to become unsuccessful; to throw down; to cast away. Comp. Per. انبودن

૧૯૫૫૫ અવીન-તન, avîn-tan. નાં અંદીઠ રૂપ—કાયા. Subs. The invisible form—body.

૧૯૫૫૫ હન્દુ-તન, handû-tan. નાં હીન્દુ લોકો. Subs. The Hindoos.

અંગુષ્ઠા અન્ગુપા, angûpâ. નાં એક જાતની વનસ્પતિ, જેને અરબીમાં હન્દબ (હન્દબ) કહે છે. Subs. A kind of herb; *Cichorium endiva*, called in Arabic. هَنْدَب

અંગુષ્ઠા અન્ગુપીન, angûpîn. See અંગુષ્ઠા angûvîn.

અંગુષ્ઠા અન્-ગોષ્ઠારી, an-gôftârî. નાં બાવં અન-ધટતા સચુન બોલવા. Subs. Abst. Speaking improper—indecent words.

અંગુષ્ઠા હુ-ગોષ્ઠારી, hû-gôftârî. નાં બાવં સારા સચુન બોલવા; સારી વાચા. Subs. Abst. Speaking good words; a good speech. Comp. Per. نیک گفتاری

અંગુષ્ઠા અન્ગુમીન, angûmîn. See અંગુષ્ઠા angûvîn.

અંગુષ્ઠા અન્ગુર, angûr. નાં દરાખ. Subs. Grapes; raisin. Per. انگور

અંગુષ્ઠા હન્દુરુન, handûrûn. નાં નજદીકી, સાથે મળી જવું, મળવેસ. Subs. Nearness; proximity; uniting together; an assembly.

અંગુષ્ઠા } અન્દોરજ, અન્દરજ, andôrj, andarj. નાં વસીહત,
અંગુષ્ઠા } નસીહત, વીલ. Subs. The last will and testament, admonition; counsel. Comp. Av. اندرز, Per.

અંગુષ્ઠા અન્દુરજ-ફરમાન, andûrj-farmân. નાં એક ચુનાહવું નાંમ છે; કોઈ શખસે મરતી વખતે અથવા સફર જતી વખતે પોતાનાં વારસ યા કોઈ મુકરર કીધેલા શખસને વસીઅત કરી હોએ, તે વસીઅત તે વારસ યા કોઈ મુકરર

કીધેલો શખ્સ બજ નહીં લાવે બલકે તેથી ઉલટી રીતે કરે તેથી જે ગુનાહ લાગે તે. Subs. The offence committed by the heir or nominee, in violation of, or in opposition to, the injunctions or instructions enjoined or directed by a person at the time of his death or proceeding on a journey abroad, is called the sin of "*Andaraz Firmân.*"

॥ ११ ॥ } ઓદોરદન, ઉદોરદન, ôdôrdan, ûdôrdan. ક્રિ०
 ॥ ११ ॥ } મરવું; આએ નીચલી દુનિયાંમાંથી સઉથી ચઢતી
 દુનિયાંમાં જવું. V. To die; to depart from this
 the lowest to the highest world.

११

११ } અદીઉક, અદીવક, adîûk, adîvak. વિ० એકજ, એક
 १૧ } છે, એક. Adj. Only one, there is one;
 single. Av. ۱۱۱ = Per. یک

१૧ } અન્દક, અન્દીક, andak, andîk. વિ० થોડું, કમ.
 ૧૧ } See ۱۱ andak. Adj. Little, short of.
 ૧૧ } Per. اندک

१૧ અનીક, anîk. ના० પેશાંની, કપાલ. Subs. The
 forehead; the skull. Av. ۱۱۱, Sans. अनिक.

१૧ ખુદક, khûdak. ના० ખરકશતર, નાશકારક જનવર;
 દેડકો. Subs. *Khrafastra*, (i.e., a noxious animal); a frog.

१૧ ખુબે, khûbê. વિ० સારું, શુભ. Adj. Good;
 excellent. Comp. Av. ۱۱۱ = Per. خوب

૧૩૩ } ખુબે, ખુન્બે, ખુમ્બે, khûbê, khûnbê, khûmbê.
 ૧૩૩ } નાં એક બદરૂહી શક્તીનું નામ કે જેની સુરત સ્ત્રી
 ૧૩૩ } રૂપી છે ; દેવોની માથુક ; કુંભાર ; મટોડીનાં વાસન
 ૧૩૩ } બનાવનાર. Subs. Name of an evil spirit
 ૧૩૩ } in the form of female ; a female para-
 mour of the *Devas* ; a potter ; a maker of
 earthen pots and ware. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. कुम्भः
 = Per. خم

૧૩૩ હુબે, hûbê. નાં હીમાએત, યોશતી, મદદ, આંધ.
 Subs. Protection ; advocacy ; support ; assist-
 ance.

૧૩૩ } અન્દકી, andakî. નાં બાવં થોડાપણું, ન્હાનાપણું.
 ૧૩૩ } વિં થોડુંકજ. Abst. Subs. Littleness ;
 ૧૩૩ } smallness in size or bulk. Adj. Only
 small. Per. اندکي

૧૩૩ } અન્દકીઆ, an-dakîâ. વિં બાહેણું, અપવીત્ર,
 ૧૩૩ } નાપાક, ગલીચ. Adj. Desecrated ; impure ;
 unholy ; filthy.

૧૩૩ } અન્દકી-પીરી, andakî-pîrî. નાં થોડો ખુ-
 દાવો. Subs. Comparative old age. Comp. Per.
 پيري + اندکي

૧૩૩ } અન્-યક્નીમુનતન, an-yaknîmûnatan. કિં
 કાએમ—અરે—ઉભું નહીં રેહેવું. V. Not to be erect
 —standing—firm.

૧૩૩ } અન્દક-ચ, andak-cha. વિં થોડુબી. Adj. Even
 ૧૩૩ } little.

અન્દક-તર, andak-tar. વિં વધારે થોડું. Adj.
Less; fewer.

ખોદઘ, khôdagh. નાં વીચ્છુ. Subs. A scorpion.

અન્દ-ચ, anda-cha. વિં એટલુંબી. Adj. Even
so much.

અવીઝ, avîz. વિં ખાલેશ, નિર્મલ. Adj. Pure;
void of dirt or impurity.

ખીવ, khîv. નાં થુક, મોહોડાંની લખ. Subs.
Spittle; saliva. Per. خيو

અન્દઝહ, andzâh. નાં વિચાર, ધારણા. Subs.
Judgment; opinion; intention.

અવીઝેહા, avîzêhâ. કિં અં ખાલેશીથી, પવીત્ર-
ઈથી, સફાઈથી. Adv. Guilelessly; with purity
—neatness. Comp. Pâz. اویزهه

હુ-બઝશક, hû-bazashk. નાં સારો તબીબ. Subs. A good physician—doctor. Comp. Av.
= Sans. सुभेषज.

અ-વેજેદ, a-vêjêd. કૃં વિં લપેટાએણું—મલેણું
નહીં તે, વીટલાએઆ વગરનું, છુટું. Partic.
Adj. Not enwrapped—mixed up; not entwined;
separate.

અન્દ-ચંદ, and-chand. વિં એટલું વધારે; નેટલું
એઈએ—ઘેટ તેટલું. કિં અં કેટલેક દરજ્જે;
આએ વખત, તે વખત. Adj. So much more;
adequate; sufficient. Adv. In some
measure; at this—that time. Comp. Av.

અન્દ-ચંદ, Pâz. اچند

ગણ અવીચની, avīchanī. નાં એક જતનું માપ. Subs.

A kind of measurement. Av. અવિચની

ગણ } અવે-પંદ, avê-pand. વિં નશીહત—આનાક વગ-
ગણ } રનું. Adj. Void of admonition—salu-
ગણ } tary advice. Contrast Per. પંદ

ગણ અન્દ-ચંદી, and-chandī. કિં અં સાથેબી, જે
આં તલકકે. Adv. Even together—in company
of, until.

ગણ અ-વીઝ-વેશ, a-vizh-vêsh. વિં ઘણું જ ગડબડ—
નાંખાલેશ. Adj. Very impure—dirty.

ગણ આવીઝ-વેશ, âvîzh-vêsh. નાં ભાવં ઘણી ખા-
લેશી—પવીત્રાઈ. Abst. Subs. Much guileless-
ness—purity.

ગણ હુફરોબી, ખુસરોબી, hûfarôbî, khûsrôbî. નાં
ભાવં નેકનાંમી, યાદગારી. Abst. Subs. Fair fame,
memento—memorial to awaken memory. Av.

હુફરોબી, ખુસરોબી

ગણ અવેઝમ, avêzîm. વિં અજમ, ખુઝેરગ, મહોટું.
Adj. Exalted; eminent; high in quality or
dignity.

ગણ હોએ-ઝંગ, hôêzang. નાં ડાબાપગનો નજો. Subs.
The bone of the left leg. Comp. Av. હોએઝંગ

હોએઝંગ

ગણ અવે-ઝુદ, avê-zûd. વિં શેતાબી વગરનું, ધીમું.
Adj. Without haste, slow.

ગણ આનીદ, ânîd. કિં મંગાવ્યું. V. Sent for.

જેદ, khéd. નાં પોકાર, શોર. Subs. Uproar ;
clamour, noise.

હુઈત, huít. ભૂં ફૂં કુટેણું, છુટેણું. Past Part.

Pounded, beaten. Comp. Av. 𐬔𐬀𐬎𐬭𐬭 = Sans. सुत.

અનીતા, anítâ. નાં મટલીનું ઝાડ, ગુલમોહોર, ન-
ગીનો. Subs. Myrtle ; a flower tree ; a gem or
precious stone.

હવીદા, havídâ. વિં અહેર, રોશન, દેખઈતું. Adj.

Public ; open ; clear ; evident.

અવે-દાદ, અબે-દાદ, avê-dâd, abê-dâd. વિં

અધટીત, બેદાદ, બેઈનસાક્, અ-ચાથી. Adj.

Improper ; unjust ; inequitable ; cri-

minal. Per. 𐬔𐬀𐬎𐬭𐬭

ખવીદી, khavídî. નાં બાવં તાજગી ; બીનાશ ;

લીલાશ ; લીલોતરી ; ઓપડું. Subs. Abst.

Freshness ; moisture ; greenness ; verdure ;
greasiness.

ખેત-દાદી, khêt-dâdî. નાં પોતામાં—એશીમાં

લગન કરવાં. Subs. Giving (a son or a daughter)

in marriage among relations. Av. 𐬔𐬀𐬎𐬭𐬭

ખવીદી, khavídî. See 𐬔𐬀𐬎𐬭𐬭 } khavídî.

ખવીદી, khavídî. See 𐬔𐬀𐬎𐬭𐬭 }

ખીદી, khîdî. નાં લગાડવું ; ઓપડવું. Subs.

Applying ; besmearing ; rubbing over (oil, &c.)

Pâz. 𐬔𐬀𐬎𐬭𐬭

અનીતીનશ્ને, anítînashné. નાં બાવં આલુમ

કરવું. Abst. Subs. Making known.

॥૧૯૫॥૧૯૫ } અનીતુનસ્તન, અનીતુનતન, anîtûnastan, anîtû-
 ॥૧૯૫॥૧૯૫ } natan. ક્રિ० અંણતું, બુજતું, વિચારતું; શુમાન
 —શક લાવવો. V. To know; to understand; to
 think; to doubt; to suspect.

૧૯૫૧૧૯૫ અનીતુનસ્તે-ચ, anîtunaçtê-cha. બૂં કું
 અણેતું; અણીને; બુજેતું; વોકેકગાર થયતું. ક્રિ० અં
 અણી જોઈ. Past Part. Known; having known;
 understood; acquainted with. Adv. Know-
 ingly; designedly.

૧૯૫૧૧૯૫ અનીતુનસ્તે, anîtunaçtê. See the preceding
 word.

॥૧૯૫॥૧૯૫ અનીતુનતન, anîtuna- { ॥૧૯૫॥૧૯૫ } anîtunaçtan.
 tan. See { ॥૧૯૫॥૧૯૫ } anîtunatan.

૧૧૯૫ જેત, khêt. See ૧૧૯૫ khêtva.

૫-૭-૧૧૯૫ અઈતુક-દસાન, khaîtuk-daçân. નાં પરણેલાં
 જોડાં. Subs. Plur. Wedded pairs.

૫-૭-૧૧૯૫ જેતૂ-દસી, khêtû-daçî. નાં ભાવં સગાઈ;
 છોકરો—છોકરી સગપણમાં આપતું. Subs. Relation-
 ship; giving a son or a daughter in marriage
 among relations. Av. જેતૂ-દસી

૭-૮-૧૧૯૫ જેતુમસ, જેતુમથ, જેતુમેહ, khêtumaç, khêtumath,
 khêtumêh. See ૧૧૯૫ khaêt.

૧૧૯૫ અવેતેહ, avêtêh. નાં તે જગો. Subs. That
 place—spot.

૧૧૯૫ અનીદે, khanîdê. વિં મશહુર, પ્રખ્યાત, જાહેર, પસંદ
 કીધેલું, જ્ઞાની, દાનાવ. નાં આવાજ, પ્રતિશબ્દ. Adj.
 Famous; celebrated; wise; renowned; public;

ફડામ અ-વીમ, a-vîm. વિ० ભય—ધાસ્તી—ખીહીક વીનાનું.

Adj. Free from fear—dread. Comp. Av.

• + ۛۛۛ = Per. ۛۛۛ

ફડામ ખીમ, khîm. See ફૃ khîm.

મ્ફડામ અન્દમાન, andmân. નાં સગું, અતલગનું, ફરેબ, દગો. Subs. A kinsman; a person connected by birth or marriage; deceit; fraud.

મ્ફડામ અન્દમાન, an-damân. વિ० કવખતનું. Adj. Untimely.

અમ્ફડામ } અન્દમાની, andamânî. વિ० મકાન વગરનું, કવ-
અમ્ફડામ } ખતનું, ઉજડ, વેરાંન. નાં ભાવં સગાઈ, ભાઈ-
બંધી, નજદીડી. Adj. Having no residence; un-
timely; barren; waste. Abst. Subs. Rela-
tionship; brotherly intercourse; feeling; pro-
ximity.

અમ્ફડામ હુન્દમાની, hû-damânî. વિ० સારાં મકાનવાળું,
સારાં અંતઃકરણવાળું. Adj. Having a good resi-
dence—conscience.

ફ્ફડામ } અવીમામ, avîmâm. નાં એક જતનું માપ—પરમાંન.
ફ્ફડામ } Subs. A kind of measurement. Av.

૬૫૬-૦૦૦

અમ્ફડામ } અ-વીમાર, a-vîmâr. વિ० દુઃખ — દરદ — રોગ
અમ્ફડામ } વિનાનું; તંદરોસ્ત, સુખી. Adj. Free from
pain — ailment — disease; healthy; happy.

Contrast Per. ۛۛۛ

૧૪૬૦૩ અન્ગમીન, angamîn. See ૧૪૭૦૩ angapîn.

انامان અન્અમન, anbaman. See અંગપીર angapîr.

અવે-મોસ્ત, avê-môçt. વિં આજેજી—કાલાવાલા વગરનું; તંગી—તુકસાન વિનાનું. Adj. Free from earnest entreaty—solicitations.

અન્-દમુની, an-damûnî. વિં બેદીલ. Adj. Dissatisfied, disaffected, disheartened.

હુ-દમુની, hû-damûnî. વિં સારાં દેલવાણું, માએ-આણું દેલવાણું, મ્હોટાં દીલનું. Adj. Having a good heart; kind-hearted; high-minded.

અવે-મોગ, avê-môg. વિં વગર જોડે. Adj. Having no shoes.

અન્-ઈર, an-îr. નાં ઈરાનનો રહેવાશી નહીં તે, દીનદાર—તાબેદાર નહીં તે, બલો નહીં તે, જુદદીન, બદખાશીઅતનો શકસ, અધરમી, પરદેશી. Subs. *Un-Arian*; not a resident of *Iran*; not religious—obedient—noble; one belonging to a different creed—faith; ill-natured; haughty; irreligious; alien. Comp. Av. *an-îr*.

અન્ગર, અન્ધર, angar, anghar. વિં બેહેદ, છેડા

વગરનું. Adj. Illimitable; endless. Av. *an-ghar*.

અન્દર, andar. નાં એક દેવનું નામ છે કે જે અરદીબેશત અમશાસ્પંદની સામેનો હરીફ છે, ઈંદ્ર. Subs. Name of a demon (an opponent of *Ardibehesht*), *Indra*. Av. *an-dar* = Sans. *इन्द्र*.

અન્દર, andar. શબ્દ અં અંદર, મધ્યમ, માં. Prep. Within; holding the mean; into. Av. *an-dar* = Sans. *अन्तरः* = Per. *اندر*

અન્-બર, an-bar. વિં વાદલ વગરનું. Adj.

Cloudless. Av. અનબ્ર = Sans. अनभ्रः = Per. بیابان

અવ્દેર, avdêr. નાં કાકો, આપનો બાઈ. Subs. A paternal uncle ; the brother of one's father.

અ-વીર, a-vîr. વિં શુરો—બહાદુર નહીં તે ; હીચકારો. Adj. Not brave—valiant ; cowardly. Comp.

હીચકાર + અવિર

અવીર, હવેર, avîr, havêr. નાં ખાંધ. Subs. The shoulder.

ખવીર, khavîr. નાં દાનાઈ ; સમજ. Subs. Wisdom ; understanding.

ખીર, khîr. વિં જખમ કરતો. Adj. Wounding.

હવેર, havêr. નાં સરપ, સાંપ. Subs. A serpent.

Pâz. ૧૨૭

હુકર, hùkar. નાં એક પહાડનું નામ છે. Subs.

Name of a mountain. Av. અવહાર = Sans.

સુગ્રીવ.

અન્દરાબ, andarâb. નાં ગીલાનમાં આવેલાં

એક શહેરનું નામ ; ટાપુનું નામ. Subs. Name of a city in Ghilân ; name of an island. Comp. Per.

અન્દરાબ

ઓદ્રા, ôdrâ. નાં સીસોલીઈ. Subs. A porcupine.

હેઈરીઅ, hêîrya. See હવેર.

ઓદ્રાઈહેદ, ôdrâihêd. કિં કહેછે. V.

Speaks ; says.

અવેરાશ્તીહા, avêrâshthîhâ. ક્રિ० અં રા-
સ્તીથી હલ્લી રીતે. Adj. In a manner contrary to
truthfulness.

અન્-ગેરાઈએ, an-gêrâîê. વિ० હુલડાઈથી નહીં
કીધેલું, થંડે પેટે કરેલું. Adj. Not committed rashly ;
performed calmly—deliberately.

હંગેરાઈદે, hangêrâîdê. ભૂં કૂં કમજોર થયલું.
Past Part. Weakened.

અન્-દરાએન્દ, an-darâênd. ક્રિ० નહીં બોલે, પો-
કાર નહીં મારે. V. May not speak—bawl out.

અન્-વીરાએન્દ, a-vîrâênd. ક્રિ० વગર શીંગારનું
થાય ; તે નહીં શીંગારે, નહીં કેહે—બોલે. V. May be-
come unadorned—undecorated ; may not de-
corate ; may not speak—utter.

અન્-વીરાસ્તે, a-vîrâstê. ભૂં કૂં શીંગારેલું—સમા-
રેલું નહીં તે. Past Part. Undecorated, unadorned.

અવે-રાસ્તે, avê-râstê. વિ० રાસ્ત નહીં તે, જુઠું.
Adj. Untrue ; false.

અન્-ગેરાઈદાર, અન્-ગેરાઈદાર, an-gêrâîdâr, a-
gêrâîdâr. See અન્-ગેરાઈદાર.

અન્-દરાઈદન, an-durâîdan. ક્રિ० પોકાર નહીં
મારવો, શોર નહીં કરવો, નહીં બોલવું. V. Not to bawl
out—vociferate—speak.

અવેરાન, avêrân. વિ० વેરાન, બીઆબાન, આબાદી
વગરનું. Adj. Desolate ; waste ; destitute
of inhabitants.

અનેરાન, અનધરાન, anêrân, anagharân. નાં
 ત્રીશમાં રોજનું નામ, કોલ અને નેકાહ ઉપર મવકલ
 ફરેશ્તો, ખેશુમાર; જુદદીનો, દીનદુશમનો, નાંફરમાંનો.
 વિં ખેહુદ. Subs. Name of the 30th day of every
 month; the angel presiding over marriage and
 promise or word of honour; men of a different
 creed—faith; *Un-Arians*; disobedient persons.
 Adj. Illimitable. Comp. Av. *anîrân* and *anîrânî*

અન્-ઈરાન, an-îrân. See *an-îr*.

અન્-ગેરાંની, an-gêrâni. વિં મુશ્કેલ—ભારી
 નહીં તે, સહેલ, સુતરું. Adj. Not difficult—hard;
 easy.

અનીરાની, anîrânî. નાં ભાવં દરવંદી, જુદદીની,
 પુશ્કલતા. Abst. Subs. Non-Zoroastrianism;
Un-Arianism; state of being in a different
 creed; abundance.

અ-વેરાની, a-vêrânî. નાં ભાવં વેરાંણી વગરનું,
 વસ્તી; આબાદીવાળું મકાન. Abst. Subs. State of
 being not desolate; population; a cultivated
 populous place. Contrast Per. *avêrânî*

અવેરાની, avêrânî. નાં ભાવં વેરાંની કરવી,
 ઉજડ કરવું. Abst. Subs. Desolating; laying
 waste.

અવેરાની, avêrânî. નાં ભાવં વેરાણ હાલત;
 ઉજડપણું. Abst. Subs. Desolation; barrenness.

અનીરાંનીદન, anîrânîdan. કિં જુદદીન—દીનથી

હલદું થવું. V. To become Un-Arian ; to change one's religion.

|| سطر سطر || અ-વેરાનીદન, a-vêrânîdan. ક્રિ० વગર વેરાણું થવું, આબાદ રહેવું. V. Not to be desolate ; to remain prosperous. Contrast Per. ویران شدن

|| سطر سطر || અ-વેરાનગરીહા, a-vêrângarîhâ. ક્રિ० અં || સطر سطر || વગર વેરાંણીઅતથી, આબાદીથી. Adv. Not desolately ; with prosperity.

|| سطر سطر || અન્દરખુર, andarkhûr. વિ० લાયક, સખવાર. Adj. Worthy ; suitable ; fit. Per. اندر خور

|| سطر سطر || અન્દર-આવાએદ, andar-âvâêd. ક્રિ० અં ઘટતી રીતે, મોહોતાજ સુવાકેક, ગરબહયણે. Adv. Becomingly, according to one's need ; in a needy manner.

|| سطر سطر || અન્-દરાઝેદ, an-darâzêd. ક્રિ० લમબાણ નહીં થાય. V. May not be lengthened.

|| سطر سطر || અન્-દરાઝીદન, an-darâzîdan. ક્રિ० લામયું નહીં કરવું, પીજણ નહીં કરવું, ટુંકું કરવું. V. Not to lengthen ; not to expatiate ; not to dilate ; to be concise.

|| سطر سطر || હન્દરખત, handarakht. નાં એક ગુનાહનું નામ કે જે કોઈને ગેરઈનસાકથી નુકસાન કરવું તથા કોઈનાં સારાં કામમાં ખલલ કરવી તે. Subs. Name of a crime, that of doing harm to a man unjustly and hindering him from doing good deeds. Comp. Pâz. || سطر سطر ||

|| سطر سطر || અન્ગરદ, angard. વિ० તમામ, પુરું, સુખતેસર. નાં || سطر سطر || શુમાર, મીસાલ, ખણવું, દરાખ, એક ગુનાહનું નામ છે

કે જે કોઈને ધંધાથી ધંધા વગરનું કરવું. Adj. Entire; perfect; abridged. Subs. Estimate; an example; knowing; a grape; name of a crime, that of dismissing a person from his service.

અનધરે, angharê. See અંગર { angar. } અંગાર { anghar. } Av. અંગાર.

અનદરગ, andarg. શબ્દો અં અંદર, મધ્યમ. નાં વચગાલો, તકાવત, મતલબ, મુલ, લગતું. Prep. Within; holding the mean. Subs. An interval; difference; purpose; design; source.

Av. અંદર, Per. اندر

અ-વદરગ, a-vadarg. નાં કમારગ, ખરાબ રસ્તો, આડો રસ્તો. Subs. A wrong way; a crooked path.

ઓગરગ, ôgarg. નાં ઈંગાર. Subs. Cinders; hot ashes.

ઓદરે, ôdarê. નાં એક દરીઆઈ કુતરાનું નામ છે. જેને કારસી મધે સગે-આબી કરી કેહે છે. Subs. A water-dog. Av. اودر

હુકરે, hûkarê. See અંગર, અંગાર hûkar.

હંગરે, hangarê. નાં વખત. Subs. Time.

અનદરગ, અનદરગા, andarg, andargâ. See અંગર andarg.

અનીરી, anîrî. See અનિરં અnîrânî.

અવીરશ, avîrash. See અવિરશ avâvarashî.

અંદર-ગાસ, andar-grâs. ક્રિ. અ. વખતસર.
Adv. In time.

હુ-બરેહેનશનીહા, hû-barêhênashnîhâ. ક્રિ.
અ. નેક પેદા થાયલું, સારાં બખતનું પેદા થયલું ; ભાગ્યશાલી-
પણે ; સારાં નક્કીએ. Adv. Well-created ; created
at a favourable juncture ; fortunately ; luckily.

અવે-રશન, avê-rashna. વિ. રશનેથી હલદું, સાચું
નહીં તે, જુઠું. Adj. Opposed to *Rashné* ; untrue ;
false ; fictitious.

અવેરશન, avêrashna. ના. એક ચુનાહનાં વજણનું
નામ છે. Subs. Name of the weight of a crime.

હુ-બરશની, hû-barashnî. ના. સારી ભેટ, સારી
અર્પણ કીધેલી ચીજ ; અલવણી—માહાકેજત કરવી. Subs.
A good offering ; a good dedicated thing ;
protecting ; preserving. Comp. Av. અવેરશન

હંગરશની, હંકરશની, hangarashnî, hankarash-
ni. ના. ભાવ. વિચાર ; ધારણાં ; ગણવું.
Abst. Subs. Thought ; intention ; counting ;
calculating. Comp. Per. અંગારશ

અ-નગીરશની, a-nagîrashnî. વિ. નેગાહ નહીં
કરવી, વગર જોવે. Adj. Not seeing—looking at ;
without beholding.

અવેરોશત, avêrôsh. See અવેરોશત
rasht.

જુલુજુ ઓએરશત, ôêrasht. નાં પંદર અસ્તેરનું વજન.

Subs. The weight of 15 *asters*.

જુલુજુ અન્દર્ગ-અરેમાન, andarg-arê mân. ક્રિં અં

ઘેરનાં મધ્ય ભાગમાં. Adv. In the middle of the

house. Comp. Av. *અન્દર્ગ-અરેમાન*

જુલુજુ અન્ ગરેહ, an-garêh. વિં ગાંઠ વગરનું. Adj.

Free from knots ; knotless. Per. *બે ગરે*

જુલુજુ અનીરી, anîrî. નાં ભાવં ધુરાર્થ, નાકરમાંની.

Abst. Subs. Evil ; disobedience.

જુલુજુ અંબરી, anbarî. નાં અંમબર. Subs. Ambergris.

જુલુજુ અન્ગરદી, angardî. નાં ભાવં ધારણાં, ઈરાદો.

Abst. Subs. Intention ; aim ; purpose.

જુલુજુ અન્દર્ગ-શ, andarga-sh. શબ્દં અં તે મધે—

માં, તેને અંદરથી. Prep. Into it ; from within it.

જુલુજુ અન્દર્ગી, andargî. નાં મધ્યપણું. Subs. The

part equally distant from the extremities ; middle.

જુલુજુ અન્દર્ગ-દાશ્તન, andarg-dâshtan. ક્રિં દર-

મેઆન—મધ્યમ—હદમાં રાખવું. V. To keep in the middle ; to keep within due bounds.

જુલુજુ ઓએરશત, ôêrasht. નાં ગુનાહનું નાંમ છે કે જે

જુલુજુ પંદર અશ્તેરનો ગણાએ છે. Subs. Name of a crime equal in weight to 15 *astirs*.

જુલુજુ હંદરેખત, હંદરોયખત, handarêkht, handarô-

જુલુજુ yakht. See *જુલુજુ* handarakht.

હુકરે-બોલંદ, hûkarê-bôland. નાં ઉનચો હુકર
 નાંમનો પહાડ. Subs. The lofty mountain
 called *Hûker*.

અવે-રસ્તગાન, avê-rastagân. નાં છુટકારો
 નહીં પામેલાઓ. Subs. Plur. Those that are not
 liberated—released. Contrast Per. رستگان,

અવેરસ્તગાન, avêrastagân. નાં આજર દેનારા.
 Subs. Plur. Tormentors.

અન્દરીન, andarîn. વિં સહચી અંદરનું. Adj.
 Innermost.

ઓબરીન, ôbarîn. વિં છુપું, ઢાંકેલું. Adj. Con-
 cealed, hidden.

અવદર્ગ-બરાન, a-vadarg-barân. વિં કમારો
 લઈ જનારું. Adj. Carrying in a wrong path.

અન્દરૂની, andarûnî. નાં ભાવં મધ્યપણું, વચે
 આવનાર, વચમાં પડનાર, એલચી. Abst. Subs. Mid-
 dle ; coming between ; a go-between ; an
 ambassador.

અ-બરી, anbarî. See અબરી anbari.

અન્દર્ગ-ચ, andarga-cha. કિં અં વલી—અને
 વચોવચમાં. Adv. Even in the middle ; and in
 the midst.

અન્ગર-દદ, angar-dad. કિં તમામ—પુરું કરે. V.
 May finish off—complete.

અનીરેદ, anîrêd. કિં નાકરમાન થાય. V. May
 become disobedient.

અંદરેદ, andarêd. કિં તે મીસાજે હું પણ કરું. V.

I may do likewise.

અ-નગીરેદ, a-nagîrêd. કિં નહીં જાય. V.

May not see. Comp. Per. નંગર

અન્-બુરીદે, an-bûrîdê. જૂં કું નહીં કાપેલું.

Past Part. Not cut.

અ-નગ્રીદે, a-nagrîdê. કું વિં નહીં જાયલું.

Part. Adj. Not seen. Comp. Per. નંગરિદે

અ-નગીરીદન, a-nagîrîdan. કિં નહીં જોવું. V.

Not to see. Contrast Per. નંગરિડન, નંગરેસ્ટન

અન્-દરીદન, an-darîdan. કિં નહીં કાઢવું—ચીરવું.

Not to tear—rend—split. Comp. Per. નારિડન

અન્દર્વા, અન્દર્વાએ, andarvâ, andarvâê.

નાં વાતાવરણ, પૃથ્વીની આસપાસ વીંટલાયલો

હવાનો જંકો. Subs. Atmosphere; the

whole mass of air surrounding the

earth. Comp. Av. અન્દર્વા + વા = Per.

અન્દર્વાસ, andarvâs. નાં હેરાંનગતી, હાજત-

મંદી, ઉમેદ, આરજી, સર નીચું કરવું, શરમીંદગી,

ઉંધો અયાલ. Subs. Privation; distress; needful-

ness; hope; desire; stooping down one's head;

bashfulness; a foolish thought; a vain idea.

અન્દર્વાએ, andarvâê. { અન્દર્વા } andarvâ.

See { અન્દર્વા } andarvâê.

અન્દર-વ-યાત, andar-va-yât. નાં હુંદરખત તથા
યાત યુનાહ. Subs. *Handerakht* and *yât* (names
of sins). See Patet Aderbad, Chap. 3.

અન્દરૂન્દાદ, andarûn-dâd. વિં મધ્યમ નીતી-
વાલું. Adj. Moderately virtuous.

અન્દરોસ્ત, an-darôst. વિં નાંદરોસ્ત, અરે નહીં,
સાબેત નહીં. Adj. Not proper—right—correct;
not proved. Per. نادروست

અવેરોશ્ત, avêrôst. See અવવા-
ગરશ્ત.

હુંદરોયખત, handarôyakht. See હાન્દર-
રખત.

હુ-ગરોયશ્નન, hû-garôyashnân. વિં સારા
—પકાં ઈમાનવાલા. Adj. Plur. Having a good—
unshaken faith.

અન્દર-નીમે, અન્દરીન્-નીમે, અન્દરૂન્-નીમે, andar-
nîmê, andarîn-nîmê, andarûn-nîmê.

નાં અન્દરનો ભાગ, અન્દરની તરફ, વચલો
ભાગ. Subs. Interior; the inside; the middle
part. Av. અન્દર-ની-મિ-દા

અન્દરૂન્, andarûn. નાં અન્દરની બાજુ, મધ્ય ભાગ;
વચે આવનાર, એલચી; રેહુકાંણ, દાખેલ થવું તે.

શબ્દ અં અન્દર, વચમાં. Subs. The inside; the
middle part; a go-between; an ambassador;
residence; entrance. Prep. Into; in the midst
of. Per. اندرون

૧૭૫૦ ઓદરાન, ôdarân. નાં મરવું, ઊનચી આલમમાં જવું.

Subs. Dying; going to a higher world.

૧૭૫૧ અવેરાશ્તે, avêrâshtê. See ૧૭૫૦ avâvarasht.

૧૭૫૨ અન્દરૂની, andarûnî. See ૧૭૫૩ andarûnî.

૧૭૫૩ અન્દરૂનીદન, andarûnîdan. ક્રિં દાખેલ કરવું.

V. To suffer or give leave to enter.

૧૭૫૪ અન્દરૂન, ઓ-દરૂન, andarûn, khô-darûn. નાં દેલ, તન, પોતાનું દેલ. Subs. The heart; the body; one's own heart.

૧૭૫૫ અન્દરૂની, andarûnî. વિં ભીતરને લગવું. Adj. Pertaining to the heart—the inner part of any thing.

૧૭૫૬ અન્દરૂન-તન, andarûn-tan. નાં સઉથી અંદરનું દેલ. Subs. The inmost heart.

૧૭૫૭ અન્દરૂન-તુમ, andrûn-tûm. વિં ઘણુંજ અંદર, છેક અંદરનાં ભાગ. Adj. Superlat. Innermost; most within.

૧૭૫૮ અન્દરૂન-તુમ-રબમેમન, andarûn-tum-rab-mêman. નાં છેક અંદરનું દેલ. Subs. The innermost heart.

૧૭૫૯ અન્દરૂન-તર, andrûn-tar. વિં વધારે અંદરનું. Adj. Compar. More within; inner.

૧૭૬૦ અન્દરૂજ, an-darûj. વિં જુઠું નહીં, સાચું, દરૂજ વગરનું, આખર વગરનું, બદરૂહી શક્તી વગરનું. Adj. Not false; not doing any harm; true; free from *Druj* or the evil spirit. Comp. Av. ૧૭૬૦, Sans. અદુહ.

૩૫૭ ઓ-દરૂજ, ô-darûj. નાં પેલો દરૂજ. Subs. That *Druj*.

૧૫૭ અન્-દરૂજાન, an-darûjân. વિં વગર આજરનાં. Adj. Plur. Not doing any harm.

૧૫૭ અનીર-વજાન, anîr-vajân. નાં જુદદીની—કાફેરી પાંથરનારા. Subs. Those that spread irreligiousness—infidelity.

૧૫૭ અનીરોજાન, anîrôjân. નાં રાહજન, જુની રસ-મને ખોહાર કરનારા; મોરદનાં ઝાડને કેહે છે કે જેનાં પાતરાં દવામાં કાંમ આવે છે. Subs. A high-way robber, those that demolish old customs—usages; name of a tree, the leaves of which are used medicinally.

૧૫૭ હુ-દરૂદાન, hû-darûdân. નાં નેક—સારી દોઆ લેનારાં, નેક-આનદાન. Subs. Those that receive pious—good blessings; a virtuous family.

૧૫૭ અન્બરૂત, અમરૂત, anbarût, amrût. નાં એક જાતનું ફલ; પેર. Subs. A kind of fruit; a guava. Comp. Per. انبرد

૧૫૭ અન્-દરંદે, an-darandê. કું વિં કાડી—ચીરી નહીં નાખનારું. Part. Adj. Not tearing—splitting.

૧૫૭ હુ-દરૂદે, hû-darûdê. બૂં કું દોઆ કીધેલું—દીધેલું. Past Part. Blessed; pronounced happy.

૧૫૭ અન્ગરક, angarak. વિં વેરાંણ થયલું. Adj. Desolated.

૧૫૭ અન્દરૂગ, andarg. નાં મતલબ. Subs. Object; purpose.

ઔદરે, ôdarê. See ઔદરે ôdarê.

હુબ્રહ, hubrah. વિં હેરાન; પરેશાન. Adj. Dis-
tracted; perplexed.

અન્દર-ગાહ, andar-gâh. નાં દરગાહ. Subs.
A court; a threshold.

ઔદરે-આવી, ôdare-âvî. નાં દરીઆઈ કુતરે.
Subs. A water-dog. Comp. Av. ઔદરે = Per.
સગ આવી

અન્દર-કશીદન, andar-kashîdan. નામ સાધિત.
કિં લશકરનું પાછું જવું, લશકરનું નાહસવું, અન્દર ખેંચવું,
પાછું હટવું. Denom. V. The retreat—flight of
the army; drawing within; receding.

અન્દોરજ, andôrj. નાં કોઈને દાખમાં—લગામમાં
રાખવું; શીખામણ; નસીહત, વશીઅત. Subs. Res-
training; curbing a person; admonition;
counsel; a precept; a last will or testament.
Av. અન્દોરજ = Per. અન્દોરજ

અન્દર-ચ, andara-cha. શબ્દે અં અન્દરબી.
Prep. Even within—inside.

અન્દોરજીહા, andôrjihâ. કિં અં નસીહત—
શીખામણ પરમાંણે. Adv. According to one's
advice—admonition.

અન્દોરજી, andôrjî. વિં નસીહત—વશીઅતને લગતું.
Adj. Pertaining to advice—admonition; per-
taining to the last will or testament.

અનુદોરજીનાક, andôrjînâk. વિ. નશીહત—આનાક બરેહું. ના. નશીહત કરનાર. Adj. Full of admonition—salutary advice. Subs. One who gives advice—admonition.

અનુદોરજીનીદન, અનુદોરજીદન, andôrjînîdan, andôrjîdan. કિ. નશીહત કરવી, શીખામણ દેવી, કારજ કરવું, વશીઅત કરવી. V. To give advice; to counsel; to affiancement; to contract to any one in order to marriage, to grant by will; to demise.

અનુદોરજીનીદન, andarjînîdan. કિ. વેહેવું; કારજ કરવું, નામ પાડવું. V. To flow; to contract to any one in order to marriage; to affiancement.

અનુદોરજી, andarjê. ના. નશીહત—વશીહત કરનાર. Subs. One who gives precepts; one who bequeaths.

અનુદોરજી, અનુદોરજી, andarchê, andâichê. ના. ફેકર, અંદેશો. Subs. Anxiety; concern; solicitude.

અનુદોરજી-પદ, andarj-pad. ના. શેઠ—ધણી—માલેકની નશીહત—વશીઅત. Subs. The precepts of a master—owner, the last will or testament of one's master.

અનુદોરજી-ફારમાન, andôrj-farmân. See અનુદોરજી andôrz-farmân. ના. શાત અશતેર વજનના યુનાહતું

નામ. Subs. Name of a crime equal in weight to 7 *astirs*.

અનંદરજ, andarz. વિ. જાહેર, આશકાર, પ્રગટ.
Adj. Published; public; known far and wide; apparent.

અનંગરદ, angard. નાં મીસલ, વિચાર, ઠેડાવ, શુમાર, ગણતરી, દરાખ, એક શુનાહનું નાંમ છે કે જે કોઈને ધંધાથી વગર ધંધાનું કરે. કિં ગણ્યું, વિચાર્યું. Subs. Simile; an example; thought; determination; counting; calculation; a grape; the offence of throwing out of employment an employed person. V. Counted; estimated; thought. Comp. Pâz.

અંગરદ

અનંગરદેહ, angardêh. નાં દરાખનાં ઠલીઆ.
Subs. Seeds or stones of grapes.

અંગરદી, angardî. નાં વિચારશક્તી, મીસલ,
વિચાર. કિં અં લાયક રીતે, એકમત—વિચારથી. Subs. The power of judgment; simile; an example; thought. Adv. Worthily; unanimously; with one mind—opinion.

અંગરદી, angardî. નાં અંદાજે, પ્રમાણ, સુખતે-
સર, સમપૂર્ણ, પુરાપણું, જમાવ, ઈનસાફ કરનાર, દાનાવ માનસ, ગણતરી, શુમાર, અટકલ, ઈનસાફનાં કામમાં પુરો, ખોલાસો, પારખવાની શક્તી. Subs. A measure; proportion; abridgement; perfection; fulness; a collection or an accumulation (of things, men, &c.); one who administers justice; a sensible person; computation; explanation;

discrimination ; rough estimate ; conjecture ;
an adept in administering justice.

અંગરદી, angardî. ક્રિ० અ० વિચારથી, વિચાર
પરમાંણે. ના० પરમાંણ, વિચાર, ઈનસાફના કામમાં પુરો.
Adv. Thoughtfully ; according to one's idea.
Subs. Proportion ; thought ; an adept in administering justice.

હંગરદી, hangardî. વિ० દુરદેશ, ધ્યાન આપનાર,
દીર્ઘ દૃષ્ટીવાળું. Adj. Foresighted ; attentive ; long-
sighted, far-seeing.

અંગરદીગી, angardîgî. ના० ભાવ० તમાંમીઅત,
સંપૂર્ણતા. ભૂં કૃં ઢરાએણું, તમ થાએણું ; વિ०
વિચારવંત. Abst. Subs. Fulness, completion,
perfection. Past Part. Satisfied ; satiated.
Adj. Thinking ; thoughtful ; considerate.

અન્ગરદીગીહા, angardîgîhâ. ક્રિ० અ० ગણત્રી
—સહુમજની રીતે. Adv. By way of computation
—judgment.

અન્ગરદીગીનીદન, angardîgînîdan. ક્રિ०
ખીસીઆર કરવું ; પુરું—તમામ કરવું ; સરનઅમ પોહોચાડવું.
V. To do much ; to finish ; to bring to an
end ; to accomplish.

અન્ગરદીનીદે, angardînîdê. ભૂં કૃં તમામ
—પુરું કીધેણું. Past Part. Finished ; completed.

અન્ગરદીગીનીદે, angardîgînîdê. ભૂં કૃં
વિચારથી કીધેણું—બનાવેણું. Past Part. Prepared—
performed, thoughtfully.

॥ १०८ ॥ અંગર્દી-તર, angardī-tar. વિં વધારે બોહોલા વિચારવાળું. Adj. Compar. Having a more liberal idea.

૧૦૮ અંગર્દીન angardīn. વિં ધરાયળું. કિં અં આખેર. Adj. Satisfied; satiated. Adv. At last; in the end.

૧૦૮ અંગર્દીનતન, angardīnatan. કિં તમામ કરવું, ઉઠાવવું, વિચાર કરવો. V. To finish; to raise; to lift up; to think.

૧૦૮ અંગર્દીગી, angardīgī. નાં વિચાર; ઈનસાફ. Subs. Thought; justice.

૧૦૮ અંગર્દીદન, angardīdan. કિં સંપુર્ણ—પુરું કરવું, ઢરાયળું કરવું, તૂમ થયળું કરવું, ભરવું; ઉઠાવવું, ઉભું કરવું. V. To complete; to finish; to make (a person) satisfied—satiated; to fill; to lift up; to raise; to elevate.

૧૦૮ અનીર્-તોખ્મે, anīr-tôkhmē. નાં હલકી બુની-આદ. Subs. Un-Arian seed (*lit.*); low extraction.

૧૦૮ અનીર્-તોખ્મ-વન, anīr-tôkhma-van. નાં ખરાબ તોખ્મનો નાશ કરનાર. Subs. One who destroys a bad seed—breed. Comp. Av. *anīr-tôkhma*, *anīr-tôkhma* and *anīr-tôkhma*

૧૦૮ અંગર્દનીદન, angardanīdan. કિં સરંજમ કરવું, ઢરાયળું કરવું. V. To bring to an end; to make (a person) satiated.

૧૦૮ અંગર્દન, angardan. કિં ભરવું, સંપુર્ણ—પુરું

કરવું, ઢરાયવું કરવું. V. To fill; to complete; to finish; to satiate.

૧૧૭ } ઓદરદન, ôdardan. ક્રિ० મરવું. V. To die.

૧૧૭ } અન્દર-તુમ, andar-tûm. વિ० ઘણુંજ અંદર, સહથી
છેડેવું—નીચેવું. Adj. Superl. Innermost; to the
farthest end; lowermost. Av. 𐬨𐬀𐬎𐬭𐬀 = Sans.

અન્તિમ.

૧૧૭ } અન્-દર્દ-તર, an-dard-tar. વિ० વધારે દુઃખ વગ-
રવું, મુશ્કેલીથી વધારે દૂર. Adj. Compar. More
free from pain—disease; more remote from
difficulty. Comp. Per. 𐬀𐬎𐬭𐬀

૧૧૭ } અનીર-તર, anîr-tar. વિ० વધારે બેઈમાન, વધારે
બેગાનો, વધારે અધર્મી. Adj. Compar. More faith-
less—alien—irreligious; more un-Arian (*lit.*).
Comp. Av. 𐬀𐬎𐬭𐬀 = Sans. અનાયતર.

૧૧૭ } અવીર-તર, avîr-tar. વિ० વધારે હીચકારો—બાએલો,
૧૧૭ } વધારે માનસને નહીં છાજે તેવું. Adj. Compar.
More cowardly—effeminate; more unsuitable
to a man. Contrast Av. 𐬀𐬎𐬭𐬀

૧૧૭ } અન્દર્વા, andarvâ. See ૧૧૭, ૧૧૭ andarvâ.

૧૧૭ } હુ-કરફે, hû-karafê. વિ० સારાં શરીરવાળું, ફરેશતાઈ
૧૧૭ } દેખાવવું, વધારે સવાબકાર. Adj. Having a
good body; possessing angelic features; more
righteous. Av. 𐬀𐬎𐬭𐬀

૧૧૭ } અનીર-પદ, anîr-pad. નાં અધર્મીઓનો વડો;
ઝુદદીનોનો સરદાર. Subs. The chief of irreligious

persons; the leader of non-Zoroastrians. Comp.

Av. anairya-pati = Sans. **अनार्यपतिः** = Per. **انيريد**

જાળા હુ-ગેરફત, hû-gêraft. બૂં ફૂં સારી રીતે—મજ-
બુત પકડેલું. Past Part. Well grasped; firmly
caught. Pâz. xwêrêft = Comp. Per. **خوب گرفته**,
Sans. **सुगृहीत**.

જાળવા અએરવદાન, aêrvadân. See aêrvadân , aêrvadân
aêrvadân and aîrvad .

જામ અન્-ગરમ, an-garam. વિં ગરમ નહીં, થંડું, ધીમું,
જહડપવાળું નહીં તે. Adj. Not warm—hot; cold;
slow; not fast. Contrast Av. garm

જામ } અન્-દરેમ, an-darêm. વિં ચાઠાં—ડાઘ વગરનું.
જામ } Adj. Free from scars—spots.

જામ અન્-દેરમ, an-dêram. વિં પૈસાવગરનું, ગરીબ, ના-
ચાર. Adj. Moneyless; poor; helpless. Comp.
Per. bî-darm

અજામ અન્-દર્-માહ, andar-mâh. નાં સૂર્ય અને જમીન
વચેનો ચંદ્ર, ચાંદરાતનો પેહેલો દીવસ, કેટલાક પડવાથી તે
પુનમસુધીનાં ચાંદને કેહેછે, કેટલાએક પડવાથી તે પાંચમ
સુધીના ચંદ્રને કેહેછે. Subs. The moon between
the earth and the sun; the first night of the
moon after conjunction; according to some
the first fortnight after the new moon; accord-
ing to others the first five days after the new
moon. Comp. Av. andar-mâh = Sans. **अन्तरमास**
Per. **اندر ماه**

૫૫૫૭ અંદર-માહી, andar-mâhî વિ. એકમથી તે પાંચમ સુધીનાં ચંદ્રને લગતું. Adj. Pertaining to the first five days after the new moon.

૧૧૭૭ હુ-દર્માન, hû-darmân. ના. અસરકારક દવા, સારો ઉપાય. Subs. An efficacious medicine; a good remedy.

૧૬૭૭ અંદરમ-નીમે, andaram-nîmê. See ૧૬૧૧ અંદરુન-નીમે.

૧૭૭ અનીર-મન, anîr-man. ના. નાકરમાની, અધર્મી મન. Subs. Disobedience; an irreligious mind.

૫૭૭ અનીર-મનેશ, anîr-manêsh. ના. ભાવ. અધર્મી વિચાર. Subs. Abst. An irreligious thought.

૫૭૭ અનીર-મુની, anîr-mûnî. See ૧૭૭ અનીર-મન.

૧૭૭ અ-નીર્મદ, a-nîrmad. વિ. મદદ — આશરો વિનાતું. Adj. Destitute of assistance—support.

૧૭૭ અંદર-મદ, andar-mad. ક્રિ. અંદર દાખેલ થયું. V. Entered into. Comp. Per. اندر آمد

૧૭૭ અ-નીર્મદી, a-nîrmadî. See ૧૭૭ અ-નીર્મદ.

૧૭૭ અન્-જરમ-તોબ, an-jaram-tôb. વિ. સારો ધંધો — રોજગાર નહીં ચલાવતું. Adj. Not carrying on a good profession—business.

૧૭૭ અન્દર-મદન, andar-madan. ક્રિ. દાખેલ થયું,

૧૭૭ મલતું, વચમાં આવતું, પોહોંચતું. V. To enter into; to come to or arrive at; to come in the middle; to meet. Comp. Per. اندر آمد

۱۱۹۱۳۳ અંગર-રોચુન, angar-rôchûn. નાં બેહદ રોશની.

Subs. Illimitable light. Av. $\frac{1}{\sqrt{2}}$.

143

१५० અનુ, અઉવ, અવી, anū, auva, avī. સર્વં યેહું, આએ, તે. શબ્દં અં નીચે, નજદીક, ઉપર, આગલ. Pron. That; this; he, she, it. Prep. Below; beneath; near; above; before. Av. અનુ, અઉવ = Sans. अव = Per. ,

१५ अनु, anu. वि० भांडकसर, कायेदासर, नांधजुं. Adj.
Moderate; proportionate; according to regula-
tion; small. Av. १५ = Sans. अनु.

୧୩ ଅବନ, avan. See ୧୨ andar.

॥ अवे, avê. शब्द० अ० सिवाय, वगर. Prep.
Without; except.

૧૫ એવન, évan. નાં ખોરાક, ખાંણું. Subs. Food;
meal.

॥ ओ, ऐशो, ô, êshô. सर्वं ते, जे, जेते, पेखुं. Pron.
He, she, it; who, who; that which; that.

ખન, khan. નાં ઘરેણું, જવાહેર, જણસભાવ. Subs.
Ornaments; jewellery; *bijou*. Av. ૧૨

ખાની, *khanî*. નાં ભાવં પ્રકાશ, ઝલકાટ. Abst. Subs.
Lustre; brightness.

၂၁၁. *khâv*. ၂၁၀. See *ex*, *ex* *khâv*.

ખીન, khîn. વિં તીષ્ણ, જલદ. નાં ધાતુ, ઉક્લષ્ટ. Adj.
Pungent, hot; rapid of operation. Subs.
Metal; boiling.

૧૨ } ખુન, ખુને, khûn, khûnê. વિં ચલકતું, સોહામણું,
ગ૨ } સુંદર. Adj. Shining; elegant; beautiful
glittering. Comp. Av. ૧૨

૧૨ } ખુન, khûn. વિં સખત. નાં પથ્થરનો ઈંદોલો—
૧૨ } ખોઆન. Adj. Hard, strong. Subs. A low
stone platform for arranging ceremonial vessels
and apparatus used in the Izashnê ceremony.

૧૨ ખુર, khûr. See ૧૨ êvan.

૧૨ ખોએ, khôê. See ૨૨ khôê.

૧૨ ખોવ, khôv. નાં દરીઓ. વિં ખાલેસ, નીતરે, સ્વચ્છ.
Subs. The sea. Adj. Pure; not muddy—
turbid; clear.

૧૨ } હુ, hû. વિં પકકું, પુર, ઘણું. Adj. Thorough,
૨ } sufficient, abundant; much. See ૨ hû.

૧૨ હુન, hûn. નાં લોહી, ખુન. Subs. Blood. Av.
પૃથ્વીક, પૃથ્વીક = Per. خون

૧૨ હુન, hûn. નાં લશ્કરની હરોલ. શબ્દં અં આગલ, નજ-
દીક. Subs. The rear of an army. Prep. Be-
fore, near.

૧૨ હુવો, hûvô. વિં નેક, સાહે; જેમકે ૨૨૨૨ hûvî-gôbâ-
nacha. Adj. Upright; virtuous.

૧૨૨૨ હવન્દીયાન, havandîyân. નાં બરાબરી કરનારા.
Subs. Competitors; rivals.

૨૨૨૨ હુન્યાક, hû-nyâk. નાં નેક આપદાદા—વડાવાઓ.
Subs. Good-virtuous forefathers.

૨૨૨૨ અન્-વનાહ્કી, an-vanâhkî. વિં બેગુનાહ, તક-
સીર વગરનું. Adj. Innocent; not criminal.

અનવેશગી, an-vêshgî. વિં અદિ—વધતું નહીં
તે. Adj. Not increasing—augmenting.

અનૌશગી, anôêshgî. વિં ખુશહાલીવાળું. Adj.
Enjoying happiness—comfort.

હુઆહી, hu-khâhî. નાં સારી ઈચ્છા—આહુશ.
Subs. A good wish—desire.

હુનીયાકી, hû-nîyâkî. નાં બાં સારી અવેજ-
નની દોસ્તી—મીત્રાચારી, સારી આહુશ. Abst. Subs.
A good friendship; a close intimacy—attach-
ment.

હોનાખે, hônâkhmê. કૃં વિં લટકાવેલું, ઉપર મુકેલું,
કુદરતી. Adj. Suspended; placed above; na-
tural.

હુવખશ, hû-vakhsh. નાં સૂર્યનું વધતું—ઉપર આવ-
તું, સાફ વધતું, નેક—સારો વધારો, પોકાર કરનાર. Subs.
The coming up of the sun; growing well; a
good addition; increase; one who bawls out.
Av. huvakhsh -જે

હુવખશ, hûvakhsh. નાં પોકાર, શોર. Subs.
Uproar, noise.

હુવખશી, hû-vakhshî. See hû-vakhsh .

અન-ઉસી, અનુસી, an-ûsî, anûsî. નાં હોશ વગરનું
આદમી, અકકલ વિનાનું માનસ. Subs. A person void
of sense; an unintelligent man.

અવનાસ, a-vanâs. વિં બેશુનાહ, તકસીર વગરનું;
નિર્દોશ, પાક. Adj. Innocent; harmless; not
guilty, pure. Per. بی گناه

હુ-આસ, hû-âs. નાં સારો ઉચો દારૂ. Subs. Good liquor; excellent wine.

અ-વનાસાન્, a-vanâsân. નાં ગુનાહ વગરના માનસો, બેગુનાહ લોકો. Subs. Men free from guilt; innocent persons.

અ-વનાસી, a-vanâsî. નાં ભાવં નિરપરાધીપણું, બેગુનાહી, ગુનાહથી વેગલાઈ, લાચારી. Abst. Subs. Innocence; guiltlessness; freedom from guilt; helplessness.

અ-વનાસીહા-તર, a-vanâsîhâ-tar. કિં અં વધારે બેગુનાહથી, વધારે નિર્દોશપણાથી. Adv. More innocently—guiltlessly.

અ-વનાસી-તર, a-vanâsî-tar. વિં વધારે બેગુનાહ, વધારે પાક—અશો. Adj. Compar. More innocent; more virtuous—pure.

ખીન્-આસીન, khîn-âsîn. નાં લોહોડાંનું પીગલવું. Subs. The melting of iron.

હુ-વખસંદ, hû-vakhsand. કિં તેઓ સારો વધારો કરે. V. That they may make fair progress.

અનુ-આસ્તારેદ, anû-âstârêd. કિં તે ગુનેહગાર થાયછે. V. He—she becomes guilty.

અવે-આસ્તારેદ, avê-âstârêd. કિં ગુનેહગાર નહીં થાય. V. He—she may not be guilty. Contrast Av. અવે-આસ્તારેદ

આન્-આઈને, ânâînê. નાં જેના જેવી શિકલ કરનાર બીજે કોઈ નહીં; ખોદાતાલાનાં નાંમો મધેનું એક નાંમ છે.

Subs. The Incomparable Modeller (*i.e.*, God); one of the names of the Supreme Being.

હુ-અનામ, hû-anâm. નાં સાઈ—તંદરોસ્ત શરીર; મજબુત બદન—બાંધો. Subs. A good—healthy body; a powerful constitution.

હુનાન, hûnân. ક્રિં અં એ રીતે. Adv. In this manner.

ખુન્-ઓમન્દ, khûn-ômand. વિં દશતાનવાલી, અ-લડાયલી (ઓરત). Adj. Menstruous; a woman who has an issue of blood. Av. *khûn-ômand*

ખુનાક, khûnâk. નાં રાગ. Subs. A tune; a mode of song or music.

ખુનાકગર, ખુનાગર, khûnâk-gar, khûnâgar. નાં ગવયો, રાગી. Subs. A musician; a public singer or vocalist.

ખુનાઝ, khûnâz. નાં ફરમાંબરદાર મરદ. Subs. An obedient person.

હુ-આવ, hû-âv. નાં સાઈ—ચોખું—નિતરં પાણી. Subs. Clear—pure—limpid water.

અવે-આજી, avê-âjî. ક્રિં અં વગર ઉલટે, સુસ્ત-પણે. Adv. Without eagerness—zeal; lazily.

હુ-અવઝાર, hû-avzâr. નાં સાઈ—ઉપયોગી હથી-આર, દાનાઈનું હથીઆર. Subs. A good—useful instrument; a weapon of prudence; good sense. Pâz. *خوب اوزار* = Per.

ખુનાવઝ, અવઝ, khûnâvzî, khavzî. નાં ફર-માંબરદાર મરદ. Subs. An obedient person.

ગામીયામ અન્-વાવર્દન, an-vâvardan. ક્રિ० કયુલ—મન-
જુર નહીં રાખવું. V. Not to approve—confirm.

Contrast Per. باورکردن , باوریدن

ગામીયામ અનુ-અવર્-તન, anû-avar-tan. વિ० મોઢોટાં તન-
વાવું. Adj. Having a large body.

ગામીયામ અનુ-આવોર્દન, anû-âvôrdan. ક્રિ० તે લઈ આવ-
વું, લાવવાને વાસ્તે. V. To bring it; for bringing
(it).

ગામીયામ ખુનાદ, khûnâd. ક્રિ० શીંગાર્યું. V. Adorned.

ગામીયામ હુ-વાદાન, hû-vâdân. ના० સારો—ખુશનુમા પવન.

Subs. Fine—good breeze. Comp. Av. ફેવસ + વ = Sans. સુ + વાત.

ગામીયામ અનુ-હમ, anû-ham. ના० એકતું કરવું, સાથે જોડવું.
Subs. Collecting—joining together.

ગામીયામ અવે-હમ, avê-ham. ક્રિ० અં એકતું; સાથે મલીને.
Adv. Together with; conjointly.

ગામીયામ અન્વામ, anvâm. ના० નમાજ, નમસ્કાર. Subs. A
bending of the body in token of reverence; a
sacred inclination of the head.

ગામીયામ અન્વામુમ, anvâmûm. ક્રિ० હું નમાજ કરુંછું. V.
I pay divine homage or obeisance. Comp.
Av. انعامي = Sans. आनमस्यामि.

ગામીયામ અ-વનામુમ, a-vanâmûm. ક્રિ० પાછું નહીં કરું—
ફેરવું. V. I shall not do—alter it again.

ગામીયામ } અનુએ, anûê. See * anû.

ગામ્ } અન્દ, and. વિં એટલું; કિં તેઓ છે. Adj. So
મ્ } much. V. They are. Comp. Per. અં

ગામ્ અવંગ, avang. નાં કંઈખી ચીજ લટકાવેલી તે; દરાખ-
ના સુખખા અથવા કોઈખી મેવો સુકાવાને માટે ટાંગેલો તે.
Subs. Anything suspended; bunches of grapes
or other fruits hung up to dry. Per. અંગ

ગામ્ અવંદ, avand. નાં સામાન; ખખરચીખાનાના વાસણ;
ડાંગ; લડાઈનું મેદાન. Subs. Furniture; culinary
pots; a club; a field of battle. Per. અં

ગામ્ } આનોએ, ânôê. નાં તે જગા, તે જગ્યાં, મીનો દુનીયાં.
મ્ } Subs. That place; the other world; the
અમ્ } invisible world.
મ્ }

ગામ્ આવંદ, âvand. નાં દલીલ, દાખલો, હીમત, તખ્ત, ગાલી-
યો. Subs. A proof; a simile; an illustration;
courage; a throne; a carpet.

ગામ્ ખુન્દ, khûnd. નાં ખાનદાન, પેહેડી. Subs. Family;
line of succession.

ગામ્ ખુનદ, khûnad. કિં પઢે. V. May read—recite
—learn.

ગામ્ } ખોએ, khôê. નાં કુલો, ખાસી અત. Subs. A well;
મ્ } innate quality; natural disposition. Per.
ખો

અગામ્ અનુ-શ, anû-sha. સર્વં તેને, તેનું, તેજે. Pron. To
him—her—it; his, hers, its; that which.

અગામ્ } અનોશ, anôsh. નાં એક મીનોઈ ખોરાકનું નાંમ છે કે
અગામ્ } જેવું નેક માનસનું રવાન બેહેશત મધે દાખેલ થાયછે

કે તુરત તેને આપવામાં આવેછે તેને જરમય રોગનનું
 ધ્યાનું કરી કેહેછે ; ખુશી, મીઠાશ, ખેદશત, નોશેરવાન પાદશા-
 હનું નામ. વિ० ખુશ, ખેઆજર, સુખી, બાચ્ચશાલી. Subs.
 A kind of celestial nectar, called in Avesta
Zaramaya-Raoghna, given to the blessed
 souls of the virtuous, at the time of their
 entrance in paradise ; pleasure ; happiness ;
 sweetness ; paradise ; King Nowshirwân. Adj.
 Pleasant ; cheerful ; harmless ; happy ; fortune-
 nate. Comp. Per. انوش , نوش , نوش

અવસ્થા ખુદેહ, khûndêh. ના० હાંસી. Subs. Laughter.

અવસ્થા ખુનશ, ખુરશ, khûnash, khûrash. ના० ખોરાક.

Subs. Food. Comp. Av. خورش = Per.

અવસ્થા } ખુની, khûnî, વિ० લોહીઆર, લોહીવાળું. Adj.

અવસ્થા } Full of blood. Per. خونين

અવસ્થા હુની, hûnî. ના० ધ્યાનું. Subs. A cup.

અવસ્થા } હુન્યા, રરા, hûnyâ, rarâ. ના० કાંન. Subs. An

અવસ્થા } ear.

الله

અવસ્થા } હુનોશ, હવીદાક, hûnôsh, havîdâk. ના० કાફરોનાં

અવસ્થા } પેશવાનું નામ. Subs. The leader—head of
 infidels.

અવસ્થા } અનુગાહ, અનુ-ગાસ. anû-gâh, anû-gâs. ક્રિ०

અવસ્થા } અં તે વખતે, ત્યારે. Adv. At that time ;

then. Comp. Per. آن گاه

અવસ્થા અનુશહ, anûshah. ના० બચ્ચું. Subs. A child ;
 an infant.

અવગણ અનોશા, anôshâ. નાં જરથુશતની દીન; ખુશી, અદા-
લત; ખેમરગી. Subs. The Zoroastrian religion;
pleasure; cheerfulness; a court of justice; im-
mortality. Comp. Av. انوش = Per. انوش

અવગણ } અન્દાખ્તે, andâkhtê. ભૂં કું નાખી દીધેલું. Past
અવગણ } Part. Thrown away; cast off. Per.

અવગણ } અનોશા-રોબાન, અનોશે-રોબાન, anôshâ-rôbân,
અવગણ } anôshê-rôbân. નાં નોશીરવાન; see
અવગણ anôshê-rôbân. Subs. *Nourshirwân*.

અવગણ } અનોશી, anôshî. નાં ભાવં ખેહેશ્તમાં વાસો કર-
અવગણ } વો, સુખ, અમરગી. Abst. Subs. Residing
in paradise; immortality; happiness; blessed-
ness.

અવગણ એવન્-દેહેશ્ને, êvan-dêhêshnê. નાં ભાવં ખાંતું—
ખોરાક આપવો. Abst. Subs. Giving food; sup-
plying with nutriment.

અવગણ અનોશી, anôshî. See અવગણ anôshî.

અવગણ ખુર્શેદ, khûrshêd. નાં આકતાખ, સૂર્ય. Subs.
The sun. Av. خورشيد = Per. خورشيد =
Sans. સૂર્ય.

અવગણ ખુન્બાન, khûnbân. See અવગણ, અવગણ khûnî.

અવગણ ખુનશની, khûnashnî. વિં ખાવાલાયક, ખોરાકને
માટે લાયક. Adj. Eatable; proper—fit for food.

અવગણ હુનશની, hûnashnî. નાં ભાવં નીચવતું, ગાલતું.
Abst. Subs. Squeezing; straining; sifting.
Comp. Av. حش

૧૬૮૭૭૭૭૭ અનોશ્-વશ્તમુન, anôsh-vashtamûn. નાં બે-
હેશ્તી ખોરાક, મેદીઓજરેમ રોગન. ક્રિં આજ્ઞાં તું બેહે-
શ્તી ખોરાક—જરમય રોગન આ. Subs. Celestial food;
Zaramaya-Raoghna. V. Eat (thou) the celes-
tial food—*Zaramaya-Raoghna*.

૨૫૭૭૭ અનોશ્ની, anôshnî. નાં ભાવં શાંભલવું. Abst.
Subs. Hearing. Pâz. ૨૫૭૭૭

૧૫૭૭૭ અનુશુન, anûshûn. ક્રિં અં એ રવેશે—રીતે. Adv.
In this manner; thus.

૧૫૭૭૭ } ખુનશ્ને, khûnashnê. નાં ભાવં પઢવું, પઢાણ;
૧૫૭૭૭ } ખાવું. Abst. Subs. Reading; reciting;
eating.

૧૫૭૭૭ } હોશ્નવાર, hôshnavâr. વિં ખુશનુમાં એહેરો રાખ-
૧૫૭૭૭ } નાર, ખુશી હાંસલ કરવું, રાજી થયવું. Adj.
Possessing elegant features; deriving pleasure;
pleased with.

૧૫૭૭૭ } અનોશે, અન્-ઓશે, anôshê, an-ôshê. નાં દોઆ,
૧૫૭૭૭ } આકરીન; ખુશ, ખુશહાલ; હમેશે; ખોદાતાલાનાં નાંમો
૧૫૭૭૭ } મધેનું એક નાંમ; બેહેશ્તી રવાનનો ખોરાક; અંનગુરી
દાર; પાદશાહ શાહપુરની કુઈનું નામ કે જે ઘણી સાહલેશ અને
પરહેજગાર હતી; દાનાં સ્ત્રી; નોજવાન પાદશાહ, ઈનસાફ
કરનાર; સલામતી. વિં અવિનાશી; પરહેજગાર; બેહેશ્તી;
નિરપરાધી; બખ્તાવર; સુખી. Subs. A blessing; a
benediction; one of the names of God; a kind
of celestial food for the blessed souls of the
virtuous; wine made from grapes; name of
the paternal aunt of *King Shâpur*, who was a

pious and noble lady; a sensible woman; a young king; one who administers justice; safety. Adj. Imperishable; pious; celestial; innocent; fortunate; happy. Pâz. ۛۛۛ Per.

انوش

ۛۛۛ ۛۛۛ, khûnyâk See ۛۛۛ, ۛۛۛ khûnâkgar.

ۛۛۛ ۛۛۛ, havîdak. See ۛۛۛ hûnôsh.

ۛۛۛ ۛۛۛ, hûnôshk. See ۛۛۛ hûnôsh.

ۛۛۛ ۛۛۛ, hûshk. ۛۛ ۛۛۛ. Adj. Dry. Av. ۛۛۛ = Sans. शुष्क = Per. خشک

ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ, hunîkîn. ۛۛ ۛۛۛ, ۛۛۛ. Adj. Pregnant; being with young.

ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ, hûnîkînêm. ۛۛ ۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ.

V. I may become pregnant. Comp. Av. ۛۛۛ

ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ, anôshgân. ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛۛ, ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ. Subs. Plur. Those that are free from death; those that are blessed.

ۛۛۛ ۛۛۛ } ۛۛۛ, anôshgî. See ۛۛۛ anôshî.

ۛۛۛ ۛۛۛ }

ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ, hûnôshgî. ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ. Subs. *Hunosh* (name of a *Dev*).

ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ, hûnîkînî. ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ. V. Imper. Be thou pregnant; thou becomes pregnant. Comp. Av. ۛۛۛ

॥ॐ५५५५ ۛۛۛ ۛۛۛ ۛۛۛ, anôshkînidan. ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ ۛۛ. V.

To make immortal; to make (a person) blessed; to pass a happy life.

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ } અનોશ્કીન્-રદાન, anôshkîn-radân. નાં
 ૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ } બેહશતી સરદારો. Subs. Celestial
 leaders; heavenly chiefs. Comp. Av. ૧૩૯૧૫૩ +
 ૧૩૯૧૫૩ = Per. انوشردان

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ આનોશ્-કવાતર, anôsh-kavâtar. નાં એક
 નામ છે કે જે ધણુખરે નોશેરવાન કોબાદ હોવું બેઈએ. Subs.
 Prop. A name generally believed to be that
 of *Nowshirwân Kobâd*.

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ હનુશકંદ, hanûshkand. વિં સેતમગાર, જુલમી.
 Adj. Tyrannical; despotic.

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ હુનશેહ, hûnshêh. નાં એક દોજખનું નામ. Subs.
 The name of one of the hells.

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ અનોશ્-કેરદાર, anôsh-kêrdâr. વિં બેમર્ગ,
 બેહશતી કામ કરનાર. Adj. Immortal; performing
 heavenly deeds.

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ અનોશે-તન, anôshê-tan. નાં આશીરવાદ પામેલો
 શખ્સ. વિં બેહશતી કદવાયું. Subs. A blessed per-
 son. Adj. Of heavenly stature. Comp. Per.
 انوش + تن

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ અનોશ્-કવાદાન, anôsh-kavâdân. નાં નો-
 શીરવાન કોબાદ, નોશેરવાન આદેલનું નામ છે. Subs.
Nowshirwân (the son of *Kobâd*); *Nowshirwân*
 the Just.

૧૩૯૧૫૩-૧૩૯૧૫૩ અનોશે-રોબાન, anôshê-rôbân. નાં બેહશતી-
 રવાન. Subs. Heavenly soul. Comp. Av.
 ૧૩૯૧૫૩ = Per. انوشروان

॥२७॥ आनोअे-आवादान, ānôê-āvādān. ना० ते आवा-
दीवादी जगो. Subs. That prosperous place.

॥२७॥ हु-न्याज़ादन, hū-nyāzādān. ना० सारी उभेः
—आशा राखनारा. Subs. Those that entertain
good hopes.

३।५. Subs. A good—virtuous deed. Av. *अथर्व*

હુ-વેખતગી, hū-vêkhtagī. વિ. સારી રીતે ગાયબું.

ਅ-ਵੇਖਤਨ, a-vékhtan. ६੦ ਨਹੀਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ, V. Not

॥४७॥ हुवश्तन, hūvashtan. कि० भक्षान करवुं, उतारो कर-

॥२७॥ हु-वश्तन, hû-vashitan. ६० सारी रीते—जह उपमां

॥४७॥ हु-वेक़्तन, hū-vêkhtan. कि० सारी रीते—संवा

Comp. Per. خوب بیاختن

॥१०॥
ह-वशतमुनतन, hū-vashitamunatan. ङि०

જાન્ય-પાદ અનોશ્-પદ, anôsh-pad. નાં એહશતનો ધણી

કુળાનુ અનુ-દામ, anū-dām. નાં તે પેદાયશ, Subs. That

॥७॥ हृश्मोर्दन. hûshmôrdan. कि० गणपति, शुभार

mate ; to read ; to learn. Comp. Av. Rt. ૧૬

(شمردين) = Sans. स्मृ = Per. شمردين

જીવન અન્-નીર્મદ, an-nîrmaḍ. વિં મદદ—આશ્ર
વગરનું. Adj. Destitute of help—support.

જીવન ઓએસ, ઓવસ, ôês, ôvas. નાં એસ, સગું, પેવંદ,
આનદાન. Subs. A relation ; a kinsman ; con-
nection ; family.

જીવન અન્-નસા, an-nasâ. વિં નસા વગરનું. Adj. Free
from dead organic matter. Comp. Av. ૧૭-૧૮

જીવન અન્-વેશ, an-vêsh. વિં વધારે નહીં, ઓછું. Adj.
Not more—greater ; less.

જીવન અવન્ગશ, ખુન્ગી, avangash, khûngî. નાં ડીમી-
આગર. Subs. An alchemist.

જીવન } અવનીશ, ખુનેસ, avanîsh, khûnêsh. નાં મુસાફર,
જીવન } દરવેશ. Subs. A traveller ; a dervish.

જીવન હવન્દી, havandî. વિં બરાબરીકું, સરખું. Adj.
Equal ; on a par with. Per. ૧૯-૨૦

જીવન હુનજ્યા, hûnajyâ. See ૨૧, ૨૨ hûnîâ, rarâ.

જીવન હુ-નીશાન, hu-nîshân. નાં સારી નીશાન—નેમ—
અગમ્યેતી. Subs. A good sign—object—fore-
sight.

જીવન જીવન જીવન હુ-નીશાની-દારી, hû-nîshânî-dârî. વિં
સારી નીશાન—નેમ રાખનારું, સારી રીતે તીકનારું. Adj.
Possessing a good sign ; having good inten-
tions ; right-hitting.

ગામી } અ-વન્દશની, a-vandashnī. નાં ભાવં નહીં મેલવવું
ગામી } —પાંમવું. Abst. Subs. Not obtaining—
procuring.

ગામી અએનીગાન, aênigân. વિં કીનો લેનાઈ, બેગાંનુ, દેષી.
Adj. Vindictive; alien; foreign; inimical.
Comp. Av. ગામી = Sans. एनस.

ગામી અવનીદ, avaníd. નાં ચોકીદાર; મુસાફર. Subs.
A watchman; a guard; a traveller.

ગામી અવનીસ, avnís. નાં સ્ત્રી સું ગાલનાર. Subs. One
who melts lead.

ગામી આનીસ, ânís. See ગામી avangash, khúngí.

ગામી ખુનેસ khûnês. See ગામી } avanísh.
ગામી } khûnês.

ગામી ખુનેસીહા, khûnêsihâ. નાં હીરાકશી. Subs.
Green vitriol.

ગામી ખુનેસ્તાન, khûnêstan. કિં મુખારક—આમીન કર-
વું. V. To make propitious; to make *amen*.

ગામી } હુનીસ્તાન, hûnistân. કિં પાક—સાક—નીતરું
ગામી } કરવું. V. To purify; to free from impu-
rities; to clean; to make clear—limpid.

ગામી અનુસો, anûsô. વિં નારઅમંદ, નાખુશ, દલગીર, નાપાક.
Adj. Not permitting; displeased; sorry; im-
pure. Comp. Av. ગામી

ગામી ખુન્સન્દ, khûnsand. વિં ખુશ, ખુશહાલ, સંતોષી, ઢરાયવું,
સખુરીવાવું. Adj. Pleased; happy; contented;
satisfied; patient. Pâz. گرسند = Per. خرسند

ખુન્સન્દ-હીમી, khûnsand-hîmî. વિ० સંતોષ-
બરી ખાસી અતનું. Adj. Of a contented nature.

ખુન્સન્દેહ-ગરી, khûnsandêh-garî. વિ० રજ-
મંદ, ખુશી કરનારું. Adj. Permitting; consent-
ing; giving pleasure; pleasing. Comp. Av.

ખુન્સન્દેહ + ગરી = Per. خوشنودگر

ખુન્સન્દ-ખેરદી, khûnsand-khêradî. વિ० સં-
તોષી મનવાળું. Adj. Of a contented mind. Comp.

Av. ખુન્સન્દ - ખેરદી = Per. خرسند + خرد

ખુન્સન્દી, khûnsandî. ના० બાવ० સંતોષ ; ખુશી.

ખુન્સન્દી } Abst. Subs. Contentment; pleasure.

Comp. Per. خرسندی

ખુન્સન્દગી, khûnsandgî. See ખુન્સન્દ, ખુન્સન્દી

ખુન્સન્દી } Khûnsandî.

ખુન્સન્દ-તર, khûnsand-tar. વિ० વધારે સંતોષી.

Adj. More contented. Comp. Per. خرسندتر

અનુબેદ, anubêd. ક્રિ० તે થાયછે. V. It be-
comes—happens.

અ-વનસ્ત, a-vanast. ક્રિ० વિ० અરાખી વગરનું, ગડબું

—અરાખ નહીં તે, નહીં બેલાયલું, નેક, ખાલેસ, નિર્મલ. Adj.

Free from evil; not turbid—bad; unmixed;
virtuous; pure; limpid; clear.

ખોસ્ત, khôst. વિ० ખાવા લાયક. Adj. Eatable;

ખોસ્ત } fit to be eaten.

ખોસ્ત }

ગાલુગામ } હુનસ્ત, હુનસ્તે, hūnast, hūnastê. વિં ખાલેસ,
ગાલુગામ } નિર્મલ. Adj. Pure ; unmixed ; clear.

ખાલુગામ ખુનસ્તી, khūnastī. નાં લાવં ખાલેશી, નિર્મલતા,
સ્વચ્છતા. Abst. Subs. Purity ; freedom from
foreign admixture ; clearness.

ગાલુગામ } અગુસ્તે, agūstê. નાં ધુનરી. Subs. Trem-
ગાલુગામ } bling, tremor. Comp. Av. ગુસ્તૃ

ગાલુગામ હુનસ્તે, hūnastê. નાં ખોદાતાલાનાં નાંમો મધેનું એક
નાંમ છે. Subs. One of the names of God.

ખાલુગામ હુ-સેતોબ, hū-sêtôb. કું વિં સારી રીતે આજેજ
થયલું. Part. Adj. Thoroughly enfeebled—
become helpless. Pâz. ૭૨૨૨૨ - ૧૭

ખાલુગામ } અનુબીદન, anūbīdan. નાં જેસ્પતી સેતારો. Subs.
ખાલુગામ } The planet Jupiter.

ખાલુગામ અનોબીદન, anôbīdan. કિં જરી કરવી, વીલાપ
કરવો, રડવું. V. To weep ; to mourn ; to be-
wail ; to cry.

ખાલુગામ ખુનસ્તન, khūnastan. કિં પઢવું, બોલવું. V. To
recite ; to read ; to learn ; to speak.

ખાલુગામ ખુનેસ્તન, khūnêstan. કિં લડાઈ કરવી ; શાંત
કરવું ; ખુશી કરવું ; આસાન કરવું ; ભરવું ; રેડવું ; ખાવું ;
લખવું. V. To fight ; to quarrel ; to pacify ; to
please ; to make easy ; to fill ; to pour ; to eat ;
to write.

ગાલુગામ } ખુનસ્તે, khūnastê. બૂં કું સુખારક—આમીન
ગાલુગામ } થયલું. Past Part. Become auspicious ;
turned out to be as desired.

૧૧૭૫૫ અનોસ્તે, anôstê. See ૧૦૫૫ anôst.

૧૧૭૫૫ અ-વનસ્તે, a-vanastê. વિં અરાખી વગર. Adj.
Free from evil.

૫૫૫૫ } હુ-જનદી, hû-jandî. નાં ભાવ. નેક—સુખવાસી જં-
૫૫૫૫ } દગી. Abst. Subs. A virtuous—happy life.

૧૫૫૫ અન્-વીનાક, an-vînâk. વિં નહીં જોનારે, આંધળું.
Adj. Not seeing; blind.

૫૫૫૫ હુ-વીનશ, hû-vînash. નાં રેહેમ—સારી નજર.
વિં રેહેમ નજરવાળું. Subs. Mercy; pity; kind
regard. Adj. Merciful; expressing sympathy.

૫૫૫૫ હુ-વીની, hû-vînî. વિં રેહેમ નજરવાળું, દયાળુ, નમ્ર-
તાવાળું. Adj. Merciful; compassionate; modest;
humble.

૧૧૭૫૫ અન્-વીનશને, an-vînashnê. નાં ભાવં છુપ્યું કરવું.
Subs. Abst. Concealing.

૧૧૭૫૫ હુ-ગોબાન-ચ, hû-gôbâna-cha. નાં ભાવં સારી
રીતે બોલવું—ભણવું. Subs. Abst. Speaking—
reciting well. Comp. Pâz. ૧૧૭૫૫

૧૧૭૫૫ હુ-વીનીદન, hû-vînîdan. કિં સારી રીતે નેગાહ
કરવી—જોવું—તપાસવું. V. To see—view minutely
—to inspect—examine thoroughly. Comp.
Per. خوب دیدن

૧૧૫૫ } અન્-બુન, an-bûn. વિં થડ વગરનું, કલુન્યાદ. Adj.
૧૧૫૫ } Having no stem or trunk; ignoble; of
low origin. Comp. Per. بدبن

૧૧૫૫ હુ-બુન, hû-bûn. નાં સારું સેવટ; સારી શરૂઆત. Subs.
A good end; a good beginning. Av. ૧૧૫૫

૧૫૫ અન્-નયોક, an-nayôk. વિં સાહે નહીંતે; ખુરં. Adj.
Not good; bad; evil.

૧૫૫ અન્-વીને, an-vînê. See ૧૫૫ an-vînâk.

૧૫૫ ખુન્દે, khûndê. વિં કરતું, કુદરતી. Adj. Re-
volving; natural.

૧૫૫ હીન્દુગાન, hîndûgân. See ૫૫ handû.

૫૫૫ હુન્-યોકશી, hû-nayôkshî. નાં બાવં સારી
રીતે સાંભળવું, તીક્ષ્ણ કાન રાખવા. Subs. Abst.
Hearing well; pricking up one's ears.

૧૫૫ અ-વન્દે, a-vandê. વિં વગર નેકીનું. Adj. Not
virtuous.

૧૫૫ } ખુન્દક, અન્દક, khûndak, andak. વિં થોડુંક,
૧૫૫ } જરાક. Adj. A little; in a small quantity;
somewhat.

૧૫૫ } ખુન્બે, ખુમ્બે, ખુમ્બ, khûnbê, khûmbê, khûmb.
૧૫૫ } See ૫૫ khûbê. નાં એક દેવીનું નામ છે.
૧૫૫ } Subs. Name of a she-Deva—Devi.

Av. ૫૫

૧૫૫ } જીવન્દે, jîvandê. વિં જીવતું, જીવનારં. Adj.
૧૫૫ } Living alive.

૧૫૫ } અન્દ-ચંદ, and-chand. See ૧૫૫, ૧૫૫ and-
૧૫૫ } chand. વિં જેટલું જોઈએ તેટલું. કિં અં
આએ વખતે, ત્યારે. Adj. Adequate to wants.
Adv. At this time; then.

૫૫૫ } અન્દ-ચંદી, and-chandî. કિં અં ત્યાંહાં સુધી કે.
૫૫૫ } Adv. So long as.

૧૧૭૩ આનીદન, ānīdan. કિં તાજુબ કરવું, (કાંઈ ચીજ) શકની રૂએ બોલવું. V. To surprise ; to speak (something) in a doubtful manner.

૧૧૭૪ ખુનીદન, khūnīdan. કિં શીંગારવું, તારીફ કરવી, સ્તુતી કરવી. V. To adorn ; to praise ; to eulogize.

૧૧૭૫ હુનીદન, hūnīdan. કિં કુટવું, છુડવું, નિચવવું. V. To pound ; to thrash ; to squeeze. Av. Rt. ૭

૧૧૭૬ હુનીદે, hūnīdê. બૂં કું કુટેલું, ગારેલું. Past Part. Pounded ; strained.

૧૧૭૭ હુ-દરાએ, hū-darâê. વિં શાં બોલનાં ; દોઆ કરનાં. Adj. Speaking well ; wishing happiness to. Av. Rt. ૭ = Sans. Rt. સુ.

૧૧૭૮ હુ-વીરાએ, hū-vîrâê. વિં સારી વર્કશક્તિ ધરાવનાં ; સારી પેઠે પારખ કરનાં. Adj. Possessing a good reasoning power ; discriminating well.

૧૧૭૯ હુ-દરખત, handarakht. See ૧૧૮૦ handarakht.

૧૧૮૦ હુ-વીરી, hū-vîrî. નાં બાવં અચ્છું શુરાપણું.

૧૧૮૧ Abst. Subs. Excellent bravery. Comp.

Av. ૧૧૮૨ = Sans. સુવીર.

૧૧૮૩ હુ-નગીરશની, hū-nagīrashnî. નાં બાવં નેક

૧૧૮૪ નજરે એવું, પ્યારથી એવું. Abst. Subs.

Seeing with a kind look ; looking affectionately.

૧૧૮૫ અવેરશત, avêrasht. નાં એક ગુનાહનું નામ.

Subs. Name of a crime. Comp. Av. ૧૧૮૬

૧૧૮૭ અનેરી, anêrî. નાં બાવં નાકરમાંની. Abst.

Subs. Disobedience. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 = Sans. अनार्यः
= Per. انيري

𐬔𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 } ખુને-રસ, ખુન-રસ, khûnê-ras, khûna-ras. નાં

𐬔𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 } કેશવરનું નામ; વચમાંનો મુલુક, સુંદર ચલકતી ગાડી.

Subs. Name of a *Késhvar* (region); the central region; a beautiful-shining chariot. Av.
𐬔𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 = Per. خورث

𐬔𐬀 અનુએ, anûê. See ૧૩ anû.

𐬔𐬀 અનુન, anûn. નાં ગરોથમાન, સહથી મ્હોટું બેહેશ્ત.
Subs. The most blissful seat of sanctified souls after death; the highest heaven.

𐬔𐬀 અવીન, avîn. ક્રિં અં એ મીસાલે. Adv. In this manner.

𐬔𐬀 આનો, ખુન, ânô, khûn. See ૭૧૩, ૧૩ anô, anôê.

𐬔𐬀 હનુન, હનો, hanûn, hanô. ક્રિં અં બ્યારે, ત્યારે, શી તરેહ, એ મીસાલે, કોઈબી રીતે. Adv. When; then; how; in this manner; anyhow.

𐬔𐬀 હુ-વન, hu-van. નાં સારી સુગંધવાળું ઝાડ. Subs.
An odorous tree.

𐬔𐬀 અન્-વનાહકી, an-vanâhkî. નાં ભાવં બેગુ-
નાહી, નીરપરાધીપણું, નીર્દોષતા. Abst. Subs. Guilt-
lessness; innocence. Comp. Per. بی گناهی

𐬔𐬀 અર્વંદ, arvand. નાં એક પહાડનું નામ છે. Subs.
Name of a mountain. Comp. Pâz. 𐬔𐬀

𐬔𐬀 અનેન્દ, khanênd. ક્રિં બોધે. V. May dig.

𐬔𐬀 હવન્દ, havand. See ૭૧૩ havand.

- ॥१०५११-१०५११, hōnvad. ना० पेहेला गाथानुं नांभ ; એક બંદગી-
નું નાંભ. Subs. Name of the first Gāthâ ; name
of a Prayer. Av. 𐬨𐬀𐬎𐬵𐬀𐬵𐬀 = Pâz. 𐬨𐬀𐬎𐬵𐬀𐬵𐬀
- ॥१०५११-१०५११, anôsh. See ॥१०५११ anôsh.
- ॥१०५११-१०५११, khûnî. વિ० લોહીઆર. See ॥१०५११ khunî.
Adj. Bloody ; plethoric ; full of blood.
- ॥१०५११-१૦૫૧૧, khunêshnê. ના० બાવ૦ પઢવું, પઢાણ. Abst.
Subs. Reading ; reciting ; recitation.
- ॥१०५११-१૦૫૧૧, anôshê. See ॥१૦૫૧૧ anôshê.
- ॥१૦૫૧૧-१૦૫૧૧, anôshak. ના० બચું, બેટો. Subs. A
child ; a son.
- ॥१૦૫૧૧-१૦૫૧૧, khunôshê. ના० છોકરું ; બચું. Subs.
An issue ; an offspring.
- ॥૧૦૫૧૧-१૦૫૧૧, anôshgân. ના० સાંપનાં બચાં, સે-
તાળી કરનારા. Subs. The young ones of a ser-
pent ; those who hasten.
- ॥૧૦૫૧૧-१૦૫૧૧, anôshkînînad. ક્રિ० અમર્ગ
—બેહેશતી થાયછે, અમરગી કહેછે. V. Becomes
immortal ; becomes a resident of paradise ;
makes immortal.
- ॥૧૦૫૧૧-१૦૫૧૧, anôshkîn-radân. See
॥૧૦૫૧૧-१૦૫૧૧ anôshkîn-radân.
- ॥૧૦૫૧૧-१૦૫૧૧, anôsh-kanînidan. ક્રિ० બ-
લાઈ કરવી, બેહેશતી—પરહેજગાર થવું. V. To practise
goodness—virtue ; to be a resident of para-
dise ; to become pious.

અનુ-વસ્પ, હર્વેસ્પ, anû-vasp, harvêsp. ક્રિ० અ०
તમામ સુદત, હમેશે. Adv. All the time; always.

હુવીદ, hûvîd. ના० બંદગી. Subs. Prayer; wor-
ship.

અન્-ઉન, an-ûn. વિ० વગર ઝાડનું, ઉજડ, વેરાન.
Adj. Treeless; barren; desolate.

હનુન, hanûn. See ૩૩ hanûn, hanô.

હુ-ઉન, hû-ûn. ના० સાફ—દેખાંમણું દરખત—ઝાડ.
Subs. A fine—elegant tree.

ખુન્-ઓશે, khûn-ôshê. વિ० લોહી પીનાફ. Adj.
Blood-drinking.

ઓનુક, ônûk. ના० કલ્લઈ. Subs. Tin. Comp.
Av. ۛۛۛۛۛۛ

અન્-વંદ, khanvand. વિ० પ્રકાશતું, ચલકતું. Adj.
Shining; glittering. Comp. Av. ۛۛۛۛۛۛ

ખુન્-વદર્ગી, khûn-vadargî. ના० લોહીનું વેહેવું
—ચાલવું. Subs. Flowing—passing of the blood.

અનુ-વર્મન્શાન, anû-varmanshân. સર્વં તે-
ઓનાં, તેઓની માફક. Pron. Theirs, like them.

ખુનક, khûnak. ના० સાસુ. Subs. A mother-in-
law.

ખુન્ક, khûnk. ના० ખુણું. Subs. A corner.

ખુનુક, khîmûk. વિ० તાજ; સુખી; ભાગ્યશાલી. આનં-
દી. Adj. Fresh; happy; fortunate; pleasant.
Per. خنک

ખુને, khûnê. ના० ઘર. Subs. A house. Per. خانه

અનુકી, અનુન્ગી, anûkî, anûngî. નાં બઢી. Subs.
A furnace; an oven.

ખોશ્ક, khôshk. વિં સુકું. Adj. Dry. Av.
અશ્ક = Sans. शुष्क = Per. خشک

ખુશ્કી, khûshkî. See અશ્ક khûshkî.

હુ-નગીરશની, હુ-નગ્રશની, hû-nagîrashnî, hû-
nagrashnî. See હુ-નગીરશની hû-nagîrashnî.

અવોકીરશત, અવવરશત, અવોવરશત, avôkirasht,
avavarasht, avôvarasht. See અવોકીરશત
avâvarasht.

હુન્કુસુરગ, hûnkûsûrag. નાં નશતર. Subs.
A lancet.

હુ-કેરદારી, hû-kêrdârî. નાં નેક કામ. Subs.

A good—virtuous deed. Comp. Per. نیک کردار

અવગંદન, avgandan. કિં નાંખવું, ફેંકવું. V. To
throw; to fling; to cast. Comp. Per. افکندن
اوگندن

અવોજ, ઓજ, avôj, ôj. વિં બોલંદ, ચઢવું. Adj.

Elevated; exalted; high. Comp. Ar. اوج

અનુ-ચ, anû-cha. સર્વં તેબી. Pron. Even that.

અવોજ, ઓજ, avôjî, ôjî. નાં બાં બોલંદી, બ-

રતરી, ઉનચાઈ, બુઝેરગી, મ્હોટી કીમત. Abst.

Subs. Elevation; a higher state—position;
attitude; greatness; a high value.

હુ-વજીન, hû-vajîm. વિં બરાબર પસંદ કીધેલું;

ઘણુંજ સરસ. Adj. Well-chosen ; most excellent.

Comp. Av. $\text{av.} + \text{r} = \text{Per.}$ گزین

હુવજીનરોબશની, hû-vajîn-rôbashnî. નાં
ભાવં ઉત્તમ ચાલ. Abst. Subs. Most excellent
conduct.

હનજેદ, hanjêd. ક્રિં હીલવે, લટકાવે, લોભાવે;
હુઃખ દે; ખીન્વે. V. May shake—move;
may hang up; may suspend; may tempt—
molest—irritate. Comp. Per. هنجيدن

અન્વજીદાર, an-vajîdâr. વિં તમીજ નહીં કર-
નારે; ચુંટી નહીં કાઢનારે. Adj. Not discriminating
—selecting.

હનજીદાર, hanjîdâr. નાં હીલવનાર, લટકાવનાર.
Subs. One who shakes ; one who hangs up—
suspends.

અનુચવર્મનશાન, anû-cha-varmanshân.
સર્વં તેઓને; તેમનેબી. Pron. To them; even to
them.

ખુન્ઝા, ખુન્ઝે, ખુન્ઝક, khûnzâ, khûnzê, khûn-
zak. નાં નામરદ, નપુંસક. Subs. An im-
potent man ; an eunuch ; an hermaphro-
dite. Comp. Ar. خنثا

અનુઝક, anû-zak. સર્વં જે કોઈ. Pron. Who-
ever.

અરેદ, અર્દ, arêd, ard. નાં પાકી, સફાઈ, સચ્ચાઈ.
વિં ખોરાક—અનાજ વગર. Subs. Purity ;

cleanliness ; uprightness ; truthfulness. Adj.
Without food—corn.

જામ ખુદ, khûnd. ભૂં ૬૦ પીસેલું, બારીક કીધેલું. Past
Part. Ground ; reduced to powder.

૧૨૧ } અરેથશ્તરân, અર્થશ્તરân, arêthashtarân,
 ૧૨૨ } arthashtarân. નાં અરદેશરને લગતાં,
 અરદેશરનું વંશ. Subs. Those connected with
Ardesheer (by ties of consanguinity); the
 family of *Ardesheer*.

1) **हुदार्, hūdār.** ना० जोलंद—मोहोटे आवाज, मोहोटे पदवुं, जोलंद—शुश आवाने पदवुं. Subs. A loud cry; vociferation; reciting loudly; praying in clear (or ringing) pleasing tone.

۱۲۳۳۱۲۳۳ } અનત-વહશત, અરેદ-વહશત, unta-vahasht,
 ۱۲۳۳۱۲۳۳ } arêda-vahasht. નાં ઓદાતાલાની એક
 શકતીનું નામ, એક ફરેશતાનું—બીજા મહીનાનું—તરીજ
 રોજનું નામ. Subs. One of the powers of God ;
 name of an archangel ; name of the second
 month of the year ; name of the third day of
 every month. Av. ۱۲۳۳۱۲۳۳ = Per. اردبشت

۱۱۴۱۳۳ **پڑھنا**, khûndan. **کھینا** ۴۵۶. V. To read; to
recite; to learn. Per. خواندن

॥१॥ हुनतन, hūnatan. कृ० करवुं. V. To do, to perform.

અનુતુનાદ, anûtûnâd. ક્ષિં આશીર્વાં રાખજે !
રાખો ! V. Benedic. May keep ! may preserve !

૧૧૧૧૧૧ અનુતુનીન, anûtûnîn. ક્રિં હું અણ્. V. I may know.

૧૯૧૩ અન્-વદે, an-vadê. વિં અરાખ નહીં, સાહે. Adj.
Not bad—evil ; good.

૧૯૧૩ અ-વન્દે, a-vandê. વિં નહીં મેલવતું—હાંસેલ કરતું.
Adj. Not acquiring—gaining. Contrast Av.

૧૯૧૩ ખુન્દે, khúndê. ભૂં કું કુટેલું, છુટેલું. Past Part.
Pounded ; beaten ; bruised.

૧૯૧૩ } ખુર્દે, khúrdê. ભૂં કું ખારીક કીધેલું, બરડેલું, પીસેલું,
૧૯૧૩ } નાદલું, નીચું, ખાવા લાયક. Past Part. Reduced
૧૯૧૩ } to powder ; ground coarsely ; pounded ;
small ; low ; eatable. Comp. Per. خورد, خرد

૧૯૧૩ અન્-ઓપ, an-ôp. વિં પાણી વગરનું, કોરડું. Adj.
Waterless ; not wet ; dry. Av. ۛۛۛ

૧૯૧૩ } હુફ, huf. વિં ખુબ, સાહે, મજેહનું. Adj. Fine,
૧૯૧૩ } good, excellent. Per. خوب

—૧૯૧૩ અનુપા, anupâ. નાં એક જાતનું વસાણું. Subs.
A kind of drug—electuary.

૧૯૧૩ હુપેંગ્હાઉ, hûpanghâu. નાં પરસેવો. Subs.
Perspiration.

૧૯૧૩ અનુમ, anûm. કિં અં એ રવેશે. વિં નાઉમેદ.
Adv. In this manner. Adj. Disappointed ;
hopeless.

—૧૯૧૩ } અઉન્મા, અરનખ, aûnma, arnab. નાં સસલો.
—૧૯૧૩ } Subs. A hare.

—૧૯૧૩ } અનુ-મય, anû-maya. નાં માંદકસર કદનું પશુ,
—૧૯૧૩ } મકર રાશી. Subs. A beast of a moderate
small size. Capricorn. Av. ۛۛۛ-ۛۛ

અનુમા, anûmâ. સર્વં હુમેને. Pron. To us.

અનુમા, ôumâ. સર્વં હુમો. Pron. We.

અનુ-મય-મસા, anû-maya-masâ. વિં નાં-
અનુ-મય-મસા } ઢલાં કદનાં પથુ જેટલું મોટું, નાદલાં કદનાં પથુ
જેટલી કીમતનું. Adj. As large as a small beast ;
of the worth of a small beast. Av. અનુ-મય-મસા

અનુમીનીદે, anûmînîdê. બૂં કૂં નાકિમેદ—
અનુમીનીદે } આશાવિનાનું થાયલું. Past Part. Become
disappointed—defeated of expectation.

અનુમીનીદન, anumînîdan. કિં નાકિમેદ—નીરાશ
—આજેજ થયું. V. To be disappointed—defeat-
ed of expectation ; to be helpless. Comp.
Per. نا اعييد شدن

અનુમેદ, anûmêd. વિં નાકિમેદ, નિરાશ, આજેજ.
Adj. Disappointed ; despondent ; helpless.
Per. نا اعييد

અનુ-ર, anû-ra. સર્વં મારું, મને. Pron. Mine :
to me.

અનુર, ઓનર, ખોનર, anûr, ônar, khônâr. નાં
હિમ્મત, શુરાયણું. Subs. Courage ; bravery. Pâz.
انور, انور

અનુર, khanûr. નાં ખેતી, ખેતી કરનાર, ખેડુત. Subs.
Cultivation ; a cultivator ; a husbandman.

હુ-વર, hû-var. નાં સારી મોરાદ—ઈચ્છા—આદેશ,
વિં સારી છાતીવાળું, હિમ્મતવાન. Subs. A good in-
tention—wish—desire. Adj. Having a fine
breast ; courageous.

હોનર, hûl. વિ. ઉચ્ચ. Adj. High, elevated.

હોનર, hōnar. ના. હીકમત, હુનર, વિદ્યા, કલા.
Subs. Skill; art; learning; scheme; plan.
Av. હોનર = Per. هنر

હુન-વર, hûn-var. ના. સાહેબની મોરદ—ઈચ્છા, ખો-
દાઈ ઈચ્છા, એક બંદગીનું નામ છે, એકવીસે નુસ્કું,
એકદું નામ. Subs. Lord's desire—will; the
Divine will; name of a prayer; the collective
name of 21 Nosks. Av. હુન-વર = Per. هنر

હોનરાન, hōnarân. See હોનર.

હોનરાવંદ, hōnarâvand. વિ. હુનરમંદ, હીકમતી,
સદગુણી, ખુબીવાન. Adj. Skilful; ingenious;
good-natured; possessing merit. Av. હોનરાવંદ = Per. هنرمند

હુનરો-વંદી, hûnarô-vandî. ના. હુનરમંદી.
Subs. Skilfulness.

હોનરાન-વેશ, hōnarân-vêsh. ના. આવં હુન-
રનું પુષ્કલપણું, ઘણી હીકમત. Subs. Abst. Abund-
ance of skill; a good deal of contrivance—
ingenuity.

હોનર-ઓમંદ, hōnar-ômand. See હોનરાવંદ.

હોનર-ઓમંદી, hōnar-ômandî. ના. આવં
હુનરવાળું થવું. Abst. Subs. Becoming skilful.

ખુનરી, khûnari. વિ. હીમતવાન. Adj.
Courageous.

જોડો હોનરી, hōnarī. વિ० હુન્નર—હીકમતવાલો. Adj.
Skilful; ingenious.

જોડો અવોરશ્ત, avōrasht. See જોડો, જોડો avāva-
rasht.

જોડો } હુ-વરશ્ત, hū-varasht. નાં નેક કાંમ; સારી કરણી.
જોડો } Subs. A virtuous action; a good deed.

Av. ૫૫૫૫૫ = Per. ૫૫૫૫૫

જોડો ખુનરસ, khūnaras. See જોડો } khūnêras.
જોડો } khūnaras.

જોડો હુનજ્યા, hūnajyā. નાં કાણ. Subs. An ear.

જોડો } ખુનરસ-બામી, khūnaras-bāmī. નાં ચલકા-
જોડો } ઠમંદ-દોલતમંદ "ખનીરથ." Subs. The
bright—wealthy *Khanîrath* (region). Av.

૫૫૫. ૫૫૫૫૫

જોડો } ખુનરસ-વેહ-બામી, khūnaras-vêh-bāmī.
જોડો } નાં બહુ ચલકાટમંદ ખનીરથ. Subs. The good and
bright *Khanîrath*.

જોડો } અવોરના, અવોરનાએ, avōrnā. avōrnâê. વિ०
જોડો } નોજવાન, જુવાનીની ઉમરમાં આવેલું. Adj.
Quite young; arrived at the age of youthfulness.
Av. ૫૫૫૫૫

જોડો } અ-વોરના, a-vōrnā. વિ० જવાનીમાં નહીં આવેલું તે.
જોડો } Adj. Underage; not youthful. Contrast
Per. ૫૫૫

જુલ, khûh. નાં આશીઅત, આહ. Subs. Characteristic, affection. Per. خوي, خو

જુલ ખોહ, khôh. નાં બેહેન. Subs. A sister. Comp. Pâz. عمة

જુલ ખોહ, khôh. નાં એક અતનું જંગલી ધાંસ કે જે ઘઉંને ઉગતાં અટકાવેછે; એક અતનો વેલો; ગુંગલાવવું. Subs. A kind of weed (or wild grass) which hinders the growth of wheat; a creeper; ivy; suffocation. Comp. Per. خود, خو

જુલ હુક, hûk. નાં ગુમડું. Subs. A boil.

જુલ અન્કા, ankâ. નાં શીમોરગ; એક અતનું કલ્પીત પક્ષી. Subs. An ostrich; a fabulous bird. Comp. Ar. عنتا

જુલ અન્-હયાફે, an-hayâfè. નાં ખોદાતાલાનાં નાંમો મધેનું એક નાંમ છે કે જેની શક્તી જેવી કોઈ બીજાની નહીં. Subs. One of the names of God; the Omnipotent.

જુલ અન્-કાન, an-kân. નાં નહીં ખોડવું. Subs. Not digging.

જુલ અ-નેગાન, a-négân. વિં છુપું નહીં તે, જહેર. Adj. Not concealed—secret; open; evident. Contrast Per. نهان

જુલ અન્ગાર, angâr. નાં અચાલ, વિચાર, ધારણા. Subs. Idea; thought; intention. Per. انكار

જુલ ઓકાર, ôkâr. નાં ખેતી કરનાર, બાગબાન, ખેડુત. Subs. A cultivator; a gardener; a husbandman.

જાગ્યારા હુ-કાર, hû-kâr. નાં શુભ કામ. Subs. A good work—business.

જાગ્યારા હોકાર, hôkâr. નાં ઓટ. Subs. Ebb.

જાગ્યારા અંગારીહેદ, angârîhêd. ક્રિં શીંગાર કરે. V. May adorn—embellish.

જાગ્યારા અન્-કારી, an-kârî. વિં વગર કાંમનું, નકાંમું. Adj. Useless; worthless. Comp. Per. نا بکار

જાગ્યારા અન્ગાર્દન, angârdan. ક્રિં શીંગારવું; ગણવું,
જાગ્યારા વમાસવું, ખયાલ કરવો. V. To adorn; to count; to meditate upon; to consider. Per.

જાગ્યારા અવે-કાર્દન, avê-kârdan. ક્રિં દુર—નકાંમું કરવું. انگار د
V. To remove; to render useless.

જાગ્યારા અન્કદ, ankad. વિં તવંગર, પઈસાદાર, સખ્ત, મૂર્ખ.
જાગ્યારા Adj. Rich; wealthy; hard; foolish.
Comp. Ar. عند

જાગ્યારા ખુકી, khûkî. નાં ખુશકી, જમીન. Subs. Dry
જાગ્યારા land; land.
જાગ્યારા

જાગ્યારા ખોહી, khôhî. નાં ખસલત. વિં આહનાઈ. Subs. Characteristic. Adj. Loving.

જાગ્યારા હન્ગી, hangî. નાં બાવં સાચવટ, રાસ્તી. Abst. Subs. Truth; truthfulness.

જાગ્યારા અન્કદાન, ankâdân. નાં લોભી માનસો. Subs. Avaricious persons. Comp. Ar. انك

જાગ્યારા અન્કદાન, ankâdân. નાં આદમીની સુરતનો દેવ;
જે માનસની ચાલચલણ તથા કાંમો દેવના જેવાં હોય;

અનવરી ખસલતનું આદમી. Subs. An anthropomorphous *Deva*; the man whose manners and ways of action resemble those of the *Deva*; the man with the instincts of the brute.

૧૯૭૧ અન્કશ્તુ, ankashtû. નાં એક અતનો ખોરાક.

Subs. A kind of food.

૭૭૫ ખુકી, khûkî. See ૭૧૫ khûkî.

૭૭૫ ખોહી, khôhî. નાં ખાસી અત. વિં ખાસી અતને લગતું.

Subs. Characteristic. Adj. Pertaining to one's innate quality.

૪૭૭ અન્કદી, ankadî. નાં બાં તવંગરી. Abst. Subs.

Richness; state of being rich.

૧૭૯૫ અન્-કીનીદે, an-kînidê. કું વિં કીનો નહીં લીધેલો.

Past Part. Unrevenged.

૭૭૫ ખુકી, khûkî. See ૭૧૫ khûkî.

૧૭૭૫ અન્કેઝ્વા, ankêzvâ. નાં ગોસ્પંદોને રેહેવાની જગો; ગાય દોરને રાખવાની જગા. Subs. A pen or enclosure for sheep; a cattle-pen.

૧૭૭૫ અન્કેઝ્દ, ankêzad. નાં હીંગ. Subs. Assafoetida. Comp. Per. انكز

૧૭૭૫ હુકેરેદ, hûkêrêd. નાં અગર. Subs. Aloe-wood. Comp. Av. ૧૧૧૧-૧૭૨૨, Pehl. ૧૧૧૧

૧૭૭૫ અ-નગીરીદે, a-nagîrîdê. See ૧૭૭૫ a-nagrîdê.

૭૭૫ ખોએ, khôê. નાં આદત, ખાસી અત, ખવાસ, આલચલણ.

Subs. Habit; characteristic; nature; behaviour. Comp. Per. خوي , خو

૭૭૫ હુકોદ, hûkôd. See ૧૭૭૫ hûkêrêd.

ગાગ્રહ હુકંદ, hûkand. ઉભયાં અં એકબારની, અગરજો.

Conj. From one point of view ; even ; if.

અન્કુદાન, ankûdân. See અન્કાદાન ankadân.

હુકુસી ઉર, હુકુસુરોગ, hûkûsîûr, hûkûsûrôg.

See હુકુસુરોગ hûkûsûrôg.

હુ-કુન, hû-kûn. નાં સાહે કરનાર. કિં આજ્ઞાં સાહે કર. Subs. One who does good (to others).

V. Imper. Do good.

હુ-ગુન, hû-gûn. વિં સારી તરાંહ—રીતનું ; સારા રંગનું.

Adj. Of good sort—fashion ; having a fine colour. Comp. Av. خوب رنگ

હંગુન, hangûn. See હાંગુન hangûn.

હુ-કુનશ્ના, hû-kûnashna. નાં નેક કામ—કરતુક.

Subs. A good deed—action.

હુ-કુનશ્ની, hû-kûnashnî. નાં સારાં કરતુક—

કામ કરનાર. Subs. One who practises good—virtuous actions. Pâz. خوب عمل

હુ-કુન-તુમ, hû-kûn-tûm. વિં સરવેથી સરસ

કરનાર. Adj. Doing the best work.

હુ-કર્દ, hû-kard. બૂં કું નેક કીધેલું. Past Part.

Well—rightly done ; acted virtuously.

હુ-કેર્દારી, hû-kêrdâri. નાં બાવં નેક કામ

કરવું. Abst. Subs. Doing a virtuous

deed. Comp. Per. خوب کرداری

હુ-કર્દે, hû-kardê. નાં નેક કામ. બૂં કું સાહે—ધ-

ટની રીતે કીધેલું. Subs. A good—virtuous action.

Past Part. Well done; properly achieved.

Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀, Sans. सुकृत.

૧૧૧૧૧ અંકુતન, ankûtan. નાં પહાડી ગાય, જંગલી ગાય.
Subs. A mountain cow; a wild cow.

૧૧૧૧૧ } આંકન્દન, ân-kandan. કિં પુરું કરવું, ભરવું. V.

૧૧૧૧૧ } To fill; to fill up; to replenish. Comp.

Per. آگندن

૧૧૧૧૧ } હુકરદન, hû-kardan. કિં સારું—શુભ—શોભઈવું

૧૧૧૧૧ } કરવું. V. To do well; to make elegant.

Per. خوب کردن

૧૧૧૧૧ હુકોર, સુકોર, hûkôr, sûkôr. નાં આંધલો કુતરો,

પાંચ સાત દાહડાનો કુતરો. Subs. A blind dog; a

dog five or seven days old. Comp. Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀

૧૧૧૧૧ હુવરેશ્ત, hûvarêsh̥t. See ૧૧૧૧૧ avîkîrasht.

૧૧૧૧૧ અન્કદ, ankad. See ૧૧૧ ankad.

૧૧૧૧૧ હૂ-પેદ, hû-péd. નાં સારો—નેક બાપ. Subs.

A good—virtuous father. Comp. Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀 + 𐬨𐬀

= Sans. सुपिता.

૧,૧૧૧૧૧ હૂ-ફરાશ્મોક, hû-farâshmôk. નાં પેહેલી અ-

રધી રાત. Subs. The first half night. Comp.

Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀 + 𐬨𐬀

૧૧૧૧૧ અન્ગર, angar. See ૧૧૧ angar. Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀

૧૧૧૧૧ હુકર, hûkar. નાં અલબુરજ પાહાડની એક ટોચનું નામ

છે જેમાંથી અરદ્વીસૂર વેહે છે. Subs. Name of a peak
of Mount Alborz from which the River

Ardwisûr flows. Av. 𐬨𐬀𐬎𐬌𐬭𐬀

હુકર, hûkar. નાં કેલવાયલો કુતરો, કાલા કાનનો સગ.

Subs. A trained dog; a dog with black ears.

ઓક્રા, ôkrâ. નાં રાંધવાનાં ચોખા. Subs. Table rice.

અ-નગ્રશ્ને, a-nagrashnê. See અ-નગ્રાશ્નê. a-nagashnê.

હંકરશ્ને, hankarashnê. નાં ભાવં વિચાર. Abst. Subs. Thought, consideration. Comp. Per.

અનકલ્યુન, ankalyûn. નાં બાઈબલ; ખ્રીસ્તી લોકોની ધર્મપોથી. Subs. The Bible; the sacred book of the Christians.

ઓહરબરશ્ત, ઓરબરશ્ત, ôharbarasht, ôru-barasht. નાં ઉત્તર તરફ આવેલા એક મુલુકનું નામ છે કે જે 'વોહરજરશ્ત' નામના મુલુકથી વચમાં પહાડ આવવાને લીધે છુટો પડેલો છે (પ્રોફેસર યુસ્તી); અનીરથ બામીની વાલ્ય દીશાએ આવેલા મુલુકનું નામ. Subs. Name of a region situated to the north, and separated from *Vourujarasht* by a mountain (Prof. Justi); name of a region situated to the north-west of *Khaniratha*. Av. ઓહરબરશ્ત

ઓહરજરશ્ત, ઓરજરશ્ત, ôharjarasht, ôru-jarasht. નાં ઉત્તર તરફ આવેલા એક મુલુકનું નામ (પ્રોફેસર યુસ્તી); અનીરથની ઈશાનકુને આવેલા એક કેશ્વરનું નામ. Subs. Name of a region situated to the north (Prof. Justi); name of a *keshvar* situated to the north-east of *Khaniratha*.

૧૦૧૫ } હુકરદ, હુકરદે, hûkard, hûkardê. નાં કપુર.
 ૧૦૧૫ }
 ૧૦૧૫ } Subs. Camphor.

૧૦૧૫ હુ-કેરદારી, hû-kêrdârî. See ૧૦૧૫ hûkêr-
 dârî.

૧૦૧૫ અન્-કરદી, an-kardî. નાં સરદાર, સવાર. વિં
 દાનાવ, કાબેલ, પુરવીણ. Subs. A chief; a leader;
 a rider; a cavalier. Adj. Sensible; accom-
 plished; proficient.

૧૦૧૫ હુ-કરદન, hû-kardan. કિં સાહે—ઘટતું કરવું. V.
 To do good; to perform what is proper.

Comp. Av. ૧૧+૧૨ = Sans. ૧૩ + ૧૪ = Per. خوب کردن
 ૧૦૧૫ હુ-કરફ, hû-karaf. નાં નેક—સારી જાત, સાહે—શોભઈતું
 બદન. Subs. A good—virtuous nature; a good
 —elegant body. Comp. Av. ૧૫+૧૬, ૧૭+૧૮,
 Sans. ૧૯ + ૨૦.

૧૦૧૫ હુ-કરફ-તુમ, hû-karaf-tûm. Adj. Superl. Of
 which see ૧૦૧૫ hû-karaf. Comp. Av. ૨૧+૨૨

૨૬

૧૦૧૫ અન્-ધર, anghar. See ૧૦૧૫ angar. Av. ૨૩

૧૦૧૫ અન્-જ, anj. નાં ખીલી નીકલેલો ચેહરો—દેખાવ; અહેર
 ખોલો દેખાવ. Subs. A blooming face—feature;
 outward appearance.

૧૦૧૫ અવચ, avach. કિં કહ્યું, બોલ્યો. V. He or she
 said—spoke.

અવચ, a-vach. વિં સજીન—વાચાવિનાનું. Adj. Speechless; deprived of the power of speech. Av. અવચામ

અવજ, avaj. નાં પુજેરણી; કૌવત, જોર, શક્તી; હવા. વિં ઘણું મોટું—પુલંદ. Subs. Eminence; strength; power; air; climate. Adj. Very large—exalted. Comp. Av. અવજમ = Sans. ઓજસ = Pâz. ધ્વં

ઊજ, ūj. વિં શેતાખ; જહડપવાલું. Adj. Swift; rapid; fast.

ઓજ, ōj. નાં ભાવં મોટાઈ, પુલંદી, તવાંનાઈ; દખદખો; ચઢતો દરજ્જો, તવંગરી; ઉચાઈ; કુડતું. કિં અં પુલંદીથી; ઉપરથી. શબ્દં અં વિના, વતરોગે. Abst. Subs. Greatness; eminence; power; pomp; exalted dignity; richness; exaltation; jumping. Adv. With exaltation—sublimity; from above. Prep. Except; exclusive of. Comp. Av. ઓ, ં = Sans. ઉદ્, ઉત્, ઉર્.

ખુજા, khujâ. નાં ચીતાર, નકશ, ચીત્રાંમણ. Subs. Painting; picture; drawing the outline.

અન્-ચાસ્ત, an-châst. વિં અજ્ઞાની, નાવાકેદ, બે-અખર. Adj. Ignorant; unacquainted; inexperienced; uninformed.

જિજ્ઞાસુ } ઓન્-હેદ, ઓન્-હસ્ત, ઓન્-અઈત, ôj-hêd, ôj-
જિજ્ઞાસુ } hast, ôj-ait. કિં ઉપર ચઢે, બુલંદીએ જાય;
જેરાવર થાય; ઉપર ચઢેછે. V. May rise up; may
be exalted; may become powerful.

જિજ્ઞાસુ ઓન્-આએદ, ôj-âêd. કિં ઉપર આવે; જેર આવે.
V. May come up—high; may get strength.

જિજ્ઞાસુ હીજન, hîjân. નાં જુલમ, જેર, જસ્તી. Subs.
Tyranny; force; compulsion.

જિજ્ઞાસુ } અંજમ, anjâm. નાં સેવટ, છેડો, આખેરી, ખોદા-
જિજ્ઞાસુ } તાલાના નાંખોમાતું એક નામ. Subs. End;
જિજ્ઞાસુ } conclusion; termination; one of the
names of God. Comp. Per. انجام

જિજ્ઞાસુ } ઓન્-ઓમંદ, ôj-ômand. વિં કૌવતમંદ; બુએ-
જિજ્ઞાસુ } રગીવાલું; બુલંદીવાલું; ઉપર ચઢનારું; જેરરાખ-
નારું; બલવાન, બુએરગ. નાં પાદશાહ શુશતાસ્પનો જેતાબ.
Adj. Strong; exalted; eminent; rising on
high; possessing strength; powerful. Subs.
Surname of King Gushtâsp. Comp. Av.
જિજ્ઞાસુ

જિજ્ઞાસુ ઓન્-ઓમંદી, ôj-ômandî. See above.

જિજ્ઞાસુ ઓન્-ઓમંદીહા-તુમ, ôj-ômandihâ-tûm.
કિં અં અતીશય જેર—કૌવતથી, અતીશય મજબુતાઈથી.
Adv. Most powerfully—mightily; most firmly.

જિજ્ઞાસુ ઓન્-ઓમંદ-તુમ, ôj-ômand-tûm. વિં સર-

વેથી વધારે કૌવતમંદ, અતીશય ઝેરાવર. Adj. Superl. Most powerful—strong.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-ઓમ-દ-તર, ôj-ômand-tar. વિં વધારે કૌવતમંદ—અલવાન. Adj. Compar. More powerful; stronger.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-ઓમ-દ-તરી, ôj-ômand-tarî. See ઔચક્ષ્મ ôj-ômand-tar.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-અફ્શુન, ôj-afshûn. નાં મજબુત—અસર-કારક મંત્ર—નીરંગ. Subs. Powerful charm; efficacious spell—talisman.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-અવ્શુન, ôj-avshûn. ક્રિં આજ્ઞાં ઉંચે—ઉપર છાંટ. V. Imper. Sprinkle over—on high.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-આવશને, ôj-âvashnê. વિં ટલુથડું, ઉગડું, ખીલડું, વધડું. Adj. Rising; appearing above the horizon; blooming; growing.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-આવશને, ôj-âvashnê. નાં કૌવતમંદ નુર—પ્રતાપ. Subs. Powerful brightness—lustre.

ઔચક્ષ્મ } ઔચ્-અવર, ઔચ્-મદમ, ôj-avar, ôj-madam.
પુષ્કલ } નાં ઘણુંજ ચઢતે દરજેતું—કૌવત, ઘણીજ શક્તિ.
Subs. Power of the highest order; greatest strength.

ઔચક્ષ્મ ઔચ્-અફ્રા, ôj-afra. નાં આશીર્વાદાર્થક—વખાણવાયોગ્ય કૌવત—ઝેર. Subs. Praiseworthy strength; power—force deserving of applause—benediction.

જાણ હ-અદ, hanjād. ક્રિ० માર્યું, ખેંચ્યું. V. Struck; beat; pulled.

જાણ અ-અમ, anjâm. નાં સેવટ; છેડો. Subs. End; conclusion.

જાણ અ-અમી, anjâmî. વિ० સેવટ આવતું; છેડો આવતો. Adj. Ending; concluding.

જાણ અ-અમીહેદ, anjâmîhêd. ક્રિ० આખેરી પોહોંચે છે, સેવટ આવેછે; પુરું થાયછે. V. Draws to an end; terminates; completes. Comp. Per. انجاءميدن

જાણ અ-અમશન, અ-અમશને, anjâmashna, anjâmashnê. See જાણ anjâmî.

જાણ અ-અમીઆન, anjâmîân. નાં પુરું કરનારા, સેવટ લાવનારા. Subs. Plur. Those that accomplish—finish.

જાણ અ-અમીનેદ, anjâmînêd. ક્રિ० સરંજમ પોંહચાડે, સેવટ લાવે. V. May accomplish; may bring to an end—close.

જાણ ઓન્-આમુઝદ, ôj-âmûzad. ક્રિ० ચઢતી કેલવણી લે—શીખે. V. May receive higher education—training.

જાણ અન્-ચાર, an-châr. વિ० નાચાર, આશ્રા રહિત, ઈલાજ વિનાનું. Adj. Helpless; destitute of support—means. Comp. Per. بيچاره

જાજા અ-અર, anjâr. નાં રાહ, રવેશ, રીતી, તરીકો.
Subs. Way ; mode ; manner ; practice.

જાજા ઓઅર, ôjâr. વિં બુએર્ગ, બુલંદ, ઉંચું. Adj.
Noble ; exalted ; grand.

જાજા હુ-ચાર, hû-châr. નાં ઘટતો ઈલાજ—ઉપાય ;
સારો આશરો. Subs. A proper remedy—means ;
good support.

જાજા } અન્-ચારે, an-chârê. See જાજા an-châr.
જાજા }

જાજા } અ-નેઅરે, a-nêjârê. વિં નાતવાની—દુર્બલતા વિ-
જાજા } નાનું. Adj. Free from weakness—debi-
lity. Contrast Per. نزار

જાજા હુ-ચારેહ, hû-chârêh. વિં સારા ઉપાય—ઈલાજ-
વાળું ; સહેલ. Adj. Possessing good remedies—
means ; easy.

જાજા હુ-ચેહેરે, hû-chêhêrêh. વિં સારા ચેહરાનું, બુબ-
સુરત દેખાવનું ; દેખામણું. Adj. Having comely
features ; beautiful ; elegant. Comp. Av.
ساده

જાજા અન્-ચારે-ચ, an-chârê-cha. કિં અં તે કારણ-
સર ; તે સખખને લીધે. Adv. For that reason ; on
that account.

જાજા અ-વજાર્દન, a-vajârdan. કિં નહીં ચુઅરવું ;
નહીં આપવું ; નહીં કરવું ; રાજ નહીં કરવું. V. Not to
pass—pay—perform—satisfy. Comp. Per.
ناگذردن

પદ્ય } ઓજ, ōjī. વિં કૌવતવાણું ; આગલ વધનારું, દબ-
પદ્ય } દબાવાણું. નાં બુલંદી, મ્હોટાઈ, કૌવત. Adj.
Strong; making progress; pompous. Subs.
Eminence; greatness; strength.

પદ્ય ઓજહા, ōjīhā. કિં અં મજબુતાઈથી ; કૌવત-
પણાથી. Adv. Strongly; powerfully; by main
force.

પદ્ય ઓજ-દેહેશને, ōj-dêhêshnê. નાં ભાવં કૌવત
આપણું, શક્તિવાન થણું. Abst. Subs. Giving
strength; becoming powerful.

પદ્ય ઓજ-દેહીગી, ōj-dêhîgî. નાં મુર્તીપૂજા, બુઠ-
પરસ્તી. Subs. Idol-worship; idolatry.

પદ્ય ઓજશીદ, ōjshîd. કિં પોંહયશે ; આવશે ; મલશે.
V. Will reach—come—meet.

પદ્ય ઓજહેદ, ōjîhêd. કિં બુલંદી આપે ; આહેશ કરે ;
ઈચ્છે ; આહેર નીકલે. V. May elevate; may
desire—wish; may come out.

પદ્ય ઓજશન, ōjashna. નાં ભાવં ખોડવું, ચાલવું.
Abst. Subs. Digging; moving; walking.

પદ્ય ઓજશની, ōjashnî. નાં ભાવં ચઢવું, બુલંદીએ
જવું, ઉંચી પંક્તીએ પુગવું. Abst. Subs. Rising;
soaring on high; gaining an exalted dignity.

કિન્નર-પદ્ય ઓજશની-તુમ, ōjashnî-tûm. વિં સર્વથી શ્રેષ્ઠ
પંક્તી વાણું—ચઢતે દરજેનું. Adj. Superl. Enjoying
the most exalted dignity; most distinguished—
elevated.

જોડણી ઓજશને, ôjashnê. See જો, ઓજ, ઓજ, ઓજ ôj.

જોડણી ઓજશને-મંદ-તર, ôjashnê-mand-tar. વિં વધારે કૌવતમંદ. નાં નસાસાલાર. Adj. Compar. More powerful—strong. Subs. *Nasâsâlâr* (a corpse-bearer).

જોડણી ઓજ-શમ, ôj-sham. નાં મોટું—સારું નામ. Subs. An exalted—great name.

જોડણી હુ-ચશ્મ, hû-chashma. નાં સારી આંખ; મેહેર-ખાંની ભરેલી નજર; દોસ્ત, મજબુત દૃષ્ટી. Subs. A good eye-sight, (*lit.*); a kind regard; a friend; a powerful sight. Comp. Av. *hû-chashmâ* = Sans.

સુચક્ષુસ.

જોડણી હુ-ચશ્મી, hû-chashmî. વિં સારી નજરવાળું; દયાળું, મેહેરખાંન; સારી દયાનતદારીવાળું, પોતાની મોરાદ મુજબનું. Adj. Having a good eye-sight (*lit.*); merciful; kind; conscientious; according to one's desire.

જોડણી હુ-ચશ્મીહા, hû-chashmîhâ. કિં અં સારી —નેક નજરથી, માયાબુપણે, રેહમદીલથી, મીતતાઈપણે; રૂડી દૃષ્ટિએ—નેત્રથી. Adv. With a kind eye, mercifully, favourably, propitiously, indulgently.

જોડણી અન્-ચીર, an-chîr. વિં કાવવા વિનાનું, નાગાલેખ, ક્ષતેહમંદી—મજબુતી વિનાનું; હારી જવું, નીરાશ. Adj. Not succeeding; not prevailing over; not victorious—stable. Contrast Per. *چیرد*

જોડણી હુ-ચીર, hû-chîr. વિં સારી ગાલેખીવાળું; પુરતી

રીતે ક્ષાવનારું. Adj. Succeeding well : gaining the advantage—victory fully.

૧-૫૨ હુ-ચેહેર, hû-chéhêr. See ૫૨ હુ-ચેહેરે.

૫-૫૨ હુ-ચીહરી, hû-chîhrî. See ૫૨ હુ-ચી.

૫-૫૨ હુ-ચેહેરી, hû-chéhêrî. નાં આવં સારો દેખાવ —દૃષ્ટિ. Abst. Subs. A good sight—look—aspect.

૫-૫૨ હુ-ચીરીહા-તુમ, hû-chîrîhâ-tûm. કિં અં અતિશય ગાલેખીપણાથી. Adv. Overpowering in the highest degree.

૫-૫૨ હુ-ચીર-તર, hû-chîr-tar. વિં વધારે સારી રીતે ક્ષાવનારું—ગાલેખ થનારું. Adj. Compar. Prevailing over in a better way.

૫૫૫૨૫૨ ઓજે-શતુનતન, ôjê-shatûnatan. કિં બપ-કાથી ચાલવું. V. To walk pomposly.

૫૫૨ } ઓજ-દેસ, ôj-dês. નાં મુર્તી, પુતપરસ્તી; ખોડી —
૫૨ } બણી કાઢવું; ઉખેડી કાઢવું. Subs. An
૫૨ } idol; idolatry ; digging out ; plucking
up. Comp. Av. ૫૨ = Pâz. ૫૨

૫૫૨ } ઓજદેસ, ôjdêst. See above. Av. ૫૨,
૫૨ }

૫૫૨ ઓજદેસ્તાન, ôjdêstân. નાં મુર્તી રાખવાની જગા. પુતખાનું, દેહડું. Subs. An idol temple ; a Hindoo temple.

૧૪૬૭ ઓઝસ્તાન, ôjîstân. નાં પુતલું; મુર્તિ. Subs.
An image, an idol.

૧૪૬૮ હુચીસ્તાન, hûchîstân. નાં એક શહેરનું નામ છે. Subs. Name of a city.

૧૪૬૯ ઓઝ્-દેસ્તાર, ôj-dêstâr. See ૧૪૭૦ ôjdêstân.

૧૪૭૦ ઓઝ્-દેસ્પરસ્તગી, ôjdêsparastagî. નાં બાવં મુર્તીપૂજા. Abst. Subs. Idolatry; idol-worship. Pâz. ૧૪૭૧ ૧૪૭૨

૧૪૭૧ અન્-ચીગુન, an-chîgûn. કિં અં તે માફક નહીં; ત્યારે નહીં. Adv. Not in that manner; not then.

૧૪૭૨ ઓઝનાક, ôjînâk. વિં બલવાન, કૌવતમંદ, જોરાવર. Adj. Powerful; strong; vigorous.

૧૪૭૩ ઓઝનદ, ôjînad. કિં વાગેછે; વેહુછે. V. Strikes upon; beats; flows.

૧૪૭૪ ઓઝનેદ, ઓઝનીદે, ôjînêd, ôjînîdê. ભૂં કું કાવેલું, સરસાઈ પામેલું, બલવાન થયલું. Past Part. Succeeded; gained superiority; become powerful.

૧૪૭૫ ઓઝન્ગરીહા, ôjîngarîhâ. કિં અં પસંદ કરવા જોગ રીતે. Adv. Agreeably.

૧૪૭૬ અ-વજીન, a-vajîn. વિં નાપસંદ, નહીં ગમતું. Adj. Disagreeable; unpleasant; distasteful. Contrast Per. گزین

ગાદ્ય ઓજનદ, ôjîmand. ક્રિં અદે, ઉભા રેહે. V.
May ascend—stand.

ગાદ્ય ઓજ-દુક, ôj-dûk. નાં બુલંદ—ઉચ્ચ જાતની ખુશી
—મજાદ. Subs. Enjoyment—pleasure of a high
order.

ગાદ્ય ઓજને, ôjîné. વિં જાન—આખરવાણું ; બુજેર્ગ, પ્ર-
વીણ ; પ્રખ્યાત. Adj. Respectable ; honourable ;
noble ; exalted ; erudite ; well-knowing ;
famous.

ગાદ્ય હુજને, hûjîné. નાં પુસ્તક, ચોપડી. વિં કાયદાકારક.
Subs. A book, a volume. Adj. Advantageous.

ગાદ્ય ઓજંગી, ôjîngî. નાં ભાવં કાયદો—નફો
મેલવવો. Abst. Subs. Acquiring profit ; gaining
advantage.

જુદ્ધ અવજેદ, avjêd. વિં અણદીઠ, છુપું, ખાનગી. Adj.
Invisible ; secret ; private.

જુદ્ધ અ-વજેદ, a-vajêd. ક્રિં નહીં વેહે—ચાલે. V.
May not flow—walk—move.

જુદ્ધ } ઓજેદ, ôjêd. ક્રિં ઉગે, વધે, અદે, ઉઠે, વેહે, હીલે,
જુદ્ધ } બુલંદ થાય. વિં દુર, આંધું, મુખારક. V. May
જુદ્ધ } rise—grow—ascend—flow—move ; may
be exalted. Adj. Distant ; remote ; propitious.

જુદ્ધ ખોજેદ, khôjêd. ક્રિં મેહનત—ઉદ્યોગ કરે. V.
May work—may be industrious—busy.

જાતક હેન્જેદ, hénjêd. ક્રિ० છોડે, સીપે, નામે ; સુકવી નામે.

V. May forsake ; may sprinkle—pour ; may dry. Av. 𐬔𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀 = Sans. सिंचति.

જાતક ઓજદાર, ôjîdâr. વિ० બુલંદી—દરજાએ રાખનાર, કૌવતદાર. Adj. Enjoying greatness—dignity ; strong ; powerful.

જાતક અ-વજદારાન, a-vajîdârân. વિ० નહીં ઉડનારાં, નહીં ચુંટનારાં, નહીં એજ્જીઆર—હાસિલ કરનારાં, નહીં દુર કરનારાં. Adj. Not flying ; not selecting—choosing—acquiring ; not avoiding.

જાતક ઓજ-દારાન, ôjî-dârân. Subs. Plur. See જાતક ôjîdâr.

જાતક ઓજદ-બોદ, ôjîd-bôd. ના० ઉંચી બુદ્ધિ ; શ્રેષ્ઠ અકકલ—મનશક્તિ. Subs. Great intelligence ; superior sense—intellectual power.

જાતક } ઓજદે, ôjîdê. ભૂં ૬૦ ચુંટી કહાડેલું, પસંદ કીધેલું,
જાતક } ચુંનંદું. Past Part. Chosen ; selected ;
approved of ; most excellent.

જાતક અ-ઉજદાન, a-ujîdan. ક્રિ० પસંદ નહીં કરવું ; આહેશ નહીં કરવી. વિ० પસંદ નહીં કરનારે. V. Not to choose—desire. Adj. Not choosing.

જાતક અ-ચીદાન, anchîdan. ક્રિ० આધીન—તાબે થવું ; કોઈનાં કહ્યામાં રહેવું, જવું, વલવું, આવવું. V. To become 'obedient—submissive ; to comply with the instructions of a person.

॥ ૧૭૬ ॥ અ-જદન, anjîdan. કિં હાજમત કરવી ; દુકડે દુકડા કરવા ; બાહર ખેંચવું ; ખાવું ; ખીજવું ; નાશ કરવો ; જામ કરવો. V. To shave ; to break in small pieces ; to pull out ; to eat ; to vex ; to destroy ; to wound. Comp. Per. انجيدن , انجيدن

॥ ૧૭૬ ॥ ઓજદન, ôjîdan. કિં બુલંદ—ચઢતે દરજ્જેનું—બુજોર્ગ રેહવું—કરવું ; ચઢવું. V. To be exalted—elevated ; to make (a person) exalted—ennobled.

॥ ૧૭૬ ॥ હ-જદન, hanjîdan. કિં બાહર ખેંચી કાઢવું. V. To pull out forcibly. Comp. Av. Rt. ૧૭૭, Per. آھنجيدن

॥ ૧૭૬ ॥ હે-જદન, henjîdan. કિં સ્પીયવું ; કુવામાંથી પાણી કાઢવું ; છુટુ મુકવું. V. To sprinkle ; to draw water from a well ; to let loose or free.

૧૭૬ ॥ અ-વજદે, a-vajîdê. વિં અવિવેકી, દુર્ગુણી, અનીતિવાન. Adj. Indiscriminating ; vicious ; immoral.

૧૭૬ ॥ ઓજદે, ôjîdê. See ૧૭૬ ôjîdê. બૂં કૂં ઉંચે ચઢેલું. Past Part. Elevated.

૬૭૬ ॥ અન્-ચેમ, an-chêm. વિં કારણ—મતલબ—સખખ વિનાનું ; અર્થ—કૌવત વિનાનું. Adj. Having no cause—reason ; void of any object—signification—energy. Contrast Per. ۛم

૬૭૬ ॥ હુચેમ, hûchêm. કિં આજ્ઞાં હું છુપાવું કરે. V. Imper. I may conceal.

જુલ હુ-ચેમ, hû-chêm. નાં સારો ઘટતો સખખ —કારણ, સારી મતલબ. Subs. A good reason; a proper cause; a good end—purpose.

જુલ અન્-ચીર, an-chîr. See જુલ અન્-ચીર.

જુલ અન્-જીર, anjîr. નાં એક નદીનું નામ છે કે જે હેરાતમાં આવેલી છે; અન્-જીર; સફરો. Subs. A river in Herat; the garden fig; anus. Comp. Per.

انجير

જુલ ઓન્ગર, ôjgar. વિં ઉચું, મોટું, ચઢતે દરજ્જેનું. Adj. High; elevated great; exalted.

જુલ ઓન્ગેરી, ôjgêrî. નાં ભાવં કૌવત આપવું; કોઈને ચઢતે દરજ્જેનું બનાવવું. Abst. Subs. Giving strength; making a person exalted—dignified.

જુલ અન્-ચીરશ્ન, an-chîrashna. નાં ભાવં ઈલાજ —ઉપાય વિનાની હાલત; નાચારી. Abst. Subs. State of being helpless; want of means—remedy; indigence.

જુલ અ-વજીરશ્ન, a-vajîrashna. વિં ઈલાજ—ઉપાય —છુટકારા વિનાનું, નાચાર. Adj. Destitute of means—remedy—release; helpless.

જુલ ઓન્-ગરશ્ન, ôj-garashna. નાં ભાવં નાતવાની, નબલાઈ. Abst. Subs. Weakness; debility.

જુલ અવજીરશ્ની, avajîrashnî. વિં વસીઅત— નસીહત પ્રમાણેનું. Adj. According to one's last will and testament; according to one's admonition—instruction.

ઔગરશની, ōjgarashnî. નાં બાવં વધારું, શક્તિવાન થવું; કૌવત આપવું; શુર, જોર. Abst. Subs. Increasing; promoting; becoming strong—powerful; giving strength; vigour; power.

હવજીરશની, havajîrashnî. નાં બાવં હોકમ પ્રમાણે ચાલવું. Abst. Subs. Obeying one's orders.

ઔગરશનીહા, ōjgarashnîhâ. કિં અં હોનારત મુજબ, બનનારી રીતે. Adv. By a decree of fate; by chance; casually.

અવદીરશની, a-vadîrashnî. વિં પાયદાર, કાયમ, નહીં જનારું—નાંશ પામનારું. Adj. Firm; permanent; not passing—perishing; undecaying.

ઔગરશની, ōjgarashnî. નાં બાવં મોહ-
ઔગરશની } ઠાઈ, ઉંચાઈ, ખુલંદી; નાતવાની, નીર્મલતાપણું;
પાલવું; ચઢતે દરજ્જે પોંહ્યાડવું, ચઢતો દરજ્જો. Abst. Subs. Greatness; elevation; eminence; weakness; debility; nourishing; exalting; a high dignity.

ઔગરશની-તર, ōj-garashnî-tar. વિં વધારે કૌવતમંદ, વધારે જુએરગી ભરેલું, વધારે ઉધારનારું, વધારે ચઢતો દરજ્જો ભોગવનારું. Adj. Compar. More powerful—eminent; more nourishing; enjoying a more exalted dignity.

અવજીરશને, a-vajîrashnê. See ઔગરશના.

११૦૧૧૦ ઓજરશને, ઓજગરશને, ôjîrashnê, ôjgarashnê.
See ૧૧૦૧૧૦ ôjgarashna.

૧૧૦૧૧૦ હુ-ચીરશને, hu-chîrashnê. See ૧૧૦૧૧૦ hu-chîr,
and also ૧૧૦૧૧૦ hu-chêhîr.

૧૧૦૧૧૦ અ-જીરે, anjîrê. નાં સફરો ; મુસાફરીને માટેની
જરૂરની ચીજો. Subs. The anus ; necessities for
travelling. Comp. Per. ૧૧૦૧૧૦

૧૧૦૧૧૦ અ-જી, anjî. કિં અં બાહર ; ખેંચી કાઢેલું. Adv.
Outwardly ; abroad ; drawn out.

૧૧૦૧૧૦ આન-ચે, ân-chê. સર્વં ને કાંઈ ; વત્તી તેઓ ; તેઓનેબી.
Pron. Whatever ; even they ; to them also.

૧૧૦૧૧૦ ઓજ, ઓજે, ôj, ôjê. See ૧૧૦૧૧૦, ૧૧૦૧૧૦, ૧૧૦૧૧૦, ૧૧૦૧૧૦ ôj.

૧૧૦૧૧૦ હોજવાન, hôjvân. નાં જીલમ, જોર, જામરદસ્તી.
Subs. Tyranny ; violence ; unjust force.

૧૧૦૧૧૦ અન-ચંદ, an-chand. કિં અં કેટલેક દરજ્જે ;
એટલું બધું, કેટલાક. ૧૧૦૧૧૦ “અન-ચંદ” નો ટુંકો આકાર.
Adv. In some degree ; so much ; some. Con-
tracted form of ૧૧૦૧૧૦, and-chand.

૧૧૦૧૧૦ ઓજાએ, ôjîê. See ૧૧૦૧૧૦ ôj, ôjê.

૧૧૦૧૧૦ ઓજ-વદ, ôj-vad. કિં અં ઉચે—ઉપર સુધી.
Adv. Up to the top ; high up.

૧૧૦૧૧૦ ઓજ-ઉન, ઓજ-વન, ôj-ûn, ôj-van. નાં ઉચું—
જેરાવર ઝાડ. Subs. A lofty—mighty tree.
Comp. Av. ૧૧૦૧૧૦ + ૧૧૦૧૧૦

ઔદ્યોગિક કાર્ય, ôjê-kâr. નાં ચઢતે દરજેનું—શ્રેષ્ઠ કાંમ.

Subs. A work of an exalted order; an excellent work.

ઔદ્યોગિક કાર્ય ઔદ્યોગિક-વજશને-ઓમન્દ, ôj-vajashnê-ômand.

વિં અડધથી વેહનારું, ઝરાને લગતું. Adj. Fast-flowing; pertaining to a fountain. Comp. Av.

ઔદ્યોગિક કાર્ય

ઔદ્યોગિક કાર્ય ઔદ્યોગિક-વજશને, ôj-vajashnê. નાં ભાવં અડધથી

—ઉચેથી વેહતું. Abst. Subs. Flowing fast—from upward.

ઔદ્યોગિક અન્નમન, anjûman. નાં મીજલસ, સભા, મંડલી,

ફોજ, પંચ, પંચાયત. Subs. A meeting; a society; an army; an assembly of five or more arbitrators. Comp. Av. ઔદ્યોગિક અન્નમન=Per. انجمن

ઔદ્યોગિક અન્નમની, anjûmanî. નાં મીજલસી, સભાસદ.

Subs. A member of an assembly; an individual of a society.

ઔદ્યોગિક અન્નમનીગાન, anjûmanîgân. Subs. Plur.

See above.

ઔદ્યોગિક અન્નમનીગી, anjûmûnîgî. વિં અન્નમન—

મીજલસ—સભા—ફોજને લગતું. Adj. Pertaining to an assembly—meeting—army.

ઔદ્યોગિક ઔદ્યોગિક, ôjvar. વિં શક્તિવાન, કૌવતમંદ, યુગ્મી ધરા-

વતું, અસરકારક, મોહ પમાડનારું. Adj. Powerful; strong; possessing certain virtues; efficacious; alluring.

જીર્ણ અઞ્જેદ, avjôrd. નાં પેહરણ ; શરીર ઢાંકવાનું વસ્ત્ર.

Subs. A garment ; clothing for the body.

અવજ-વર્દી, avaj-varđî. નાં પાછું ફેરવવું, હર-

ધ્રુત કરવું, ધીકારી—તુચ્છકારી—હાંકી કાઢવું. Subs

Turning back ; treating with contempt ; slighting ; driving away.

ઓજ-વર્દી, ôj-varđî. નાં સચ્ચાઈને ફેરવવી—

ઉલટાવવી, જીતું બોલવું, કૌવતને પાછું હતાડવું ;

નબળું કરવું. Subs. Upsetting the truth ; representing falsely ; telling a lie ; counteracting one's power ; enfeebling. Pâz. 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌

ઓજ-વર્દીદન, ôj-varđîdan. See 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌,

𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌 ôj-varđî. ક્રિં સચ્ચાઈને ફેરવવી—ઉલટાવવી,

જીતું બોલવું, કૌવતને પાછું હતાડવું, નબળું કરવું. V. To

upset the truth ; to represent falsely ; to tell a

lie ; to counteract one's power ; to enfeeble.

ઓજે, ôjê. See 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌.

આંચક, ânachak. નાં સીંધુ નદી ઉપરનાં એક શહેરનું

નામ છે. Subs. Name of a city situated on the Indus.

હાન્જે, hanjê. See 𐬨𐬀𐬭𐬀𐬎𐬌.

ઓજે, ôjê. નાં ચન્નશનેનાં આલાત બરવાનું વાસણ,

કુંડી. વિં કુંડાયણું. શબ્દં અં ઉપર. Subs. A

large round vessel of copper for putting ceremonial utensils, usually called a *Koondee*.

Adj. Pounded. Prep. Up, on, above.

૧૯૭૬ ઓન્-તર, ôjê-tar. See ૧૯૭૬ ôj-ômand-tar.

૧૯૭૬ અન્દે, avjadê. બૂં ફૂં મારેલું, તુટેલું, જખમી થયેલું. Past Part. Beaten; broken up; wounded. Comp. Av. ૧૯૭૬-૧૧૧

૧૯૭૬ હન્જતે, hanjatê. બૂં ફૂં એકદમ મારેલું; મારીનાયેલું. Past Part. Struck at once; killed. Comp. Av. ૧૯૭૬-૧૧૧ See ૧૯૭૬ avjadê.

૧૯૭૬ ઓન્-તુમ, ôj-tûm. See ૧૯૭૬ ôj-ômand-tûm. Av. ૧૯૭૬-૧૧૧

૧૯૭૬ ઓન્દગી, ôjdagî. વિં વધારો કરનારું, ફેલાવનારું, આબાદ થતું. Adj. Increasing; promoting; thriving.

૧૯૭૬ અન્ચત્પમન, anchatpaman. નાં સીનો, છાતી. Subs. The breast; the chest.

૧૯૭૬ હુચત્પમન, hûchatpaman. નાં આંગળું. Subs. A finger.

૧૯૭૬ ઓન્-તર, ôj-tar. See ૧૯૭૬ ôj-ômand-tar. Av. ૧૯૭૬-૧૧૧

૧૯૭૬ ઓન્-વાન્-વર, ôj-vân-var. વિં કૌવત—ઘેર રાખનાર. Adj. Possessing strength—power. Pâz. ૧૯૭૬-૧૧૧

૧૯૭૬ ઓન્પતે, ôjpatê. નાં હેંધું વાલતું, પાડી નાખતું, વાકું વાલતું. Subs. Upsetting, overthrowing, throwing down, bending down. Comp. Av.

૧૯૭૬ + ૧૧૧ = Sans. पत् = Per. افتاد

અનુવર્તન ઓજપતગી, òjpatagi. નાં ભાવં કૌવત, બહા-
દુરી, ચઢતી કલા—પદવી. Abst. Subs. Strength;
bravery ; prosperity.

અનુવર્તન ઓજપતગી, òjpatgi. નાં સદંતર જનું રેહવું,
શુભ થવું, નાશ પામવું. Subs. Becoming extinct—
non est ; decaying.

ઓજપામ ઓજપમન, òchpaman. See ઓજપામ હુચતપા-
man.

ઓજામ ઓજમ, òjam. ક્રિં આજ્ઞાં હું ઉઠું—ઉભો થાઉં—
ચઢું—બુલંદ કરું. V. Imper. I may get up—stand
up—ascend—exalt.

ઓજમદમ ઓજ-મદમ, òj-madam. વિં ધણુંજ ચઢતે દરજ્જેનું
—ઉચ્ચી પંકતીનું. Adj. Of the highest order—
dignity.

ઓજમદમકાર, òj-madam-kâr. નાં ચઢતે
દરજ્જેનાં—ઉચ્ચી પંકતીનાં કામ. Subs. Works of the
highest order—dignity.

ઓજમન } અનુવર્તન, anjaman. See ઓજમન anjuman.

ઓજમન્દ, òjmand. See ઓજમન્દ òj-ômand.

અનુવર્તન અનુવર્તની, anjumanî. See અનુવર્તન anjumanî-
nîgî.

અનુવર્તન અનુવર્તનીહા, anjamanîhâ. ક્રિં અં મંડલી—
સભાના કાયદા પ્રમાણે. Adv. According to the rules
of an assembly—society.

અઘઘઘઘઘ } ઓજમન્દીહા, ōjmandihâ. ક્રિ० અં મજ-
અઘઘઘઘઘ } જુવાઈથી, જુવંદીથી, કૌવતથી. Adv. Firm-
ly; strongly; exaltedly; powerfully.

અઘઘઘઘઘ અન્જમની, anjamanî. See અઘઘઘઘઘ anjûmûnîgî.

ઘઘઘઘઘઘઘ ઓજમન્દીહા તુમ, ōjmandihâ-tûm. ક્રિ०
અં અતીશય કૌવતથી. Adv. Superl. Most power-
fully.

ઘઘઘઘઘઘઘ અન્જમનીતર, anjamanîtar. વિ० વધારે મોટી
મીજલસ—મંડલી સભાવાલું. Adj. Compar. Having
a larger assembly—society.

ઘઘઘઘઘઘઘ ઓજમન્દ-તર, ōjmand-tar. See ઘઘઘઘઘઘ ઓજ-
mând-tar.

ઘઘઘઘઘઘઘ અન્જમન્-દક્યા, anjaman-dakyâ. નાં પવિત્ર
સભા; ધરમગુરુઓની મંડલી. Subs. A sacred as-
sembly—a society of spiritual guides—divines.

ઘઘઘઘઘઘઘ અન્જમનીગી, anjamanîgî. See અઘઘઘઘઘ an-
jûmûnîgî.

ઘઘઘઘઘઘઘ } અન્જમનીક, anjamanîk. નાં અંજુમનમાં બેસનાર,
ઘઘઘઘઘઘઘ } સભાસદ. Subs. A member of an assem-
bly; an individual of a society.

ઘઘઘઘઘઘઘઘ ઓજમુદ્-કારી, ōjmûd-kârî. નાં અજમાવવા
લાયકું કામ, અજમાયશ, અનુભવ. Subs. A work
fit for a trial; experience; long practice.

ઘઘઘઘઘઘઘઘ ઓજમુદ્ગી, ōjmûdgî. See above.

જ્ઞ હોજ, hôz. નાં આવાજ ; પોકાર ; સાદ. Subs.
Sound ; noise ; voice.

જ્ઞ ઓઝ, ôzâ. ક્રિં આજ્ઞાં ચાલ, જ. V. Imper.
Go, walk, get on.

જ્ઞ ઓઝ, ôzî. વિં ચાલનારું. Adj. Walking.

અન-જ્ઞહક, an-zâhak. વિં બેહદ, પરમાણ વિનાનું.
Adj. Unlimited ; disproportionate.

જ્ઞ ઓઝઈર, ôzâîr. નાં ઉઝરન ગેહ, દહાડાની ત્રીજી
ગેહનું નામ ; એક કરેશતાનું નામ છે કે જે ત્રીજી પોહોરના
વખત ઉપર મવકકલ છે. Subs. *Oziren-geh* (the 3rd
subdivision of the day); the angel presiding
over the same. Av. *ozîr*

જ્ઞ-આઝેશના, ôz-âêshna. નાં આવં ઉપર
આવવું, પ્રકાશવું, ઉગવું, વધવું. Abst. Subs. Coming
up ; rising ; shining ; increasing.

જ્ઞ-આઝેશની, ôz-âêshnî. Same as
above.

જ્ઞ-યાને, ôzâ-yânê. નાં ઘણી આવક—વૃદ્ધી
—વધારો. Subs. A large income—increase—
surplus.

જ્ઞ-યાશના, ôzâyashna. See જ્ઞ-આઝેશના.

જ્ઞ-આઝેશની, avzâêshnî. વિં વધનારું, ફેલાવો
કરનારું. Adj. Increasing ; promot-

ing ; diffusing.

ઝઞઙઙઙઙ ઓઞ-આઞેશની, ôz-âêshnî. See ઝઞઙઙઙઙ
ôz-âêshnî.

ઝઞઙઙઙઙ ઓઞયશની, ôzâyashnî. નાં બાવં વધારે,
આબાદાની. Abst. Subs. Increase; prosperity.

ઝઞઙઙઙઙ હુઞઞેશની, hû-zâêshnî. નાં બાવં નેક
જંદગી; દોલત, મતા; આસાની—સેહલાઈથી જનમ આપવો.
Abst. Subs. A virtuous life; wealth; property;
easy child-birth. Comp. Av. پاز = Pâz.

ઝઞઙઙઙઙ

ઝઞઙઙઙ ઓઞ-આઞેશ, ôz-âêsh. See ઝઞઙઙઙ ઝઞ-
âêshna.

ઝઞઙઙઙ } હુઞઞદગી, hû-zâdgi. વિં નેકીથી જણનારું;
ઝઞઙઙઙ } નાં નેક જનમ; નેક પુત્રાદ—નસલ. Adj.

Giving good birth. Subs. A good birth;
noble parentage—lineage.

ઝઞઙઙ ઓઞ-આઞેદ, ઓઞહેદ, ôz-âêd, ôzhêd. ક્રિં ઉઞે
ચઢેછે—આવેછે. V. Ascends; rises.

ઝઞઙઙ ઓઞઈર, ôzâîr. See ઝઞઙઙ ôzâîr.

ઝઞઙઙ ઓઞઈરીન, ôzâîrîn. See ઝઞઙઙ ôzâîr.

ઝઞઙ હુઞઞક, hû-zâk. વિં નેક પેદા થયણું. નાં સાઈં કર-
નંદ. Adj. Well-born. Subs. A good child.

ઝઞઙઙ અન્ઞઞકશ, an-zâhkash. વિં અતલગણું, નજદી-
કીણું, દૂરી વિનાણું. Adj. Closely connected;
related to; akin; not distant.

અન્નક્રમ અન્નર, anzâr. નાં પુશ્કલતા, બીશયારી ; દુર્બલતા, નાતવાંની. Subs. Abundance ; copiousness ; weakness ; feebleness.

અન્નક્રમ } અન્નર, avzâr. નાં હથયાર, શસ્ત્ર, ઓજર ; ઈંદ્રી.
અન્નક્રમ } Subs. A weapon ; an instrument ; an implement ; an organ ; a sense.

અન્નક્રમ અન્નર-વન્દશની, anzâr-vandashnî. નાં ભાવં વગર હાંસેલની મતલબ, નીરર્થક ઈચ્છા ; બીશયાર પામવું. Abst. Subs. A disinterested motive ; useless desire ; acquiring much.

અન્નક્રમ અન્નરે, avzârê. વિં હથયાર—શસ્ત્ર રાખનાર. Adj. Furnished with arms—weapons.

અન્નક્રમ ઓજરેહ, khôzârêh. વિં થોડું. Adj. Little ; few.

અન્નક્રમ હોઝાર્દન, hôzârdan. ક્રિં જવું ; આપવું ; કરવું ; સાફ કરવું ; પીછાણવું. V. To pass ; to pay ; to perform ; to clean ; to distinguish.

અન્નક્રમ ઓજ-શહા-મીનીદારી, ôz-shahâ-minî-dârî. નાં ભાવં વેહેમી તથા ખુતપરસ્ત ક્રિયા કરવી. Abst. Subs. Performing superstitious and idolatrous ceremonies.

અન્નક્રમ ઓજ-દાહીગાન, ôz-dâhîgân. વિં પરાયા—પારકા દેશનું. Adj. Foreign ; a lieu ; belonging to a foreign land. Comp. Av.

અન્નક્રમ ઓજદાઈ, ôzdâi. નાં પરાયું—પારકું દેશ ; જુદો

મુલુક. વિ० ખુલંદ. Subs. A foreign country ; a different region. Adj. Elevated, exalted.

અઝાશી ઉઝશી, ūzashī. વિ० ખુલંદ, શ્રેષ્ઠ, ચઢતે દરજ્જેનું. Adj. Elevated ; excellent ; enjoying a high dignity.

ઝાહીગાન ઓઝ-દહીગાન, ōz-dahīgān. નાં પારકા દેશ—મુલકનાં લોકો, પરદેશીઓ. Subs. Plur. People of a foreign country ; foreigners.

ઝાદાએશન ઓઝદાએશન, ōzdāēshna. નાં દેહકાંની, ખુલંદ, ઉઠાવવું, છુટે હાથે આપવું. Subs. A clown ; a rustic ; raising on high ; giving freely.

ઝાદેહેશને ઓઝદેહેશને, ōzdēhēshnē. નાં પારકાં દેશો—મુલકો. વિ० ખુલંદ, ઉંચું. Subs. Foreign countries—regions. Adj. High ; elevated ; exalted.

ઝાદાઈનેદ ઓઝદાઈનેદ, ōzdāīnēd. કિં સુકવે, સુકકું કરે. V. May dry ; may make dry.

ઝાદાયંદ ઓઝદાયંદ, ōz-dāyand. કિં પાક—પુશક કરે, માંજે, ઉંજરે. V. May purify—dry ; may clean—rinse—scour.

ઝાદાઈનીનદ ઓઝદાઈનીનદ, ōzdāīnīnad. See above.

ઝાદાઈનેદ ઓઝદાઈનેદ, ōzdāīnēd. See ઝાદાઈનેદ ōzdāīnēd.

ઝાદાઈદાન ઓઝદાઈદાન, ōz-dāīdan. કિં પાક—સુકકું—પુશક કરવું, માંજવું, ઉંજરવું. V. To purify ; to clean ; to dry ; to scour ; to rinse.

અન્-ઝાંગી અન્-ઝાંગી, an-zīāngī. વિ० સુકસાન—

અનિ નહીં કરનારું. Adj. Not doing any harm —injury.

૧૦૦૦ } ઓઝદેઝાર, ઓઝદેઝાર, ôzdêzâr, ôzdêvzâr.
 ૧૦૦૦ } નાં દીવાર; એક કીલ્લાનું નામ છે કે જે પાદશાહ
 ૧૦૦૦ } કાઝેખુશરોએ ઘણી મેદનતે ફતેહ કર્યો હતો અને
 તેમાં “આદર ગોશસ્પ” નામનાં આતશને પરઠયો હતો, જેને
 “મેદમન દેઝ” અને “ચએચરતે વર” કહી કહેજે; હુત-
 ખાલું; દેવલ, પુટલું. Subs. A wall; name of a
 strong fort, otherwise called *Bahmandêz* and
Chaechstê-var, conquered by *Kaikhosru*
 after an obstinate fight. In this fort the King
 had consecrated the sacred fire called *Âder-
 goshasp*; an idol-temple; a church; an idol.

૧૦૦૦ ઓઝદાદન, ôz-dâdan. ક્રિં એશ આપવો, ઉભાણ
 થવું; ઉપર ફીણ ચઢવું. V. To boil; to be boiled;
 to effervesce; to froth.

૧૦૦૦ ઓઝારાને, ôziârânê. નાં ઉઝરન ગેહ;
 દહાડાની ત્રીજી ગેહનો વખત; અપોરના ત્રણથી તે રાત પડે
 ત્યાં સુધીનો વખત. Subs. *Uziren-geh* (the 3rd sub-
 division of the day) commencing from 3 P.M.
 up to evening. Av. *uzârânê*

૧૦૦૦ ઓઝદેહ, ôzdêh. નાં હુટ, પુટલી, મુર્તી; હુત-
 પરસ્તી. Subs. An idol; a human figure in
 wood, stone, &c.; idolatry.

૧૦૦૦ ઓઝદેશીગી, ôz-dêshîgî. નાં બાવં મુર્તી-
 પૂજા, હુતપરસ્તી. Subs. Abst. Idolatry; idol-
 worship.

ઔઝ-દશ્તાનીહા, ôz-dashtânihâ. ક્રિ० અ०
દશ્તાનનાં કૌવતથી. Adv. By the power of *menses*.

ઔઝેશ્તાનીહા, ôzêshstânihâ. ક્રિ० અ०
જણવાની જગોએથી, જેહદાંતથી, ગર્ભસ્થાનની મારફતે.
Adv. From the womb—*uterus*; through the
womb.

ઔઝદેસ, ôzdês. See ઔઝ, ઔઝ, ઔઝ ôjdês.

ઔઝેશ, ôzêish. નાં વધારો, વૃદ્ધિ, ચઢતી. Subs.
Increase; growth; rise.

ઔઝદેહી, ôz-dêhî. See ઔઝદાહી ôz-dâhî-
gân.

ઔઝદેસી, ôzdêsi. વિ० મૂર્તિપુંજક; મૂર્તિ—
પુટલાંને લગતું. Adj. Idolatrous; per-
taining to an idol-image. Comp.
Pâz. ઔઝદેસી, ઔઝદેસી

ઔઝદેસ્પરસ્તાગી, ôzdêsparastagi. નાં
પુતલાંને પુજવાનો ગુનાહ; દેવોને માન-
વાનો ગુનાહ. Subs. The sin of

worshipping idols; the sin of keeping faith in
false Gods—*decs*. Comp. Pâz. ઔઝદેસ્પરસ્તાગી

ઔઝદેવ, ôzdêv. See ઔઝ, ઔઝ, ઔઝ ôjdês.

ઔઝદેવ-યઝદે, ôzdêv - yazadê. See
ઔઝદેવ, ઔઝદેવ, ઔઝદેવ ôz-dêsparastagi.

ઔઝદેવયજગી, ôz-dêv-yazagî. નાં બાવં
દીનની રાહ ઉપર નહીં રહેવું; વટલી જવું; દેવોને માનવું.
Abst. Subs. Not adhering to the path of reli-
gion; becoming an apostate; a belief in false
Gods—*devs*.

ઔઝદેવઝાર, ôzdêvzâr. See ઔઝદેવઝાર, ઔઝદેવઝાર,
ઔઝદેવઝાર, ઔઝદેવઝાર, ôzdêvzâr, ôzdêvzâr.

ઔઝદેવપઝદીગી, ôz-dêv-pazdîgî. નાં
બાવં દીનની રાહ ઉપર ઉત્તવાર નહીં રહેવું; દીનનાં
કાંમતો ખલલ નાંખવી. Abst. Subs. Not being
firm on the path of religion; offering resistance
in religious works.

ઔઝદેવપર્દગી, ôz-dêv-pardagî. See
ઔઝદેવપર્દગી } above.

ઔઝદેવમનીદાર, ôz-dêv-manîdâr. નાં
બાવં સુતપરસ્તીની—પુટલાં પૂજવાની માનતા કરવી.
Abst. Subs. Making vows for worshipping
idols—images.

ઔઝદેવઝાર, ôzdêvzâr. See ઔઝદેવઝાર, ઔઝદેવઝાર,
ઔઝદેવઝાર, ôzdêvzâr, ôzdêvzâr.

ઔઝદેવપરસ્તગી, ôz-dêv-parastagî.
See ઔઝદેવપરસ્તગી, ઔઝદેવપરસ્તગી, ઔઝદેવપરસ્તગી
tagî.

ઔઝરેન, ઔઝર, ôzîrên, ôzîr. See ઔઝરેન,
ઔઝર, ôzîr.

૧૧૯૫૭ }
 ૧૧૯૫૮ }
 ૧૧૯૫૯ }
 ૧૧૯૬૦ }

ઉજ્જેરેન, ઓજ્જેરે, અજ્જેરેન, ūzîêrên, ôzîîr,
 azayarên. See ૧૧૯૫૭ ôzâîr.

૧૧૯૬૧ ઓજ્જેદ, ôzêd. See ૧૧૯૫૭ ôjêd.

૧૧૯૬૨ ઓજ્જેદ, ôzîdê. ભૂં કું ઉપર ચઢેલું, પોંડેલું.
 Past Part. Ascended; reached.

૧૧૯૬૩ અજ્જેદન, avzîdan. કિં ઠોકલું; મરોડી નાંખલું;
 જથ્થાદે થલું, વધારલું, વધલું; જણલું. V. To strike; to
 knock; to twist—bend; to increase; to
 promote; to grow; to beget.

૧૧૯૬૪ ઓજ્જેદન, ôzîdan. કિં ઉંચે ચઢલું, પોંડેલું; ઉગલું,
 ચલાવલું, હાકલું, નાંખલું, ફેકલું, વધારો કરવો. V. To
 ascend; to reach; to grow; to set or keep in
 motion; to drive; to throw; to augment.

૧૧૯૬૫ } ઓજ્જેર, ઓજ્જેરેન, ôzîr, ôzîrên. See ૧૧૯૫૭
 ૧૧૯૬૬ } ôzâîr.

૧૧૯૬૭ અજ્જન, avzan. નાં એજમત, ચમત્કાર; દીન; નાખલું.
 Subs. Wonder; miracle; marvel; religion;
 throwing.

૧૧૯૬૮ હીજ્વ, hîzva. નાં જબ, બાષા, વાચા, બોલી. Subs.
 Tongue; language; speech; dialect. Comp.

Av. 𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀 = Sans. जिह्वा = Per. زبان; Pâz. 𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀

૧૧૯૬૯ ઓજ્જ-વાદેદ, ôz-vâdêd. કિં મ્હોટેથી કહ્યું, જ-
 ણાંચું. V. Said loudly; informed. Comp. Av.

𐬵𐬀𐬯𐬭𐬀

سز سز سز ओङ्गवास्त, ôzvâst. क्ति० उठयुं. V. Rose ; mounted.

॥सز سز سز हुङ्गवास्तन, hûzvâstan. क्ति० उठावतुं, उचकतुं. V. To raise ; to lift up.

सز सز } हुङ्गवान, hêzvân. See सز hîzva.

سز سز سز हुङ्गवानी, hûzvânî. ना० आव० ज्ञानने कामां लावती—वापरती. Abst. Subs. Using one's tongue ; making use of one's language.

سز سز सز हुङ्गवानी, hêzvânî. वि० ज्ञान—भाषा—जोषीने लगतुं. Adj. Pertaining to the tongue—speech—language.

سز سز سز سز ओङ्ग-देव-यस्नी, ôz-dev-yasûî. See सز ôzdêh.

سز سز سز سز } हुङ्गवान-दरार्थनीदर, hêzvân-darâinî-
سز سز سز سز } dâr. वि० ज्ञानने अलावनार, ज्ञान-
दराज, जोलकतुं, आपबुसीओर, दुष्ट सयुन जोलनाई. Adj. Using the tongue freely ; loquacious ; talkative ; obsequious ; speaking bad words. Comp. Av. سز سز سز سز

سز سز सز ओङ्गवारेस, ôzvârêsh. ना० पेहेलवी भाषा. (जुवो पेहेलवी शब्दकोशनो वालम पेहुलो दीभायाने सके cx.-cxiv.) Subs. The Pehlvi Language. (See Vol. I., Introduction, pp. xlv.-xlvii.)

سز سز सز ओङ्ग-वारश्न, ôz-vârashna. ना० यदतो वारेस, अवस्तानो (पेहेलवी) तरजुमो, पेहेलवी भाषा ; मोहोर, सीकरो.

Subs. An heir of a superior claim ; translation of the Avesta (in Pehlvi); the Pehlvi language ; a seal or stamp ; a coin.

૧૧૯૭૫૬ હોઝ્વાર્દન, hōzvārdan. ક્રિં કેહવું, એસ્તેએ કરવી ; તમામ કરવું ; છુટું કરવું. V. To say ; to make an inquiry ; to finish ; to set free.

૫૧૨૯૭૫૬ ઉઝુશ્તાની, ūzûshtânî. નાં ભાવં મુવેલું અરચું જણવું. Abst. Subs. Giving birth to a still-born child. Comp. Av. ૫૧૨૯૭૫૬, ૫૧૨૯૭૫૬

૫૧૨૯૭૫૬ ઓઝુશ્તાની, ôzûshtânî. વિં દીલની ગરમી વિનાનું, એવ વિનાનું, મુવેલું. Adj. Void of animal heat ; lifeless ; dead.

૫૧૨૯૭૫૬ હુઝુશ્તાની, hûzûshtânî. નાં ગર્ભસ્થાન, ગર્ભ. Subs. Womb ; a foetus ; an embryo.

૧૨૯૭૫૬ ઉઝુશ્તાન, ūzûshtân. નાં સરકરાજ, અરતરી, ખુલંદી, હમેલ પાડવો. Subs. Exaltation ; superiority ; elevation ; miscarrying.

૭૨૯૭૫૬ ઓઝુશ્તાને, ôzûstânê. વિં વધનારું ; અરતર, ખુલંદ, સરકરાજ. Adj. Growing ; higher ; elevated ; exalted.

૫૭૫૬ હુ-ઝન્દી, hû-zandî. નાં નેક એંદગી. Subs. A virtuous life.

૧૨૯૭૫૬ ઉઝુસ્તાન, ūzûstân. See ૧૨૯૭૫૬ ūzûshtân.

૧૨૯૭૫૬ હુઝુસ્તાન, hûzûstân. નાં કરન્દ જણવાનો નજદીકનો વખત. Subs. The time of delivery—child-birth.

॥ ૧૧ ॥ હેઝુબ, hêzûb. નાં ૩ પાદશાહ, જેને ૩ બીન તેહમાસ્ય કહેછે. Subs. *Zu*; the name of an ancient King of Persia, the son of *Tehmâsp*.

॥ ૧૧ ॥ } અઝુન, avzûn. નાં વધારો, વૃદ્ધી. કિં આસાં
 ॥ ૧૧ ॥ } તું વધાર. Subs. Increase; growth. V.
 ॥ ૧૧ ॥ } Imper. Increase (thou).

॥ ૧૧ ॥ ઓઝુન, ôzûn. See ॥ ૧૧ ॥, ૧૧ ॥ astarûn, ôhzûn. નાં વાંદજણી સ્ત્રી. Subs. A barren woman.

૧૧ ॥ ૧૧ ॥ } અઝુનીગાન, avzûnîgân. નાં મોટા—બુઝેરગ
 ૧૧ ॥ ૧૧ ॥ } લોકો. Subs. Plur. Great men; men of high dignity.

૧૧ ॥ ૧૧ ॥ હુઝુદગી, hû-zûdgî. See ૧૧ ॥ ૧૧ ॥ hû-zandî.

॥ ૧૧ ॥ અઝુન, avzûn. See ॥ ૧૧ ॥, ૧૧ ॥ avzûn.

॥ ૧૧ ॥ ૧૧ ॥ } અઝુદન, avzûdan. See ૧૧ ॥ ૧૧ ॥ ôzîdan.

૧૧ ॥ ૧૧ ॥ હુઝુદગી, hû-zûdagî. See ૧૧ ॥ ૧૧ ॥ hû-zûdgî.

૧૧ ॥ અઝુલ, avzûl. કિં અં સેતાય, જલદી, તુરત, એકદમ. Adv. Soon; quickly; immediately; at once.

૧૧ ॥ અન્-જદ, an-zad. બૂં કું મારયા—તુકસાન કર્યા વિનાનું. Past Part. Not struck; uninjured.

૧૧ ॥ ૧૧ ॥ ઓઝદેસ્-પરસ્તગી, ôzdês-parastagî. See ૧૧ ॥ ૧૧ ॥, ૧૧ ॥, ૧૧ ॥ ôzdêsparastagî.

૧૧ ॥ ૧૧ ॥ ઓઝદીદન, ôzdîdan. કિં નાખવું, ફેંકવું. V. To throw; to cast.

૧૧૯૫ અઝઝદન, avzadan. ક્રિં મારવું, કટલ કરવું, કાપી-નાખવું. V. To strike ; to kill ; to slaughter.

૧૧૯૬ ઓઝ્મ, ôzma. નાં અજમાવવું, પરિક્ષા કરવી, કસવું ; દરાખ. Subs. Trying ; making experiment of ; examining ; testing ; assaying ; grapes ; raisin.

૧૧૯૭ ઓઝ્માએશની, ôzmâêshnî. વિં અજમાવનારું, કસનારું, પરિક્ષા કરનારું. Adj. Trying ; testing ; examining.

૧૧૯૮ ઓઝ્માએશને, ôzmâêshnê. નાં ભાવં Abst. Subs. See above.

૧૧૯૯ ઓઝ્માસ્ત, ôzmâst. નાં તપાસ, અજમાયશ, પરિક્ષા, કસોટી. Subs. Inspection ; trial ; examination ; test ; making trial ; a touch-stone.

૧૨૦૦ અન્ઝમાન, anzamân. ક્રિં અં આખિરશને વખતે, કયામતને દહાડે, રસ્તાખેજની વખતે. Adv. Ultimately ; on the day of Judgment.

૧૨૦૧ ઓઝ્માન, ôzmân. See ૧૧૯૭ ôzmâêshnî.

૧૨૦૨ હુઝ્માન, hûzmân. વિં વાજબી, ખરાબર, અપક્ષ-પાત, સત્યતાવાળું. Adj. Proper ; just ; impartial ; truthful.

૧૨૦૩ હુન્ઝમાન, hû-zamân. નાં સારો—શુભ વખત—ઓછડયું. Subs. Opportune time—a good opportunity—juncture.

૧૨૦૪ ઓઝ્મી, ôzmi. See ૧૧૯૭ ôzmâêshnî.

૧૨૦૫ ઓઝ્મીતર, ôzmîtar. વિં વધારે પુખ્ત અજમા-યશવાળું—કસાયળું. Adj. Compar. More experienced—tried.

ઔઝ્મા ઔઝ્મ-બોર્ડ, ôzma-bôrd. ક્રિ० અજમાયશ
કીધી, તપાસ કીધી. V. Made trial of; tested;
examined.

ઔઝ્મ ઔઝ્મુક, ôzmûk. See ઔઝ્માઔશ્નî.

ઔઝ્મુકી ઔઝ્મુકી, ôzmûkî. ના० ભાવ० Abst. Subs.
See ઔઝ્મા.

ઔઝ્મુદ ઔઝ્મુદ, ôzmûd. ક્રિ० અજમાવ્યું, કસ્યું, પરિક્ષા કીધી.
V. Experienced; examined; tested.

ઔઝ્મુદાર ઔઝ્મુદાર, ôzmûdâr. ના० તપાસનાર, કસનાર,
અજમાવનાર. Subs. An examiner; a tester;
one who makes an experiment of.

ઔઝ્મુદારાન ઔઝ્મુદારાન, ôzmûdârân. See above.

ઔઝ્મુદારીહા ઔઝ્મુદારીહા, ôzmûdârîhâ. ક્રિ० અ० પરિ-
ક્ષાની રીતે કસવાથી, ખારીક રીતે અવલોકન કરવાથી. Adv.
By way of trial; test; by examining minutely.

ઔઝ્મુદીહા ઔઝ્મુદીહા, ôzmûdîhâ. ક્રિ० અ० અજમાયશને
હીથે. Adv. On account of experience.

ઔઝ્મુદશ્નî ઔઝ્મુદશ્નî, ôzmûdashnî. See ઔઝ્મા.

ઔઝ્મુદન ઔઝ્મુદન, ôzmûdan. ક્રિ० અજમાવવું, કસીએવું,
પરિક્ષા કરવી. V. To experience; to test; to
examine.

ઔઝ્મુદે ઔઝ્મુદે, ôzmûdê. ભૂ० કૃ० અજમાવેલું, કસેલું,
પરિક્ષા કીધેલું. Past Part. Experienced; tested;
examined.

૧૩૧૭૬૬ ઓઝમુદગાન, ôzmûdagân. નાં અજમાયશવાલા, કસી એનારાં, ખારીક રીતે અવલોકન કરનારા. Subs. Plur. Experienced persons; those that test; those who make minute observations.

૧૩૧૭૬૬ ઓઝમુદ-કારી, ôzmûd-kârî. See ૧૩૧૭૬૬ ôzmâêshnî.

૧૩૧૭૬૬ ઓઝમુદ-તર, ôzmûd-tar. See ૧૩૧૭૬૬-ôzmîtar.

૧૩૬૬ ઓઝમત, ôzmat. See ૧૩૬૬ ôzmûd.

૧૩૧૭૬૬ હુ-ઝહુનશની, hû-zarhunashnî. નાં ભાવં સેહુલાઈથી જનમ આપવો, સારી રીતે ઉગવું. Subs. Abst. Giving birth to a child with ease; growing well.

૧૩૧૭૬૬ ઉઝ-લાલા-વર્ઝીદન, uz-lâlâ-varzîdan. ક્રિજ તોજેશ—પ્રાયશ્ચીત્ત—પશ્ચાત્તાપ કરવો. V. To be penitent; to feel sorrow for sin; to regret. Comp. Av. ۱۳۱۷ + ۱۳

જૂઝ

જૂઝ અન્ત, અર્દ, ant, ard. વિં ખાલેશ, સ્વચ્છ, નીતરે, પાક, પવિત્ર. Adj. Sincere; unsoiled; limpid; pure.

જૂઝ } અવદ, avad. નાં અજયખી, આશ્ચર્યતા. વિં ઘણું

૧૩૧૭ } બુલંદ—ઉંચું; પેહલું. Subs. Wonder; amazement. Adj. Exceedingly high—elevated; first; earliest.

જૂઝ ઓત, ôt. સર્વં તું, તુંને. Pron. Thou; to thee.

જૂઝ આન્-ત, ân-ta. સર્વં તુંને તે. Pron. That to thee.

Comp. Per. أنت (i.e. آن ترا)

જમ આનત, ânat. સર્વં તારં. Pron. Thy ; thine.

જમ અવુદ, ખુદ, khavûd, khûd. સર્વં પોતે, જાતે, અસલ, અતી, તાજ. Pron. Personally ; one's self ; original. Comp. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Sans. स्वतः = Per. خود

જમ હુત, hût. નાં મીન રાસી. Subs. The sign Pisces.

અજમ } ખોદા, khôdâ. નાં સર્વે જગત—સૃષ્ટીને પેદા કરનાર,
અજમ } સર્વનો ધણી, શેહનશાહ, સરદાર, શેઠ, ધણી, રવાન.

Subs. The Creator of the universe ; the sovereign of all created things ; an emperor ; a chief lord ; master ; soul. Comp. Av. 𐬨𐬀𐬭𐬀 Pâz. = 𐬨𐬀𐬭𐬀 = Per. خدای

જમજમ ખોદાયાન, khôdâyân. નાં સાહેબો, સરદારો, હાકેમો, અકાબરો, ધણીઓ. Subs. Plur. Lords ; chiefs ; governors ; great men ; masters. Comp. Pâz. 𐬨𐬀𐬭𐬀

જમજમજમ ખોદા-ઓમ-દ, khôda-ômand. વિં સાહેબી—સરદારી ભોગવનારં, મોઠાર્થ—દબદબાવાલું, વક્ષદાર ; તાબેદાર. Adj. Enjoying mastery—superiority ; magnificent ; pompons ; faithful ; obedient.

અજમ } ખુદાએ, khûdâê. See ૧૫ khôdâ.
અજમ }

અજમ } ખુદી, khûdî. See ૧૫ khavûd, khûd.
અજમ }

અજમ અન્દાશ, andâsh. નાં ભાવં લવાજમ, ઓઠાર્થ, હકસાર્થ. Abst. Subs. An allowance ; a fourth part ; commission ; fee.

ખોદાઈ, khôdâi. નાં બાવં સાહેબી, સરદારી, પાદશાહી, મોટાઈ, રાજ્ય ; સત્તા. Abst. Subs. Mastery ; leadership ; sovereignty ; greatness ; rule ; authority.

હુ-તાશીદ, hû-tâshîd. બૂં કૂં નેક સરજેલું—પેદા થયલું ; સારો આકાર ઘડેલો—બનાવેલો ; ખુબસુરત. Past Part. Well-created—made ; well-modelled—shaped ; beautiful. Comp. Av. 𐬔𐬀𐬎𐬌𐬎𐬎𐬀 = Sans. सुतक्ष्ण = Per. جوتاشید

અર્થશીર, અન્તાશીર, અર્દેશીર, arthashîr, antâ-shîr, ardêshîr. નાં પાદશાહ અરદેશર ; કદીમ ઈરાંનના એક નામાંકિત પાદશાહનું નામ ; સાસાનીઅન વંશનો સ્થાપનાર. એ પાદશાહે પોતાના વખતમાં તોસર નામના એક કાબેલ દસ્તુરની મારફતે જરતોશ્તી ધર્મને લગતાં જે વીખરઈ ગયલાં પુસ્તકો હતાં તે સઘલાંઓને એકઠાં કરીને બરાબર ગોઠવાવ્યાં, ધર્મ સંબંધી સઘલી કેતાઓ જલવી રાખવાને તેણે પોતાની રૈયતમાં એક ફરમાન બાહાર પાડ્યું. એ પાદશાહ એલમ તથા વિદ્યાનો મુરબ્બી હતો. Subs. King Ardesheer ; name of a illustrious King of Ancient Persia ; the founder of the Sassanian dynasty. This King, with the valued assistance of a learned Dustoor, named Toser, collected all the Works relating to the Zoroastrian religion and arranged them in due order. He issued an order to his subjects that all religious books should be well preserved.

ખુદાયશ, khûdâyash. See ૪૭૫૧૪ khôdâi.

ખુદાયાન, khûdâyân. See ખોદાયાન, khôdâyân.

અર્થેશ્તર, arthêshhtar. See અર્થશીર, અર્થશીર
 અર્થશીર, arthashîr, antâshîr, ardêshîr.

ખોદાઈ-તર, khôdâî-tar. વિ. વધારે ચઢતી
 હકુમતવાળું. Adj. Compar. Enjoying a higher
 authority.

ખુદાઈ, khûdâî. ના. ધણીઆણી, પત્ની. Subs.
 The mistress of a family; the female head of a
 family.

ખુદાયશ, khûdâyash. See ખોદાઈ, khôdâî.

ખુદાઈ-અશ, khûdâî-ash. ના. તેની—પેલાની
 હકુમત. Subs. His or her authority—power.

ખુદાએ, khûdâê. ના. આવંદ, ખોદા. Subs. Lord;
 God.

ખુદ-અસ્ત, khûd-ast. કિ. પોતે હોય—છે. V.
 May be himself—herself; is himself—herself.

ખુદ-યાવર, ખુદ-અઈવાર, khûd-yâvar, khûd-
 aîvâr. ના. પોતે જાતે મદદ કરનાર. Subs. One
 who gives support personally.

ખુદાઈ-વાર, khûdâî-vâr. ના. પાદશાહી ભોગવનાર
 —કરનાર. Subs. One who enjoys sovereignty;
 one who rules.

ખોદાઈનીદે, khôdâînîdê. ભૂ. કૃ. જેને હકુમત
 —સાહેબી ભોગવેલી તે. Past Part. One that ruled
 or enjoyed superiority.

ખોદા-કામે, khôdâ-kâmê નાં મોરાદનો સાહેબ,
સેહેરેવર અમશાસ્પંદની લકબ યાને ઓલખ છે. Subs.
Master of one's own wishes; surname of
Sheherivar Amshaspand.

ખુદાદ, khûdâd. વિં પોતાના ઠેડવેલા માર્ગ પ્રમાણે
આલનાઈં, પોતે પોતાનું ઠેડવેલું કામ કર્યું જનાઈં; પો-
તાની જેલે પેદા થયલું; કુદરતી. Adj. Going
round the fixed course; performing one's own
appointed business; self-created; natural.
Comp. Av. ૫૧૫૭૫

ઉતાનુન, utânûn. નાં શક્તિવાન થવું. V. To
become powerful—strong.

ખુદાન, khûdân. Plur. Of ૧૨ khûd, which see.

ખોદાવંદ, khôdâvand. See ૭૭૭ khôdâvand.

હુ-તાક, hû-tâk. વિં સારી રીતે વેહેતું, ઝડપથી
આલતું. Adj. Well-flowing, quick-running,
rapid. Comp. ૨ + ૧૫૭ = Av. ૧૫૭ = Per. گ
crd. of نگیدن Comp. تاختن

હુ-દાક, hû-dâk. વિં નેક પેદા થયલું; ભાગ્યશાલી.
Adj. Well-created; fortunate.

ખુદાકી, khûdâkî. નાં ભાવં સાહેબી, માલિકી,
સાહેબ, ધણી. Abst. Subs. Superiority; mastery;
a master; an owner.

ખુદાદ, khûdâd. See ૧૧૧૧૩ khûdâd.

ખુદાદી, khûdâdî. See above.

અ-દામ, andâm. See ૫૦૨ andâm.

હુ-તખ્મ, hû-takhma. વિં સાહે જેર રાખનાર, જેરા-
વર, યુરો. Adj. Possessing good strength;
powerful; brave. Comp. Av. હુ + તખ્મ

હુ-દાર, hû-dâr. See હુદાર hûdâr.

અન્તારીદે, antârîdê. ભૂં કું વારેલું, પાછું ખેં-
ચેલું, ગોલ કીધેલું; ફરખ, પોહોલું. Past Part.
Turned back; withdrawn; made circular;
spacious; wide.

અન્તારીદન, antârîdan. કિં વારલું, પાછું ખેંચલું,
ગોલ કરલું, ફરખ કરલું. V. To turn back; to with-
draw; to make circular; to widen; to make
spacious.

ખુદ-શ, khuda-sh. વિં તેનું પોતાનું, ખુદ પોતાને લગતું.
Adj. His or her own; pertaining to one's self.

ખુદી, khûdî. નાં પોતાની મેલે, આપોઆપ, પોતાનું.
Pron. Himself; herself; of one's accord; of
itself; one's own.

ખુદીહા, khûdîhâ. કિં અં પોતે જાતે; ખસુસ
કરીને. Adv. Personally; particularly.

ખુદ-દેહેશન, khûd-dêhêshna. નાં ભાવં પોતે
જાતે આપવું. Abst. Subs. Giving (something)
personally.

ખુદશ-વશોવશને, khûdash-vashôvashnê.
કિં અં પોતાના ખરાબ કરતુકને લીધે. Adv. On ac-
count of one's own evil deeds.

ખુદ-દાદ, khûd-dâd. See કુદદâd.

ખુદ-શતુની, khûd-shatûnî. નાં હુમવટણી.

વિં પોતાના ગામ—શેહેરને લગતું. Subs. A fellow-citizen. Adj. Pertaining to one's own country—native place.

અન્દીક, andîk. See અન્દાક.

ખુદીગીનીદે, khûdîgînîdé. બૂં કું પોતાની મેલે થયલું. Past Part. Happened of itself.

ખુદ્સુરી, khûdsûrî. નાં હલાલ મેહનતનો ખોરાક. Subs. Food obtained by one's own labour.

ખુદ-ગોહરીહા, khûd-gôharîhâ. કિં અં જતી શક્તીથી, અસલ ખુબીને લીધે. Adv. By one's natural power; by one's own virtue—natural faculty.

ખુદ-દોશે, khûd-dôshê. વિં આપમતલબચું, ખુદ-પસંદ, બોહસીલું, હટીલું. Adj. Selfish; self-interested; pleased with one's self; obstinate; stubborn.

ખુદ-દોશગી, khûd-dôshagî. નાં બાવં બો-હોશ, હટીલાઈ, આપમતલબ. Abst. Subs. Obstinacy; stubbornness; self-interest.

ખુદ-દોશે-તર, khûd-dôshê-tar. વિં વધારે—બોહસીલું—આપમતલબચું. Adj. Compar. More obstinate—self-interested.

ખુદ-દોસ્તી, khûd-dôstî. નાં પોતાની સાથની દોસ્તી. Subs. Friendship with one's self.

અવત, અવદ, avat, avad. વિં ઘણું યુલંદ—
ઉંચું; પેહલું. Adj. Very exalted—elevated;
first.

ખુદ, ખુદે, khûd, khûdé. સર્વં પોતે; જાતે. નાં

આદમી, માલેક, ખોદા. Pron. Himself; herself.
Subs. Man; an owner; God.

ખુદનાઈ, khûdnâi. નાં કારીગર, કીસખી. Subs.
An artisan; one skilled in any art or profession.

હુ-તોખશ, hûtôkhsh. નાં પ્રમાણિકપણે કામ કરનાર, ઉદ્યોગી માનસ, કારીગર; દુનિયાદારી માનસ; બેહેદીન.
Subs. One who works honestly; an industrious person; an artisan; a handi-craftsman; a worldly man; a layman. Pâz. મહાશય

હુ-તોખશાઈ, hû-tôkhshâi. નાં બાવં હલાલ—જતી મેહનત, સારી કોશેશ, પોતાની કૌવતે—બાજુએ કીધેલું તે; ઉદ્યોગ. Abst. Subs. One's own—rightful labour; a good effort; what is done with the strength of one's own arm; industry.

હુ-તોખશાગાન, hû-tôkhshâgân. નાં સારો ઉદ્યોગ—ધંધો કરનારા, સારા—આલાક કારીગરો. Subs. Plur. Those that are industrious; those that carry on a good business; good—skilful artisans.

હુ-તોખશાક, hû-tôkhshâk. See above.

હુ-તોખશાગી, hû-tôkhshâgî. વિં કામમાં મેહનતું, કોશેશ કરનારું, ઉદ્યોગી, સારા કામ કરવાની આદત પડેલી. નાં સારી કોશેશ—મેહનત—ઉદ્યોગ; આબરૂદાર ધંધો. Adj. Well-endeavouring; properly industrious; hard at work; industrious; being habituated to do good actions. Subs. A good effort—work—industry; an honourable profession.

હુ-તોખશી, hû-tôkhshî. નાં સારો ધંધાદારી—
વેપારી—કીસખી. Subs. A good tradesman—
merchant ; a skilful artisan. Pâz. ...

હુ-તોખશી, hû-tôkhshî. See above.

... અન્ત-વહશત, અર્દ વહશત, anta-vahasht, ard-
... vahasht. નાં એહેશતની ખાલેશી ; ખાલેશ—
પવિત્ર એહેશત, બરતર પવિત્રાર્થ ; અરદીએહશત અમશાસ્પંદ ;
બીજા મહીનાનું અને ત્રીજા રોજનું નામ ; એ ક્રેસ્તો, સઘલી
જાતનાં આતશો ઉપર તેમજ રખીયવનનાં વખત ઉપર તેમજ
પાકી પવિત્રાર્થ અને સફાઈ ઉપર મવકકલ છે ; વ્રશ્ચક રામ્બી ;
એક માનસનું નામ છે. Subs. The purity of heaven ;
the taintless paradise ; purity of a higher
order ; *Ardibehesht Amshâspand* ; the second
month of the year ; the third day of every
month ; this heavenly spirit presides over all
kinds of fire, the summer season and over-purity
and cleanliness ; the sign Scorpio ; name of a
man. Comp. Av. ... = Pâz. ...
= Per. ...

હુ-તોખશત, hû-tôkhsht. See ... hû-tô-
khshî.

... અન્તોહશતર, અર્થશતર, antôhashtar, arthash-
tar. See ... arthashîr.

... હુ-તોખશ-તર, hû-tôkhsh-tar. નાં વધારે મોટો
વેપારી, માનસનું નામ છે. Subs. A merchant of a
higher grade ; name of a person.

... સે-તનાફોહર્ગાન, sê-tanâfôhargân. નાં

ત્રણ તનાફુર ગુનાહ. Subs. Three *Tanâfurs* of sin.
Comp. ૩ = Av. ٣ = Sans. त्रि = Eng. three = Pâz.
= ૬ = Per. ٦ + ١٣ = Av. ١٣ = Pâz.
١٣ = Per. تنافورگان

હુ-તોખમે, hû-tôkhmê. વિં સારી બુ-આદ—તોખમ-
વાણું. Adj. Of high parentage; of noble
descent.

હુતોશ, hûtôsh. નાં પાદશાહ ગુશ્તાસ્પની ઓરતનું
નામ છે. Subs. Name of the wife of King
Gushtâsp. Av. 𐬔𐬀𐬭𐬀𐬭𐬀

હુ-તોબાની, hû-tôbânî. વિં સારી શક્તિવાણું.
Adj. Possessing good power.

હુ-તોશે, hû-tôshê. નાં સારો બદલો, સાફ કૌવત.
Subs. A good reward—strength.

હુતોસ, hûtôs. નાં એક માનસનું નામ છે. Subs.
Name of a person.

હુ-ત-વ, hû-tanva. નાં સારો બાંધો; શોભાવંતુ શરીર.
Subs. A good constitution; an elegant person
—body. Comp. ૩ Av. 𐬔 = Sans. सु = Pâz. 𐬔
= Per. ٣ + ١٣ = Av. ١٣ = Pâz. ١٣ = Sans. तनु =
Per. ٣

હુતુન, hûtûn. નાં તીર. Subs. An arrow.

ગુદ્નેશ, gûdnêsh. નાં ચઠકી, ઉષ્ણતાપણું. Subs.
Sultriness; sensation of heat.

અ-તુનતન, antûnatan. કિં ઉઠાવણું, ઉપર રાખણું;
રાખણું. V. To raise; to keep up; to preserve.

૫૧૧૧૧ અ-દુકે, ખ-દુકે, andûkê, khandûkê. See ૫૧૧૧ • andûkê.

૧૧૧૧૧ ખુદુક, khûdûk. નાં અદેખાઈ, ઈરશા. Subs. Jealousy; emulation; the spirit of competition.

૫૧૧૧૧ } અ-દુજી, andûjî. નાં ભાવં સંગેરવું, મેલવવું,
૫૧૧૧૧ } એકઠું કરવું. Abst. Subs. Collecting; acquiring; accumulating.

૧૧૧૧ } અ-દક, andak. See ૫૧ andak.
૧૧૧૧ }

૧૧૧૧૧ ખુદક, khûdak. નાં જોર, કૌવત, યુર. Subs. Strength; power; energy.

૧૧૧૧૧ ખુદે, khûdê. નાં એક દેવનું નામ છે, એનું કામ એ છે કે, આદમીઓને ખાતાં ખાતાં ઉશકેરવું. સર્વં પોતે. Subs. Name of a *dev* whose business is to excite—irritate men while taking their meals. Pron. Himself; herself; personally.

૧૧૧૧૧ હુદે, hûdê. વિં હક, વાજખી, રાસ્ત, દોરોસ્ત; જુનું. Adj. Just; equitable; true; proper; old.

૧૧૧૧૧ ખુદ-ચ, khûda-cha. સર્વં પોતેખી, અને પોતે. Pron. Even he himself; and one's self.

૧૧૧૧૧૧૧ આવે-તજશનાન, âvê-tajashnân. નાં વેહેતાં પાણીઓ. Subs. Flowing waters. Comp. Av.

૧-૫૧૧૧૧૧૧ ખુદ-દોશે, khûd-dôshê. See ૧૦૧૧૧૧ khûd-dôshê.

ખુદ-પેદાક, khûd-pêdâk. વિં પોતાની મેલે દેખ-
ઈતું, અહેરીમાં આવેલું. Adj. Self-evident; given
out; spread abroad.

ખુદ-રાઈ, khûd-râi. નાં પોતા વિશે ઉંચું મત;
અભિમાન. Subs. A high opinion of one's self;
vanity. Comp. Per. خود رائی

અ-તરાઝ, antarâz. વિં એલમ—વિદ્યા વિનાનું;
અભણ, અજ્ઞાન, મૂઢ. Adj. Destitute of knowledge
—learning; ignorant; unlearned; stupid.

અ-વદર્ગ, a-vadarg. નાં ખરાબ માર્ગ—રસ્તો.
Subs. A bad way—road.

અ-વદર્ગ-ખરાન, a-vadarg-barân. નાં ખરાબ
—આડે માર્ગે લેઈ જનારાં, ખરાબ રસ્તો દેખાડનારાં. Subs.
Those that lead astray; those that show a
wrong path.

છ

ઓક, ôf. નાં તોજેશ, સખ, શિક્ષા. Subs. Punish-
ment; chastisement.

ખોફ, khôf. નાં ખીહીક, ધાસ્તી, ભય, દેહશત. Subs.

Fear; dread; danger; terror.

હુફ, hûf. વિં ખુબ, સારું, નેક, સુંદર, નીતિવાન, ઉંચું, કુમા-
સદાર, શોભઈતું, ખરાબર, સઘણું. Adj. Good; excel-
lent; virtuous; beautiful; moral; exalted; of
fine texture; elegant; equal; all.

અન્ફાસ, anfâs. નાં એખારત, વાક્યરચણા, મતલબ.
Subs. Style; the manner of writing with
regard to language; purport.

જીવન હુપાસ્ત, hûpâst. નાં સુકો ખોરાક. Subs. Dry food.

જીવન હુ-પાનગી, hû-pânagî. નાં ભાવં સારી મદદ કરવી ; પુરતી મદદ આપવી ; સારી સંભાલ કરવી ; સારી રીતે બચાવવું. Abst. Subs. Giving good—sufficient assistance ; taking care of well ; protecting well.

જીવન જીવન હુ-પાતખશાઈ, hû-pâtakhshâi. નાં સાઈ રાજ્ય—પાદશાહી. Subs. A good kingdom—rule.

જીવન હુફ-હમ્યાકી, hûf-hamyâkî. વિં સારી રીતે તકનાઈ. Adj. Lasting well ; durable.

જીવન હુફ-આમુખત, hûf-âmûkht. વિં પુખ્ત—સારી રીતે કેલવાયવું—શીખવું. Adj. Well-instructed ; well-informed—educated.

જીવન હુફ-આમુખતન, hûf-âmûkhtan. કિં સારી રીતે કેલવાવું—શીખવું. V. To learn properly ; to acquire knowledge well.

જીવન અન્પાર, anpâr. નાં રોશની. Subs. Light.

જીવન ઓપાર, ôpâr. વિં વેહવું, તપકવું ; ઝડકવું, ગલી જવું ; ખાઈ જનાઈ. Adj. Flowing ; dribbling ; oozing out ; leaking ; eating away.

જીવન હુપાર, hûpâr. કિં આજ્ઞાં તું ગલ—ટપક—વેહ—નીકલ—ઝડક—ખાઈ જ. V. Imper. Leak—dribble—flow—ooze—eat away (thou).

જીવન અન્પારી, anpârî. વિં ભરાયવું, ધરાયવું, તૃપ્ત થયવું. Adj. Filled up ; satisfied ; satiated.

હુપારી, hûpârî. See ઠપાર ôpâr.

હુપારીદન, hûpârîdan. ક્રિ० વેહેવું, ટપકવું; નીકલવું; ગલી—આઈ જવું. V. To flow; to dribble; to come out; to leak; to eat away.

અઉપાર્દ, aupârd. Past tense of અઉપાર્દન, see below.

અઉપાર્દન, aupârdan. See હુપારીદન hûpârîdan.

Per. اوباشتن, اوباريدن

ઓફશ, ôfash. વિ० લાયક, ઘટીત, યોગ્ય. Adj. Proper; fit; worthy.

હુફશ, hûfash. See હુફ hûf.

હુપેહ, hû-pêh. વિ० પુરતું ચરબીવાળું, દોચું. Adj. Sufficiently fat; plump; corpulent.

હુફી, hûfî. ના० ભાવ० સુખી, બલાઈ, નેકી, શીંગાર, શોભા. Abst. Subs. Excellence; goodness; virtue; ornament; elegance.

હુફીહા, સુપીહા, hûfîhâ, khûpîhâ. ક્રિ० અ० સુખીથી, પુરતી રીતે, નેકીથી. Adv. Excellently; sufficiently; virtuously.

હુફ-દાશ્તન, hûf-dâshtan. ક્રિ० ખરાબર રાખવું, બરદાસ્ત—જતન કરવી. V. To preserve well; to take care of properly.

હુફ-દાદે, hûf-dâdê. See કુબ-dâdê khûb-dâdê.

ઓપશ્તન, ôpashtan. ક્રિ० પડી જવું, ગુટી પડવું. V. To tumble; to fall down.

અ-નાપશ્મન, a-napashman. વિ० પોતાનું નહીં; પોતે નહીં. Adj. Not one's own; not one's self.

૧-૭૭૭૭ હુપેશે, hû-pêshê. વિં સારા ધંધા—રોજગારને લગતું. નાં સારો ધંધાદારી—વેપારી. Adj. Pertaining to a good profession—calling. Subs. A good working man; a good tradesman.

૭૭૭૭૭ ઓપ્સશની, ôpsashnî. નાં આવં ગુટી પડતું; પડી જતું. Abst. Subs. Tumbling; falling down.

૭૭૭૭૭ ખુપ્સીનેદ, khûpsînéd. કિં સુવે, ઉંઘાય. V. May sleep—slumber.

૭૭૭૭૭ ખુપ્સીદ, khûpsîd. કિં સુતું, ઉંઘાયું. V. Slept; slumbered.

૭૭૭૭૭ } હુપેસીદે, hû-pêsidê. ભૂં કું સુંદર શીંગાર કી-
૭૭૭૭૭ } ધેલું; બરાબર તૈયાર કીધેલું. Past Part. Well-adorned; well-prepared.

૭૭૭૭૭ ઓપેસ્તે, ôpêstê. ભૂં કું પડી ગયલું; ગુટી પડેલું. Past Part. Tumbled; fallen down.

૭૭૭૭૭ ઓજેસ્તે, khôjêstê. વિં મુબારક, સફલ, તથાસ્તુ, આમીન. Adj. Auspicious; successful; fruitful; amin; so be it.

૭૭૭૭૭ ખુપ્સીદન, khûpsîdan. કિં સુતું, ઉંઘાવતું. V. To sleep; to slumber.

૭૭૭૭ અન્ફસ્ત, anfasta. કું વિં કરમઈ ગયલું; ફીકું. Part. Adj. Withered; pale; weak of taste.

૭૭૭૭ અવપસ્ત, avpasta. કું વિં પડેલું, બરાબ હાલતમાં આવેલું, અવદશાવાળું. Part. Adj. Fallen; reduced to a wretched state; misfortune.

૭૭૭૭૭ ઓપસ્તાન, ôpastân. નાં ખુલંદી, મોટાઈ, દબદબો, દરજ્જો. Subs. Altitude; greatness; pomp; dignity.

-૭૭૭૦૪ ઓપસ્તી, ôpasti. નાં ભાવં નીચાઈ, હલકાઈ, અવદશા, પડતી હાલત, હીનપસ્તી, નામોશી ; પડયું. Abst. Subs. Lowness : meanness ; misfortune ; adyverse state ; disgrace ; shame ; falling down.

૧૭૭૦૪ અ-ફસ્તે, anfastê. See ૭૭૭૦૪ anfasta.

૧૭૭૦૪ ઓપસ્તે, ôpastê. See ૧૭૭૦૪ ôpêstê.

૧૭૭૦૪ હુફસ્તે, hûfastê. બૂં ફૂં આહેર કાઢેલું, ખેંચેલું, ૭૭૭૦૪ તાણેલું. Past Part. Driven out ; pulled out ; drawn.

-૭૭૭૦૪ ઓપસ્તની, ôpastanî. See ૭૭૭૦૪ ôpastî.

૧૧૭૭૦૪ ઓફસ્તન, ઓવેસ્તન, આવસ્તન, ôfastan, ôvêstan, ôvâstan. કિં જણતી વખતની વેદના ખેંચવી ; સુવા-વડમાં હોવું ; જણવું ; નીચે પડવું. V. To be in labour ; to lie-in ; to bring forth ; to fall down.

૧૧૭૭૦૪ હુફસ્તન, hûfastan. કિં આહેર કાઢવું ; ખેંચી કાઢવું. V. To draw out ; to pull out.

૭૭૭૦૪ ઓપસ્તે, ôpastê. See ૭૭૭૦૪ ôpastî.

-૭૭૭૦૪ ઓપસ્તગી, ôpastagî. નાં ભાવં આપવડાઈ ; આપમતલબ ; સુફલેક્ષી, નીચા—હલકા દરજ્જા ઉપર આવવું. Abst. Subs. Self-praise ; self-interest ; poverty ; degradation.

૧૭૭૦૪ અન્-પેસીદે, an-pêsidê. ફૂં વિં શીંગાર કર્યા વિનાનું ; તૈયાર નહીં થયેલું. Part. Adj. Unadorned ; not prepared.

૧૭૭૦૪ ઓપસ્તે, ôpastê. બૂં ફૂં પદબ્રષ્ટ થયેલું, જમીન-દોસ્ત થયેલું ; હીણું પડેલું, સુધરેલું નહીં તે. Past Part. Dethroned ; levelled with the ground ; razed ; degraded ; not improved.

ગાજીભ ઓપસ્તગીએ, ôpastagîê. કું વિં છું પાડનારું ;
ભાંજ નાખનારું, નુકસાન કરનારું. Part. Adj. Disunit-
ing; breaking; doing harm.

ગાજીભ ઓફીએ, khôfiê. વિં છું, ખાંનગી, અહર નંહી તે.
Adj. Secret; private; not public. Comp.
Per. خفيہ

જીભ ઓપેદ, ôpêd. કિં પડે, ઠોકર ખાય. V. May
fall down; may tumble.

અગાજીભ અન્-પેદાકી, an-pêdâkî. વિં અહર કર્યા વિનાનું,
ભરમમાં રાખવા યોગ્ય. Adj. Not revealed; fit for
keeping secret.

હાજીભ હુફેમ, hûfêm. કિં હું પડું—ઠોકર ખાઉં. V. I may
fall down—tumble.

જીભ હુ-પોકત, hû-pôkht. કું વિં સારું—લેહજતદાર—
પકાવેલું. Part. Adj. Well-cooked; deliciously
prepared for the table.

જીભ હુફ-દાશત, hûf-dâsht. નાં ખરદાશત, મહાફેજત.
Subs. Treating with care and attention; pro-
tection.

ગાજીભ હુફ-વસ્તર્ગ, hûf-vastarg. નાં ઉચું—કુમાસદાર
કપડું—વસ્ત્ર. Subs. Cloth of fine texture; supe-
rior cloth.

જીભ હુફ-વસ્તર્દ, hûf-vastard. કું વિં સારાં કપડાં—
વસ્ત્ર પેહરેલું, સારાં પેહરણવાલું. Part. Adj. Well-
clothed, well-clad; finely dressed.

જીભ } આવ-પુર, âv-pûr. નાં પુશ્કલ પાણી; આખર,
જીભ } પ્રતીષ્ઠા. Subs. Copious water; honour;
જીભ } respect.

१८१ ॥ હુફ-વરોએશન, hûf-varôêshna. નાં ભાવં સારી
રીતનો બચાવ—ઢાંકણ કરવું; સારીપેઠે ઈમાનદાર થવું.
Abst. Subs. Preserving; covering well; be-
coming much faithful.

૧૮૨ ॥ હુફ-કર્દ, hûf-kard. કૃં વિં સારું કીધેલું. Part.
Adj. Well made, well done.

૧૮૩ ॥ હુફ-કર્દન, hûf-kardan. કિં (કાંઈ ચીજ) શોભઈતી
—ખુબી બરેલી કરવી. V. To do (a thing) elegant
—excellent.

૧૮૪ ॥ હુફ-કર્દે, hûf-kardê. બૂં કૃં સુશોભીત કીધેલું—
બનાવેલું. Past Part. Well done; elegantly
made.

૧૮૫ ॥ } હુફ-ઝુદ, ખુબ-ઝુદ, hûf-zûd, khûb-zûd. નાં
૧૮૬ ॥ } સારો ક્રિયા કરનાર, ચાલાક ધર્મગુરૂ. Subs. A
good minister of religion; an active spiritual
guide.

૧૮૭ ॥ અનફત, anaft. નાં નુકસાંન; જીઆંન; વાદલ; તરસ.
Subs. Harm; injury; a cloud; thirst.

૧૮૮ ॥ અવપત, avpat. કિં આજ્ઞાં તું પડી જ. V. Imper.
Tumble (thou); fall down.

૧૮૯ ॥ ખુપ્ત, khûpt. કિં સુતો, ઉંઘાયો. V. Slept;
slumbered.

૧૯૦ ॥ ઓફતાક, ôftâk. નાં તલાવ, સરોવર. Subs.
A tank; a lake.

૧૯૧ ॥ અવફતાદન, avftâdan. કિં દુર થવું, સરી જવું;
પડવું. V. To go at a distance; to slide; to go
on smoothly; to fall. Comp. Av. ૧૯૦ + ૧૯૧,

પૃષ્ઠ + યજ્ઞ = Sans. અવ + પત્ = Pāz. પ્રૈશ્વર = Per.

افتاد ، افتاد

૧૯૧૯૧૯ હુફ્તાદે, hūftādē. See ૧૯૧૯૧૯ ōpēstē.

૧૯૧૯૧૯ હુપ્તાર, hūptār. કિં અં કુદરતી રીતે. Adv. Naturally.

૧૯૧૯૧૯ હુફ્તશની, hūftashnī. See ૧૯૧૯૧૯ ōpsashnī.

૧૯૧૯૧૯ હુફ્તશને, hūftashnē. વિં પડનારું, સરી જનારું, ઠોકર ખાતું. Adj. Falling; sliding; tumbling.

૧૯૧૯૧૯ હુપ્તસ્તન, hūptastan. See ૧૯૧૯૧૯ ōpashtan.

૧૯૧૯૧૯ ઓફ્તીનશને, ōftīnashnē. નાં બાવં પાછું રાખવું —રેહવું. Abst. Subs. Keeping back; remaining behind; receding.

૧૯૧૯૧૯ ઓફ્તીનીદન, ōftīnīdan. કિં પાછું રાખવું; રેહવું; પાડવું. V. To keep back; to remain behind; to recede.

૧૯૧૯૧૯ ઓફ્તીદન, ōftīdan. કિં વરસવું, પાછું પડવું, નીચે પડવું. V. To rain; to fall back; to fall down.

૧૯૧૯ અનફ્તે, anaftē. See ૧૯૧૯ anaft.

૧૯૧૯ ખુફ્તન, khūftan. See ૧૯૧૯ khūpsīdan.

૧૯૧૯ હુફ્-તન, hūf-tan. See ૧૯૧૯ hū-tanva.

૧૯૧૯ હુફ્તન, hūftan. કિં છુપ્યું કરવું, ખાંતગી રાખવું. V. To hide; to keep secret; not to reveal.

૧૯૧૯ હુ-પત્વન્દ, hū-patvand. નાં સાથે જોડવું; સારો સંબંધ. Subs. A good connection; a good pair.

અનપતે, an-patê. વિં ધણી—માલેક વિનાનું, નધણ-
યાનું. Adj. Having no owner—proprietor.

હુપતે, hû-patê. વિં સારા ધણી—માલેકવાનું. Adj.
Having a good owner—master.

હુફતગી, hûftagî. See ૧૯૭૪ hûftashnê.

હુફતર, hûf-tar. વિં વધારે સારું—બહુ—નેક. Adj.
Compar. Better; nobler; more virtuous. Per.

خوبتر

ઓપમન, ôpaman. નાં મોઢું, એહરો; પેદા કરવું;
ઉમેદ—એસેએઈ કરવી; સખખ; તકલીફીપણું. Subs.
Face; features; creating; expecting; making
an inquiry; reason; groundlessness; falsity.

આવપુર, âv-pûr. See ૧૯૭૪ âv-pûr.

હુફરાશમોદાદ, hû-farâshmô-dâd. નાં
સુર્યને ઉગવાની આગમજનો દેખાવ; આકાશને ઉપર આવ-
વાનો વખત, બામદાદનાં ઝઝકલાંનો વખત. વિં આગલ
વધવું; વધારો કરનારું. Subs. The appearance
before sun-rise; the time of sun-rise; the
morning twilight. Adj. Progressing; pro-
ceeding. Comp. Av. ۱۹۷۴-۱۹۷۵

હુફરાશમોદાદ, hû-farâshmô-dâd. See
above.

હુફરાઈનીદારી, hûf-râinîdârî. વિં સારી
રીતે ચલાવનારું, મહલાએ—મર્યાદા રખાવનારું. Adj.
Well progressing; observing decorum—de-
cency.

હુફરશ, hûfarash. નાં ગોશ્તફરયાંનની બેહનનું નામ ; અખતઅદુની બાયડીનું નામ ; સાહે બીછાણું. Subs. Name of the sister of *Gosht-Fryân* ; and the wife of Akht, the Conjurer.

હુફરીઆ, hûfarîâ. વિં સારી રીતે ચહવાયણું ; ઘણું ખ્યારું. Adj. Well-beloved ; very dear.

અન્-ફરીદ, an-farîd. વિં ખુબેરગી વિનાનું, મોટાઈવાણું નહીં તે. Adj. Void of greatness—eminence.

અન્-ફરીદે, an-farîdê. વિં મગર—આપમતલબી નહીં તે. Adj. Not proud—selfish.

અન્-ફર્વામશને, an-farvâmashnê. વિં હીલચાલ અટકાવનારું. Adj. Hindering the motion.

હુફ-રોબાકી, huf-rôbâkî. નાં સારો રેવાજ—રીતભાંત. Subs. A good custom—usage.

હુ-પર્વરશને, hû-parvarashnê. નાં સારીપેઠે પોષણ કરવું. Subs. Well-nourishing.

હુ-પર્વદાંન, hû-parvardân. નાં નેકીથી પરવરેશ પામેલાઓ, દસ્તુર આદરબાદ મારાસ્પંદના બપાવાનું નામ છે. Subs. Those that are well-nourished ; name of the paternal grandfather of Dustoor *Aderbâd Mârâspand*. Pâz. ۱۳۹۱

હુ-પર્વદ, hû-parvard. વિં સારી રીતે પોષણ
કીધેણું ; પુરતી રીતે—તરતીબથી પરવરેશ થયણું ;
સારી ફરવશીવાણું ; આશીર્વાદ પામેણું. નાં યુન્નરેલા પુરૂષોને
મોટે વપડાતો માનસુચક શબ્દ ; એક દીનદાર દશ્તુરનું નામ.

Adj. Well-nourished ; sufficiently fed ; having an excellent *fravashi* or guardian angel ; blessed. Subs. A term of respect applied to deceased persons ; name of a devout Dustoor.

હુપર હુપર હુ-પર્વદન, hû-parvardan. ક્રિ० સારીપેઠે પરવરેશ કરવું—ઉપારવું—ઉછેરવું—પાલણપોષણ કરવું. V. To nourish—feed well.

અપરજામી અન્-ફર્જામી, an-farjâmi. વિ० આકેબત—સેવટ—પરિણામ—છેડા વિનાનું ; અપૂર્ણ ; અધુરું. Adj. Not producing any result ; having no end or conclusion ; imperfect ; incomplete.

પરજામી હુ-ફર્જામી, hû-farjâmi. વિ० સારાં પરિણામ—છેડાવાળું ; સંપૂર્ણ, તમામ. Adj. Having a good result ; conclusion ; end ; entire ; complete.

પરદાન હુ-પર્દાન, hû-pardân. See હુપર હુ-પરવરદાન.

પરવદ હુ-ફર્વદ, hû-farvad. See હુપર, હુપર હુ-પરવરદ.

પરમાની હુ-ફર્માની, hû-farmâni. વિ० સારાં ફરમાન—આજ્ઞા—હોકમને લગતું. Adj. Pertaining to a good precept—order—mandate.

પરમાન હુ-ફર્માન, hû-farmân. ના० ઘટતું—નેક ફરમાન—હોકમ—આજ્ઞા. Subs. A good precept ; a proper order—mandate.

હોફર હોફર, hôfrar. વિ० બદ, નકાર. Adj. Bad ; evil.

જિં

જિં ઓમ, ôm. સર્વં હું, મને. Pron. I; to me.

જિં ખુમ, khûm. નાં માંટણું, વાસણ, પાણીનો ઘડો. Subs.
An earthen pot; an earthen vessel to hold
water; a pitcher.

જિં હોમ, hôm. હિં હું છું. V. I am.

જિં હોમ, hôm. નાં હોમ નામના ક્રેશતાનું નામ છે. પાદશાહ
ફરેદુનની ઓલાદનો એક શખ્સ કે જે પેગામ્બરી દરબજોનો
હતો અને ઘણો જોરાવર હતો; જેણે “આઝરબાયજાન”
શેહરમાં તુરકસ્તાનનાં પાદશાહ અક્રાસીઆબને પકડીને
કયાની પાદશાહ કેયુશરોને સ્વાધીન કીધો હતો અને જેને
પછવાડેથી તે પાદશાહે મારી નાંખ્યો હતો. “હોમસધી”
તથા હોમનો રસ કે જે મોબેદ લોકો પાવમેહલની ક્રિયાનાં
કાંમતમાં વાપડવેશમાં લે છે. એક માનસનું નામ છે. Subs.
Hom, name of an angel or good spirit; an
illustrious descendant of King Feridoon; he
was of a robust constitution and rose to the
high dignity of Prophetic mission. This emi-
nent personage seized Afrâsiâb (the Turanian
King) while wandering in *Azerbaizân* and
gave him in charge of Kaikhosru, the Kyanian
King; who afterwards put an end to his life;
the *Hom* twigs (now brought from *Iran* by
traders) and the *Hom* juice (prepared by
Mobeds) are used in the Zoroastrian ceremonies
of a higher order; name of a man. Comp.
Av. ~~હોમ~~ = Sans सोम = Per. ~~હોમ~~

પ્રજ્ઞ અનુમી, anûmî. નાં બકરું, ઘેટું; માકકસર કદનું
પશુ. Subs. A goat or lamb; a sheep; a middle-
sized beat. Comp. Av. ૫૫૫૬૫૬

પ્રજ્ઞ } હોમાએ, hô mâê. નાં અએ હોમ! એક સ્ત્રીનું નામ
૫૫૬૫ } છે જે ઈરાનની રાજગાદી ઉપર થોડો વખત હકુમત
કરી ગઈ હતી. Subs. Oh Hom! Queen Homâe,
who ruled over Persia for some time.

૫૫૬૫-૫૫૬૫ } અ-નુમાએશની, a-nûmâêshnî. વિં દેખાતું
૫૫૬૫૫૬ } નહીં, અંદીઠ, છુપ્યું. કિં અં છુપી રીતે.
૫૫૬૫૫૬ } Adj. Not visible; unseen; con-
cealed. Adv. Secretly; privately.

૫૫૬૫-૫૫૬૫ } આ-નુમાએશની, â-nûmâêshnî. વિં હુશ્યાર,
અબરદારીવાળું, પ્રકાશીત; ખોલ્યું, દેખાઈતું; પ્રગટ. Adj.
Intelligent; vigilant; clear; open; manifest.

૫૫૬૫-૫૫૬૫ } હોમાએશની, hô mâêshnî. નાં ભાવં નેગેહ-
૫૫૬૫૫૬ } બાની, બંચાવ, રક્ષણ, જતન. Abst. Subs.
૫૫૬૫૫૬ } Watch, protection, preservation;
care.

૧૫૭૫૬ અ-નુમાએશને, a-nûmâêshnê. See ૫૫૭૫૬,
૫૫૭૫૬, ૫૫૭૫૬ a-nûmâêshnî.

૧૫૭૫૬ હોમાસ્ત, hô mâst. નાં એક બંદગીનું નામ છે,
જે ઓરતોએ દશતાનની તથા સુવાવડીની હાલતમાં દશતાન
તથા સુવાવડની ઘટતી સંભાલ નહીં રાખી હોય તેઓની
નયતે,—થું જીવતાંજીવત કે મરણ પામવા પછી—કરવામાં
આવે છે. એ બંદગી ૪) તરેહની કરવામાં આવે છે.
૧ લી,—૧૨) કરેશતાની નયતે ૧૪૪) ઈજરને કરવામાં આવે

છે. ૨) જ,—તેજ ફરેશ્તાની નયતે ૧૪૪) ઈજશને અને ૧૨) વંદીદાદ કરવામાં આવે છે. એ બેહુને હાલમાં નાદલી હમાએશતને નામે જરથોશ્તીઓ ઓલખે છે; પણ આગલા વખતમાં પેહેલ્લીને “અએવક હોમાસ્ત” અને બીજીને “દો હોમાસ્ત” કરીને ઓલખતા હતા. ૩) જ,—ઉપલા ૧૨) ફરેશ્તાની નયતે ૧૪૪) ઈજશને તથા ૧૪૪) વંદીદાદ કરવામાં આવે છે. એને “દવાજદેહ-હોમાસ્ત” ને નામે આગલ ઓલખતા હતા, પણ હાલમાં એને મ્હોટી હમાએશતને નામે ઓલખે છે. ૪) થી,—૧૮) ફરેશ્તાની નયતે ૨૧૬) ઈજશને તથા તેટલાજ વંદીદાદ કરવામાં આવે છે. એને “દવાજદેહ-દો-હોમાસ્ત” ને નામે ઓલખે છે. પેહેલ્લી તથા ચોથી હમાએશત હાલના મોખેદો કરતા નથી, પણ બીજી અને ત્રીજી કરવામાં આવે છે. પેહેલ્લી તથા ચોથી હમાએશ વીશે મેં મારા ઉસ્તાદથી શાંબલ્યું છે. એ જુદી જુદી જાતની ૪) હમાએશની મતલબ વધતા ઓછા ખરચ પ્રમાણે કરવાને બની આવે તેને માટે ઠેડવેલું દીસે છે. વલી એક ઈજશને કરાવવા (અથવા ભણાવવા) નું સવાબ ૧૦,૦૦૦) તનાકુર વજન જેટલું, અને એક વંદીદાદ ભણાવવાનું સવાબ ૧,૦૦,૦૦૦) તનાકુર વજન જેટલું છે, એવું લખાણ પેહેલવી કેતાબો ઉપરથી આપણને મળે છે. Subs. The name of a prayer that is recited on behalf of women, living or dead, who, during their confinement or menstruation, may have failed to take that proper care required by either of those (physiological) conditions. The prayer is performed in four different forms:—(1) By reciting 144 *Izashnês* in honour of the 12 *Ferishtâs* or angels. (2) By reciting 144 *Izashnês* and 12 *Vendidâds* in honour of the same *Ferishtâs* or angels.

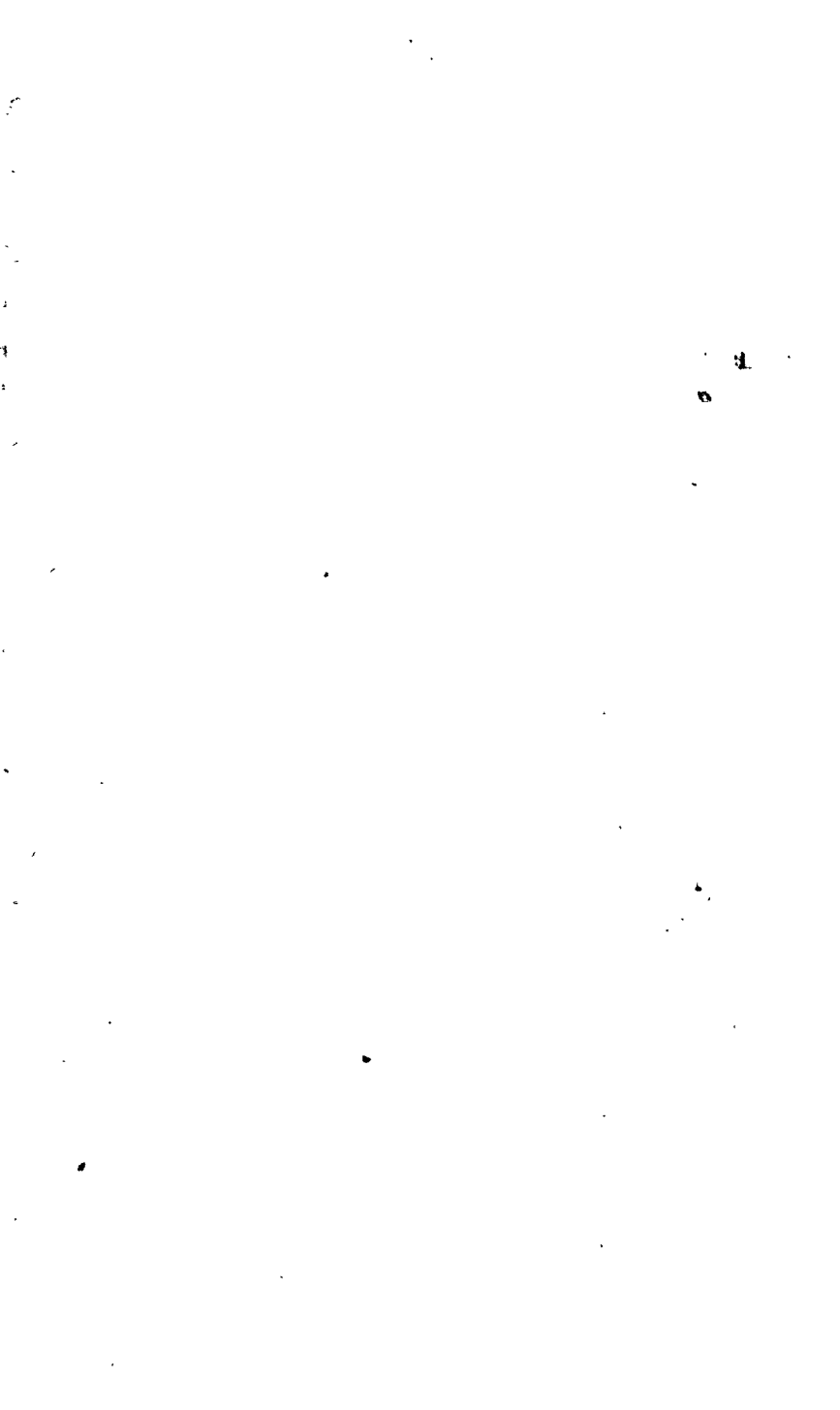

Both these forms of prayers are presently known among the Zoroastrians by the name of little *Hamâésht*, but in the early days, the former was called "*Aêvak-Hômâst*," and the latter "*Dô-Hômâst*." (3) By reciting 144 *Izashnês* and 144 *Vendidâds*, in honour of the aforesaid 12 Ferishtâs or angels. This was formerly known by the name of "*Dvâzdêh-Hômâst*," but it is now known as the great *Hamâésht*. (4) By reciting 216 *Izashnês* and the same number of *Vendidâd* in honour of the 18 Ferishtâs or angels. This is called "*Dvâzdêh-dô-Hômâst*." Modern Mobeds do not perform the first and the fourth kinds of prayer. They only perform the 2nd and the 3rd. I have heard my religious preceptor refer to the 1st and the 4th. It seems that the four forms are prescribed with the object of meeting light or heavy expenses, that is to say, with the view to suit the means of different persons. We learn, besides, from certain Pehlvi books, that the virtue of performing or causing to be performed one *Izashné* is (considered) equal in weight to 10,000 *tanâfûrs*, and that of one *Vendidâd* to 100,000 *tanâfûrs*.

ગામ્બીર હુમાના-શ, hûmânâ-sh. ક્રિ. ૦ અ. ૦ તે મીસાલે,
તેની મુવાફકે. Adv. In that manner; similarly.

ગામ્બીર ઓમાનાક, ômânâk. ના. ૦ દાખલો, ઉપમા; સરખામણી; વ

૭ (100) ૫૫
M

Col
N301 4/17/76

N.C.

Central Archaeological Library,

NEW DELHI.

35821

Call No. R 491.5332
P. G. E. D

Author—

Title— Pahlvi Gujarati and
English Dictionary

Borrower No.

Date of Issue

Date of Return